Gavsiyye Risalesi Okumaları

17/10/2013
29/12/2013

Tarihli

Sohbet Açılımları

Halil İbrahim GENÇ

Tarih ve Kültür Araştırmaları Derneği'nin Hikmet Akademisi kapsamında başlattığı kitap okumaları programında **Abdülkadir Geylani Hazretleri'nin Gavsiyye Risalesi** adlı eseri Halil İbrahim GENÇ ile okunmuş ve bu bağlamda sohbetler yapılmıştır.

Bu kitap, 17.10.2013 ile 29.12.2013 tarihleri arasında yapılan sohbetlerin çözümlenmesidir. Orjinalliğinin korunması adına tekrarlar azaltılmamıştır.

Katkılarından dolayı Tarih ve Kültür Araştırmaları Derneği'ne teşekkür ederiz.

Zevk edilmesi ve gönlünüzde bitmesi duası ile.

“Yaşamım, salâtım, ölümüm âlemlerin Rabbi olan Allah içindir.”

Allah için olmak demek olması gerektiği gibi olmaktır.

Özünüzde kıbleniz Hakk, âlemde insan olsun.

Hizmet insanadır.

İnsana olan hizmet, Allah’a dır.

GAVSIYE RISALESI OKUMALARI

17.11. 2013 – Gavsiye Risalesi Okumaları
Halil İbrahim GENÇ

Geçen hafta bir paragraf okuduk, o paragraf hakikaten de önemli. Üzerinde de tartışma çıkmıştı zaten. Diyor ki;

Ey Gavs-i A'zam, ittihat, yani birlik, söz lisanıyla anlatılmayan bir haldir.

Düşünün ki tevhidin prensipleri vardır. Allah, Allah'ta, Allah'la, Allah'ın, Allah için tevhidin prensipleri. Bu tevhidin prensipleriyle bir an düşünmeye çalışın, her tarafınızda muhit olan, kuşatıcı bir varlık, hem içten hem dıştan, içkin ve dışkın olan, bütün varlığıyla O'nun varlığında varsınız. Bu düzeyde takdir-i ilahi bir birlik düşünün ki, Rabb'ül âlemin dediğimiz sıfatı itibarıyla, her şeyin üzerinde aşkın olan, fiiliyle aşkın olan, zatıyla içkin olan bir varlık ve her şeye kendiyle varlık veren bir varlık. Eğer diyor 'kim ki benim birliğime erer' ki birliğe ermek muhabbetullah ile olan gerçekleşen bir hadise… Kim ki Allah'ın muhabbetine erer ki ona muhabbetullah demiş erenler. Yani kulun Allah'a muhabbet etmesi değil, Allah'ın kuluna muhabbet etmesi başlar. Bütün âlemin anlamı değişir, bütün âlemde Cenab-ı Hakk kuluna konuşmaya başlar. Ol dediği olur, istediği her anda Cenab-ı Hakk ne öğrenmek istiyorsa öğretir. Gece rüyasındaymış, gündüz birinin dilindeymiş fark etmez. Aklına ne soru gelirse gelsin ve ne duası olursa olsun, ne isteği olursa olsun anında kabul olur. Bir hatası dâhi olsa, anında hesabı görülür. Bütün eylemlerinin hesabını anda görmeye başlarlar. Bir an bir bakmışsın mahşeri yaşıyor, bir an bir bakmışsın cenneti yaşıyor, bir bakmışsın cehennemi yaşıyordur kul, Allah'ın muhabbetullahına ererse eğer.

Halden hale; çünkü kalpte tekalüp eder, her an halden hale Allah'ın lütfu ihsanıyla biçim kazanır. Ve o zaman zaten insanlaşma safhasında Allah

ile insan oluyordur. Allah ile insan oluyordur… Bakın, ondan önce Âdemdi, beşerdi.

Ne zaman ki Allah'ın muhabbetine erer kul, vicdanıyla, sıfatıyla, manâsıyla, fikriyle melekeleriyle Allah-ı Azimüşşan'ı sezinlemeye başlar, bütün âlemdeki fiiliyatta… Âlem-i Allah görmek değil, her şeyde Hakk'ın tecellisini görmek ama tecellisinde bütün eşyalar üzerinde eylemdeyken Cenab-ı Hakk'ın zuhuratına şahit olması. Yani kendisini görülüre taşıyan, kendisini zuhurda fiiliyle görünüre taşıyana şahit oluşu söz konusu olur. Her eylemde Cenab-ı Hakk'ın sıfatlarına şahit olmaya başlar ki o zaman yer değişir, başka bir yer olur. Şimdi böyle bir halde diyor, söz lisanıyla anlatılmayan bir haldir diyor. Allah'a şehadet söz lisanıyla anlatılmayan bir haldir.

Kim ona iman ederse makbûl olur diyor. Kim ki böyle bir hale geçerse çünkü eşyanın tabiatı onu vermez. Böyle bir hal iman ve sezgiyle kavranan bir şeydir. Orada işleyen sezgidir ve imandır. Kişi imanı ve sezgisiyle beraber -ki iman eminlikle alâkadardır- öyle bir sezer ki Hakk'ı bütün fiiliyatlarında, tavırlarında vesaire, o tesadüfî olayların hepsi kalkmıştır, her şey Hakk'ın bir tavrı olarak önüne seriliyordur. Ve bu bağlamda Cenab-ı Hakk'ın birliğine erer. *Kim ki* diyor, *böyle bir halden emin değilse*, diyor, *makbul değildir*. Yani tersinden okursak, *İman ederse makbul olur, reddederse kâfir olur*… Yani Cenab-ı Hakk'a örtünür. Yani Rabbi âlemde fiiliyatıyla kendine aşikârken, kendini fiilde zuhur ettirirken, izhar ettirirken, görünüşe taşırken kişi o halde imanıyla beraber ondan emin bir şekilde hareket ediyorsa ve makbul bir şekilde Allah tarafından makbuldür. Muhabbetin devamlılığına işaret eder. Yok, eğer kişi o halleri tesadüfî bir şekilde görür, eşyanın tabiatına geri döner, haz ve menfaatlerine geri dönerse işte o zaman diyor ki kâfirdir, örtünmüştür.

Kur'an -ı Azimüşşan'da bir ayet vardır; "onlara bir daha dönüş yoktur" diyor. Bir daha dönüş yoktur dediği kişiler bunlardır. Hani Resulullah efendimize ile biat etmişler muhabbete ermişler, aynı zamanda Cenab-ı Hakk'ın varlık tecellilerine şahit olmuşlar, hem sünnetullah gereğinde hem de takdiri ilahi ahlâkullah gereğinde Cenab-ı Hakk'ın mucizevî

olaylarına şahit oldukları halde, birliğe şahit oldukları halde geri döndüklerinde onların tövbeleri bir daha makbul değildir diyor. Kabul edilici de değildir diyor. Ve buradaki ayetlerle baktığımızda kâfir olurlar diyor.

Şayet vüsuldan sonra ibâdeti murat ederse… Çünkü kavuşmak, yakınlık Allah'ın lütfu ihsanı bir ayete bağlıdır. Diyor ki, "yakin gelene kadar ibadet et." Diyor ki, *şayet vüsuldan*, yani kavuşmadan sonra *ibadeti murat ederse*, yani kendi zannına, benliğine geri dönerse… Çünkü ibadette şu önemli: Bir kişi ibadet ettiği kıblesi neyse ibadete başlangıçta onu kendinde içselleştirir. İbadetin sonunda kendini unutur. Unutmazsa zaten o ibadet değildir. Eskiden yokluğa erer derlerdi. Kendini unutur, unuttuğu yerde o kıblesi neyse, onu içselleştirmez, ona dönmüştür. Bir daha söylüyorum: Ona dönmüştür. O dönüşün kendisinde diyor, işte o kavuşmadır. O ibadetin amacı takdiri ilahi O'na varıştı, lakin geri döndü. Kulluk zannına… O zannına döndüğü anda diyor ki, o *müşriktir*… Çünkü gizli şirke düşmüştür.

Enaniyete düşmüştür, gizli şirke düşmüştür. Cenab-ı Hakk'a ikinci bir örtünme gerçekleşmiştir. Onun varlığın da, yani gönül deryasında kendi varlığın da koyması sebebiyle şirke düşer. Yani müşrik ortak demektir. Onun gönül deryasında -ortağı olmayan olan-a vardığı halde kendisini ortak olarak oraya koyar, yine ibadete döndüğünde ikiliğe düşer. Cenab-ı Hakk'ta burada önemli bir şey var: Yakın gelene kadar ibadet et denilen noktada, genelde parantez içinde şöyle söylerler: Ölümüne kadar… Ki bildiğimiz kadar eğer ölüm kavramını zaten Cenab-ı Hakk kullanıyor birçok yerde Kur'an 'da. Ölüm demek isteseydi zaten orada ölüm derdi. Ölene kadar ibadet et denilirdi. Yakin gelene kadar ibadet et… Şimdi yakin diye bir şey var, o size gelene kadar değil, siz yakin gelene kadar. Yakin gelene kadar ibadet et… Ama arada fizyolojik bir mertebe farkı olmadığı için kendi öz varlığınızın şuuruna erene kadar ibadet ediniz.

Onun sıfatlarıyla yaşadığınızın bilincine erene kadar, onun fiili üzeri mutlak kudret olduğunun ve sizin üzerinizde ef-al de kendini izhar ettiğinin, halifesi olduğunuzun bilincine sıfatları üzeri erene kadar ibadet et. Hayır üzerine… Bu noktada bir kişi eğer benliğe döner ise, o benlik

hariç. Çünkü ibadette kişi kendini unuttu mu izafi olan benlik kalkar, mutlak olan benlikle bakmaya başlar. “Sen atmadın, Allah attı” ayetinde de kast edilen odur zaten. Geri dönüşü olduğu anda takdiri ilahi kişi oradaki Allah-ı Azimüşşan’a örtünür. Ve gönül deryasında gönlün sahibi O iken, ona ortak olur. Bu sebeple diyor ki takdir-i ilahi *o müşrik olur*. Yani bana örtündü, ikiliğe düştü.

Bunu şöyle söyleyeyim: Bir varlık var ki şahsıyla tek. Aslında bütün varlığın tamamı, mevcudatın tamamı o varlığın şahsını yaşıyor. Hani birlikten bahsediyorsak eğer, bütün varlığın tamamı mevcudat itibarıyla o varlığın şahsını yaşıyor, o varlığın diriliğini şahsıyla diriliğini yaşıyor. Yani dirilik tekdir, şahıs olma tektir. Sıfatlarımızda sen, ben diye ayrılırız. Hani Halil… Ama sendeki can ile bendeki can aynı can, fark etmiyor ki… Sendeki şahıs olan, bakan ile bendeki bakan aynı bakan, fark etmiyor. Âşık Veysel Şatıroğlu’nun güzel bir sözü var bu birliği anlatabilmek adına; “Hor görme beni arkadaş” diyor, “sen altınsın, ben tunç muyum? Ben de senin var olduğun varda varım.” Şimdi, o var olduğun var deyince, eşyanın tabiatından baktığınız zaman dünya varında varız, değil… O nur deryasında var olmuşuz, her şeye biçim veren Cenab-ı Hakk ile var olmuşuz. Ben de senin var olduğun varda varım derken Allah’ı imliyor orada, işaret ediyor.

Kişi eğer Hakk’a vardı, geri dönüşünde Hakk’a örtünerek, hani yavuz hırsız ev sahibine baskın gelirmiş. Ama geri dönüşte genelde ev sahibinin baskınlığından daha çok, hani bizim nefsimiz de gönül sahibine baskın gelmemizden daha çok, vicdani olarak genelde kulun Cenab-ı Hakk’ı ilkesel olarak kendi dışına atması ve kendi dışına atarak ona ibadet etmesi. Çünkü ibadette ikilik vardır, kul ile Hakk… İnsan ise O’nun huzurunda durmak ile alâkadardır. Bakın, huzurunda durmak zaten senin dışında olması demektir. Kendi öz varlığına vardığı halde, halen kendisinin dışına atıyor, öz varlığının idrakine kendini taşımıyorsa, işte o zaman diyor müşrik oldu. Böylesi müşriklik, kulların Cenab-ı Hakk’a putları ortak etmesi gibi bir müşriklik değil. Ümmetim için diyor, putperestlikle aşikâr şirk bitmiştir. Hani müşrik, şirk, ortak kılma… Aşikâr şirk, yani putları ortak kılması bitmiştir, gizli şirk başlamıştır. Efendim, o

nasıl bir şeydir diyorlar. O diyor kara karıncanın karanlıkta görünmediği kadar da gizli, ayaklarının sesinin sessiz olduğu kadar da sessizdir diyor. Yani kişinin enaniyetini anlatıyor, çünkü o kadar gizli olan şey sizin kendi enaniyetinizdir.

İzafi enaniyetiniz ama… Hani eşyanın tabiatıyla vurduğunuz enaniyet. Kariyeriniz, isminiz, cisminiz… Halil demişler, Halil olmuş. Çalışıyor, işi, gücü, kariyeri, şusu busu neyi varsa artık. Hani bunu daha önce fakr ile anlatmaya çalışmıştık. Resulullah efendimiz kırklar meclisine gidiyor. Orada kapı çalınıyor, kapı çaldığı zaman kim o diyorlar. Diyor ki Ebu Muttalip'in yetim torunu Muhammet Mustafa, hani ikinci çalışında. Birinci çalışında diyor Muhammet Mustafa, ikinci çalışında diyor Ebu Muttalip'in yetim torunu, üçüncü çalışında ne diyor? Allah'ın resulü… Ama her üçünde de biz öyle birini tanımıyoruz diye kapıyı açmıyorlar. Eshab-ı Suffa, kapıyı açmıyor.

Bakın, kendini tanımlayışında, betimleyişinde kendine varlık verdiği bir sıfatıyla. Nedeni hep dışında olan bir sıfat… En sonunda söylediği şu: Fakirlik övüncümdür. O zaman kapı açılıyor. Yani benim varlığım yok, varlık sahibim Allah'tır diyor. Çünkü fakirlikte varlık sahibi Allah'tır… Bunu geçen hafta bir parça konuştuğumuz için üstünde durmuyorum. Lakin burada bir şey daha var. İbadete dönülürse o zaman nasıl dönülmesi gerekir. Yani kişinin öz varlığını kendi dışına atmadan nasıl dönmesi gerekir?

Miraç hadisesinden sonra Resulullah efendimizin namazında niyazında olduğunu biliyoruz. Zaten miraç hadisesinde namaz ibadet olarak veriliyor, hediye olarak veriliyor. Lakin gece vakitleri fazlasıyla ibadet edişleri oluyor. Hazret-i Ayşe'nin bir sözü var, diyor ki: Ya Resulullah, senin her şeyin bağışlanmışken… İbadetler bir taraftan kefaret olsun diyedir, ikincisi yakınlığa ermek içindir ve birçok manâsı daha vardır her neyse bu noktadan devam edeyim… Allah'ın lütfu ihsanıyla diyor; ne için ibadet ediyorsun, her şeyin bağışlanmışken? Bu kadar fazladan, nafile ibadetler? "Niye" diyor, "şükredenlerden olmayayım mı?" Bakın, ibadete şükrü koyuyor. Yani öz varlığına bir teşekkür. Evet, yine dünyalık işine kişi döndüğü zaman eğer Hakk'a vardıktan sonra beşeri sıfatına

döndükten sonra, o beşeri işlerini yaparken Hakk'a gafil olmaya başlar yani… Hakk'a dönmek için bu sefer ibadet yine araç olur.

Eskiden namazı, niyazı, orucunu Allah'a varmak için kılıyordur. Bu sefer o gaflet perdesini örtüsünden geri atmak için kullanır. Hem şükür olsun diye karşılığını, yani kendisine verdiği öz varlığa bir teşekkür hem de aynı zamanda O'na geri dönüş içindir. Çünkü âlem her an size galebe gelir, bir düşman gibi… Düş… Ve o düşün içerisinde her an nefsinizle veya yaptığınız işlerle Cenab-ı Hakk'a uyanık olamazsınız, öz şuurunuza uyanık olamazsınız. İlla örtünürsünüz… İbadetler o sırada sizi yine O'na taşır. Onun için diyor, yakin gelene kadar ibadet et.

Evet, geldik ama bu sefer ibadet ne için? Bu sefer Allah için, geri dönüş için… Her an geri dönüş, taviz vermeden… Yoksa âlemde yok olur gidersin… Bu Hazreti Resulullah için söylenen bir söz. "O hakikate memur iken şeriata düccar oldu" çünkü şeriat olmasa, muhafaza olmaz. Hani birçok sebebi vardır ama ibadetler bahsi itibarıyla şeriat. Yani birçok muhabbet halinin dışında, ibadet noktasından baktığınız zaman şeriatın kendisine, Allah'ın lütfu ihsanıyla özünüzdeki hakikati korumanız ve o koruduğunuz hakikati ola ki gaflete düştüğünüz anda geri dönmeniz için şarttır.

Bu noktada niyet değiştirilirse eğer… Hani bir Rabbiniz var uzakta, ona varmak için ibadet ediyorsunuz. Değil… Geri ona taşınmak için. Onun bilincine erdiniz, geri taşınmak için ve öz varlığınıza kulluk bilinciyle teşekkür etmek için ki öyle kulluk Allah tarafından kabul görüyor. Şirk olarak kabul görmüyor. Öyle kulluk kabul görüyor, Allah öyle kulluğu nasip eylesin. Diyor ki *vüsuldan sonra ibâdet kendi irâdesiyle değil de Allah'ın irâdesiyle olmaldır*… Bu kendisinin eklemesi böyle bir görüş de var.

Önemli bir paragraf olduğu için okumuştum onu, geçen haftaki yerden devam edelim.

Yine Hak Teâlâ buyurdu. Ey Gavs-i A'zam, eğer insan öldükten sonra hâlinin ne olacağını bilseydi, dünyada kat'iyyen

dünya hayatına temenni etmez ve her lâhzada (kısacık anında) Ya Rabbi! Beni öldür, beni öldür, diye nida ederdi.

Bir ayet-i kerime söylemiştik geçen hafta bunun için; Gerçek hayatın orada olduğunu bilseler… Burada bir şey daha var; ahiret hayatı dendiğinde üzerine fazla konuşulmaz, cennet-cehennemden konuşulur. Bazı ehil, her yaratılan âlemin insanda karşılığı bulunduğu için onun insanda karşılığıyla anlatmaya çalışmıştır; cennet de cehennem de sizdedir, fazla uzakta aramayın manâsında. Allah'ta sizdedir, melekler de sizdedir melekeleriniz gibi, fazla uzakta aramayınız… Ki bu insan üzerinde Hakk'ı anlamlandırmak için, kulun Hakk'a taşınması için önemli bir yoldur ama âlemlerde olmazsa, insanda karşılığı olmaz. Yani onun somut bir gerçekliliği vardır ki insanda da bir gerçekliliği vardır. İnsana taşınmıştır o. Hazret-i Ali'nin güzel bir sözü var; "İnsan âlemlerin dürülmüşüdür" diyor. Yani cennet denilen bir yer vardır ki, cehennem denilen bir yer vardır ki, insanda da karşılığı vardır ki onun için söylemişlerdir. Bu iman meselesi çünkü dini İslâm ahiret dinidir. Biz bu tarafı biraz kaçırıyoruz, yani fazla anlamıyoruz, üzerine düşünmüyoruz. Ahirete göre şekillendirilen bir yaşam biçimi söz konusudur.

Dini İslâm'ın temelinde ahiret söz konusudur. Nedir? Öldükten sonra basü badel mevt… Bakın iman noktasında iki tane şart/ farz vardır ki bundan kaçışımız yok; b ir, Allah'ın vahidiyeti; iki, öldükten sonra dirilmek. Onun arasındakiler o vahidiyet deryasında şahit olduklarınızdır. Meleklere iman, peygamberlere iman, kitaplara iman vesaire vesaire… Onların varlıklarından emindik, yine vahidiyet deryasında dönen bir olgusallık. Velhasıl kelam, vahidiyet tarafını geçelim Allah'ın lütfu ihsanıyla, tamam, bir tarafımızla vahidiyete iman ediyoruz ama bir tarafımızla da ahirete bakıyoruz. Ahirete bakmak insanda nasıl tecelli eder? Vicdan üzerinden tecelli eder.

Ey yavrucuğum diyor, eğer zerre kadar iyilik yaparsan, o gelir seni bulur. Ey yavrucuğum zerre kadar kötülük yapsan o da gelir seni bulur. Hikmeti itibarıyla Lokman Hekim'in Kur'an 'daki bu sözü ahirete göre yaşamaktır, sonuçlara göre yaşamak demektir bu. Bak diyor, Kur'an -ı Azimüşşan'a dikkat ederseniz, Cenab-ı Hakk hep sonuçlardan konuşur. Onun için

GAVSIYE RISALESI OKUMALARI

Kur'an -ı Azimüşşan ahlâk kitabıdır ama hüviyet ilmi kitabıdır. Bu bağlamda bakarsanız hep sonuçtan konuşur. Bir İbrahim bahsi vardır, bir Musa bahsi vardır, Firavun bahsi vardır. Bakın, onlar sonuçlanmış hikâyelerdir. Hikâyeler üzerinden, o mitler üzerinden size sonuçları konuşur. Bak, İbrahim böyleydi; böyle, böyle oldu, en sonunda İbrahimliği böyle kazandı. Firavun böyleydi, bak sen böyle olma. Bir sonuç o, bir karakter biçiyor sana, o karakteri gör, öyle olma, böyle ol. Tavsiye ediyor.

Ne diyor: Eğer sen şöyle, şöyle yaparsan sonun cehennemdir, şöyle yaparsan sonun cennettir. Bak, sonuçtan konuşuyor size… Sonuçlardan konuşmak şu demek; geleceğe doğru baktığınız zaman eminlik içermesi gerekir ki ona göre hayatınıza biçim versin. Yani iman içermesi gerekir ki kulun, ona göre hayatına biçim vermesi gerek. İmanı yoksa o zaman onun için ahiret yoktur. Öyle bir insanda da vicdan aramaya gerek yoktur. Çünkü ahiret bilinci insana vicdan verir. Bir insanın ahiretinden, bir şey yapıyorsa hani yolda giderken, bakın ahiret deyince hem burada cennet, cehennem arayın ama ilkesel olarak baktığınız zaman cehennem demek acziyetin olduğu yer demektir. İnsan acizse sıkıntıdadır, insan acizse dardadır, insan acizse, çaresizse orada acı çekiyordur. Cennet denen acziyetin olmadığı yer, ol dedikleri olur, acziyetin olmadığı yer ve huzur ve o acziyetin olmamaklığının devam olduğu bir yer, yani selamet. İlkesel olarak bu kavramlarla bakarsanız, bir insan gönlünde ne yaşarsa yaşasın, Hakk'la selamet bulmuşsa, gerçek olanlarla yaşıyorsa, hakikatle yaşıyorsa eğer, neden korksun ki? Neden acı çeksin ki?

Acı dedikleri ona çare olur… Acı dedikleri ona sadece ve sadece Allah'ın lütfu ihsanıyla vasıta olur. Hani diyor ya, fakirliği ve sıkıntıları insana vasıta kıldım, binek kıldım diyor… Bana yetişsinler diye. Ki insanlık tarihine baktığınızda, ilim yürüyüşüne de baktığınızda, insanın aklının çalıştığı tek nokta; sıkıntılar. Sıkıntısı olmayan aklını çalıştırmıyor. Rahatta olan bir adamın aklını çalıştırdığını gördünüz mü? "Biz insanı sıkıntılar üzeri yarattık" diyor. İnsanın temelinde, zemininde, aklın çalışmasında zaten sıkıntı var. Sıkıntı olduğu zaman ikinci bir hususiyet daha var; İsteseniz de istemeseniz de sığınak arıyorsunuz, bir liman arar.

İnsan gönlünde boşluğa düşer, kadir-i mutlak-a sığınır. Bir deprem olmuş, camilerin hepsi dolmuş. Neden? Korkuyor insanlar, bir dayanak arıyorlar, her insan bir dayanak arar.

Öz varlığınızda dayanağı bulursanız eğer, o zaman kimseye yaslanmaya gerek yok.

Bir ayet-i kerime onu şöyle söylüyor; Allah'tan başka dost yoktur. Öz varlığınız size dostsa, öz varlığınız size yoldaşsa başka hiçbir dayanak aramazsınız, hiçbir şeyden de korkmazsınız.

Velhasıl kelam Allah'ın lütfu ihsanı, takdir-i ilahi diyor ki; Eğer orada olanları bilseydiniz, gerçek hayatın orada olduğunu bilseydiniz, bu noktada yarım kalan bir yer daha var. Bu noktadan bakarsak, Allah'ın lütfu ihsanıyla elbette ki bir cennet, cehennem var. Seyri sefer esnasında evliyullah tayfası oraların seyranını yaparlar. Yani gelecek, ahir zaman olarak burada yaşadıklarına karşılık oranın seyranını yaparlar. Hazret-i Resulullah onu şöyle de zikrediyor. "Kişi ölmeden önce kendisinin makamı gösterilir" diyor. Cennetse cennet, cehennemse cehennem… Kim olursa olsun, illa gideceği yeri görür. İlla gideceği yeri görür. Bu istisnasızdır. Bunu daha zahir ölüm gerçekleşmeden, bizim normal bildiğimiz ölüm gerçekleşmeden, ölmeden önce ölmüş insanların da Allah'ın lütfu ihsanıyla seyran itibarıyla da cennetlere, cehennemlere gittikleri vâkidir. Lakin bazıları şöyle diyor; Ya cennet ve cehenneme; hiçbir elin değmediği nimetlerden bahsediyor. Hiçbir gözün görmediği, hiçbir elin değmediği… Bunlar gidiyorsa eğer, eller değmiyor mu o zaman? Diye sözler de çıkabiliyor bazen, düşünce itibarıyla. Burada Allah'ın lütfu ihsanıyla elbette ki ahiret âlemini seyran eden, bunu keşif ehli için söylüyorum, bu âlemde görmediği mahlûkatla karşı karşıya kalabilir. Buna amenna… Hem cennette hem de cehennemde dediğimiz olgular. Mekânsallıkta… Ama bir taraftan da Allah'ın lütfu ihsanıyla burada kast edilen şudur; Hiçbir gözün görmediği, hiçbir kulağın duymadığı ve Allah'ın lütfu ihsanıyla hiçbir elin eğmediği nimet yaşamsal olandır, dirimsel olandır. Orada kast edilen, yani ayette kast edilen şey dirimsel olan bir şeyi kast ediyor ki nimetin dirimselliğidir. Bunu şöyle söyleyeyim; Babam derdi ki yavrum, Allah ile öyle zevkler vardı ki, hiçbir

şey ona karşılık gelmez.

Hani sıkıntıdasın, Allah'a dair, bir sıfatına dair sıkıntıdasın, bilmek istersin. O sırada Cenab-ı Hakk'ın lütfu ihsanıyla o size ayan ettirdi veya öğretti ve bildiniz. Araç olarak neyi kullandığı önemli değil. Onun verdiği zevk başka bir şeyle örtüştürüle bilinir mi? Yani sizin yaşadığınız o zevk, o bilmenin zevki veya bir hayır işlediniz, bir yetimi sevindirdiniz veya bir fakiri sevindirdiniz; onun gönlünüzde yarattığı yaşam sevinci. Bir el değmiş veya göz görmüşlüğüyle alâkadar bir şey midir? O sadece ferdi hikmete dair bir şeydir, yani yaşadığınız şey, size ait bir şeydir ve tadını siz alıyorsunuzdur. Hani yediğiniz bir yemeğin tadını sadece sizin almanız gibi bir şeydir o. Başka birisi de yediği zaman o tadı alır ama o tadı sadece siz alıyorsunuz, onun için başkası sizin yerinize o tadı alamaz. Başkası sizin yerinize o zevki yaşamaz.

Bakın, keyif değil, zevk... Hakk'ı bilmenin zevki, bilmediğini bilmenin zevki, hayır işlemenin zevki… Ve hiçbir elin değmediğidir, hiçbir gözün görmediğidir çünkü o yaşamsaldır. Yaşadığınızda o sizdedir ve sadece o yaşadığınız şeyi bilirsiniz. Cennetteki nimetlerin insandaki böyle bir karşılığı var. Ve o yaşadığınız hallerin de ilahi âlemde elbette ki sureti vardır. Çünkü sureti olanın halde tecellisi vardır, halde olanın elbet sureti vardır. Çünkü Cenab-ı Hakk bir şeyi yaratmak isterse, içerik olarak ona bir hal ve âlemlerde de ona bir biçim vermiştir. Biçimin içeriği kuvvet olarak, manevi olarak, hâl olarak, aynı zamanda biçimselliğinde takdiri ilahi suret bulması ona melek sıfatının yakıştırılmasını getiriyor. Yani bir şeyin hem içeriği var, hem kuvvette hali var -içerik noktasında-, aynı zamanda o nurani âlemde biçimselliği varsa ona melek deniliyor. Bununla berber âlemlerde zati ilahiye bağlı olark kuvvetler vardır ki bunlara da melek demişler. Böyle olsa da bu kudretler Zat-ı İlahi'nin hüküm dairesinde gerçeklik bulduğu için biçimsel düzeyde görünüşe gelen meleklerden âliyy ve muhittirler. Gravitasyon gibi, kütle çekim dediğimiz, parçacık kuvvetleri dediğimiz veya da elektromanyetik kuvvet dediğimiz, eskilerin söylediği sünnetullah dairesindeki kuvvetlere de melek denilmiş. Böyle bir durum var.

Diyor ki; Ne olacağını bilseydi, dünyada katiyen dünya hayatını temenni

etmez ve her lâhzada Ya Rabbi! Beni öldür, beni öldür diye nida ederdi. Bunun sebebi ikidir; Bir, cehennemi görse hakikaten de Ya Rabbi beni öldür fazla günah işlemeyeyim diye, cenneti görse Ya Rabbi burada ne işimiz var diye. Ki cennetini görenler için, hani Hazreti Resulullah'ın bir sözü vardır; Der ki dünya müminin zindanıdır. Bu çok enteresan bir hadis-i şeriftir çünkü mümin; cennetini bilen, cennetini görendir. Onun için bu dünya ona zindandır. Allah'ını bilen, Allah'ını görendir, onun için bu dünya ona zindandır. Ve Allah'ı Azimüşşan o zindanın içinde gönlüne bir muhabbet verir ki o muhabbetle cennette verdiği nimetlerin halini oluşturur ve kendisini Cenab-ı Hakk Lütfu ihsanıyla öz gönlünde kendisini müşahede etmesini, kendisini idrak etmesini sağlar. Ve onunla huzur bulduğu anda o zamanki dünya zindanından kurtulmuş olur. O zaman yer değişti, başka bir yer oldu.

Lakin Allah'ın lütfu ihsanıyla bu dertsiz değildir anlamında değil, o dünya zindanında kendisi bambaşka bir veçheden, Allah-ı Azimüşşan'ın seyranında seyran ettiği için, muhabbetullaha erdi dedikleri noktada selameti bulduğu için, huzur-u ilahiye de zevktedir. Onun için, müminin zindanıdır ama Allah'ın lütfu ihsanı ahiret yaşantısına geçmeye de yine de problemler oluşur… Hangi noktada? Her ne kadar gönülde Hakk'ı yaşıyor olsa bile, her ne kadar ilahi sıfatlarla zevkte olsa bile bu yaşantı kendisine ağır gelir, onun için zindandır. Bakın, ne kadar güzel şey dâhi ikram edilmiş olsa bile. Onun içindir ki kendi öz yaşantısındaki makamını veya Allah'ın lütfu ihsanını o cennet mekânı dediğimiz gönül mekânında kendi öz mertebesinin halini ister. Allah'ın selamı üzerlerine olsun.

Sonra Hak Teâlâ buyurdu: Ey Gavs-i Âzam, kıyamet gününde bana mahlûkatın en sevgilisi: Sağır, dilsiz, kör, mütehâyyir ve ağlıyandır. Kabirde de bu böyledir.

Şimdi, burada erenlerin güzel bir sözü var. Kıyamet gününde diyor, kıyama kalkış gününde diyor, yani ayağa kalkış ki kıyamet bahsini daha önce çok konuşmuştuk. Kıyamet denildiği zaman bir yok oluştan bahsedilir, değil… Kıyamet her neyle var olduysanız var olduğunuzda ayağa kalkmanız demek. Bir çocuğun dünyaya gelişi kıyametidir… Dünyayla beraber ayağa kalkmaya başlıyor. Hakk ile varsanız, Hakk ile

ayağa kalkmaya başlarsanız, o sizin kıyametiniz olmaya başlar. Daha doğrusu kıyamet sürecine girmiş bulunuyorsunuz demektir. Bir yok oluş değil, bir var oluş durumudur. Yani kıyamet dediğimiz armagedon diyorlar hani bir yok oluş… Büyük bir kıyamet, büyük bir yıkım; değil, tam tersi bir var oluştur. Hakk ile var oluştur ama… Bizde kast edilen şey Hakk ile var oluştur. İnsanın insanlığıyla, Allah ile var oluşudur. Ki o zaman kıyametiniz… Efendi onun için buyururdu. Yavrum derdi, kıyamet başına kopsun. Korkutucu bir duaydı ama aslında var olasın diyor. Hakk ile var olasın. Kıyam, kıyam etmek, ayağa kalkmak… Hakk ile ayağa kalkasın, Hakk ile yürüyesin. Nasibimiz Hakk olur.

Mahlûkatın en sevgilisi: Sağır, dilsiz, kör, mütehâyyir ve ağlıyandır. Şimdi ağlamak demiştik, daha önce Kevser Havuzu diye bir havuz ve ırmağı dediğimiz bir ırmak var. Bu âlemde insandaki karşılığı gözyaşıdır demiştik -her ne ki yarattığı insanda bir karşılığı var-. Ağlayandır çünkü ağlamak insanı Allah'ın lütfu ihsanıyla sadeleştirir, temizler. Gönlünde arı, duru eder. Hiç ağlayanınız var mıdır bilmem, ben ağlarım her zaman takdiri ilahi… Ağladığınız zaman en sonunda ağladığınız neyse unutmuş, gitmişsinizdir. Sizi arındırır, bir sigorta görevi gibi düşünün… Ve sonunda da huzurlusunuzdur. Ağlarken huzurlu olunur mu? Olunur… Ağlamazsanız huzursuz olursunuz.

Özellikle derler ya erkekler ağlamaz, vallahi daha çok ağlasınlar, huzuru bulmak için ağlamak güzeldir. Ve tersinden okuyayım: Takdir-i ilahi kör, dilsiz ve sağırlar hoşnut olduklarımdır diyor. Buradaki sağır dedikleri hani uzuvları itibariye sağır olan, özürlü dediğimiz insanlar değil. Buradaki sağırlık; Allah'ın lütfu ihsanıyla hevâsı doğrultusunda görmeyen, hevâsı doğrultusunda duymayan, hevâsı ve nefsi doğrultusunda, hazları doğrultusunda insanlara bakmayan, yani dünyaya kör olan, dünyaya sağır olan…

Yani dedikodu yapıyorsun, sağır oluyor bir tanesi, oradan kalkıyor… Veya nifaktan yana bir şey söylemez, dedikodudan yana bir şey konuşmaz, insanları eleştirmez haksız yere… İşte öylesi dilsiz, öyle sağır, öylesi kör, Allah katında makbul olan kördür. Böylesi kör, böylesi sağır, böylesi dilsiz olana… Eskiden bunlar için söyledikleri "hikmet 10'da saklıdır,

dokuzu sükût ile kazanılır.” Dilin sükûtu, gözün sükûtu, kulağın sükûtu, midenin sükûtu, şehvetin sükûtu… Daha bunun gibi nicesi… Hani 10’a tamamlamak için devam edilebilir… Burada sükûttan kasıt Allah’ın size emretmediği şeylere veya Allah’ın sevmediği şeylere bakmayınız, duymayınız, ilişkide bulunmayınız. Allah’ın sevdiği sükût böyle bir sükût… Burada kast edilen ise, sağırlık, körlükten kast edilen ise budur. Ve onuncusu nedir derseniz, o da kelamdır. Hani dilde sükût etmişti ya baştan, sonunda konuşmaya taşınır kişi. Öyle bir sükûta erer ki gönlü Allah’ın iradesinin dışında irade buyurmaz, gözü Allah’ın haram kıldığı hiçbir şeye bakmaz, Allah’ın haram kıldığı hiçbir şeyi duymaz… Hani kör olmuş gitmiş, sağır olmuş gitmiş… Öylelerine günümüzde ot gibi diyorlar… Yani içki içer misin, yok? Şunu yapar mısın, yok. O zaman kızımı ne diye istiyorsun, ot gibi yaşıyormuşsun diyor ya, hani bazen parodi yapıyorlar… Günümüzde öyle diyorlar. Diyor ki Hazret-i Resulullah, İslâm elle tutulur ateş olacaktır… Günümüzde hakikaten de İslâm, elle tutulur ateştir. Tutana aşk olsun, ateşten gömlektir, giymeyene aşk olsun.

İslâm’ı yaşamaya başladığınız zaman Allah’ın lütfu ihsanıyla, dert, dermanınızla milletin gözünde deli olursunuz. Milletin gözünün açık olduğuna siz kör olursanız, milletin kulağını kabarttığına siz sağır olursanız, milletin dilli olduğuna siz dilsiz olursanız, size deli derler, aptal derler. Ama kendi dünyanızda bambaşka bir dünyada yaşıyorsunuzdur, haberleri olmaz. Yani delilik dedikleri böyle bir şey, hani deli olmadan veli olunmaz sözünün hakikati de budur. İnsanların anlayışına deli olmak, istedikleri gibi hareket etmiyorsunuz, istedikleri gibi görmüyorsunuz, istedikleri gibi duymuyorsunuz, istedikleri gibi konuşmuyorsunuz. Onun için erenlerin güzel bir sözü var; “bizler halka göre değil, Hakk’a göre yaşarız.” Hakk’a göre yaşarsanız eğer halkın sağırı, dilsizi, körü olursunuz. Allah katında makbul olanlar da bu körler, bu sağırlar, bu hayır işinde bulunanlar.

Yine Hak Teâlâ buyurdu: Ey Gavs-i A’zam, beni gören bir kimse herhâlde(sualden) müstağni olur.

Her halden, sorgudan, sualden, kötü hallerden… Bu bir ayettir, ayet

şudur: Diyor ki onları muhafaza altına alacağım. Onlar muhafaza altındadırlar diyor. Kişi eğer Hakk'a varmışsa ve Hakk'ı müşahedeye taşınmışsa ve o müşahedenin kendisinde Cenab-ı Hakk'ın lütfu ihsanıyla selamete ermiştir ve Cenab-ı Hakk onu korumasına, muhafazasına alır. Onun için Allah'ın evliyullah'lık nişanı verdiği kişi için söylenen bir sözdür. Çünkü evliyullah için söylediği bir söz var: Diyor ki, evliyama buğz, bana buğz dur… Kim ki evliyama harp eder, bana harp etmiştir. O her sözden müstağnidir artık.

Hem bu gibi bir manâya geldiği gibi, artık dünya hayatından hazları, menfaatleriyle elini ayağını çekmiş, artık Allah'ın lütfu ihsanıyla Cenab-ı Hakk'tan gelen her şeyle beraber yaşamaya başlamıştır. Yani zevk âlemine taşımıştır, gönlü cennete dönmüştür. Allah'ın selamı öyle kişilerin üzerine olsun, himmetleri üzerimizden eksik olmasın.

Beni görmeyen kimsede sual fayda etmez, o söz ile perdelenmiştir(sözde kalmıştır).

Bir ayet-i kerime var der ki, hani tutsaklıklarımızı bir ara konuşmuştuk, tarihsel tutsaklığımız, kültürel tutsaklığımız, hazzı ve nefsanî tutsaklıklarımız gibi bir tutsaklıktan konuşmuştuk. Ali Şeriati'ye selam olsun, böyle bir kategorileştirme yapmış. Tarihsel tutsaklıklarda enteresan bir şey var, ayet-i kerime olarak karşılık var; Biz atamızdan böyle duymadık. Biz atamızdan böyle görmedik diye Kur'an -ı Azimüşşan'da lafız var. Kişi bir hakikatle geliyor, peygamber… O hakikati dile gelirken kendi ümmetleri, cemaatleri şöyle diyor: Biz atamızdan böyle görmedik. Tarihlerine tutsak, atamızdan görmedik. Atanız yanılmış olsa dâhi mi diyor Kur'an -ı Azimüşşan'da Allah-u Azimüşşan… Onlar yanılmış olsa dâhi mi? Yani kabul etmeyeceksiniz Hakk'ı, hakikati…

Beni görmeyen kimsede sual de fayda etmez, o söz ile perdelenmiştir. Çünkü atasından aldığı, sözden başka bir şey değildir. Kelamdan başka bir şey değildir. Bu böyledir, şu şöyledir, şu bizim putumuzdur, Latta, Uzza'ydı, şuydu, buydu… Hangi putlara tapınıyorlarsa veya tanrılara tapınıyorlarsa, hangi panteist düşünceler… Sözden başka bir şey değil hepsi. Ve Cenab-ı Hakk bu sözü takdiri ilahi lütfu ihsanıyla şöyle bir

hakikatle bize yol açıyor. Diyor ki, delilsiz konuşmayın. Ellerinde bir delili var mıdır ki diyor… Hani melekleri bana isnat ederler, kızları bana isnat ederler vesaire… Ellerinde delil var mıdır ki taptıkların da bana isnat ederler noktasında… Allah esirgesin bu noktada.

Elinizle yaptığımız her şey, aslında söz ile dile getirdiğimizden başka bir şey değildir. Temeline, zeminine bakarsanız söz ile dile getirdiğimizden başka bir şey değildir. İster bu put olsun, ister bir ideoloji olsun, fark etmez.

Ondan sonra Hak Teâlâ bana buyurdu. Ey Gavs-i Âzam, bütün ruhlar kıyamet gelinceye kadar kalıplarında raks ederler.

Bu enteresan bir şeydir; hakikaten de bütün insanlığa, hayvanata, bitkilerin tamamına bakın; Allah'ın lütfu ihsanı her birine verilmiş ruh, kendi formları neyse o formda iş görürler.

Cenab-ı Hakk'ın bir âdeti vardır ki birine hangi formda varlık verirse ve içerik verirse ondan da hoşnut kılar. Hoşnutluğun en son safhası, kişinin hayatta kalma içgüdüsüyle alâkadardır. İnsanlar yaşamak ister, bütün mahlûkat yaşamak ister, o dirimsel enerjiyi eyleminde göstermek ister ve yaşarlar. Ve bu noktada Allah'ın lütfu ihsanıyla bilinçli olarak hoşnut olmak ayrı bir şey ama sezgisel olarak hayatta kalmak ve hayatın tadı, insanı Allah'ın lütfu ihsanıyla bedenlere, kalıplara mahkûm bırakıyor. Ve kalıplar içerisinde yaşarken o kalıplarda formumuz neyse, onun gereğini yerine getiririz. Burada rakstan kast ettiğiyse budur… Her varlık, ruhlar Allah'ın lütfu ihsanıyla mertebe, mertebe olsa dâhi Allah'ın canıdır. O can itibarıyla her varlık kalıbı neyse yani formu neyse o formun gereğinde iş görür.

Buna erenler şöyle söylemişler; Ruh, hangi kalıba girerse, o kalıbın potansiyeli neyse o potansiyele göre iş görür. Yani ruh inekte inek, insanda insan vazifesi görür. Onun için bir örnek verirler: Hani Musa a. s. 'ın bir hikâyesi vardır, buzağıya tapınma hikâyesi. Hazret-i Musa Tur-u Sina'dan gelir, bir de bakarlar ki altından bir heykel yapmışlar, ama heykelde böğürüyor, ses çıkartıyor. Samiramis böyle bir şeye tenezzül etmiş. Musa ise heykeli yakıyor. Samiramis'e soruyor, bunu nasıl yaptın?

Diyor ki, Resulün ayak izlerinden aldım, yani Cebrail'in ayak izlerinden… Cebrail'i gördüm ve tanıdım, onun ayak izlerinden aldım.

Bakın! Ruh-ül Kudüs… Ruh-ül Kudüs'ün enerjisinden, toprakta bıraktığı enerjiden… Aldım diyor, onu hamuruna kattım. Yani altının o saf haline kattım. Sonra da biçim veriyor. Erenler bunu bu şekilde misal olarak anlatmış ve o ruhtan can aldığı içindir ki o altından öküz sadece böğürdü. Eğer kuzu yapsaydı, herhalde melerdi.

"Ben sizin Rabbiniz değil miyim?" hitabımdan sonra (bu söz onların kulağında kaldığından dolayı) Rabbimiz Teâlâyı gördük derler. (Ve bize söyledi, diyerek durmadan semâ'da bulunup raks ederler).

Bu çok önemli bir şey, "Ben sizin Rabbiniz değil miyim" hitabı kal-u belada ruhlara sorulduğu zaman, hitabından sonra diyor Rabbimiz Teâlâ'yı gördük derler. Bu kelamda görüştür, sözde görüştür, ilim ile görüştür. Biraz sonraki paragrafla beraber bu konuyu anlamlandırayım, inşallah birbirlerine yakınlar çünkü.

Sonra Hak Teâlâ buyurdu: Bir kimse ilimden(yani bildikten) sonra beni görmeyi isterse o mahcuptur.(perdelenmiştir) Ve görmeyi bilmenin gayrı zanneden kimse Rabbi görmekten mağrurdur(gururdadır) (Beni bilmek, görmektir).

Yani Rabbini görmez. Beni bilmek görmektir demiş.

"Ben sizin Rabbiniz değil miyim" sözü bir kişiye geldiği zaman, farz edin ki size geldi, iman dolu bir nefese geldi. O bilgiyi alıp da içselleştirdiğiniz zaman Rabbinizi kelam sıfatıyla orada müşahede edersiniz. Yani ben sizin Rabbiniz değil miyim lafzında bulunanı müşahede edersiniz. Ama yine müşahedeniz söz iledir. Ve sözün temelinde olan şeyle beraber, ilimle beraber bilmiş olursunuz. Burada önemli bir şey var ikinci paragrafta. Diyor ki: Bir kimse ilimden sonra beni görmeyi isterse, o mahcuptur. Çünkü Allah'ı ilimle görürüz… Allah'ı görüşümüzün temelinde ilim yatar.

Bunu şöyle anlatayım: Bakmak dediğimiz bir şey var, peki, ilim olmadan nasıl görürsünüz? İlminiz şurada koltuğun koltuk olduğunu biliyordur ki koltuk olarak görürsünüz ve ona göre hareket edersiniz. Sadece bakmış olsaydınız, yani ilminiz olmasaydı, sadece bakmış olsaydınız, bakın görme diye bir şey yok, sadece bakmış olurdunuz. Ama ilim size görüş getirir. O görüşle görmeye başlarsınız. Allah'ı Azimüşşan'ın lütfu ihsanıyla, burada zahir ve eşyanın tabiat ilmi kast edilmiyor, bi-zatihi muhabbetullah'a erme ilmi kast ediliyor. Cenab-ı Hakk'ı tavırlarında müşahede etme ilmi kast ediliyor. Hikmet ilmi kast ediliyor. "Bir kişiye hikmet verilmişse biz ona bolca hayır vermişizdir" diyor.

Bunu biraz daha açayım çünkü bu konu çok önemli, buraya geleceğim bu noktada. Allah'ın lütfu ihsanı, hikmet demek, aslında tanrı gibi düşünmek demek… Bir kişi hikmete vakıf olacaksa tanrı gibi düşünecek Cenab-ı Hakk gibi düşünemeyen bir insan, hikmete vakıf olmaz. Bunu biraz daha taçlandırayım: Biraz karışık gideceğiz ama hepsini toparlayayım. Cenab-ı Hakk evvela aklı yaratmıştır. Burada akıl dediğimiz zaman zorunluluklar ve mantık dairesi kast edilir. Evvela akıl yaratılmıştır. Bu akıl, eski dille söylersek sünnetullah dairesinde, evrensel, saf bilinç dedikleri nokta ki onun dışında da kimse değil. İkincisi ise aklın üzerine ki sünnetullah zemindir akıl zemindir, aklın üzerine yani zorunluluklar dairesi zemindir, o zemin üzerine de düşünceyi halk etmiştir. Yani akıl etme tavrında bulunmuştur. Yani zorunluluklar tavrında bulunmuştur Cenab-ı Hakk, aynı zamanda o zorunluluklar tavırları üzerinden Allah'ın lütfu ihsanıdır ki düşünce tavrında bulunmuştur.

Geçen sohbetler dediğimiz gibi, düşünce Cenab-ı Hakk'ın Halk etme sıfatıdır. Cenab-ı Hakk bir şeyi düşündüğü zaman onu kendi varlığında halk eder. Bunun insandaki karşılığı, yani halık sıfatının insandaki karşılığı düşüncedir demiştik. Hayal gücünün dâhi bunda nasibi vardır. Velhasıl kelam, evvela akıl var edilmiştir, akıl zemini üzerinden düşünce var edilmiştir. İnsandaki karşılığı ise temelinde zihinle başlar. Zihnin bu âlemdeki karşılığı olgusallıklara bakıştır. Duyularla beraber, görünen eşyanın tabiatına bakışla Allah'ın lütfu ihsanı tabiattaki olgulsallığa

doğru bizi yönlendirişi vardır. Ama akıl ile zorunluluklara bakarız, mantıksal olana bakarız ama düşünceyle yaratışa bakarız. Düşüncenin en yüksek safhası ise sanatsal olandır, doğuşatlar gelendir. Kur'an ın da sanatsal olan tarafına dikkatle bakıldığı zaman yaratışın kelamda en yüksek seviyesi gelmiştir.

Kur'an yaratış kitabıdır, okuyanı halden hale devşirir. İman dolu bir kalple eğer okursa halden hale devşirilir… Hani diyor ya Hazret-i Ali, ben Kur'an-ı natık-ım. Yaşama sirayet ederse, sizdeki etkileşimle beraber sizi yeniden yaratır. Çünkü kelam, insanın zeminidir. Var oluşumuzun zeminidir, insanoğlunun zeminidir, ikinci yaratılışının zeminidir. Bütün hayatınıza bakın, kelamdan ibaretsinizdir. Bilincin temeli kelamdır. Ve kelam üzerinden düşünerek var olur insan. Onun içindir ki, insanın kendisinin zemini, yani diyor ki biz iki defa öldürür veya diriltiriz. Bu ayetin birinci karşılığı beden olarak yaratılışınızdır. İkinci karşılığı ise bilinçte, yani eski dille gönülde insanın kelam ile yaratılışıdır. Halil'e Halil demişler, Halil olmuş. Başka bir şey deselerdi başka bir bilinçle bakardı. Halil olma bilinciyle bakmazdım.

İlk başta bize verdikleri isim, kelamda verdikleri isim bizim yaratılışımızın temeli olur. Bütün hayatınıza bakın, kelamdan ibarettir, ilimden ibarettir. Bu noktada bir not tutmuşum onu beraber okuyalım.

Akıl, zorunluluklar üzeri işlevsel olan, kâinatta kuvvet, bizde melekemiz olan olgudur. Zihnimizle olgusallığa, akıl ile zorunluluklara, düşünce ile de yaratıcılığa şahit oluruz. Evvel olan akıl halk edilmiş, evvela akıl halk edilmiş ki zorunluluklar dairesi, akıl üzeri ise Halık ve Musavvir sıfatları gereği yaratış eyleminde bulunmaktadır. Buna insan aklı ile şahit olduğunda mühendislik, kalbi olarak sezgi temeliyle düşünüldüğünde, şahit olduğunda ise sanat demektir.

Yani âlemde akla baktığınız zaman, zorunluluklar üzeri bir inşa görürsünüz ki, âlemdeki mühendisliğe şahit olursunuz. Onun için bilimin tamamı, akli olarak zorunlulukları temel alır ve kâinattaki mühendisliğe şahit olunur. Dikkatli bakın, bütün bilimsel olgulara, Allah'ın lütfu ihsanıyla sadece Cenab-ı Hakk'ın mühendisliğine şahitlik vardır. Ama

düşünceyle şahit olanlar, fikriyle şahit olanlar, hikmetiyle şahit olanlar, yani oradaki nedenselliğe şahit olanlar Allah'ın lütfu ihsanıyla oradaki sanatsal eyleme şahittirler.

Bunu biraz daha açayım hikmet; Allah'ın lütfu ihsanıyla Allah gibi yaşamadığınız sürece kavranacak bir şey değil. Allah'ın ahlâkıyla ahlâklanınız, Allah'ın lütfu ihsanıyla, sıfatlarıyla sıfatlanınız hadis-i şerifi bir. İki, biz birine hikmet verdiyse, bolca hayır vermişizdir. Hayır, sadece Allah-ı Azimüşşan'ın verme sıfatıyla alâkadardır. Ve hayır verdiklerimizi diyor, bir kişi hayır üzeri olursa onun gönlünde yaşam sevinci yaratırız diyor. Hayrın size getirdiği iki şey var: Bir zevk, iki hikmet… Bir kişi yaşamadığı bir şeyin aklıyla hareket edemez. Yaşadığı şeyin aklıyla hareket eder. Bir kişi hayır üzeriyse, hikmete vakfiyeti o kadar yüksek olur. Bunu şöyle söyleyeyim; Lokman Hekim'den gideyim. Lokman Hekim'in hayat tecrübeleri ve deneyimleri, yaşantısındaki hayır üzeri oluşu ve deneyimleri; evladım diyor, eğer bu işi böyle yaparsan, yani zerre kadar iyilik yaparsan o gelir seni bulur. Zerre kadar kötülük yaparsan o gelir seni yine bulur deyişinin hakikatine bakarsanız, yaşantısında sonuçlardan konuşuyor.

Bu şu demek: Cenab-ı Hakk'ı sonuçlarında bulmuş, hikmetinde vakıf olmuş. Yani bir işin eyleminde Hakk ama sonucunda yine Hakk'tan olduğunun bilincine gelmiş. Hayır üzeri yaşadıkça hikmete varırsınız. Eğer hayır üzeri olursanız size gelecek bir şey vardır, o da nurdur. Ben elbet nurumu tamamlayacağım diyor. Bir kişi hayır üzeri ve ibadet üzeri olduğu zaman Cenab-ı Hakk'ın nur kapıları üzerinizde açılır ve nur ile yaşamaya sevk edildiğiniz zaman o nur sizde dirimsellikle beraber yaşam zevki verirken, bir taraftan da Allah gibi bakmaya başlarsınız.

Müminin ferasetlisinden korkunuz çünkü mümin Allah'ın nuruyla bakar diyor. Söylediklerim biraz daha belki anlamlı kılındı bu noktada. Allah'ın nuruyla bakar diyor. İşte Allah'ın nuruna gark olmaya başladığınızda, Allah gibi baktığınız zaman hikmete nail olursunuz. Yani âlemdeki nedensellikleri bilmeye başlarsınız… Allah gibi düşünmediğiniz sürece sadece eşyanın tabiatını görürsünüz. Allah gibi düşünmek içinse Allah'ın nurundan kişinin istifade etmesi, nurlanması gerekir. Bu şarttır. Bunun

için ibadet temel koşuldur. Bunun için bir kapı, enerji merkezi olan, bir nur kapısı Resulullah gibi bir nur kapı şarttır. Günümüzde ister buna mürşid desinler, şeyh desinler, ne derlerse desinler önemli değil. Kâmil bir insan şarttır…

Allah'ın nurunun tecelli ettiği, beslenilecek bir kapı şarttır. O kapı aynı zamanda bizimle aynalaşılması için de şarttır demiştik, hani kendimizi görebilmemiz için de şarttır. Çünkü bir insan ancak kendisini doğruluk aynasında görebilir. Ki o zaman kendi ahlâkına çeki düzen verebilir. Bir insan görüldüğünü görmediği sürece, duyulduğunu duymadığı sürece, bilindiğini bilmediği sürece kendisine çeki düzen vermez. Hem yola tabi olması için, yolda yürümesi için şarttır, hem de nurun kendisinden beslenilmesi için, nurlanılması için şarttır. Ta ki kişi kendi öz varlığından nur kapıları açılıp da beslenene kadar.

Eğer kişi öz varlığından beslenmeye başlarsa eyleminde yaptığı ibadetler vesairelerle beraber o nur kapılarının açılmasıyla Cenab-ı Hakk gibi düşünmeye başlar, Cenab-ı Hakk gibi bakmaya başlar. Müminin ferasetlisinden korkunuz çünkü o Allah'ın nuruyla bakar. Çünkü nurun kendisi orada idraktedir, nurun kendisi oradaki hakikati gösterir.

Burada bir notum daha var: Hikmet tanrı gibi düşünmekte elde edilir. Tanrı gibi sıfatları üzeri düşünüldüğünde Rabb'ül âlemin Allah'ı görürüz. Tanrı gibi olan sıfatları üzeri düşündüğümüzde ve yaşadığımızda Rabb'ül âlemin Allah'ı görürüz diye bir not düşmüşüm. Daha önceki sohbetlerimizde şöyle bir şey söylemiştik: Cenab-ı Hakk'ın zıtlığı yoktur. Karşıt bir varlığı yok. Onun için, akılla bilmemize imkân yok, zihinsel bir düzeyde bilmemize imkân yok. Onun için varlık birliğinde, yaşamsal olarak Cenab-ı Hakk'ın sıfatları üzeri yaşadığımız sürece Cenab-ı Hakk'ı sıfatları üzeri biliriz. Yani deneyimseldir. Bu da tasavvufun zorunluluğudur. Yaşadığınızda onun sıfatlarını bilirsiniz.

Bunu şöyle düşünürsek, görmeyi görmeyle bilmek… Yani görmeyi yaşamadan görmeyi nasıl biliriz? Duymayı yaşamadan duymayı nasıl biliriz? Bilmeyi yaşamadan bilmeyi nasıl biliriz? İmkân yok. Cenab-ı Hakk'ın sıfatlarını yaşadığınız sürece, deneyimlerinizle beraber bilişe

taşınırsınız ve Cenab-ı Hakk'ın gönlünüzde nuruyla beraber sizde nurunu açması ve sizi kendi varlık hikmetine vakıf etmesi söz konusudur ki hikmet burada, bir Allah-ı Azimüşşan'ın, hani dedik ya sünnetullah var ama sünnetullah'tan murat ettiği ne? Yani âlemde yasalar var, yasalarla iş görüşü var. Ama o yasalarla iş görüşünün üzerinde bambaşka bir muradı daha var. İşte o zaman hikmete erersiniz.

Burada nedensellik sorgulanır, tanrısal nedensellik. En basiti, bunu insan üzerinden okuyalım. Bir, ne diyor hikmeti için, insanın hikmeti, var oluş nedeni için; Bir, bilinmeyi istedim, iki, halifelik için yarattım, üç, bana ibadet etsinler diye yarattım. Şimdi, bu noktadan baktığınız zaman sünnetullah zeminiyle varırız ama o sünnetullah zemini üzerinden, Cenab-ı Hakk'ın üzerimizde bambaşka bir düşüncesi var. İşte o düşünceye vakıf olduğumuz, bakın aklına değil, aklına vakıf olduğumuz zaman zorunluluğa vakıf olursunuz. Yani bilim yaparsınız. Allah'ın düşüncesine vakıf olmak demek, hikmetine vakıf olmak demektir. İşte o zaman Cenab-ı Hakk'a şahit olursunuz. Benim üzerimde bilinme iradesine şahidim, benim üzerimde halifelik iradesine şahidim, benim üzerimde ibadet etmeyle ona varmasına şahidim… Bu noktadan baktığınızda insanoğlunun bütün tarihsel sürecinde nedenine şahit olmaya başlarsınız. Hakikaten de insanoğluna daha önceki sohbetlerde dediğimiz gibi, bu nedenlerle baktığınız zaman insanlık tarihini ilimden ibaret olarak görürsünüz. Bu nedenler üzeri baktığınızda, insanoğlunun ilişkilerinde, Cenab-ı Hakk'ın sıfatlarının tecelli ettiğini görürsünüz.

Evet, zeminimizde sünnetullah var. Ama düşüncesine baktığımız zaman Cenab-ı Hakk'ın bambaşka bir düşüncede lütfu ihsanını bizde bir nedensellikle bir programa sunuşu var. O sunuşun kendisinde, yani yaşamın kendisinde Cenab-ı Hakk'ın kendisi hikmet seyrinde. Onun için diyor hayra ermeden hikmete ermek yok. Biz diyor birine hikmet verdiysek, ona bolca hayır vermişizdir. Cenab-ı Hakk'ın ilahi sıfatları üzeri yaşamadığınız sürece onun hikmetine vakıf olmanıza da imkân yok. Çünkü hayır üzeri olan bir, yaşadığı sıfatlar üzeri Allah'a şahit olmaya başlar, yani O'nun düşüncelerine şahit olmaya başlar. İki, aynı zamanda Allah'ın lütfu ihsanıyla nurlandıkça Cenab-ı Hakk'ın o nurlandırmasıyla

beraber onun -hani düşündüğünde manâsını veren ben olurum- sıfatı üzerinde nedenlerine şahit olur.

Evet, zorunluluklar üzeri varız ama üzerimizde irade edilen neden ne? Hikmetimiz ne… Hani sorarız ya, niye varım? Yani benim hikmetim ne? Fizyolojik olarak hikmet değil, o akıl dairesi, Allah'ın lütfu ihsanıyla o tinsel olan, hüviyete dair olan nedenim ne? Cenab-ı Hakk benden ne murat etmiş? Bireysel olarak baktığınızda, o üç sıfatın haricinde halifelik, bilinmeklik, ibadet için yarattığımın dâhilinde olmak kaydıyla bireysel olarak da ben ne için yaratıldım sorusuna döndüğünüz zaman Cenab-ı Hakk'ın hangi sıfatına memursanız o sıfatını bulduğunuz zaman kendinizde, yaşamsal olarak… Hani derler ya esma-i has… İşte o zaman kendi hikmetinize vakıf oldunuz. Çünkü sizin nedeniniz hangi esma-i has ile var edildiyseniz, hangi sıfat üzeri var edildiyseniz, o sıfatın gereği üzeri yaşamak. Yani o sıfatın nöbetçisisiniz…

Bu âlemde o sıfatın halifesisiniz, o sıfatın gereği üzeri ibadette, zikr-i ilahidesiniz, o sıfat üzeri de Allah'ı bilirsiniz. Hazret-i Ali'nin bir sözü var, diyor ki: Kötü kişi kötü zannıyla bilinir, iyi kişi iyi zannıyla bilinir. Kişi hangi hal üzeriyse aslında öyle bilinir. Dikkatli bakın, celalli insanlar bütün âleme celalli bakalar. Cemalli insanlar bütün âlemi de cemal gibi görürler. Kendi ne haldeyse bütün âleme de öyle bakar. Ubeydullah Ahyar'ın bir hikâyesi var, diyor ki ben yedi yaşına kadar hiç durmadan zikrederdim. Bir gün ayağımı bir çamura bastım, üzerimde tiril tiril bir elbisem vardı, kirlendi. Aynı anda gafil oldum zikrimden diyor ve onu temizlemeye çalıştım. Sonradan bir baktım ki ben herkesi kendim gibi görürmüşüm. Zannederdim ki herkes zikr-i ilahideymiş. Meğer isem herkes gaflette yaşarmış. Kişi kendisi neyse bütün âlemi de öyle bilir. Kötüdür yani, bütün âlem de onun için kötüdür, hep tedirgindir. İyidir ya, bütün âlemde iyi bilir, tedirgin olduğu bir şey yoktur.

Siz nasıl yaşıyorsanız, hangi sıfatın hakkı üzeri yaşıyorsanız o sıfatın hakkı itibarıyla Hakk'ı bilir ve seyran edersiniz. Bunu farklı bir veçheye taşıyayım: Diyor ki Celle Celalü Hazretleri: Ben kulumun zannı üzeriyim. Siz, âlemde Hakk'ın tecellilerine celal sıfatı üzeri bakarsanız, Allah size celal görünür… Biraz önce anlattıklarımızın özetidir, Allah'ın lütfu

ihsanıyla… Siz Azimüşşan'ın lütfu ihsanına cemal sıfatı üzeri bakarsanız âlemler size cemal sıfatı üzeri bakar. Sultan Süleyman saltanat ile baktı, Cenab-ı Hakk ona saltanat tavrında oldu. Musa Aleyhisselam âzamet tavrıyla baktı, Hazret-i Allah Azimüşşan ona âzamet tavrında baktı. Hazreti Muhammed Mustafa merhamet tavrıyla baktı, azimüşşan'da ona merhamet tavrıyla kucak açtı. Siz neyle bakarsanız azimüşşan da size bütün kâinat üzerinden o şekilde bakar. Onun için der ki: Ben seversem bütün kâinatı sevdirtirim. Ben celalimle, gadabımla bakarsam bütün kâinata gadap sıfatımla baktırırım.

Bir hadis-i kutsinin tam meali olmasa da meali sayılır, Allah-ın lütfu ihsanıyla siz hangi hal üzeriyseniz, âlemde de o tavır üzeri sizde karşılık görür… Bu bir aynalaşmadır. Ve bir zandır. O sırada seyran ettiğiniz hal bir hüsn-ü zandan ibaret. Çünkü sizin hangi sıfatla Hakk'ı müşahede etmeniz önemli değil. O sırada binbir türlü tavırdadır Hakk aynı zamanda. Sadece size öyle görünüyordur. Sizin dünyanızda o öyledir. Sizin dünyanızda o öyleyken, sizin düşüncenizde kendisini öyle taşımış ve muhabbetullahına erdirtmişken, başka birine saltanatta, başka birine kahharda… Suriye'ye şu anda kahharda ama şu anda kahharda… Ama şu anda bir bakıyoruz bizim vatan cennet mekân, ne kadar cennet mekânsa… Hani itirazı olanlar varsa diye… Takdir-i ilahi.

Başka bir yere gittiğinizde ilim sıfatı çok öndeyken başka bir yere gidiyorsunuz, halim sıfatı daha önde olabilir. Bunlar ülkelerdeki yaşayan insanlara kadar baktığınız zaman. Ama senin dünyanda, sen nasıl bakıyorsan sana öyledir. Şimdi toparlayayım: Sen nasıl bakıyorsan demek, yaşadığında bildiğin, yaşantılamanla Hakk'ı bilmen, onun nuruyla onu fark etmen, onun nuruyla da imanınla da ondan emin olman hali üzeri bir bilgi alıyorsun. İşte buna katından verilmiş ilim deniliyor, ilm-i ledun… Dışarıdan gelen bir şey değil, yaşamınızla, yaşamınız üzerinden, yaşamanın kendisiyle elde edilen, sizde diri olanın size verdiği ilim. Diri olanın size düşündürerek, ilham ettirerek sizde oluşturduğu ilim. O ilimle baktığınızda Cenab-ı Hakk'a şahit olursunuz.

Sonra Hak Teâlâ buyurdu: Bir kimse ilimden(yani bildikten) sonra beni görmeyi isterse o mahcuptur(perdelenmiştir).

Şimdi böyle bir ilme vakıf oldunuz. Bunu en basit anlatan hikâye şu: Musa Aleyhisselam Azimüşşan'ın karşısında. Hani ilk safhada ne diyor? Korkma Musa, ben âlemlerin Rabbiyim diyor. Bakın, söz ilim oluşturdu. O Allah… İmanıyla beraber konuşanın Allah olduğuna vakıf… Bu ilim oldu onda artık. O ilimle bakıyor Allah ile Allah'a bakıyor ve konuşuyor onunla… Sonunda şöyle diyor: Ya Rabb, bana görün… Ya Musa, beni göremezsin diyor. Burada söylenen bu, başka bir şey değil.

Zaten kelam sıfatıyla görünüyor o sırada. İman dolu bir nefese kelamda zuhur eder Hakk. Kelam sıfatı sidret'ül münteha ağacının bu âlemde tecellisidir. Çünkü sidret'ül münteha dediğimiz kelam ağacıdır ve Cenab-ı Hakk kelamında azimüşşan lütfu ihsanıyla kuluna görünür olur. Mesela farz edin gece rüyanızda Allah'ı gördünüz ve Allah'ı Allah olarak görüyorsunuz ve size konuşuyordur. Allah'ı Allah olarak görmenin bilgisiyle bakıyorsunuzdur. Bakın, Allah'a Allah olduğunun bilincinin bilgisiyle bakıyorsunuzdur ve Allah size Allah olarak konuşuyordur. Ama hangi hal üzeri konuşuyordur bilmezsin, sadece ona Allah diye bakarsın. Farz edin böyle bir şey olsun, hani Musa Aleyhisselam gibi bir sohbetimiz olsun hatır düzeyinde, Cenab-ı Hakk ile… Ondan sonra Cenab-ı Hakk'a şöyle diyorsunuz, Ya Rabb, bana görün…

Çünkü her ilim sıfatıyla onun bir sıfatına şahitsinizdir. Bakın, zatına şahit olunmaz, zatının dışına çıkılmaz ki şahit olunsun. Zatını sadece yaşarsınız… Yaşantının kendisinde şahit olursunuz O'na ve Cenab-ı Hakk'a ilmiyle sıfatlarında şahit olursunuz. Er Rahman, er Rahim, el Malik, nasıl şahit olacaksınız.

Geçen gün bir kardeşim sordu, mesela örnek: Hani varlık birliğinden bahsediyorsak eğer, yaşamsal olarak varlık birliğini kast ediyorum ama Allah'ın lütfu ihsanıyla yani bütün âlemin kalkıp Allah etme varlık birliğinden değil, yaşamsal olarak varlık birliğinden bahsediyorsak, nefis nereye düşer dedi? Nefis Cenab-ı Hakk'ın hangi veçhesine düşer dedi? Hani onda nasıl bir tecellide o. Nefis Cenab-ı Hakk'ı hangi sıfatı üzeri yaşıyor? Yani nefs-i emmare dediğimiz nefsi kast ediyor burada, onu söyleyeyim. Hani hep kötülüğü emreden dediği nefis… Kendisine söylediğim şuydu: Malik-il mülk. Çünkü nefis hep sahiplenir. Kariyerim,

param, pulum, bedenim… Benim, benim, benim… Hevâlar ve hevesleriyle beraber, menfaatleriyle beraber her şeyi sahiplenir, malik-ül mülk sıfatıyla. Onun içindir ki, sahiplendiğini kendinden sakınır, başkasından sakınır. Kendinden değil de başkasından sakınır, nefsin hali budur. Vermez… Verme adedini Allah ona vermemiştir. Malik-il mülk sıfatını zılli olarak ona vermiştir. Ve o zılli olarak verdiği Malik-il mülk sıfatında nefsin kendisi hiçbir şekilde vermez. İbadet edecek, keyfiyetinden ödün vermez… Birine yardım edecek, vermez. Paylaşacaksınız ilmini, boş versene ya… İlim öğrenmeye gideceksiniz, vermez. Kendinden ödün vermez. Hepsini kendisi biliyordur, her işi kendi iyi yapıyordur veya kendi gönlünün deryasında, kendi ilahlığında, yanında başka ilah tanımaz.

Nefs-i emmare düzeni, yani içgüdülerimizin hevâ, menfaat ve hazlarımızla beraber oluşmuş o içgüdülerimizdeki hale nefs-i emmare demiş erenler. Günümüzde bu şekilde biçimlenmiş, psikolojide dedikleri içgüdüsel duruma eskiler nefs-i emmare demiş. Böylesi bir durumda insan hiçbir şeyini paylaşmaz… Hep bana, hep bana, hep banadır. Ve o hep banasında hırslıdır, hep banasında öfkelidir, hep banasında kinlidir, nefret doludur. Veren Allah'tır demişler, bak, nefis vermez. Veren Allah'tır. Siz birine bir şey veriyorsanız sizde Allah hâkimdir diye o sırada veriyorsunuzdur. Nefsinize kalsa vermezsiniz.

İşte o sırada aslında malik-il mülk oldunuz demektir. Malik-il mülk sıfatını hakkıyla yaşadınız, mal size hükmetmiyor, siz artık mala hükmediyorsunuz. İlim size hükmetmiyor, ilminizi paylaştıkça siz ilme hükmediyorsunuz… Bakın, nefsin sıfatı sahiplenmedir, hiçbir şekilde paylaşmaz. Malik-il mülk sıfatıyla veçhelenir ama zıllidir. Ama ne zaman paylaşıma girerseniz -veren el alan elden üstündür diyor Hazret-i Resulullah- işte o zaman Allah'ı kendinizde görürsünüz. Ve onun içindir ki, bakın bir ayetle örtüştüreyim, kime hikmet verdiysek ona bolca hayır vermişizdir. Hayır, vermeyle alâkadardır. Hayır işlerinizin tamamına bakın, hep nefsinizden ödün verişinizle alâkadardır. Hayır işi, birine yardım ettiniz, bak yardım ettiniz, bir yoksulu sevdiniz veya da fakiri, yetimi sevdiniz. Ne işiniz var? Nefis sevmez ki… İşi ne ki? Menfaati

olmayan şeyi sevmez, haz bulmadığı, keyif bulmadığı şeyle ilişkiye girmez, hep sahiplenir. Hep bana, hep bana, Rabbena…

Ama Allah verir. Ne zaman vermeye başlarsanız hayır, hayy'dan geliyor bak, dirilik. Ne zaman Allah ile dirilik bulup, vermeye başlarsanız, Malik-il mülk sıfatının zılli olan tecellisinden kurtulmaya başlarsınız. İlminizi paylaşın, sevginizi paylaşın, malınızı paylaşın, canınızı paylaşın… Hani diyor ya, ya Ayşe, kurbanlık eti ne yaptın? Efendim diyor, bir but hariç hepsini dağıttım. Bir but hariç hepsi bizimdir diyor. Verdikçe var olursunuz, biz olursunuz. Bakın, insan ben olmaya devinir. Hüviyetinde ben olacaktır, amenna. Ama temelde ilke biz olmaktır. Biz olamadıktan sonra, istediğiniz kadar ben olun, ferdi olarak kalırsınız. Önemli olan kendinizi umumiyete taşımak, o umumiyetiyle beraber biz olmaktır. Umumiyette nasıl? Ferdi olarak, severek ve paylaşarak biz olursunuz. Ailenizde öyle olmuyor mu? Seviyorsunuz ve paylaşıyorsunuz. Biz olursunuz, aile… Biz olunan en küçük daire…

Toplumda nasıl olunur? Adaletli paylaşım ve hukuk… Ve ortak tavırlar, ilkesel olan ortak tavırlar. Ortak tavırlarınıza dikkatli bakın, ideolojiler ortak tavırlar getirir, ibadetler ortak tavırlar getirir. Aynı anda yüzlerce insan bayram namazında veya Cuma namazında ve normal bir namazda genelde normal namazda artık yüzlerce insan görmüyoruz, genelde bayramlarda, seyranlarda görüyoruz. Yüzlerce insan aynı anda farz edin kendinden soyundu… Aynı anda biz oldu demektir. Aynı anda, yüzlerce insan… Çünkü ibadetin hakkı kendini unutmaktır, kendinden soyunmaktır. Aynı anda yüzlerce, hani meditasyon oluyor, sonunda yogaya varıyor diyorlar ya, yani bütünleşiyor. Müminin miracıdır diyor. Hakk'a vasıl olduğu noktadır. Alınlar secdeye deyip de Hakk'a vasıl olunmadıysa, o secde secde değildir.

Kişi ferdi olarak ibadet ediyor olsa dâhi o sıradaki yekvücutluk hepsini biz yapar. Dans eden insanlar görürsünüz bazen, öyle bir ritimle dans ederler ki bir kişi değil yüzlerce kişi aynı anda, aynı ritimle biz olurlar. Aynı şeyi paylaşıyorlardır o sırada, aynı heyecanı, aynı ruhu.

Biz olmak ortak noktada hareketlerimiz, toplumsal yaşantı, adaletli

paylaşım ve hukukla olur. Ferdi olarak ise, bireysel olarak sevgi ve Allah'ın lütfu ihsanıyla paylaşımla olur. Ama nefiste ise biz olmak yoktur. Nefs-i emmare düzeyinde nefsi kast ediyorum ama… O hiçbir zaman bizliği istemez. Hep bana hep bana… Bizliği istese bile menfaatine. İşyerinde iş görecek. Tamam, bunlarla biz olayım… Hani kaz gelecek yerden tavuk esirgenmez. Tavuğu esirgemez, bak yine menfaat çalışıyor… Hep bizlik… Kendinden ödün verse dâhi karşılığında bir şey beklemesi noktasında kendinden ödün verir. Yoksa hayatta kendinden ödün vermez.

Şimdi toparlayayım; Yaşamsal olarak varlık birliğinde Allah-ı Azimüşşan'ı yaşadığımız sıfatlar üzeri ve nuruyla beraber bilmeye başlarız ve o bilişe taşındığımız anda Allah'a şahidizdir. Bu şehadet Allah'ı Azimüşşan'ın muhabbetullahına ermek, tavırlarında O'nun kendini izhar edişi, görünüşe taşıyışına şahit olmaktır. Bu da yalnızca iman dolu bir nefesle gerçekleşir. Yani birisi geldi size rızkınızı verdi. Patron mu rızkınızı verdi, babanız mı rızkınızı verdi, yoksa Allah mı verdi? İman Allah verdi der, akıl falanca filanca; sebeplere bakar. Yani oradaki filanca sebep ve neticelerde zorunlulukları görür ve o zorunluluklar da şu bu verdi… Ama iman dolu bir nefes, düşündüğünüz zaman iman dolu bir nefesle, orada sadece Allah var.

Veya baharda aynı anda her taraf yeşillenir. Yeşillendiren toprak, güneş midir? Yoksa nefes-i Rahman'dan Cenab-ı Hakk mıdır? Oradaki zorunlu ilişkinin sonucunda orayı yeşillendiren, Rahman sıfatıyla tavırda yeşillendirerek nefes veren Allah'tır. Ab-ı hayatından biçimlendiren, o biçimlendirmesiyle ölü bir ağacı canlandırıp yapraklandıran, musavvir olan Allah'tır. Bu iman dolu bir nefese, iman dolu bir bakışla sadece görünen bir durumdur. Yoksa kişi ağaç yeşillenmiş ne güzel olmuş bak, parklar marklar şöyle olmuş… Rızkımızı da bugün kazandık, ne güzel, hamdolsun…

Vallahi bir gün bir iş yaptım, tokat vurdular. Biz vermedik mi sana dediler, ben de sanıyordum kendim yapmıştım. Bir şükrü bile bize çok gördün… Ya Rabbi şükürler olsun dedim, utandım vallahi. Böyle çok olayım var… Biraz daha basite ineyim: Gülseren Anne diye bir kadın var,

evliyullahtandır, Allah'ın selamı üzerine olsun. Üveysi bir insan… Bir gün Hazret-i pir babamı, Abdullah Şah Muhammet Osman Siraceddin Baba selam üzerine olsun, himmeti üzerimizden eksik olmasın. Bir gün evini süpürürken, Haznedar'da oturuyor, iki katlı bir evi var: Elektrikli süpürgeyle süpürürken bir bakıyor, koltukta yaşlı bir amca oturuyor. Böyle görüşleri var, enteresan bir kadın. Korktum diyor ama korku da fazla üzerimde yok diyor, ani bir refleksi olmuş ama gönlünde öyle tepki gösterecek bir korku yok, yani kaçayım maçayım, bu yaşlı adam ne arıyor filan diye. Hazreti Pir'de araplar gibi giyinir, o şeklide oturuyor. Bana dedi ki kızım, senin bende emanetin var. Sana Sakine'yi göndereceğim, o seni bana getirecek… Tamam dedim, kayboldu gitti, göremiyorum… Şimdi Sakine'yi bekliyorum. Hani bir emanet varmış, gidip alacakmış ya… Hani Sakine diye birisi gelecek. Bekliyor bekliyor Sakine yok, beklesin ki Sakine gelsin. Aradan zaman geçiyor, Ayşe diye bir tane kız var, işyerinde çalışıyor… İşyerinin çaycısı, temizliklere bakan hanımı o gün işe gelmemiş, başka bir kadın geliyor. İsmi Sakine, ihtiyacı var, işe gelmiş. Orada çalışıyor. Ayşe Hanım'la konuşuyorlar, muhabbet ederken bizim Sakine'yi bulmuş oluyor. Gülseren Anne diyor, Sakine'yi buldum herhalde, aman tut bir yere kaybolma. Sakine'nin hiçbir şeyden haberi yok…

Sakine'de anlatıyor, benim kızım var, cinlendi, efendiye götürdük dergâha, mübarek dua etti, vallahi hiçbir şeyi kalmadı. Vallahi öyle bir tarafı vardı. Yani şafi sıfatı inanılmazdı, nazarıyla bile şafilik verirdi, dokunurdu şafilik verirdi, çok enteresan bir şeydi. Yani şifasız kimseyi göndermezdi. Yürümez adamın yürür olduğunu biliyorum onun yanında. Öyle bir insan… Günümüzde takdir-i ilahi ne diyorlar? Alternatif tıp olacağı kesin değil yani çünkü alternatif dediğimizde otlar filan geliyor akla…

Dergâha gittik diyor, bayanlar faslı başladı ziyarete. Ben de bir baktım ki kadınların hepsi alnını efendinin dizine koyuyor. Ya dedim ki buna neden secde ediyorlar. Hani İslâm'da böyle şey olur mu? İnsanın önünde eğilinir mi? Ama herkes yaptığı için umumiyete ayak uydurayım, ben de yapayım dedim. Tam yaparken alnımdan içeri bir şey attı ve içeriden bir

ses: Onun her tarafından sana keramet ihsan ederiz. Göz göze geldik, biz sadece göz göze konuşuyorduk. Bunları yaşıyor, göz göze konuşuyorlar, alınıyor, veriliyor. Alnından akıyor… Bir enerji yoğunluğu açmış gitmiş, ne yapmışsa artık. Kalkarken dönüp, dönüp bakıyor yani, emaneti verecektin hani, bir bohça bekliyor ya…

Mübarek halini görüyor, tercümana şöyle diyor: Diyor ki ona söyleyin biz ona emanetini zaten verdik. Sakine'nin haberi yok. Şimdi Sakine'den mi diyeceğim? Veya Hazreti Pir mi emanet verdi diyeceksin, yoksa Allah mı verdi diyeceksin? Bu bir görüştür. Allah'ı görmek ilmidir, tavırlarını görmek ilmidir. Ama neyle? İman dolu bir düşünce üzerinden görüştür. Peki, emaneti veren kim? Biz emaneti dağlara, yerlere verdik diyor, yine Hakk'ın kendisi veriyor. Hazreti Pir'i mi göreceğiz eylemde, yoksa Hakk'ı mı göreceğiz? Sakine'yi mi göreceğiz yoksa Hakk'ı mı göreceğiz, Hazreti Pir'i mi göreceğiz. Sakine'nin hiçbir şeyden haberi yok, fukara rızkını kazanmaya gitmiş oraya. Böyle çok olayım oldu, bir tane iki tane değil, yani yüzlerce anlatsam bitmez.

Bu çok önemli bir şey, diyor ki: *Hak Teâlâ buyurdu: Bir kimse ilimden(yani bildikten) sonra beni görmeyi isterse o mahcuptur(perdelenmiştir).* Hakk'a şahit oldunuz, Ya Rabbi bana görün. Daha nasıl görünsün, aşikâr işte. İman dolu bir nefese her sıfatında şahit ise… Mesela bunu şöyle anlatayım; Allah'ın ispatı duadadır demiştik. Dua ettiniz, duanız kabul oldu. Duanın kabulü demek Allah'ın ispatı demek… Farz edelim ki içimizden biri bir şey istesin. Saçım yok da saç gelsin diyelim. Ertesi gün de saç geldi farz edelim… Azim Allah farz edin ki geldi diyelim. Hani kelliğin ilacı yok ya, olsa başına çalar hesabı… Farz edin şifası geldi, sebebe mi bakarsınız orada, duanızın kabulü itibarıyla Allah'a mı bakarsınız? İman dolu bir nefes sebebe bakmaz… Allah'ı Azimüşşan'ın lütfu ihsanıyla kendi tavrına bakar. Dua ediniz ki duanıza icabet edeyim diyor ve arkasından ekliyor: Ben kullarıma yakınım diyor. Dua edenin duasına icabet ederim.

İcabet etti, ondan sonra Ya Rabb senden midir yoksa değil midir? Herhalde efendi, şunu şöyle yaptık, başımıza sürdük ya işte saçları o yüzden geldi.

İlim Hakk'ı görüşün ilmidir. Ve kişi iman dolu bir nefesle Hakk'ı düşünüyor ve Hakk'ı görüyorsa, ondan sonra geri ilmi itibarıyla geri dönüp, uzakta olan bir Rabbi varmışın aklıyla ona bir biçim veriyor, o biçim üzeri görmek istiyorsa… Hani herkesin aklında bir Hızır, bir Allah var ya, Hızır gelse Hızır'ı tanımaz, Allah gelse Allah'ı tanımaz. Efendimle bir gün oturuyoruz, bir yerde çay içiyoruz… Çay içerken şöyle baktı: Yavrum, şimdi Resulullah yanımıza gelse, bir de kaç tane çay içiyor ona bakarız… Espiri yapar bazen öyle… Öyledir, öyledir kaç kişi tanır, kaçımız şahidiz... Aklımızda o kadar büyütmüşüz ki, resimlerimizde beslemişiz ki, o resmin içeriğini nelerle doldurduysak, tasarım yüklemiş, yüklemiş, yüklemişiz… Allah'ı görsek Allah'ı göremeyiz. Bir daha deriz, Allah seslendi size farz edin, ben sizin Allah'ınızım dedi ve siz onu bir tavrıyla gördünüz. Kelam sıfatının tavrıyla, nur tecellisinin tavrıyla gördünüz. Ya Rabbi, bir daha bana görünsene, nasıl göründün? Ya Rabbi göremedim seni, bir görünsene… Musa'ya düştük, beşeri bakışa düştük. Birisi diyor, ilimden sonra ama böylesi bir ilimden sonra yoksa akıl dairesi itibarıyla sünnetullaha bakan değil. Çünkü aklı sünnetullaha bakar, aklın işi mantıktır. Zorunlu ilişkiler üzerinden kendini açığa çıkarır ama düşünce yaratıcıya bakar… İman dolu bir nefesle düşünüldüğünde ise sadece yaratıcıyı görürsünüz.

Sanatında ona şahit olursunuz, ilişkilerinizde ona şahit olursunuz, yaşamın kendisinde ona şahit olursunuz. Biz birine hayır verirsek ona bolca hikmet vermişizdir. Hikmet, Allah gibi yaşamakla elde edilir, Allah-ı Azimüşşan'dan nurlandıktan sonra Allah gibi düşünmeye başladığınız zaman işte o zaman hikmete vakıf oldunuz. Biraz önce zikrettiğim Lokman Hekim'in hikâyesini bu bağlamda anlayın. Ya evladım diyor, bak diyor, zerre kadar iyilik yapsan, o seni gelir bulur. Bak, nurlanmış, Allah'ın aklını biliyor. Allah'ın hangi işle iş göreceğini biliyor. Bir iş yaparsan yaptığın karşılık geleceğini biliyor. Ne yaparsanız yapın ilahi âlemde karşılığı vardır. Bu aklı edinmiş, bu nedeni edinmiş. Cenab-ı Hakk'ın bu ahlâkını, bu tavrını edinmiş. O tavır üzeri âlemi okuyor, o tavır üzeri yaşantıyı okuyor. O tavır üzeri yaşantıyı okuduğu için uyarıyor… Bakın, böyle, böyle yaparsanız Cenab-ı Hakk'ın böyle, böyle bir tavrı var. Bu tavrı söylerken ilim olarak bize geliyor. Yani Lokman'ın

bize verdiği nasihat, Kur'an 'da yavrucuğum diyerek, zannederiz ki bir yavruya veriyor, değil… Bize verdiği nasihat, aslında bize hikmet nasihatidir. Allah'ın tavırlarına, yaşantısına dikkat et. Onun gibi yaşamazsan vay haline… Hani Allah'ın ahlâkıyla ahlâklanınız, sıfatlarıyla sıfatlanınız. Eğer O'nun gibi yaşamaya başlar ve O'nun gibi düşünmeye başlarsan hem O'nu anlamaya başlarsın, hem de sana hiç kimse bir şey yapmaz. Hani bir önceki paragraflarda ne diyordu? O müstağni olur diyordu. İşte o zaman hikmettesiniz, hikmet yaşamsaldır, hikmet aynı zamanda Cenab-ı Hakk'ın nuruyla nurlandıktan sonra, O'nun gibi düşünerek elde edilen bir şeydir. Ne zaman ki O'nu anlarsınız, O'nun gibi düşünmeye de başlarsınız; hikmet sizden zuhur etmeye başlar bu sefer… Bu sefer diyor ki, Cella Celallü hazretleri hikmet müminin kayıp hazinesidir. Burnu düşük, kulağı kesik bir Arap bedevi, bedevi burada çirkin bir zencinin elinde de olsa gitsin alsın diyor. Yani orada kibirlenme hakkımız yok.

Bir yerde hikmet tecelli ediyorsa, zuhur ediyorsa, hiç kimsenin enaniyet hakkı yoktur orada. Enaniyet varsa, oraya zaten hikmet gitmez, göremez ki oradaki tecelliyatı, Cenab-ı Hakk'ın o hikmet üzere kendini izhar edişini… Cafer-i Sadık, zamanın sözde halifesi ayağına kadar bir gece çağırıyor. Diyor ki, ne istiyorsun benden? Diyor ki; Oğluma ilim öğretmeni istiyorum. Söylediği şu: İlim kimsenin ayağına gitmez, ilmin ayağına gidilir. Kibirli olana ilmi nasıl öğretesin ki? Azazil'i düşünün. Azazil sebeplere baktı, sebebi üzerinde orada Cenab-ı Hakk'ın Âdem'de zuhur edeceğini, kendini izhar edeceğini göremedi. Orada kibriyle kendinde kaldı yani nefsi kendinde kalarak… Kendinde kaldığı için dedi ki: Beni kudret üzeri, ateşten yarattın, onuysa kokuşmuş balçıktan yarattın. O kibir oradaki tecelliyatı görmesini imkânsız kıldı. Ve Cenab-ı Hakk orada kendisini izhar edecekken kendisi ondan mahrum kaldı.

Kibir, nefret, öfke! Eskiler şöyle derdi: Bereket elini keser. İman dolu bir nefeste hiçbir şekilde ilme kibirlenmemiz olamaz… Nerede bulursanız bulun, alın. Kibirlenmemiz yüzünden veya şunun, bunun icadı demeleri yüzünden hep geri kalıyoruz. Nerede bulursanız alın… Ki bu zamanda hakikaten de şanslıyız, öyle bir şeyimiz yok, üstelik saldırıyoruz, her

yerde tüketmeye çalışıyoruz ilmi ve hikmete vakıf olmayı… Ama ilme vakıf olmak demek hikmete vakıf olmak anlamına gelmez. Yani ilim öğrenmek demek hikmet öğrenmek anlamına gelmiyor tam olarak, hikmet başka bir şey… Bir şeyi bilebilirsiniz ama onun gerçek nedenselliğine, ilahi iradesinin orada ne murat edildiğine vakıf değilseniz, o irade sonucunda neyle karşı karşıya kalınacağına da vakıf değilseniz, hikmete vakıf değilsiniz demektir. Hikmet nedenine vakıf olmaktır, amenna… Ama Hakk'ı yaşamadan, Hakk gibi düşünmeden hikmete vakıf olmak yok.

Birine hikmet verirsek bolca hayır vermişizdir. Bu şu demek: Birini hayır üzeri yaşatıyorsak o hikmet sahibi olacaktır demektir. Bu hep böyle olmuştur. Onun içindir ki erenlere bakarsanız, hayır üzeri olan bütün erenlere bakarsanız mektepte okumak yerine ilahi irfan mektebinde okumuşlardır, hep hayır üzeri yaşamışlar, hayır üzeri Hakk'ı bulmuşlardır. Bunu biraz daha basit anlatayım. Biraz daha çeşitlendireyim: Geçen gün kardeşim bir hikâye anlattı, hikâye şu: Şeyhin bir tanesi ahırda eşek anırmış gecenin bir yarısı, dervişini kaldırmış, göndermiş. Git bakalım, eşek ne yapıyor ne ediyor demiş. Gelmiş, gitmiş, efendim, eşek anırıyor demiş. Eyvallah demiş. Aradan zaman geçmiş, bir daha göndermiş. Efendim demiş, eşek anırıyor. Ertesi gün olmuş, yine aynı tatbikat. Yine eşek anırıyor, yine anırıyor demiş. Pek bir anlamı yok. Neyse, bir gün yolda gidiyorlar bir ahırdan ses geliyor. Bir eşek anırıyor. Bir gün yolda gidiyorlar, bir ahırdan ses geliyor, bir eşek anırıyor, Evlat diyor, git bakalım kim anırıyor, efendim diyor eşek anırıyor. O sırada ahırdan biri daha çıkıyor, efendi diyor, orada ne oluyor? Eşek anırıyor efendi diyor. Evlat diyor, senelerden beri yanımızdasın. Bak o avam, sen tarik yolundasın sözde… O da eşek anırıyor diyor, sen de eşek anırıyor diyorsun, birbirinizden ne farkınız var? Eşek niye anırıyor?

Da Vinci'nin bir hikâyesi var, yetiştirmek için öğrenci alırken bir duvar gösterirmiş, burada ne görüyorsunuz diye… Çoğu insanı sepetlemiş o yüzden. Bakışınızı değiştirmek… Eşek mi anırıyor, bir şey mi istiyor yoksa takdir-i ilahi, orada bir hikmet-i ilahi var, o hikmet-i ilahiye vakıf değiliz.

Efendi orada değişik bir ders vermiş. Evlat, o eşekteki anırışında Hakk, Hakk'ı daha duymadıysa sen tarikte değilsin demiş. Halen bakışın, duyuşun, görüşün değişmediyse, oradaki nedenselliğe vakıf değilsen… Hadi eşeğin diline vakıf değiliz, eşekçe bilmek için demiş ya Nasreddin Hoca eşek olmak lazım diye… Böyle bir hikâyesi vardır bilir misiniz?

Bizler hep eşekçe okuyoruz, ben kendi adıma söylüyorum bunu. Hep olgusallıktan zihinsel olarak bakıyoruz, olgusal bakıyoruz. Hani eşek anırıyordan bakıyoruz. Hiçbir zaman orada bir hikmet aramıyoruz. Arkasında bir neden yatıyor, aramıyoruz. Felsefe belki buna şüphe kavramıyla bakıyor, biz merak kavramıyla bakıyoruz ona, meraklanmıyoruz oraya karşı. Hani felsefede şüphe vardır, hani olağan bir şeyler varsa, orada başka bir neden aramak için şüphelenin. Burada şüphe, tereddütte kalma anlamında değil, bir yere sevk olunma, bir düşünceye sevk olma manâsında… Ama merak sizi oraya doğru götürür. Hiç meraklanmıyoruz, farklı bir yorum getirmiyoruz, farklı bir düşünce sergilemiyoruz. Yaratıcılığa şahit değiliz. Düşündükçe yaratıcılığa şahit olursunuz. Düşündükçe de yaratıcı kuvvet sizde yaratmaya başlar manâyı… Ve sizde yarattığı manâlarla var olmaya, vücut kazanmaya başlarsınız. Ve o vücut kazandığınız manâlarla Allah-ı Azimüşşan'a bakmaya başlarsınız.

Geçenlerde bir kardeşim birine sormuş: İlim geldiğinde nasıl anlarsın? Bu çok önemli bir soru. Hani böyle bir ilim geldi, nasıl anlarsın? Allah'a şahit olduğunuz gün, öyle bir ilim geldiğini bilmişsinizdir. Çünkü ilim olmazsa şehadet olmaz. Bildiğinize şahit olursunuz, bilmediğiniz şeye nasıl şahit olursunuz. Hani Resullulah'ı bilmiyoruz, yanımıza gelse otursa nereden şahit olacağız ki. Hızır'ı bilmiyoruz, Hızır ile karşılaşsak nasıl şahit olacağız gibi. Allah'ın tavırlarını bilmiyoruz, Allah'ın ahlâkını bilmiyoruz, sünnetullahını bilmiyoruz. Varlığından gafiliz, marifetullah düzeyinde ona vakıf değiliz… Cenab-ı Hakk'a nasıl vakıf olacağız, nasıl bileceğiz? İlmini edinmediğimiz şeyi bilmeyiz, ilmini edinmediğimiz şeye de şahit olamayız. Buna eskiler müşahede etmek demişler. Müşahede edemeyiz. Bütün varlığınızla şehadet etmek. İlmen yakın, ayn-el yakın, hak-el yakın.

Peki, ilim geldiğinde ne olur? Şahit olduğunuz şeyi değerlendirirsiniz. Onu değerlendirmeleriniz üzerinde sonuçlandırırsınız, yeni şeyler çıkartmaya başlarsınız. Bildiğiniz bir şeyle değerlendirmeler yaparsınız, bildiğiniz bir şeyle sonuçlandırmalara gidersiniz, bildiğiniz bir şeyle sonuçlandırmaların sonucunda yeni bir şey üretmeye doğru gidersiniz. Ve bildiğiniz bir şey yeni bileceğiniz bir şeyin temeli olur, zemini olur, ilişki kurmanızın, bağlantılar kurmanızın zemini olur ve sizi yeni sonuçlara çıkartır, düşünmeniz sonucunda. Ne zaman bir şeyi biliyorsanız, yani ilim geldiğini anlamanız için söylüyorum bunu… Sizde ilimin olup olmadığını neyle anlarsınız? Önünüze gelen bir konuyu değerlendiriyor, ilişkilendirerek sonuçlandırıyor, sonuçlandırmanız sonucunda bambaşka çözümler üretip yepyeni şeylere taşıyabiliyorsanız size ilim gelmiş demektir. Ama herkesin ilmi kendince, hangi sıfatın ilmiyse… Eşyanın tabiatının ilmi, Hakk ilmi…

Düşünün, bir pozitif bilim insanı neyine göre değerlendirir? İlminin ilkelerine göre değerlendirir önüne gelen konuyu. Bir manevi insan neye göre değerlendirir? Tevhide göre değerlendirir. Bir şey önüne geldiği zaman kişi hangi tevhit mertebesinden söylüyor, hangi tevhit halinden söylüyor? Tevhide varmış mı varmamış mı, haline göre? Çünkü ilmi tevhit ilmi, birlik ilmi… Allah ile olan birliğini nerede kalmış, nerede kalmamış konuşmasından görür, değerlendirir. Hani biriniz konuşur, konuşmasından anlar, değerlendirin hemen… Bunun konuşmasından anlıyorum ki tevhit ilmi şurada. Bunun konuşmasından anlıyorum ki bu adam bu haliyle ancak şuraya kadar çıkar. Şu halini aşamadıktan sonra da şu mertebeye çıkamaz. Kişinin haline, tavırlarına göre kişi orayı değerlendirir, sonuçlandırır. Çünkü o, tevhit ilmi itibarıyla bakıyor.

Çünkü bildiğiniz şey sizin değerlendirme ilkelerinizdir. Ve orada değerlendirdiğiniz şeyi sonuçlandırırsınız, yargıya varırsınız, en sonunda onu bambaşka şeylere taşırsınız. İlim sizde yok, o zaman değerlendirme yeteneğiniz yok demektir. Bir ilmin geldiğini değerlendirme yeteneğinden alırsınız, sonuçlandırma melekenizden, yargısallıktan anlarsınız. Ve yeni şeyler üreterek, ya tam değerlendiriyorsunuz ama yeni şey üretemiyorsunuz. Herkes biliyor, herkes kitap okuyor ama yeni

bir şey çıkartıyor mu? Âlim demek, yeni bir fikirle sunuş yapan demektir. Elinden ezber, kitapları almış tıkır, tıkır yazıyor yeni bir kitap, âlim… Oradan almış, buradan almış, şundan bundan almış, âlim… Biliyor ya arkadaş… Değil. O öğrendiği her şeyi yepyeni bir fikir, yepyeni bir ilkede biçimlendirip sunuyorsa o âlimdir, o bilendir. Vakıf, ilmine vakıf… Adam yapıştırmış, yazmış, yazmış yapıştırmış. Ya kitabına, ya sözüne…

Filanca şöyle söylüyor, altına referans, filanca şöyle diyor, altına referans. Biz bunun ilmini Hazreti Şems-i Tebrizi'den öğrendik. Şems-i Tebrizi'nin bir hikâyesi var, bilir misiniz? Hani Resulullah'ın hikâyesi konuşuluyor, dedikodusu yapılıyor. Resulullah şöyleydi, böyleydi hepimiz yaparız ya hani… İçeriye bir giriyor, ne yapıyorsunuz? Resulullah'ı konuşuyoruz. Bırakın dedikodusunu, sizde ne var onu söyleyin diyor. Özgünlüğünde, sizde nasıl? Yani öğrendiğiniz sizde özgünleşmediğiniz sürece, o sıfatınızda özgünleşip bir bakış açısı vermediği sürece ilim sahibi değilsinizdir, imkân yok. Üstelik öyle bir hal olur ki ondan bundan aldığınızı başkalarına satarsınız, onun haricinde aldığınız kişilere de satarsınız. Hani tereciye tere satılır derler ya…

Mesela ben bunu çok yaşardım, hakikaten de öyledir. Birinden bir şey öğrenirsiniz, ondan sonra abi, bu böyle değil miydi? Zaten o öyle demeyi ondan öğrenmiştik. Öyle çok olur, bazen yanıma gelir dostlar, senelerce konuştuğumuz bir konuyu abi ama bu böyle değil mi? Zaten onu biliyorduk, biz konuştuk ya zamanında… Başka bir açıya taşımıyor kendini, yepyeni bir açı… Ne zaman ilmin geldiğini öğrenirsiniz, siz değerlendirme yetinizle sonuçlandırıyorsunuz, yeni şeyler üretiyorsunuz ve değerlendirme yetinizle beraber karşınızdakine tavırlarında şahitseniz, ister bu kelam tavrı, ister oturuş kalkış tavrı, hangi eyleminde bulunursa bulunsun. Allah'ın bi-zatihi kendisi, Allah'a müşahit olmak, azimmüşşanı sıfatlarında değerlendirmek demektir.

Hani dua ettik, duam kabul oldu. Değerlendiriyorsunuz, sebepten mi ondan mı? Sebebi es geç, iman ile bakıyorsun; Rabbimden… Değerlendirmenin sonucu ne, yargısallığı ne? Rabbim'den… Onu aynı anda kendinde yaşam haline taşıyorsun ve artık o ilimle bakıyorsun, duana icabet eden Allah var. Bakın, somut bir şekilde birini görmedin

ama her şeye aşkın olan, fiilinde aşkın olan… Çünkü aşkınsallık fiilseldir, fiilde aşkındır Allah. Her şeye aşkın olan sebepler dairesini size göstermez o sırada, iman dolu bir nefes vermişse ama… Eğer yok, iman dolu bir nefes vermemişse… Hani diyor ya Hazret-i Ali, biz diyor Allah'ı iman dolu gözlerle görürüz, bu gözlerle göremeyiz diyor… Çünkü bu gözler olana bakar. Zihin gözleridir. Ama iman dolu bir nefes hikmete bakar. Cenab-ı Hakk'ın tavrına bakar. Ne murat etmişse tavrında, o tavrına şahit olmaya bakar. Baktırtır, müşahede ettirir. Evet, bir değerlendirme süreci vardır ama o değerlendirme süreçlerini bir yitirirsiniz, sadece Allah'a şahit olmaya başlarsınız.

Allah'a şahit olduktan sonra, farz edin geri ilme döndünüz, bana görün dediniz. Hani akla döndünüz, zihne dönünüz, Hani Musa gibi zihne döndünüz somut istiyorsunuz. Daha somut nasıl olsun ki? Ben âlemlerin Rabbiyim diyor ve ona dokuz tane mucize veriyor. Bir de oturuyor karşılıklı kelam ediyorlar. Enteresan bir şey… Bundan daha somut bir şey var mı? Ve orada emin olun ateş diye görünmedi, nur diye göründü. Nur ateş gibi görünüyordu. Bazıları yakaza diye gördü der, yakaza değildir. Yakaza görünen bir hayal, bi-zatihi fizyolojik bir durum. Allah-ı Azimüşşan nuruyla tecelli ediyordu orada. Bi-zatihi… Vallahi rengine kadar söylerim. Hani bal rengi vardır ya, ateş gibi görünür, o koyu bal rengi… Saf, katışıksız nötrino tecellisidir, Rabb'ül âlemin nuru, tecellisidir ve Musa ile bi-zatihi kelam eyledi. Ben âlemlerin Rabbiyim ya Musa dedi. Sonuç; Bana görün Ya Rabbim…

Burada Musa as'ı küçümsemek adına değil, konunun kendisi adına. Yoksa Musa as'ın eline su dökecek doğru dürüst peygamber yok. Yani İsa, Muhammed Mustafa, İbrahim nebi hariç, eline su dökecek peygamber yok yani, o şekilde dehşet verici bir peygamber. Allah'ın selamı üzerine olsun.

Sonra Hak Teâlâ buyurdu: Bir kimse ilimden sonra(yani kendisine vakıf olunan, kendisine şahit olunan ilimden sonra, hangi sıfatıyla şahit olunduysa, kelamsa kelam, nursa nur… Çünkü Allah'a tavırlarında şahit oluruz. Her tavrı da aslında ilim içerir) *sonra beni görmeyi isterse o mahcuptur (perdelenmiştir). Ve görmeyi bilmenin gayrı zanneden kimse*

Rabbi görmekten mağrurdur. Görmez… Aynı Hazreti Âdem'deki tecelliyatını Azazil'in görmemesi gibi. Aynı Cenab-ı Hakk'ın oradaki kendi eyleminde, kelam eyleminde, nurunu tecellisinin eyleminde, kendini gösterişinde Musa a.s'ın görmeyişi gibi. Ama derler ki Resulullah fahr-i kâinat Muhammed Mustafa efendimiz miraçta bana görün demedi!

Söylediği şuydu ayet-i kerimede; Cenab-ı Hakk onun adına söylüyor onu: "Gözüyle gördüğünü kalbi yalanlamadı." Ayetleri bu şekilde birleştirin, kopuk gibi görünürler. Her düşündüğünüz şeyde, yepyeni manâyla fikrederseniz ayetler size yol açar. Bir ayette ne diyor? "Beni göremezsin", değil mi? Ama diğerinde de diyor ki o "gözüyle gördüğünü kalbi yalanlamadı"…

Hangi tavrında şahitse… Bakın, zihin gözüyle görmedi çünkü. İman dolu bir nefesle Allah'ına şahitti orada. Hangi tavrıyla da şahitse Rabbi'ne, yalanlamadı kalbi. Bi-zatihi Allah'a şahitti. İnanılmaz bir şey bakın *Ve görmeyi bilmenin gayrı zanneden kimse Rabbini görmekten mağrurdur* diyor, görmez yani. Resulullah'ın orada bir mağruriyeti yoktu, sadece Rabbini görüyordu. Selamı üzerine, himmeti üzerinizden eksik olmasın, bu hakikaten çok önemli bir konu.

İlimle görürsünüz, onun için ilim öğrenin, ilimle yaşarsınız, onun için ilim öğrenin. Mehmet Genç kardeşimle bir hikâyemiz vardı. Bir gün oturuyoruz, dedi ki; Ya Halil, bu kadar şeyi okuyoruz, öğreniyoruz ama tamam, yaşamadığımız çok şey var, yaşayamıyoruz nasıl yaşayacaksın ki birçok şey? Yani o kadar dehşet verici şeylerden bahsediyor. Ama olsun, hiç yoksa ahiretinde, hiç yoksa bilmedin demezler, belki bildik diye orada karşımıza çıkartırlar. Ben öğreneyim, sonuçta belki yaşarım. Ben öğreneyim.

Biraz daha farklı veçheden anlatayım: Allah, size vermeyeceği şeyi, şahit kılmayacağı şeyi ne gösterir, ne duyurtur, ne de haberdar eder. Eğer biliyorsanız bir şeyi, emin olun sizi ona taşır. Farz edin Allah'ın bir makamını duydunuz. Duyduysanız ve içinizden bir iradeyle azim sıfatının gereği bir iradeyle gönlünüz oraya yoğunlaştıysa Cenab-ı Hakk en sonunda sizi oraya çeker. Yeter ki öğrendiğinizi yaşamda talep edin.

Hani öğrendiniz, Allah diye varlık var, Allah'ı görmeyi irade ettiniz. Emin olun sonunda görürsünüz. Talep ettiniz, yaşamayı talep ettiniz, görmeyi yaşamayı, ona şahit olmayı yaşamayı talep ettiniz. Sonunda yaşarsınız. Onun için öğreniniz, öğrendiğinizi Hakk veçhesiyle talep ediniz. Yaşamayı talep ediniz ama… Yaşamayı talep ettiğiniz anda ilminiz gerçeklik kazanır. Çünkü ilim soyuttur, yaşadığınız zaman somut olur.

Yine Hak Teâlâ buyurdu: Ey Gavs, benim, yanımda fakir, hiçbir şeyi olmayan değil, her şeyde emri olandır. Bir şeyi dileyip olmasını istediği zaman hemen olur.

Fakir, elinde hiçbir şeyi olmayan değil, dediği olandır. Bunu geçen hafta üzerinde konuştuğumuz için durmayacağım. Burada fakir demek, aslında fakir gündelik hayatta kullandığımız kelime itibarıyla şöyledir; hiçbir şeyi olmayan. Hiçbir şeyi olmadığı için de hiçbir şeyle kendine varlık veremeyen. Yani evi tam takır kuru bakır derler ya, ev deyince normal ev anlamayın, kendi beden evinizi de anlayın, gönül evinizi de anlayın. Gönül evi tam takır, kuru bakır olmuş bir insan. Kendine varlık verecek hiçbir şeyi olmayan çünkü gerçek sahibi gören… Hani bir ayetle karşılık vermiştik buna. "Sizler fakirsiniz, gani olan Allah'tır" demiştik. Ayet-i Kerime'de kast edilen şudur, hani yukarıda bir Allah var, gani, bizler fakiriz. Değil… Sizler varlık sahibi değilsiniz. Sizin üzerinizde varlık sahibi olan Allah'tır. Bir insan bunu biliyorsa daha ne olsun ki?

Gören siz misiniz, duyan siz misiniz, konuşan siz misiniz? Konuşma kadar büyük bir mucize var mıdır ya? Hiç konuşurken kendi konuşmanız üzerinize geri döndünüz mü? Hani konuşursunuz konuşursunuz, bir an dönün, nasıl konuşuyorsunuz? Nasıl bir bilgi işlem, nasıl o bilgi işlemin sonucunda, ne kadar hızlı bir işlem? Sonucunda aynı anda idrakli bir şekilde ve belagatlı bir şekilde konuşuyoruz. Benim diksiyonum bozuk ama belagatlı konuşanlara şaşıyorum. İnanılmaz bir mucizedir ya. İki mucizeye şaşar kalırım. Birincisi kelam. Kelam… Nasıl konuşuyoruz? Kâinat dile geldi derler ya, biraz daha ileri gider kul, Hakk'a vasıl olursa Hakk onda dile gelir, kâinat değil. Eğer nefis perestseniz kâinat sizden dile gelir, eğer Allah perestseniz Allah sizden dile gelir. Bu hep böyle olmuştur. Her neyse, velhasıl kelam, ikincisi yumurta… Kendi içini tükete

tükete tükete… Dışarıdan sadece aldığı ısı, başka bir şey değil, bambaşka bir şey olarak çıkıyor. Hani Müslüm Gürses'in bir parçası var, yumurtaya can veren Allah'ım, o yumurtaya nasıl can verdiğini bilse… Nasıl bir biçimdir? Şaşar kalırım ben.

Bakın, kendini tüketerek bambaşka bir şey çıkartıyor ortaya. Yumurta kendi içinde kendini tüketiyor. Biz de kendi içimizde kendimizi tüketmeden, bambaşka bir şey olarak kanatlanıp çıkamayız ilahi âleme, imkân yok. Kişi kendini tüketecek. Kendini tükettikten sonra Hakk'a vasıl olarak Hakk ile uçacak, başka şekilde değil, imkân yok. Bir insan kendini tüketmeden Allah'ı bulamaz. Sen varsan ben yokum, ben varsam sen yoksun... Bu şu demek; Varlık sahibi değilsin, varlık sahibi olan benim. Varlık sahibi olmadığın hakikatini gör. Eğer bunun idrakine taşınır ve bu ahlâk üzeri yaşarsan fakirlik övüncümdür sözünü bir parça daha anlamlı kılarız.

Yine Hak Teâlâ buyurdu: Ki öyle insanın dilinde zaten Allah söylediği için sözü yere düşmez derlerdi. Eskiler şöyle derlerdi; evliyullahın sözü yere düşmez derlerdi, ol dedikleri olur ayetine karşı. Onlar öyle kişilerdir ki, onların ol dediği olur diyor ayet-i kerime. Evliyullah onu şöyle söylüyordu; Eyliyaullahın ağzından düşen söz yerini bulur, söz yere düşmez derlerdi. Hakikaten de öyledir. Fakir kişi odur ki diyor bir şeyi dileyip olmasını istediği zaman o hemen olur. O hemen olur dediyse kişiden kişiye, zaman izafi olduğu için kişiden kişilere veya mekândan mekâna izafi olduğu içindir ki değişebilir. Yani ol dediği olur ama ne kadar bir zamanda olur onu da Allah bilir ama olur, istisnasızdır.

Yine Hak Teâlâ buyurdu: Ey Gavs, ben cennette zuhur ettikten sonra cennet ehline ülfet (yani münasebette ve ilişkilerde bulunmak) ve nimet yoktur.

Bu enteresan bir durum… Şimdi, insan sevdiğiyle olduğu zaman bir şey hissediyor mu? Hiç kara aşka tutulan oldu mu? Eskiden ne derlerdi ona, bir söz söylerdi, ince hastalık mı derlerdi bir şey… Kara sevda. Hiç tutulan oldu mu? Yeme, içmeden adamı keser, dünyayla ilişkilerini keser. Bir türkücü duymuştum, şunu söylüyordu: Çok enteresandı, tam

aklıma gelsin… Vallahi, herkes bana mezar taşı gibi geliyor. Bir tek sevdiğim diyor.

Allah'ı sevdiğinizi düşünün… Her an O'nunla muhabbettesiniz. Bakın, cennet ehli diyor. Şimdi cennete gittiniz, orada Allah'ı gördünüz, hani cennette Allah görünecek, değil mi? Allah'ı gördünüz, cennet nimetlerini bıraktınız, zaten sevdalı olduğunuz, amacınız olan Hakk'ı müşahede ediyorsunuz. La keyfi la misli, hangi düzeyde gerçekleşiyorsa… Önemli olan şu: Evet, cennette olan burada da olur. Bir kişi Allah'ın muhabbetullahına ererse, yer değişti başka bir yer oldu, o muhabbetullaha erişinde her tavırda Cenab-ı Hakk'ı sıfatlarıyla müşahede eder, O'nunla bi-zatihi ilişkiye girer ve o zaman nimetten kesilir. Yemez, içmez olur. Bakın, bir şey görmez olur. Ama bir şey değil, kim olanı görüyordur. Her tavrında Allah'ı görüyordur, kimliğinde, hüviyetinde… O'nun hüviyet tavırlarında O'na şahit oluyordur. Ve o bir *şeye* şahit olmaz, sebepleri görmez. Bütün ilişkilerde, bütün eylemlerde Cenab-ı Hakk'a şahittir. O cennet hali, hani az önce söylenen cennet hali onda tecelli eder çünkü o cennet ehlidir, gönlü cennete dönmüştür. Bi-zatihi Allah'ı müşahede ediyordur. Muhabbetullaha eren kul, burada Allah'ı müşahede eder. Bu da zorunluluktur. Hani dedik ya, vahidiyet, bağsül badel mevt, bu din ahiret dinidir demiştik, sonuçları konuşur size. Sonuçlardan konuşur ve sonuçlar üzeri yaşamanızı tebliğ eder. Bakın cennet, cehennem var, ona göre yaşayın, sonuçta böyle bir durum var, bu duruma göre yaşayın. İbrahim sonucu var, İbrahim sonucuna göre yaşa; Nemrut sonucu var, Nemrut sonucuna göre yaşama. Ve dili sonuçlar dilidir. En basiti tanım yapar. Münafık, münkir, değil mi? Hani şöyle, şöyle eylemlerdedir bunlar münafıklardır, şöyle, şöyle eylemdedir bunlar müslümlerdir, muhsinlerdir diye söyler. Aslında yaptığınız eylemlerin sonucunda, hangi karakterde bulunuyorsanız o karakteri isimlendiriyor, sonlandırıyor, biçimlendiriyor bir isimle. Ya münafık diye ya münkir diye…

Yani her tavrında, Kur'an daki her tavrında sonuçlardan konuşuyor. Ve sonuçlara göre yaşamanızı istiyor. En basiti biraz önce verdiğimiz hikâye. Neyin hikâyesi? Evladım, bak, zerre kadar iyilik yaparsan sana o gelir

bulur. Zerre kadar kötülük yapsan o da gelir seni bulur. Bak, sonuçlara göre hareket ederek yaşa diyor. Yani sonuçta yaptığın her eylemin ilahi âlemde karşılığı var. O karşılıklarına göre yaşa diyor. Onun için bu din, ahir dindir, ahirete göre yaşamanın dinidir. Yani sonuçlara göre yaşamanın dinidir, sonuçlara göre yaşamıyorsak İslâm değiliz, selameti bulamayız, imkân yok buna.

Bu bağlamda, arada bir şey daha var, o da şu: "Burada kör olan orada da kördür." Vallahi Kur'an söylüyor, benim sözüm değil, Kur'an ın sözü, Kur'an da Allah diyor. Burada kör olan orada da kördür. O zaman ilim öğreneceğiz ve onu yaşamda talep edeceğiz, görmeyi talep edeceğiz. Öğrendikçe her şeyde daha çok Hakk'ı görmeye başlarız. Pozitif bilimlerde görürüz, her sıfatında tecelli eder, ettiğini… Çünkü her biri bir sıfatını görüyor, o sıfatından yaklaşıyor. Psikiyatri nedir ki? Nefis bilgisinin ilmi değil midir? Senelerden beri efendiler zaten o ilmi öğreniyor. Yani şu anda psikoloji dedikleri şey nefis bilgisinin ilmidir. Ruh bilgisi diyorlar, değil, nefis bilgisidir, ruhun bilgisi daha farklıdır. Hani psişe'den geliyor, ruhtan geliyor ya, onun için. Fizik kuantum fiziği, nur deryasının ilmi değil midir? Peki, nuru gördünüz, kuant olduğunu bilmiyorsunuz. Adam zaten nuru görmüyor ki, kuant diyor ama adam üzerinde deney yapıyor. Bıraktığı kadarlıklardan böyle bir tanecik vardır ın hükmüne gidiyor. Gördükleri yok, renkler diye kast ettikleri şeyler ise, yani şu beyaz renktir, şu kırmızı renktir filan diye bahsettikleri çoğu şey de gördükleri değil, isimlendirdikleridir. Kara enerji diyorlar ya, gördüklerinden dolayı değil. Bilseler bir de öyle olduğunu, gördüklerinden dolayı değil, bilmediklerinden dolayı. Ama sizin öğreneceğiniz ilim, yani kendinizi şöyle söyleyeyim İlme karşı mağrurlanmayın bir, iki öğrendiğiniz ilimle Hakk'ı daha yetkin şekilde sıfatlarla bilirsiniz.

Pozitif bilimlerle bunun altını çiziyorum, özellikle söylüyorum, Cenab-ı Hakk'a olan işlerinde hayretiniz, kendisine olan hayranlığınız artmaya başlar. Ama iman dolu bir nefesle tevhit ilmini öğrenirseniz ki yaşamın kendisiyle, yaşamakla öğrenilen bir ilimdir, Cenab-ı Hakk'a hayranlığından daha çok ona âşık olursunuz. Tevhit ilmi aşk ile olan bir

ilimdir. Bakın, normal bilimlerle beraber hayret ve hayranlığa kadar çıkarsınız. Ama tevhit ilmi ile eğer bir zevkine varırsanız Cenab-ı Hakk'a âşık olursunuz. Her tavrında size kendini âşık eder. Her tavrı… Ve müptelası olursunuz, kurtulamazsınız.

O bilgiyle beraber âlemdeki olan şeylerle örtüştürmeye çalışır çünkü aldığı bilginin âlemdeki karşılığını görmeye çalışır. Onun için bu bir esmaya dayanır. Hüvvel zahir, hüvvel batın. Yani kendisinde batın olan bilgiyi zahir olan bir bilgide karşılığı var mı diye bakar. Bunlar genelde İsevilerdir çünkü İseviyette bilgi gelir, karşılığını âlemde görmek ister. Veya da İbrahim meşrebi gelenlerde, normal pozitif bilimlerden bir şeyler öğrenilir, âlem bilgilerinden bir şeyler öğrenilir, onun karşılığını ilahiyatta görmeye çalışır. Bu hep böyledir. Bu zamandakilerde de daha fazla olmaya başladı. Böyle bir enteresanlığı da var. Ki ilim noktasında böyle bir şey var. Eskiden sadece tevhit ilmi öğrenmek için birine gidilirdi. Veya medrese ilmi öğrenmek için birine gidilirdi. Yani böyle şeyler fazla şey edilmezdi. Evet, yine vardı ama bu zamanda inanılmaz dehşet boyuta döndü. Yani bir kişide değil, yüzlerce kişide aynı anda gerçekleşen bir durum oldu bu. Yani kimisi gelen ilminin âlemde karşılığını görmek istiyor, kimisi âlemde edindiği ilmi maneviyatta karşılığı var mıdır yok mudur örtüştürmeye gidiyor. Ama ikisinin de yaptığı imanidir.

Pozitif bilimle uğraşan adamın maneviyatla derdi yoksa eğer kalkıp örtüştürmek için bir derdi yoktur. Sadece bilimine bakar adam. Maneviyatla zaten adamın birisi uğraşıyorsa, ilimle de hiç alâkası yoksa tevhit ilmi adama yetiyordur zaten. Ama bu zamanda artık o yetiyor bitti. Eğer onu biliyorsan burayı da bil… Çünkü kalb-i mutmain olabilirsin. Tevhit ilmiyle kalbiniz mutmain olur. Yaşadığınızda Hakk'ı bilirsiniz, yaşantıda Hakk'ı müşahede edersiniz, kalbiniz mutmain olur. Allah'ın zikriyle mutmain olur diyor ya, tevhit ilmiyle kalbiniz mutmain olur, amenna ama aklınıza mutmain olmaz. Ben bunları nasıl yaşıyorum, âlemdeki karşılığı ne?

Adamın aklı mutmain, yani bu böyleymiş bu böyleymiş, yani Sherlock Holmes gibi çözüyor her şeyi. O öyleymiş bu böyleymiş, hafiye gibi

çözüyor, buluyor. Kalbi mutmain olmaz, Hakk'a taşıyamıyor ki… Hakk'a taşınmayan her ilim sizi mutmainsiz kılar. Onun için hem kalbiniz bu zamanın bir özelliği, hem aklınız salim olacak, sağlam olacak, nefsinizden emin olacaksınız, kalbinizde Allah ile mutmain olacaksınız. Hem ilmi ledün demiyim de tevhit ilmi diyeyim… Çünkü tevhit ilminin ilm-i ledün tarafı var. Bir de bu âlemde ilmel yakın tarafları vardır, içine ikisini de özetlemiş olayım.

İlm-i tevhit düzeyinde kalbiniz mutmain olur ve ilm-i huzuri dediğimiz eski dille söylediğimiz pozitif bilimlerle de bu şekilde de tavırları var, varlık birliği ilkesi… Ama yine varlık birliğinin altını çiziyorum, yaşamsal olarak varlık birliği, her şeyi Hakk görmenin varlık birliğini kast etmiyorum. Her şeyi Hakk görmek başka bir şey, onu daha önce konuştuğumuz için üzerine durmuyorum. Dirilik, birlik yaşamın kendisindedir, nurun kendisindedir. Şimdi bu bağlamda baktığımız zaman Allah'ın lütfu ihsanı nurun kendisiyle de beraber Allah'ın lütfu ihsanı… Günümüzde öyle bir hal var ki aklın salim olmadığı sürece ilimde mutmain, kalpte, tevhitte Allah'tan mutmain olmadığın sürece sağlam basamıyorsun.

Şöyle söyleyeyim: İnsan mutmain olmadığı yerde de hani eskiden bir söz vardı: Ayağı havada kalıyor, bir türlü toprağa basamıyor. Bir ara bu felsefe dersleri görülüyor. Bana dedim ki idealları anlatın. Anlatıyorlar, anlatıyorlar bir şey anladığım yok… Anlamıyorum… Soyut bir şey anlatıyorlar, anlattıkları şeyi de bir zemine oturtamıyorlar çoğu. Anlatamayınca da benim kafa da bir türlü anlamıyor. Neyse, Rabbime müracaat ettim, Ya Rabbi dedim, bu işi sen anlatırsın, başka kimse anlatamaz. Yani sana sığınıyorum dedim. Akşam rüyamda söylenen şuydu: Kehf süresini aç, Kehf Suresi'nde Ahsab-ı Kehf'i oku. Allah'ı Azimüşşan'ın idealarının biçimlendiği. Hani Platon'un idealları var ya, mağaraya girmişler, onlar la bakıyoruz ya… İyilik, güzellik, doğrulukta kendimiz için. İrade idea larıdır onlar. Kendi nefsimiz için bakarız, kendi nefsimiz için iyidir, doğrudur… Ne zaman ki hayra taşınırız, herkes için iyi, doğru, güzele taşınırız, işte o zaman Cenab-ı Hakk'ın hayır dediği ahlâka taşınmış oluruz.

Ama onlar hep bizlerde uykudadır, nefis canavarı sebebiyle… İşte onların uykusundan uyanması lazım… Uyandığınız zaman Allah'ın bir sıfatıyla uyanmaya başladınız. İyilik, doğruluk, güzellik ahlâkıyla hayra doğru… İşte o zaman hikmet sizde başlar. Bir insanda iyilik, doğruluk, güzellik uyanmazsa iman başlamaz. Kişi evvela hayır eyler, Cenab-ı Hakk onun gönlüne iman verir, hayır eyler, en sonunda öyle bir hale gelir ki yaşamın kendisinde kendini göstermeye başlar. Ve yaşamın deneyimlenmesi üzerinden bildiğiyle Allah'a şahit olmaya başlar. Şahit oldu, geldik konuya… Bir kimse ilimde sonra, böylesi şahit olma ilmi…

Pozitif bilimlerin kendisi üzerinden de hangi sıfata şahitse… Hani dedik ya kuantum bilimi, Allah'ın fizik bilimi ama Cenab-ı Hakk'ın varlık bilimidir o. Allah yerlerin, göklerin nurudur diyor. Kuant demişler, enerji demişler, geçmiş âlemde nur diyorsun, ne farkı var? İsim değişik… Sadece aradaki fark şu: Birisi nesneye bakıyor, eşyanın kendisine bakıyor, diğeri şahsa bakıyor. Yani nur dediğimiz zaman Cenab-ı Hakk'ın bir sıfatı itibarıyla, varlığının kendiliği itibarıyla kullanılan bir isim. Allah yerlerin, göklerin nurudur diyor. Bak, nurudur. Kendisini bi-zatihi tanımlıyor. Arkadaşlar parantez açıyor, şöyle diyor: Allah aydınlıkmış. Ya fizyolojik bir tanımdan bahsediyoruz. Nur-u ala nur…

Ve kendisinin o nur tanımının üzerine bir tanım daha getiriyor. İnci tanesine benzer, dokunmasan yanacak gibi… Bu ayet üzerinden çeşit çeşit tefsirler yapan var. Bazı erenler zamanı gelecek, bir ampulün içinde ışık yanacak, Allah'ın ışkıdır diyecekler, bildiğimiz elektriği kast ediyor. Bazıları onu gözlerde tecelli eden bir nur hali vardır, seyri seferde olur, o gözlerde tecelli eden nurun kendisine yorumlarlar. Hani dokunmasan yanacakmış gibi. Takdir-i ilahi ve hakikaten de küreseldir, görünür böyle tane tane, inci tanesi gibi. Bazıları onu ayetin kendisi itibarıyla şeye döndürürler, hani dokunmasan yanacak bir şey. Nur deryasına gittiğin zaman hakikaten de nur deryasında, nurların hepsi, Allah'ın lütfu ihsanıyla dokunmasan yanacak gibi… Ama ayrı değillerdir, yekvücutturlar… Hepsi aynı anda iş görür. Aynı anda…

Kim ki Hakk'a vasıl oldu, gezmeyeceği âlem kalmaz. Kim ki Hakk'tan gafil oldu, Allah önüne çıksa bile görmez. *Kim ki bir kimse ilimden sonra beni*

görmeyi isterse o mahcuptur diyor. Ve görmeyi bilmenin gayrı zanneden kimse Rabbi görmekten mağrurdur, beni bilmek, görmektir… Allah'ın sıfatlarıyla bilmezsek, Allah'ı yaşantımızda müşahede etmezsek, ilm-el yakın, ayn-el yakın, hakk-el yakın… Bilimden ayrı, ilimden ayrı kalırsak, Cenab-ı Hakk'ı hiçbir sıfat itibarıyla hakkıyla müşahede edemeyiz. Aklımız mutmain olacak, kalbimiz mutmain olacak. Lakin göründükten sonra da halen 'Ya Rabb bana görün' diyorsak Musa'ya döneriz demiştik. Yani Rabb kelamıyla aşikâr, Rabb nuruyla aşikâr ama "Ya Rabbi, bana görün." "Beni göremezsin diyor" tabii O sonunda. Çünkü halen somut bir şey bekliyor, zihinsel bir olgu bekliyor. Çünkü zihin olgusallığa bakar. Akıl zorunluluğa bakar. Ama düşünce; düşünceyle yaratıcılığa bakarsınız. Eyleminde kendini gösterene bakarsınız. Ama iman dolu nefeste olan bir düşünceyle… İşte o zaman kendi öz varlığınızdan beslenensinizdir.

İlim geldikten sonra, tevhit ilmi geldikten sonra halen Hakk'ı sağda solda yani somut bir şeymiş gibi şekil itibarıyla bekleyen insan, Allah'tan gafildir. Yani beni görmeyi beklemesin diyor. Şirkin daha beteri, takdir-i ilahi, O'na örtünüyoruz. Şirkte yine kendimize dönüyoruz, gizli şirke dönmüş oluyoruz, amenna. Hakk'ı müşahede ediyoruz ama sonra yine kendi önümüze dönüyor. Gördüğümüz Hakk'ın verdiği zevkinden mahrum kalıyoruz. Hani cennette Allah görünecek, gördüm, hani burada kör olan orada da kördür, burada kör olmayın anlamında. Çünkü burada ne yaşıyorsanız âlemde karşılığı var. Orada göreceksiniz burada görmüş olduğunuz için, burada yaşadığınızı orada göreceksiniz. Burada yaşadığınızı orada bulacaksınız. Önceden gönderdikleriniz diyor, onun için. Şimdi burada körsün, orada nasıl göreceksin? İmkân yok…

Neyle göreceksin, ilimle.

Çünkü ilim dolu bir bakış ve iman dolu bir nefesle Allah görünür. Allah'ın Rahman olduğunu bilmiyorsun, Rahman tavrını nasıl bileceksin, göreceksin Rahman tavrında? Allah-ı Azimüşşan'ın kadir olduğunu bilmiyorsun, kadir tavrında nasıl göreceksin? Mucip tavrını bilmiyorsun, tavrında nasıl göreceksin? Kadir tavrını bilmiyorsun, nasıl bileceksin? Göreceksin? Kerim tavrını bilmiyorsun, nasıl Allah'ı âlemde kerimlikte okuyacaksın?

Malik-il mülk tavrını bilmiyorsun, âleminde malik-il mülk olduğunu nasıl müşahede edeceksin? Hep sebeplere bakarız, orada Hakk'ı göremeyiz. İmkân yok. Onun için derler ki tevhit ilmi sebepleri aşkın bir ilimdir. Onun için tevhit her şeyi Hakk görmek değil, her şeyde Hakk'ı görebilmek ve sebepleri aşkın olan bir şekilde Cenab-ı Hakk'ı müşahede edebilmektir.

Yine Hakk Teâlâ buyurdu: Ey Gavs, ben cennette zuhur ettikten sonra cennet ehline ülfet ve nimet yoktur.

Bunu şöyle açıklamıştık; Bir kişi Hakk'ın seyranında muhabbetullaha ererse, hani cennette görüyor, değil. Tamam, orada görecek, amenna ama burada görürse orada görecek. Görmezse nasıl görecek? Demek ki burada görüş var. O görüşü nasıl olur? Muhabbetullaha erip de her tavrında Hakk'ı görürse, duasını kabul eden Cenab-ı Hakk'ı duasının kabulünde görürse…

Yaptığı işin sonucunu Cenab-ı Hakk'tan bilirse, yaptığı işi Cenab-ı Hakk'tan bilirse, her şeyde tevhitle Cenab-ı Hakk'ı müşahede ederse… Hani en basit açıklamamız, ne diyoruz? Patron rızkımızı verdi, yok, Rabbim rızkımı verdi. Anadolu tevhit yumağıdır ya… Gidin Anadolu'ya, vallahi başlarına bir şey gelir, Allah'tan. Sebebi görmezler ha. Hiç gittiğiniz, aralarında gezdiğiniz oldu mu? Vallahi oralardan geldiğim için bilirim. Başlarına bir şey gelse, Rabbimizden, ne yapalım derler. Filanca bir şey yapmış… Filanca yaptı, Rabbimizden, ne yapalım… Yani kuzu kuzu boynunu eğmek değil, bu tevhidin seyranıdır… Tevhitsel bakış böyle bir şey.

Rabbinden görürsün ama Rabbin bir köşeye çekil demiyor. Karşılık verebilirsin diyor. O da Rabbinden. Adalet sıfatının tecellisi olarak o da Rabbinden. Evet, biri sana bir şey yaptı, Rabbinden. Sen de ona adalet sıfatı gibi… Ama bakın, adalet sıfatının gereği olarak yaptı, adalet sıfatıyla o da Rabbinden. Tavrı ilahidir hepsi. Biz tavırlara şahit oluyoruz. Ama iman dolu bir nefesle, Allah tavırlarında görülür. Onun için olgusallık dediğimiz bu tecelliyatlar, güneş, yıldız, ay bize O'nu göstermez, işaret ederler, ayet hükmü itibarıyla işaret ederler yani

delildirler. Daha fazla değil… Delildirler, yani aklidirler. Ama sizlerin yaşamsal olarak düşünsel zevkiniz sonucunda Cenab-ı Hakk'a onların üzerinde iman dolu bir nefesle şahit olursun ki işte o zaman sizi yaratıyordur Allah. İşte o zaman insan olarak yaratılıyorsunuzdur. İnsan Âdem olarak dünyaya gelir ama beşerdir. Ne zaman muhabbetullah safhasına gelir, işte o zaman insan, insan olarak yaratılmaya başlar. Yani Cenab-ı Hakk'ın sıfatlarıyla, melekeleri kuvvet kazanır ve Cenab-ı Hakk'ın sıfatları üzeri yaşamaya başladığı zaman insan insandır. Ne zaman ki kendi esma-i hasını bulur, esma-i has üzeri özgün bir tavrı olur… Yani birinin iradeleri üzeri var olan birisi, birinin yaşantısı üzeri var olan birisi, birinden kopyalanmış birisi değil… Cenab-ı Hakk'ın üzerindeki sıfatı gereği yaşadığı her şeyi kendinde özgünlüğe taşıyor. Öğrendiği her şeyi kendinde özgünlüğüne taşıyorsa işte o zaman insan-ı kâmildir.

Ne zaman kendinde bi-zatihi Hakk'ı bulur, O'nunla bakar, O'nunla yaşar, işte o zaman zat-ı ilahi ile yaşayan tam insan-ı kâmildir. Ona zat deniliyor. Babam onu şöyle derdi: Yavrum, adam var, insan var, kâmil insan var, bir de zat var. Zata gittikten sonra kâmil insanlığa gelinir, insan diye görünülür, adam diye yaşanılır.

Görüş burada olması gerektiği gibi, eğer Hakk'ın müşahedesine erersek, emin olun ki Hakk'ın müşahedesine eren başka bir şey görmez. Sebepleri görmez, hani o türkücünün söylediği gibi; Vallahi herkes mezar taşı gibi görünüyor bana. Kara sevdaya tutulmuş arkadaş, mezar taşı gibi görünüyor. Bir insan Allah'ı sever, Allah'la muhabbet ederse ve O'nun tavırlarında müşahedeye taşınmış ise yani muhabbetullah dediğimiz hale taşınmış ise âlemde hiçbir şeyi görmez olur, bir tek Hakk'ı görür.

Onun için, güzel bir söz vardır: Ben bir körüm, sadece güzeli görürüm. Güzelden kasıt Allah… Ben bir körüm hani biraz önce bahsettiğimiz körler, sağırlar takdiri ilahi; Allah'a olan körlük değil, âleme olan körlük, sebeplere olan körlük, sebeplere olan sağırlık. Sadece Hakk'a olanı görür ve başka hiç bir şey görmez. Allah onların duaları üzeri eylesin inşallah…

Ve yine ben cehennemde hitap ettikten sonra, cehennem halkına hurkat (yanma) ve vahşet(ıssızlık, korku, ıstırap) yoktur.

Neyse artık onlar, yoktur… Cehennem denilen yerde böyle bir şey gerçekleşecek. Burada nasıl gerçekleşecek bu? Veli kul, ne zaman ki burada cehenneme gark olur, yani derdim dermanımmış düzeyinde gark olur… Çok enteresan bu paragrafı bitireyim ondan sonra… Çünkü burada cehennemden geçmeyen, ahirette geçer. İlla burada cehennemden geçerseniz, ahirette cehennemden geçmezsiniz. Her nefis cehennemden geçecek diyor. İlla cehennemden geçeceksiniz. Her nefis ölümü tadacaktır diyor. İlla ölümü tadacağız. Ama körlüğümüzün uyanması için, buradan cehennemden geçmek şart… Hani cennette Allah görünecek. *Vahşet, korku yoktur* diyor.

Nice bin yıl, cehennemde inleyen cehennem halkı, cehennem hazinedarı malike niyaz ederek… Ya malik, Allah-ü Teâlâ'dan rica et, bizi öldürsün dediklerinde Hak Teâlâ işte bu ayet-i kerimeyle onlara hitap buyurdu.

Aslında burası ekleme, böyle bir şey yoktu.

Onlara vahşet yoktur. Zelilane, sükût edip durun, orada bana bir şey söylemeyin.

Zelilane, yani zelil bir şekilde orada sükût edip, orada bana bir şey söylemeyin diyor. Evliyullah'ın yaşantısına bakın; vallahi yaşantıları tamamıyla cehennemdir. Hazreti Resulullah buyuruyor; Belanın en büyükleri evvela peygamberleri, ondan sonra ümmetlerine gelir diyor. Siz yola girdikten sonra denenmeyeceğinizi zannediyorsunuz. İman ettikten sonra mallarınızı, çocuklarınızı cennet karşılığında eksiltiriz diyor. Veya da geçmişlerin başlarından geçenler sizin başınızdan geçmeyeceğini mi zannediyorsun? Yani o safhalardan geçmeden bilinçleneceğinizi mi zannediyorsun demektir bu. Biz insanı sıkıntılarla yarattık diyor. Bir kulumu seversem diyor hastalıklar, fakirlikler, yoksulluklarla terbiye ederim. Bir kulumu seversem bütün kapıları ona kapatırım. Yani korkutucu hadisler ve ayet-i kerimeler.

Demek istediğim o ki, yola talip olduğunuz zaman, hani bazıları şöyle diyor; Kardeşim yola girdiğin zaman ya zorluk olmasın de, zorluk olmaz. Hani her şey sözde biter diyor. Yani pozitif ol, pozitif ol ki yol da temiz olsun, sağlam olsun. Ya yok öyle bir şey…

Ayet zorunluluktur, yaşayacaksın. Yani Allah ne dediyse onu yaşayacaksın.

Ya diyor, iman ettin, tamam, iman ettiysen seni imtihan edeceğim. İman ettin… Diyor mallarından, mülklerinden, canlarınızdan eksiltirim… İman ettin, başlarınızdan geçmeyeceğini mi zannediyorsunuz? Onun içindir ki bir dua daha var, çare olsun diye; Ya Rabbi geçmişlerin yüklerini biz kaldırmayız, bizlere onları hafiflet diye bir dua var. Ashabın diline vermiştir, kolaylık olsun diye. Evet, o nimetlerden bize de ver ama… Talip olduğumuz şeyi bilmiyoruz. Bunun aklı şu: Bu âlem zül celali vel ikram âlemidir. Her şey celal üzeridir. Yeme içmeden tutun da her şeye… Zul celali vel ikram. Zul celali vel ikramı sadece celal ile aşarız. Allah'ın celal sıfatı terbiye sıfatıdır. O terbiye sıfatı üzeri kendi Rabb sıfatınıza varırsınız. Âlemden soyunmanız için âlemin elinizden alınması gerekir. Onun için eksiltirim diyor.

Bir insan kendisinden bir şey bırakmak istemez. Nefis sahiplenir demiştik, bırakmaz. Hep kendinindir ve hep kendi üzerindedir. Ama Allah sizden hâkim olarak vermeye başlarsa Cenab-ı Hakk'a şahit olmaya başlarsınız ve ona doğru devinmeye başlarsınız. Şimdi iyice toparlayayım. Diyor ki, müminin zindanıdır. Derdim dermanımmış diyen insanın, Allah'ın selamı üzerine olsun, çektiği çilenin haddi hesabı yok. Gemi forsası mı olmamış, hani kürek mahkûmu, sürgüne mi gönderilmemiş, hırpalanmamış mı? Yemediği dayağın haddi hesabı yok. Küfürler, lanetlikler, horlamalar, hakirlenmeler… Zaten bir insanı sürgüne göndermek kadar horlanacak bir durum da yok yani. Tutuyorsunuz bir insanı sürgüne gönderiyorsunuz, horlamaktan başka bir şey değil bu…

Niyazi Mısri'nin çektiği çilenin haddi hesabı yok. Meğerse derdim diyor, dermanım imiş… Cehennem denilen şeyi burada yaşarsanız, sıkıntılar

içinde Hakk'ı bulursanız… Çünkü bir insan rahattayken Hakk'ı aramaz. Kimse kimseyi kandırmasın. Bir insan rahat, Hakk'ı niye arasın ki? Gönlüne sevgi, şevk verecek ki o şekilde arasın. İnsan sıkıntıya düştüğü zaman avucunu açıyor, acziyetini sunuyor. Avuç açmak acziyetini sunmaktır. Ve duasının karşılığını buluyor. Adam zaten rahat, neden dua etsin ki? Ben rahatım, neden dua edeyim?

— *Hocam, Hazret-i Süleyman'ın böyle bir şeyi olmuş mudur?*

Acziyeti mi? Evet. Vallahi bir deri bir kemik yapmışlardı onu… Ayet-i kerimede dâhi karşılığı var. Hazret-i Sultan Süleyman'ın enteresan bir hikâyesi vardır. Vallahi rahat batar derler ya, Sultan Süleyman öyle bir şey. Nasıl derler ona? Varlığın içinde yokluğu arzulamak gibi bir şey. Yokluğun ne manâya geldiğini iyi bilir, onun için arzulamak gibi bir durumu vardır. Çok enteresan bir hikâyesi vardır… Sultan Süleyman krallığa geçtikten sonra inanılmaz bir saltanat üzeri yaşıyor. O saltanat üzeri yaşarken birçok şeyi tecrübe ediyor. O tecrübelerinden sonra saltanattan soğuyor. Hani bir at hikâyesi vardır, atları sıvazlar, bunlar beni Rabbimden beri bıraktı derler. Ayet-i kerimede de geçer. Her neyse ki ayet-i kerimede de muğlâk bırakılır. Aradan zaman geçiyor ve bütün hayattan soğuyor. Kendisine bir hastalık musallat olur, bir deri bir kemik bırakılır. Ve ondan sonra dua eder: Ya Rab, bana öyle bir saltanat ver ki daha önce verilmemiş olsun ve verilmeyecek olsun. Ama onun enteresan bir ahlâkı daha var: O saltanatı sorgusuz sualsiz getiren bir ahlâkı var, şükür!

Şükür, nimette sorgu suali kaldırır, şükür nimeti ganileştirir, arttırır. Onun şükrü sebebiyle ona diyor sorgusuz sualsiz verdik. Aynı şey Meryem Anne için de geçerlidir. Her ne gelirse Allah'tan, şükrederdi. Onun için karşılıksız veren diyor. Sultan Süleyman için ne diyor; Ona sorgu sualsiz bir nimet verdik. Hazret-i Meryem'in dilinde onu zikrediyor.

Böyle şeyler Kur'an -ı Azimüşşan'da çoktur. Birinde ayeti onun üzerinden anışa taşır, birinde yaşantısında olduğunu zikrettirmek için dilinde zikrettirir. Yani bi-zatihi ayeti yaşandığını zikreder. Mesela Yahya

ile İsa için de bir ayet vardır bu şekilde Kur'an da, inanılmaz bir güzellikte… Hani ikili ayetler gibi gönderdik diyor ya, böyle türlü ikilikler vardır Kur'an 'da…

Yahya için diyor ki: Doğduğu güne, öldüğü güne ve yeniden dirileceği güne ant olsun. İsa a. s, kendi üzerine onu yapıyor. Doğduğum güne, öldüğüm güne ve yeniden dirildiğim güne selam olsun. Ayet bi-zatihi üzerinde, tanıklık ediyor yaşama.

Cehennem denilen takdir-i ilahi bu âlemde yaşanması gereken bir nokta. Eğer Allah'a varacaksak cehennem dedikleri bir karargâhtan da geçiliyor. Ama bakın, kalıcı bir yer değil. Bizlerin en büyük problemi şu: Araçları amaç gibi görüyoruz ve amaçların, araçların tamamını sonsuz gibi görüyoruz. Evet, cehennem dediğimiz yerin bir sonsuz yaşantısı vardır ama araçtır. Burada terbiye olmadıysan, yani kendi öz sıfatına taşınmadıysan orada taşınırsın. Yine merhamet-i ilahidendir. Allah bir kuluna merhamet ederse ona zahmetlerini verir. Bir kulunu severse ve o kuluna acırsa bu dünyada, kendine murat ederse merhametinden dolayı kendisi lütfu ihsanıyla belaları yağdırır. Geçmiş olsun ona vallahi ona geçmiş olsun fatihasını bile okuyabilirsiniz…

Bu işin şakası gibidir ama hakikati budur. Efendim, hiç mi yolda böyle rahat giden birisi yok? Vallahi bir tane yok. Bir tanesini bana gösterin, elini öperim. Bir tanesi desin… Hani bazıları zengin görürsünüz, geçmişine bakın, yaşadığı şeyin haddi hesabı yoktur. Bir gün Metin Baba'nın yanında oturuyoruz. Metin Baba hep böyle rahattır, güzel güzel de konuşur. Hiç geçmişinden fazla bahsetmez. Lakin geçmişi bana ayandır. Bazen anlattığı olur. Allah biliyor, o seviyeye gelmek için ne çileler çekmiştir. Ama kimseye söylemez, çoğuna da vâkıfımdır. Çektiği çilenin haddi, hesabı yoktur. Yani karda yürüyün ama izinizi belli etmeyin. Hani kan kusar, kızılcık şerbeti içtim der. Sıkıntıdan sakın şikâyette bulunmayın, bu Allah'ın rahmetini kusmanız olur.

Onun için diyor: *Zelîlâne sükût edip durun orada, bana bir şey söylemeyin* çünkü size geldiği zaman iç âleminize dönün, bana dönün diyor. Çok enteresandır, bakın… Sıkıntı geldiği zaman ilk yaptığımız şey

sıkıntının sebebini görmek. Orada Allah'ı görmeyiz. Vay, bana bunu yaptın. Allah yok yani… Vay, şu şöyle yaptı. Allah ile araya aldık onu. O böyle yaptı, bak, tevhit gitti… Müşahede bitti. Cehennemde bile olsanız Allah'ı müşahede edeceksiniz, cennette bile olsanız Allah'ı müşahede edeceksiniz. Evliyullahın birine haber gönderilmiş. Diyorlarmış ki, Allah seni cehenneme atacak. Niye? O orada da yok mu? Sevgiye bak… Ben onu orada da müşahede ederim.

Bir kul seviyorsa sevdiğini her türlü maske altında görür. Bir kul Allah'ını seviyorsa, her türlü maske altında Rabbini görürken her türlü maske altında kendisine ikramda bulunduğunu da görür, onun için sesi çıkmaz. En acı hikâyelerden bir tanesi, Zekeriya ağaca keramet vaki olarak diyor yarıl, içine gireyim, sana saklanayım diyor… Ağaç oyuk oluyor, içine saklanıyor. Şeytan vesvese veriyor bunu kovalayan Yahudilere, Hazreti Zekeriya'yı, filanca ağacın içindedir. Kıtır, kıtır kesmeye başlıyorlar ağacı. Tam canına değdiği an, Ya Rabb diyor, bak başka bir laf yok. "Ya Rabb!" Zekeriya şikâyetçi misin diyor? Bakın, Zekeriya şikâyetçi misin sözü şu, burada karakterize edilen tarafı şu: *Zelilâne sükût edip durun orada, bana bir şey söylemeyin*. Ben senin için veriyorum zaten, kendi öz varlığına varasın diye. İşte böyle bir yaşantıda yaşayanlar için deli diyebilirsiniz, anlaşılamadıkları için. Bilmiyorlar ki, adamlar keyfe düşkün… Zevk değil, keyif. Çünkü keyif hazlarla alâkadar, doyumla alâkadardır, zevkin doyumu yoktur, zevk ruhla, manâyla alâkadardır.

Kişi keyfiyetteyken, imkân yok Hakk'ı hatırlamaz, Hakk'ı zevk etmez. İman dolu bir nefesle düşünen bir insan, sıkıntılarda bile olsa Cenab-ı Hakk'ı zikrettiği zaman emin olun, açılacak kapıların haddi hesabı yoktur. Bir kişi bunun tadına vardığı gün, Allah'ın lütfu ihsanıyla yaşadığı sıkıntıların kendisine ne getirdiğini gördüğü gün… Ve Allah-u Azimüşşan'a da âşıksa, yaptığı tek bir şey vardır: Ya Rabb, ne olur daha fazlası!

Bir gün kendimden şüphe ettim, dedim ki Ya Rabb, niye, bugün sevginden mahrum muyum? Başıma bela gelmemiş, sıkıntım da yok, çok rahatım. Öyle bir günüm var. Kendimden şüphe ettim ya, dedim ki Ya Rabb, niye? Bugün ben senden yoksun muyum? Hani bugün ne yaptım?

Rabbimi suçlamıyorum, kendimi suçluyorum. Ne kusur işledim de bugün sevgi bana gelmiyor. Buradaki sevgimden kastım bela, bir sıkıntı yok. Hani bir kulumu seversem… Bugün sevgiden mahrumum, bugün sıkıntı yok dediğim bir günüm. Tak, iki dakika geçmedi, ayağımı burktum, iki üç gün yatıyordum. Vallahi anında cevap… Muhabbetullah böyle bir şey, bunlar bir iki değil, yüzlercesi böyle. Tesadüf değil, hani dua ettin tesadüf geldi. Yok, öyle bir şey… Sakine'nin gidişi tesadüf müdür? Hani bir Sakine hikâyesi var, sana Sakine'yi göndereceğim. Bana getirecek, ben emanetini vereceğim. Sizden önce anlattığım bir hikâye herhalde. Takdir-i ilahi, Sakine'nin hiçbir şeyden haberi yok. Sakine yapmış gibi ama… Sakine'yi gönderen kimse, yapmış!

Bilhassa tesadüf diye bir şey yok. Ben ona hiçbir şekilde inanmadım. Hiçbir zaman da tesadüf diye bir şeye de şahit olmadım. Ne yaşıyorsanız hepsi Allah'ta kayıtlı… Allah'ın buyruğu üzerine yaşıyorsunuz. O zaman rolünüz ne? Rolünüz Allah'ı yaşamak.

Hangi sıfatı üzeri? Baskın bir sıfatı varsa o sıfat üzeri hakkıyla yaşadınız, yaşadınız; yaşamadınız ayvayı yedik zaten. Yani burada kör olan orada kör… Burada cehennemden geçmeyen orada geçecek, mecbur. Burada cennetini bulmayan orada bulamaz, imkân yok. Burada Allah'ını bulmayan orada bulamaz. Burası çalışma meydanı, insana çalıştığından başka bir şey yoktur diyor. Ve bu çalışma meydanında en büyük fazilet ilim öğrenmek. İlim öğrenmeden âlemde Allah için yapabileceğiniz hiç bir şey yok. Allah'ı göremezsiniz, bilmediğiniz bir varlığa nasıl şahit olasınız… Tanımadığınız bir varlığa, yani bilgisiyle, varlık bilgisiyle, hüviyet bilgisiyle tanımadığınız bir varlığa nasıl şahit olabilirsiniz? Babanın hikâyesine benzer, esprisine: Yavrum, Resulullah yanımıza gelse kaç tane çay içer ona bakarız. Tanımıyoruz ki…

Hâfız olan Allah nimet ve lütfuyla bizi korusun demiş, bir ekleme yapılmış… Nefislerimizin şerlerinden ve amellerimizin kötülüklerinden Allah'a sığınırız. Yani Hak Teâlâ buyurdu ki; Ey Gavs, benim nazar ve iltifat ettiğim gönle yalnızlık katiyen gelmez ve ateşte yanıp sıkıntıya gark olmaz.

Bu çok önemli bir şey… Eğer bir kişi Allah'ı bulduysa, artık ateş ona serindir. Dertler ona acı vermez. Ateşe serin ol dedik diyor ya, İbrahim'in hikâyesidir bu. Ateşe serin ol dedik diyor. Hayat ateşine atıldınız, dertler ateşine atıldınız ama her yaşantınız anda, Hakk'a şahitsiniz. Artık her yaşantınız anda Hakk'a şahit; yani gelen dertlerle katı katına şahitlik başlıyor. İşte o zaman Allah'ın lütfu ihsanıyladır ki dertler size ateş değil, lütfu ihsanıyla rahmettir. O zaman belanız rahmet diye görülür. Bir bakış açısıdır ya, dert diye mi göreceksin, rahmet diye mi göreceksin? Öyle bir hale gelirsiniz ki dert diye bir şey görmezsiniz, rahmet diye görürsünüz. Emin olun ki takdir-i ilahi size acı vermez. Yani birinin bağırması size acı vermez, nefsiniz yok ki bağırasınız. Birinin hor görmesi size acı vermez umurunuz da olmaz ki…

İşin enteresan tarafı, geçenlerde bir kardeşim söyledi. Ben öğrendim dedi… Dedim neyi öğrendin? Demek ki susmak gerekiyormuş. Tamam dedim, işte öğrenmişsin… Çünkü sükût et, bak bakayım Allah ne yapıyor? Siz sükût ettiğinizde Allah cevap verir… Babam onu şöyle derdi: Yavrum derdi, birileri gelip bize bir şey söylüyor, lakin biz merhametimizden dolayı bir şey söylemek zorunda kalıyoruz. Eğer söylemezsek, Allah bizim yerimize cevap verir. Vay onun haline… Eğer siz söylemezseniz kulunun söylemediği sözü hakkı üzerinden, ne hakkı varsa O'nun takdir-i ilahi başına getireceği olayların vay haline… Onun için birisi size bir şey söylerse, kırarsa, kendi nefsinizden dolayı değil, hani dertli olduğunuzdan, onunla dertlendiğinizden dolayı, başına bir şey gelir diye; Ya Rabbi sen affeyle deyin ve karşılık verin ona. Karşılık vermezseniz Allah, sizin yerinize karşılık verir. Sonuçtan bakın, kim ne yaparsa onu bulacaktır. Yaptığı şeyin karşılığını bulacak. Sen cevap vermediysen başka bir yerden bulacak. O zaman siz cevap verin ki hiç yoksa başka bir yerden bulmasın, yazık.

Hak Teâlâ buyurdu ki: Ey Gavs, benim nazar ve iltifat ettiğim gönle yalnızlık, katiyen gelmez ve ateşte yanıp azap ve sıkıntılara gark olmaz.

Bu hakikaten Allah'ın lütfu ihsanı. Allah'ı bulana ateş yoktur zaten… Eğer yaşadığı bir zahmet de varsa o zahmetler ona rahmettir…

Hak Teâlâ buyurdu ki: Ey Gavs, ben her kerimden daha kerimim ve her Rahimden de daha Rahimim. (Benden Kerim ve benden Rahim hiçbir kimse yoktur, rahmet ve kerem yalnız benimdir)

Allah-ı Azimüşşan'ın lütfu ihsanıyla bu sıfat üzere baktığınızda zaten var oluşluluğumuz Kerimliliğinden… Öyle bir deryada yaşıyoruz ki her ne veriyorsa cömertliğinden, hayat vermiş. Yok, idiniz, var oldunuz, görme, duyma… En büyük kerimliliği zaten bizi insan yapması… Ab-ı hayatından varlık vermesi. Ve Rahim, şefkat ve merhametiyle kucaklayan… Şimdi, genelde dert verildiği zaman, hani bir önceki paragrafla okuyayım: Dert verildiği zaman biz diyor ki Allah böyle yaptı, şöyle yaptı… Allah'ın sevgisinden dolayı veriyorsa size? Allah-ı azimüşşan size Rahim sıfatıyla bakıyor ve sizi kendine murat ettiyse? O zaman ne mutlu size!

Bir hikâye vardır: Adamın birisi eşkiyalar tarafından yakalanmış. Eşkiya başı herkesi kesmiş, doğramış, o adamı sağ bırakmış. Ondan sonra demiş ki bunu yarına asın. Adam sabaha kadar demiş ki; Ya Rabb, ben ki günahsız bir kulum, senelerden beri sana dua ederim, ibadet ederim. Benim hakkım bu mudur? Senin adaletine sığınırım. Sabah olmuş, eşkiya başı bayağı belalı bir adam. O gün de sinirlenmiş, neye sinirlenmişse, boş verin demiş, asmayın, bunu kazığa gerin demiş… Adam tam kazığa gerilirken; Ya Rabb, ben ne yaptım ki bunu takdir ettin, adaletine sığındım demiş. Orada adalet meleği görünüyor ve ona diyor ki: Sen çocukken sinekleri, böcekleri alır, çöplere sokardın. İzi kalmış, bak Allah affetmiş ama izi kalmış… Bi-zatihi yine karşılaştıracak, yüzleştirecek, istisnasız.

Kazığa germişler orada… Adalet meleği de gerekli cevabı vermiş. Yani geçmişte yaşadığının karşılığıdır. Her neyse, velhasıl kelam Allah'tan karşılığını vermiş, ya karşılığını vermeseydi? Merhametinden dolayı karşılığını vermiş. Eğer merhameti olmasa, karşılığını vermese vay onun haline… Ahiretinde karşılığını verdiğini düşünün. Hazret-i Resulullah'ın hadisi. Eğer bende hakkı olan varsa gelsin, alsın. Çünkü bunun sonucu buradan daha beterdir, çünkü orası daha beterdir diyor. Hani Ukkaşe

Hazretleri kalkıyor ya, hani kırbaç vurmak için gidiyor… Nübüvvet mühründen öpüyor, güzel bir hikâyedir o… Ama Resulullah'ın oradaki sözü çok önemli… Hakkı olan gelsin alsın diyor, ahiretteki daha beter çünkü diyor…

Şöyle bir şey olabilir; "geçmişlerin yükünü yükleme" mahiyetindeki olan dua… Yani karşılıksız affet demek takdir-i ilahi… İzi kalıyor ya, izini silmek için illa bir şey veriyor. Formatlamak gibi! Yani belalar, dertler kulu formatlıyor daha doğrusu. İç âleme daha çok göçmesini sağlıyor bir, iki, Allah-u Azimüşşan'a yakınlık bulmasını daha fazla sağlıyor. Çünkü insan dertliyken Hakk'a daha çok sığınıyor, iç âleme daha çok giriyor. Evet, o sırada Rabbe avucunuzu açmışsınızdır ama kendi üzerinizde Rabbinize avcunuzu açmışsınız yani kendi dünyanızda Rabbe avucunuzu açmışsınız… Kendi dünyanızda Allah ilesinizdir. Onun için çok önemli bir şey. Allah'a taşınmak için gerekli bir şey yani.

Efendim, bu yol çok sağlam bir yoldur, efendim rahat bir yoldur… Rahat olun desin ki, zahmetsiz olsun denilsin ki zahmetsiz olsun. Hani ne söylerseniz onu bulursunuz, neyi konuşursanız onu davet edersiniz. Diyelim ki pozitif düşünüyoruz, pozitif düşüncemizle beraber zahmetsiz olsun diyoruz, zahmetsiz olacak… Yok, öyle bir şey… Vallahi bir tanesini bana gösterin, elini öperim. Öyle diyen birisi vallahi bir ay yanıma gelsin, gitsin. Onun nasıl olduğunu bana öğretmeye çalışsın, ben de öğreneyim. Bir ay ya… Öğrenmeye çalışayım. Göreyim o bir ayda ne yaşar, ne yaşamaz. Bir ay, fazla değil… Bu bir iddia değil, işin, yolun kuralı bu. Zorunluluğu bu. Dertlerden korkmamak lazım, onun için diyor. Şeytan sizi fakirlikle korkutur, mesela bir örnek… Fakirlikten korkmayın diyor, rızkınıza kefil benim zaten diyor. Bunun gibi… Bu şu anlama gelmiyor, yani dertleri talep edin, sıkıntılara duçar olun, fakir olun anlamına gelmiyor. Fakir olun ama hiçbir şey gönlünüzde olmasın. Olmaması mahiyetinde fakir olun. Zengin olursunuz, rahat içinde yaşarsınız ama gönlünüzde yeri yoktur, ona karşılık fakirliği vermiştir. Bu şekilde fakirlik amenna… Ama karşılıksız olarak af, Allah'ın adaletinde yoktur. Bazen takdir-i ilahi, kullarına olan muhabbeti sebebiyle, Hakk belki affeder ama yine illa yaşatıyor ya… Karşılıksız olmuyor. Mesela en basitinden o hacı

efendinin yaşadığı şey… Kazığa gerdirtmiş yani, hiç şansı yok… Adalet sıfatı gereği kazığa germiş ama onun için derler ki erenler, adaletine sığınmayın, merhametine sığının… Merhametine sığındık, adaleti geldi. Yani Ya Rabbi merhametinden dolayı bizi affeyle dedik… Şöyle diyor: Ya Rabbi bizi merhametinle affeyle dedim. Allah merhamet etti bana, benim üzerimdeki sıfatın kalkması. Farz edin ki bir günah işledi. O günahı sizdeki enerji yoğunluğunun kalkması için dahi… Yani o negatif enerji diyorlar ya günümüzde, yine o sıkıntı şart. Kaçışı yok yani. Yani dertlerin ne olduğunu bilseniz… Çarşı pazarda satılan bir şey olsaydı gider satın alırdınız diyor. Burada dertleri tavsiye etmiyorum onunda altını çizeyim. Bu yolun taliplerine tavsiye edilecek bir şey de değil, zaten yoldan da çıkarır.

Hazreti Resulullah'ın bir duası var, o duayla duacıyım: Ya Rabbi diyor, bizler genelde dertlerden şikâyetçiyiz. Şikâyetçi olduğun anda Allah'tan gafilsin. Bakın, şikâyetçi olduğun anda Allah'tan gafilsin. Sebebe bakıyorsun. Şu şöyle yaptı, bu böyle yaptı… Aman şu şöyle dedi, bu böyle dedi. Bakın, şikâyetlerinizi dile getirdiğiniz her noktada bir sebep konuşuyorsunuz. Allah'ı konuşmuyorsunuz. Allah'tan gördünüz, size bir hediye sundu, hediyeyi kusma demişler onun için… Hediyeyi kusma, şikâyette bulunma. Sadece geleni karşıla ve ondan kaçma. Olduğu gibi yaşamaya çalış. Her zorluğa iki kolaylık vermişizdir. Bir, zorluğun kendisi size zaten kolaylıktır. Hakk'a varmanız için, tecrübe edinmeniz için… İki, zorluğun kendisi sizi aynı zamanda o zorluğu aşabilmeniz, melekelerle donatıldığınız için o melekelerin işlevsel olarak harekete geçmesi için kolaylıktır. O melekeleriniz harekete geçtiği zaman ikinci bir kolaylık verilir. Yani o donanımla gelmişsinizdir zaten… Yani sizde bir zorluk varsa onu aşabilecek kolaylık da verilmiştir size, meleke olarak. Yani akli, kalbi, neyse o verilmiştir size… Üç, Allah sizinle beraber hemen bir kolaylık yanına gönderir. Yani dert verir ama derdin yanına hemen bir çare gönderir.

Bunu şöyle anlatayım: Arkadaşlardan bir tanesi, düğün yapacak ama ondan önce evlendiği bayana çok yalan söylemiş, havalarda uçmuş yani. Bayağı uçmuş, kendini şişirmiş durmuş. Dedim bak, senin bu kadar

borcun harcın var. Elbette ki dertlisin. Allah-ı Azimüşşan sana böyle bir kapı açar, o kapıyla bire bir borcunu da ödersin. Ama bak dedim, kapıyı açtıktan sonra da onu da iyi değerlendir. Bu çocuk evleniyor ya, evlenirken kendisinin borcu neyse bire bir o kadar takı takılıyor, bir kuruş fazla değil. Bire bir aynı… Dedim git borçlarını, harçlarını öde, hani yalanlar çok ya, inmiyor bir türlü aşağıya. Eşine de anlatamıyor. Vallahi billahi hani kolaylığı da gönderiyor dediğim şey. Çocuğun nefsi galip geldi, çektiği çilenin haddi hesabı olmadı, ödediği faizin haddi hesabı olmadı… Zaten kolaylığı getiriyor sana… Kolaylığı yerine getir, çekme hazır. Çekme… Her zorluğa iki kolaylık vermişizdir. Melek'i donanımınız kolaylıktır, zaten sıkıntının kendisi kolaylıktır. Takdir bu ikisi bir, ikincisiyse hemen yanında başka bir çare gönderir size. Ama nefsiniz orada galebe gelip gelmeyecek.

Arkadaşlarımdan biri büyük bir borca düştü. Aradan zaman geçti, Mekke tarafında kendisine iş çıktı. Mühendis… Gideyim mi gitmeyeyim mi? Zaten bir zorluk verdi, al sana kolaylık. Ondan sonra borçlarını indirdi. Bakın, kolaylık diye verdiği şey dâhi bir zorluk ve imtihanla gelir. Onun için nefsiniz eğer galebe gelirse orada imtihanı geçemezsiniz, yani size sunduğu kolaylığı kullanamazsınız. Aynı anda kullanın çünkü o sizin için geldi zaten. Yani bir çare gelmiş, o çareyi değerlendirin. Filancalar ne der veya gidince ne olur? Allah kolaylığı verdiyse kendisi sana kâfidir. Vekildir, yeter… Filancalar ne derse desin önemli değil ki… Eşin ne derse desin, önemli değil. Sen borcunu öde. Bunun gibi...

Yine Hak Teâlâ buyurdu: Ey Gavs-ı A'zam, benim yanımda avamın uykusu gibi uyuma, beni görürsün. (Gavs:) Ya Rabbi, yanında nasıl uyuyayım? dedim. Hak Teâlâ buyurdu: Cismin lezzetlerden, nefsin şehvetlerden ve gönlün hatarattan, ruhunla lâ hazattan (gönle ve ruha âniden inen ters fikirler ve vehimlerden) fariğ olup zâtın benim zâtımda fenâ bulmak suretiyle uyu.

Yani kendini kaybet, sadece senin varlığında ben tecelli edeyim. Buradaki uykudan kastı hazretin; dünya, âlemde iş görmesi karşılığı… Çünkü bu âlem düş âlemidir. Yeryüzünü diyor size döşek yaptık,

gökyüzünü de yorgan gibi düşünün, bitti… İnsanlar sebepler dairesinde illüzyonuna aldanıyor ve hileye aldanarak uyuyor. Kendi menfaatleri, hazları doğrultusunda kendi varlık uykusuna dalıyor, ondan sonra çıkamıyor. Avamın uykusu gibi uyuma diyor, yani nefsin ve hazlarınla beraber âlemde iş görme!

Burada söylediği şey şu: Dünyada iş görürken benimle iş gör. Tutan elin, gören gözün olayım, duyan kulağın olayım, yürürken ben yürüyeyim seninle… Uyuma, uykuya dalma. Bunun için efendiler güzel söylemiş: Bu bir makamdır, bunu bi-zatihi Resulullah'tan şöyle duymuştum; bir gün bir rüyada görüyorum. Hazreti Sıddık ile Hazreti Resulullah karşı karşıya, ashab-ı kiram'da karşı karşıya… Hazreti Resulullah şöyle buyuruyor: O öyle bir makamdır ki orada uyku az da olabilir, orta da olabilir. Çok demiyor. Orada uyku dediği, dünyaya aldanış… Hakk ile yaşamı kast ediyor, yani Hakk ile yaşarken dünyanın kendisine aldanış az da olabilir, orta da olabilir. Hazreti Sıddık soruyordu, takdirle… İçimizden böyle birisi var mıdır? Ümmetinden o sırada ashaptan birisi çıkıyor.

Yani demek istediğim buradaki ayet, orada gördüğüm rüyadaki makamın kendisi. Hangi noktada? Öyle bir yaşantınız olacak ki, Allah ile olacak, dünya işlerini dâhi görürken uykuya fazla aldanmayacaksınız. Sadece sebepler dairesinde iş görmek için aldanışlarınız olabilir. Daha fazla değil. Ama her yaptığınızda Allah ile olmak. Yaparken Hakk yapacak, çatarken Hakk çatacak. İşte o zaman uykuda uyanık olursunuz. Ama bazen olur ki sebepler baskın gelir, sizi hafiften kendilerine çekebilirler. Hani çocuğunuza bir şey olur, dayanamazsınız, o sırada gaflete bürünürsünüz… Uykuya daldınız demek yani, Hakk'tan gafil oldunuz demek. Farz edin ki efendime söyleyeyim: İşiniz yamuk yumuk gidiyor. Farz edin ki o işinizde batağa doğru gidiyorsunuz, sıkıntıya duçar oldunuz. Ne zaman ki Hakk ile bakarsınız, bu sıkıntıyı veren yarın da kaldırır… Bir bakmışsınız, ertesi gün bir çare daha gelir.

Uyanık olursanız geliyor ama uyanık olmazsanız çarenin geldiğini bile görmezsiniz. Çare size söylenmiş olsa bile görmezsiniz. Yani bu iş sana çaredir denildiyse de görmezsiniz, imkân yok buna. Allah ile uyanık olanlar Allah'ın lütfu ihsanıyla dünya uykusunda uyanık gezerler. Ama

dünya uykusu her zaman da ilişkiler sonucunda bir parça insanı yine örter. Ne kadar uyanık olursa olsun. Yani veli bu makamda ne kadar uyanık olursa olsun… Uykuda uyanıklık makamıdır bu, ne kadar uyanık olursa olsun sebepler dairesinde örtünme her zaman olur, her zaman… Bu istisnasızdır.

Yine Hak Teâlâ: Ey Gavs-i Âzam diye nida etti, ben de lebbeyk(buyur) ey Arş-ı azim'in Rabbi, dedim. Bunun üzerine Hak Teâlâ: "Rabb'el-kerim yahut ya Rabb'er –Rahim, de." buyurdu.

Bu da enteresan bir söylev, Allah'ın lütfu ihsanı şimdi hitap, muhatap ilişkisinde Cenab-ı Hakk nasıl ilişkisinde bulunmamız gerektiğinin buyruğunu veriyor. Çünkü Arş-i Azmin Rabbi dediği zaman, azim sıfatıyla, âzamet sıfatlarıyla görünmesi, Allah'ı azimüşşan'ı hangi sıfatlarıyla biliyorsanız o sıfatlarıyla müşahede edersiniz. Orada âzamet sıfatlarıyla bana bakma diyor. Çünkü âzamet sıfatlarıyla baktığınız zaman Cenab-ı Hakk'ın sıfatını kendinizin dışında görürsünüz, Cenab-ı Hakk'ı kendi dışınızda müşahede edersiniz.

Mesela şöyle söyleyeyim: Hiç o nebulalar dediğiniz şeylere baktınız mı? Vallahi benim dudaklarım uçukluyor her görüşümde… Nasıl dehşet verici şeyler. Veya karanlık bulutları gördünüz mü? Hani böyle kara kara bulutlar gelir, böyle oturup bakarsınız bir taraf aydınlık, bir taraf karanlık geliyor. Veya açık bir denize akşama doğru baktınız mı? Adamın korkusu gelir. Nasıl korkarım biliyor musun? Böyle tırsarım, bakmam… Onun için denize girdiğimde sabahları giriyorum, akşama doğru değil. İnsan korkuyor. O sırada denizden korkmuyor, âzamet tavrından korkuyor. Âzamet tavrı sizi korkutur, sizi dondurtur. Ve âzamet, ulûhiyet tavırları sizi kendi dışına atar Hakk'a. Ama rububiyet tavırları sizi kucaklar, yakınlaştırır… Uzaklaştırmaz. Kucaklaştırır, içselleştirir. Onun için diyor Allah'ın lütfu ihsanı, Rabb'el Kerim… Yani cömert olan, vergisinde cömert olan… Ve Rabb'el Rahim. Yani Rabbim Rahimdir, beni kucaklayan, şefkat ve merhametle, lütfu ihsanıyla iş görendir noktasında Cenab-ı Hakk'a sığının.

Rububiyet sıfatlarıyla Allah'a bakın, Rububiyet sıfatlarıyla içselleşir,

Rububiyet sıfatlarıyla Cenab-ı Hakk'a daha yakın gelirsiniz. Âzamet sıfatlarıyla Cenab-ı Hakk'tan korkarsınız. Bakın, Rububiyet sıfatları aşk ile tecelli buyurur, sevgiyle, muhabbetle, şevk ile tecelli buyurur… Ulûhiyet sıfatları korkuyla tecelli buyurur. Âzam, azim, hepsi sizi korkutur. Ama Rububiyet sıfatları, Rabb, Mevla, Mürebbi, Kerim, Rahman, Rahim… Hepsi sevgili gelir… Hani derler, kanım ısındı dersiniz ya, bir şeyden korkarsanız ondan çekinirsiniz ama bir şeyi severseniz ona doğru yönelirsiniz. Onun için, beni bu sıfatlarımla zikret diyor.

Hak Teâlâ buyurdu diyor, onu da gelecek hafta devam edelim. Aşure ayı bu ay… Muharrem'in 10'u geçti. Hepinizin aşure günü mübarek olsun. O aşure günü ki verilen sadaka direkt Allah'ın kabulüdür, verilen yemekler Allah'ın kabulüdür. Yapılan dualar Allah'ın kabulüdür… Aşure gününün maneviyatta, ilahi âlemde bir ismi vardır. Birincisi bereket ismi oluşudur. Hem zahmetten yana berekettir, hani Hazreti Hüseyin efendimizin şehit edilmesi vesaire, hem dünyalıktan yana berekettir. Kim hangi noktada iradesini koyarsa o noktadan kendisine bereket yağar. İster zahmetten yana bereket, beladan yana bereket, isterse dünyalıktan yana bereket. Kim iradesini o şekilde koyarsa, Müslüm ve mümin, Cenab-ı Hakk o şekilde ona tavırda bulunur. Onun için kendisine bereket günü demişlerdir.

Bir özelliği daha var: Dua günüdür. Kim ki o gün ihlâs ile dua etmiştir… Aracısı önemli değil, hani bazen yüzü suyu hürmetine isteriz… Resulullah'ın, onun, bunun yüzü suyu hürmeti deriz, meleklerin duasıyla kabul olunsun deriz… Vallahi hiçbirinin aracısına gerek yoktur o gün. O gün bi-zatihi siz nasıl istiyorsanız Cenab-ı Hakk o şeklide verir. Yeter ki iman dolu, ihlâs dolu bir kalple dua edin o sırada. Aracısız olarak direkt kabul eder, direkt… Onun için o güne dua günü de denir. Onun için yakalarsanız o günü, dua günü olarak geçirin. Veya özellikle tespih namazı bilenler kılsınlar. Emin olun arefe bir, kurban bayramının birinci günü ya da ramazan bayramının birinci ve arife günleri kadar kıymetli bir gündür. Allah'ın lütfu ihsanıyla dua ve bereket günüdür. Azimüşşan da size bu ayda, hangi noktada bereket isterseniz bereketlidir.

Allah'ın lütfu ihsanıyla takdir-i ilahi dua eylesin, dua gününüz eylesin…

Her gününüz dua, bereket günü olsun. Âminciler âmin desin duanıza, mübarekler lütfu ihsanıyla hazır olsun duanıza… Ne için dua ediyorsanız, Allah hayrıyla karşılık versin size. Çünkü istediğimiz şeyin gerçekten hayır olup olmadığını biz bilemiyoruz… Benim şahsi kanaatim, biliyor muyum? Bazen istiyorum, sonra bir bakıyorum, bu seni yoldan çıkarır, ne diye istiyorsun. Bazen istiyorum, diyorum tamam da bu da bizi yoldan çıkarır, küfre vardırtırsa ne olur, sıkıntı noktasında. O zaman orta yolu tercih et diyorum.

Hazreti Resulullah'ın bir duası vardı, arada söylemediğimiz: Ya Rabbi azdıracak zenginlikten, küfre vardıracak fakirlikten sana sığınırım diyor. Hiç ölmeyecekmiş gibi dünya için, her an ölecekmiş gibi ahiret için yaşayınız. Bu dünyada işinizin görülmesini isterseniz dünya için çalışın, yani uykuya dalın ama ahiret noktasında yaşamak isterseniz gönlünüzde uyanık olun. Ahir, gönül âlemidir. Gönlünüzde uyanık olun, dünyada uykuda olun, önemli değil. Millet sizi uykuda görsün. Yani yeryüzü döşek, gökyüzü yorgan…

Bir de bakarsınız ki bir ayet-i kerimeyle karşı karşıya kalırsınız. Gökten bir kapı açsak, biz uyuyormuşuz dersiniz. Biraz önce kast edilen ayet oydu aslında, o paragrafta zikredilen, karakterize edilen ayet oydu; Gökten bir kapı açsak biz uyuyormuşuz dersiniz diyor. Ve hakikaten de herkesi uykuda görürsün. Sebepleri neyse o sebeplere aldanmış, o sebeplerle uykuya dalmışlardır. Hani insan uyuyamıyordur da bazıları, hani koyunları filan sayıyordur ya, bunlar zaten uykuda koyunları, sebepleri sayıyorlardır. Allah ile uyanık olun, Allah ile hikmete varın ama bu günün en büyük, önemli sözü, takdir-i ilahi paragrafı, ben bilgiyle görünürüm diyor. Yani beni bilen, beni görür diyor. O nokta çok önemli.

Hikmete vâkıf olmak, birincisi yaşamsaldır, deneyimseldir, tecrübeyle kazanılır hikmet… Çünkü Allah'ı yaşadıkça bilirsiniz. Allah'ı yaşadıkça, sıfatlarıyla bilirsiniz. İki, Allah'ın lütfu ihsanıyla, ne zaman Allah ile nurlanır, Allah gibi düşünürsünüz, işte o zaman hikmete, hakikate vâkıfsınız. Sebebi, sonucu ilişkileri hep Allah ne murat ettiyse o murat üzeri bilmeye başlarsınız. İşte o zaman hikmete vâkıf olmuşsunuzdur. Bunun da Allah'ın lütfu ihsanıyla Kur'an -ı Azimüşşan'daki lafzı şu:

“Katımızdan ilim verdiklerimiz” dediği bir nokta var. Yani gönülden besleniyor. Katımız dediği yukarıda bir kattan değil. Öz benliğinizden, öz varlığınızdan, gönlünüzden beslenerek her şeyi hikmetiyle bilmeye başlarsın. Yani Allah neyi murat ettiyse o muradı sana gösterir. En basiti, insanlık sorusunu soruyoruz demiştik. Ben ne için yaratıldım? Bakın, sünnetullah dairesi akıl dairesidir, zorunluluklar dairesidir. Zorunlulukların üzerine azimüşşan ikinci bir yaratışta bulunuyor, tavırda bulunuyor, düşünce tavrında bulunuyor. Ve her an yeni bir tavırdayım ayetine karşılık gelir bu.

Bu noktadan bakarsanız, neyi murat ediyor? Yani şu ağaçtan, şu insandan… Yani zorunluluklar dairesinde var ettiği şu insandan neyi murat ediyor? Yani düşüncesi ne? Hikmeti ne? Düşüncesi ne Rabbimin? Bilinmeyi istedim, gizli bir hazineyim ve ibadet etsinler, hizmet etsinler diye yarattım. Ne zaman Allah’ı azimüşşan’ın lütfu ihsanıyla nurlanıyorsunuz, ayetler size hikmetiyle görünmeye başlıyor. Yani ne murat ettiyse o muradı üzeri görünmeye başlanıyor. Kâinattaki ayetlerde hangi murat üzeriyse o murat üzeri görünmeye başlıyor. O zaman hikmete vâkıfsınız. Hikmetin bir veçhesi de şudur: Her şeyi sonucu itibarıyla görürsünüz. Her şeyi sonucu itibarıyla değerlendirirsiniz. Onun için bu din, ahir dindir. Sonuçlardan konuşur ve sonuçlar üzerinden yaşamınıza yön vermenizi ister. Yani sebeplere göre yaşamanızı istemez… Hani başınıza bir şey geldi, hemen böyle yap, değil… Sonucuna bak, ona göre yaşa. Ona göre tavırda ol. Yani başınıza ne geliyorsa, ne yaşıyorsanız sonuçlarına bakarak, sonuçlarını değerlendirerek, sonuçlarını bilerek yaşayın. Sonucunu görmediğiniz yere körü körüne dalarsanız, sonucunda başınıza bir şey geldiğinde niye böyle oldu? Yapmasaydın da olmasaydı.

Mesela adama cehenneme gideceksin diyorsun, farz et. Yani bu eylemi yaparsan, sigarayı içersen, kardeşim, akciğer kanseri olursun, cehenneme girersin bak, değil mi? Yok abi, ne yapacağım ki? Olduğu zaman da niye böyle oluyor? Yanıyorum, bitiyorum, ölüyorum. Yapmasaydın da olmasaydı. Adam içki içiyor, siroz oluyor. Niye böyle oldu? Konuşuyor organın, siroz. Bana içki içirdi diyor kardeşim. İçki

içilsin, ben içmem ayrı mevzu da, içen de içiyorsa içsin ama ölçülü içsin. Yani kendinizi unutacak kadar, kişiliğinizden taviz verecek şekilde unutacak, hevânıza dalacak şekilde unutacak kadar içtiğiniz zaman zaten insanlıktan çıkarsınız. Ondan sonra niye böyle oluyor? Sabahleyin kalktım başım zom, siroz olduk çıktık. Yapmasaydın da olmasaydın!

Yapıyorsunuz, sonucu belli, sonucuna göre yaşayın diyor Kur'an -ı Azimüşşan. Bak, bunu böyle yaparsan sonuçta bir ıstırap veririm. Cehennem ıstırap, acziyete düşürürüm diyor seni o noktada. Yani yapma çünkü bizde helal, Allah'ın hak gördüğü şeylerdir. Haram sizin hem dininize hem kendiliğinize zarar veren şeylerdir. Helal nefsiniz için hak olan, gerçek olan şeyler… Sizi Hakk'a taşıyacak olan şeyler. Haram dediğiyse sizi Hakk'tan yana gafil bırakan, sizi örten şeyler demektir. Bir haram yapıyorsanız, Allah'ın yasak ettiği bir şeyi yapıyorsanız ve onun sonucunu kabullenerek yapıyorsanız var, yap… Cehennem senin olsun. Yani akciğer kanseriymiş… Hani karşılığı ahirette olan şeyin karşılığını burada görmek. Hani psikolojik olarak evinizde kâbus kusturuyorsunuzdur… Kâbus kusturursan aile birliğin biter, bizliğin biter… Sevgi muhabbetin biter, yalnız kalırsın. Cehennemde bir vadi var ki, hüzün vadisi. Herkes orada yalnız oturur diyor, vay onların haline. Evin bir köşesinde sığınırsın, hüznünle baş başa, yanar yanar biter, kül olursun.

Cehennem dediğimizi fazla ileride aramayalım, yaşantının kendisinde de arayalım. Hani daha önceki sohbetlerde söylemiştik. Her ne var ki âlemde, insanda, yaşantısında karşılığı var diye… Ve bu noktadan bakarsanız, sonucuna razı olduğunuz her şeyi yapmakta serbestsiniz. Resulullah bir hadisiyle şöyle diyor: Hayâ etmedikten sonra ne istiyorsanız onu yapın. Aynı şey, fark etmiyor. Yani aklı aynı akıl. Hayâ etmedikten sonra ne istiyorsanız onu yapın. Bu şu demek: Sonucuna katlandıktan sonra istediğinizi yapın. Farklı bir veçheden bakarsak eğer. Sonucunu göre göre de yapıyorsanız geçmiş olsun, kendi fatihanızı kendiniz okudunuz. Allah'ın lütfu ihsanı, dertler dediğimizden şikâyet Hakk'ın rahmetine tavır etmektir ki Hakk'ın en sevmediği şeylerdendir, bir. İki, sonuçların üzerinden yaşamıyorsak, işte o zaman hüsranda olan

bir hayat yaşıyoruzdur. Eğer sonuçlara göre yaşıyorsanız işte o zaman Kur'an yaşantısına, ahlâk yaşantısına girmişsiniz demektir.

Allah Kur'an ı yaşatsın bizlere… Sonuçlarına göre yaşatsın çünkü Kur'an sonuçlar kitabıdır. Hüviyet kitabıdır, amenna ama bu işleri yaparsan sonuçta bu hüviyeti kazanırsın. Şunları yaşarsan şöyle bir mekânsallıkta yaşarsın. Şu durumlarda bulunursan sonuçta böyle bir durum yaşarsın. Rahmet-i ilahi.

Allah öyle bir Rahman-ı Rahimdir ki, yaptığınız her günahta sizin önünüze bir engel çıkarır. Hani bir günah işleyeceksiniz, önünüze bir engel çıkarır. Mesela sigara içmeye başlarlar, öksürük… Sonra içmeye devam, o zaman sen katlan bakayım. İçki içer, yahu bu içilecek su mu filan? Ondan sonra içmeye devam… Özetle, sizi uyarır. Varlığınızın üzerinde uyarır sizi, mevcudiyetinizin üzerinde uyarır sizi. Evvela bir kızgınlığınız, öfkeniz olacak, önceden sizi uyarır, önünüze engel çıkarır, geri adım attırır. Korku verir size ama sonradan öfkeleneceksin, patlayacak ya… Yani adam da aklından besliyor, patlayacak. Bakın, bir şeye tepki gösteriyorsanız, sizde korku oluştu ve tepki göstermemeniz o sırada isteniyorsa, Allah sizi korkuttu demektir. Geri çekil, sakın. Yok, eğer yine de öfkeni kustun, vay halin neyse onu yaşa. Sizin haliniz bozulur, öfkelendiğiniz adam çeker gider, hali bozukluğunuz size, yanınıza kâr kalır. Ondan sonra ayıkla pirincin taşını, kendinizi temizlemeye çalışın…

Hülâsa kelam, sonuçlardan bahsederken, sonuçlardan konuşurken Kur'an ın kendisi, Allah'ın lütfu ihsanıyla bizim hayatımıza yön veriyor. Sebeplere göre değil, sonuçlara göre yaşayın. Ve bu din sonuçlar dinidir, ahiret dinidir. Ahirete göre yaşayın. Vahdet dini, vahidiyet noktasında vahdet dini, basü badel mevt, öldükten sonra dirilmeye göre yaşamak. Bu da nasıldır? Takdiri ilahi vicdanla olur. Bir kişinin vicdanı varsa sonuçlara göre yaşar. Bunu yaparsan böyle, şunu yaparsan böyle olur. İnsanlara zahmet verme hakkım yok. Kendi hakkaniyetim üzeri yaşamam ve başkalarının hakları üzeri yaşamam gerekir, hakkaniyet üzeri derse, vicdani olarak ahiretini de kurtarmış olurum. Evvela en büyük hakkaniyet kendi nefsinedir. En büyük hakkaniyet, helaller

noktasında kendi nefsinedir.

Allah-ı Azimüşşan lütfu ihsanıyla sonuçlara göre bizi yaşatacak bir irade, bir vicdan, bir akıl versin inşallah. Evet, bugün söylenen en güzel söz, beni bilen beni görmüştür. Bu şekilde bilmenin dışında bir görüş ararsa yine diyor, o mahcup olmuştur, perdelenmiştir. Onun için bilin, Allah'ı bilmeye çalışınız, tavırlarını. Bizde 99 esma var derler, değil… Yüzlercedir. 99'u temel esmalardır. O temel esmalarla beraber binlerce esması vardır. Emin olun bu din o kadar şanslı bir din ki bu noktada… Açın İncil'i, Tevrat'ı, bana çıkartın 10, 15 tane esma… Gidin budizme, size çıkarsınlar bir iki tane esma. Ne çıkaracaklar bilmiyorum. Bir şeyi sıfatlarıyla ne kadar çok bilirseniz o kadar idrakli bir bakışla onu müşahede edersiniz. Sığlaşmazsınız yani… Onun için Kur'an, size geniş bir pencere açıyor. Size geniş bir pencere açıyor Muhammet Mustafa.

99 esmasını ezberleyin, cennetlik olursunuz demek, 99 sıfatı üzeri yaşayın ki gönlünüz cennet olsun demektir. Hatmedin, ezber edin, varlığınıza alın… Bunu da bir hadisiyle zaten anlatıyor, tefsirini kendi yapıyor. Allah'ın ahlâkıyla ahlâklanın, sıfatlarıyla sıfatlanın. Ezberinize, yaşantınıza alın. Allah'ın lütfu ihsanıyla Allah'ın selamı üzerinize olsun, nimetiniz eksik olmasın Cenab-ı Hakk'ın. Bir derdiniz varsa Allah-ı Azimüşşan def eylesin, takdir-i ilahi muhabbetiyle güzelliğinden versin. Bu bedduadır aslında ha, duası şudur: Allah derdiniz bir ise bin eylesin. Duası budur aslında.

Allah'ın lütfu ihsanı… Aşure ayınız, aşure günleriniz mübarek olsun. Konu komşunuz huzur dolu olsun, sizlerde şerri varsa sizlerden uzak olsun. Şerli insanlarla baş edecek insanlar değiliz bildiğim kadarıyla. Hepiniz bakıyorum, hakikaten de baş edecek insanlar değilsiniz. Ben dâhil, Allah şerlileri bizden def eylesin. Evet, imtihan için belki gelinebilir. Amenna, başımız, boynumuz kıldan incedir. Ama şerlilerle uğraşamayız, Allah bizden def eylesin. Yani Allah'a, bize örtecek ve bizi Allah'tan gafil bırakacak her ne varsa, Rabbimin sevmediği her türlü kişiden Rabbime sığınırım. Sizleri de selamet yurduna götürecek araçlar neyse onları takdir buyursun, inşallah. Merhametiyle…

Hiç böyle affı, karşılığı olmadan af olur mu? İzi kaldıysa illa karşılığı olacak. Yani sizde bir şeyin izi kaldıysa, iz bıraktıysa illa onu silecek bir silgi lazım. Olmazsa olmaz… Var, o da şu: Hani sorulan sorunun cevabı, iyilikleriniz kötülüklerinizi giderir. Hani sorulan sorunun cevabı: İyilikleriniz kötülüklerinizi giderir. Bol bol iyilik yapın ki musibetleri engellemiş olasınız. Verdiğiniz sadakalar musibetleri giderir diyor ya, sorulan sorunun asıl cevabı da budur aslında. Yani karşılığı olmadan af… Bir hata yaptınız, o hatanın kefaretini vermek zorundasınız. Kefareti olmadan af nasıl olur? Cezası çekilmeden af nasıl olur? Onu kendinizde telafi edin, iyiliklerle telafi edin… İyiliklerle giderin. Çünkü diyor iyilikleriniz kötülüklerinizi giderir. Sizde izi kaldıysa o iyilikler onları siler. Ya zahmet silecektir onu ya bir sıkıntı silecektir ya da sizin yaptığınız iyiliğin sonucunda bulduğunuz yaşam sevinci… Yaşam sevinciyle bulduğunuz enerji silecektir onu… Hiç yoksa iyilik yapın. Yani hata yaptığınız anda ona karşılık gelecek iyilik varsa yapmaya çalışın. Fazlasıyla, gani gani…

Ne kadar güzle bir şey ya… Fazlasıyla, iyilik yapın. Hiç yoksa Allah'ın affına, mağfiretine gark olursunuz. Babam derdi ki, öyle günahlar vardır ki iyiliklerle filan af olmuyor. Öyle günahlar vardır ki ya çoluğundan çocuğundan çıkartır ya emdiğin sütü burnundan getirerek çıkarır ama bir şekilde onu çıkarır derdi. Yani o günah senden, defterinden silinecekse illa onun karşılığını, kefaretini alın. Yani cezasını vermemek… Cezası demek kefareti demek, hesabı demek kefareti demek… Hesabını, cezasını görmeden senden o günahı silmez… İmkân yok. Öyle günahlar da var. Allah esirgesin. Emin olun bunların en büyüklerinden bir tanesi kul hakkıdır, kul hakkına dikkat edin. Özellikle kul hakkı… Zaten bütün günahların temeli kul hakkıdır. Yalandan tutun hırsızlığa, zinaya, fuhşa kadar hepsi kul hakkıdır. Temelinde kul hakkı yatar, mantığıyla bakarsanız.

Allah'ın selamı üzerinize olsun.

GAVSIYE RISALESI OKUMALARI

24. 11. 2013 – Gavsiye Risalesi Okumaları
Halil İbrahim GENÇ

Allah'ın selamı üzerinize olsun. Geçen haftaki en önemli konu, *"beni bilmek beni görmektir"* sözü. Çünkü bilgi, görüşü getirir. Bakmak ayrı, görmek ayrı bir şey… Onun için Cenab-ı Hakk'ı sıfatlarıyla tanıdığımız sürece Cenab-ı Hakk'a müşahit olabiliriz. İlm-el yakin bir kişi Allah'a şahit değilse, ayn-el yakın ve Hakk-el yakın şahit olduğunun bilincine taşınamaz, imkân yok. Onun için Allah'ı ilahi sıfatlarıyla bileceğiz, o ilahi sıfatlarıyla tanıyacağız ki eylemlerimizde, seyranlarımızda Cenab-ı Hakk'a da şahit olalım. Bunu da geçen hafta Musa Aleyhisselam'ın hikâyesiyle anlatmıştık.

Konu olarak örneklersek eğer, "Ya Musa, ben âlemlerin Rabbiyim" diyor. Zaten âlemlerin Rabbi olarak kendini kelamda ona imliyor, işaret ediyor. Bilinç bu imlemeyi, işareti aldıktan sonra o şekilde bakmaya başlar. Korkma ya Musa. Ve bu noktada bir bilgilenmektir de bu. Ben âlemlerin Rabbiyim dediği zaman âlemlerin Rabbi olduğunun bilincine taşınıyor o bilgiyle. Ve âlemlerin Rabbi olarak bakıyor oraya. Lakin o sohbetler esnasında Celle Celalü hazretlerine Musa şöyle buyuruyor: "Ya Rabbi, bana görün". Onun için buyuruyor ki Celle Celalü Hazretleri, "sen beni göremezsin."

Geçen hafta bir şey söylemiştik: Zihinle olgusallıklara bakarız, tecelliyat dediğimiz noktadır orası. Akıl ile zorunluluklara bakarız çünkü akıl zorunlulukları izler ve zorunluluklara bakar. Düşünceyle yaratıcılığa bakarız. Yaratıcılığa şahit olmak yalnızca düşüncemiz. Çünkü düşünceyle hikmete vâkıf oluruz. Akıl zorunluluklar âlemidir ki zorunlulukları bildiğiniz anda zaten felsefe yapmış olursunuz. Veya zorunlulukları doğa felsefesi üzerinde yaparsanız bilime doğru taşınırsınız. Ama düşüncenizdeki devri daim ve bilmeler yaratıcılığa şehadete getirir sizi. Ve iman dolu bir nefesle de zaten yaratıcılığa şahit olursunuz.

Ve bildiğinize şahitsinizdir, bilmediğinize şahit değilsinizdir. Hızır'ın bir hikâyesi vardır: Adamın biri Hızır'ı arıyormuş, ararken Hızır önüne çıkıyor. Diyor ki senelerden beri onu arıyorum, ona ait bir nişan bilir misin? Hızır Aleyhisselam parmağını gösteriyor, diyor ki Hızır'ın parmağının boğumu kesiktir. Onu bulursan bil ki o Hızır'dır. Tamam diyor, ben bundan sonra Hızır'ı bulurum diyor. Yola koyulmaya devam ediyor. Şimdi bilgisi geliyor ama o bilgisiyle geldiği halde görüşü eksik. Halen aklındaki Hızır! Bazen bilgisi de gelir ama Hızır'ı tanıyamaz. Aynı Musa gibi, olgusallıkta bir şey bekleriz, elimizle, kolumuzla tutabileceğimiz bir şey bekleriz. Zaten kelamında izhar ediyor kendini, Nuruyla tecellisinde izhar ediyor kendini. Ama halen bekleriz. Deriz ki bana görün. Dua ediyorsunuz, duanızın karşılığını veriyor. Duanın karşılığını vermek Allah'ın ispatı demektir. Size kendini ispatlıyor, "Kullarım benden sana sual ederler. Söyle onlara, ben yakınım. Dua edenin duasına icabet ederim." Yani kendimi duanın icabeti sonucunda yakinliğimi gösteririm. Kendimi onların varlığına ispat ederim. Kendimi onların bilincinin önüne ispat ederim.

Bu noktadan baktığınızda şimdi Allah duanızın karşılığını verdi. Siz yine sebeplere bakıyorsunuz. Şu verdi, bu verdi, Allah'ı orada görmüyorsunuz. Buradaki görüş bir nesneyi, eşyayı görüş, biçimsel bir şey, görüş değil. Manevi, manâsal, biçimsel noktada Cenab-ı Hakk'ı müşahede etmektir. Bilmediğiniz bir varlığa da zaten şahit olamazsınız. Efendim bazen espriyle bazı şeyler anlatırdı. Derdi yavrum, şimdi Resulullah gelse yanımıza otursa, gider kaç tane çay içiyor ona bakarız. Tanımıyoruz ki tanımıyoruz. Belki uç noktada bir söylem, ama anlattığımız konu adına da çok önemli. Tanımadığınız bir şeyi göremezsiniz, imkân yok. Onun için beni bilmek, beni görmektir diyor Rabbül âlemin. Her tavrında onu biliş, çünkü her tavır aslında ilmi bir tavırdır da zaten. İster hali olsun, isterse kale getirsin. O hali olanı kendini ilim olarak, tavrında ilim olarak açıyor Cenab-ı Hakk. Halik sıfatıyla yarattığı her tavrın, yarattığı her varlık Cenab-ı Hakk'ın ilim dairesine aittir. Onun için O'nun her tavrına müşahit olmak Cenab-ı Hakk'ı tanımakla alâkadardır.

Rahmaniyeti bilmeseniz Rahmana nasıl şahit olacaksınız? Rahimiyeti bilmezseniz, Rahime nasıl şahit olacaksınız? Kadirliği bilmeseniz kadirliğe nasıl şahit olacaksınız? Allah'ın Muktedir olduğunu bilmiyorsunuz. Her şeyi imkân dairesine alırsınız, imkânsız bir şey isteyemezsiniz. Allah Muktedirdir, her şeye kadirdir. Veya başka sıfatları, hani 99 esma. Hani cevşen-i kebire gittiğin zaman Allah'ı tanımak için daha birçok noktada esma tecellisi görürsünüz, Allah'ın lütf-u ihsanıyla. Mesela Rabb-ül Erbap sıfatı vardır. Bütün kâinatta Rablik tavrında olanların üzerinde Rab tavrında olan Allah'tır. Onun için ona Rabb-ül erbap derler. Geçenlerde bir tane leopar hikâyesi izlemiştim, belgesel. İzleyen oldu mu bilmiyorum. Leoparın bir tanesi maymun avlıyor. Avladıktan sonra da bir bakıyor maymunun yavrusu var, maymuna dokunmuyor. Bu bir de Leopar! Hani doğada düşünce yok diyorlar bir de! Bir taraftan oradan da düşünülmesi gereken bir şey; doğada vicdan yok, düşünce yok, değerler yok; ilkeler yok demektir o aslında.

Çünkü akıl zorunluluğa bakar. Zorunluluk ilkesidir, yasasıdır aklın. Ya hüviyet noktasında ilkeye bakarsınız, tavırsal; şahıs noktasından bakıyorsanız imani olarak. Yok, eğer o tarafıyla bakmıyorsanız, nesnelliğinden bakıyorsanız yasasını ararsınız. Leopar kardeş, maymunu al diyor, yavrusunu ayaklarının dibinde görüyor. Yavruyu gördüğü zaman ne annesine dokunuyor ne de yavruya, bırakıyor. Yavruya annelik yapıyor. Vallahi gördüğüm zaman şaşırdım, donakaldım, dedim bu ne. Rabbül erbap Allah'tır, o leoparı ona Rab eden, ona baktıran, mürebbiye eden, onun üzerinde Rablik tavrında olan Allah'tır.

Onun için Musa Aleyhissellam'a söylüyor: "Bugün benim için ne yaptın?" Yani senin üzerinden hangi sıfatlarımla Rablik tavrımda bulundum insanlığa, mahlûkata. Ve bu noktada baktığınızda, tanımadığımız bir varlığı müşahede etmemize imkân yok. Eğer sebepler dairesinden bakmış olsaydık, Cenab-ı Hakk'a iman dolu bir nefesle leopar üzerinden okumasak, yani Rab, mürebbi sıfatlarıyla okumazsak, annelik içgüdüsüyle, belki leopar da annedir dimi, içgüdüsüyle baktı, o içgüdüde hüküm veren, vahiy veren, kalbe hükmeden, bıraktığı halde leoparı geri döndüren, ona baktıran Allah'tır. Rızkımızı da veren Allah değil midir?

Tanımadığınız bir varlık olsaydı, rızkınızı veren Allah olduğunun bilincinde olmasaydınız, şu verdi bu verdi, sebepler dairesinden. Rabbinizi bildiğiniz zaman tevhit dairesine girersiniz ve tevhit ilmiyle de Cenab-ı Hakk'ı bilirsiniz. Onun için diyor "beni bilmek, beni görmektir."

Buradaki görüş Musa'nın beklediği gibi elle, kolla tutacağımız veya duyularımızla bakabileceğimiz, hissedebileceğimiz bir şey değil. Eyleminde kendini izhar edip de, eyleminde kendine tavırlar verip de, esma tavırları veren, ilahi sıfat tavırları veren, o tavırlarında görünen, Rahmaniyet, Rahimiyet, Rab, mürebbi, âlim. İlmini dökmese bütün kâinata, Allah'a âlim diyebilir misiniz?

Eyleminde görünür Hakk. O da iman dolu bir nefesedir. Onun için tecellide, hilededer demiştik daha önceki sohbette. Tecelli hilesidir. Cenab-ı Hakk kâinattaki faili mutlak olarak, eylemlerinde kendine tavır vererek kendini izhar eder, zahire taşır, görünüşe taşır. Onun için demişler görene, köre ne? Burada kör olan orada da kördür. Allah burada kör eylemez inşallah.

İkinci bir konu da fakirlik ve ıstıraplar ve zahmetler konusuydu. Aslında korkutucu bir şeydir bu ama takdir-i ilahi. Çünkü insanlar genelde kendi başlarına bir şey gelmesini istemez. Sahip oldukları şeylerden de kopmak istemezler, onun için böyle söylevler acı gelir. İşin Hakikati ise bir yola koyulduysanız onun bedelini ödemek zorundasınız. Buradaki bedel bir ticaret, bedel de değildir. Zorunluluktur. Çünkü dert demek zorunluluk, olmazsa olmazdır. Eğer Hakk'a varmak istiyorsanız bu âlemde zul celali vel ikram sıfatıyla örtünmüşsünüzdür. Acıyı acıyla bastırırlar, çiviyi çiviyle sökerler diye bir söz vardır. Yine zul celali vel ikram sıfatıyla sizi terbiye eder, kendine yükseltir Allah. Onun için buyuruyor peygamber efendimiz: Evvela diyor peygamberlere gelir bela, ondan sonra ümmetlere gelir. Bu noktadan baktığımızda, Allah'ın lütf-u ihsanıyla bunu bir dert olarak söylersek;

Dert, varlığınızına kefarettir. Ola ki bir hata yapmışsınızdır, Cenab-ı Hakk onun kefaretini verdiği zaman varlığınıza kefarettir, ahiretten sorgu sualinizi kaldırır. Ola ki dert, sizi Cenab-ı Hakk'tan yana bir anlayışa

taşıyacaktır. Hani eskilerde mertebe, makam, hal, neyse… Üzerinizde bir hal tecelli etmiyor. Hani içerikli olan, meleki bir tavır tecelli etmiyor. O tavrı size taşımak için bir araç olarak kullanır. Bir makama, bir anlayışa taşımak için kullanılır. Dert size acziyetinizi gösterir, kul olmanız gerektiğinin bilincine taşır. Dert sizi Allah-ı Azimüşşan'ın lütf-u şanıyla, eğer istiyorsa Cenab-ı Hakk, sizin üzerinizde bir Rab sıfatı varsa, hangi tavrıyla var oluyorsa, o tavrın sizde çıkması için, yani özünüzdeki maya neyse, varlığınızdaki maya neyse, yaşadığınız ilişkilerde ortaya çıkacağı için; o dert en kesin şekilde onun çıkmasını sağlar. Daha birçok sebebiyle beraber, yani dert dediğimiz yolun zorunluluğudur. Terbiye sıfatıdır, celal sıfatı terbiye sıfatı olduğu için, ben bir kulumu seversem diyor, hastalıklar, fakirlikler, yoksulluklarla terbiye ederim. Kuddüs sıfatının tecelli etmesi de gereklidir. Hangi noktada? Çünkü dertler arındırır. Arındırma noktasında âlemi bağlarından kopartır.

Sizleri iç âleme çeker. En basiti, grip hastalığına yakalanıyorsunuz, en sevdiğiniz yemeği yiyebilir misiniz? Vallahi ben denedim çok, insan sevdiği yemekten bile tiksiniyor. Sevdiği insanlarla ilişkiye bile giremiyor. Televizyon izleyecek izleyemiyor, bir iş yapacak, yapamıyor. Kendi başına, kendi âleminde! En basiti küçük bir grip, ishal, fark etmez. Bütün ilişkileri bitiriyor, çalışma, şu, bu, evden dışarı bile çıkartmaz. Ya büyük bir hastalık geldi, ateşli bir hastalık. Yatakta yatıyorsunuz, hiçbir şeyle ilgilenemiyorsunuz, bittiniz. Kuluma diyor bir dert yetişirse benden yana, -zaten hep ondan yanadır- bilsin ki ben onun yanındayım. Şimdi, derdim dermanımmış sözünü biraz da anlattıklarımızda görürsek, bu sefer Ehlullah tarafından talep edilen bir şey oluyor. Ya Rab, daha yok mu? Talep edilen bir şey, bak, kaçınılan bir şey değil. Hazreti Hadi babam onun için buyurmuş. "Eğer derdin ne olduğunu bilseniz, çarşıda, pazarda satılıyor olsa gider satın alırdınız. Derdin ne olduğunu bilseniz."

İlahi âleme yolculuk, yalnızca dertlerle olur. Uruç hadisesindeki Resulullah efendimizin miraç hadisesi olarak örneklersek eğer, hüzün senesini gidin, okuyun. O yükselişin bedeli nasıl bir bedeldir. Nasıl bir zül celal vel ikram tecelli etmiştir. Artık öyle bir zül celal-i vel ikram tecelli ediyor ki, Resulullah'a buyuruyorlar, "Ya Resulullah, bir şey anlat da

gönlümüz hoş olsun" Ve Allah Resulullah'a bırakmıyor, kendisi bir sure indiriyor. "Biz sana kıstasların en güzelini anlatacağız" diye, Yusuf Suresi'ni indiriyor o sırada. Kardeşleri tarafından ihanete uğrayan, kuyulara atılan, ambargo senesi vesaire… Ondan sonra göç etmek zorunda kalan, sonra yavaş yavaş o Yahudiler içinde palazlana palazlana kendini bulan. Aynı, Yusuf'un hikâyesi neyse aynı hikâye, fark etmiyor. En sonunda sizi kurtaracağım manâsında ve azize diyor en sonunda.

Lakin Yusuf birinin emri altındaydı, Muhammet Mustafa Allah'ın emri altında oldu. Yani birisi sebebe bağlıydı, diğeri ise sebepsiz olarak Allah'a bağlıydı. Hükmü o tarafta verildi. Yani Allah ile hüküm kılan. Yani firavunun yasasına göre hüküm kılan değil, Allah ile hüküm kılan. Ki o zamanki firavunlara aziz derlerdi, firavun demezlerdi. Musa'nın zamanındakine firavun denilir. Kur'an ın böyle bir güzelliği de vardır. Yusuf zamanında gelenlere aziz deniyordu, ne zaman ki Musa zamanına kadar taşındı, o zaman isimleri Firavun oldu. Kur'an ın öyle bir güzelliği de vardır ki mucize i Rabbani olarak, zaman dilimindeki hitap, muhatap ilişkisine bile dikkat ediyor. Yani Mısır hükümdarlarının tamamı Firavun mudur? Değil. Bizde de öyle değil mi? Orta Asya'da Hakan denilir, ondan sonra hünkârıma dönüyor, sonra sultana dönüyor. Arapçanın girişiyle, vesaire… Sonradan padişah, malik vesaireler doğru dönüyor. Yani Farsçadan da gelirse şah, padişaha doğru dönüyor. Belli zamanlar içinde kavramlarla hitap, muhatap da değişiyor ve Kur'an buna da dikkat ediyor. Daha doğrusu Kur'an da Cenab-ı Hakk bu lafızlara da dikkat ediyor. Bu noktada dertleri konuşmuştuk. Dertler öyle bir şey ki, talep edilen bir şey olduğu zaman Azim Allah!

Ama aşk ehline!

Baba derdi ki yavrum, bu yol gerçekten zordur. Eğer bu kadar zor olmasaydı her köşe başında mantar gibi evliya türerdi. Yani elini sallasan evliya...

Zor bir yoldur, zor olmasının sebebi de biraz önce anlattıklarımın sebebiyledir. Bir de ayet hükmüdür. Yani benim dememle, hani pozitif olayım da her şey bana pozitif gelsin. İyi diyeyim, hani söz kudret taşır,

söz kudret taşıdığı için de iyi olacak diyeyim de iyi olsun, olmaz. Hiçbir şekilde olmaz, çünkü yasası değil. Kur'an ayetleri yasadır. Eğer inanıp iman ediyorsanız artık Kur'an üzeri yaşamak zorunda kalırsınız. Artık siz kendi varlığınız üzerinde bile değilsiniz, Cenab-ı Hakk sizin üzerinizde hüküm veriyor demektir. İnatla iman etmeyen için bir şey yok, ahirettedir hesabı.

Ama inanıp iman etti "Siz inanıp iman ettikten sonra denenmeyeceğinizi mi zannediyorsunuz?" Sizin üzerinizdeki murat ettiğimiz sıfatı çıkarmayacağımızı mı zannediyorsunuz? İnanıp iman ettikten sonra sizlerin cennet karşılığında mallarınızı mülklerinizden, Allah-ı Azimüşşan çocuklarınızdan eksiltir. Yani sizdeki ilahi sıfatların tecelli etmesi için, asli tavırlarda tecelli etmesi için sizlerin bağlantılarını, mahkûm olduğunuz prangaları sizden alır. Pranganız para, pranganız evlatlarım, çocuklarım var. Hani bir hikâye vardır Kehf Suresi'nde, iki bahçe sahibini anlatır. Hani bahçesiyle, malı, mülkü, çoluk çocuğuyla böbürlenen kişi ve Hakk ile kendisinde kanaat eden başka bir kardeş ki o kardeş ''her şeyin için maşallah de"dediği halde maşallah demez, yani Allah'ın lütf-u ihsanıyla zikretmez. Ben yapıyorum, ben ediyorum zihniyetiyle enaniyet sahibi olur, gönül bahçesinin kişisi, kendi sahibi zanneder her şeyi, uzuvlarını, melekelerini, düşüncelerini, fikirlerini. Bir bakmışsın ki, elinden çıktığı zaman onlar, yıkılmış gitmiş. Kendinin olmadığını, Hakk'tan olduğunun bilincinde olanlar, elindekiler alınsa bile fark etmiyor.

Ya Rabbi! Şükre devam, çünkü kanaat hazinedir.

Kıyas yapmamanın zenginliğidir,

İman zenginliğidir. Hakk'tan bilmenizdir... Hani diyor ya, kanaat en büyük zenginliktir, Hazreti Resulullah.

Çünkü kıyas yaptığınız anda, aynı anda fakirliğe düşersiniz. Ne kadar zenginsiniz, Bill Gates kadar. Sizden daha zengini varsa, vay o daha zengin, ona göre daha fakir oldunuz.

İki; iman zenginliği, Çünkü Hakk'tan biliyorsun. Onun için kanaat en büyük zenginliklerdendir.

Rızanın iki kapısı vardır: Kanaat ve şükürdür. Bir kişi Hakk'tan gelen nimete şükrediyor, bakın nimete şükrediyor ve gelen nimetle de yetinerek, çaba sarf ederek devam ediyor işine gücüne. O zaman büyük bir zengindir zaten, rıza, hoşnutluk dairesine girmiştir.

Ama yolun temeli rızada bitmez. Evet, sabırla başlar, rızayla devam eder ama zevkte biter. Zevk sonucudur. Yaşadığınız her şeyden lezzet alacaksınızdır. Dertse derdinden, sefa ise sefasından... Allah için yaşamanın getirdiği asli tavırları da zevk edeceksin. Vermenin zevki, ilim öğrenmenin zevki, ilim öğretebilmenin zevki veya sevmenin zevki. Başkası sizin yerinize yaşamaz.

Rızalıkta ikilik vardır. Sabırda üçleme vardır. 1-Allah, 2-Size verdiği, sabretmeniz gereken öğe 3- Siz, sabreden. Rızada ise sebebi görmezsiniz, yani öğe ortadan yok olur. Allah'tan razısınızdır, tevhide taşınırsınız. Ama zevkte sadece yaşıyorsunuzdur. Bir sen - bir o, kalmamıştır. Sevgide onu yaşarsınız. Vermede, veren el olarak onu yaşarsınız. Adalet tavrında adaletini yaşarsınız. Sadece yaşarsınız, "kalpler yalnızca Allah'ın zikriyle mutmain olur." Eylemlerinizde Hakk'ı hangi sıfatlarla yaşıyorsanız, onu zevke taşıdıysanız, Rıza değil, zevke taşıdıysanız hani "gönlünüzde bir sevgi yaratacağım, yaşam sevinci." Ve zevkiniz olmuş Hakk'ı yaşamak. İşte o zaman cennet-i âlâ olmuştur gönlünüz.

Onun için Hazret-i Ali'nin bir sözü var: Diyor ki "ahirette cennete girmek şaşılacak bir şey değil." Cenneti burada bulmuş, gönlü cennet olmuş yani. Ahirete gittiğinde cennet onunla iftihar eder. Cennet ehli bana geldi diye. Cennetinizi dâhi ahirete bırakırsanız çok zor, hani burada kör olan orada da kördür. Gönlünüz cennet olacak ve gönül cennetinde Hakk'a müşahid olacaksınız. İşte o zaman Cenab-ı Hakk'ın la keyfi seyranındasınız. La keyfiden kastım, keyfiyet yok. Yani sizin dünyaya bağlandığınız hazlarla, menfaatlerle, zanlarınızla bir keyfiyet yok. Bu noktada bir keyfiyet yok. ''La keyfi, la misli"derler. Misli fizyolojiktir, yani fiziğe ait, Musa'ya bana görün dediği, elle tutulacak bir şey olarak görmezsiniz. Yaşamsal olarak tavırlarında şahit olursunuz. Onun için la keyfi ve la mislidir. Hani cennette Allah görünecek, erenler buyurmuş. La

keyfi ve la misli görünecek. Yaşamsal olarak, yaşamsal tavırlarda görünecek. İşte o zaman zaten hikmet dairesindesinizdir, yaşadığınız üzerinden Allah'a şahitsinizdir.

Onun için diyor ki bir ayet-i kerime: "Biz birine hikmet verdiysek ona bolca hayır vermişizdir." Yani yaşamsal olan şeylerde Cenab-ı Hakk'a vâkıf olursunuz. "Beni bilmek beni görmektir" diyor. Tecrübe ettiğiniz, deneyimlediğiniz, talim ettiğiniz o sıfatların yaşamsal zevki üzerinden Hakk'a şahit olursunuz. İşte o zaman hikmet dairesindesinizdir. Farz edin ki geçen hafta dediğimiz gibi: Lokman Hekim'in yaptığı gibi, "Evladım, eğer zerre kadar iyilik yaparsan o gelir, seni bulur. Zerre kadar kötülük yaparsan, o da gelir, seni bulur." Amenna. Onu tecrübe etmiş çünkü. Allah'ın adalet sıfatı var, tecrübe ettiği şeyi dile getiriyor artık. Yani ben yaşadım, tecrübe ettim. İyilik yaptım, karşılığını buluyorum. Kötülük yaptığımda onun da karşılığını buldum. Evladım diyor, sakın sen böyle yapma. İyi ol ki iyilik bulasın, kötülük yapma ki kötülük bulmayasın. Yani kötülükten men ediyor, iyiliği tavsiye ediyor.

Bu noktadan baktığımızda, bir sırrı daha aşikâr ediyor: Sonuca göre yaşamak, sebeplere göre değil. Kur'an dilidir sonuca göre yaşamak. Allah size hep sonuçları anlatır. İbrahim bir sonuçtur, Muhammet Mustafa bir sonuçtur, İsa, Musa bir sonuçtur. Ahiret bir sonuçtur, hani cennet, cehennem. Sonuçlara göre yaşa diyor, sebeplere göre değil. Allah sizin dünyaya göre yaşamanızı istemez, ahirete göre yaşamanızı ister. Bunu da geçen sefer söylemiştik: Bilseler ki gerçek yaşamın orada olduğunu, ahirin ne olduğunu; o zaman ahirinizi burada taşıyın. Ahiret dediğimiz bir yurda değil, ahiret yurdu gönül yurdunuz olsun. Yani sonuçlar üzerinde yaşayarak kendinizi gönül yurdu, Allah'ın mekânı eyleyin, zaten Allah'ın mekânındasınız da, o mekânda kendinizi sığdırdığınız için bir türlü Allah'a yer kalmıyor. "Kulum sen varsan ben yokum, ben varsam sen yoksun." Bunu birlik, beraberlikten anlatırsak "kulum ben seninleyim", şah damarından daha yakınız noktasında seninleyim-i anlayalım. Yani bütün tavırlarımızda yaşadığımız Hakk'tır. Kulum, ben seninleydim, sen kiminleydin diyor. Sen kiminleydin? Bu hakikaten sonuçlara göre yaşamak için, önemli bir konu.

Bakın, Kur’an ın alın Türkçesini hatmedin, Arapçasını bilenler Arapçasını hatmetsin: Kur’an sonuçlardan konuşur. Her gösterdiği şey de bir sonuçtur. Orada isimlendirme yapıyor mesela. Münafık, münkir, müşrik, değil mi? Veya mümin, muttakiler, Muhsin, Müslim. Hepsi aslında eyleminizde sonuçta olacağınız şeyler. Bunu biraz daha basite indirgeyeyim: insan olmuş bitmiş bir şey değil. Hani bir insan doğdu, insan doğdu. İnsan öyle bir şey değil, o beşer, âdemiyet. İnsan olmuş bitmiş bir şey değil, eyleminizde insan olursunuz. İlahi sıfatları yaşadıkça insan olursunuz. Sonuçta insanlık noktasında ilah sıfatınızı -hangi sıfatlar üzeri donatılmış ve o sıfatlar hakkı üzere- hakkaniyet noktasında yaşadığınız zaman insanlık meyvenizi toplamış olursunuz. Kayısı ağacı diyorsun, kayısı meyvesini verdiği için sonuçtan konuşarak kayısı ağacı deriz, değil mi?

Kedi kedilik tavrını yapar, kedi görüntüsü itibarıyla kedidir, sıfatları itibarıyla. Ama tavrını gösterdiği zaman kedi dersin ona. Elma ağacı dersiniz, meyvesini verir ondan sonra elma ağacı dersiniz, başka bir şey demezsiniz; İnsan da öyledir, süreçte insan olunur. Her tavrınızda kendinize ait o sıfatların eyleminde meyvesini verdiğiniz sürece, yani ilahi sıfatlar üzeri Cenab-ı Hakk’ın muradı üzeri, nedeniniz üzeri yaşadığınız sürece insansınızdır. Yoksa insan olmuş, bitmiş. Böyle bir insan yok. O âdem, beşer. Bu âleme geliyor, insan olmak için. Bir beşer yaratacağım diyor. Beşer indiği zaman da insan diyor artık. Ey Nas, ‘’Kul e'uzü birabbinnâs”artık insan diye. Ve eyleme sevk ediyor, her ayetiyle. Her ayete dikkatli bakın, sizi eyleme sevk eder. Doğanın kendisi zaten eylemdir, Kur’an-ı okumak eylemdir. Sonuçlardan konuşmak, ilkesel olarak konuşmak, sizi ilkesel olarak yaşantıya davet etmektir.

Siz ya vicdan ehli olarak değişirsiniz, Kur’an a göre -yaşantınızda Kur’an, sizde karakterinizde değişimler verir- ya da ilahi sıfatlarla -o karakterinizde dönüşerek, ilahi sıfatlar üzeri hüviyet bularak- tam asliyetiyle dönüşürsünüz. O da yalnızca sevgiyle. Sevgisi olmayanın dönüşmesinin imkânı yok. Hakk’a varışı yok. Vicdani olarak prensiplisinizdir. Karakterinizde o prensipleri gösterir, ama bir sen var, bir Hakk var. Ama sevende âşıkta; bir sen var, bir ben var istenmez.

Varlığını istemez ki âşık. Sevdiğinin varlığını ister, kendi varlığını ister mi? Hepimiz âşık olduk. Kim kendi varlığını istemiştir ki, sevdiğinin varlığını istemiştir. İlahi aşk, eğer Cenab-ı Hakk tarafından bir kulun gönlüne verilirse, kul kendini istemez. Kul sadece Hakk'ı ister çünkü kendini isteyişi, kendinde tavır sergileyişi ikiliktir, âşık kul ikiliği istemez, hiçbir zaman. Allah öyle aşk nasip eyleye. O zaman istediği kadar kâinati üzerinize yıksınlar, umurunuzda olmuyor zaten, hani İbrahim'in ateşine düştünüz. Hayat ateşine düşersiniz de istediği kadar versinler, umurunuzda bile olmaz. Üstelik verilen dertlere şöyle bakarsınız, daha yok mu? Bu da çok az geldi. Vallahi, öyle haller çok olur.

Bu noktada, sonuçlara göre yaşam, aslında din. Bu din ahir dindir derler. Ahir din olmasının sebebi sonuca göre yaşamaktır. Zaten yaşadıklarımızın sonuçları olarak beliren akibete göre ahrete taşınıyoruz. Bunu yeryüzünde anlayın, sizi ahir ilkelerle donatan, Cenab-ı Hakk ahirimiz değil mi? Evvelimiz, ahirimiz Allah, sizi Allah'a taşıyan dindir. Şeriat sizi âlemde kılar, Hakk'ı size uzak kılar. Marifet hem şeriat üzeri Hakk'ı yaşama taşırken hem de Hakikat üzeri gönlümüzde bilinçlenmeyi getirirken hak üzeri yaşamayı ve Hakk'a şahit olmayı getirir bize. Yani Musevi olmamız itibarıyla şeriat üzeri yaşayacağız, Cenab-ı Hakk'ın hak sıfatları üzeri yaşayacağız demektir o. Çünkü şeriat hakkı tavsiye eder, şeriat hak, adalet sıfatı üzeridir. Adalet sıfatı da şu demek: Herkes kendi varlık sıfatları üzeri birbirlerinin haklarını gözetecek demek. Herkes birbirinden hak sıfatını gözettiği zaman ilahi sıfatlar üzeri yaşanmış olmuyor mu? En basiti, toplumun kendisinde emniyet ve hukuk, hukuk üzerinden emniyetin sağlanması, kendi ilahi sıfatımızı hakkıyla, sulhta yaşamamızı getirmez mi? Onun için şeriat temeldir, zemindir. Hakk'ı yaşayabilmenin zeminidir. Hakk'ı da varlık birliği itibarıyla, varlık birliğinden kastım, burada yaşamsal olandır. Cenab-ı Hakk'ı kendinizde yaşamsal olarak bulduğunuz zaman, canınız olarak bulduğunuzda, melekelerinizde iş gören ve kendini eyleminde sizin üzerinizde tavır veren bir varlık olarak gördüğünüzde hakikate memur değil misinizdir? Hakikat öz varlığınız değil midir?

Şeriat üzeri Hakikati yaşıyorsanız, işte o zaman Muhammed Mustafa

dairesine girdiniz, Marifet. Ama marifetin bir özelliği var: Bakın, hakikatte rıza olur, şeriatta sabır olur kulda. Başına bir şey geliyor, adaleti talep ediyor, sabır eder. Ama Hakikatte öyle değildir, rızada, tarikatta sevgi vardır, muhabbet, aşk vardır, o yol götürür. Ama Hakikate vardığı zaman yaşadıklarından razı olur sevgisiyle beraber. Ama marifete taşındığınızda yaşadığınızdan zevk alırsınız. Keyif değil, bakın, zevk. Zevk yaşamsaldır. Keyif hazsaldır, bedene aittir, doyumdur. Ama zevk ruha aittir. Doyumu olmaz. Her yaşadığınızla bir daha zevk edersiniz. Rahmaniyeti türlü türlü yaşarsınız, Rahimiyeti türlü türlü yaşarsınız. Allah-ı Azimüşşan sizden de bir kudret dairesi açsa, o zaman görün bakayım tasarrufta nasıl yaşarsınız? Her anınız zevktir. Farz edin nur deryasındasın, nur deryasının zevkini yaşarsınız. İlim bilmenin zevkini yaşarsınız. Hiç böyle bilmediğinizi bildiğiniz zaman size, neşe sevinç veren bir olay olmadı mı? İşte o zevktir, ruhumuz tat alıyordur ondan. İşte o zaman hak yaşantınızda zevke dönersiniz. Ve cennetteki karşılığı şudur onun: Cennet-i tuba derler ona. Hani cennette bir ağaç varmış ya, yapraksız. Âlemde bir uzantısı yok. Zevki kendinde olan! O öyle bir ağaçtır ki ne dilerseniz ondan suret bulur ve onun tadına varırsınız, lezzetine varırsınız. Ona tuba ağacı derler.

Siz ne zaman ki gönlünüz hakikat, marifet yurduna düşersiniz de o marifet eylemlerinde Cenab-ı Hakk'ın tavırlarını zevk edersiniz, işte o cennetten besleniyorsunuz demektir bu âlemde. Ahirinizi burada gördünüz, burada yaşıyorsunuz. Cennet-i tuba sizde zuhur ediyor demektir, öz varlığınızda.

Cenab-ı Hakk lütf-u ihsanıyla cenneti sizde var kılmıştır. Cennet-i Tuba'yı size yaşatıyordur. Ama bir tek siz biliyorsunuz. Zevk ferdidir. Yani bir su içersiniz de doyumunu, tadını siz alırsınız ya, zevk de öyledir. Ferdidir. Ferdi hikmet dairesine aittir. Sadece siz yaşıyorsunuzdur. Ve zevkinizi kimseyle paylaşamazsınız çünkü namahremdir. Allah ile aranızda olandır. Nasıl söyleyebilirsiniz ki? Onun için diyor, her doğru her yerde söylenmez. Yaşadığınız sırrı, yaşadığınız güzellikleri, Allah ile aranızdaki muhabbetleri her yerde açamazsınız, zevki her yerde açamazsınız.

Bunu zaten yasaklıyor. Sağ eliniz verirken sol eliniz, sol eliniz verirken

sağ eliniz görmesin diyor. Yasak diyor, yani vermenin zevkini kendinizde yaşayın. Görüntü olsun diye değil. Bu sefer hazza, menfaate çevirirsiniz. Hani birileri görsün, desinler. Sebepler dairesine bir girersiniz, menfaat yurduna bir düşersiniz, Hakk'tan gafil olursunuz, o zevk olmaz. O menfaat olur. Onun için yasak etmişler bize. Bir eliniz verirken diğer eliniz görmesin. İbadetinizi gizli yapın, niye? Filancalar desin, Allah-u Ekber. Abi namaza gidiyoruz veya oruç tutuyoruz, yarın oruca kalkıyoruz. Oruçluluğunu kimse bilmesin derler üstelik. Üstelik oruç umumi olarak yapılan bir ibadet olduğu halde, onu da kimse bilmesin derler.

Çünkü ferdidir, Allah ile aranızdadır. Çünkü her birileri için bir şeyler yaparken şunlar bunlar görsünler diye yaparken zevkinizi yitirirsiniz. Ama sadece Hakk için yapıyorsanız sükût edin. Allah size onun zevkini ve yaşam sevincini var eder ve ondan o zaman tat alırsınız.

Bazen soruyorlar, ya şu ibadetten tat almıyorum. O zaman;

— ya Allah için yapmıyorsun,

—ya kendi nefsin için yapıyorsun,

—ya da filancalar desin diye yapıyorsun,

—Veya bir şeylerden korkuyorsun, bir şeyin karşılığı için yapıyorsun,

Sadece Allah için yap.

Hani diyor ya, öyle bir namaz kıl ki içinde sen olmayasın. Sadece Allah için yap ve kendini yitir o namazda. O zaman gör zevki nasıl. Çık Allah'ın huzuruna o zamanda. İhsana er, ikana er, ayn-el yakın, ikana er Hakk-el yakın. Kendini yitir, Hakk-el yakından da yakın, gör bakayım o zaman o namazın tadını. Allah size aynı anda onun zevkini, tadını verir. Yaptığınız hayrın karşılığını anında görür Allah.

"Hakk Teâlâ buyurdu: Ey Gavs! Sohbetdaşlarına ve ahbabına de; eğer benimle müsahabet, sohbet etmek isterlerse fakrı ihtiyar etsinler sonra fakrın fakrına, ondan sonrada fakrın

fakrından fakra ersinler, fakr tamam olunca o zaman onlar yok, ancak ben varım."

Fakrı daha önce konuşmuştuk. Fakr demek aslında kârı olmayan işte bulunan. Kârı olmayan işin kendisinde de bir kişinin varlığında menfaat diyor, yani menfaati olmayan. Kâr demek menfaat demek! Her işinde menfaati görmeyen kişi fakirdir. Kârı yok. Elinde bir şey olmayana fakir derler. Bir şeyi yoksa da kendine varlık verecek hiçbir şeyi yok demektir. Çünkü neye sahipseniz onunla kendinize varlık verirsiniz. İlim, kariyer, para, pul, yeme, içme, barınma. Desinler ki diye bir yerlerde yeme, içmeler. Bunlar hep şahit olduğumuz şeyler çevrelerimizde. Neye sahipseniz onunla kendinize varlık verirsiniz. Ne zaman sahip olmadığınızın bilincine erersiniz, O'nunla var olduğunuzun bilincine erersiniz. Hani diyor ya, sizler fakirsiniz, yani sizler varlık sahibi değilsiniz. Üzerinizde varlık sahibi olan benim diyor.

Sizler fakirsiniz demek, aynı zamanda bir şeye sahip değilsiniz, malik-ül mülk benim demektir.

Bir kişi bunun bilincine erer ve içselleştirir, içselleştirmesiyle yaşamaya başlar, işte o zaman fakirdir. Erenler bunu üç cihetten vurgulamışlar. Terk-i dünya, terk-i ukba, terk-i terk. Yani fakra er diyor, birincisi terk-i dünya. Yani dünyayı kalbinden çıkar. İki, terk-i ukba, beklentilerini çıkar. Yani ahiret beklentilerimiz var ya, sonuçlar. Veya seyr-ü seferde keramet vaki olaylar ve ilhamatlarla karşı karşıya kaldık, kendine varlık verme.

Hani Resulullah'ın hikâyesini anlatmıştık bu bağlamda. Kırklar meclisinin kapısını çalmış, —Ne zaman diyor ki fakirlik övüncümdür… Yani ben varlık sahibi değilim, ben de varlık sahibi Allah'tır demek anlamında diyor, kapı açılıyor. Ve orada söylenen şey şu: Bereket Allah'tandır. Çünkü bir kişi fakir olursa onda ilahi sıfatlarıyla Hakk tecelli eder ve mübarek kılar orayı ve bereketlendirir. Ve etrafını da mübarek eder. Bedeniyle mescid-i aksa olmuştur, etrafını da o mescid-i aksadan tecelli eden Hakk ile Hakk orayı bereketlendirir. Eğer kişi tamamıyla Hakk'a taşınırsa işte o zaman mescid-i haram oldu. Direkt Allah'ın nazargâhı üzeridir. Zat-ı ilahinin Hakk'ı üzeridir. Bunu da miraç hadisesinin

sonunda yaşarız. Ev Edna makamı itibarıyla; Atan sen değilsin, Allah'tır veya Kâbe'dir.

Mescid-i Aksa, uzak mescitte de, ondan terfi etmiştir, gönül âleminde zata varmıştır. Ve zat, onda her tavrıyla ona vücut verir. Sen atmadın, Allah attı. Yani atarken ona vücut verir. Ve kendi tavrıyla da kendine varlık vermiş olan Muhammed Mustafa üzerindendir.

Diyor ki: Münasebet etmek isterlerse bir defa fakir olsun. Bunun sebebi şu: Her ne ile kendinize varlık veriyorsanız zaten Allah ile sohbetiniz yok, o şeylerle sohbetiniz var demektir. Hani kariyeriniz, paranız, pulunuz. İki kişi yan yana oturur, abi şu işi bitirdik, şöyledir. Bir işyerinde çalışıyorum, ustabaşılık yaptığım bir yerdi. Konfeksiyonda çalıştığım günler genelde ben çay paydoslarında kimseyle münasebet etmem, ukalalığımdan ya da tenezzül etmediğinden dolayı değil. Oturup konuştukları şu: Maç, (özür diliyorum hepinizden)karı kız, şu, bu. Başka? Git kafanı vur, murakabeni yap daha iyi. Kafamı vururdum. Adamlar da üzerine alınıyor, sen bizimle niye konuşmuyorsun? Abi siz ne konuşuyorsunuz bunlarla? Ben konuşamıyorum.

Sohbet ettikleri şey şu, bu… İlişkide oldukları neyse onu dile getiriyorlar. Orada Allah'ı bulabilir misiniz? Laklak var, Hakk Hakk yok ki. Hep lak, lak, lak…

Bir Hakk deyiş yok. Nasıl durabilirsin ki? Onun için diyor ki takdir-i ilahi, en çirkin ses eşek sesidir diye bir ayet vardır. Birincisi, şeytana âlimlerin sesi eşek sesi gibi gelir, dayanamazlar. İkincisi, en çirkin ses eşeklerin sesidir çünkü kitap yüklü eşekler vardır, Hakk'ı bilmezler, Hakk noktasında laklak ederler. Ama Hakk noktasında edemezlerse menfaatleri doğrultusunda laklak ederler. En çirkin ses odur diyor, sizi sıkar, kaçarsınız. Âlimin sohbetinden şeytan kaçar, kâfirin sohbetinden mümin kaçar.

Kendi ilişkilerinde olduğu şeyle kendilerine varlık verirlerken, sohbet ederlerken Hakk'ın sohbeti nasıl zuhur etsin? İmkân mı var? Ve o sohbetin kendisinde Cenab-ı Hakk kendisini nasıl izhar etsin? Herkesin odak merkezi konuştukları şey ve olgusal bir şey; maç, şu, bu… Allah

nasıl orada görünüversin ki?

Abdullah Baba'nın sohbetlerinde ise hep Allah görünüyordu. Bir gün dâhi Abdullah Baba'nın yanına Abdullah Baba diye gitmemiştim. Onu Allah yapmadım ha, hiç öyle bir derdim de yok. Bir gün sordu, dedi yavrum nasılsın? Ben dedim; efendim, malumunuz. Kendisi şöyle dedi: Yavrum, Allah'a malum, bize ne malum dedi. Ben de içimden dedim "ben de zaten Allah'a diyorum." Biraz sonra konuşmaya başlarsa içim, dışım neyim varsa çıkarıyor, söylüyor. Abdullah Değerli'nin belki haberi yok ama ondakinin haberi var. Hakk'tan konuşmaya başladığı zaman, sohbet başladığı zaman bir bakmışsın rüya, bir bakmışsın Allah'ın lütf-u ihsanıyla, takdir-i ilahi bir hali. Bir bakmışsın ki bir mit anlatışında ne yaşadıysan aynı anda örneklemeleri. Kaçarın, kuçarın yok o sohbette. Seni sana işaret ederken, gösterirken bir taraftan da kendini gösteren Allah'ı görmeye başlıyorsun.

Muhabbet öyle bir şeydir ki sizi ana taşır. Muhabbet öyle bir şeydir ki o ana taşınışınız, sizi size işaret ederken, kendisini göstermesi itibarıyla Hakk'ın, lütf-u ihsanıdır ki o anda ana taşınırsınız, Hakk'a taşınırsınız. Onun için sohbet saatlerce sürse bile, sonunda bir bakmışsınız ki an gibidir. Kaç dakikadan beri konuşuyoruz? 45 dakika filan. Şu anda bakın, o manâ yürüyüşü, oradaki manâ akışındaki her bakışın değişmesi, aynı anda sizi bir taşımadır. Onun için derler ki ariflerin sohbetleri cennet mekândır, nerede bulursanız konaklayın. Ondan sonra, çıktıktan sonra cehenneme devam… Müminin cehennemi ya!

Ayet "Denenmeyeceğinizi mi zannediyorsunuz" ve "Biz insanı sıkıntılar içinde yarattık, halk ettik" diyor. Haydi, kaç ayetten. İnsan olmak istiyorsan kaçamazsın ki? Zorunluluk. Hani Kur'an 'ı yaşayacağız. Hani Kur'an yaşanır mı? Başınıza bir şey geliyor ve iman dolu bir nefesle karşılık görüyorsanız, özünüzde, ilahi sıfatlarla tavır veriyorsanız işte o zaman ayetleri tek tek yaşamaya başlarsınız. Evvela sabır gerekli demişler.

Vel'asr. İnnel'insâne lefî husr. İllellezîne âmenû ve amilûssâlihâti vetevâsav bilhaggı vetevâsav bissabr

Hani o çileli zamanlarda inmiş, Mekke'de inmiş ayet. Yola girdiniz, sağlam yürüyorsunuz demektir. Yok, rahatsınız, hani fakir değilsiniz, ilişkilerinizde şu, bu var. Allah'ı bulmuyorsunuz demektir. Daha fakirlik gelmedi. Hani o bizim konfeksiyon milletinin insanları gibi. Hepsine selam olsun.

Devam edeyim: Fakrı ihtiyat etsinler diyor. Sonra diyor, fakrın fakrına. Bakın, bunlar hem psikolojik olarak tecellisi, hem de yaşamsal olarak, ilkesel olarak gösterdikleri taraflar var. Bunların bir tanesi neydi? Terk-i dünya, terk-i ukba demiştik. Ama burada fakr konuşulduğu zaman psikolojik bir şey de konuşuluyor beraber. Çünkü terk-i dünyanın, terk-i ukbanın psikolojik etkileri var zaten. Ama burada fakr diye zikrediyor. Birinci fakr ne? İlişkilerinizi kesin diyor. Yani dünyayı kalbinizden çıkarın.

Hani Abdulkadir Geylani hikâyesi var ya, Allah'ın lütf-u ihsanı.

Bağdat talebelerinden bir dervişine, mübarek çile vermiş kendisine, bir tane kardeşine demiş ki, ya sen efendimin yanına Bağdat'a, o tarafa gidiyorsun, efendime uğra, sor bakayım çilem bitti mi bitmedi mi?

Efendinin yanına gidiyor, efendi bir seyrana çıkarak, atının üzengisine kadar altın derler. Yani inanılmaz bir şatafat. Her neyse, velhasıl kelam mübareğin huzuruna çıkıyor. Ve bir bakıyor ki herkes bir şekilde uğraşıyor, hizmet ediyor.

Efendi diyor, buyur. Celalli bir insandır yapısı itibarıyla ama özü itibarıyla mutidir. Pire soruyor: Efendim bir dervişiniz var, dedi ki çilem bitti mi bitmedi mi?

Ona söyle diyor, dünyayı kalbinden çıkarsın, ondan sonra.

Geliyor yanına, diyor ki senin nasıl pirin var? Saltanat içinde yaşıyor, sen burada fakirliğe talimsin. Vallahi sen onu bilmezsin diyor, onun gönlünde zerre kadar yoktur diyor. Lakin ben burada, bu dertler içinde pirimin yanına gideyim de bir çorba içeyim derdindeyim. Hüngür hüngür ağlıyor, aynalaştırmış bir sözüyle.

Hani bir hikâye daha vardır. Bakın, bu bir devirdir. Bir devirden geçersiniz, böyle bir devir var. Musibet devri var, yok değil. Ama bir

devirdir, geçer. Yani Yusuf gibi, Sultan Süleyman gibi, bir devirdir, o devirden de geçersiniz geçmek zorundasınız. Çünkü Kur'an devirler, devreler kitabıdır. O devreyi geçtikten sonra varlığınızı kendinizde Hakk'tan yana, Hakk'a taşıyıp da ikâna varıp da Cenab-ı Hakk'ın tavırlarıyla vücut bulduktan sonra hemen bir ayet size kurtarıcı olarak gelir. "Onlara sıkıntı yoktur," onlar koruma altındadır. O devreyi geçtikten sonra zaten o ayete müstahak olursanız, o ayet sizde içselleşirse, Cenab-ı Hakk o ayetiyle size nazar ederse, artık lütf-u ihsanıyla o devreyi geçmişsinizdir. Bu hayatınızda artık çile olmayacak, bu olmayacak, şu olmayacak anlamında değil, elbette olur ama artık o eski şiddetinde olmaz. Hızlandırılmış kurs gibi. Bombardımana tutulmazsınız. Yani hani musibetten başınız kalkmaz ya, ondan kurtulursunuz sadece. Yoksa yine hayatınızda çile olmayacak diye bir şey yok. Bu dünya çile yurdu, müminin cehennemidir diyor. Sizin derdiniz yoksa dert verir, vallahi. Onun için bir mümine diyor kırk gün geçmez ki bir dert uğramasın.

Bunun bir hikâyesi de var:

Kadıncağızın beyi geliyor işten, yorulmuş. Bir tas su istiyor. Suyu getiriyor kadın ama adam uyumuş. Saatlerce bekliyor, adam kalkıyor bir bakıyor ki kadıncağız saatlerce orada beklemiş. Ya hatun, ben senin hakkını nasıl öderim, bir bardak su için insanın üzerinde beklenir mi? Diyor ki dile benden ne dilersen. Bey diyor, beni boşa. Ya hatun diyor sen benden, ben senden razıyım. Ben senden razıyım ama sen beni boşa diyor. Niye boşayayım diyor. Valla senelerden beri evliyiz. Ne bir hastalık uğrar sana, ne bir borcun, ne bir harcın, ne şuyun ne buyun vardır, ben senin imanından şüphe ediyorum. Beni boşa diyor. Adamın içine bir oturuyor. Hemen ayağa kalkıyor, merdivenden yürürken bir düşüyor, ayağını bir kırıyor, Ya Rabbi şükür diyor. Bak diyor, ben de imanlıyım.

Kırk gün geçmez ki bir sıkıntı ulaşmasın. İlla ayağımız kırılacak diye bir kaide yok. Özümüzde, işimizde bir sıkıntı hep olur. Onlarla yaşamasını öğrenmek zorundayız. Tasavvuf bir nevi onlarla yaşamasını da öğretir. Yani panik etmemizi bıraktırır. Evhamlanmamızı bıraktırır. Dert gelmiştir, olduğu gibi karşıla, yürümeye devam et. Yani ona takılıp da kendine

çelme takma. Bizim her derde takılışımız, her şuna takılışımız kendi ayağımıza çelme takıyoruzdur. Geldi, karşıla, hoş geldin, haydi güle güle, yürümeye devam et. Olduğu gibi yaşayın. O da hayatın bir parçası çünkü. Burası zül celali vel ikram âlemidir. Müminin zindanıdır, cehennemidir diyor. Mümin isek ilkesi yani! Yaşantımızda örnekliyor bize. Mümin Allah'ın varlığından emin olandır ama dünyası da cehennem olandır. Ahiretini gördüyse, öz varlığını hakikatiyle müşahede ettiyse şu âlem ona sığ gelir.

Onun için bazı erenler kendi yürüyüşlerini tamamladıktan sonra Cenab-ı Hakk'a müracaat ederler. Ya Rabbi, artık bizi al. Bu âlemin tadı yoktur onlar için çünkü. Babam şöyle derdi efendi, yavrum, kabak tadı veriyor. Kabak tatsız tuzsuz ya, peygamber yemeği… Sıfatını tamamladıktan sonra kabak tadı veriyor. Olduğu gibi yaşıyorlar çünkü. Yaptıkları eylemlerin sadece zevkini bulurlar. Yani kendi gönüllerinde cennettedirler ama yaşantılarındaki ilişkilerinde cehenneme devam.

Devam edeyim: Fakrın fakrına. Burada fakrın fakrında kasıt bir: Dünyadan terk, ahiretten terk, beklentiler vesaire. Buradaki fakrın fakrında da en büyük nokta şu: Allah'ın lütf-u ihsanıdır ki, benliğini de terk et. Allah'ın sana verdiği meleke sıfatlarınla kendine varlık vermeyi de terk et. İçinde bir namaz olsun ki o namazda sen olmayasın. Öyle bir yaşam olsun ki o yaşamda siz olmayasınız.

Bir ayet-i kerimenin gereğini söyleyeyim: De ki, ''yaşamım, salâtım -yani ilkesel yaşantım ve hemen arkasından- ölümüm sadece âlemlerin Rabbi olan Allah içindir''. Sadece Allah için yaşa. O zaman diyor ki fakrın fakrına, Öyle bir yaşam olsun ki içinde siz olmayasınız. Her anınızda Hakk'ı yaşayın, her yaşadığınızda kendinize varlık verdiniz. Birine iyilik yaptınız, iyi ki verdim hemen bir ayet. Ne için verdiniz? Filancalar görsün, riya. Elleri boştur diyor.

Veya bir iyilik yaptınız, ben sana iyilik yaptım. O eliyle yardım edenler, başına kakanlar yok mu? Onların elleri bomboştur zaten. Yapın, unutun gitsin. Her unutmayışınız sizin kendinize bir çelme takışınızdır yolda. Sırat-ül müstakim üzeriyseniz, yani Hakk içinseniz eğer o sırat-ıl

müstakim hani Yunus'un dediği gibi: Benim diyor bina yapasım geldi. Hani kıldan ince kılıçtan keskin derlermiş, benim bina yapasım geldi. Sadece yürürsünüz çünkü Zor dedikleri şey size kolay olur. Her zorlukta iki kolaylık vermişimdir diyor. Birinci kolaylık sizi o melekelerle donatışıdır demiştik. Ve o sıkıntının kendisi, o belanın kendisi zaten sizin için bir kolaylıktır demiştik. Üç, hemen o kolaylığı aşacağınız bir çare de gönderir. İlla gönderir yani. Bir derdiniz varsa ona karşılık bir çare gönderir.

Çekinizde mi sıkıştınız? Pat, bir bakmışsınız o sıkıntının esnasında bir işiniz olur, aynı anda aşıverirsiniz. Allah gönderdi, sebebini görmezsiniz ki. Veya bir bela başınıza geldi, evinizde bir hoşnutsuzluk çıktı. Biraz sabredin, gönüllere buğz veren Allah bir bakmışsın kalplere sıcaklık vermiş, bir şeyi bahane ettirmiş. Kalplere sıcaklık vermiş. Hemen çaresini de gönderir. Yani o sadece vazifelidir, iş görür. İş gördükten sonra çeker, gider. Biz ama onun çekip gideceğini düşünmüyoruz. Hani Nasrettin Hoca gibi, efendim, işte yazın ortasında kürk giyilir mi? Kışa hazırlık yapıyorum demiş. Yani kışa göre kış ama mübarek biraz uç noktadan hareket etmiş herhalde. Kış geldiğinde kışa göre, yaz geldiğinde yaza göre yaşamak. Evet, bugün gönlünüzde buğz vardır ama biraz sonra bir bakmışsınız, bir sevinç açılabilir. Gönlünüze güneş doğabilir. Bugün sevmediğiniz, yarın sevdiğiniz olabilir. Bugün sevdiğiniz ise yarın sevmediğiniz olabilir.

Âlemdeki ilişkilerinizde her şeyi ölçülü ve hakkaniyetli yapınız ki, tavırlarında sizden beklentilerinde olan veya sizin beklentiniz olduğu kişiler üzerinden yıkılmayasınız, acı çekmeyesiniz.

Yazıya devam edeyim *"Fakrın fakrına, yani içinde siz olmadığınız bir eve taşının. Sonra da fakrın fakrından fakra ersinler''*. Buna da terki terk derler aslında, tasavvufta. Bu terk-i terk. Terk edecek bir şey kalmadı. Yani öyle bir fakirsin ki kendini yitirdin. Hani "kulum sen varsan ben yokum, ben varsam sen yoksun." Bir yokluğa erdin ama yokluk buradaki atomize olan bir yokluk değil. Ben öyle zannediyordum, Ya Rabbi beni yok eyle diye dua ettim ama canı gönülden ettim, hüngür hüngür. Ertesi gün efendi hazretlerinin yanına gittim. Akşam dua ettim, ertesi gün

yanındayım.

Baba şöyle bir baktı, “Allah, Allah” dedi, “bu da yok olmak mı istiyor ne?” “Ama yok olmak bildiği gibi değil.”

Dedim ayvayı yedik. İstediğimiz verilmiyor ya. Hamd-u senalar olsun, anladım ki yok olmak benim bildiğim gibi değil. Bunu Hazreti Lütfi Filiz farklı yaşamış. Herkes ayrı tadı alıyor, bakın yoğurt yiyiş ayrı. Meşrebine göre, aynı yoğurdu yiyorsun ama sana farklı tarafından yaşatıyor o yoğurt yiyişi. Lütfi Filiz der ki ölmeden önce ölünüz hadis-i şerifini duydum, vallahi bir binadan kendimi tam atıyordum ki sonradan beni kurtardılar. Ölmeden önce ölünüz demiş ya, yani canınızı verin. Kendini kurban edecek, aynı anda ayağımı çektirdiler diyor, sonra anladım, ölmeden önce ölmek farklı bir şeymiş. Burada fakr diye zikrediliyor. Gönlünüzden dünyayı çıkarın.

Bakın, dünyalığınız olmasın manâsında demiyor. Her şey hakkıyla olacak, helaldir. Helali doğrultusunda olsun ama gönlünüzde yeri olmasın. O sizi kullanmasın, siz onu kullanın.

İki, Cenab-ı Hakk’tan bulduğunuz sıfatlar ile yaşam ilişkilerinde bulduğunuz ne sıfatlarınız varsa; ukbadan, ahiretinizden yana, tecelliyatlardan yana, neyse artık o; onunla kendinize varlık vermeyin, içinizde siz olmasın. Yani öyle bir ev olun ki o evde siz değil, Allah olsun. O zaman sizi ziyaret edenler Hakk’ı görür.

Hazret-i İmam Rabbani’nin güzel bir sözü vardır, “ben Allah’ın cemaliyim” diyor ya, o zaman eylemlerinizde Cenab-ı Hakk size vücut verir. Aynı zamanda kendi sıfatlarıyla da vücut verirken o sıfatlarıyla da kendini izhar eder bu âlemde, Halifetullah mertebesinde. “Ya Rabbi diyor, evliyanı görenler seni görüyor, evliyanı görmeyenler seni nereden görüyor, nereden biliyor?” Yaşamsaldır. Ancak yaşayanın da yüzleşirsiniz. Yaşayanıyla aynalaşırsınız. Onun için evliya ile mürşitliği şart koşmuşlar, yolun erkânı olarak. Çünkü görmeniz için veya birinden beslenmeden nasıl yaşayabilirsiniz ki o hali. En basiti sevgi; sevgi beslenmenin aracıdır. Bir insan yaşıyorsa bir hakikati, o hakikati ondan yalnızca sevgiyle alabilirsiniz. Zorla alamazsınız. Mal mülkte de öyle değil

midir? Sevdiğinize verirsiniz, sevmediğinize verebilir misiniz? Allah'ın ilahi bir sıfatı bir yerde tecelli ediyorsa o ancak sevgiyle alınır orada, başka türlü alınmaz.

Diyor ki Ya Rabbi, onları görenler seni görüyor, seni biliyor. Görmeyenler nereden görüyor, nereden biliyor. Deneyimseldir. Deneyimsel olan neyse, ancak deneyimini yapanlardan alınabilir. Bu şarttır. Bir de yolun erkânında inin, cinin, şunun bunun haddi hesabı yok. Korunma amacıyla yine lazımdır. Çünkü mürşit aynı zamanda ruhuyla koruyucudur.

Üç, Allah'ın lütf-u ihsanıyla, bir insana doğruluk aynası lazımdır ki kendisinin hatasını ve iyisini kötüsünü göstersin. Ayna olmazsa, yani kitabımızı okutacak, bize ayna olacak birisi şart. "Oku, hesap görücü olarak nefsin yeter." Yani ben senin günahlarını temizliyorum gibi bir şey değil bu. Söyleviyle, yaşantısıyla ona ayna olup da kendisini gösterecek birisi şart. İyiyse iyiliğini, doğruysa doğruluğunu gösterip de kendisine döndürecek ve kendi üzerinde hesabını görecek, vicdana taşıyacak birisi şart.

Devam edeyim: Fakrın fakrına, ondan sonra fakrın fakrından da fakra ersinler. Şimdi buna terk-i terk demişler. Bunda yarım kaldığımız taraf. Bir insanın terk edecek bir şeyi kalmadı. Yani tam fakir oldu. Benlik, ahiret, dünyalık, hiçbir şeyi kalmadı. Terk edecek neyi kaldı ki? O zaman diyor ki geri dön. Terk etmeyi terk et demektir. Terk-i terk veya fakrın fakrının fakrı, artık geri dön demektir. Yani Hakk'a taşındı, Hakk'ı gönül evinde buldu, o zaman âlemdeki ilişkilerine geri dön ve sana kulluk bilinci geri verilir. Bu noktada Allah-ı Azümüşşan'ın lütf-u ihsanıyla ilişkilerinde Hakk'a hizmet bilinciyle beraber. Yani kul, kapısında durduğun… Kapısı bu olur, beden kapısı olur, o beden kapısında gönül deryasının tecellilerinde Cenab-ı Hakk'ı bulursun ve bütün eylemlerinde Cenab-ı Hakk'a izhar edersin. İşte o zaman terk etmeyi terk et der, yani yine halka dön. Yine ilişkilerine dön ama bu sefer helaliyle.

Artık yaşadığın her şey senin helalindir. Temeli şeriat ve helaller dediğimiz nokta, yaşantın ise öz gönlünde Hakk'ı, hakikati bulmuşsun. O Hakikat üzeri şeriat üzeri tavırlarında Cenab-ı Hakk'ı bu âlemde sıfatları

üzeri izhar edersin. Görünüşe taşırsın. Aslında sizin üzerinizde kendini görünüşe taşır. İşte ona terk etmeyi terk et, yani Cenab-ı Hakk sende bu âlemde görünmek istiyor artık. Bütün eylemlerinizde Hakk'ı göstermeye başlarsınız. İşte o zaman Muhammedi oldunuz demektir. Eyleminde sadece Hakk'ı gösteren! Bütün yaşadığı eylemde, dikkatli bakın her zaman Cenab-ı Hakk'ın sıfatlarını, tecelliyatını görürsünüz. Onun için diyor Ebu Bekir Sıddık: "Ya Resulullah, sende Allah'ı görmekteyim, sende Allah'ı görmekteyim." Sen Allah'sın demiyor, bakın. Allah'ı sende görmekteyim. Ahlâkında, edebinde, erkânında, söyleminde; yalnızca Hakk tecelli ediyor. Ve Kur'an-ı yaşayanda, zaten Hakk'tan başkası konuşmaz. Halinde, ahlâkında, tavırlarında, kelamında, düşüncesinde, Hakk. Allah sohbetlerine nail eylesin, hizmetleri, himmetleri üzerimizde daim olsun. Hizmetlerine ve himmetlerine nail eylesinler inşallah.

"Böylece fakr tamam olunca ve dönüşle beraber, sonuncu fakr, geri dönüşle beraber fakr tamam olunca o zaman onlar yok."

Bunu yine aynı ayet, sen atmadın Allah attı. Hani dönderdi ya geri, miraca çıkardı geri dönderdi. Sen atmadın Allah attı. Ben varım, bunu bir uyarı olarak zaten Resulullah'a söylüyor, ashaba da söylüyor: "Siz öldürürken siz öldürmediniz, Allah öldürdü" diyor. Zaten hep öldüren Allah, biz sebep olarak kalp krizi deriz, hap içmiş ondan deriz veya trafik kazası deriz, şudur budur deriz. Haydi, bir üst mertebede bir sebebe daha çıkalım, Azrail. Azrail öldürdü deriz, değil mi, meleklikten, melakutundan, aslından bakarsak. Hakikatinden bak; hepsinin üzerinde iş gören Allah'tır, öldüren Allah'tır çünkü. Öldürme sıfatı Allah'a haizdir.

''O zaman onlar yok, ancak ben varım"

Yaşadıkları her şey, Hakk'ın yaşadığıdır ve Hakk'ı yaşamın kendisinde zevk ederler. Onun için Resulullah o ayetten sonra severken Hakk'ın sevgisiyle seviyordu. Aslında kendisi değil, Hakk seviyordu. Verirken Hakk'ın kendisi veriyordu. Bir şeyi alırken de Hakk'ın kendisi alır diyordu. İhtiyaçlıktan dolayı değil, bakın, kullarına ikramından dolayı.

"Onu" diyor, "sende görüyorum." Ben Allah'ın cemaliyim demek böyle bir şey. Yoksa gözün var, kulağın var, şuyun var buyun var. Hani Allah'ın

sıfatları üzeri bir başın, bir vücudun, bedenin var. Evet, o noktada temsili olarak Cenab-ı Hakk'ın cemalullah sıfatından takdirle bir nasibimiz var. Ama eyleminde Hakk'ı gösterendi resul, vücuda geliyordu, taşınıyordu. Ve her eylemde Cenab-ı Hakk bir tavrıyla kendini izhar ediyordu.

"Yine Hakk Teâlâ buyurdu: Ey Gavs! Ne mutlu sana, eğer mahlûkatıma rahmet edip, acırsan şayet mahlûkatımın hatalarını affedip bağışlarsan."

Burada iki şey söylüyor: Acıma -merhamet yani- ve affetme. Bir ayet-i kerim var, Uhud Savaşı'ndan sonra oluyor. Resulullah efendimiz beddua ediyor, beddua değil de söylevde bulunuyor, eğer diyor bana fırsat gelirse, ben size bundan daha beterini yapacağım. Uhud Savaşı'nı herkes bilir. Hani Ashab-ı Kiram efendimizin şehit olan 60 küsurunun çoğu tanınmaz hale geliyor. Ve o sevgi seliyle etten duvar örüyorlar. Ve Allah'ın lütf-u ihsanıyla diyor ki, ben size daha beterini yapacağım. Ayet geliyor. "Biri size bir şey yaparsa bil mukabil karşılık verin." Şeriat bak, adaleti arıyor yani orada, adaleti gözetir.

"Eğer affederseniz, bu sizin için daha hayırlıdır." Bak, adalet sıfatından Allah'ın af sıfatına taşıyor. Bu sizin için daha hayırlıdır. O sıfatta bulunmanız sizin için daha hayırlıdır. Yok, eğer diyor "işinizi Allah'a bırakırsanız, o zaman mükâfatınız Allah katındadır" bakın, yukarıda bir kat değil, gönül yurdundadır. Orada Cenab-ı Hakk sizden, hangi sıfatıyla artık tecelli ederse. Ve Allah'a bıraktığınız için de onun karşılığını elbette verecektir. Otomatik olarak adalet sıfatı, otomatik olarak o adalet sıfatı gereği burada cezalarını vermesiyle de ahiretlerini de affetmiş olacaktır belki de. Belki de, çünkü bilmiyoruz ki ahirette nasıl karşılık verir.

Ve bu noktada Cenab-ı Hakk bir tavrından bir tavrına, bir tavrından bir tavrına, kulun o tavırlarını kendi tavırlarına taşıyor. Merhamet, affetme ve kendini Allah'a bırakma. Yani işini Allah'a bırak, eylemini Allah'a bırak. O zaman gör bak, Allah ne yapıyor. Veya senin gönlünde nasıl bir hal çıkarıyor.

Affetmenin getirdiği sevinci bilen var mıdır? Hani birisi size bir şey yapar, özür diler, siz de affedersiniz. Yani, her şey hayır… Hayır, işlerseniz

gönlünüzde bir sevgi yaratılır. Allah için yaptığınız, sıfatları üzeri yaptığınız her şey size muhabbet olarak gelir. Burada bir ayet daha, “ey yerdekiler, siz yerdekilere merhamet ediniz ki göktekiler de size merhamet etsin.” Yani siz neyle bakarsanız Allah da size öyle bakacaktır demektir o. Bir ayet olarak biliyorum ama hadis-i şerif de olabilir.

—Hocam, özür dilenmediği takdirde de affedildiğinde daha mı şey oluyor?

Eğer özür dilenmezse ya o kulun gönlünde izi kaldıysa? Özür dilemek o kişiyi rızaya taşımak demektir. Şimdi birinden özür dilediniz, onun gönlünde sevinci görürseniz, bilin ki onun izi kalkmış demektir. Yani sizin o kırdığınız gönlün izi bitmiş, yani silinmiş demektir. Rızaya taşıdınız demektir. Yok, eğer o rızaya taşınmadıysa, özür dilemediyseniz, onun gönlünde onun izi varsa affedilmediniz demektir. İlla onun silinmesi lazım. Onun için diyor, kulun hakkıyla yanıma gelme. İlla silinmesi lazım!

Özür dileyecek imkânınız yok, farz edin ki Hakk’a taşınmış, farz edin ki çok uzak yerde, artık irtibatlar kopmuş. Onun adına hayır işleyin. Ya Rabbi, ben onun kalbini kırmıştım, onun adına hayır işliyorum diye. İster bir dua edin, ister bir Yasin okuyun, ister birilerine sadaka verin, gönüllerini sevindirin, bir şekilde.

“Ki iyilikleriniz kötülükleri giderir”, ayet-i kerimesi. O zaman ola ki Cenab-ı Hakk onun için yaptığınız şeyi sizin o özrünüze karşılık verir, kefaret olarak kabul eder, inşallah.

Devam edeyim ama burası çok önemli. Hakk’a nasıl bakarsanız, o size öyle bakar. Bütün kâinatta takdir-i ilahi, Cenab-ı Hakk’ın varlık tavırlarına hangi tavırlarla karşılık verirseniz, o da size öyle karşılık verir. Bunu daha önceki sohbetlerde şöyle anlatmıştık. Musa âzametle baktı, ya Rab bana görün, o dedi beni göremezsin. Muhammet Mustafa merhametle baktı bütün halka, Allah da merhametle kendine taşıdı. Hazret’i Süleyman saltanat ile baktı Hakk’a, Cenab-ı Hakk’ın saltanatı görünce boynunu büktü. Merhametle bakarsanız size merhametlidir, öfkeyle bakarsanız her yerden öfkelenir. Biriyle alay ederseniz sizinle alay ederler. Eğer iman ediyorsanız anında hesabınız görünür. Yok, etmiyorsanız ahiretine

bırakır, burada verir, artık kendisine kalmıştır. Kimilerine ahirette veririz diyor, kimilerine burada veririz.

"Yine Hakk Teâlâ buyurdu: Ey Gavs! Ben Azimüşşan zahitler tarikatını nefs içinde"

Zahitler dünyayı bırakan ibadet ehilleri. Zahit, ahit, sözünde duranlar yani. *"zahitler tarikatını,"* yani nefs ile mücadele. Hakikaten de ibadetler nefs ile mücadeledir bir noktada, yani sabah beşte, efendim dörtte bazen, haydi namaza kalk, nefisle mücadele. Oruç tutun, yarın oruçlu olun, Boş versene, tansiyon çıkacak şu olacak bu olacak. Hep bir savaş, yani nefs ile mücadele içinde yol verdin. Tarik demek, yol demek. ''*Zahitler tarikini nefs içinde, nefs ile mücadele içinde,*

"arifler tarikini kalp içinde"

Yani yaşamsal tavır, hayırlar. Cenab-ı Hakk'a yaptıkları hayırlarla vâkıf olanlar. Onun nuruyla nurlanıp, ferasetle bakarak Hakk'ı müşahede ederler. Hakk ki arifler, irfan sahibi olanlar, Hakk ile irfan sahibi, hal sahibi olanlar; yani vâkıf olanlar. İlmine vâkıf ama nasıl? Deneyimsel olan ilmine vâkıf! Yani nakil bilgisi değil, yaşadığı şeye vâkıf olan. Yaşadığı zaman Cenab-ı Hakk'a vâkıf olmuş ve O'nu bilmesi üzerine, yaşadığı şeyler üzerinden bilmesi üzerine ona müşahit olan.

Lakin ariflerin bir kusuru vardır, kaçak oyunculardır. Yani bir şey başlarından geçer, ikiliğe düşerler. Kaçak oyuncu dediğim hep ikiliktedirler. Yani şizoid bir tavırları vardır. Zaten herkes şizoiddir. Şahıs olan tektir, bir sen bir ben varız; bir Allah var, bir biz varız hesabı. Bu noktada, yani hakikati referans alarak, yoksa bir hastalığı referans alarak demiyorum. Yani kişilik bölünmesini referans alarak demiyorum. Cenab-ı Hakk hüviyet olarak tektir. Hüviyet tavırlarında bütün varlık üzerinde her an tavırda olan Allah'tır. Biz ona yabancılaşıyoruz. İkilik tavrında bulunuyoruz. Dualitede müşahede etmeye çalışıyoruz. Arifler ise hem müşahededededirler hem de halleri üzerine onu zevk ederken kendilerine yakıştırmazlar. Bakın, layikat mertebesi itibarıyla yakıştırmazlar, kendilerini layık görmezler.

Hani mesela adam El Şafii esmasının hizmetindedir, şifa verir birine. Efendim, ne güzel şifa verdiniz. Allah'tandır evladım, bizden değil. Bakın, tevhit dilini konuşuyor ama kendini O'ndan ayrıştırıyor, uzaklaştırıyor. Arif-i billâh öyle değildir. Allah'a Allah'ladır. Allah'ı Allah ile bildiği için kendini araya koymaz. Biri der ki hani yine şifadan konuşayım. Veya musavvir esmasıyla bir eser çıkarttı ortaya. Efendim, ne güzel söylemişsiniz bu doğuşatı. Evladım, bizden değil, Hakk'tandır. Yine kaçıyor. Yani kaçak oyuncu dediğim odur.

Ama tam tersi, arif-i billah'ta efendim ne güzel doğuşat söylediniz, efendim ne güzel şifa verdiniz? Eyvallah.

Kendine varlık vermez, onun üzerine varlık veren Allah'tır. Yani araya kendini sokmaz. Arifler Allah ile aralarına kendilerini sokarlar, yani benden değil ondan. O dediği anda zaten kendini Allah ile araya koydu. Yani fakrın birinci mertebesinde daha, ikincisine daha çıkamamış, İkinci mertebesine, Terk-i terk tam yok. Daha kendini terk edememiş ki, yani ben değil, O'ndan.

Bunu en güzel anlatan hikâyelerden bir tanesinde, Diyor ki İsmail Emre, bu doğuşat benden değil, tutulası kuş değil. Ondan önce de doğuşatta söylemediği bir şey kalmıyor. Kâh diyor Zeliha'ya aşkı veren ben, kâh diyor şeytana lanet hırkasını veren ben. Kâh âdem ben, kâh o ben kâh bu ben, sonunda da diyor ki bu gün benim Emre'de karar kılan. Emre'den böyle bir söz çıkıyor. Emre diyor ki, kendime gedikten sonra bir ay tövbe ettim. Nasıl söyledim? Bak, bu arif. Yani nasıl söylerim ben böyle bir şeyi? Sonra bir de gösterdiler ki söyleyen ben değilim. Bir ay tövbe ettiğime tövbe ettim diyor bu sefer. Bu doğuşat benden değil, tutulası kuş değil. Bunu mertebeler itibarıyla zevk edersek nefs-i safiyeye varmış. Gönlünde Hakk tecelli ediyor ama kulluk mertebesinde halen, Emre de zuhur etti. Bak, Emre'nin dilinde Hakk zuhur etti, bugün benim Emre'de karar kılan. Bakın, görünüşe taşıdı kendini. Tecelli etmedi bak, tecellide zuhurattı. Kelamın kendisi tecellidir. Orada şahsın kendi hüviyetini o tecellide gösterişi, kelamda zuhur edişi, izhar edişi; o zuhurdur.

Şimdi Emre'yi mi dinleyeceksin, Hakk'ı mı dinleyeceksin? Diyor ya, veli kulun dilinden konuşurum. Efendim diyorlar, Allah insandan konuşur mu? Evladım diyor, ağaçta konuştuğuna iman ediyorsun da veli kuldan konuşacağına, insandan konuşacağına mı iman etmiyorsun? Hani evliyullahın bir sözüdür, bu noktada.

Diyor ki bir ay tövbe ettiğime tövbe ettim. Nefs-i safiyeye gelmiş. Ne zaman ki gönül cennetinde Hakk'ın tecelli ettiğini gördü, kendisinin olmadığını bildi, sadece cennetinde yaşıyor, işte ona nefs-i kemaliye derler. Arif-i billâhtır o. İlk söylemi arif, son söylemi arif-i billâh. Neydi o? Tövbe ettiğime tövbe ettim. Meğerse ikiliğe, şirke düşmüşüm, haberim yok. Yani arif ile arif-i billâh arasındaki en büyük fark.

Devam edeyim: Zahitler tarikatını nefs içinde, yani mücadeleler içinde, arifler tarikatını kalp içinde, yaşamsal, dirimsel olan cennet tecellilerinde, vâkıflar, burada vâkıflar çok önemli. Esrarı bilen diye çevirmiş. Vâkıf aslında bildiğimiz gibi vakfeden, vâkıf olan. Vâkıf kendini adamakla alâkadar… Kendini vakfetmek derlerdi eskiden ona. Bakın, zahit mücadelede. Arif halinde, değil mi? Arada kendini koymuş Allah ile arasında. Hani kalk aradan kalsın yaradanı zevk etmemiş daha. Kalk aradan, kalsın yaradan. Daha halen Allah ile arasına kendini koyuyor. Vâkıflar öyle değil, kendini adamış. İsmail gibi kurban olmuş. Bütün varlığını Allah'a adamış. Yaşamın, salâtın, ölümün, sadece âlemlerin Rabbi olan Allah içindir diyor, işte vâkıflar onlardır. Yaşamım, salâtım. Salât namaz, namaz diye anlaşıldığı zaman değil, salât. Dua ve zikirde, Cenab-ı Hakk'ı kıble etmek her anında.

Normal namazda da Allah'ı kıble ediniyoruz, o ayrı mevzu. Yani kâbeye bakarız ama kıblegâhımız gönülde Allah'tır, Allah'ın huzuruna çıkarız. Uydum hazır ve nazır olan imama, Allah için ve Allah'ın huzurundasın. Evet, kıble kâbedir, sembolik olarak. Size yön vermek adına Hakk'a taşımanın sembolüdür. Hakk'a taşındıktan sonra artık vazifesini bitirmiştir, aynı kelimeler gibi. Kelimeleri konuşuruz. Kelimeler manânın, anlayışın kıbleleridir ama işini gördükten sonra kelimeyi hiç orada görmezsiniz. Bakışınız sadece anlayışla olur, görüşünüz anlayışladır. Kelime orada vazifesini görmüştür. Semboldürler sadece taşıyıcıdırlar.

Kâbe vazifesini görür, sizi Hakk'ın huzuruna taşır. Yani sembol sizi Hakk'ın huzuruna taşır ve o Hakk'ın huzurunda Hakk'a bakarsınız.

Şimdi devam edeyim: Vâkıflar dediğimiz o ayet-i kerimenin, hani kendini adayanlar. "Yaşamım", yaşam dediğiniz zaten daim namaza girdiniz. "Salâtım" her an zikr-i ilahinin düşünceleri ve yaşamsal ilkeleriyle genel açıdan söylüyorum, yani sığlaştırmıyorum, hani beş vakit namaza indirmiyorum. Beş vakit namaz da buna dâhildir, onu da söyleyeyim. Yani ilkesel olarak hep Hakk'ı gözetmek, her işinde Hakk için olmak. Ve her eyleminde Cenab-ı Hakk'ın bir tavrını, bir sıfatını, bir esmasını senin kendinde vücuda getirişin. Aslında Cenab-ı Hakk'ın senin üzerinden kendi sıfatını, esmasını vücuda getirişidir. O vücuda getirişi itibarıyla her an Allah için olmak, zikr-i ilahide bulunmak, onun sıfatlarını bu âlemde zikr-i anışa taşımak, eyleminde anışa taşımak.

"Salât", işte onlar için diyor ki: Onlar daimi salâttadır. Yaşam salâtındadır yani. Hemen arkasından "ölümüm" diyor. Ölüm ise her an olan şeydir. Ölüm maneviyatta dirilmek demektir. Bir şeyin nedenini, hakkını bitirip yeni bir nedene, hakka başlamak demektir. Âlem değiştirmek ayrı bir şey, bir nedenden bir nedene ölüp dirilmek! Yani vücudunuzda dahi her an ölüp diriliyorsunuz. Yedi senede bir hiç kimse aynı kişi değildir deniyor, vesaire. Yedi senede onun için herhalde riyazat yapıyorlarmış. Vücut komple değişiyor ama Hakk ile değişiyor artık, bunun gibi. Şimdi, yani bu işlerin fizyolojik tarafı çok büyük; onun için fizyolojiyi, biyolojiyi, tıbbı, fiziği -ama kuantum fiziğini- hakikaten, zevk etmek gerekiyor. Çünkü hepsi Allah'ın bir tavrını işliyor, başka bir şey değil ki. Mühendisliğini görün. Hepsi yaşamsal olarak onun mühendisliğine şahittir. Tıp, Allah'ın mühendisliğine şahit değil mi? Fizik Allah'ın mühendisliğine şahit değil mi? Bak diyor göklere, bir kusur bile göremezsin. Gözlerin sana yorgun olarak geri dönecektir diyor.

Toparlayayım: Vâkıflar kendini adayanlardır. Onun içindir ki arif-i Billahlardır demek daha doğru olur. Hakk'ı bi-zatihi yaşamsal olarak kendilerinde bulurlar. Arifler gibi değillerdir, kendileri yoktur ki. Onların üzerinde kişilerin kendisi kendilerine varlık vermez. Bi-zatihi Allah'ın kendisi, onların üzerlerinde Rableri olarak bulunuyorken, üzerlerinden

tavırlarda bulunması ile kendisine hüviyet düzeyinde varlık verir. Onun için Resulullah için bir ayette bu karşılık görüyor: “Nefsi ve hevâsı doğrultusunda konuşmaz” ve “sen atmadın Allah attı” diyor. Yani o kendisi, kendi nefsinden söylemez, Hakk onun dilinden dile getirir. Onun için, onun risaleti, ayetin nebinin risaletinde biçim buluşu; anlatımında, zevkinde biçim buluşu olarak Allah’ın lütf-u ihsanıyla onun kendisi üzerinde, kendisini dile getirişidir.

Bunun biraz daha genel bir zaman dilimlerine ayırayım: Mesela şöyle güzel bir sözü vardır: “Sağ elime güneşi, sol elime ayı verseniz ben dönmem yine de” Değil mi? Ne olursan ol, dönme noktasında ayettir, Hakk’a döneceksin; dönme yolundan, taviz verme, onlara uyma ayetidir bu. Bu ayetin O’nun dilinde risal edilişidir, bakın. Onlara uyma. Geri dönenlerden olma. Hakikate erdikten sonra, Allah’ın varlık birliğine erdikten sonra, O’nun varlığına şahit olduktan sonra, O’nun varlığından emin olduktan sonra gaflet ehliyle beraber olma, onların tövbeleri bir daha kabul olucu değildir. Yani Allah onları gaflete düşürdükten sonra bir daha gaflet perdelerini kaldırıcı değildir. Yönlendirmez. Bu söz, ayetin kendisi onun dilinde, sağ elime güneşi sol elime ayı verseniz dönmem sözüyle biçim kazanıyor. Yani risaliyetinde biçim kazanıyor, kendi hevâsından söylemiyor. Ayet onda biçim kazanıyor.

Aynı söz, İsmail Emre’de şöyle biçim kazanıyor: İsterse etlerimi çiğnesinler, isterse onları köpeklere yedir, istersen benim küllerimi rüzgâra savur fark etmez. Ben seni görmüşüm, bilmişim, senden vazgeçmem. Veya da Pir Sultan Abdal’ın dilinden şöyle diyor: Dönen dönsün, ben dönmezem yolumdan. Ne fark ediyor ki? O ayet türlü şekilde biçim kazanıyor: Ve babam onu şöyle derdi, yavrum her yiğidin yoğurt yiyişi ayrıdır ama yedikleri yoğurttur. Yine ayetler biçim kazanıyor sadece.

“Vâkıflar, kendilerini vakfedenler ve ilahi sırra yaşamlarında erenler Onların(Vâkıfların) tarikatını ruh içinde kıldım”

Kendileri olmadan erenler. Ve bunun için demişler ki: Allah’ı yalnızca

Allah bilir. Sırlı diyor. Yani ariflerin genelde söylediği bir sözdür, bunu da zevke bırakıyor. Arkasında çok önemli bir şey daha var: *"Onların(Vâkıfların) tarikatını ruh içinde kıldım",* yani zevk içinde kıldım demektir bu. Hani zevk ruhanidir dediğimiz nokta, yaşadığı hallerle Allah'ı bilenler. Çünkü başkaları için, şunun için, bunun için yapmıyor. Sadece Allah için yapıyor ve ruhundan yaptığı şeylerle lezzat alıyor. Zevkine varıyor, lezzat, zat, zattan geliyor o.

Devam edeyim: Ve nefsi de. Ama bu nefs, mücadele ettiğimiz nefs-i emmare nefsi değil şu anda kast ettiği. Çünkü bir süreç gösteriyor, bakın zahitler, arifler, vâkıflar ve yeni bir mertebeden konuşuyor, makamdan konuşuyor.

"Nefs-i de mahali ahrar (hürler mahalli) kıldım."

Şimdi, hürler çok enteresan bir şey. Hürleri bir konuşalım, ondan sonra bunu anlayacağız.

Ali Şeriati'ye selam olsun, Ali Şeriati'nin güzel bir sözünü kullanmıştık. Hani insanın tutsaklığı dört noktadadır diyor.

- Bir, tarihine, nefsine, kültürüne, doğaya tutsaktır. Yani zorunluluklar, sünnetullaha, yani ceberuta tutsaktır.
- İkincisi yaşadığı ortama tutsaktır, kültür, ananeler vesaire. Değerler, kendi aidiyetleri. Tarihine tutsaktır, bireysel tarihi. Hani sen benim kim olduğumu biliyor musun? Şurada okudum burada okudum, şöyle yaptım böyle yaptım. Veya kültürel tarihi, değil mi? Biz kimiz, Türk'üz. Yani temelde insanız kardeşim. Kürdü, Türkü mü var bu işin?

Bakın, milliyetçilik diyorum. Ya ben Türküm, Kürdüm diyebilirsin. Ama milliyetçilik, ırkçılık noktasında o münafıklıktır. Arap'ın Acem'e, Acem'in Arap'a üstünlüğü yoktur diyor. Din dışında ideoloji tavrında bulunmak müşrikliktir, dine karşı müşrikliktir. İster komünizm olsun o, ister başka sıfatla tabir et, fark etmez. Karşılığı müşrikliktir, ortak koşuyorsunuz yeni bir ideoloji için. Yani Hakk olan yaşama karşı tutuyorsunuz başka bir ideoloji getirmeye, dayatmaya, zorlamaya çalışıyorsun. Kabul görmez,

onun için bütün ideolojiler yıkılmaya mahkûm kalıyor bir noktada. Ama Hakk ile örtüşenler kalmıyor. Mesela demokrasi bir ideoloji değildir. İlkesel olandır ve İslâm'ın temelinde de vardır. Sen onlara istişare et diyor. İstişare ile iş gör.

Eshab-ı Kiram'in ilk safhası, her ne kadar küçük düzeyde olan, belli bir tabakaya ait olan demokrasi bile olsa seçimle başa gelmeli. Müthiş bir şey bu! Ne zaman birilerini halife yapmaya başladık, işte o zaman demokrasiyi de yitirdik. Bazıları sultan olmaya başladı, işte o zaman birbirimizi, istişareyi de yitirdik. İlla başımızda birisi olacak. İlkelliğin en temel sıfatlarından biridir. İradeni birine mahkûm etmek! Ama Kur'an öyle demiyor, sen onlara istişare et diyor. Bak, Resulullah'a söylüyor, vahiy ile haber alana söylüyor. Hazreti Ömer için söylerler, selamı, himmeti üzerimizden eksik olmasın. 18 yerde sırf kendisinin sözü üzeri ayet biçim kazanıyor. Allah onun sözü üzerinden ayet indiriyor.

Uhud Savaşı'nı hatırlayın.

Hz.Ömer ''Ya Resulullah, bu okçuları sen mi buraya koydun? Senden midir ayet midir?"diyor.-Resulullah ''Kendi nefsimden söyledim, aklımdan söyledim'' diyor. Ya Resulullah, o zaman diyor şuraya koyalım. Uhud Dağı'nı görseniz, inanılmaz. Orada diyor ancak kapatırız bu açığı, yoksa buradan geçerler diyor. Benden sonra peygamber gelmiş olsa Ömer olurdu diyor. Faruk ismi oradan kalıyor. Farkı gören, değerlendiren... Çünkü Resulullah Cem'den bakıyor. O sırada âlemdeki ilişkilerin farkını gösteren ve sonuçta bir belayı gören, o farklı ilişkilerinden belayı gören, aynı zamanda tavır sergileyen o sırada Allah'tır Ömer'den. Yol gösteren Hakk'tır. Şimdi Ömer'i mi göreceksin yoksa orada Resulullah'a tavsiyede bulunan Hakk'ı mı göreceksin? Otorite olsun, faşist biri olsun, emin ol zaten savaş berabere kalmış diyeyim ki hakikaten öyle. Bizim için yıkım görüyor. Aslında berabere de değildir, bizim kazandığımız bir savaştır.

Çünkü Bedir Savaşı iman savaşıdır. Ama Uhud Savaşı imtihan savaşıdır. İmtihanı kazanmıştık biz, ama münafıklar kaybetmişti. Allah münafıkları ayrıştırdı. Şehitler edindi. Şehitlere öldü denilmez ki, "Allah yolunda

öldürülenlere ‘ölüler’ demeyin” diyor ayet-i kerime. Aman efendim bizden öldü, bak sizden öldü, Allah onların ne dediğini de iyi biliyor diyor. Hani gitmeseydiniz başınıza gelmezdi. Şehitler edindi.

İstişare ve demokrasi noktasından demiştik, ilkesel olanı istesek de istemesek de benimsiyoruz. Çünkü zaten tabiatımızda var, yaşantımızda, kültürümüzde var, değerlerimizde var, aidiyetimizde var. Anadolu insanında da zaten var, ailemizde var. Otoritenin olduğu ailede huzur, sevgi, muhabbet olur mu? Şeriat var çünkü. Ailede şeriat olur mu ya? Oluyor bazen de. Hakk’ımızı bilmek haddimizi bilmek adınadır ama sevginin, muhabbetin olduğu yerde şeriat kalkar, rızaya döner o iş.

Aslında müşterek hayatta, beraber görüşlerde takdirler ortak tavırlarda bulunmak. Çünkü ortak tavırlar sizi biz eder. Burada vâkıflara kadar Allah ile benlik bulma anlatılır. Ama hürlükte Allah ile benlik bulduktan sonra biz olmak zorundasınızdır. Çünkü o zaman hür yaşarsınız. Bizliğin olmadığı yerde hürlük var mıdır? Düşünün ya, bizliğin olmadığı yerde hürlük düşünün. Biri köle, biri efendi. Amerika’nın kölelik zamanları, Avrupa’nın engizisyon mahkemeleri, halkı ezdiği zamanlar. Din biz olamıyor ki. Hani dini yaşadığını söyleyenler biz olamıyor, din zaten bize taşımak içindir. Onun için, ben olacağız ama biz olmaya taşınacağız. Eğer biz olamazsak hakkıyla, hür yaşayamayız.

Şimdi Ali Şeriati’den devam edeyim.

1. Doğaya tutsağız. Amenna. Evliyullah öyle bir havas ilmiyle uğraşırlar ki sonunda tayi mekân, doğaya olan bağlılıklarını kurtarırlar. Yani astral seyahatler dedikleri ruhun bedenden bağımsız hareketleri, tayi mekân, tayi zaman yapmaları. Doğadan kurtulurlar, amenna.
2. Kültürel yaşam; bunların hepsini Hazreti İbrahim’de görebilirsiniz. Yaşadığı ortamın ananelerinden kurtulmak; İbrahim’i örnekleyin.
3. Tarihinden kurtulmak… Hep bireysel, kendine varlık vermeler. Hani Ebu Muttalip’in yetim torunu, Muhammed Mustafa. Veya

ben Arap'ım, Arap'ım Acem'e, Acem'in Arap'a üstünlüğü yoktur diyor. Arap'tan geldim Arap değilim, Araplar o kadar pismiş ki onun için böyle dedi. Değil. Artık soy itibarıyla bakmıyorum diyor, insanız. Ey Nas diyor, Arap, Kürt, Türk demiyor ki. Tümelimiz insan ya. İnsanlığa taşınmadığımız sürece kendi ayağımıza yine çelme taktık. Bak, hani diyorlar ya erenler, selam üzerlerine olsun: La'dan illalaha gelene kadar nice yol kesici vardır, halince. Kendi halimizi kendimiz kesiyoruz.

Hakk'a taşınacağımız bir hali yaşamak yerine, bir tavırda Hakk'ı yaşamak yerine başka bir tavırda kalır, kendimizi de onunla sınırlayıp yolda kendimizi düşürüyoruz. Ve işin enteresan tarafı,

Allah bir kulunu yoldan çıkaracaksa yine onun hali üzerinden çıkartır. Başkalarını getirip onun üzerine yoldan çıkarmaya çalışmaz.

- Bir, O kişinin kendi nefsinden imanını alır,
- İki, Onun hazlarını uyandırır ve o kişiyi kendi üzerinde örter. Onun için bir ayet-i kerime vardır, şöyle güzel ayettir. Der ki: Allah'ın mekri onların mekrinden büyüktür. Bu şu demek: Kendi kurdukları tuzağa kendileri düşerler.

En basiti şöyle, hani geçen haftalar konuştuğumuz bir şeydi: Hazreti Hüseyin'i Yezit öldürdü. Yok, canım, Hüseyin ölür mü ya? Şehitler ölür mü? Yezit kendini öldürdü. Kendi güzelliğini öldürdü, kendi Hüseyin'liğini öldürdü. Kendisinin kurduğu tuzak kendi nefesine kurmuş olduğu tuzaktı yani. Yoksa Hakk yine devam ediyor, söylev yine devam ediyor. El ele el enel Hakk'a. Biter mi? Allah diyenler yeryüzünde kesilir mi? Kesildiği gün zaten kıyamet kopar.

Neydi o? Nefsine. O da zahitlerin işi diyor ya biraz önce hani, söylevin kendisinde. O nefsine tutsaklar, yani hazlarına menfaatlerine. Haz bedende menfaat akılda, heves ukbaya bakan kalpte gerçekleşir. Yani heveslerimiz önümüzdedir, heves edersiniz. Beklentilerimiz yani, beklentilerimizle heves etmek. Arzu yani. Efendime söyleyeyim, arzularımızın tutsağıyızdır, hazlarımızın tutsağıyızdır. Ve

menfaatlerimizin tutsağıyızdır. Hani derler ya, kırk tilki geçer aklından, birinin birine kuyruğu değmez. Herhalde o menfaatlerle hareket edenlere en güzel anlatan söz. Ve bunu da ancak nefisle mücadele, hani diyor ya büyük cihat. Büyük cihat, nefsimizle olan mücadele! Efendim diyorlar, savaşları bitirdik, büyük savaşımızı bitirdik. Değil diyor, onlar diyor cihad-i sahidir diyor. Cihad-ül ekber yeni başladı, nefsimizle mücadele.

Çünkü bir iradeyi öldürmek yine başka bir iradeyledir. Nefsinizin bir halini öldürmek isterseniz daha büyük bir iradeyle ona karşı durmanız gerekir. Lakin nefsi bastıramazsınız. Bastırdığınız her yerde yine patlak verir demiştik. Onu helallere taşıyacaksınız, terbiye edeceksiniz. Bunu hani geçenlerde sütçü hikâyesi gibi, Krişna'ın hikâyesi gibi anlatmıştık. Öfkesini yutan arkadaş gibi; öfkesini yutmaya gitmiş, yine bağırmış. Bastırmış çünkü yüzleşmemiş. Yüzleşmediğiniz bir düşmanınızla hiçbir zaman ona baskın gelmemişsinizdir, kazanmamışsınızdır. Sadece ondan kaçmışsınızdır.

Hani o sütçünün hikâyesi gibi. Doğasına ait şeyleri bir bastırıyor, sütü götürüyor bezin içerisinde. Bir kadın ayağını kaldırıyor, şöyle bir bakıyor, süt de şıp şıp damlamaya başlıyor. Kardeş diyor dağda er olmak her erin işi, her kişinin işi, şehirde er olmak er kişinin işi. Yüzleşeceksin. Kaçtığın her şey seni kovalar çünkü. İlla yüzleşeceksin eğer, o sıfatın hakkını vereceksen. Cenab-ı Hakk'ın senin üzerinde izlediği sıfatın hakkını vereceksen, onu aşmanın karşılığı olarak önüne çıkan neyse onu illa aşacaksın. Yoksa olmaz.

4. Bu şekilde kültürel olanlar. Kültürel olandan da olsa kurtulmamıza imkân yok. Aidiyetler, ilkesel olarak sizi kuşatan bir sevginiz olmazsa bir, kendinizi gördüğünüz bir mertebe, bir kişi olmazsa, iki; kendinizi sınırlayamazsınız, kurtaramazsınız hiçbir şekilde. Yani illa sizin kendi iradenizi size gösterecek, yüzleşeceğiniz birisi olması lazım. Bunu psikolojik olarak algılayın. Hiç insan gizliyken yaptıklarını aşikârken yapıyor mu? Farz edin öyle bir kişiyle karşılaştınız ki bütün hallerinizle aynalaşıyorsunuz, ne yapabilirsiniz? Bende öyle oldu, yemek

> içmek boğazımda takıldı. Vallahi yiyip içemiyordum. O kadar çok yiyordum ki sonunda ağlardım. Resulullah az yiyin demiş ya, ben sonunda ağlardım neden yiyorum diye. Dayanamıyorum, haz.

Ne zaman efendiyle karşılaştım, yani görüldüğümü görmeye başladım, vallahi buradan bir lokma geçmedi. En son beni görenler gözlerimin altı mosmor olduğu için ve Etiyopyalı gibi de kemiklerim sayıldığı için şöyle diyorlardı, esrar içiyor bu herif. Evet, doğru diyordu, nereden anladığına bağlı. Esrar içiyorduk ama onların anladığı gibi değil.

—Nefsinizle mücadele illa sizi size gösterecek bir aynayla olur.

—Sizin üzerinizde o iradeye baskın gelecek bir irade, bir muhabbetle gerçekleşir. Başka bir şeye olan muhabbetiniz o bağlantı kurduğunuz muhabbetler, iradeler neyse onları keser. Allah aşkı nefsinizi öldürür.

Bakın, terbiye eder, bastırır demiyorum, bir tek o öldürür. Ne zamana kadar, ta ki fakrın vâkıflar dediği mertebesinde o Allah ile benlik bulana kadar. Aliyyul Âla olanla varlık bulana kadar. Sizi terk eder. Ondan sonra bu âleme geri dönderirlerse, ilişkilere. Zaten bu âlemin içindesiniz, bak başka yere gitmiyorsunuz. İlişkilerinize, sorumluluklarınıza geri döndürürlerse o zaman nefsi geri verirler. Bana verdikleri zaman efendim şöyle demişti: Yavrum, şimdi TEM6'da giderken Ankara'ya gidiyoruz derdi. Bir kara yurt var derdi, oraya gidiyoruz. Ana, ana taşınıyoruz, amenna. Lakin geri dönerken o trafik canavarını geri veriyorlar.

Hani Beyazıt-ı Bestami demiş Ya Rab, şunu bana göster. Cenab-ı Hakk nefsini çıkarıyor, gösteriyor, simsiyah bir şey, nefs-i emmare. Ya Rab diyor, ben bundan korktum. Geri yutacaksın. Mücadeleye devam, çünkü nefis olmazsa mücadele olmaz. Ya melek olursunuz ya ot olursunuz. Onun için insan olabilmemizin en temel sebeplerinden ve zeminlerinden bir şeydir. Âlemden tat alabilmek için, âlemde iş görebilmek için nefis şart. Bütün dünya yürüyüşündeki halifeliğe bakın, nefis olmazsa ilim çıkar mı? Savaşlar, korunmalar, silah üretmeler, bilgi bulmaya çalışmalar, değil mi? Korunmak için vesaire. Hazreti İsmail Emre'nin güzel bir sözü var: Şer hayır içindir, şer olmasa ilim ilerlemezdi. Sonuçta

o da vazifesini görüyor yani.

Hürlere devam edeceğiz çünkü hürlük çok önemli bir konu. Nerede hürlüğümüzü buluyoruz noktasında taşıyacağız. Çünkü Ali Şeriati'nin söylediği eksiktir, beşincisi de vardır.

5. Beklentilerinizden de kurtulacaksınız, beklentilerinizin tutsağı olmayın. Çünkü beklenti demek geleceğe bakış. İnsan geleceğine o kadar şeyler yüklüyor k i olmadığı zaman yıkılıyor. Yükleme. Biriyle evlenecek, yüklüyor da yüklüyor. Olmayınca da vay, niye olmadı. Tutsağı olmuş çünkü beklentilerini o kadar yüklemiş ki o beklentilerinin tutsağı olmuş. Hakk'ı göremez ki o beklentiler üzerinden. Hakk daha farklı bir şey istemiş olsa o farklı bir şey istemişliğini görmez, yine beklentisinde kalır. Niye böyle oldu, niye böyle oldu? Ya o kadar beklenti yükleme. Olursa Hakk'tan, olmazsa da. Nasreddin Hoca'nın kazan hikâyesi gibi. Hani istemiş kazanı, içinde bir tencereyle göndermiş. Ne oldu? Kazan doğurdu. Sevinmiş, adamın gözleri açılmış. Nefis ya, menfaati görünce gözleri açılıyor. Ertesi günler yine istemiş, bu sefer gitmiyor kazan. Bir, iki, üç, dört, beş, altı gün... Komşu tıklatıyor, kazana ihtiyaç var komşu, verir misin diyor, sizlere ömür diyor. Hocam diyor, kazan ölür mü? Doğurduğuna inanıyorsun da öldüğüne mi inanmıyorsun diyor.

Bunu efendim şu noktada anlatırdı: Yavrum, Allah'ın verdiğine iman ediyoruz da, verince Rabbimiz de, vermeyince mi Rabbimiz olmuyor? Verince güzel de vermeyince kötü. O kadar beklenti, o kadar irade yüklüyoruz ki istençlerimizi. Sonuçta olmayınca niye bu böyle oldu, ya küfürlere, ya şikâyetlere kendimizi sevk ediyoruz. Ama size veren, başka noktalarda veren Allah, vermediği zaman da Allah'ınız olmadığı anlamına gelmez. Yine Hakk'tır, yine Rabbinizdir ama siz O'nu örtünmüşsünüzdür. Onun için beklentilerinizin tutsağı da olmayın, (Beş) geleceğinizin tutsağı da olmayın. Sadece yaşayın, yaşayın ya, kendi ayağınıza çelme takmayın. Nice yol kesici vardır, halince. Bu noktada Allah'ın lütf-u ihsanı bu ne demek? Bu şu demek: Gelen her şey neyse, hakkani noktada ve o gelen şeylerin de hakkaniyetini gözeterek

yaşamaya çalışın.

Yani bir derya, hayat deryasına düşmüşsünüz, kulaç atmayı öğrenin. Hakk ile kulaç atmayı öğrenin, menfaatlerle değil ama. Çünkü derya sizi yutar. Sonunda bırakır gidersiniz, haberiniz olmaz. Yine derya yerinde durur. Ayette "Mülkün mirasçısı benim" diyor. Yine bana kalacak diyor, yine birinin elinde iş göreceğim diyor. O sizi bırakmadan siz onu bırakın, yani kalbinizden çıkarın. İstediğiniz kadar zengin olun ama kalbinizde yeri olmasın. İstediğiniz kadar mertebe, makam sahibi olun ama mertebeler, makamlar ayağınıza dolaşmış olmasın.

Demiş ya efendi hazretleri, kerameti gözüne perde olmuş.

Şimdi, adamın birisi dolandırılıyor. Hepsine eyvallah diyecek hali yok ya, bu sefer kendisi biter. Abi senin işin sana, benim işim bana. Lakin eyvallahın kendisinde Allah'ı azimüşşan'ın lütf-u ihsanıyla karşınıza gelen şey hakkıyla karşılığını vermeniz veya işinizi ayırmanız veya yolunuzu ayırmanız, neyse artık o eyvallahın hakkıdır aslında sonuçta. Ama oraya sakin, sükût, olgun bir tavırla karşılık vermek yani taşkınlığa sebep vermeden, Hakk'ı gaflette örtünmeden! Yani eskiler derdi ki Allah'ın gayrına düşmeden. Allah'tan gayrı bir şey yok, Allah'tan gayrı olmadığını gör, o sıradaki senin tavrınla Allah'a örtündüğünü bilerek gayrıya düştüğünü gör. Yani O'nun sıfatlarına bürün, O'nun tavırlarına bürün ki o zaman eyvallah demişliğin hak olsun.

— Bu her zaman bir o yanağını, bir bu yanağını çevir demek olmuyor yani?

Yok, canım, o İsa Baba'dan. Herkes İsa gibi yaşayacak diye bir kaide yok ki. Öyle bir derdimiz de yok zaten. Diyor ki, o nefsi de mahal-i ahra. Yani şahsiyeti de. Çünkü nefis aynı zamanda seçimleriyle de nefstir.

Ali Şeriati'nin dört tane noktada tutsaklığımız var, bu tutsaklıklardan kurtulursak özgürlük oluruz, değil. Beklentilerimizden de kurtulursak ancak o şekilde bir özgürlüğe varışımız olur.

Özgür olmak demek şu demek: Seçimlerinde özgür, sıfat-ı Hakk'ı neyse, yani gerçek olan sıfatları neyse onu olduğun gibi, hakkıyla yaşayabildiğin

ortamlarda yaşayabilmektir özgürlük aynı zamanda. Yani yaşadığın sıfatın hakkını vermektir de o özgürlük. Yani kalkıp da bir kaplanı kafese koyduğunuzda, belki iradesini yerine getirebilirsiniz. Ne yaparsınız? Yemek ister, yemeği verirsiniz. Değil mi? İstencinde belki özgürdür. Ama o gezme istenci veya sıfatlarını yerine getirme istenci, onda özgürlüğü yoktur.

İnsan da bu şekildedir. İradelerinde özgür olması ve sıfat-ı haklarının, hak olan yani nedeni, Hakk'lığı demektir. Hikmet olan nedeni gerçekliliği olarak Hakk'ı yaşamasıdır. Hakk'ı yaşamasının gerekli olan sıfatlarını hakkıyla yaşayabilmesidir. Bunun için zaten Resulullah Acem'in Arap'a, Arap'ın Acem'e üstünlüğü yoktur. Çünkü üstünlük tasladığımız anda, başkalarının sıfat-ı hakkına tecavüz etmeye başlıyoruz. Ve Cenab-ı Hakk buyuruyor: kul hakkıyla yanıma gelme. Çünkü onun üzerinde de tecelli eden O'dur.

Bu noktada bir, iradelerimizde, seçimlerimizde özgür olmak; başkalarının iradesi altında bulunmamak demektir.

İki, sıfatlarımızı Hakk noktasında, başkalarının sıfatlarına mahkûm olmadan yaşayabilmek. Özgürlükten buradaki kasıt şudur: Fakr ol, fakr olan özgürlüğünü bulur. Çünkü bağlantılarımız var, prangalarımız var. Kendimize varlık verdiğimiz birçok şey var. Onlarla özgür müyüz? Yok diyor, onlar nefislerini ilah edinenler diyor, nefislerinin tutsakları olanlar, değil mi? İradesinde serbest değil, iradesi şunun için, bunun için. İradesi kendi nefsi için. İradesinde özgür değil. Sıfatları, filanca sıfatını gösterecek, filanca için, melekelerini. Ben âlimim, sen benim profesör olduğumu veya şu olduğumu, biliyor musun gibilerinden. Veya da apoletleri vardır şöyle görünecek. Üstelik enteresandır, askeriyede subaylardan daha çok subay eşleridir. En çok enaniyet onlardadır. Yani komutanlar komutan değildir, komutan evdekidir. Şahit olanlar varsa amenna.

Her neyse, özgür mü? Apolete mahkûm. Pırpır derlerdi, pırpır deyince dayak yerlerdi. Vallahi çok azarlandığımız olmuştu. Kişiler beklentileri neyse… Mesela töre cinayetleri olur, töreye mahkûm.

Geleceğe beklentilerimiz, hevâlarımız, tutkularımız, arzularımız, yüklediklerimiz. Olmayınca? İsteklerinizi hakkıyla yerine getiremeyenler. Allah-ı Azimüşşan'ın tağuta tapmayın diye bir ayeti vardır, Kur'an ı Azimüşşan'da tağut. Tağutu şeytan diye çağırır. Allah'ı sizden uzaklaştıran neyse odur tağutunuz. Sizin şeytanınız odur. Yani sizi şeyleştiren… Hüviyet ayrı bir şey, şeyleşmek ayrı bir şey… Eşyanın tabiatına yönlendiren… Ve nefsinizi eşyanın tabiatı üzerinden verdiğiniz değerler, menfaatler neyse onun üzerinde ilahlığa taşıyan. Ve bir kişinin özünde nefsi ilahsa, o kişinin Hakk'tan zevki yoktur. Sırf kendisi için yapar, sırf kendisi için çalışır.

Özgürlük;

İlekesellikte beliren iradesine bağlı olarak seçimlerinde özgür olmaktır

Seçimlerinde özgürken sıfatlarını hakkıyla, hakkınca yaşamaktır.

Bir insanın sıfatlarını hakkıyla, aidiyetler mertebesinde yaşar. Ontolojik – evrensel olan- olarak bakarsanız irademiz Allah'ın iradesi ve Allah'ın iradesine göre yaşamak. Bu tutsaklık değil, evrensel olanı hakkıyla yaşamak demektir. Çünkü Allah Rahman, Rahman olmak evrensel bir durum, o zaman evrensel olana kendinizi taşıdığınız zaman Rahmani olarak tavırda bulunursunuz. İşte o zaman nedeninizi hakkıyla yaşamış olursunuz. İnsanı kendim için yarattım diyor. Nedeniniz Hakk ise Hakk'ın sıfatları üzeri yaşadığınızda özgürsünüz. Hikmetiniz Hakk için var olmak, hikmetiniz Allah'ın sıfatlarını bu âlemde izhar etmek. Bunun dışında yaşadığınız her şey tutsak olduğunuz bir şey anlamına gelir. Çünkü bunun dışında yaşıyorsunuz demektir. İlkeniz veya iradeniz başka bir şeye bağlı, Allah'a bağlı değil. Evet, orada yine Hakk zılli olarak geçen konuşmalarımızda söylemiştik; zilli olarak yine Allah'ın tecellileri vardır ama kişi kendi nefsi içindir. Allah'ı orada görmüyor ki. Yani Alah'tan gayrıya düşmüş. Sırf kendi nefsi için.

Ne zaman ki kişi bir, Allah'ın iradesiyle irade ediyor. İki, nedeni Hakk olarak Allah için yaşıyor, o insana hür derler. Böyle insanların prangası yoktur, olduğu gibi yaşarlar. Bunun için bir süreç anlatayım. Nefs-i emmare, nefs-i levvame mertebeleri vardır da o süreci değil de akl-ı

maaş, akl-ı maad, akl-ı ruh, akl-ı nur, akl-ı sultan, akl-ı kül diye akıl mertebeleri vardır. Akıl da genelde irade üzeridir, çalıştırdığımız bir nokta. Kavramlara döndüğümüz zaman da felsefeye gider, o ayrı konu. Ama kast ettiğim,

- Akl-ı maaş şu demek, ihtiyaçları için çalışan akıl; menfaati ve ihtiyaçlarına.
- Akl-ı maad demek dönen akıl demek; yaptığı işler, edindiği deneyimler üzerinden. Deneyimler kazanmış olarak Hakk'a dönmüş veya da sıfat-ı Hakk'ına dönmüş akıl. Yani bakıyor bir iş tecrübe ediyor, o tecrübeden sonra o işin öyle olmayacağını deneyimini edindikten sonra kendi üzerine dönüyor, bir daha yapmıyor. İlahiyatına gittiğin zaman, Hakk'ın dışında bir şey yaptığı zaman vicdanı uyanmış ve Hakk'a dönmüş akıl demektir o. Hakk'a dönen akıl. Sorguluyor, neden yaptın böyle? Ve nefs mertebesinde şahsını akıl üzerinden sorguluyor. Hesabını akıl kitabı üzerinden görüyor. Aklederek görüyor demek daha doğru, vicdan muhasebesi yapıyor.
- Hemen arkasından akl-ı nur. Kişi, kendi nefsi hesabını görürken Allah'a olan yakın ilişkilere girmeye başlar, bir taraftan o hayır işleriyle nurlanır, bir taraftan o hayır işleriyle Hakk'ın bir sıfatının yaşanmasıyla beraber deneyim kazanır. Öyle akıl ilhamat almaya başlar. Nefs-i mülhime. Ama aynı zamanda Allah'ın nurlarından beslendiği için Allah'ın nurlarıyla ilhamat bakışında bakar. Yani manevi bakışla bakar.

Hani şu anda konuşuyoruz. Konuştuğumuz anda bizde uyandırdığı manâyla bakıyoruz ya, o manâyla baktığımız an akl-ı nurdur.

- Kişi ne zaman ki ruhundan ferasetle bakmaya başlar, yani Allah'ın nuruyla beslenir, amenna ama bi-zatihi ruhuyla bakar ve ruhundan gelen ilhamatlar. Yani Allah'ın ruhuna verdiği istidat neyse, ilahi sıfatların, nurlanmanın hakkı neyse o hakklar üzeri bakmaya başlar ve yaşadığı her şeyi de zevk ederek Hakk'ı bulmaya başlar ve o şekilde bütün âlemdeki işlerini kıyaslar. İşte

ona akl-ı ruh diyorum ben. Ve her zaman Hakk'ı, zevki gözetir, rızayı bile gözetmez öyle bir akıl. Yani işin olurundadır. Şunun için, bunun için yapmaz, sadece Hakk için yapar, olması gerektiği için öyle bir aklı yapar.

- Akl-ı sultan ise bu beslenme süreçlerinde kişi Allah'ın nuruyla nurlandıkça melekeleri kuvvetlenmeye başlar. O melekelerini tasarruf kuvveti olarak kullanmaya başlar. İşte ona akl-ı sultan derler. Yani Allah'tan büyük bir hikmet üzeridir ve tasarruf verilmiştir ona ve işlerinde tasarruf sahibidir.

Yani hüküm verebilen akıl, hâkim olabilen akıl. İşte o zaman hürsünüzdür, seçiminiz sizde.

Ama buradaki hürlük Allah'tan gayri olan bir hürlük değil. Allah'ın murat ettiğini yaşıyorsunuzdur, isteği istediğinizdir. Yani ikilikte bir istek yok, o sizden istemiş siz de istiyorsunuz gibi değil. Sizin istediğiniz zaten O'nun istediğidir ve ol dediğidir. Onların ol dediği olur diyor. Dua ettikleri anında kabul olur, halinde istedikleri anda olur, yaşadıkları bir hal varsa anında tasarrufa geçer. Aynı anda âlemde oldurtmaya başlar onu. Yani yaşıyorsunuz, öyle bir kuvvetli nur tecelli ediyorsunuz ki, salıyorsunuz ki, yani enerji salınımınız o kadar kuvvetli ki irade ettiğiniz, düşündüğünüz neyse âlemde iş görmeye başlıyor. İşte ona akl-ı sultan derler.

- Akl-ı kül, akl-ı küle gelen bir insan sadece âlemle âlemdir, her şeyle her şeydir. Hemhal demişler, bakın empati değil. Empati bir süreç, onun halini anlama süreci. Karşınızdaki neyse artık anlama süreci. Hemhal olmak, bi-zatihi yaşamak.

Ağaçla ağacı, kuşla kuşu yaşarsınız, her şeyi yaşarsınız ama siz yoksunuzdur. Üzerinizde iş gören Allah'tır çünkü o sırada. Hazret-i Resulullah'ın, sen atmadın Allah attı. Allah ile de hemhalsinizdir çünkü. Ne için her şeyle her şeysiniz; çünkü her canda olanla hemhalsinizdir; o yüzden. Yaşadığınız Hakk'tır, dirilikten nefes alıyorsunuzdur. Sizin Rabbiniz karıncanın da Rabbidir. Ondaki nur, sizdeki nur aynı nurdur. Gidip onun bedenine girip onunla karıncalığı yaşamazsınız, kuşun gözünden bakarken kuş olmazsınız. Ondaki nurdan bakarsınız. Gidip de

vücutlara girmek, hülul olmak diye bir şey değil bu. Anlattığım şey bi-zatihi onun bakışlarından beslenmektir. Bi-zatihi onun bakışlarıyla aynı anda bakmaktır. Aynı nurdasınız, aynı nura gittiğiniz anda işte o zaman her şeyle her şey olursunuz.

Resulullah efendimiz için bu noktada "O her şeyle her şeydi" derler. Yani akl-ı küldür. Görünüşte suret, biriciklikte bir suret ama özünde bütün varlıkla yekpare, tek parça. Bu mertebe tek parça olma halidir ki, o mertebe kişi hevâsından iş görmez. O mertebede kişi hevâsından ahlâk sahibi değildir. Yaptığı Allah'ın yaptığıdır, söylediği Hakk'ın söylediğidir. Yaşadığı sadece Hakk'ın yaşadığıdır. Allah'ın sıfatlarıyla varlık bulur. Onun için diyor, sen ahlâk'ı hamit üzerisin, övülmüş ahlâk üzerisin. Yani sende iş gören Allah'tır, Allah'ın sıfatlarıyla varlık bulmuşsundur. Onun bu hali bize işareten şöyle söylüyor: Ben güzel ahlâkı tamamlamak için geldim, aynı zamanda şöyle söylüyor: Allah'ın sıfatlarıyla sıfatlanın, ahlâkıyla ahlâklanın ı alın. Ahlâkıyla ahlâklanınız, sıfatlarıyla sıfatlanınız; kendinde olanı dile getiriyor.

Bir kişinin kendinde olmayanı dile getirmesi demek, yalancısı olmak demektir. Resulullah'ta hâşâ böyle bir sıfat yoktur. İsmet sahibi, yani kusursuz! Samet'ten geliyor, Kusursuz olmak, ihtiyaçsız olmak. Yani günahından masum olmak anlamına yorulur ismet o yüzden. Yani günahtan yana masum, günahtan yana kusursuz. Samet, ismet. "Sen üstün ahlâk üzerisin," yani sende yaşadığın varlık Hakk'tır, O'nun ahlâkı üzerine yaşıyorsun. İşte o zaman özgürsünüz. Sen atmadın, Allah attı noktasına taşıdığınız gün. Hani kendinizi vakfettiniz, Allah sizi kabul etti. Hani İsmail'i kabul ettiği gibi sizi kabul etti. Sizin varlığınızı siler, sizin üzerinizde sadece kendisi tecelli eder. Öyle bir nur istilasına tutulursunuz ki bütün varlığınızdan nur fışkırır ve o nur sizi idare eder ve idame eder. Resulullah bunu şöyle dile getiriyor: Nefsimi kudret elinde tutan Allah'a hamdolsun ki. Seçimlerim O'nun seçimidir, yaşantım onun yaşantısıdır demektir aynı zamanda.

Ve diyor ki*: "Ve nefsi de mahar-i ahrat, hürler mahali kıldım."* Sadece bu noktada hürlük vardır, yoksa herkes bir şeyin tutsağıdır. Yani delisidir derler ya, tutsağıdır. Ne kadar da değer yüklüyorsa ona o tutsaklık,

putluk onda büyüyor. O putluk onda büyürken kendini de putlaştırıyor. Kim olduğumu biliyor musun? Bilmesem ne olur? Yedi milyar insan var, bizi kim tanıyor ki? Biz kimi tanıyoruz ki? Parmakla sayılacak kadar az insan tanıyoruz, onu da ne kadar tanıyorsak. Özünde kimdir, nedir, necidir, nereden gelmiş, ne yapıyor, ne ediyor, hangi sıfatın hakkı üzeri yaşıyor nereden biliyoruz ki… Tamam, hak noktada, insanlık noktasında tanışıyoruz, amenna da sıfat-ı Hakk noktasında hangi özellik, hangi hususiyet üzeri gelmiş bilmiyoruz ki. Ne zaman hemhal oluruz, o zaman tanışırız.

Onun sıfatı sıfat-ı Hakk'tır. O sıfat-ı Hakk'ı kendinizde bulursunuz ve aynalaşırsınız, tanıyorum dersiniz. Onun için Lütfi Filiz'in güzel bir sözü var: Merhaba demek seni tanıyorum demek, senden ayrı, gayrı değilim demektir der.

Hürlük demek nedeniniz neyse onu hakkıyla yaşamak demektir. İradelerinizde özgür olmak, sıfatınız başkasının sıfatından beslenmeyecek, yani sıfat sahibi olarak -başka insanın- sıfat sahibine mahkûm olmayacaksın. Tamam, birbirinizden beslenmek ayrı bir şey, mahkûm olmak ayrı bir şey! Evet, rıza noktasında birbirimizle alışverişimiz her zaman olabilir. Sıfatlarımız doğrultusunda alışverişimiz her zaman olur. Ama birbirimize mahkûmiyete indiriyorsak onu, o zaman tutsak oluruz birbirimize. Bazen eşlerin birbirlerine tutsak olduğu gibi, onun için diyor biz size meşgale olsun diye verdik diye…

Yani mahkûmları olmayınız, tutsağı olmayınız, hür olunuz. Aileyi, parayı, pulu, çoluğu, çocuğu, eşi, arabayı, ne verdiyse artık, meşgale olsun diye verdik diyor. Yani zamanınız geçsin, yaşayabilesiniz diye. Tutsağı olasınız diye vermedik ki diyor. Veya da o tutsaklık sebebiyledir ki bazen Hakk yardım eder, zahmete düşeriz tutsaklığın dairesi içinde. Bizler diyor o gemilerde gidip de bizden himmet isteyip de kurtardığımız insanın sonra geri dönmesi gibi onlar da bizden yüz çevirdiler diye ayet-i kerime var. Hani bir fırtınaya tutulur ya insan, bir hayat fırtınası düşünün, zora düştünüz, Allah'tan yardım istediniz, ondan sonra yine ben yaptım ben ettimlere devam.

Tutsaklıklar sizi âleme bağlar ve âlemde Hakk'ı görmezsiniz. Kim ki sebepler dairesinde hevâları, hazları, menfaatleri, toplum değerleri - tabii toplum değerleri ilkeselse amenna- Keyfiyse noktasında ananeler, onun varlık sıfatları onlara mahkûmsa, sıfatlarını o doğrultuda kullanırsa onun mahkûmudur. İradesinde de zaten seçimleri kendinden değildir. Nedeni hep kendi dışında olarak yaşar bu kişi. İradesi Hakk'tan, sıfatlarını da Hakk'tan bularak özgün şekilde yaşıyor, her ne gelirse ilimden yana veya bir şeyden yana beslenerek onu kendi sıfatında özgünlüğe taşıyor süreç içinde. İşte o insan, insandır. Bakın, insan eyleminde insandır. Olmuş bitmiş bir şey değil demiştik. Hani insan diye bir şey var, olmuş, bitmiş, değil. İnsanlığınızın meyvesini vermeye başladığınız zaman, nedenlerinizi yaşamaya başladığınızda özgür ve insansınızdır.

Kayısı ağacından bahsetmiştik, kayısı ağacı ne zaman kayısı oluyor; kayısı meyvesini verdiği zaman. İnsan da ne zaman sıfat-ı Hakk'ını hakkıyla yaşamaya başlıyor; eylemlerinde! Vücut bulmaya başlıyor, hak eylemlerinde Allah'ı izhar ediyor, izhar ederken eylemlerinde O'nunla vücut buluyor. İşte o zaman insan insandır. Ne zaman ki has sıfatıyla da işleri değerlendiriyor, ilişkilerini değerlendiriyor, has sıfatıyla âlemde okuyor Hakk'ı yani Rabbi sıfatıyla okuyor ve Rabbi sıfatıyla yaşıyor, işte o zaman insan-ı kâmildir. İşte o zaman gerçekten özgürdür, baskın sıfatıyladır. Her ne söylense, her ne gösterilse kendi sıfatına çevirerek yaşar. Yani taklit olmaz. Birisi bir şey dedi, Shakkespeare'i taklit edin, yapamaz. Beethoven'i, Da Vinci'yi taklit edin, yapamaz. Veya da Muhammed Mustafa'yı taklit edin, yapamaz. Hakk nasıl üzerinde tavırdaysa o şekilde özgündür. Çünkü Allah Bedii, Rahman-ı Rahimdir. Hem Rahmaniyete hem Rahimiyette onu eşsiz bir güzellikte ve takdir-i ilahi Bârii olarak yaratır.

Diğer sıfatlardan diğer tecellilerden, yoğurt yiyişlerden beri olarak, bambaşka bir özgünlükte yaratır. Bârii ve kusursuz bir şekilde. Ve o yaratışın kendisinde insan yaratılır. Eyleminde, melekelerinde, sözde yaratılır. O yaratılışın kendisinde insan özgürdür. Nedeni olan Hakk'ı yaşıyordur ve Hakk'ın iradesiyle iradeleniyordur. Ne dedikse olur çizgisi,

ne dediyse olur. Ve bir şey yapacaksa da öz varlığını vicdanında bularak aklıyla muhasebesini yapar, vicdanıyla tahlilini yapar, değerlendirir, ona göre işini görür. İşte o insan özgürdür. Şimdi diyor ki *'' nefsi de mahal-i ahra kıldım''*. Yani şahısta istekler halinde, hürler mahali kıldım diyor. Evet, bir kişi öyle bir nefse varırsa, yani külli olan, Hakk'ın nefsine varırsa işte o zaman özgürdür. İstediği ve sonuç itibarıyla akl-ı sultan düzeyinde istediği her an olur, hali her an bir iş görür. Düşünün, öyle kuvvetli bir enerji sergiliyorsunuz ki düşünceniz bile âlemde iş görür, karşılık görür.

Bazen bunu şöyle yaşardım: Askerden geldikten sonra dedim ki iş yapayım. Bir yeri işaret ederdim burası böyle olsun, ben yapayım diye. Bir bakardım başkası yapmış ben yapmamışım. Veya şu işi yapacağım diye, Kahve Dünyası'nı evvela ben düşünmüştüm. Vallahi, şahitlerim var. Dedim böyle böyle, kahve dükkânları açayım dedim. Yapmayı düşündüm ama benden sonra kahve dünyaları çıktı. Böyle çok anım var, siz istiyorsunuz, Allah veriyor ama başkasına nasip ediyor. Mesela bunun çok enteresan başka bir tersi de var. Efendinin bir tanesi dervişlerine demiş: Filanca köyde bir kız var, git bana iste. Gidiyorlar, istiyorlar, efendim vermişler diyorlar. Filanca köyde bir kız var, gidin onu da bana isteyin. Gidiyorlar, yine aynı şekilde, yine aynı şeklide. Efendim, bunun hikmeti nedir ya? Siz isterseniz olur? Evladım, ben kendime istemedim ki, onlara istemiştim. Sizi göndermem sebebe vesile olsun, yani kısmetleri neyse gelsin. Enteresan bir hikâye...

Tasarrufun böyle tarafları da var. Bir gün Malatya erenlerinden biri dergâhın tarlasını biçiyormuş, bir bakmış yılan. Elinde kürek tam vuruyor, vuracakken de efendisinden himmet istiyor. Efendim, himmet diyor. Aynen efendi de ruhaniyetiyle bir görüyor, dervişinin elinden de tutuyor. Hani kazmayı ya da küreği vuracak ya, elinden tutuyor. Efendim diyor, himmeti isteyen benim, evlat diyor, o senden daha önce himmet istedi. Tasarruf. Evet, böyle hususi noktalarda keramet vaki olarak söylenir, çıkar ki iki noktada çok yetkindir. Birincisi ilm-i keramet dediğimiz âleme maddeye tesir edebilme, yani ilm-i simya da diyorlar buna. İkincisi ilm-i irfan dediğimiz gönüllere etki, halden hale değiştirirler insanları. Ya da az önce yaptığımız sohbet, irfan

sohbetleridir başka bir şey değil. Nakilde değildir, hiçbir şekilde de aynı şekilde gidip yapılamaz.

İşin enteresan tarafı bu gibi özgün anlatımlar inanılmaz bir özgünlüktür ve kusursuz bir şekilde Rabbin dilidir. Nereden anlıyoruz? Tersinden okuyun, hiç anlamı bozulmadan yine size verir bu manâları. İlahi olduğunun tespitidir, tescilidir. Kur'an ın ilk inişi de böyledir. Baştan da oku sureyi, sondan da oku sureyi; fark etmez. Anlam içeriği hiçbir şekilde bozulmaz. Roman okuyun öyle. Tasarruf. Diyor ki bir benzerini alın da getirin. Bir ayet getirin, bir sure getirin, getirin. Hayatta getiremezsiniz. En kısa surelerde buna daha çok şahit olursunuz. Nas, İhlâs Suresi. Tersten okuyun, baştan okuyun, anlamı hiçbir şekilde bozulmaz. İçeriğini yine verir, enteresandır, mucizevaridir.

Devam edeyim: Hürleri diyor, burada isteğin Hakk'ın isteği, sıfat-ı Hakk'ı da hakkıyla yaşıyor ve o şekilde hürlüğünü bulmuş. Bu bireysel, ferd-i hikmet dairesi. Ama ne zaman ki bu şekilde hürlüğünü bulduysa her şeyi hakkaniyet noktasında görür ve her şeyi Hakk'tan bildiği için her şeyde Hakk'ın tezahür ettiğini bildiği için o noktada herkesin hakkını gözeterek, hakkaniyet noktasında yaşar. Yani yaşantısının temeli şeriat olur, vicdan olur bireysellikte... Çünkü şeriat gönülde vicdana karşılık gelir. Vicdan olur, işte o zaman biz olur, kimse gelip ona dokunmaz. Azimüşşan onun için şöyle buyuruyor: Diyor ki onlar katımda muhafaza altındalar. Onlara bir şey olmuş değildir. Hürdür, hürlüğünü bizlikte bulmuştur. Varlık veriyor, varlık veren bir insana kim gider kötülük yapar. Kötülük devresi, musibet devresi ilk başlardadır. Hakk'ı hakkıyla bulmuş, yaşayan insana kimse dokunamaz, eğer dokunursa o kendisine dokunmuştur, haberi yoktur.

Onun için efendim bunu şöyle anlatırdı: Erenler yalın kılıçtır evladım, kimseye dokunmazlar. Ama adamın birisi gelmiş, dokunuyorsa da kılıç keser. Muhafaza altındadır, tasarruf altındadır. Nazargâhı ilahidir, hürlük dairesindedir. Onun için kimse dokunamaz, dokunanı keser atarlar. Yani onun hürriyetini kısıtlayacak, engelleyecek ne varsa aslında kendi gelip çarpıyordur. Hani Mehmet Akif'e selam olsun, güzel bir şey o: Hangi çılgın bana zincir vuracakmış, şaşarım diyor. Öz varlığında buluyor o

kudreti çünkü. Bunun en temel özelliği de şudur: Allah'ın varlığından kusursuz bir şekilde, şüphesiz bir şekilde emin olmanız. Öz varlığından bir kişi ne kadar çok eminse, o eminlik, O'nun sıfatları ve iradesi üzeri yaşıyorsa emin olun kimse onun önünde duramaz. Bunun içindir ki Nesimi'nin güzel bir sözü var: "Yeryüzünün halifesi hünkâra minnet eylemem" diyor mesela. Çok ağır bir söz! Bu sözü söylemek için yeryüzünün halifesi olmanız lazım; çünkü kafa tutuyordur, başına gelmedik olay da kalmaz. Zaten gelmedik olay da kalmamış. Yeryüzünün halifesini hünkâra minnet eylemem diyor. Yani öz varlığımla besleniyorum diyor zaten, başka birine gerek yok.

Hazreti Pir (Şah Osman Muhammed Siraceddin hz.) Hakk noktasındaki tecelliyatı itibarıyla bizde büyük bir kıbledir. O noktada da fazla bir şey yakıştırılmaz, hiçbir şey de söylenmez mesela. Hani efendi denilir, durulur. Babanın söylediği şu: Hani bir koltuğu var, evladım bir koltuk ta sen çek yanında, benim de koltuğum var de. Enaniyet bağlamında değil, bakın. Benim de var, bu şekilde değil. Onda biz özgünlük var, Hakk tecelli ediyor. Sende de tecelli ediyor. Sen de kendi ilahi sıfatını bul, o sıfatın Hakk'ı üzeri âlemde yaşa. Başka birinin, hani evladım putu kır diyor ya, özgürlüğü bul artık yani. Putta kalma, hani Halil Develioğlu'nun İsmail Emre'ye söylediği. Putu kır artık, yani beni aş. Beni aş demek daha yukarı bir mertebeye çık demek anlamına gelmiyor Beni aş, yani kendine dön. Öz varlığına dön, kendi nedenini dışarıda bulma, işte o zaman hürsün. Öz varlığınızdan besleniyorsunuz, iradenizle, sıfatlarınızla. Gösteren, duyuran, bildiren O. İşlerinizide zaten sorumluluklarıyla yapıyorsunuz, hakkaniyet üzeri yaşıyorsunuz. İşte o zaman bizlikte ve öz varlığınız itibarıyla bir benlik buluşunuzda özgürsünüzdür.

Hürler dediğimiz onlardır. İradeleri birine bağlı değildir, Hakk'a bağlıdır. Birinden beslenmez, kölesi olmaz, Hakk'tan beslenirler. Onun için kimseyi fazla da tınlamazlar, kafaları da umursamaz. Çok da umurumdaydı der, birisi bir şey söyler, boş ver gitsin. Veya efendim biri şöyleymiş, olabilir. Umurlarında olmaz. Yaşantılarının dışında Hakk nasıl tecelli ediyorsa zuhurata tabiidirler, o zuhuratla anı yaşarlar, anda Hakk'ı yaşarlar. Bu mertebeye erenlere Ferit de denir. Ferdiyetinde Hakk'ı

yaşayan, ilişkilerinde de yine Hakk'ı yaşayan, Hakk'la yaşayandır. Çünkü ilişkilerinde Hakk sıfatı gözettiği için başkasının sıfatlarına tecavüz etmez, başkalarının sıfatlarını yüceltmek için çaba gösterir, hizmet ederler. İki sıfatları vardır, bir, varlıkları itibarıyla Hakk'tan beslendikleri için özgürdürler; iki, başkalarına bağlı değildirler.

Bunu şöyle söylemişti Metin Baba; Bir tanesi bir gün bana ısrar etti. Gel bana talip ol, gel bana talip ol. Efendi, başımız bağlı dedik. —Evlenenler öyle der ya. Yani ben sana kul mu olayım, yani Allah dururken. Yani başımız bağlı, bizi serbest bıraktılar diyor.- Serbestiz demiş, illa ısrar ediyor, yine talip ol, yine talip. Ya zaten öz varlığına varmış, serbest bırakmışlar. Hani hırkayı giydirmişler, sırtını sıvazlamışlar, icazeti yol vermişler. İcazet fazla iş görmüyor da, kâğıt parçası sonuçta, öz varlığından beslenmiş de ondan icazet aldıysa tamam. Hani sopayı atmışlar filan derler, bir şekilde gönderirler, artık serbestsin manâsında.

Kendi öz varlığından beslenen. Sıfatın sıfatı Hakk, fiilin fiili Hakk, iraden Allah'ın iradesi. Seçimlerini de sadece Allah seçer. İstediğiniz her şey oluverir. Allah'ın dışında zaten bir şey isteyemezsiniz ki. Ve öyle bir şeydir ki bu: Vâkıfların tarikatını ruh içinde kıldım diyor ya, o vâkıfların tarikatı dediği şeyin bir üst noktasıdır, tarik noktasının üstü. Bunun temelinde vâkıflık vardır, kendini vakfetme vardır, evvela Allah'a varma vardır. Allah'a vardıktan sonra kendini vakfetme olarak hani her şeyimi Allah için yapıyorum, yapıyorum hali kalkar. Hani hürlerde bu hal yoktur. Şunu, bunu Allah için yapıyorum, vakfetmiş kendini. Bu hal yoktur, olması gerektiği için yapar. İhtiyaçlı mı? Şunun için bunun için değil, o öyle olması gerektiği için yapar. İşte o tam bir saflıktır. Tam bir Kuddüs esmasının tecellisidir. Arîdir; menfaatinden, hazlarından, hevâlarından. Şuyundan buyundan, tamamıyla dünya ilişkilerinden, şöyle desin, böyle desin, riyalardan tamamıyla arîdir. Sadece ve sadece olması gerektiği için yaparlar. Allah için deyip ilke olarak önlerine yine bir şey almazlar. Zaten Allah o sırada kendilerinde yapıyordur. Bugün benim için ne yaptın diyor ya, o ne içinliğini ilke edinmez, önüne almaz, ne içinliğini yaşar. Sadece yaşar. Bilincinin önüne almamıştır. Artık o Allah için olmaklık sadece özümsediği, içselleştirdiği bir durumdur. O içselleştirdiği

durum üzerinden sadece Allah için yaşar. Yaptığı Allah'ın yaptığıdır. Onun için derler ki o Feritlerden birine rastgelen bi-zatihi nazarını, rızasını alsa, cennet kapılarının tamamı açılır. Yeryüzünde de parmakla sayılacak kadar da az kişi bu hallere varır. Allah'ın selamı Hakikaten üzerine olsun çünkü Hakikaten çok büyük bir makamdır bu noktada, hür olanlar, kendi öz varlıkları itibarı ile var olanlar.

Onun için Nesimi, yeryüzünün halifesi hünkâra mihnet eylemem. Bunlar yeryüzünün halifesinden, emirlerinden iş gördükleri durumlar vardır, ruhani olarak. Onun üzerinde tasarruf hakkı olarak salınan esmanın hali üzeri iş görmeleri vardır. Ama lakin yaşantılarında biriciklikleri sebebi ile buldukları özgüven doğrultusunda yeryüzünün halifesi olan zatı dahi kâle almazlar. Halifenin işi vardır, onlar Allah ile dir. Sadece Allah iledir. Yani çünkü halife dediğimiz kişinin bağlı olduğu bir esma vardır, o esma üzerinden halifelik yapar yeryüzünde, onlar kendi sıfatları üzerinden yine halifedirler. Onun için, onun gibi insanlarla sadece oturulur sohbet edilir. Halifelik satılmaz birbirine.

Bunu şöyle anlatayım: Hikâyeler bu gibi şeyleri anlamak için çok güzeldir. Ahi Evran ile Hünkâr Hacı Bektaş-ı Veli'nin tanışma faslı vardır, bilenininiz var mıdır? Hani Efendi Hazretleri gidiyor, giderken de Ahi Evran Hazretleri tutmuş, Aslanla geliyormuş. Efendi diyor, biz sizin zaten veli olduğunuzu biliyoruz, yani keramet göstermeye ne gerek vardı diyor. Beraber oturuyorlar, alışveriş yapıyorlar ama zamanın kutb-ul Aktabı Hazreti Hünkâr Hacı Bektaş'ı Veli. Ama diğerine gittiğinizde ondan aşağı kalır bir tarafı yok. Yani o hünkâr ise o da yanında zaten. Sohbet ediyorlar, alışveriş ediyorlar ama birbirlerine mahkûm değiller sıfatları gereği. O başka diyarda, başka işte, o da kendi vazifesi neyse o işte. İşte o zaman hürsünüz. Filanca desin ki veya kaz gelen yerden tavuk esirgenmez. Bunlar bizim tutsaklığımızın işaretleridir. Ne zaman sadece Allah için yaşıyorsunuz ve Allah için olmaklığınız da sebepsiz, sadece olması gerektiği için. Ne menfaat, ne cennet, ne cehennemden korku değil. Sadece ve sadece Allah içinliği özümsemişsiniz ve eylemlerinizde olması gerektiği için her şeyi yaşıyorsunuz. Yardıma muhtaç birini gördünüz, olması gerektiği için verirsiniz. Yere düşen bir insan buldunuz,

olması gerektiği için elinizi uzatırsınız. Eğer uzatmazsanız o tutsağınızdır, yine ayağınıza bir pranga vuruldu demekti. O sırada hangi niyet üzeri vurulduysa o niyeti sorgulayın, sizi tutsak etti o niyet. Onu aşmaya çalışın. Kendinizi aşın.

Diyor ki, "*hürler mahali kıldım. Ahvarın, yani hürlerin kalpleri esrarın kabridir demişlerdir*."

Bu çok enteresan çünkü zaten Allah için olduğu için, Allah'tan gayrısı tecelli etmiyor ki. Esrarın, sırrın. Onun kalbi Cenab-ı Hakk'ın sırrının kalbidir. Çünkü Cenab-ı Hakk hani diyor ya, insan benim sırrımdır, yani insan benim gerçekliğimdir diyor. Hani ne? Saklı olan gerçekleri, onda sakladım kendimi diyor yani. İşte hürler de orada aşikârdır. Hürlerin enteresan bir tarafı vardır ki ol dedikleri olur, yaşadıklarında Hakk'ı bilirler, eyvallah. Ama Hakk'ı kendilerinde bilirler. Hani zatı Hakk anla zatındır senin diyor ya, o zatlarını iyi bilirler onlar. Eylemlerinde Hakk'ı iyi bilirler, sıfatlarında Hakk'ı bilirler, zatında Hakk'ı iyi bilirler. Ve bildiklerini sadece yaşarlar.

"*Ve Hakk Teâlâ buyurdu. Ey Gavs, hem sohbet ve etrafına söyle. Fukaranın duasını ganimet bilsinler, zira onlar benim indimde, ben de onların indindeyim*."

Zaten fukara olunca indinde olmuş oluyor, yani gönlünde tecelli eden Allah oluyor, bunlar o kadar aşikâr söylem oluyor. Biraz önce anlattıklarımızdan sonra öyle bir hal ki prangası yok; onu yok, bunu yok. Ne bilincinde örtülü, ne kalbindeki menfaat hazlarla örtülü, Fukaranın teki yani, Fukara benim diyor zaten, orada Hakk tecelli ediyor. Burada fukarayla kendini sınırlamıyor. Fukara da kendisinin eyleminde, sıfatlarında kendisini izhar ettiğini bi-zatihi söylemiş bulunuyor. Duasını alsınlar diyor.

Bunun aslında temeli şu: Dua ediyoruz, enerjimiz o kadar kuvvetli değil ki âlemi tetikleyelim. Hani derler ya, duamız Hakk'ın katına çıkıyor mu? Çıkmıyorsa ne yapıyoruz? Araçlar kullanıyoruz, meleklerin yüzü suyu hürmetine, yeryüzünde kimin duası üzerine kabul ediyorsan, hali

üzerine kabul ediyorsan, Resulullah'ın, evliyullahın yüzü suyu hürmeti; şimdi duayı taşıyıcılarımız onlar oldu. Bunların –fukara- duasını bi-zatihi Allah direkt kabul eder, taşıyıcıları yok bak, onların duasının taşıyıcısı yok.

Öz varlığı zaten üzerinde tecelli ediyor, sıfatı sıfat-ı Hakk, fiili fiil-i Hakk, iradesi irade-i Hakk, Zatı zat-ı Hakk. Varlığı yok ki, varlığı onun üzerinden kendine varlık veremez. Hani derler ya mazlumun duasını alma noktasında, Azim Allah bu gibi kişilerde takdir-i ilahi sadece bir perde vardır, bir perde fukara dediğimiz ama bak, Hür dediklerimizde değil, fukara dediklerimizde bir perde vardır ki o da kulluk perdesidir. Kulluk perdesi üzerinden bir dua etse aynı anda olur. Onun için derler ki fukaranın duasını alın. Yani varlık sahibi olmayıp da üzerinde varlık sahibi olanın duasını alın. O gerçektir, istisnası yoktur çünkü direkt orada Allah görmüş çünkü onun duasından ol demiştir Allah. Çünkü dua istemek demek bakın; kul üstünde ondan talep ederken Allah o istekten ol demiştir.

Bütün melekler o oldurulana kadar hizmet ederler. O oldurulana kadar neyse hizmet ederler, ta ki olana kadar. Onun içindir ki Allah'ın lütf-u ihsanıyla dua ederken, fukara olarak dua eder, yani aklınıza menfaat gelmeden, gönlünüze hazlarınız, şunlarınız bunlarınız, hiçbir şey gelmeden. Bir fukara olarak acziyetinizi Allah'a sunarak dua edin, emin olun kabul olduğunu göreceksiniz. Hani derler ya saf olanın duası makbuldür.

Saf olan şu: Katışığı olmayacak, yani fukara. Temiz olan, yani âlemde kirlenmemiş olan. Duasında menfaat yok, değil mi? Duasında hazları ile iş görmüyor, menfaat noktasında, hevâlarıyla, beklentileriyle dua etmiyor. Sadece Allah için, Ya Rabbi bana ilim öğret. Sadece Allah için. Şu şöyle olsun, neyse artık, kendi nefsi için de değil. Filancalara yardım eyle ya da öyle olsunlar, böyle olsunlar gibi.

Bakın, saf niyet, kendi menfaati hiç yok, menfaati olsa fukaralığı gitti. Yani fukara sıfatını orada çıkarmıyor zaten. Orada fakirlik sıfatının Hakk'ını vermiyor zaten, soyunmuş olduğu halde. Ama o hale

büründüğünüz anda, hiçbir şeyiniz olmadan duanızı sadece sunduğunuz anda, direkt kabuldür. Yeter ki o saflığı koruyun.

"Ey Gavs-ı âzam diyor. Ben miskinlerin ve fakirlerin sığınağının meskeni, manzar, yani nazargâhıyım. Hem de dönüşleri banadır."

Bu enteresan bir şey, Miskin demek sakineye varanlar, hani tembel derler ya. Aslında tembel karşılamıyor, sakineye varanlar. Bir kişi Allah ile muhabbete ererse bütün dünyadan elini ayağını çektirirler. O hale miskinlik derler. Sakine ye ermiştir. Hazlarından, menfaatlerinden, iş görmesinden yana. Bazen olur ki iş bile göremez. Hepsinden yana elini ayağını çektirirler bütün âlemden, sakine ye erer. Miskin, sakin aynı kökendir.

Baba onun için derdi ki yavrum, hikmet ondur, dokuzu sükûttur. Miskinliğe taşınmaktır. Dilin miskinliği, dilin sükûtu, gözün sükûtu, şehvetin sükûtu, kalbin, aklın, elin, ayağın, kulakların sükûtu.

Onuncusu da hikmettir o da sadece Hakk'ın Rabbani muhabbetine ermek ve onun kelamında bulunmaktır. Öyle bir sükûtta Allah tecelli eder ve konuşan dili olur, bakan gözü olur. İbadetler siz sükûna, miskinliğe eresiniz diyedir. Hani "yakın gelene kadar ibadet et." Namaza vardığınızda yakınlığa geldiğiniz zaman diyeyim, hani namaz yakınlık için. Halen aklınızda menfaatler dönüyor. Hani merkez efendiyi çağırmış, Yavuz gelsin bakayım demiş. Yavuz namaz kılıyor, Merkez Efendi selamünaleyküm diye girmiş. Namaz kılana selam verilmez. Efendi demiş, biz sizi efendi biri bilirdik, öyle bir bahsiniz var. Namaz kılana selam verilmez, bilmez misiniz? Namaz kılmıyordunuz ki hünkârım, sarayın kapısı, ne iş olacak, ne olmayacak, rengidir mengidir onu düşünüyordunuz demiş.

Allah ile misiniz; yoksa dünyalık menfaatler, şunlar, bunlar, sıkıntılarınız, acziyetleriniz, beklentileriniz; onlarla mısınız? Hani diyor ya, öyle bir namaz olsun ki içinde sen olmayasın, yani sen susmuş olasın, sakin.

Oruç susturmak değil midir? Azalarını, gözünü, karanlıktan, şundan,

bundan… Eşeği de bırakırlar diyor aç, susuz ama oruç değildir. Hadis-i şeriftir ya, Sezai Sırrı Yılmaz'a selam olsun. Onun dervişler üzerine söylediği bir şey var: Diyor eşekler de odun taşır dergâha ama derviş olamazlar. Hizmet ediyor ama birincisi ilkeli hizmet mi? Allah için mi? İkincisi sükûna ermiş mi? Onun için eskiler bu noktadan, yani miskinler noktasından başka yere taşıyayım, aynı şeydir aslında. Hani kırk sene pişirdiler, yine çiğsin dediler. Daha önce konuştuğumuz bir konuydu, uzak kalanlar için. Yahut derler ki kılı kırk yarmışlar, yine kalınsın demişler.

Kırk sene pişirdiler yine çiğsin demek şu demek: Nefsinde hâlen menfaatler uyanıyor. Bakışlar, Allah hain bakışları görür. Yani adam senelerce hizmet ediyordur ama en ufak nefsine dokunan bir şey olsa şöyle dik bakar. Kırk sene pişirdiler, yine çiğsin dediler.

Veya kılı kırk yardılar, yine kalınsın dediler. Halen kendisi var, kendi için iş görüyor veya kendi için bir şeyler yapıyor veya kendini dile getiriyor, istediği kadar ince düşünceli olsun, istediği kadar iş görsün, halen kalınsın derler.

Bunun hikâyesi vardır, adamın biri demiş ki efendi, senin evlatlardan bir tanesini ver, nazargâh'ı ilahiye gidelim, kâbeye gidelim geri dönelim vesaire. Yola çıkıyorlar, hiç konuşma yok. Dönüşte efendi soruyor. Farz et ki Türkiye'den hacca gidiyorlar ama hiç konuşmuyorlar. Sadece hizmet, belirli konuşmalar vesaire. Yani konuşma dediğim şunu yapalım, bunu yapalım vesaire. Her neyse, sonunda sadece efendi soruyor: Evladım, ismin ne. Bak, yolda giderken hiç sormamış bile. Evladım diyor, ismin ne? Evlat şöyle cevap veriyor, filancanın oğlu filanca. Neyse, geliyor. Bak, hiç konuşma olmamış. Aklıyla ne konuştu onu bilmem. Her neyse, velhasıl kelam efendi soruyor: dervişi nasıl buldun? Vallahi diyor çok iyi yetiştirmişsin de biraz geveze mi ne? Filancanın oğlu filanca dedi çünkü. Kılı kırk yardılar, yine kalınsın dediler. Hizmeti sağlam, temiz, koşturuyor adam. İbadeti sağlam, koşturuyor. Filancanın oğlu filanca! Kılı kırk yardılar, yine kalınsın dediler. Sakineye ermemiş. Daha gelmemiş.

Miskinler ama nasıl miskinler? Az önce anlattığımız. Fakirlerin sığınağı, yani hiçbir şeyi olmayanlar. Yani elini ayağını çekenler; menfaatlerden, hazlardan, dünyadan, ahiretten neydense... Bakın, elini ayağını çekmek demek aynı zamanda iş görmemek anlamında değil. Gönlünden çıkartmış, sakineye gelmiş. Haramları çıkarmış, helallere taşınmış. Kendi nefsini, iradesini susturmuş, Allah'ın iradesine boyun bükmüş. Miskinler, elini ayağını çekenler, oruçlu olanlar demek belki daha doğru olur. Oruç miskinlerin tam halidir. Oruç tutmak manâsına geliyor ya, aslında susmak manâsında. Hepsini sustur, bütün her şeyini susturalım der. Ve fakirler, yani hiçbir şeyi olmayanların bilincine gelmek. Hiçbir şey olmadığının bilincine gelenler ve hiçbir şey olmadığının bilinciyle yaşayanlar. Yani Hakk'ı hakkıyla yaşayanlar demektir.

"Sığınağı, meskeni ve nazargâhıyım ve dönüşleri banadır." Aslında beni onların yanında arayın manâsına geliyor. Eğer hal olarak yaşantıya sirayet ederse bu da onlar da ben tecelli ediyorum ve onlara ben ikram ediyorum, onlar benden besleniyorlar anlamına gelir; sıfatlarımdan, fiilimden, nurumdan besleniyorlar. Allah'ın selamları üzerine olsun.

"Hakk Teâlâ buyurdu: Ey gavs, cennet ve cennette olan şeylere bakma ki beni bilâ vasıta göresin."

Bi vasıta göresin, vasıtalı göresin demek aslında olması gerekir, burada yanlış bir cümle var.

"*Cehenneme ve cehennemde olan şeylere de bakma ki beni vasıtasız olarak göresin."*

Burası neye odaklandığımızla alâkadar… Şimdi, cennette nimetler tecelli ediyor. Nimetler tecelli ederken nimeti verenin Hakk olduğunu gördünüz. Yaşamsal olan hallerde tecelli ediyor, Hakk ile yaşadığınız ve dirimsel olan neyse onu da zevk ediyorsunuz. Ama Hakk'tan bilerek zevk ediyorsunuz ve Hakk'ı sıfatları üzeri zevk ediyorsunuz demektir bu. Buna cennet nimetleri denir. Ama vasıtalıdır, tavırlar üzerinden Hakk'ı buluyorsunuzdur. Sebepleri değil, sebepleri aşkın üzerinden size tavırlarda bulunanı müşahede ediyorsunuzdur. Onun için diyor ki, vasıtalı olarak beni seyran eder. Yani âlemdeki ilişkilerim üzerinden

vasıta ve sebepler üzerinden, yani illet üzerinden beni seyran eder diyor.

Ama cehennemlikler diyor, enteresan. Cehennem ve cehennemde olan şeylere de bakma ki beni vasıtasız göresin. Ne zaman ki diyor, gönlünde sana sıkıntı yaratılmış, buğz, sorgu, hüzün, hakirlenme, horlanma, pişmanlık; yani hüzün cehennemi, pişmanlık cehennemi… Fakirlik, fakirlik ateşten gömlektir, giymeyene aşk olsun. Dünya fakirliği, fukaralık manâsında...

Yani bu âlemde cehennemini bulursun, hani müminin cehennemi diyor ya, o bağlamda. Yoksa ahirette cehennem ayrı bir şey tabii. Ne zaman bulursun diyor ki beni vasıtasız görürsün. Sebebi şu; ne zaman ki kişi cennetin nimetlerinden yana Hakk'ı müşahede eder amenna, Hakk'ı sıfatları itibarıyla. Ne zaman ki cehennemin tecellisinden yana sükûta erer, şikâyeti olmaz, sükûta erer, bi-zatihi Cenab-ı Hakk'ın kendisine şahit olmaya başlar. Onun içindir ki hastalar, dertliler eğer iman dolu nefeslerdeyse Cenab-ı Hakk'a şehadetleri fazla olur. Seyranları daha çok açılır, nur tecellilerine daha çok gark olurlar ve vasıtasız olarak Allah'ı müşahede ederler. Yani sebep yoktur aralarında. Tavırlarında vasıta yoktur.

Bakın, üzerinde yaşadıkları tavırlarda vasıta yoktur, dualarının kabulünde vasıta yoktur. Vasıtaları görmezler, bi-zatihi Allah'a şahittirler. Çünkü sıkıntıyı dâhi perde olarak görmüyorlar, derdi dâhi perde olarak görmüyorlar. İşte o gün cehennemden çıktığınız gündür. Yani iğnenin deliğinden deve geçtiği zaman cehennemden çıkılır, işte o gün cehennemden çıkarsın. İplik gibi olmuşsunuzdur, yani eğriniz, büğrünüz kalmamıştır, şuraya buraya uzantınız kalmamıştır demek manâsında. Şu sıkıntı, şikâyet, öbürü şu, öbürü bu, dertler bu. Araya dertleri koydunuz, yapanları koydunuz filan. Hiçbir şeyine aldırmadan, sadece Hakk'a yoğunlaştınız. Kıblegâhınız Hakk ve kendinize şikâyetten yana varlık vermiyorsunuz. Onu da bırakın, sükûttan yana rızadasınız, şikâyet etmiyorsunuz, rızaya gelmişsiniz. Ya Rabbi sana şükürler olsun, lütf-u ihsanında bunu bize layık gördün. Onu bırak, dertler geldiği için sevinenler bile bilirim. Ya Rabbi şükürler olsun, işte o zaman cennete ehlidir.

İşte o zaman İbrahim'in ateşi size cennet bahçesi oldu, sohbet mahalli oldu. Allah ile gönlünüzde sohbet etmeye başlarsınız. Nice nur deryasının kapısı açılmaya başlar size. Ama yeter ki Allah için karşılayın onu. Allah'tan bilerek, Allah için karşılayın, eyvallah deyin, sıkıntıyı görmeyin. Derdiniz derman olmuştur. Sizi taşıyıcı olur o.

Bu ibadetler dairesi için de böyledir. Sabah ezana kalkmak kolay bir şey mi? Soğuklarda? Oruç tutmak kolay bir şey midir? Nefse cehennemdir o ya. Ama sonuç? Sadece iftarın beraber açılan orucuna hiçbir şey bedel değildir. Onun zevki başka şeydir. Bir ezanı dinlemenin zevki başkadır. İşte o zaman Hakk'a taşındınız. Ne zaman siz sizliğinizi yitirdiniz, cehennemi görmez oldunuz, ateşi serin olur. Size hissettirmez onu ve sizin cehennemden çıktığınız gün, o gündür. Aranıza vasıta koymuyorsunuz yani. Acıları dâhi. Ama nimetler genelde vasıtalı olarak onu müşahedeye getirir. Hani bir işiniz oldu, Ya Rabbi şükürler olsun bu işimi sen yaptın, bak vasıta üzerinden Cenab-Hakk'a şükrediyorsun.

Çünkü verenin o olduğunun bilincinde bakıyorsun. Vasıta. Cennette ilahi sıfatların tecelliyatı. Cennet dedikleri üç, beş köşk, üç, beş huri… Tamam, naim cennetlerde var, o irfan cenneti! İrfan cenneti Allah'ın sıfatlarının tecelliyatına mazhar olmak demektir ve her tavrında bir sebep. Yani elbette ki bir sure, suretler üzerinden verdiği vücut tavırlarına, eyleminde kendini izhar edişine şahit olursunuz. Yani vasıtalar üzerinden Allah-ı Azimüşşan'ı müşahede edersiniz. Anneniz mi size öğretiyor, mürebbi, yoksa Allah mı mürebbi? Mürebbilik Allah'ın sıfatıdır. Veya başkanlar, zenginler mi âleme maliktir yoksa Allah mı âleme maliktir. Malik-ül mülk dedikten sonra başka kimi malik olarak görebilirsiniz ki? Başka kimi gördüğünüz o anda Allah ile aranıza koydunuz; masivaya düştünüz. Düşen sizsiniz ha, yine Allah ile arasında kimse yok, Malik-ül mülktür yine Allah. Bakın, hakikat değişmez. Allah malik-ül mülktür, bir hakikat değil mi? Hakikat değişmez. O sırada o hakikate siz örtünmüşsünüzdür.

Allah rezzaktır, Rezzak oluşu değişmez. Filanca verdi, filanca verdi derken siz masivaya düşmüşsünüzdür, yine O rezzaktır. Onun için, yine bizim değişmemiz lazım. Allah'a göre değişmek. Bakın, Allah değişmez.

Bizim Allah'a göre değişmemiz lazım. Ne kadar değişebilirsek…

Ama talep ettiğiniz anda, işin enteresan tarafı o! O zaman ayetlerle beraber yaşayacağınız bilginiz olsun. Çünkü bela musibet de geldiği zaman niye geldi demeyin, siz talep ettiniz. Ya Rabbi yoluna koy bizi, küt pat birileri bir şey yapmaya başladı. Niye oluyor bunlar? Talep ettin.

Babam onu şöyle derdi: Yavrum, ne istediğimi bilseydim belki istemezdim. Başıma gelenin haddi hesabı yok. Ne istemiş olduğumu bilseydim, belki de o sırada bu aklım olmuş olsaydı. Hani uyanmış ya, o sırada vurmuşlar aşk ile kozunu, azim Allah gidiyor. Olmuş olsaydı belki de istemezdim. Bazen de şöyle derdi: Yavrum biz yolun güzelliklerini anlatıyoruz, öbür taraflarını anlatmıyoruz, yanımızda kimse kalmaz. Şibli söylüyor ya hani, tımarhaneye atmışlar, benim taşıma dayanamıyorsunuz, dostunuzun taşlarına dayanamıyorsunuz, Allah'ın taşlarına nasıl dayanacaksınız? Yakınlaştıkça zahmetiniz artar, sorumluluklarınız da artar ama. Ne zaman ki Allah'a yakın geldiniz, bilin ki edep erkân gözetin. Yani kendi nefsinizi ortaya çıkartın. Çünkü edep dışarıda hayâ ve utangaçlıkla olur, içeride erkâna ayak uydurmakla alâkadardır.

İçeriden Allah'tan hayâ edin, çekinin. Ama dışarıdan erkânına ayak uydurun. Ne istiyorsa ona göre yaşayın demek yani.

Erkânı ne, kuralları ne?

Harama meyletme. Bitti.

Allah size nasihat verir, olur ki tutasınız, bitti.

İlim öğreniniz, bitti.

Adaletli olunuz, iyiliği emredin, kötülüğü men edin.

İsteği istediğiniz olduğu gün ve ne zaman ki Allah'ın sevdiğini sever, sevmediğini sevmezsiniz. Bakın, bir Allah var, onun sevdiğini seviyoruz, sevmediğini sevmiyoruz gibi de anlamayın. Ne zaman ki Allah-ı Azimüşşan sizi istila etmiştir, sevmediği sevmediğidir, sevdiği sevdiğidir, işte o zaman hürlerdensiniz. Çünkü sizden seven, vallah billâh diyorum,

anneniz bile dâhi olsa bu makama gelen bir insan için annesi düşman gibi gözükür; Allah'a tavır sergiliyorsa.

Düşman deyince illa silahlı milahlı bir şey anlama. Düş gibi de anlayabilirsiniz. Takdir-i ilahi yani, düş man. Yani olmayan bir şey, hile-i Rabbani. Azim Allah, Allah'ın sevdiğini seven kişi şu demek: Kendisi sevmiyor, Allah sevdiğini seviyor onda. Yani işte o hale vardığınız anki Allah'ın sevmediği sevmediğiniz, sevdiği sevdiğiniz, bütün varlığınızı Allah istila etmiş demektir, ne mutlu onlara. Zaten her şeyi muhit sıfatıyla kuşatmıştır ayrı mevzu da hususen size varlığından ikram veriyordur.

Gelecek hafta inşallah bu paragrafla beraber devam edelim çünkü bu kadar basit anlatılacak bir paragraf değil o. Hani cennet ve cehennem bahsi üzerine. Takdir çünkü onların kendine ait sıfatları var. Sıfatları üzerinden neye takılıyoruz, neyi seyran ediyoruz, neyi yaşıyoruz manâsında, inşallah devam ederiz.

Allah'ın selameti hepinizin üzerine olsun. Nur âlâ nur olun, varlığınız nur olsun, nur ile var olun, nur ile yaşayın. Cenab-ı Hakk'ın sıfatlarıyla vücut bulun, Cenab-ı Hakk'ın sıfatlarıyla vücut bularak ahireti yaşayın. Ahiretinizi ahirette değil, ahiretinizi gönül yurdu ahiretinde bulun, inşallah. O zaman orada da körlük kalkar.

GAVSIYE RISALESI OKUMALARI

01. 12. 2013 – Gavsiye Risalesi Okumaları
Halil İbrahim GENÇ

Beni bilmek görmektir ile başlamıştık aslında ki kitabın en can alıcı noktalarından bir tanesi bu. Bu gibi kitaplar ilahi metinler noktasındadır. İman edene tabii, iman etmeyen için de sonuçta Abdulkadir Geylani'nin kendisinin kaleme aldığı veya da ondan sözünü dinleyenlerin kaleme aldığı denilebilecek bir kitap. Lakin iman ehli olduğumuz için, söyleneni ilahi bir metin olarak ele alıyoruz. Yani aynı Kur'an gibi… Yani bir nevi bu kitap tevilatı Kur'an gibidir. Çünkü bir bakıyoruz okuduğumuz metnin bir paragrafı Kur'an da karşılığı olan bir ayet. Ayetin bir şeklide Cenab-ı Hakk'ın diliyle açılışı… Cenab-ı Hakk'ın kendisine yorum getirişi!

"Beni bilmek beni görmektir demek, aslında bilgiyle görüş sahibi oluyoruz… Bakmak ayrı bir şey, görmek ayrı bir şey…" Allah! Neyi hangi sıfatla biliyorsanız o sıfatlar üzeri de onu görürsünüz. Bilmediğiniz bir şeyi göremezsiniz. Bu noktadan baktığınızda önünüze bir hazine gelse hazinenin kendisini nereden bileceksiniz? Taş parçası diye alırsınız. Kaşıkçı elmasının bu şekilde hikâyesi vardır. Kimse elmas olduğuna kanaat getirmemiş, çerçinin biri çocuktan almış, o başka birine satmış, Yahudi'nin birisi elinden almış. Derken padişahın kulağına kadar gidiyor, ne kadar kıymetli bir elmas, taş olduğu anlaşılıyor. Herkes bu sefer hak talebinde bulunuyor ve hazineye katılıyor. Böyle bir hikâyesi var. Ne kadar doğru, ne kadar yanlıştır bilmiyorum. Bilmediğimiz için değerini de bilmeyiz, bilmediğimiz şeyi görmeyiz de, hakkıyla görmeyiz daha doğrusu.

Efendim bunu farklı bir noktada da söylerdi: Yavrum şimdi çay içiyoruz. Resulullah gelse yanımıza otursa, bir çay ısmarlasak bir de kaç tane çay içiyor ona bakarız derdi. Bilmiyoruz ki, görmemişiz ki, tanımıyoruz ki… Beni bilmek beni görmektir! Bu noktada Musa'nın kıssasını örnek göstermiştik keza… Hani Kur'an -ı Azimüşşan'da buyurur, Ya Musa,

korkma, ben âlemlerin Rabbiyim. Söz içeriğin, manânın taşıyıcısıdır. Onun için sözler sembollerdir. Ya Musa korkma, ben âlemlerin Rabbiyim deyince onun bilincinin önüne, zihninin önüne kendisini işaret ediyor zaten, imliyor. İstesek de istemesek de bu kelamı karşımızda birisinden duymuş olsak, hakikatiyle tabii, aynı anda Cenab-ı Hakk'ın nur tecellisiyle beraber, o bakış açısıyla bakarız. Yani Rabb'ül âleminin… Çünkü kendisini işaret ediyor, ben Rabb'ül âleminim diyor.

Geçen sohbetlerimizde değil de Fütuh'ül Gayb sohbetinde yapmıştık, kelam varlık aynasıdır demiştik. Yani kelam bir şekilde ayna görevi görür. Hem kişinin kendisini işaret eder, hem de karşısındakine kendisini işaret eder. İlahi sohbetlerin bir özelliği vardır: Kişiler anlatılırken Hakk kendini gösterir… Kişileri gösterirken Hakk kendini gösterir. Onun için, Kur'an da da öyledir, sizleri size anlatırken -şöyledir böyledir diye tanımlarla- sizler anlatılırken -o sizlere ayna olmasıyla Kur'an-, bir taraftan Cenab-ı Hakk size konuşan olarak kendini göstermiş olur. Ki evliyullah sohbetlerinde de böyledir. Evliyullah sohbetlerinde genelde genel anlatımlar olur. Babam onu şöyle derdi: Yavrum sen hakkı söyle, gerisine karışma. Hak söylenir, gerçek olan neyse o dile getirilir. O dile getirilişin üzerinden kişiler bir taraftan kendilerinde olan veya olmayanlarla yüzleşirler. Oku, hesap görücü olarak nefsin yeter ayeti kerimesi zuhur eder. Bu noktada o zuhuratın kendisinde kişiler kendilerini görürken, yani hak sohbetin kendisinde bir taraftan eksikleri, bir taraftan doğrularıyla kendi kitaplarını okurken, bir taraftan da kendi kitaplarını okumanın getirdiği hal üzerinden Cenab-ı Hakka şahit olmaya başlarlar…

Ben veli kulumun konuşan dili olurum noktasında bir taraftan kendilerini işaret edeni görmeye başlarlar. Bunlar içinde birçok yaşadığınız olaylarda belki vaki olmuştur, yani hayatınızda da belki örnekleri vardır. İkinci bir nokta, yani ben bilmenin gayrı değilim noktasındaki ve beni bilen beni görür noktasındaki söz… Yani Ya Musa, ben âlemlerin Rabbiyim dedikten sonra, âlemlerin Rabbidir bakışından sonra… Ama kişi karşısında böyle o hani zihinsel baktığı için, hani geçen haftalar yaptığımız bir sohbetti… Zihin olgusallığa bakar, akıl olgusallıktaki zorunluluğa bakar, düşünce ise oradaki yaratıcılığa bakar. Yani nedeni

ne, ne içinliğine bakar.

Evet, bir şeyin aklını arıyorsanız zorunluluğunu arıyorsunuz demektir. Onun için ayetlerimizi göstereceğiz diyor. Ayetlerimizi göstereceğimiz demek zorunlulukları, delilleri göstereceğiz… Çünkü delil ispatı olan şeydir. Akla hitaptır orada, ayeti kerimede delillerimizi göstereceğiz dediği anda âlemdeki zorunluluklar üzerinde kendimizi işaret edeceğiz demektir. Ama zorunluluklara vâkıf olmak Cenab-ı Hakk'a şehadet etmeyi getirir, delil noktasında. Yani Cenab-ı Hakk'ı işaret ediyor noktasında… Yani âlemdeki akıl iradeyi de içerdiği için irade edeni ve işleteni gösteriyordur bize… Yani eserden müessiri okumak demişler eskiler buna. Lakin âlemdeki düşüncesini, bize ele vermez, ne içinliğini bize ele vermez. Ne içinliğini yalnızca o kişinin kendisiyle edinebilirsin. Yani bir eylemi zorunluluklar üzeri zihnin önüne sunmuş olabilirsiniz… Ama o eylemi ne için yaptınız?

Onun için derler ya: İnsan kendi anlamını bilemez, nedenini bilemez gibi sözler. Değil… Açın Kur'an ı söylüyor; bilinmeyi istedim… Yani insandan muradı ne, ne içinliği ne, düşüncesi ne… Şu zorunluluklar, şu akıl dairesi içerisinde insanın ne içinliğine… Yani Cenab-ı Hakk'ın sizin üzerinizdeki düşüncesine… Onun için bizlere buyrulan şuydu, bu yolda giderken: Allah evvela aklı yaratmıştır, akıl üzerinden ne içinliği, düşünceyi yaratmıştır. Çünkü düşünenin iradeye bağlılığı vardır. Her ne düşünüyorsanız sonuçta bir iradeye bağlıdır. Düşüncenizi de yerine getirmeniz için de zorunluluklar dairesinde iş görmeniz gerekir. Zorunluluklar dairesini geçen haftalar ceberut âlemidir diye de söylemiştik, bundan önceki söylevlerde. Yani âlem de zorunluluk, ceberut. Âlem ceberut demişler. Eski dilde başka bir isim daha takıyorlar buna, sünnetullah, Allah'ın yasaları. Yasalar size hakkı gösterir… Çünkü bir yasadan bahsediyorsanız bir akıldan bahsediyorsunuzdur, bir akıldan bahsediyorsanız sonuçta bir iradeden bahsediyorsunuz demektir.

Azimüşşan evvela âlemdeki zorunluluğu var etmiştir, yani günümüzde fizik yasaları dediğimiz şey. Onun üzerinden de muradını dile getirmiştir artık. Yani oluşa geçirmiştir muradını. O da "bilinmeyi istedim ve Âdem'i yarattım." Ve hemen arkasından "halife diye yarattım." Hemen

arkasından Kur'an 'ı Azimüşşan'a baktığımızda, "insi ve cinsi bana ibadet etsinler" yani beni yaşasınlar, bana hizmet etsinler diye yarattım. Çünkü ibadetin kendisi Hakk'a varmak içindir. İbadetin kendisi birinci aşamada buyken, ikinci aşamada Hakk'ın kendisini hakkıyla yaşamak içindir. Birinci aşamada arınma sürecidir, arınma süreci olmadan Hakk'ı kendinizde bulamazsınız. Yani âlemden aldıklarınızla, tortularla örtünmüşsünüzdür, o tortuları atmanız içindir. Buna kimileri yoga diyor, meditasyon diyor vesaire. Önemli değil, ister namazınız ister orucunuz olsun bu âlemde sizi Hakk'a örten şeyler neyse, bir nevi korunmak için takva dediğimizin bir cüzüdür ibadet… Bu noktada korunmak için yaptığınız eylemlerle beraber korunmaya alırsınız ama bir taraftan da geçmişte aldığınız birikimler ne varsa onları atmaya başlarsınız. Gün koşturmasının içinde bir vakit namaza durmak aynı anda günden, o telaştan sizi koparmaz mı? Hakk'ın huzuruna taşımaz mı? Eğer hakkıyla yapılıyorsa tabii…

Orucun kendisi küfürden, dünyaya olan iştah gibi şeylerden koparmaz mı? Bir taraftan arınmak içindir, bir taraftan da arındığınız noktada korunmanız içindir ama bir taraftan da Cenab-ı Hakkı ilahi sıfatlarla üzerinizde yaşamanız için size bir araçtır. Hakkıyla yaşamaya terfi etmek için bir araçtır. Bu noktada diyor zaten, yakın gelene kadar ibadet et.

Geçen haftaki konumuzda da en önemli noktalardan bir tanesi hürlük meselesiydi. Hürlük meselesine Ali Şeriati'nin söylediği dört şıktan girmiştik… Dört şık neydi: Bir, doğaya mahkûmuz, doğaya mahkûmluğu bilimle aşıyoruz diyor kendisi. Ama tasavvuf ehli bunu keramet vaki olaylarla da aşıyor: Tayi mekân, tayi zaman… O tarafı görünmüyor, tabii bilimsel bir dille yazdığı için onu es geçmiş olabilir ama bilmediği bir şey olduğunu zannetmiyorum. İkincisi, diyor ki tarihimize tutsağız. Ve bu noktada üçüncüsü ne? Kendi değerlerimize, kültürümüze tutsağız, yaşam ortamımıza tutsağız diyor. Dördüncüsü nefsimize, hevâlarımıza tutsağız. Burada en önemli şeylerden bir tanesini es geçmiş ki onu da söyleme mecburiyeti var: Beklentilerimize tutsağızdır. Geleceğe tutsağızdır, geleceğe yüklediğimiz beklentiler… Çoluğumuza çocuğumuza, işimize gücümüze, hayallerimize… Olmaz koşullar imkânsız

noktalarda aklı görmeden, âlemdeki akıl yürüyüşünü görmeden, Cenab-ı Hakk'ın ilahi düşüncesini de görmeden… Çünkü o da bir zorunluluk oluyor. Çünkü Cenab-ı Hakk'ın ne içinlik üzeri var etmeye başlamasının sonucunda… Çünkü ahlâkı sabittir, bu noktada taviz vermez, o da bir akıl oluyor artık. Yani zorunluluk oluyor yaşantınıza… Onu da görmüyorsak âleme yüklediğimiz beklentiler sonucunda olmazlığa doğru gidersek, yani beklentilerimizin olmazlığı bizi yıkar.

Burada psikiyatriye bile gidilebilir. Psikiyatride de en temel şeylerden bir tanesi kişinin geçmiş problemlerini dinlemek. Kaynağına gitmek aslında… Aslında en büyük problemlerden bir tanesi de geleceğini sorgulamak, umudun var mı? Sorumlulukların var mı? Yani bunu da geçen haftalardan yaptığımız bir örnek… Bacım bir gün psikiyatriye gidiyor, adamın sorduğu soru şu: Sorumlulukların var mı? Var. Çocuklarıma karşı ödevlerim, şunlarım bunlarım… Umutların var mı? Var… Senin bir şeye ihtiyacın yok, yürü git demiş. Yani geçmişin problemliymiş, şuymuş buymuş; aşar çünkü… Sorumluluklar sizi hayata bağlar. Onun için geleceğe olan beklentiler makulse sizi yıkmaz. Olup veya olmamaları önemli değil. Hevâlarımızdan dolayı beklentilerimiz olabilir, zorunluluklardan dolayı beklentilerimiz olabilir. Kariyerimiz, umutlarımızdan dolayı beklentilerimiz olabilir. Makulse olup olmama ihtimali önemli değil. O ihtimali kendimizde beslemezsek… Olabilirlik noktasında, bizi yıkmaz.

Verirse de Allah vermezse de Allah… Kendi ayağımıza takıyoruz çelme noktasında. Her şeyi takıntı yapıyoruz. Öyle bir kardeş gelmişti bir gün. Geçmişini takıntı yapmış… Yaşadığı ortam, ailesi, şunlar bunlar… Böyle yaptılar şöyle ettiler. Verdim, verdim hep böyle oldu, şamanlara kadar gitmiş bu, kurtulmak için… Dedim iyilikler kötülükleri giderir, ne diye geçmişine takılıyorsun. Önüne bak, yaptığın hayırlarla onları unut. Çünkü yaptığınız hayırlar size yaşam sevinci katar. O yaşam sevinciyle beraber kendinize problem edindiğiniz şeyleri unutur gidersiniz. Zaten ibadetten amaç kendinizi unutmaktır. Ama diğerleri sizi tüketir, unutturmaz. Siz kendiniz varsınızdır orada, onun için de kendinizi tüketirsiniz. Yıkılırsınız. O tükenişin içinde en sonunda depresyonlar,

depresyonun daha ilerisi deliliklere doğru gider ve asosyal bir düzeyde yaşamaya başlarız.

Ama her şey hakkınca… Bunun da temelinde şöyle bir şey yatar: Her şeyi hakkınca vermek. Hakkınca yaşamak. Bizim dinimizde keşişlik yoktur mesela. Niye? Çünkü nefs dediğimiz bir zorunluluğumuz var. Yani insan olabilmemizin zorunluluklarından bir tanesi… İstesek de istemesek de doğamız gereği içgüdülerimize mahkûmuz, onları terbiye etmek dururken onlardan kurtulmamıza imkân yok. Yani öldüremezsiniz bir şekilde… Onun için diyor ki Resulullah efendimizin dini Muhammet gereği… İslâm'ın dini Muhammet veçhesi gereği baktığımızda; birileri geliyor, diyor ki efendim, filanca yerde sulak bir yer buldum. Gideceğim oraya, kendimi hadım ettireceğim, oralarda kendimi ibadete vereceğim. Resulullah diyor ki ben senin için güzel bir örnek değil miyim? İkinci defa aynı şekilde geliyor, yine aynı cevabı veriyor: Üçüncüsünde diyor ki evlenirim, çoluk çocuk sahibiyim. Eşlerimle beraber olurum, güzel kokular sürünürüm. Ben sizin için güzel bir örnek değil miyim? Yani onu terbiye et, helale taşı…

Ki bunun için de uyarılmış bir insandır. Başından geçen bir olay sebebiyle "ey peygamber, senin nefsine helal kıldığımız şeyi sen kendi nefsine ne diye haram ediyorsun" diye ayeti kerime var. Yani helale taşımak demek hakkıyla yaşamak demektir. Yaşantının kendisinde her neyi hakkıyla yaşıyorsanız helali gereği… Çünkü helal eşittir dinde sizin hakkınız olan şey. Sizi o şekilde gerçekliğe taşıyacak şey, takıntı yapmazsınız çünkü. Helaller terbiyenin gereğidir. Bu noktada, emir ve yasaklar dairesinde neye ayak uyduruyorsanız ve vicdanınız doğrultusunda Allah'ı azimüşşan'dan emin olmanıza taşındıktan sonra ve hayatınızda da emin olan bir ahlâka sahip olduktan sonra, Allah'ın lütfü ihsanıyla her şeyi hakkıyla yaşamaya başlarsınız. Nefsinizin, aklınızın, ruhunuzun hakkı… Ruhun hakkı ibadetlerdir, nefsin hakkı da ibadetlerdir.

Şöyle bir şey derler; nefsinin hakkını ver, nefsine zulmetme. Yani nefis serbest, istediğini yapsın. Bu söz o anlama gelmez. Nefis içgüdüleriniz doğrultusunda, menfaatlere bürünürse içgüdüleriniz… Yani akılda menfaatler, bedende hazlar, kalpte heveslere bürünürse onu baş

edemeyecek bir canavar yapmış olursunuz. Hakkı nedir? Terbiyedir. Terbiye edilmezse ilahi sıfatı üzeri zaten çıkmaz… Yani Cenab-ı Hakk'ın üzerinizdeki ismi âzamı çıkmaz oraya, yani sizin kendi ismi âzam'ınız ortaya çıkmaz. İlahiyata bağı olan, sizi yönlendiren, hayatta size biçim veren, yaşantınıza biçim veren sıfat ortaya çıkmaz artık. Onun için onu terbiye etme hakkı var. Terbiye ettiğinizde o sıfatın hakkı ortaya çıkar. Arınmış olursunuz. Onun için demişler duygularda arınma; kin, nefret vesaire… Zanlardan arınma; emir ve yasaklar dairesinde kendini helale taşımak. Arınmanın sonucu… Bu da size takvayı getirmiş olur, katımızda üstün olanlarınız takva sahipleridir diyor. Yani kadınıdır, erkeğidir, şüyudur buyudur da demiyor. Katımızda üstün olanlar takva sahipleri, yani korumalılar… Hem bir taraftan da salih amellerde sizi korur. Yaptığınız hayırlar sizinle yürür. Size verdiği yaşam sevinciyle yeni hayırlara doğru tetikler ve size aynı zamanda yapacağınız şeylerden men etmeye başlar. Huylarınız olmaya başladığınızda sizi men eder.

İnsanın iradesini başka bir iradeye taşımak kadar zor bir şey yoktur. Huylar noktasında irade ama… Derler ya, can çıkar huy çıkmaz: Huylar noktasındaki irade buluşlarını terbiye etmek kadar zor bir şey yoktur. Bu noktada da erenler şöyle bir söz söylüyor; bir dağı toplu iğnenin ucuyla başka bir yere taşımaya benzer; yani imkânsız gibi bir şey. Ama toplu iğneyle taşınabiliyorsa taşınabilirliği varmış demeye de gider… İbadetler sizin kendinizi yitirdiğiniz noktada tecelli eder. Ne zaman kendinizi ibadet yaparken unuttunuz? Birine hayır yapıyorsunuz, bak yaptım… Ben sana şu ibadeti yapmadım mı? Filancalar görsün, desinler ki… Yani filancalar görsün, desinler ki sizi riyaya götürür… Aynı zamanda da başa kakmalar da sizin kendiniz, nefsiniz için yaptığınızın işareti olur, o da şirke götürür… Hani gizli şirk dediğimiz nokta… Çünkü başa kakıyorsanız kendi nefsiniz için yapmışsınızdır. O zaman ben yaptım hali üzeri kendi nefsinize varlık vermeniz, merkeze kendinizi almanız, eylemde Allah için yaptığınız bir şey dâhi olmuş olsa sonradan başka insanın başına kakmanız merkeze kendinizi almanız olur, bu da gizli şirke götürür.

Benliğimizi terbiye etmiyoruz. Onun için, elleri bomboştur diyor ayeti kerimede. Yaptığınız iyilikte kendinizi unutacaksınız. Yani kendiniz için

olmayacak, başkaları için olmayacak. Ne zaman ki kendinizi unuttunuz, yitirdiniz orada, o zaman o ibadet ibadettir. İbadet zaten Allah için yapılana derler. Allah için yaptığınız şey ibadettir. Filancalar için yapmışsınız, bak riyaya girdi; elleri boş. Çünkü onu ibadet olarak kabul etmiyor. Veya da başına kaktınız, başlangıcında niyet güzel ama başa kaktınız, sonucu, akibeti kötü… Kendinize çevirdiniz çünkü… Kendinize varlık vermenin bir aracı yaptınız. Yine ibadet olarak kabul etmiyor… Çünkü ibadette, niyette temel olan Allah için oluşudur. Sürecinde gerçekleşen kendinizi yitirmiş olmanızdır. Orada siz olmayacaksınızdır. Sadece bir araç olacaksınız. Araç bile olmayacaksınız kendinizi yitirdikten sonra. Sadece orada Hakk olacak.

Yani bugün benim için ne yaptın Ya Musa? Yani üzerinde ben Şafi oldum mu? Vedud oldum mu? Seven oldum mu, şifa veren oldum mu? Rızk veren, adalet sahibi oldum mu? Bir kişi bunları yaşarken kendi duruyorsa Allah yok ki orada, O'nun için yapmamıştır ki zaten… Ama sadece şifa verirken sebepsiz, sadece şifa vermek için yapar. Severken sebebiniz var mıdır? Sadece seversiniz. Bu bağlamda baktığınız zaman ruhunuzun hakkını verin. Yani hayattan lezzet alın. İyilikler, doğruluklar ruhunuzun hakkıdır, ibadetler ruhunuzun hakkıdır. Nefsinizi terbiye etmek için gereklidir. Hemen arkasından söyleyeceğim şu: Nefsinize zulüm etmeyin ile başladık, nefsinizi serbest bırakmanız zaten nefsinize zulümdür. Bu bağlamda azimüşşan buyuruyor, nefsinize zulmetmeyiniz diye. Çünkü nefsine zulmetmek demek onu serbest bırakmak demek! İçgüdülerini, menfaatlerini, hazlarını, zanlarını… Yani akıl dairende, beden evinde, gönül deryanda bir canavar var ki o canavarı serbest bırakmışsın. Sonucu ne? Nefsini ilah edinenler.

Onun ilahlık dairesine girdiğiniz anda size artık müsaade bile vermez. İyilik yapacaksınız, hemen arkasından kendini koyar. Ne yapacaksın, boş versene. İbadet edeceksin, sıkar. Efendim, ibadetlerden lezzet alamıyoruz. Niye alamıyoruz? Nefsiniz var ya… Ya kendiniz için yapıyorsunuzdur, ya başkaları görsün diye yapıyorsunuzdur. Allah'ın huzuruna çıkmıyorsunuz, Allah için yapmıyorsunuz… Yarın tansiyon çıkacak. İbadet et ya, tansiyonla gidersen ne mutlu sana...

Yani oruç tutmayacak ya da namaz kılmayacak durumdasın. Ayağa kalkıyorsun, kalp krizi geçiriyorsun vesaire… O intihardır. Çünkü hayatın kendisinde bi-zatihi hakkı yaşamak için, yani ne içinliğimizi, Allah'ın bizdeki düşüncesini yaşayabilmek için ne yapmamız gerekiyorsa yapmamız gerek. İntihar bir kaçış… Veya bu noktada bir kaçış yok. Niyetimiz Hakk için olabilir ama o sırada olabilecek var, olabilirliği var, olmazlığı var. O zaman nefsimize hâkimiyetimiz, helallerle hâkimiyetimiz bir… Kaçmak değil çünkü dinimiz keşiş dini değildir. Kaçtığımız her şey sonunda bizi yakalar. Bunu da gazete haberlerinde hep görüyoruz: Gazeteleri okuduğumuz zaman ilk sırada Vatikan'ın davalarla alâkadar olduğu konu sapkınlıklar. Keşişlerin sapkınlığı… Demek ki bastırılamıyor. Terbiyeye çalış, kaçınılmaz çünkü. Onun için nefsinizin hakkını vereceksiniz. Ama helalini, helali neyse o… Helali hakkı demektir.

Tefekkür etmeyen, düşünmeyen bir akıl geleceğini heba etmiş olur. Düşünmeyen bir insan geleceğine dair ne yapabilir ki? Ahretini bilmeyen bir insan olayları nasıl hâkimiyetine taşıyabilir ve o noktada hareket edebilir ki? Dinimiz akıl dinidir, sonuca göre yaşatır bizi… Sonuçları bilmediğimiz bir şeyin aklını dökebilir miyiz? Aklını bilmediğimiz bir şeyin sonuçlarını görmüyoruz demektir. Bu durumda nasıl hayatımıza sirayet ettirebiliriz ki?

Sonuçlar üzerinden yaşamıyorsak -ki Kur'an dili sonuçlar dili demiştik- nasıl hayatımıza sirayet ettirebiliriz ki? Hep ahirden konuşur… Hani müşrik, münafık, İbrahim, Musa, Muhsin diyor, Müslim, Muttaki diyor… Fark etmez… İsimlendirdiği her şey yaşanmış bir şeyin sonucudur. Bunlardan mı bunlardan mı olacaksın diye kategorileştiriyor, değişmezler olarak önümüze sunuyor. Hüviyet tavırları olarak yaşayacağımız ne olacak? Ya mutakkilerden olarak mı hüviyet tavrında olacağı, müşrikler olarak mı hüviyet tavrında olacağız? Bir sonuçtan konuşuyor. Böyle yapanlar böyledir, böyle yapanlar böyledir diyor… Veya böyle yaparsanız size böyle karşılık veririm, böyle yaparsanız şöyle karşılık veririm… Yine sonuçta konuşuyor, bakın.

Onun için Kur'an ı iki ilke üzeri okuyun demiştim. Bir, Hüviyet kitabı, hüviyet ilkesiyle okuyun çünkü Cenab-ı Hakk hüviyetini sunuyordur.

Hüviyet biçiminden kendisine inanıp inanmamasına göre, insanların yaşam biçimlerine, inanıp inanmamaya göre yaşam biçimlerine göre hüviyetlerini konuşuyordur. O hüviyetler üzerinde kendilerine tavırlarını konuşuyordur. Müşriklerin, münafıkların sonu bu, vesaire…

İkincisi ahlâk… Çünkü hüviyet ahlâkla alâkadardır. Güzel ahlâk, kötü ahlâk, fark etmez. Bir şeyin hüviyetinden bahsediyorsanız ahlâkından bahsediyorsunuzdur. Görüyoruz ki ceberut âleminde sünnetullah dairesinde Cenab-ı Hakk hüviyet tavrında… Yani düşüncesi hüviyet tavrında olmak… Çünkü bilinmeyi istedim dediği anda kendini hüviyetlendirmeye başlıyor. Ya Musa, korkma, ben âlemlerin Rabbiyim dediği anda yine hüviyetlendiriyor, âlemlerin Rabbi olarak hüviyetlendiriyor. Onun için, müthiş bir şeydir bu: Diyor ki beni görmek, beni bilmektir, ben bilmenin dışında değilim diyor. Hüviyetini bilmediğiniz bir varlığı nasıl bileceksiniz ki? Dua ediyorsunuz, duanızın ispatı…

Bakın, Allah katında din İslâm derler, Allah katında din İslâm demek şu demek: İslâm ile yalnızca Allah katına kabul edilirsiniz demektir. İslâm, yani selametini bulmayan, selametini, sulhunu bulmayan, âlemdeki ilişkilerinde her şeyi hakkınca, haklarını vererek yaşamayan İslâm olamaz demektir. Allah katı gönüldür demiştik. Bir kişi gönülde hakka taşınabilmek için evvela selametini, sulhunu bulması gerek. Allah ile sulh bulmayan hiçbir şekilde selamet bulamaz.

Bu şu demek: Bir varlığın varlığında yaşıyoruz, O varlığın varlığında yaşarken beyt iyiz, lakin O'nun iradesi, düşüncesi dışında yaşamaya çalışıyoruz. Aramızda, sebepleri ve kendimizi koyuyoruz. Ne zaman ki hüviyeti hüviyetiniz, fiiliniz fiili olur, sıfatları sıfatınızdır, yaşantının kendisinde O'nu buluyorsunuzdur…

Bir ayetle örtüştüreyim: Biz birine hikmet verdiysek, bolca hayır vermişizdir. Hikmet, ilahi düşünce demektir. İlahi nedensellik. Allah gibi yaşamadan Allah'ı bilemezsiniz. Allah gibi düşünmeden Allah'ı bilmenize imkân yok. Mesela Rahmaniyeti bilmiyorsunuz, adam cömertlik nedir bilmiyor. Allah'ın cömertliğini nasıl bilecek? Sevgi nedir bilmiyor, nasıl

bilecek sevmeyi? Görme nedir bilmiyor, nasıl bilecek görmenin nasıl olduğunu? “Beni bilmek beni görmek demektir.” O hüviyet üzerinde tecelli ettiği içindir ki özdeşlikler de zıtlık olmadığı için, karşıtlık olmadığı içindir ki yaşamın kendisinde bulacağız. Hayır, yaşanandır ama vererek yaşanandır, sahiplenerek değil.

Bütün hayır ilişkilerinize dikkatli bakın. Temelinde yatan hep verici oluşunuzdur. İbadetten tutun, iyilikler dediğiniz ne varsa… Hepsinde vericisinizdir. Veren el, alan elden üstündür ya… Her verişinizde Cenab-ı Hakk’ın bir sıfatını yaşıyorsunuzdur. Merhametle kucaklaştığınızda sevginizi vermez misiniz? Merhametinizi paylaşmaz mısınız veya severken… Veya birisi ihtiyaçlıdır, maddiyatınızı paylaşmanız gibi. Veya ilminiz vardır ilminizi paylaşmanız gibi.

Bunu da eskiden şöyle demişler: Hikmeti nasıl ediniriz? Yaşarken ediniriz. Ama nasıl? Hayır, üzeri demişler. Erenler bunu şöyle demiş, “Baba hizmet, oğlum himmet” Himmet kişinin kendi nefsine… Bakın, himmet dedikleri hizmet üzerinden kişinin kendi nefsine himmetidir.

Allah’a hizmetiniz, ibadetiniz, yaptığınız her türlü hayır kendi nefsinize himmettir. Yani baba himmet, oğlum hizmet… Çünkü hizmetin himmetindir. Buradaki himmetten yani bana gel, işlerimi gör, şunu yap, bunu yap değil… Ne verdilerse sana paylaş, yani şükrüne er. Çünkü şükür karşılığıyla, ziyadesiyle vermek anlamını da içerir. Sana ne verdiyse geri ver, sana ne verdiyse geri ver. Allah için ibadete çağır, yaşamını ibadete taşı… O zaman yaşamınızın kendisi üzerinde Cenab-ı Hakk’ı görürsünüz, işte o zaman hikmete vakıf olursunuz. Nedenselliğinize o zaman ermeye başlarsınız. Allah için olmak, evvela Allah’ı bilmek, ilm-el yakın veya ayn-el yakın fark etmez, evvela Allah’ı bilmek, ondan sonra O’nunla tanışmaya çalışmak. O’nunla yaşamayı öğrenmeye çalışmak, en sonunda O’nu yaşamaya çalışmak. Çünkü zaten yaşadığınız varlık O, dirilikte yaşadığınız tek varlık. Sıfat sahibi O, fiil sahibi O… Sadece onunla barışık mıyız değil miyiz? Selamete gelmiş miyiz gelmemiş miyiz? Kabul olmuş muyuz olmamış mıyız?

Peki, kabul olduğumuzu nasıl öğreneceğiz? Yani gönül deryasında Allah

bizi kabul etti mi etmedi mi? Yani İslâm olduk mu olmadık mı? Duanız kabul oluyorsa, hitap muhatap ilişkisinde Cenab-ı Hakk sizi kabul etmiş demektir. İki, yaptığınız hayırlara gayret ediyorsanız, eyleminiz, ahlâkınız kendi menfaatleriniz, içgüdüleriniz doğrultusunda olmaktan çok terbiye edilmiş ve helaller, emir ve yasaklar dairesine olmaya başlamışsa kabul edilmişsiniz demektir, iki. Hafiden ses aldı derler. Yani keşifleriniz yavaş, yavaş başlamaya başladıysa, bilmediğiniz şeyler size öğretilmeye başlandıysa o zaman kabul edilmişsiniz demektir. Yani amellerinizi Hakk'a taşımaya başladınız, emir ve yasaklar doğrultusunda severek hareket ediyorsunuz, dualarınız kabul oluyor, hitap muhatap ilişkileriniz var artık… Dua Allah'ın ispatıdır ve kabulünün ispatıdır. Allah kabul etmediği kişinin duasını kabul etmez. Etmez, imkân yok… Onun için İslâm dediğimiz Âdem'den Hatem'e dir. Hangi düzeyde İslâm olduğumuzun problemi çıkar bu sefer.

Evet, kabul edildik ama Âdem'i miyiz? İsevi miyiz? İbrahim'i miyiz? Ne kadar İslâm'ız? Ne kadar kabul edildik? İbrahim kadar mı? İsa kadar mı? Âdem kadar mı? Muhammet Mustafa kadar mı? Bu noktada hürlük, zemin olarak… Bir kişinin nedeni neyse veya her varlık için hürlüğü tarif edersek… Nedeni neyse nedeni doğrultusunda yaşıyor ve o koşulları buluyorsa o hürdür. Kedi kediliği kadar, ağaç ağaçlığı kadar yaşayabiliyorsa hürdür. Nedeni insanın Hakk ise, Hakk için ise, yani insanın üzerindeki düşüncesi, hikmeti ne? Yani insanın hikmeti Allah'ı azimüşşan'ın üzerindeki düşüncesi. İnsan üzerinde düşündüğü ne? Bilinmeyi istedi, ne kadar biliyoruz? Veya bilmeye çalışıyoruz? Yaşarken bilmemiz gereken bir varlık…

İkincisi, halife diye yaratılmış. Yani ilahi sıfatlar üzeri görünecek. Üçüncüsü, Allah'ın lütfu ihsanı, bana hizmet etsinler diye yarattım. Bakın, halifelik sizin üzerinizde olan bir şey ama hizmet etmezseniz görünmez. Yani ibadete taşınmazsanız üzerinizde görünmez. Yani halife diye yaratacağım diyor. Yarattı, tamam… Yarattıktan sonra onun halife olarak görünebilmesi için eylem yapması şart, Allah için olması şart ki o noktada halifelik ortaya çıksın. Bu noktada baktığımızda umumi dairede ilahi sıfatları insanlar yaşarken zorunlu olarak zaten halife. "Bilerek veya

bilmeyerek secdedesiniz.” Ayeti kerimesi gereği baktığınızda ilahi sıfatlar görülüyor. Bilinmeklik istenci doğrultusunda insanlar bilmeye çalışıyor. Yani ontolojik olarak baktığınızda insanın zemini bu şekilde yapılandırıldığı için zorunlu olarak bilgiye muhtaç olarak hareket ediyor. Merak, şüpheyle bilmeye çalışıyor. İnsanlık tarihinde bilgiden başka bir şey miras bırakılmıyor. İstesek de istemesek de ilahi sıfatlar, kiminde gadap, kiminde celal, kimi cemal, kimi kahhar sıfatlı, devletlerarasında bile. Kimi muti, kimisi halim… Değil mi? Kimi hesabını seri görür, seri’ül hesap, kimisi ağır görür, sabır sıfatı gereği yerinde bekler. Sakine’ye varmıştır, miskinler dediğimiz geçen haftaki noktada…

Ama sonuçta baktığınız bir şey daha var: İnsana diyor çalıştığından başka bir şey yoktur. Doğasına da çalışmayı zorunlu kılmış. Çalışmadan armut piş, ağzıma düş derlerdi eskiden. Bir hadisi kutsiyle de renklendirirlerdi bu sözü: Kulum, bana bir adım gelirsen sana 10 adım gelirim… İşin güzel tarafı şu: Kulum sen orada otur, ben geliyorum demiyor. Yani adım at… Kendi üzerindeki sıfatları açığa çıkar. Eyleme dur, çalış, melekelerini kuvvetlendir, açığa çıkar onları. Gözünüzü kapatırsanız görmeyi nasıl yapacaksınız ki? Peki, iyilik yapmazsanız hayrı nasıl yaşayacaksınız ki? Kerimliği nasıl bulacaksınız? Ödevleriniz, sorumluluklarınız olmazsa Rab sıfatını nasıl bulacaksınız? Sorumluluklarınız doğrultusunda çalışmazsanız, gayretlerde bulunmazsanız Rab sıfatını, mürebbi sıfatını kendinizde nasıl bulacaksınız? Onun için doğamıza ilahi sıfatlara hamil olduğumuz için eylemlerimizde zorunlu olarak onları yaşamak verilmiştir. Onun için insan, bir köşeye çekilesi bir varlık değil. Nedeni doğrultusunda yaşadıkça özgürdür. Ne zaman ki biri onu sınırlamaya çalışır, doğasında olanı açığa çıkartmaya bastırır, orada patlaklar başlar. Çünkü kendi sıfatının hakkını vermiyor. Kişilik bozukluklarından tut isyanlara kadar gider bu…

Aile yaşantısından tutun, toplumsal yaşantılara kadar bu böyle değil midir? Başka insanların fıtratlarında olanı bastırdığınızda ya isyan olarak karşılık görür veya kişilik bozuklukları olarak ortaya çıkar. Hürlüğün ikinci tanımından sonra, hür olabiliyorsak doğamız gereği yaşayabileceğiz… Yani bazılarımız onu şöyle söyler, derler ki biz buraya insan olmaya

geldik. Evet, insan olmaya geldik ama insanlığımızda Allah'ı bulmaya geldik. İlahi sıfatlar üzeri burada O'nu yaşamaya geldik. O zaman hürsünüz…

Onun için hürlüğün ikinci bir kavramı olarak erenler şöyle söylüyor: Bir kişi hakikatle bilinçlenecek irşat olacak yani… Üç, yaşamda, seçimlerinde, iradelerinde Hakk için olarak kemâlâtı, olgun seçimlerde bulunacak. Yani rüştünü eylemlerinde ispat edecek… Hakk için olduğu ve ilahi sıfatlar üzeri yaşantısında, seçimlerinde… Çünkü rüşt seçimlerde, eylemlerinizde görünür… Hani kişi işinden belli olur dedikleri şey. Olgun seçimler, doğru seçimler ve o seçimlerinizde kararlılığınız, arkasında duruşunuz sizin rüştünüzü gösterir. Olgunluğunuzu, hürlüğünüzü gösterir.

Ama seçimlerinde doğru, arkasında durmuyor… İlla bir şeye mahkûm yine, ayağına pranga olmuş, takılmış… Bunu şöyle algılayalım: Cömertlik yapmanız gereken bir yer var veya ilminizi paylaşmanız gereken bir durumla karşı karşıyasınız ama siz saklandınız veya sakındınız veya vermediniz… Kerimliği nasıl bulacaksınız ki? Evet, Allah dediniz ama o sıfatında Hakk'ı yaşayamadınız. Bunu biraz daha farklı bir veçheye taşıyayım: İnsan renksiz bir varlıktır. Çocukluğunda hammadde gibi gelir. İlahi sıfatlarla vücut buldukça biçim bulur, renklenir, biçim kazanır… Hüviyet kazanması zaten onun biçim kazanmasıdır.

Bu noktada çalışma temelinde zorunlu. Bakın, insan biçimsizdir. Cenab-ı Hakk'ın ilahi sıfatları üzeri yaşadıkça gerçekten güzel bir biçim kazanmaya başlar ki ona Muhsinler denilir zaten Kur'an-ı azimüşşanda… Söz geçerlilik kazanıyorsa, hüviyetin başka bir basamağıdır bu… Bu çok önemli bir nokta… Bir, hakikate dair irşadı olacak, iki, rüştünü eylemlerinin arkasında durarak ispat edecek, üç, sözü âlemde geçerli olacak, yani sahihlerden olacak. İşte o zaman gerçekten hürdür, artık iş görüyordur o. Yani birilerinin iradesi altında değildir. Sıfatını sıfatında buluyordur, dışında başka sıfata bağlı değildir. İradesini kendi öz varlığından buluyordur, başkalarının iradesine bağlı değildir. Ve zatını zatında buluyordur, başka birileriyle kendini var kılmıyordur, nedenini başka bir yerde bulmuyordur. Kendi dışında bir neden aramıyordur. İşte

o hürdür, yaptığı her şey âlemde karşılık bulur.

Yaptığı her şey âlemde bir iş görür, illa… Düşüncesi, iradesi… Halleri, neyse âlemde illa karşılık bulur. Çünkü yaşam enerjisi çok kuvvetlidir. Yaptığı hayırlar, ibadetlerle beraber yaşam enerjisi, yani beslendiği varlıktan beslenişi çok kuvvetlidir. Bunu eskiler nuru çok kuvvetli derlerdi. Hani bazen diyorlar ya, pozitif enerjisi çok kuvvetli… İş görür artık, o hürdür. Ve silik insanlar, ezik insanlara dikkatli bakın, ne hayatlarında kendileri iş görür ne de düşünceleri iş görür. Kendilerinde kapalıdırlar çünkü. Hani La ilahe illallah diyor, ol dedikleri olur… Evet, la ilahe illallah ile ol dedikleri olur ama Allah'tan başka ilah olmadığını artık kendi yaşantılarında görür ve yaşıyorlardır. Cenab-ı Hakk'ı hangi sıfatları üzerinde kendilerinde buluyorlarsa -esmayı hasları dedikleri ki o kişinin ismi âzamıdır dediğimiz noktada- işte o sıfat üzeri âlemde iş görüyordur. İşte onlara kutuplar, kırklar, yediler, üçler, gavslar vesaire dediğimiz insanlar. Hakikaten de yeryüzündeki iş görmeleri de öyle: Kendi üzerlerindeki sıfat neyse zamanın sıfatlarıdır. Ve onlar birilerine göre değişmezler, bir şeylere göre değişmezler. Allah'a göre yaşar ve Allah üzerinden değişirler, vücut bulurlar. Onun için demişler: Halka göre değil, Hakk'a göre yaşarız.

Hakka göre yaşadıkları içindir ki halka biçim verirler. Hiç sesleri çıkmasa bile, bir yerde oturuyor olsalar bile halka biçim verirler. Düşünceleriyle, muhabbetleriyle, üzerlerinden saldıkları kuvvetli enerjiyle… Ve zorunlu olarak halk onlara devinir. Çünkü âleme bıraktığınız enerjiden beslenirler… Hani diyor ya Hazreti Ali, bunu bir parça anlamlandırmak için: Söyle bana dostunu, söyleyeyim sana kim olduğunu diyor. Çünkü yaşadığınız insanlardan aldığınız enerjiyle onlara dönüşmeye başlarsınız! Eğer iradenizde sağlam, kişiliği de sağlam bir kişiyse ne kadar kendinizi tutsanız bile değişmeye başlarsınız. Yok, eğer kendinizi onların sevgisine bırakmışsanız dönüşürsünüz. Ailede buna çok şahit olursunuz. O sevgi, o muhabbet çocuğu anne babaya çevirmez mi? Evet, potansiyel olarak çocuk anne babaya hamildir. Ama onların sevgisi, ilişkisi, çocuğun onlara karşı eylemi sonuçta o hamil olduğunu doğurtmaz mı? Zorunlu olarak… Kimisi âlemde sevgiyle dönüşür, kimi direnç gösterir ben, ben diye…

Fark etmez.

Onlardan çıkan düşünceler, haller bir sel gibidir, yüksek derecede bir enerji kaynağıdır. İstese de istemeseler de dönüştürürler. Onun için yüz, dörtyüz ya da sene mücahitleri dediğimiz bu şekilde iş görürler. Cenab-ı Hakk'tan gelen bilgi, hal neyse âleme yayılır, o enerji âlemde kalıcıdır artık ve bütün insanlık artık onların yaşadığı hallere doğru döner. Daha doğrusu geleceğin prototipidir, yaşamın prototipidirler. Evvela yaşanır, ondan sonra bütün insanlık onlara göre yaşar. Bu fantastik bir şey gibi ama fizyolojik olarak da açıklanacak bir şey. Ama deseniz ki senin tavrın ne, bu noktada iman noktasında? Bundan başka bir şey görmedim. En basiti İsa, bir söz söylüyor: Hükmettiğinizle hüküm olursunuz, kim yaşamıyor ki? Veya Resulullah. Arabistan'ı gören oldu mu bilmiyorum, yokluk deryası… Öyle bir bilgiyle çıkıyor ki bütün dünya değişiyor. Halen, seveniyle sevmeyeniyle herkes O'na göre yaşamıyor mu? Hani şu anki batının İslâmi fobi dedikleri korku ve İslâm düşmanlığı yine O'nun üzerinden gerçekleşmiyor mu? Öyle bir yeterlilikle geliyor ki her şeyi değiştiriyor ve her şey kendisine göre de değişiyor. Kötü kötülüğünde, iyi iyiliğinde fark etmiyor. Ona göre değişiyor.

Onun için eylemlerinizde Allah için olun, "ben nurumu tamamlayacağım" diyor… Ne kadar nurlanırsanız eylemlerinizde o kadar değiştirici ve dönüştürücü olursunuz, işte o zaman hürsünüz. Hür olanın önemli bir özelliği vardır, yaptığından sorgu suali yoktur. Kur'an ı azimüşşanda onlar için şöyle der: Öncekiler, öndekiler. Hani kitabı sağdan verirler, soldan verirler… Bak, kitabı halen kayıtlı. Kayıt altında… Hürün kayıt altında oluşu yoktur. Hürdür çünkü kayıt altında değil. Burada kayıt altında dediğim zaman şu anlaşılmasın; her şeyi istedikleri, diledikleri gibi yaparlar… Değil, bi-zatihi Allah ile kayıt altındadırlar. Bu noktada olana hakkı olduğu gibi yaşarlar. Hürlüğün bir basamağı daha vardır, bu en önemli basamaktır: bu benlikte hür olmaktır. Asli benliğini görmüş, asli benliği üzeri iş görüyor artık. Âlemi değiştirici ve dönüştürücü bir tarzda… Lakin bir tarafı daha vardır, biz olmaktır. Biz olmadan hür olamazsın. İster toplumsal, ister bireysel, fark etmiyor.

Onun için Hazreti Resulullah hakikate memur iken şeriata düçar

olmuştur sözü hak olmuştur. Evet, hakikat üzeri benliğinizi inşa ettiniz. Biçimsiz iken eylemlerinizde, sevginizde, muhabbetinizde ilahi sıfatlarla vücut bularak, biçim bularak hüviyette, inşa ettiniz, hürsünüz. Kimseye mahkûm değilsiniz. Bunu en güzel dile getirenlerden biri de Nesimi'dir. Rızkımı veren hüda iken kula minnet eylemem. Yeryüzünün halifesi hünkâra minnet eylemem. Öz varlığından beslenir. Yeryüzünün halifesi hünkâra minnet eylemem. Evet, benliğinde asliyetini bulmuş, amenna… Efendi hazretleri buna biraz daha farklı olarak yaklaşırdı. Kardeşlerimden bir tanesi Hazreti piri ziyarete gitmiş. Şah Muhammed Osman Siraceddin Sani. Ona övgülerle bahsediyor. Efendim, şöyleydi böyleydi, yavrum der, yanına bir koltuk çek, bu da benim de. Ama burada enaniyet bağlamında bir ben değil, kendini bulma bağlamında bir ben. Kendinizi bulamazsanız illa birine mahkûmsunuz. İsmail Emre'ye onun için diyor Hazreti Halil Develioğlu… Kır putunu diyor. Yani kır beni, aş beni… Aş beni derken daha yüksek bir yere çıkıyor anlamında aş beni değil, özünde olanı bul. Kendi olanla yaşa… Başkası olarak başkasını yaşama, kendi olanı yaşa… Kendin olarak yaşa kendini. Başka birilerini değil, onun için diyor aş beni.

Burada çıkan sonuç şudur: Hiç kimse olamazsınız, bir tek kendiniz olabilirsiniz. Yani ben Resulullah'a varayım, Resulullah olayım, olamazsınız. Hani çok büyüktürler manâsında demiyorum bunu. Hani yetişilmez, ucu bucağı yok, bu manâda kast etmiyorum. İsa, Ali, Sıddık olamazsınız. Sadece kendiniz olabilirsiniz, zorunlu bir şey bu. Sadece onları zemininize alırsınız, ahlâk, vicdan zemininize, yaşantı zemininize alırsınız, kendi hüviyetinizde onların yaşadıklarından örnek alarak ilahiyat yaşantısına taşırsınız ve o ilahiyat yaşantısında kendinizi bulursunuz. Sizin üzerinizdeki düşüncesi, muradı neyse onu yaşar, onu bulursunuz. İşte o zaman özgürsünüz… Onun için Kur'an ı azimüşşanda buna karşılık ayet şudur; "Onlara istişare et" Bakın, yetiştiricisi kendisi. Yani ashabın beslendiği kişi kendisi! Ama öyle bir seviyeye geliyorlar ki sen onlara istişare et diyor.

Çünkü her biri hüviyet-i Hakk olmuş. Öz benliklerini bulmuşlar. Başkalarıyla varlık bulmayı bırakmışlar. Bu noktada Allah ile varlık buldukları içindir ki, üzerlerindeki sıfatları gereği düşüncelerini söylerken

yeni yol açabiliyorlar. Hazreti Ömer bu noktada müthiş bir örnektir: Allah'ın selamı, himmeti üzerimizden eksik olmasın. 18 yerde hüküm iniyor kendisi için. Yani söylediği ayet oluyor, yaşadığı ayet oluyor. En basiti Uhud Savaşı'nda diyor ya efendim, bu okçuları siz mi koydunuz vahiy midir? Özgürlük böyle bir şey… Resulullah bu, ben olsam cevap veremem. Ama o cevap veriyor… Diyor ki efendim, siz mi koydunuz vahiy midir? Ben kendi irademle koydum diyor. Efendim diyor, o zaman okçuları şuraya koyalım. Resulullah'ın söylediğine bak, sözü üzerinde ezilmiyor. Hani bak, sen bana böyle mi dedin değil. Fakr… Benden sonra peygamber gelseydi o olurdu. Ömer olurdu diyor. Faruk esması oradan kalıyor. Farkları görebilen, farkıyla bakabilen ve onu başka bir yere taşıyabilen, sonuçlandırabilen.

Onun için yaptığı şeyden sorumlu değil. Çünkü her şeyi hak üzeri yapıyor zaten. Ama bizliğe taşımak zorunda bunu… Çünkü biz olarak yaşadığınızda hürsünüzdür. Hak noktasında hakları buldunuz. Hakkaniyet üzeri her şeyde Hakk'ın tecelli ettiğini de biliyorsanız isteseniz de istemeseniz de kâinatla da bizliği yaşarsınız. İsteseniz de istemeseniz de yaşadığınız insanlarla da bizliği yaşarsınız. Bu bizliğin en güzel yaşandığı yer neresidir; Aile… Aileniz olmadan siz olabilir misiniz? İmkân yok. Haydi, onu da bırakın, bu noktada o bizlikte zaten zorunlu… Toplumsal yaşantıyı Allah'ı azimüşşan onun için zorunlu kılmıştır. Çünkü o bizlikteki yaşantı içerisinde Allah'ın lütfu ihsanıyla ilahi sıfatlar tecelli eder, zuhur eder. En basiti aile yaşantısında, ana babalığı evlenmeden önce bulabilir misiniz? Bekâr adamın hali başkadır, babanın hali başkadır. Çocuklu olmayan evin hali başkadır, çocuklu olan evin hali başkadır. Bambaşka, çünkü bir sıfatla vücut buluyorsunuzdur orada. Cenab-ı Hakk'ın başka bir tavrıyla vücut buluyorsunuzdur, yaratılmışsınızdır. Dedik ya insan biçimsiz… İnsan demiştik geçen hafta, olmuş bitmiş bir şey değil.

Âdem olmuş bitmiş bir şey… Beşeriyetimiz olmuş bitmiş bir şey ama insan olmak olmuş bitmiş bir şey değil. Yaşarken insan olursun. Anne baba olurken yepyeni bir insanlığınız inşa edilir. Her tavrımızda yeniden insan oluruz ama başka tavırda vücut bularak. Onun için insanlık hiçbir

zaman bitirilesi bir şey değildir. Ama kendi sıfatınızı hakkıyla buldunuz ve o sıfat üzeri yaşıyorsunuz, hür cesine… Bizlik ortamında herkesin hakkaniyetini gözeterek… Çünkü hakkaniyetinizi gözetmezseniz biri de gelir size kafa tutar, isyan bayrağını çeker, sizi sınırlamaya çalışır. O korkularıyla beraber sizi bastırmaya çalışır. Onun için bizlik ortamında sulh bulunur. Sulhun kendisinde ancak biz olarak hürriyetinizi dile getirirsiniz. Ve özgürce nedeninizi yaşarsınız. Özgürce yaşayabilmek için biz olmak şarttır. Onun için insanoğlu bizliğe doğru gidiyor. Kur'an da bir lafız varsa zorunlu olarak yaşanacaktır. Evet, ben olarak özgürüz, biz olarak ne kadar özgürüz?

O bir şey bilmiyor ya, ben biliyorum… Öyle demiyor. Benden sonra peygamber gelseydi Hazreti Ömer olurdu diye işaret ediyor. İstişaresiz işi yok. Her zaman oturuyor, meclis koyuyor soruyor. Günümüzde bu kurumsal düzeye taşındığı zaman yönetim biçimi olarak cumhuriyet, demokrasi olarak karlılık görebilir. Ama küçük o sırada yaşanmış. Her birinde hüviyet hakkı tecelli ediyor. Ve kendi nedenlerini, o düşünce Cenab-ı Hakk'ın üzerindeki hikmet neyse, murat ettiği düşüncesi neyse onu dile getirmiş oluyorlar yaşantılarında.

Hür olabilmek için biz olarak yaşamak şarttır. Şu anda en basiti Şam… Biz olarak yaşanabiliyor mu? İmkân mı var? Sulh neredeyse, nerede yekvücut olabiliyorsak çünkü bizlik yekvücut olmak demektir. Bir, hukukta… Bireysellikte biz olmak sevgi ve paylaşımlarımızladır. Aile de öyle değil midir? Sevgi ve paylaşımlarımızla biz oluruz. Bireyseldir ama… Ailede hukuk yoktur çünkü ailede rıza vardır. Yani hadler, sınırlar bellidir ama onlar eritilmiştir. Sevgi ve rıza üzeri, paylaşım üzeri rızaya taşınmıştır. O zaman zaten aile olunur. Ailede menfaatler varsa, para pul da devreye giriyorsa… Senin şeriatın benim şeriatım, yani senin karakterin öyle, ben kendimden taviz vermem denirse aile, aile olmaktan çıkar. Yuva olmaktan çıkar zaten.

Toplumda nasıl gerçekleşiyor bu? Ortak akıl, ortak fikirlerimizde akıl, ortak hareketlerimiz -ki ibadetler dâhildir buna bazı ortamlarda, cemaatlerde- ve hukuk, şeriat yani. Olmasa, biz olunmaz. Yani herkesin hakkını bulduğu, ortak yasalar. Bizliğe taşındığımız anda kardeşçe

yaşadığımız ülkede, kendi nedenimiz neyse, hikmetimiz neyse, Allah'ın bizdeki düşüncesi neyse onu hürce yaşarız. Bu bağlamda Allah'ın lütfu ihsanı, ayağımızdaki prangalardan kurtulmaktan daha zor bir şey yok. Hep bana Rabbena derken başkalarının haklarını gözetmeyiz. Nefsimizin kendi ilahlığında zaten ilahi sıfatlar ile vücut bulmaya takatimiz bile yoktur. Belki bugün konuşacağımız konuda bunlara değinilmiştir bir parça…

Bu bağlamda hür olabilmek için bir, nedeninizi hakkıyla yaşayabilmek için bütün haklarınız olan sıfatları veriniz kendinize. Başkaları için değil, kendiniz için yaşamayı da öğrenin. Ama, bizlik dairesinde sorumlulukları ve hakkaniyetleri gözeterek… Yani kendi hakkınızı bileceksiniz ama başkalarının da hakkaniyetini gözeterek. İki, takdiri ilahi, ayağınızdaki prangalardan kurtulmaya çalışın. Tarih, kültürel yaşam… Bunda en güzel örnek fetta… Bakın, bu gibi yaşayan, yani hürlüğe varan insanlar için Cenab-ı Hakk'ın Kur'an-ı azimüşşan'da kullandığı kavram fetta'dır. İbrahim nebi ve ashabı keyf için görebilirsiniz. Gençler, yiğitler, delikanlılar… Düzene karşı duranlar, hani isyan bayrağını çekenler haksızlığa, zanlara. Orada bir Roma'ya karşı durma değil, bir düşünceye, bir yaşam biçimine karşı durma var. Roma onun ismi olmuş. Ve gözlerine hiçbir şey görünmüyor. Ne aile, ne soy, ne sop… Ne şu, ne bu… Hiçbir şey görünmüyor… İbrahim Nebi bu noktada inanılmaz güzeldir. Bu bağlamda bir ayeti kerime, bıraktıklarınız kadar erersiniz. Ne kadar bırakıyoruz Allah bilir. Ne kadar bırakabiliriz nefsimizden, hevâlarımızdan, beklentilerimizden…

O kadar ders veriyoruz, derslerin sonunda sonlara doğru şu: Efendim şu kızım ne olacak! Yahu Allah diyoruz ya… Halen bak ayağımda bir pranga var. İşim ne olacak? Ya işinde ne yapman gerekiyorsa git yap. Biz Allah diyoruz, iş konuşmuyoruz ki. Bir gün bana şöyle demişlerdi: O sırada 18, 19 yaşlarındayım. Efendinin yanına gidip geliyorum. Ailem karşı çıkmıştı ve inanılmaz bir savaş başlamıştı. O savaş sırasında arkadaşın biri şöyle dedi: Haydi, para iste sana para versin. Hani kendisi zengin, ben ondan isteyince verir. Öyle bir şeye ihtiyacım da yoktu. Vallahi dedim ben Allah'ı istemiştim, para istememiştim ki… Para isteseydim herhalde

başka yere göndereceklerdi. İstekleriniz Hakkâni olacak, seçimleriniz o doğrultuda biçimlenir. Elbette ki rüştünüzü bulana kadar korunma süresi, yani takva durumu söz konusu olabilir. Katımızda üstün olanlara çıkana kadar ama kat nereye kat?

Allah katında din İslâm'dır. Selametimizi bulduk, İslâm olduk. Takva sahipleri korudukça, ilahi sıfatları yaşadıkça korundukça, Allah için amellerimizle korundukça, Allah'ın lütfü ihsanıyla vücut bulduğunuz Hakk olduğu içindir ki o bizlik dairesinde sulhu yaşarsınız. Allah katında din İslâm'dır dediğimiz gönül katında Allah'a varmış olmaklığınızla üstün olursunuz. İşte o hürlüktür. Yeryüzünde bu gibi insanlara makam olarak Ferit denir. Ferit, fert… Tek olanlar, biricik olanlar. Yeryüzünün halifesi diyor, hünkâra minnet eylemem. Bu sözü söylemek için ya yeryüzünün halifesidir o ya da yeryüzünün halifesi kadar sözü geçen bir insandır. Artık insanlığını Hakk ile bulmuş insandır ama… Yoksa azim Allah, nefsi doğrultusunda biri söylemiş olsa ve gerçekten yeryüzünün halifesini de biliyor anlamındadır. Ki yolun bir ahkâmı vardır: Bildiğini söylersin, bilmediğini söylemezsin, bir… Yaşadığını söylersin, yaşamadığını dile getirmezsin iki, yalancısı olursun çünkü… Eğer yolu biliyorsan, ehliyle de karşılaştıysan var haline. Sözünü yuttururlar adama.

Söz kudret taşır, yaşamadığın bir şeyi söylüyorsan sana tutar yaşatırlar onu, gel bakayım derler. Yani hesabını anda görürler dedikleri şey. Metin Baba bir gün diyor, Şişli'de oturuyor sohbet ediyoruz. Dostlardan Melami olsa gerek, Melami kardeşlerden bir tanesi, yaşlıca amca uzak yoldan gelir, sohbet dinlermiş. Bir öyle, iki öyle… Baba, biz seni getirirdik filan… O sohbetler esnasında da efendi bir gün tutmuş Yunus Emre'den bir şey açıyor: Hani ne yokluğa sevinirim, aşkınla avunurum. Derken efendi oradan sesleniyor. Evlat diyor, onu okuma öyle. Şimdi gaza geldik, yine bir sohbette söyledik. Mübarek bu sefer duygulu bir şekilde söyledi. Evladım, onu okuma öyle… Yine gaza geldik bir sohbette, yine dile getirdik onu… Ne yokluğa yerinirim, ne varlığa sevinirim… Aşkın ile avunurum, bana seni gerek seni. Evladım, o sözü söyleme dedi… Tak, vallahi diyor o sırada Türkiye'nin en sayılı zenginlerinden baba diyor. Ahmet Baba… Ecevit bir yasa çıkardı, bir ay içerisinde adamın hiçbir şeyi

kalmaz mı? Küçücük bir dükkân kaldı, onunla işimizi görmeye başladık. Ne varsa gitti diyor.

Sonra efendi geldi, yine oturuyoruz sohbette. Dedi evladım, şimdi söyleyebilirsin. Hani yokluğa yerinmem diyor ya, haydi, gel bu yoklukta yerinme. Yaşamadığınız şeyi dile getirirseniz yüzleştirirler. Bu zorunluluktur farkındalığınıza taşınmanız için zorunluluktur. Bu felsefede dışlaşma, bizde aynalaşma dedikleri şeydir. Bir şeyi dile getiriyorsan, sende yoksa; sende olmayan şeyi dile getirdiğin için onu yaşatıp sende aynalaştırırlar. Veya farklı bir açıdan da bu aynalaşmaya bakarsanız, ne yaşıyorsanız yaşadığınız âlemde karşılığını görürsünüz… Evet… Evveliyatı Allah'tandır, sonuçları da Allah'tandır. Bu noktada ne yaşarsanız karşılığını görürsünüz. Celal bakarsanız celal bakar, merhamet bakarsanız merhametle bakar size… Buna delil olarak ne gösterebilirsiniz? Bir ayet… Ayet şu: Ey yeryüzündekiler. Sizler yerdekilere merhamet ediniz ki göktekiler de size merhamet etsin. Yani siz merhametle bakın ki Allah da size merhametle baksın.

Hürlük hakikaten de zor bir şey. Bunu ne için anlatıyoruz? Kendimize ayna olsun… Ben Türk'üm biliyor musun? Arap geldim, Arap değilim diyor. Araplar çok kötüymüş. Değil… Soya, sopa, ırka aşkın bir bakışı var. Mihneti yok soya sopa… Halen kendi ihtiyaçlarınız doğrultusunda birilerinde bağlıysanız, mahkûmsanız ve orada ezik bir noktada hareket ediyorsanız halen hürriyetinizi bulmadınız demektir. Halen kültürel yaşamınızda, aidiyetlerinizde demesinler ki, desinler ki gibi iş görüyorsanız… Ve halen, tarihi boş verin, kısa tarihimizi… Ben çocukken şöyleydim, benim ismim cismim şudur: Sen benim kim olduğumu biliyor musun? Hani onun ben tarihi var kim olduğunun. Hür olan, hani kırklar meclisine gidiyor hikâyesine… Hür olan fakr dır. Fakirlik iftiharımdır diyor. Çünkü fakr olmadan hürlüğü bulamazsınız. Sizler varlık sahibi değilsiniz diyor, varlık sahibi olan benim diyor. Yani sizler fakirsiniz, gani olan Allah'tır demek sizler varlık sahibi değilsiniz, varlık sahibi olan Allah'tır, sizler varlığın sahibi değilsiniz, varlığın, mevcudatın sahibi Allah'tır. Neyi sahipleniyorsunuz? Mülkünden servet vermiş… Bakın, mülkünü vermiyor, mülkünden servet vermiş. Mülk sahibi Allah'tır

çünkü Malik-ül mülk.

Her şeyle kendimize varlık veriyoruz, daha fazla… Hırslarımız var, öfkemiz, şehvetimiz var… Nefsimizin tutsağıyız. Onun için helale taşıyın kendinizi. Yap dediğini yapın, yapma dediğini yapmayın. Yani sana bana göre İslâm yok, şuna buna göre de İslâm yok. İslâm belli ya, niteliği, niceliği var. Niteliği imanın, niceliği İslâm'ın şartlarıdır. Ne kadar yaşıyorsan o kadar İslâmsındır ne kadar yaşıyorsan, o kadar kabulsündür. Elinden geldiğince yaşamaya çalış.

Ama başkalarını İslâm olmaya da zorlamayın çünkü bu sefer de bizliği yitirirsiniz. Bazen insanlar sohbetlerde ya da başka yerde bir şey oluyor: Ailelerine dikta ediyorlar. Yoldan çıkarırsınız. Yaşantınızla örnek olun.

Hazreti Hasan ile Hüseyin'in güzel bir hikâyesi vardır. Adamın birisi yanlış abdest alıyormuş. Hazreti Hasan diyor ki, sen abdest al, yanlış al ben de sana tarif edeyim. Tamam diyor, anlıyor davayı. Hemen abdest alıyor yanlış. Kardeşim, abdest böyle alınmaz. Bak sana göstereyim. Başlıyor kendisi almaya… Böyle yapacaksın, şöyle yapacaksın. Dese ki yaşlı amcacığım, böyle abdest alınmaz, sana abdest göstereyim. Siz kim oluyorsunuz; nefisleri uyandırmayın… Yakup nebi nefis bilgisinin sahibidir. Hani psikoloji dedikleri günümüzde… Evlatlarım diyor kapıdan girin, aynı kapıdan girmeyin. Nefisleri uyandırmayın. 12 kapıdan giderseniz Mısır ordusu üzerinize çöker çünkü. Veya başka bir şey, evladım, yavrucuğum, sakın bu rüyanı kimseye anlatma. Kardeşlerin duymasın… Onun için nefisleri olumsuz noktada etkileyecek şekilde uyandırmayın. Çünkü nefis sahiplenendir.

Rüyalarınızı bile anlatmayın. Güzel bir rüya gördünüz, haset olur bir daha göremezsiniz vallahi. O hasedin nazarlı bakışları üzerinize bir çöker, o enerji üzerinize öyle bir çöker ki bir daha göremezsiniz, imkân yok. Bir gün kardeşlerimin birsi efendi zamanında iyi bir çileye tutuldu ama çok iyi bir çileydi yani. Yaşayabilene aşk olsun. Bir gün Gülhane'ye gidiyor. Elini cebine atıyor. Cepten para çıkıyor ama bitmiyor. Babanın yanına gidiyor, baba diyor para bitmiyor. Yavrum diyor, babana bile söylemeyeceksin. Küt, bitti. Allah'ın size verdiği sizin özelinizdir,

başkasının bilmesine gerek yok. Ama nefis öyle demez. Nefis bak, ben de gördüm der. Sen biliyor musun, gördüm?

Bir gün caminin çay ocağında efendi hazretleri oturuyor. Hoca efendinin birisi de orada oturuyor. Dün akşam efendi Resulullah'ı gördüm, şöyle yaptım böyle ettim… Şöyleydik, böyleydik filan anlatıyor. Bir de ayak, ayak, üstüne lay lay lom anlatıyor. Efendi hazretleri oradan içeri giriyor, Abdullah abi siz ne dersiniz? Şu camiden üç tane ceviz bırakmışlar, ne kalır? Minarenin üzerinden üç tane ceviz bırakmışlar, ne kalır diyor? Ne diyorsun Abdullah Abi diyor, anlamıyor. Hiçbir şey kalmaz… Enaniyete döktüğünüz anda hiçbir şeyiniz kalmaz. Size bir ikram sunmuşlar, siz onu kendinizde kusuyorsunuz… Yazık edersiniz, sizde saklı kalsın. Hem bir daha yaşayabilmek için saklı kalsın özeliniz. Onun için diyor, kulum sakla beni, saklayayım seni… Zikret beni, zikredeyim seni.

Allah'ın size verdiği vücut sıfatıyla yaşadığınız zikri ilahiye ait şeyler neyse artık… Fikirden, ikramından, yaşantıdan yana… Bırakın sizde kalsın. Paylaşabileceğiniz şeyler vardır, her doğru her yerde söylenmez, doğru bir ortamdır paylaşırsınız o doğru ortamda. Emin olduklarınızla, "Mümin müminin kardeşidir" dediği noktada… Yok, eğer yoksa sakın paylaşmayın. Vallahi tımarhaneye bile gidebilirsiniz.

Ben Hazreti Resulullah'ı herhalde 14, 15 yaşlarındayken ilk defa rüyamda o şekilde gördüm, hatırladım. Nasıl sevinmişim ama… Dün Resulullah'ı gördüm dedim. Hemen gitmişim lokum almışım, dağıtıyorum. 14-16 yaşlarındayım. İşyerim var o sırada, abimle beraber işletiyoruz. Yani esnafım da o sırada… Her neyse, abimin bana dediği şuydu: Deli olmuş, 1400 sene önce ölmüş, bir de gelmiş senin rüyana girmiş. Yani bir de sen kim oluyorsun ki… Kendisine görünmemiş ya, nasıl mahcup oldum. Bir daha hiç kimseye bir şey anlatmadım. Çünkü bir defa daha yeltendim, neredeyse Mahzar Osman'a gidiyordum. Bir defa daha yeltendim ama… Ondan sonra tık.

Sevdiğiniz insanlarla ilahi noktada paylaşacağınız şeyler olabilir ama her şeyinizi paylaşmayın. Nasıl ki aile ilişkilerinizde paylaşmıyorsunuz, aynı şey. Ama nefis paylaşmak ister. Ama hangi noktada? Ben varım,

merkezde kendi vardır çünkü. Hak yoktur orada… Kendini göstermek adına… Ehli olanı görürseniz belki paylaşacağınız şeyler olabilir. Ehlinin dışında sakın, sizi yolda bırakır üstelik. Size verilmiş size verilmiştir, isteseydi ona da verirdi. Öyle bir ortam olur ki emin olduğunuz noktalarda paylaşabilirsiniz. Tabii ondan nasıl emin olacaksınız o da farklı bir şey…

Her neyse, hür olduk. Neyle? Prangalarımızdan kurtulduk. Ali Şeriati'nin dedikleri gibi… Bir de beklentilerimizden, yani geleceğimizin prangasından da kurtulduk. Ona eskiler terki dünya demiş. Bunu en güzel şekilde Kur'an ı azimüşşan'da bir ayet karşılık verir. "Şeytan sizi fakirlikle korkutur" der… Bak, fakirlik… Geleceğe dair bir söylem… Fakirlikten korkmayın demek zaten fakirsiniz demek, neden korkuyorsunuz ki? "Sizler fakirsiniz, gani olan Allah'tır." Bu ayetten baktığınızda o ayete, zaten fakirsiniz, neden korkuyorsunuz ki? Mülk sahibi benim. Dilersem veririm, dilemezsem vermem. Vekiliniz Allah'sa, Allah da size kâfiyse ve eylemlerinizde… Hani biçimsizdir insan, yaşadıkça insan olur, Allah'ın sıfatlarıyla vücut bularak… Ha zılli ha asli fark etmez. İnsan Allah'ın sıfatlarıyla vücut bulur. Kâh kendi nefsi doğrultusunda Allah'ın sıfatlarını hamil olarak eylemlerinde gösteriyordur. Kâh asli tavrında, tecellisinde kendi nefsi için değil, Hakk için yapıyordur, yaşantısını ibadete taşımıştır, Allah için yapıyordur bütün eylemlerini. Cenab-ı Hakk da kendisinde o fakriyetine karşılık yalın şekilde kendini gösterir.

İşte güzellik dediğimiz de budur; Cenab-ı Hakkı en güzel şekilde bu âlemde göstermeniz. Çünkü güzellik yalınlıkta ve sizin bütünsel eylemlerinizde görülür. Buradaki güzellik deyince suretin güzelliğini demiyorum; niyetiniz. Niyetinizle saldığınız enerji ve enerjiyle beraber yaptığınız eylemler… Ama karşılığını beklemediğiniz, içinde sizin olmadığınızdır! Çünkü kendinizi araya koyarsanız o eylem çirkin olacak. Ya riya ya da başa kakma olacak. Ama siz yoksunuz, o zaman riya da yok, başa kakma da yok. Sadece hak vardır orada çünkü hakkın kendisi üstündür, Hakk'tır. Güzel olandır çünkü. Ve sonuçta o güzelliğin, görünüşün hali neyse cazibe demişler. Bir yerde ahlâkından dolayı

cazibe oluşmuşsa, saldığı enerjiden dolayı cazibe oluşmuşsa bir kişide, o insan güzeldir, hak ile güzeldir. Öyle güzelliğe sadece cazibeyle farkındalık oluşur. Bir yerde sizi cezbeden bir şey varsa ilahiyata dair, orada bir güzellik vardır.

O güzelliği sadece öyle fark eder. Yani bu gözlerle değil. O cazibenin verdiği hissiyatla fark edersiniz. Allah bizleri hür ve güzel kılsın. Feritlerden kılsın. Ferit olmak kolay bir şey değil. Yeryüzünün halifesi hünkâra mihnet eylemem. Hünkâra posta koyuyor, yani kutuba posta koyuyor. Olacak iş değil, yaşamadığını dile getiremez, bilmediğini dile getiremez. Demek ki inanılmaz şeklide Hakk'tan besleniyor. Hak katına varmış ve Hakk'tan besleniyor artık. Onunla vücut buluyor tavırlarında… Onun için, babanın dediği; Evladım, bir koltuk da sen yanına çek. Ki tarikat yolunda dervişler için pir dönülecek kıble demektir. Yani ben yokum sen varsın noktasında bir durumdur. Buna rağmen söylenen budur. Bir koltuk da yanına sen çek. Yani kendinde kendini bul ve taklit olma. Yani başkası olma. Hazreti pir olma, hazreti piri zeminine al, hazreti piri zemininde ahlâkı, sıfatı neyse al, besle ama kendin ol. Çünkü hürün taklidi olmaz, hürün benzeri olmaz, ferittir. Dile getirdiği, yaşadığı her şeyde o ferdiyet olur, özgün bir tavırla yaşantısında görülür. Yaşantısı kendine hastır, kendine özgün bir ifadeyle de o dile gelir.

Onun için, onu hiçbir şeye benzetemezsiniz… Yani özgün olan, hür olan insanı hiçbir şeye benzetemezsiniz. İmkân yok, benzeri yoktur ki benzetemezsiniz. Taklidi değildir çünkü. Kimse olmak için de çabası olmaz çünkü kendidir… Kendi dışına varmamıştır ki başkası olmaya gitsin.

Ki bu özgürlüğe varmanın ilk ayaklarından bir tanesi rızadır. Kulum, sen şundan razısın, bundan razısın demiyor ki Allah'ı azimüşşan. Hani birebir soruyor. Topluma sorulan bir soru değil, ferdiyete sorulan bir sorudur. Kur'an ı azimüşşanda geçer. "Kulum, sen benden razı mısın?" Bak, bireysel bir soru. Ya Rabbi, ben senden razıyım. Bakın, hitap muhatap ilişkisinde gördüğünüz şeyin yaşantıdaki karşılığı şudur: Yani Kur'an 'da bu şekilde dile gelişinin yaşantıda karşılığı şudur; eylemlerinizde yaşadığınız koşullarda ne olursa olsun, yani sizden olan ve

yaşadıklarınızla beraber, hangi koşullarda yaşıyorsanız yaşayın fark etmez, Ayn-el yakın veya hakkel yakın, Allah'ın size verdiklerinden razı mısınız? Yani kulum, senin üzerinde bir düşüncem var ve seni zuhura getirdim. Seni âlemde izhar eyledim, görünüşe taşıdım. Ve senden de kendimi murat ettim. Sen benden razı mısın değil misin?

Bu muradım sırasında "biz insanı meşakkatler içinde yarattık" diyor. Sıkıntılar, dertler veriyorum. Çünkü sıfatlarınız ancak meşakkatlerle ortaya çıkar ve eylemlerinizle ortaya çıkar. Sana çalışma verdim, zorluklar verdim. Zaten meşakkat zorunluluk olarak da çalışmayı size zorunlu verir. Çünkü önünüzde bir problem varsa kaçamazsınız. Kaçmak bile çalışmaktır bir şekilde, onu aşmak için çalışmanız zorunludur. Ya bedeni, ya duygusal ya da akli, bir şekilde çalışacaksınızdır ki karşınızdakini aşabilesiniz.

Sıkıntılarla açığa çıkar ama "kulum, sen benden razımısın"a taşıyacaktık onu. Yine senin için veriyor, bak… Senin varlığında murat ettiği düşüncesi için veriyor. Hem çalışmayı zorunlu kılmış, hem de sıkıntıları insan olmanın zorunluluğu kılmış. Kerim olacaksınız, nefsiniz müdahale etmese nasıl kerim olabilirsiniz ki? Nefsinizi aştığınız zaman kerimsiniz. Adam cimri, Malik'ül mülk, değil mi? Değil… Zılli. Ne zaman ki verdi, mala o zaman hâkim. Ondan önce mal onun nefsine hâkim. Ama o nefsinizin hali olmasa, o zorluk sizde kendi doğanız gereği oluşmamış olsa, kendi içinizdeki çarpışma olmasa nasıl o kerimiyeti çıkaracaksınız ki… Allah size akıl, âlim sıfatı vermiş, düşünce olmasa, düşünce çalışması yapmazsanız karşınızdaki zorlukları nasıl aşarsınız bir, âlim sıfatını nasıl bulursunuz iki… İnsan biçimsizdir, Allah'ın her sıfatıyla biçim bulmalıdır. İşte o zaman cazibe merkezi olur ve güzeldir.

Bir daha söyleyeyim: Hürün taklidi olmaz. Benzeri olmaz. Ferit'dir. Ne yaşıyorsa, her şey gelir önüne kendisine döner. Başlangıcı rızadır demiştik. Kulum, sen benden razı mısın? Bu şu sorudur. Yaşadığın her şeyle beraber yaşadığın Hakk'tan razısındır. Ya Rabbi ben senden razıyım demek; sen beni kendine yakıştırmışsın, yaşadığım her şey üzerinden seni bulurken ben elbette ki senden razıyım. Ondan sonra diyor, gir cennete… Yani gir hürler diyarına. İlahi sıfatı açığa çıkar. O ilahi sıfatta

gönül cennete döner… Ahirine dönmüştür. Bütün eylemlerinde hakkı göstermesi noktasına, her ahirinde hakkı bulmasıyla huzur bulur. Allah ile olduğu içindir ki bir ayeti kerimeyle böyle korunandır. “Onlara bir şey de olucu değildir.” Selametini bulmuştur ve İslâm’dır artık.

Onun için İslâm olmak kolay değil. Hangi noktada İslâm’sın? Âdemiyet noktasında mı? İsevi, Musevi noktada mı? İbrahim’i noktada mı yoksa Muhammedi noktada mı İslâm’sın. Çünkü İslâm Âdem’den hateme kadardır ve insanlığın bu şekilde hür oluşunun seyranıdır. Bir taraftan prangalanıyor, bir taraftan prangalarından kurtuluyor. Ama bir taraftan da prangalarından kurtulurken korunmaya çalışıyor. Bir taraftan korunmaya çalışırken ilahi sıfatlar üzeri hareket ederek, vücut bularak var olmaya çalışıyor. Var oldukça da Cenab-ı Hakk’ın ilahi sıfatlarıyla var oldukça da benzeri taklidi olmadan hür oluyor. Biz genelde hep başkalarına özeniriz, özenmek başta olur. Başkalarını taklit ederiz, taklit de hakikate yetiştirir. Lakin ne zaman kendinizi buldunuz, taklide döner iseniz, o zaman müşrik olursunuz.

Hem kendi nefsinizi şirk koşuyorsunuzdur hem de taklidi ettiğinizi kendi önceliğinize alıyorsunuzdur, Allah ile aranıza alıyorsunuzdur. Onun için şirktir… Ve müşriklerden olmayın diyorum. Yani Hakk’ı hakkınca yaşayın, araya kimseyi koymayın. Kalk aradan, kalsın yaradan ve kimseyi araya koymayın. Bu şu demek: Ayetleri, yaşadıklarınızı kişileştirmeyin, nesneleştirmeyin. Sadece olduğu gibi yaşayın. Çünkü her nesneleştirdiğiniz, her kişileştirdiğiniz önünüzde duran putunuz olur, ayağınıza çelme takarsınız. Bu tarikatlarda biraz tarikat ehli varsa, zaten hepimiz tarikat ehliyiz… Elimizde olsa da olmasa da zorunlu tarikteyiz, fıtratımız gereği… Ama hususi olarak, özel çalışma olarak tarikatlarda olan varsa şöyle bir silsile vardır: Şeyh efendi vardır, şeyh efendi Resulullah efendiden alır, Resulullah efendi Allah’tan alır böyle bir silsile ile gelir.

Bakın, şimdi burada resulü boş verin derken konumuz adına. Şeyh efendi artık kendini yitirmiş. Resulullah’tan bir devre beslenmiş, amenna… Yani onun makamının halinden, nurundan bir şekilde beslenmiş, zemini o olmuş. Ama Allah’ı kendinde bulmuş, kimden

besleniyor? Böyle bir silsile olabilir mi onda? Zaten zemininde Resulullah tecelli ediyor. Yani ahlâkında, yaşantısında, nurunda… Yani gidip Resulullah'tan alayım, ondan sonra iş göreyim diye bir şey yok. Biz diyor şah damarından daha yakınız. Taklidi olmaz, o kişi Resulullah olmaz. Ama yaşantısı da Resulullah'ın ahlâkını gösterebilir, nurunu tecelli ettirebilir. Amenna… Ama o sıradaki sıfatı neyse o sıfatın hakkını verir. Bunu en uç noktada anlatırsak, zamanın kutup-ul Aktab-ı dediğimiz kişinin iki tarafı vardır: Bir velayet en uç noktada anlatırsan… İkincisi nübüvvet.

Zamanında öyle bir kişi vardır ki o benim meşrebim üzerindendir diyor. Yani o kutup benim halim üzeridir. Ve velayet tarafı da vardır, o tarafı es geçiyorum sadece bu noktada anlatıyorum. Yani anlatmak istediğimiz anlaşılsın diye bu bağlamda. Hak… İkincisi, Allah'ın ahlâkı onun ahlâkıdır ve ilim, tafsilat noktasından görmez. İlmi cem noktasından, yani Allah'ı azimüşşan üzerinden ilmi okur. Yani âlemdeki sebep netice ilişkilerinden tafsilata bakarak ilim okuması olmaz orada. Böyle bir hal ama tafsilata da girdiği olur. Ama genelde zamanın Kutup-ul Aktap-ı zamanın esması, zamanın ahlâkı demektir. Hani sohbetin başında kutuplar nasıl iş görüyor anlatmıştık. Zamanın esması demiştik, yani Allah'ın ondan murat ettiği esma neyse o esma üzeri biçimlendirilmiştir ve zamanın ahkâmı da odur. Yani Cenab-ı Hakk onun üzerinde yaşattığı haller üzeri zamana ahkâm keser.

Şimdi söyleyeceğim tarafa çekeyim: Kutb-ul aktapların hiçbiri, hiçbir zaman aynı esma üzeri gelmez. Cenab-ı Hakk zamanın ahkâmına göre onların üzerinden takdir edendir ve o esmayı zamandaki tavrı olarak zuhur ettirir. Resulullah'ın meşrebi üzeri olur ama âlim esması üzeri gelmeyebilir. Hakk'ı da ayrı bir yerde bulmaz. Gören gözü, duyan kulağı, tutan eli, yürüyen ayağıyım diyor. O bir tek kendi üzerinde yaşar çünkü… Onlar bir tek kendi üzerinde yaşar. Yeryüzünde böylesi mertebede ki evliyullahın sayısı parmak sayısını geçmez. 11, 12 kişidir. Genelde bütün evliyullah ya sıfatı, ya fiili itibarıyla bir şeylere bağlıdırlar. Bunlar bağımsızdır. Bazen olur ki kutuptan bile bağımsız hareket ederler. Yani zamanın ahkâmını kesenler. Hani diyor ya, yeryüzünün halifesi hünkâra

mihnet eylemem… Zamanının kutbu kimse onlardan bile bağımsız hareket ederler.

Bu bağlamda özgürlük çok önemli bir şey… Kendini bulmak. Özgün bir şekilde kendini yaşayabilmek… Aracısız hakkı yaşamak demektir. Aracısız. Yani bir aracı var, haber getirdi götürdü… Tamam, zeminini hazırladı sana. Kendini bulasın diyedir o. Kendini buldun, amenna, kendini de araya koyma. Kalk aradan, kalsın yaradan. İşte o zaman hakkıyla yürürsün. Onun için hadisi kutside şöyle diyor: Habibim, evliyanın ahvali bendendir, senden değil. Söylediğime örnektir bu. Habibim, evliyanın ahvali bendendir. Çünkü bütün Âdem'den hateme bütün enbiya silsilesi onun ahlâkı üzeredir. Yani İslâm dediğimiz sonuçta onunla kemalât bulurken her biri kendi mertebesinde İslâm'dır ama hepsi peygamber efendimizin büyüme safhasıdır. Hatem-ül enbiya demişiz. Yani ondaki ilkesel olan her şey onun ahlâkında, yaşantısında görünür oluyor.

Her peygamberin işaret ettiği şey neyse onun yaşantısında görünür oluyor. Evet, peygamberlik silsilesinde hükmü var ki o da hüküm yine Allah'ın hükmüdür. Onun üzerinde hüküm veren yine Hakk'tır, tevhidin gereği bu şekilde bakmak icap eder. Ama Allah'ın lütfu ihsanıyla ki evliyullah dairesinde bi-zatihi Allah buyuruyor; Evliyanın ahvali benim üzerimdir. Bana göredir. Birçok evliyullahın bağlı oldukları kollar vardır, hani silsile i aliye'ler vesaire… Silsile-i aliye'den ne zaman bağımsız hareket eder, ne zaman bağımsızlığını kazanır, o silsileye en büyük katkıyı o yapmıştır. Taklidi yok artık.

Bu, günümüzde de çok farklı bir yetiştirme tarzına döndü. Çünkü âlem değişti derler günümüzde. Âlem değişirken ahkâmı değişti. Eskiden bir kişiye göre yetiştirilirken… Eskiden Abdulkadir Geylani var efendim, pirim, ona göre yetiştirilirdi. Yani gelen kişi ondan beslenir, o olurdu. Klonlama… Yani kopyalanırdı. Veya Nakşibendî hazretlerine gelirdi, ona göre… Ya da onun arkasından gelene göre yetiştirilirdi. Kişinin kendi sıfatını bulup da pirini kendi özgünlüğünde dile getirişine kadar çok zahmetler çekişi olurdu. Günümüzde artık bu üslup değiştirildi. Kişiye göre yetişme değil, kişilerin kendilerine göre yetiştirilme vardır. Yani bir

kişiye göre, ondan sonra kır putu de, kırmaz… Hani Halil Develioğlu diyor ya, evladım, kır putu. Yani aş kendini artık, beni aş… Ama kişilerin kendilerine göre yetişme oldu mu zaten putu aşıyorlar.

Bu aslında asrısaadete geri dönmektir bir bağlamda. Sen onlara istişare et diyor. Evet, yetiştiricisi bir noktada kendisi… Allah yetiştiriyor hepsini de, Muhammet Mustafa üzerinden yetiştirilirken fıtratları gereğinde hakkı buldukları için özgürler hepsi. Birbirlerinin taklidi değil hiçbiri… Ve birbirlerine mahkûm değiller. İstediklerini istediği gibi çatır çutur da söylüyorlar mesela. Çok enteresandır, mesela Hazreti Ömer zamanında bir hikâye oluyor. Zannedersem Selman-ı Farisi hazretleri söylüyor. Kalkıyor ayağa: Ya Ömer diyor, Resulullah zamanında bir kap yemek pişerdi, senin evinde iki kap yemek pişiyor. Dedikodusu yok, alenen söylüyor. Hemen arkasından diyor ki, Ya Ömer, Resulullah'ın bir kat elbisesi vardı, senin iki kat elbisen var. Hazreti Ömer şöyle diyor: Şu sebepten bu sebepten filan. Nefsini savunma ya Ömer diyor. Bu özgür bir insan…

Ama Hazreti Faruk şöyle demiş olsaydı? Ya o Resulullah, ben Resulullah mıyım? Bende bu kadar… Yani ben Ömer'im. Yani bu noktada Ömer'in belki önüne çıkarılabilirdi. Ama burada kast ettiğim Ömer'in yapıp yapmadığı değil, Hazreti Ömer'in üzerindeki durum değil, o dedikoduya girer. O eshabın karşılık verişi, hürriyetini buluşu, bağımsız.

Bunu en güzel anlatan sözlerden bir tanesi de hazreti Ebu Bekir i Sıddık'ın sözü. Hazreti Ömer kılıcını çekiyor, diyor ki kim ki ona öldü der, boynunu vururum. Hazreti Sıddık elini tutuyor. Kim ki Muhammed'e iman ediyor, bilsin ki Muhammed ölmüştür. Kim ki Allah'a iman ediyor, bilsin ki Allah ölmez. Bunu ancak hür birisi söyleyebilir, başka birisi değil.

Bu sanki Muhammed'i aşmış gibi. Değil, kendini bulmuş. Kendini bulmuş. Öz varlığını bulmuş, ayrı gayrlık yok artık. Muhammet'e ayna olmuş, kendini bulmuş. Bunu da ayrı gayrı olmadıklarını bir hikâyeyle anlatırlar. Rivayet olur ki tevatüren, olur ki ashaptan birisi hazreti Resulullah'tan sonra karnı acıktı, akşam da rüyasında Resulullah'ı görüyor. Mescid-i nebevi'de oturmuş, önünde bir tas hurma, kendisi de

yanında mahcubane, ona ikram ediyor. Bir sayıya geliyor, Resulullah yeterli diyor. Bir uyanıyor, bakıyor ki rüya. Hemen mescidi nebeviye o heyecanla koşuyor, Resulullah'ı görürüm aşkıyla. Bir bakıyor, Ebu Bekir Sıddık aynı şekilde oturuyor. Önünde bir tas hurma, tek, tek ikram ediyor. Bakın, rüya batındır, zahir olacaktır. Gördüğü hazreti Sıddık'tan başkası değildi. Tek tek hediye ediyor. Ondan sonra şöyle diyor: Ondan bir tane fazla vermekten hayâ ederim. Hani hurma sayısı Resulullah'ın sayısına gelince bir tane fazla vermekten hayâ ederim diyor. Evet, hür ama haddini bilen hür.

Bizlik dairesine taşındığınız zaman aynı kaynaktan, aynı kanallardan besleniyoruz, ortak akılla hareket ediyoruz, kendimizi bizliğe taşıdıktan sonra haddimizi biliriz. Çünkü herkesin hakkınca hareket ederiz. Herkesin mesafesine göre hareket ederiz. Ahde vefaya göre bazen hareket ederiz. Ailede bizlik haddini bilmekle, rızayla, sevgiyle olur. Haddimizi bilmezsek aile nasıl olur ki? Resulullah'tan beslenmiş ama bir tane fazla vermeye hayâ eder… Hani derler ya, at boyu koşuluyor da… Bir tane at önden gitmiş ama… Öyle bir hadis i şerif var da aklıma gelmiyor, onun için bunu örnek gösteriyorum. Biz Sıddıkla peygamberlik yarışında beraber yarışırken ben onu bir karışla geçtim gibi bir sözü var, hadis-i şerifi var. Ve yine haddini biliyor, ahde vefa.

Haddi demek sınırı demek. Geçmiyor… Ama bu şu demek aynı zamanda: Hakkaniyet noktasında her şeyi hakkıyla görüyor, yaşıyor ama kendi olanı iyi biliyor, ona göre yaşıyor. Onun için hür olmak hakikaten kolay değil. Bazen olur ki nefsimize, kültürümüze ait… Ama yola düştüğün zaman Halil Develioğlu gibi putunu kır diyen de çıkabilir, bazen olur ki Resulullah bile size söyleyebilir. Rüyanızda gördüğünüzü farz edin, kır putunu… Kendinde olanı bul demektir o. Çünkü hep kendi dışınızda ötelemeniz haktan kendinize ötelemenizdir. Hakkı kişileştirmeniz, Hakk'tan kendinizi ötelemenizdir. Her şey Hakk'ta başlar Hakk'ta biterken ne kişileştirme ne de bir nesneyi indirgeme hakkımız var. Yani her şey O… Şu evliyullahı biliyor musun? Vallahi ya öylelerini bile duydum vallahi diyor. Kişileştirme hakkınız yok. Her şeyde Hakk'ı seyran etme hakkınız var ama kişileştirdiğinizde indirgemeci olursunuz.

Hak ile aranızda perde koydunuz, kendi öz varlığınıza perde koydunuz. Bir de kendiniz onun üzerinde olduğunuz için kulluk perdesiyle ikinci bir kat daha oturdunuz. Yani onu perdeleyip Allah ile aranıza aldığınız gibi kendinizi de kulluk bilinciyle baktığınızdan sebebiyet bir de kendinizi de araya koydunuz, perde üzerine perde, zulmet üzerine zulmet… Allah esirgesin.

Ayaklarınıza bakın ama Allah'a karşı aç olun. Bunu Nakşibendî erenleri şöyle diyor: Nazar bek kadem, vatanül sefer. Yani her zaman kendi günahınızla, kendi yakanıza yapışın ama Allah'a karşı da aç olun, yürüyüşünüzde devamlı olun. Allah'a yetişmek kolay değil, zaten her şeye yetişmek de kolay değil, bir sıfat bile olsa. O sıfattan başka sıfata terfi etmek en zoru. Yeniden yaratılmayı dilemek gibidir. Emel Sayın'ın bir parçası vardır, ellerimi değiştir, gözlerimi değiştir filan diye çok güzel bir parçası var. Baştan yarat gibi... Yani istidadın arttırılması yeniden vücut bulmakla alâkadar… Başka tavırda. O çok zor bir şey, yani her cana nasip olmaz. Bayağı zahmetli yani, ayvayı yedi dediğim o, Fatiha'sını okuyabilirsin.

Hülâsa, hür olmak demek bizlikte ben olmak demek… Yani sadece ben olmak değil, nefsimle ben olmak, taklit olmadan ben olmak değil… Hür olmak bizlikte bir olmak, bizlikte ben olmak… Biz olmadan ben olamayız zaten… Onun için bunun sebebi de şu: Çünkü bizlikte ilahi tavırlar en yüksek şekilde tecelli eder. Ve sulhun içinde en güzel şekilde, hiçbir şeye takılmadan ilahi sıfatlar üzeri vücut bulur, ben bulursunuz. Asli benliğinizle benlik bulursunuz. Onun için biz olmadan ben olunmaz ama hür olarak ben olunmaz. Ama bizizdir toplumumuzda ananelerimize bağlı, kültürümüze bağlı… Hele bir de zan üzeriyse onlar, İbrahim'in toplumu gibi… İsyan bayrağını çekmemiz şarttır. Veya sırtımızı dönüp gitmek şarttır. İsyan bayrağı iş görmedi, sırtını dönüp gitti ama hür olarak gitti. Ayağındaki prangasıydı toplum, onların düşünceleri… Her ne kadar isyan bayrağını çekmiş olsa bile sırtını dönmek zorunda kaldı.

Genelde hürlük tavrıyla gelen bütün insanlarda oluyor bu genelde… Özgün olan ifadelerinde, Hakk'ı yorumlayışlarında, gerçeği yaşantılayışlarında eski gelen meşreplere aykırı bir durum gibi

görünüyorlar. Bu aykırı durum gibi olduğu için geçmiş meşreplerin tamamının sözü şu oluyor: Kur'an dan bir ayet, biz atamızdan böyle görmedik. Yani sen atandan öyle görmedin diye Allah yeni bir ahkâm kesecek değil ya, kesmeyecek değil ya… O yeni ahkâm ya da yeni duruma; ben atamdan böyle görmedim diyemeyiz.

Babama eşi şöyle diyor: Ya Abdullah, ben Hadi Baba'nın senin gibi yetiştirdiğini görmedim diyor. Sen nasıl yetiştiriyorsun, Hadi Baba böyle yetiştirmezdi. Yani "atamdan böyle görmedim". Kabullenemiyor. Yani babanın sohbeti farklı… Abdul Hadi Canpolat Hazretleri'nden gelmiş ama taklidi değil. Öz benliğini bulmuş ve öz benliği hangi sıfat üzeriyse o sıfat üzeri görünmekte ve yetiştirmekte. Bununla beraber Abdullah Baba ahdu vefa'yı hiçbir zaman yitirmezdi. Yani bizlik dairesinde vefasını hiçbir zaman yitirmezdi. Ama bambaşka bir usulle yetiştirirdi. Ve o atadan gelen şöyle diyor: Ben atamdan böyle görmedim.

Genelde bu sanatta da böyledir. Toplumların tamamındaki ilk çıkan, öncü olan neyse, biz atamızdan görmedik noktasında tavır, direnç sergilenir. Hazreti Ali bunu farklı bir dille dile getiriyor; "insan bilmediğine düşmandır" diyor; hemen tavır sergiler. Yeni gelen şeye tavır sergiler. Onun için, yeni gelen şey geçmişle ilerlemez, geçmişle yürümez. Hiçbir zaman geçmişle yürümedi. Yani biz atamızdan görmedik tavrıyla yürümez. Hep yeni nesil ile beraber, o "atamızdan böyle görmedik" diyenlerin, baskıları hangi noktadaysa, o baskıyı görenler ve hürlüğünü yitirmiş kimlerse hep onlarla ilahi yürüyüş devam eder.

İlk Müslümanların tamamına bakın. Özellikle Hazreti Sıddık'a dikkat edilirse her türlü koşulda iman ettiği ilkeden taviz vermemesini örnek gösterebiliriz. Bu durum Hazreti Ali'de de görülür. Resulullah Hazreti Ali'ye diyor ki İslâm olur musun? Diyor ki, babama sorayım, ondan sonra. Yolda şöyle düşünüyor: 10 yaşında bir çocuk. Bakın, özünde iman var zaten. Allah diyor beni yaratırken babama mı sordu. Geri dönüyor. Neden erken geldin diyor? Vallahi İslâm'ı kabul ettim, seni kabul ettim diyor. Zaten kabulü de, artık orada nasıl bir cevap verdiyse… Ama bakın, özgürlük böyle bir şey. Hemen, bağlarını aynı anda koparıyor ama imanla gelen bir şey. Yüce bir ilkesi olması lazım ki insan onu aşabilsin.

İbrahim'de de öyle değil mi? Yüce bir ilkeyle gelirseniz insanlara, o monoton yaşantılarında, tekdüze yaşantılarında ne kadar yayılımcı olurlarsa olsunlar, önemli değil. Ne kadar yayılımcılarsa o kadar kuvvetlenirler ve siz o ilkeyle geldiğinizde o kuvvetlenmişliklerinin enaniyetiyle beraber size kendilerini dile getirirler. Yani toplumun kendisini bir nefis olarak görürsünüz.

İşte o nefisle çarpışmak kadar kötü bir şey yok. Emin olun, en zahmetlisi odur. Bire bir savaş olabilir. Biri sözünüzü dinlemez abi senin yolun sana benimki bana, senin işin sana benimki bana ama çıktığınız toplumla yüz yüze gelmek kadar zor bir şey yok… Onun için genelde o toplumun içinde sırıtanlar, o toplumun içinde o görüşleri paylaşmayanlar, o toplumun içinde ezilenler, yeni gelene hemen ayak uydururlar. Veya çok zekileri, farklılığı görenler, aynı anda ayak uydururlar. Ömer Efendimizin ki öyle değil midir? Kılıçla kesmeye gidiyor, bacısının evine gidiyor Fatma'nın. Bir de bakıyor ki bir Kur'an sesi, bu diyor insan sözü olamaz. Farka taşıyor. Ama duygusal olarak farka taşınmış… Akli olarak taşınmamış. Evet, duygusal olarak vicdana geliyor, sonunda onu akla taşıyor, farka taşıyor bir şekilde. Ama ilk geldiği nokta vicdanda farka gelme. Ondan sonra imana gidiyor.

İşin enteresan tarafı da çok enteresan… 39 tane Müslüman var… Bakın, fark. Fark nasıl kendini belli ediyor? 39 tane Müslüman var, geliyor, iman ediyor… Bir hadisi var: Diyor ki beni öyle çekti ki, sanki yedi kat yerin dibine koydu. Yani nasıl bir korkuyla gitti veya nasıl bir halle gitti. Resulullah nasıl bir nur ile çekti, nasıl bir cazibeyle onu indirdi? Orada sorduğu soru şu, iman ettikten sonra, şehadet ettikten sonra… Kaç kişiyiz? 39. Ne duruyoruz? Ne duruyoruz? Yani kapalı kutudan çıkıyor ve aynı anda davet, aşikârlığa taşıyor. Kırk kişiyiz diyor, daha ne olsun? İnanılmaz bir şey. Hürlük böyle bir şey ya… Kendi öz varlığında olanı dile getiriyor, olduğu gibi…

Kim ki fikirleri bastırıyor… Fikirleri bastıramazsınız. İmkân yok ya, sen istediğin kadar bastır, o artık âleme yayıldığı için başka birinden yine çıkar. Fark etmez. Fıtratı, meşrebi itibarıyla yaşayan bir insanın yaşamamasını istiyorsunuz… İstediği doğrultusunda, rüştü

doğrultusunda yaşamamasını istiyorsunuz. İlla bir yerde patlak verir. Ya sizin elinizde ya da o insanın kişiliğinde patlak verir. Çocuk yetiştirmesinde dâhi bu böyledir. Onun için, genelde fazla serbest bırakmadan hadleri, bizliği göstererek, insanca yaşamayı göstererek hür iradeli, hür fikirli insanlar olmalarını sağlarız o zaman gerçekten. Hürlüğü anlayabilmek için aile güzel bir örnektir. Hani sohbetin başında dedik: Çocuk ailesine hamildir. Anne babasına hamildir. Eylemlerinde onu gösterir. Zemini odur çünkü… Bilincin, ahlâkın zemini onlardır onda. Değil mi? Ama kendini bulduktan sonra hiçbir zaman ne annesidir, ne babasıdır.

Hepiniz kendinizden bakın. Zeminde onların gülüşünü, gözlerini taşırsınız, vücut yapılarının benzerliklerini taşırsınız, huy tabiatlarına ait tavırlarını taşırsınız ama hiçbir zaman onlar değilsinizdir. Bambaşka bir şekilde, belki bambaşka görüşlerle yaşıyorsunuzdur. Gerçek hürlük de böyle bir şeydir. Bütün bağlarını koparıp sadece olanı hakkı neyse, istidadı neyse istidadı gereğinde olarak yaşamak, daha fazla değil.

Biz olmadan benliğimizde hür olamıyoruz, bunun altını çizmek gerek. Her şeye baş kaldırarak veya her şeyde çarpışarak, mücadele ederek benlikte hürlüğe taşınma var ama bunu bizliğe taşıyarak, bizlik üzerinden bir benlik bulmadan hürlük yok. Velayetin hürlüğü ben olmakla alâkadar… Ama nübüvvetin hürlüğü biz olmakla alâkadardır. Ve bir ayeti kerime bu bağlamda güzel bir şey söyler: Der ki, sen onları elinden gelseydi de bir yapamazdın. Onların birbirlerine gönüllerini kaynaştıran ve bir yapan Allah'ı Azimüşşan'ın kendisidir. O iman birlikteliği, o ortak yaşam, ortak akıl, bir de bakıyorsunuz ki hepsini biz yapmış. Resulullah'a canlarını feda edecek düzeyde bir "biz" ve bundan zevk alan, hoşnut olan bir "biz". Yani yaşantıları kâbusları değil, yaşantıları zevk. Çünkü Biz olmadan zevk olmaz. Ne zaman ki rızayı da zevke taşırsınız, işte o zaman hürsünüz. Olduğu gibi yaşıyorsunuzdur.

Çünkü zevke taşımadığınız her şeyde -Zevk dediğim olanı olduğu gibi yaşayıp yaşam sevinci bulduğunuz şeyler- bildiğinizde, hayır yaptığınızda, ilminizi paylaştığınızda zevk ederken, Allah'ı azimüşşanın vergilerini de bulmaya başlarsınız. Yani ilahi sıfatların donatılmasıyla,

yaptığınız hizmetin sonucunda o kuvvetli melekeniz neyse o kuvvetli melekenizden beslenmeye başlarsınız. Mesela ilmi konuşuyoruz. Vallahi billahi diyorum bazen hiç bilmediğim şeyleri burada öğreniyorum. Aslında ben size talibim, öğrenme bağlamında. Hep böyledir zaten. Yani o kelamın kendisiyle belliyorsun birçok şeyi. Daha önce okumadığım bir şekilde okuyorum bu kitabı. Daha önce okuduğum şeyi hiçbir şekilde taklit etmeden okuyorum. Ama bu sohbet olmasa, olmaz. Âlim esmasının tavrı itibarıyla beslenemezsin.

İyilik yaptıkça, o kerimliği buldukça kendinizde, bambaşka bir şekilde o kerimlik sizi başka bir yere taşır, beslenirsiniz ondan. Yaptığınız iyiliklerden beslenir, başka sıfatları bulursunuz. Allah'ın el Kelim esmasıyla konuşurken El Âlim esmasını bulmak gibi… Veya cömertliğin sıfatını, kerim sıfatını yaşarken Allah'ın merhamet esmasına taşınmanız gibi. Cömert olanlara Allah merhametlidir çünkü… Yani hizmetiniz kendi nefsinize himmetinizdir. O zaman hürsünüz zaten, kendi nefsinize himmet ettikçe. Yani boş bırakmayın, nefsinize zulmetmeyin. Boş bırak gitsin değil, dizginleri elinizde tutun.

Ey gavs diyor, cennet ve cennette olan şeylere bakma ki beni vasıtalı göresin. Cehennem ve cehennemde olan şeylere de bakma ki beni vasıtasız olarak göresin.

Bunun mantığı şu: Cennet dediğimiz yerin kendisinde olan nimet dediğimiz seyran. Buna insan üzerinden nasıl dedik; ilahi âlemde ne varsa insanda dürülmüştür, bir şekilde karşılığı vardır, yaşanıyordur. İlkesel olarak bakmak gerekir bu bağlamda. Cennetteki ilkesellik nedir? Allah'ın ihsanıyla huzur, selamet, devamlılık ve acziyetin olmamış… Kendi varlık nedeniniz, sıfatlarınız neyse acziyete düşmeden yaşantınızdır bu. Bunu selamet dairesi itibarıyla yaşıyorsunuz. Önünüze gelen, var oluşunuz için ihtiyaçlarınız neyse onlardan yana da yorulma yok, çaba yok. İstediğiniz gibi buluyorsunuz.

Dünyada bunu bulduğunuz zaman, yani çabalarınız doğrultusunda Cenab-ı Hakk ile vücut bulma ve ilahi sıfatlarının tecelligâhıdır, ilahi sıfatlarının devamlılığıdır. Cennet dediğimiz mekân, onlarla vücut

bularak devamlılık bulmaktır, yani selamet bulmaktır aynı zamanda. Şimdi bir kişi gönlünde hakkı bulmuş ve Hakk'ın ilahi sıfatlarıyla vücut kazanarak selamet bulmuş bir insan olsun. Hani onlara bir zorluk yoktur ve onlara da bir şey olucu değildir ayeti kerimesi gereği… Allah'ın lütfu ihsanıyla diyor ki hangi nimetimle müşerref oluyorlarsa o nimetinle ilgilenerek dolaylı yoldan beni bulurlar. Yani hangi sıfatımla beni buluyorlarsa, hangi sıfatımla vücut kazanıyorlarsa o noktada nimetlerim üzerinde beni görürler. Yani bir sebep dairesi üzerinden, sebep üzerinden Cenab-ı Hakk'ın lütfu ihsanı, ilahi sıfatlarına şehadet edersiniz ki cennette olan budur ama sebep dairesi üzerinde…

Ama sebepleri değil, sebeplerin üzerinde aşkın olanı müşahede edersiniz. Farz ediniz ki tevhit ilmine erdiniz. Farz ediniz tevhit ilmi sebebiyle gönlünüz cennete döndü… Biri size bir iyilik yaptı, iyiliği Allah'tan mı bilirsiniz kişinin kendisinden mi bilirsiniz? Ya Rabbi, şükürler olsun dersiniz… Tevhidin gereği odur zaten, sebebi görmez. Sebebi aşkını görür. Zaten onu görmektir zevk. Muhabbet o zaman gelir size ki muhabbete ermek de onunla alâkadardır. Allah'ın muhabbetullahına ermek demek onun sıfatlarını müşahede etmek demektir. Âlemdeki bütün eylemleriyle Cenab-ı Hakk kendini ilahi sıfatlarıyla tavırlandırır, ahlâkıyla… Sizin her tavrında Allah'ı müşahedeniz imanınız doğrultusunda gerçekleşir. Yani biri rızkını verdi; Rabbim verdi. Başına bir şey gelir; elhamdülillah. Tecelli edebilir, El Kerim ile de tecelli edebilir, El Halim ile de edebilir ama sebebini görmezsiniz. Hakkı görürsünüz yani vasıtalı görürsünüz.

İşin enteresan tarafı ki nimetler üzerinden Ya Rabbi şükürler olsun, hani bir donanmış giyecek üzerinden. Ya Rabbi şükürler olsun. Vasıtalı… Lakin diyor ki *cehennem olan şeylere bakma ki beni vasıtasız olarak göresin.* Cehennemin kendisine gittiğimiz zaman ise gördüğümüz şey acziyet, bela… Önünün ne olduğunu bilememek, korku… Bunu hayatınıza getirin. Aciz kaldığınız durumlar, musibetlere müstahak olduğunuz veya takdiri ilahiyi yaşadığınız haller. Veya geleceğimize, yaşadıklarımız şeyler sebebiyle korkularla bakmalar. Ki cehennemin birçok katı var. Yani hüzün vadisi var, pişmanlık vadisi var… Hepsini

getiremem buraya bu noktada. Bu gibi şeylere de bakma ki… Hani bir söz vardır: Bir kulun cehennemden çıkışı üzerine söylenir: Devenin iğne deliğinden geçtiği gün o da cehennemden çıkar. Yani ne zaman ki eğriliği, büğrülüğü, prangaları kalkar, kendinden çıkar, o zaman zaten iğnenin deliğinden çıkmıştır. Sen onlarla alâkadar olma ki sana musibet olarak, korku olarak geleceğine baktıran neyse onlara bakma ki beni vasıtasız göresin.

Hakikaten de ne zaman korkularımızı aşarız, o zaman başlar. Bir gün Hazreti Ali'yi rüyamda görmüştüm, evladım demişti, korkularını aştığın zaman başlar. Korkular, aile; cehennem… Ne olurum? Hani cehenneme atamam, ateşe atamam kendimi. Bakın, İbrahim'in ateşe atışını bu şekilde okuyun. Aileyi, soyunu sopunu bırakıyor. Babası en zenginlerdeyken zenginliğini bırakıyor. Bütün bağlarını bırakıyor. Bıraktıklarınız kadar erersiniz. Ama her bırakışınız önünüzde bir korku dağdağası olarak görünür. Hani bırakırsam ne olur? Eğer ilkenize güveniyorsanız, iman dolu bir nefesseniz zaten gözünüz açık bırakırsınız. Korkularını aştıktan sonra başlar. Sen diyor, onlarla ilişkide olma ki, yani korktuğun şeyler neyse onları aklına getirme ki beni vasıtasız göresin. Hakikaten, o zaman da bir bakarsınız ki o İbrahim'in atıldığı ateş, hani odunlarla yandığı o ateş, bir bakmışsınız cennetten bir gülistanlık bahçe olmuş.

Rivayet olur ki Nemrut ateş söndükten sonra diyor, yakalıyor İbrahim'i. Ya İbrahim diyor, tamam, sana iman ettim. Lakin karşında bir İbrahim daha vardı, o kimdi? Sohbet ediyordun sen birisiyle, o kimdi? Peygamberlerin koruyucusu Hazreti Ali'dir, ikizidir. Ruhani olarak onların vazifesi evveliyatından beri baştan… Onun için derler, peygamberlerin koruyucusu, hani miraçta bana söylenmiştir diyor. O kimdir diyor. Mesela Nuh'un hikâyesi için söylenir, Nuh'a himmet eden gibi… Bütün peygamberlerle gizli geldim, Resulullah ile aşikâr geldim hadisi şerifiyle gelir. Peygamberler koruyucusudur çünkü. Daha birçok sırları vardır da bu bağlamda, oraya girmeyeyim.

Korktuğumuz şeyler bize acı veren şeylerdir. Geleceğimize dair, yaşadıklarımıza dair korkular, hayatı bize cehennem kılar. Zaten

musibetler içerisinde cehennemdeyiz. Sebeplere bakarız: Şu şöyle yaptı, bu böyle yaptı, aklımızda besleriz. Kin, nefret, kin bir ateştir, bağrınızı yakar. Nefret bir ateştir, varlığınızı yakar. Kendi kendinizi ayağınızla cehenneme atarsınız. Kötü alışkanlıklar, vücut ondan sonra hasta olur, kendi kendinizi ateşe atıyorsunuzdur. Diyor ki, sebeplere bakma: Yani sana ateş olarak geliyorsa bunun sebebine bakma ki, sebeplerde kalma ki onlar üzerinden ben sana görüneyim, vasıtasız olarak. Bunun aklı, temel ilkesi şudur: Cennet sıfatları rububiyet sıfatlarıyla alâkadardır. Rububiyette kişi, kul kendi varlığı üzerinden, kendini unutmadan nimetler üzerinden Cenab-ı Hakk'ın Rabb, mürebbi, Mevla sıfatlarına şahit olur. Bu vasıtalı görüştür. Cehennem tecellisinde ise Cenab-ı Hakk'ın uluhiyet sıfatları tecelli eder. Âzamet, Kibriya…

Az önce anlattığım korkuların, şunların bunların eğer sebebinde kalmazsak… Bi-zatihi kul ulûhiyet sıfatlarını müşahede ederken kendi üzerinden kendinden soyunur. Hani rububiyette kendi vardır, Rab, mürebbi sıfatlarına müşahittir. Ama ulûhiyet seyranında kendini unutturur. Karşısında âzametli bir varlık duruyor çünkü. Kahhar, kahir, âzam, cehennem… Ben bir kulumu seversem ona hastalıklar, fakirlikler, yoksulluklarla terbiye ederim diyor. Ulûhiyet sıfatlarıyla celal sıfatına bürünür ve kuluna ulûhiyet sıfatlarıyla görünür orada. Ola ki kul, kendisine sebep olarak o ulûhiyet sıfatlarının görünüşü, yani tavra bürünüşünün sebeplerine bakmamış olsun. Şu şöyle yaptı, bu böyle etti, o öyle etti, Allah ile arasında koydu. Ama o sıfatlar üzerinden Cenab-ı Hakka şahit olduğunda kendi üzerinde kalmaz, âzameti Kibriya üzerinde kalır. Yani bakışı kendinden bir bakış değil, âzameti Kibriya üzerinden bir bakıştır.

Başka bir örnekten geçeyim: Hani bazen olur, ben kendi adıma söyleyeyim hepinizde olacaktır diye bir kaide yok. Korkmayanlarda olmuyor genelde, ben korkak olduğum için anlatıyorum. Hani kara bulutlar ardı arkası kesilmeden gider, bir âzamet görüntüsü olur böyle. Orada kara bulutların kendisi âzametli değildir. Cenab-ı Hakk sizin o korku halinizle, korku haliniz üzerindeki bakışınız üzerinde, âzamet tavrındadır. Lakin siz korkarken korktuğunuz şeyin üzerindesinizdir. Yani

siz orada siliksinizdir, kendinizi yitirmişsinizdir, unutmuşsunuzdur. Korktuğunuz şeye odaklanmışsınızdır. Ama rububiyet tavırlarında kendinizi unutmasınız. Vedud tavrıyla seviyorsunuzdur ama siz seviyorsunuzdur. Siz varsınız, bak.

Allah Rab sıfatıyla, mürebbi sıfatıyla… Ama bak, Rabbim benim, mürebbim benim. Ama korku, cehennem tecellisi öyle değildir. Sizi size unutturur. Sadece Hakk'a müşahit olursunuz. Burada söylenen de odur. O zaman Hakk'a müşahit olduğunuzda siz kalmadığınız içindir ki iğne deliğinden geçmişsinizdir. Eğriniz büğrünüz kalmadı. Eğriniz büğrünüzden kastı şu: Şu şöyle yaptı bu böyle etti. İplik bir türlü iğne deliğinden geçmek istemiyor. Yani kendinden vazgeçmiyor. İp gibi olacaksın, geçeceksin başka bir şey yok. Ne zaman kendinizden vazgeçerseniz… Ulûhiyet ve rububiyet seyranlarıyla da alâkadardır. Bunu onun için söylüyorum, zaten anlatımın temelinde yatan akıl da budur.

Diyor ki hak Teâlâ buyurdu: Ey Gavs, ehli cennet cennetle meşgullerdir, yani nimetler vesaire… Ehl cehennem de benimle meşgullerdir. Bu bir rivayete göre de takdir cehennemle meşgullerdir diyor, doğrudur aslında. Hangi noktada: Selametini bulmadığı, korkularla dolu, musibetlerle dolu yaşantısında, hakikaten de baktığınızda bu gibi insanlarda hep sebepler vardır. Şu şöyle yaptı, bu böyle etti, ben böyle oldum, şöyle oldum… Ya kendisini şaki olarak dile getiriyordur, şikâyetçi ya da başına gelenleri kimler ne yaptıysa onlar dile getiriyordur kendinde, aklında besliyordur. Orada hakkı görüşü yoktur.

Bektaşi'nin hikâyesi bu noktada çok güzeldir. Hani tokadı çakmış, baba erenler her şey Allah'tan dersiniz demiş. Tamam, vuruyor da kardeşim, hangi el ile vuruyor ona bakıyorum demiş. Bak tevhidin seyranına bak, zevke bak. Ama yine de rububiyet sıfatlarında sanki… Ulûhiyet sıfatlarına gark olmuş olsa sadece böyle bakardı: Eyvallah. Çünkü tokadın kendisine ulûhiyet sıfatı itibarıyla terbiyeden dolayı gelseydi… Eğer kendinde kalarak baktığı için, bir tokat daha geleceğini bildiği içindir ki öyle bakmazdı. Yani sözü dile bile getirmezdi. Çünkü o halden dâhi soyunması gerekirdi.

Allah sizin varlığınızı istemez. Sizi var etmiştir ama sizde kendi varlığını ister. Onun için Allah kıskançtır. Kulunu kimseye bırakmak istemez. Sizde kendi varlığını istiyor. Başınıza da ne gelirse ondandır zaten. Ama biz şundan bundan biliriz genelde, Allah'tan bilmeyiz. Düşüncesi, Allah'ın düşüncesi sizin üzerinizde hikmeti kendi varlığını isteyişidir. Bunu zaten ayeti kerimeyle söylüyor, halife yaratacağım diyor. Ama inat ediyoruz, halifeliğe direniyoruz. Zılli tarafıyla kalıyoruz, hususiyete dayanıyoruz, direniyoruz. Vallahi hangi tavırda seyran ederseniz başka tavrına yükseltmek için size bir tokat daha atar. Hani böyle baktı ya, öbürüne de çakar, ondan sonra tamam, eyvallah. Âzameti kibriyaya odaklanıverir.

Baba onun için şöyle derdi: Yavrum, öyle bir baskı kurdular ki artık isteyemiyoruz. Yani dervişanların yolda giderken söylediğimiz şey. Öyle bir aşka gelirler ki ne musibet gelirse gelsin, hepsine eyvallah derler. Yani ulûhiyet seyranındadırlar. Ve ulûhiyet seyranında Rab olarak görünüyor onlara. Hepsine eyvallah derler, üstelik bir de isterler daha yok mu diye. Öyle bir baskıdan geçtik ki, daha yok mu diye seslenemiyoruz demişti. Çünkü her tavrında başka bir tavrına yeni bir tokatla taşıyacağı için eyvallah diyor sadece. Artık olanı olduğu gibi karşılıyor. Daha fazlasına istekli değil.

Diyor ki: Benimle meşgul olurlar, doğrudur çünkü insan iman ehliyse, cehenneme de düştüyse yani musibet deryasına düştüyse, selameti yoksa korkular diyarındaysa sığınacağı hangi kapı var ki… Güvendiği dağlara kar yağdıysa… Hani diyor ya dağları savurduğunuzda… Dayanakları ellerinden alındıysa… Alınmadıysa bile ilişkilerinde onları yitirdiyse, Rabbinden başka kimse sığınabilir ki? Ya Rabbi bana dosdoğru bir yol ver. O dosdoğru yaşantısında Rabbinin duasının kabulüyle görür. Dosdoğru yolunda devam eder.

İnsan, mümin, iman ehli sıkıntıda olduğu zaman sağından solundan medet istemiş. Yusuf araya sebep koydu, azize söyle ola ki bana yardımı dokunur dedi. Derler ki, üç sene daha, bazı rivayete göre yedi sene daha hapishanede kaldı. Her şeyi Hakk'tan biliyorsun, koyma araya kimseyi. Cehenneme düşmüş, kuyuya düşmüş, hapishaneye düşmüş, seni kurtaran Allah hep. Geri ona dönüyor. Onun için cehennem ehli eğer

sebepler dairesine ve sebeplerdeki ilişkiler üzerinden değil, direkt imanıyla Hakk'a teslim olursa… Burada istenen aslında teslimiyettir bir parça… Tevekkeli Allah, işini Hakk'a ısmarlamışsa emin olun, olmayacak iş yoktur. O dağ gibi gözünüzde büyüttüğünüz sebepler bir bakmışsın ki hiç korkulacak şeyler değil… Bu hep böyle olmuştur.

Ama hiç korkmuyorsunuz sebepleri de, hani benim dayanaklarım var. Bunun için güzel bir örnek vardır: Hani dayanaklarım var, dağlarım var. Güvendiği dağlara kar yağınca ne olacak o ayrı mevzu. İki gönül ehlini anlatır Cenab-ı Hakk Kur'an ı azimüşşan'da… Kehf süresinde olsa gerekti. Hani iki bahçe sahibi… Birisi bahçesini görüyor, mülk sahibi benim gibilerinden. Çoluğu çocuğuyla böbürleniyor, sulak arazisiyle böbürleniyor. Diğer arkadaş da diyor ki maşallah, kıskanmıyor, gıpta da etmiyor. Sadece diyor ki maşallah de. Yani sahibi Allah'tır, ondan bilerek bak diyor, kendine varlık verme. Bir yel geliyor kavurucu, ne bahçe kalıyor… Yer suyunu tutuyor, ne su kalıyor. Ben ne yaptım diyor. Evlatları ölüyor, hiçbir şey kalmayınca gönlünde yıkıma uğruyor. Bu şu demek: Bakın, bahçeyi okumayın orada. Bahçe onun bilincinin dayanağı, değil mi? Yani huylarının, tabiatının dayanağı. Su, yine aynı, evlatlarım var… Eskiden kaba kuvvet önde olduğu için herkes evlatlarıyla beraber kaba kuvvette öncelikliydi. Yani bu noktadan 12 tane evladı olan ağa değiştiriyordu köyde. Anadolu köylerinde evladı çok olanlar ağalığı değiştirip ağalığı alıyorlardı bazen. Bu gibi rivayetlere tanık olduğum çoktur, duyduğum da çoktur. Evlatlarıyla övünüyor, kuvvetiyle, arkadaki dayanakları. Elden bir çıkıyor, tak…

En zayıf ev, örümceğin evidir. Örümcek dokumuş ya güzel güzel. O kadar güzel dokur ki… Hep kendine dokur ama… Avlanacak. Hep kendine. Hep bana, hep bana… Çünkü nefis hep ördüğü ağların içinde kendine bakar. Başkası için bakmaz, hep menfaatine bakar. Lakin en yıkılası evdir diyor. Dokunduğunda gider. O kadar sağlamdır ama… O kadar sağlamdır ama dokunduğunda gider. Bak, dayanaklar sağlam. O kadar dağlarla örmüş ki örümcek evini… Bahçemdi, evladımdı şuyum-du buyum-du… Elden gittiği zaman tak, dağlar savrulduğunda, ortada kalınır. Annem, babam param, pulum, mevkiim, kariyerim… Sen benim kim olduğumu biliyor

musun? Elinden çıktığı zaman ne olacak? Onun için demiş, onlar seni terk etmeden önce sen onları terk ediver. Ama buradaki terk ediş bırakın, gidin değil. Ha, bilincinize zemin olması lazım… Bilinç evinizi onlarla örmeyin, ilkelerle örün. Rahmaniyet, Rahimmiyet, kerimiyet… Allah'ın sıfatlarıyla örün. Dayanağınız ise onun temelinde iman ve teslimiyetle Allah olsun. O zaman yıkılmazsınız.

İmanlı bir insanın karakteri sağlam bir karakterdir, yıkılmaz. Allah'tan biliyorsa niye yıkılsın ki? İmanı olmayanın karakterinin sağlamlığından şüphe edin. Emin bir insan değildir. Bilinç evi ilahi sıfatlarla dokunmamış ki güvenilir bir insan olsun.

Şimdi konumuza geçeyim burada: Diyor ki, benimle meşgul ol. Sen diyor sebeplere bakma, cehennem sıfatlarıyla tecellime bakma. Âzameti Kibriya itibarıyla beni sev artık diyor. Bu noktada devam edeyim: Ey Gavs, ehli cehennem cehennemle meşgul, sen ise benimle meşgul ol demiş. Yani dertlerle, sıkıntılarla meşgul olma, onları da kendinde dile getirme… Yaşa, bunu eskiler şöyle derdi: Kan kusar kızılcık şerbeti içtim der. Veya karda yürür izini belli etmez. Genelde karda yürür izini belli etmezi üçkâğıtçılar üzerinden söylerler de, hani tilki gibi… Ama bu bağlamda da kar zahmete işarettir rüyalarda bu bağlamda söylüyorum. O kadar zahmetin içinde bile olsanız arındırıcı, sizi var edici bir zahmetin içinde bile olsanız onu dile getirmeyin. Rabbinizden bir ikramdır. Tabii onu öyle biliyorsanız, sebeplerden biliyorsanız niye kar yağdı dersiniz. Kar yağacak zaman mıydı? Mülküne yağdırıyor. Mülk derken kendimizi de kast ediyorum yani, o sıkıntılar mülkünden. İstediği bir şey var sizden, beğenseniz de beğenmeseniz de, onun için yaşadığınız her şeyde seve, seve onu göreceksiniz…

Baba onu şöyle derdi: Yavrum **ya bu deveyi güdeceksin** ya bu diyardan gideceksin, değil… **Ya bu deveyi güdeceksin**. Diyardan gidiş yok, nereye gidebileceksiniz ki Allah'tan kaçıp? Dışına çıkamıyorsun ki kaçasın. Sıfatların kaçamazsın, fiilinden kaçamazsın, varlığından kaç, nereden kaçacaksın? Onun için diyor, Allah'tan başka dost yoktur, Allah'tan da kaçış yoktur.

Allah Teâlâ buyurdu: Ey Gavs benim cennet ehli bazı kullarım var ki cehennem halkının cehennemden bana sığındıkları gibi cennet nimetlerinden bana sığınırlar.

Biraz önce anlattığım evliyullah taifesidir. Dünya nimetlerini görmezler. Hayatın kolaylıklarını, geleceğe doğru bakışları yoktur; biriktirme gibi şeyler. Rahat olayım, emekli olayım, geleceğimi düşüneyim. Güzel şeyler bakın, kötü şeyler değil. Ama bunlarda o sıfat yok. Onların yaptığı şu: Daha yok mu? Daha yok mu? İşin enteresan tarafı, cennet nimetlerinden kaçtıkları gibi… Bazı kullarım var ki cehennem halkının cehennemden bana sığındıkları gibi cennet nimetlerinden bana sığınırlar. Bir, bu âlemde tecelli ettikleri zaman dünyalık nimetlerden yana Hakk'a… Yani riyazatlara girmeleri, çilehanelere girmeleri, bunları bu şekilde düşünebilirsiniz. İki, ilahi sıfatlar üzerlerinde tecelli edip de Allah ile vücut bulmaya başladıkları zaman kendilerine varlık vermezler, ondan dolayı yine Allah'a sığınırlar.

Bunun bir hikâyesini anlatmıştık. Böyle aklımızda anlamını tam yetkin şekilde oturtacak bir hikâye… Rufai tarikatından büyük bir ehil, İstanbul'a geliyor, bir şekilde Metin Bobaroğluyla tanışıyor, efendibabayla… Bir şekilde onunla ilişkileri sonucunda gel bana bağlan diyor. Efendi diyor; efendi, başımız bağlı. En sonunda gidiyor, Muhittin İhya efendi diye İstanbul efendilerinden büyük bir efendi vardır… Efendi hazretlerinin yanına götürüyor. İkisi biraz konuşuyor, ne geçiyorsa aralarında. Rufai tarikatından şeyhle beraber gidiyor, bizim efendi böyleydi diyor, nasıl buldun? Peh diyor, tarih coğrafya öğretmeni. Artık ne konuştularsa aralarında… Ama adam tükürse keramet... Metin Baba'nın dediği yani insana kerametten gına gelir mi? Vallahi gına gelir. Adamın biri geliyor, yolda şu geliyor. Telefon açılıyor, bak filanca aradı. Vallahi ya ama ne kerametler yani düşünülecek gibi değil. Bazı kerametler var ki gülmekten kırılmıştım. Bir hafta güldüğümü biliyorum

Bir tanesini anlatayım: Evinde beraber oturuyoruz, Kur'an çalışıyoruz diyor. Arap ya… Kur'an çalışıyoruz, ehli kişi. Arkasını döndü mutfağa doğru, Kevser karısının ismi. Diyor ki, … babandır. Aylar ya da günler sonra Kevser'i yakalıyor, ana ne hikmetti diyor. Vallahi sorma diyor, o

gün ben bir yemek yapacaktım, kendisi yemek istedi, o yemeği de yapmak zor. Ben de tutuyordum, o yemeği yaparken dedim ki …, bizim yaptığımızı yemiyor, kendi istediğini yaptırıyor. Tam o sırada dönmüş, öyle seslenmiş. Böyle bir insan düşünülecek gibi değil. Bunun gibi nicesi var keramet olarak. Mesela bir tane daha, bir gün Yuşa'yı ziyaret etmek istiyor. Ahmet Baba dediğim Metin Baba'nın babası var, o da bu gibi şeylere balık gibi atlıyor. Adamı da sahiplenmiş, efendi ya, kerametleri de gösteriyor ya… Hani kartvizit ama kartvizit olarak da geçtikten sonra adres göstermektir kerametler. Artık benliğe doğru gidince, yani normal, sıradan bir şeye dönünce o zaman problem çıkar. Keramet hayat olur, kötü bir şey olur…

Diyor ki Yuşa Nebiye götür beni. Metin Baba diyor ki bir arkadaşın açılışı var. Gel, hiç olmazsa bir duan olsun, bereket olsun yani, ihtiyaçlı bir insan. Yok diyor, ben Yuşa'ya gideceğim. İnat ediyor Yuşa'ya gidecek. Ahmet Baba diyor ben seni götürürüm. Alıyor, yola çıkıyorlar. O da içinden düşünüyor. Gelseydin olmaz mıydı ya? Hani gelirdin, bir himmet ederdin, duan olurdu vesaire… Her neyse. O sırada bir çelenk geliyor, çelenk şöyle: Kırmızı beyaz karanfillerle dolu. Aradan zaman geçiyor, milletin karnı acıkıyor, lahmacunları getiren oluyor. Vallahi diyor herhalde siparişleri verdi, öyle gitti. Keramet ya, çakıyor davayı. Aradan biraz daha zaman geçiyor. İçerisi lahmacunlardan dolayı kokmuş ya azıcık, hemen biri tütsü, güzel kokulu olan bir şeyler getiriyor. Vallahi diyor herhalde bir şeyler dönüyor, ama ne dönüyor bilmiyorum diyor. Her neyse, amca geliyor yine söylüyor: diyor ki gelseydin olmaz mıydı? Söylediği şu: senin arkadaş milliyetçidir. Kırmızı beyaz çiçekler gönderdik anlamadı, karnınız acıktı lahmacun gönderdik anlamadı, içerisi koktu, burası kokuyor dedin, sana tütsü, koku dedik yine anlamadı. Ben gelseydim ne anlayacaktın, ahmak demiş.

Ahmet Baba'ya soruyor; giderken sipariş filan verdiniz mi? Vallahi vermedik, yanımdan bir dakika bile ayrılmadı diyor. Pes yani, diyecek hiçbir şey yok, böyle bir zat. İhya Baba'ya soruyor. Diyor ki baba, nasıldı diyor. Evladım diyor, kerametleri gözüne perde olmuş. Başka kimsenin üzerinde tecelli eden hakkı göremiyor, cennet nimetlerinden!

Metin Baba'yı Fas'a davet etmiş, Fas'ın eski kraliçesi kendisinin müridiymiş. Gel sana istediğin yeri vereyim, sen benim müridim ol diye davette bulunmuş. Metin Baba istememiş, peh demiş, tamah etmedi. Yani açgözlülük yapmadı demiş. Güzel bir hikâye bu bağlamda…

Diyor ki *Benim cennet ehli bazı kullarım cehennem halkının cehennemde bana sığındıkları gibi cennet nimetlerinden bana sığınırlar.* Terki ukba dediğimiz, Allah size hangi sıfatıyla tecelli etse, zuhur etse dâhi onu kendinize varlık vermeden sır tutun… Göstermeye ihtiyacınız olmasın. Ortamı olur, insanlara iman için olur, kartvizit için olur, gösterileceği olur. Bu gibi şeyler insanların imanını coşturur. İman artar, eksilir. Bir davete rücunun gerekliliği içindir bu. Eminlik içindir bir de… Hani sağlam yer, tamam, anladık demek için, daha fazlası için değil. Daha fazlası olmaya başladığında kerahat olur. Gerek yok. Onun için diyor kim o, Allah'ın resulü diyor Resulullah… Bak, ukba hali o, gönül hali o. İlahi sıfat üzeri yaşadığının söylevi o. Kapının içindeki ashabı sufaya şöyle diyor, biz öyle birini tanımıyoruz. Yine kapı çalınıyor, kim o? Fakirlik övüncümdür. Kerametler de ayağınıza perde olmasın. Terki ukba demişler. Hep geleceğinize dair beklentilerden kurtuluştur terki ukba, hem de ahret nimeti olarak tecelli edecek şeylerin kerametler olarak üzerinizde belki tecellisidir terki ukba.

Terketme onları da… Terk edin derken melekeniz olsunlar ama görünmez olsunlar, sandığı olun. Hani rüyanız dâhi olsa, anlatmayın dediğimiz noktadır bir parça. Cennet nimetlerinden diyor, bana sığınırlar. Çünkü önemli olan cennet nimetleri değildir ki, Allah'tır. Burada anlatılmak istenen şey, ilkesi Allah ise vallahi insan ne cehennemi görüyor, ne cenneti görüyor. İnsanın sevgilisi Allah ise… Hani ne yokluğa yerinirim ne varlığa sevinirim sözü aslında tam bunu anlatır. Varlığa sevinmez, cennete mennete sevinmez. Yokluğa yerinmez, cehenneme yerinmez… Bir tek Hakk'la meşgul… Nimetlerimden bana sığınırlar.

Ey Gavs! Benim nebi ve resullerden başka…

Nebi haberci demek, resul ilahi sıfatı üzeri Cenab-ı Hakkı yaşantısında

gösteren demek… Kendisi risal olmuş, mektup olmuş, yaşantısıyla mektubunu okuyan kişiye derler. Yani kitap verilmiş diye sözlüklerde çeviri yapıyorlar. Değil… Kitabını kendinde okuyan, yaşantısında hakkı gösterene resul derler. Allah ile bir olana derler yani. Zaten herkes bir de, o kendine amellerinde de varlık vermeden Hakk'a taşımış kişidir. Bu noktada resuldür. Hakkın bilincine kendi yaşantısında gelmiş kişidir, kendi dışında olarak değil. Ne yukarıda birine haber verebilir bakın, Allah'tan haber veriyorum gibi. Yaşamın kendisinde olanı da haber verebilir. Ama hem nebi hem de yaşantısında hakkı gösterene resul derler. Resulullah'ın en büyük özelliği o.

Onun için Hazreti İsa için şöyle bir şey söylemiştik: Hazreti İsa hakikatin söylevcisiydi, hazreti resul hakikati yaşantısında gösterendi. Hani diyor ya, Ya Rabbi, benden sonra bunlar zanna düştüler. Onlar senin kullarındır, istersen azap edersin, istersen sen onlara merhamet edersin diyor. Merhamet edersen de sen aziz ve hâkim olansın. Yani istersen, böyle yaparsan bu sıfatlarla görünürsün, böyle yaparsan bu sıfatlarla… Bakın, Allah'ı tavırlarında okuyun… Tavırlarında okuyun yani hakikate şahit. İman dolu bir nefesle hakikati dile getirin. Resulullah ise o tavırları yaşantısında gösterendir. Gösteriyor. Eskiden mesela şöyle düşünün: Çok uç noktadan bir şey söyleyeyim: Kur'an ın çok enteresan bir tarafıdır: Bazı savaş ayetleri vardır hani, bazı insanlarla savaş edilir mesela, bir şeyin hakkı ortaya çıksın diye. Hani melekler, eskiden mesela bazı peygamberler vardır ki hani günahları olur ümmetlerinin, melekle gelir helak eder mesela, değil mi? Peygamber zamanındaysa peygamberin eliyle helak ediyor. Yani bir melek göndermiyor.

Lut kavmi gibi… Lut kavmine bir melek gönderdi. Kureyş'e bir melek göndermiyor. Peygamberin kendisinden o gücü, kuvveti gösteriyor. Birliği, hani gazap sıfatını melekten göstermişken gazap sıfatını Resulullah'ın kendisinden gösteriyor. Yaşamına sirayet ediyor. O hakikate memur idi, şeriat üzerinden hakikate memurluğunu yaşayan idi… Yani yaşantısında hakikati gösteren resuldü. Selam üzerine olsun.

Nebi ve resullerden başka birtakım kullarım vardır ki, onların haline ne dünya halkı, ne ahiret halkı…

Şimdi bakın, dünyada sır, ahrette cennet, bakın, cennette kolay, kolay sır olmaz. Bu insanlar cennete de sır. Cennet halkı, bunlar mahşerde de sırdır. Ne cennet ehli ne de ahret halkı… Ne de bir melek. Bakın, meleği de zikrediyor. Buna Cebrail'den tutun İsrafil'den tutun hepsi dâhildir. Ne de bir melek muttali değildir. Yani vâkıf değildir, yüksek bir mertebeden bakamaz ona. Yani onların haline vâkıf değildir.

Onları cennet, cehennem…

Bakın, onları cennet, yani selamet yurdu olarak; huzur, gönül varlığı olarak, nimetler içerisinde ilahi sıfatları yaşayan olarak… Veya da cehennem; ulûhiyet sıfatlarının seyranı için, rububiyet sıfatlarının seyranı için gibi de anlayalım, uç noktadan anlarsak. Sevap, yani mükâfat; ikaf, yani eziyet… Huriler, köşkler, gılmanlar yani hizmetçiler şunlar bunlar içinde yaratmadım diyor… Her ne kadar tanıyıp bilmese de onların dünyada da varlığına inananlara ne mutlu. Bi-zatihi hürlerdir onlar. Yeryüzünde Feridun efrad dediğimiz, 11 kişi vardır genelde. 12 kişilerdir. Zamanın Kutb-ul Aktabı dâhil bunlara dâhildir. Takdiri ilahi, Cenab-ı Hakkı kendilerinde bi-zatihi bulanlar, artık kendilerini yitirmiş olan kişilerdir. Bi-zatihi hak ile vücut bulmuşlardır. Azim Allah, nazar etseler cennet kapılarını sonuna kadar açarlar. Birisi kendilerine kötülük etse ahrete bırakmazlar, bi-zatihi cehennemin dibine kadar yolunu götürürler. Tabii, ruhani olarak bakidirler, ayrı mevzu. Büyük kutuplardır. Efradlar onlar. Ama hangi efradlar? Ferit… Ferit… Tam hürdürler.

Bakın, zikrettiklerini şöyle anlayın: Şimdi cennet, cehennem kayıtlı. Mekânda kayıtlısınız. Mekânda kayıtlı olanlar anlayamaz diyor. İsterse milletler üzerinde olsun, isterse Cenab-ı Hakk benim sıfatlarımda vücut bulmuş olsunlar bir şekilde diyor. Bu sefer vücut sıfatı hangi sıfatla varlık bulmuşsa ona bile kayıtlı olabilir. Hani kerameti gözüne perde… İhyayı nasıl görsün orada, ihya olanı nasıl görsün? Hür olanı nasıl görsün? Bunun gibi. Mesela melek, melek de kayıtlıdır. Allah'ın bir ilahi sıfatı üzeri iş görür, kayıtlıdır. Ondaki hale vakıf olmasına imkân yoktur ki o noktada.

Hazreti Ali'nin güzel bir sözü vardır: Diyor ki, iyi kişi iyi zannıyla bakar, kötü kişi kötü zannıyla bakar. Aslında nasıl yaradılışa sahipseniz o yaradılışın üzeri bakarsınız. Hangi bilgilerle donanmışsanız o bilgiyle bakarsınız. Melek de hangi bilgiyle donanmışsa o bilgi üzerinden bakar ve seyran eder, daha fazlası değil. Cennetle kayıtlı değil; mekânsallık, nimetler, ulvi sıfatların tecellisi, kayıtlı değil. Meleklerle kayıtlı değil, sadece Hakk ile kayıtlı.

Deseniz ki örnek ver, var mı yeryüzünde, yeryüzünde örnek vermeme imkân yok bu noktada. Adab ı beşere aykırı… Adab ı beşer değil de, Hakk'ın sırrına aykırı ama geçmişten örnek verebilirim. Hazreti Ebu Bekir sıddık bunlardan bir tanesidir. Bunların en yalın tarifi, bakın diyor şunlar bunlar için yaratmadık. Bunlar saf ölüdürler. Yani milletin gözünde. Diyor ki, yeryüzünde onlar ölü gibi gezerler. Cennet makamlarını görür, yeryüzüne insanlık için gelirler. Lakin onlar ölü gibidirler diyor. Ya Resulullah, içimizde böyle birisi var mıdır? Sıddık'a bakın diyor, kâfidir. Yani ölü gibidir demek cennetten kayıtsız, kayıt altına alınmamış. Kayıt altına alınmışsa hortlar çünkü… Neden canımı acıtıyor, neden şöyle oluyor neden böyle oluyor. Vay şu şu yaptı, bu böyle yaptı, bak kayıt altına girdi yine. Cennet nimetleriyle kayıtlı oh, selamet, ne güzel huzur değil mi? Haydi, onu da boş verelim, bilincimiz itibarıyla selamet yurdunda olduğumuz için Cenab-ı Hakk'ın ilahi sıfatlarıyla vücut buluyoruz. Biliyor musun şu sıfat üzeriyim filan, kendimi gösterir gibi… Göstermese ne olur ki? O sıfatı üzeri bakar her şeye…

Lakin bunların öyle bir kaydı yok, hepsini aşmışlar. Saf, şekilsizler. Sadece Hakk'ın ne tavrı varsa üzerlerinde, o tavır üzeri vücut buluyorlar. Tam bir prizma gibi, hani ışık vurur da türlü renge bürünür ya… Aynı anda bütün yaşantılarına Cenab-ı Hakk'ın ilahi sıfatları üzeri yaşarlar. Nazarları Allah'ın nazarıdır, tuttuklarında Allah tutar, baktıklarında Allah bakar, yaşadıklarına Allah'ı yaşıyorlardır, başka bir şey değil. Diyor ki, ne kadar tanıyıp bilmese de onların dünyadaki varlığına inananlara ne mutlu. Hazreti Ali de onlardandır, altını çizeyim. Ebu Bekir Sıddık'tan örnek verdik. Bakın, İslâm'da imanın iki çıtası vardır. Birisi Hazreti Sıddık'tır, birisi Hazreti Ali'dir. Birisi fedai can düzeyinde iman, diğeri

fedai nefs düzeyinde. Hazreti Fatma sahiplenme düzeyindedir. Ben çıtalarıyla söyledim, yani Ali'nin çıtası altında kalır o. Hazreti Ali, imanda fedai candır. Hani yatağın altına giriyor ya…

Hazreti Hatice dersen olur da Hazreti Fatma'da aidiyetler var, aidiyetlerle sınırlı. Hazreti Fatma'nın bu mertebede tam nasibi yok. Kadın olması önemli değil ki, kayıtlı. Şimdi Hazreti Hatice desen onu anlarım. Hazreti Hatice'de kayıt yok, ne istiyorsa veriyor… Şöyle olduk, böle olduk diye bir derdi yok. Hazreti Hatice'nin yaşantısını okuyun. Bir kardeşim şöyle demişti: Nübüvvetin sponsoru demişti. Dünyadan kaydı yok, dünyayı gönlünden çıkarmış. Ahret gibi bir derdi yok. Sadece Resulullah'a olan, Allah'a olan sevgisiyle hizmet ediyor. Kıl kadar verdiklerinden dolayı gönlüne bir şey gelmeyen bir insan. Tam bir anaç… O nübüvvetin sponsoru demesi de espri mahiyetinde ama hakikat o. Hazreti Fatma'da kayıt var. Evlatları, çoluk çocuğu, peygamber… Kayıt var. Hazreti Ali'de de bu kayıt olmaz. Dünyadan, cennet, cehennem korkusundan yana bir kaydı yok.

Cenab-ı Hakk'ın hüviyeti üzeri varlık buldukları için tam hürdürler. Hazreti Fatma'da o hürlüğü göremiyorsun bu noktada… Yani kayıt altında derseniz Hazreti Fatma kayıt altındadır. Bakın, cennet hanımlarının hanımefendisidir. Kayıt altında ama Hazreti Hatice kayıt altında değildir. O bambaşka bir deryadır. Hazreti Hatice'yi bu bağlamda okuyun, Fatma'ya baskın gelir. Fatma'da aidiyetler var, sahiplenmeler var.

En basiti, çok dedikoduya müsait bir şeydir. Dedikoduya girmeyeceğim, Fatma'ya canım feda olsun. Onun altını çizeyim. Yani ters noktadan anlaşılmasın diyorum. Ehli beyt'e bir garezin mi var ki böyle söylüyorsun, değil. Yoksa Ali'yi övmem zaten. İmanın iki çıtası vardır. Birincisi dedik, ne? Fedai can düzeyinde… Canını vermiş, bakın, düşünülecek bir şey değil. Ve yaşı halen çocuk sayılır. Hazreti Sıddık'a ise ne söyleniyorsa eyvallah deniyor. Söylenen eyvallah dendiği gibi istenene de eyvallah diyor. Hani bir hikâyesi vardır, tam bir komünal insan. Hani kendi varlığı yok, hep bizlikte. Her şey Resulullah için. Bir gün diyor ki, beytül mamura ashabı suffaya yiyecek vesaire lazım, evinizden bir şeyler getirir

misiniz? Hazreti Ömer ile ikisine söylüyorlar.

Bakın, böyle insanların istediği insanlar da çok önemli. Çünkü ayan kuvvetleri çok yüksek… Birinden bir şey istiyorlarsa onun gönlünde bir şey uyanmadığı için istiyorlardır. Azim Allah, ters bir noktada gönlünde bir şey uyansın kişinin, istemezler. Hani neden veriyorum, neden istedi, şöyle mi? İmanları zayi olmasın diye istemezler… Lakin öyle kişilerden istiyor ki, imanlarında zayi görünmüyor. Onun için istiyor. Hazreti Ömer evindekinin yarısını getiriyor, yarısını eve bırakıyor. Hazreti Sıddık ise evindekinin tamamını getiriyor. Ya Ömer diyor, evine bir şey bıraktın mı? Evet, bıraktım, yarısını buraya getirdim yarısı evde. İyi yapmışsın diyor. Yani, normal dünya yaşantısının gerekliliğidir o. Fark olduğu için amenna. Hazreti Sıddık'a soruyor, sen ne yaptın diyor? Vallahi hepsini getirdim. Ya ev, Allah ve resulüne emanet diyor.

Diyecek hiçbir söz yok. Hem yaşantısını, yani yaşantısının her alanını… Bakın, sıddıkilerin dedikodusu olmaz. Çünkü o mağaraya girdikten sonra bir daha çıkışları olmamıştır. O gönül yurdunun mağarasına girdikten sonra hani hicret ediyor ya, hani Allah'a hicret ediyorsunuz. Öyle düşünün… O münevver şehrinize, gönül eviniz münevver bir şehre dönecek, o dönerken bir mağaraya girdiniz, bir daha çıkmazlar. Onun için dedikoduları yoktur, hiçbir zaman.

Emin olun, Hazreti Sıddık üzerinde 10 sayfa net bilgi üzerine bir yazı getirilsin elini öpeyim, hepsi üzerine yazılan yazılardır sadece. Hazreti Ali üzerine yazılır ama. Ne masallar anlatılır, ne kerametler anlatılır. Çünkü cennetini burada da göstermiş. Üzerinde çok söz var ama canını verecek şeklide de kendini ortaya atar. Kaçımız yapabiliriz? Canıyla da kayıtlı değil, bak… Nefsiyle de kayıtlı değil, canıyla kayıtlı değil… Tasavvufta buna fedai nefs ile fedai can diyorlar. Biz olmak için sahiplenmeler, biz olmak için aidiyetlerimiz şarttır. Ama kayıt altında olmayan insanlar için bu sıfat olsa dâhi o sıfatlarda durmazlar. Neleri varsa verirler. Burada kayıt altında değillerdir konuşuyor. Onun için ben bu noktada Hazreti Hatice'yi görürdüm, Hazreti Fatma'yı görmezdim. Hazreti Hatice'ye selam olsun. Bir erkek dâhi onun gibi olabilirse ne mutlu… Yani, eline su dökülmez diye hani Anadolu'da söz vardır ya… Nice el eline su dökemez

o noktada… Başına ne gelirse gelsin eyvallah diyor. Ambargo senesini düşünün ya… Hiç insan tavır sergilemez mi?

Bakın, Tahkim Suresi'nde tavır sergileme var eşlerinde. Ve o yüzden iniyor… İki tane işi sebebiyle Tahkim Suresi indiriliyor. Hazreti Hatice'de bunlar hiçbir şekilde olmamıştır. Ya ehli beyt, Allah sizi temizlemek istiyor ayeti iniyor o noktada. Yani Resulullah'a tavır sergilemeyin, Allah sizi temizlemek noktasında ayet geliyor. Hazreti Hatice dersen onu anlarım da Fatma dersen anlayamıyorum. Çünkü Fatma dediğimizde aidiyetler ve sahiplenmeler girer devreye… Çünkü ilkesi o, yaşam tavrı o. Cenab-ı Hakk'ın verdiği sıfat onda. Yani Rablik ve mürebbilik sıfatı var. Bunlardaysa Rablik ve mürebbilik her ne kadar olsa dâhi uluhhiyet tavırları önde oluyor. Ali'de, Hazreti Sıddık'ta, kapalı kutu bile olsa Cenab-ı Hakk'ın âzamet, kibriya sıfatları önde oluyor.

Bu hali en güzel anlatanlardan bir tanesi Hazreti Bahaddin Nakşibendi'dir, mesela hürlerdendir. Abdulkadir Geylani, hürlerdendir. Bu ferit dediklerimizdendir. İkisine de selam olsun. Mesela Hazreti Nakşibendi'nin bir yeri ziyaret ediyor, oradaki ehil de kendisine yabancı. Siz de diyor amma kibirli bir insanmışsınız efendim diyor, efendinin dediği şu: Bizim kibrimiz nefsimizden dolayı değildir, âzameti kibriyadandır. Şimdi bu da mı bir kibir? Söylediğinde kibir vardır ama hakikati dile getiriyor. Yani Cenab-ı Hakk ulûhiyet sıfatlarıyla, âzamet tavrıyla üzerine gidiyor. Onun için her şey tavırda duruyor. Enteresan bir insan…

Hikâyesi vardır, tevatüren söylenen bir şeydir, kayıtlara da geçmiştir bu noktada, hurmalık meselesi vardır. Hazreti Resulullah Hakk'a yürüdükten sonra bir hurmalığı var, hurmalık, Fatma'nın… Hazreti Ebu Bekir Sıddık, peygamberlerin mirası olmaz diyor. Onu tutuyor beytül mamura, yani maliyeye katıyor, değil mi? Bu noktada büyük bir problem yaşanır. Hazreti Fatma da orada altı ay boyunca yaşıyor zaten. O sırada da Sıddık hazretlerine hiçbir zaman da biat etmez. Hazreti Ali de Hazreti Fatma hayattayken de hiçbir zaman gidip biat etmez. Halifeliğini kabul etmez. Ne zaman Hakk'a yürür, ondan sonra gider, biat eder. Yani eşini kırmamış, geçmemiş.

Burada baktığınız zaman, altı ay boyunca yaşıyoruz, değil mi? Neden sahiplendin ki? Mademki beytül mamurun, beytül mamurun olsun… Haklı olup olmaması önemli değil. Kast etmek istediğim sahiplenme ve aidiyetler Fatma'da tecelli eder. Kast etmek istediğim bu, dedikodusunu filan yapmak değil. Fatma'ya canım feda olsun. Kaç kişi onun gibi olur ki? Kaç kişi Resulullah'ı o şekilde sevebilir ki? Kaç kişi ona Kevser olabilir ki? Yani soy sop ondan devam ediyor… Ama peygamberler kayıtlıdır. Hürler, bu kast ettiği peygamberle kayıtlı olmayanlar. Nebilerden farklıdır diyor.

Bakın, ilk zikrettiğimiz cümle nedir? *Nebi ve resullerden başka birtakım kullarım da vardır ki* diyor. Bak, onlardan başka bir kullarım vardır ki diyor… Şimdi, nebi ve resullerle kayıtlı olduğundan da zaten o daireye girmiyorsun. Nebi ve resuller dairesine kayıtlı oluyorsun, o daireye girmiyorsun. Bu noktadan düşünmek lazım… Yani hazreti Fatma dediğiniz zaman bir kişiye doğurmak için ona gebe olmanız şarttır. Resulullah'ı kendinde taşıyor, sevgisiyle, muhabbetiyle… Ondan sonra ondan gelenler zaten onun soyundan devam ediyor. Hazreti Hasan, Hazreti Hüseyin… Gelen büyük evliyullahın tamamına bakın, hep o soydan gelir. Abdulkadir Geylani, Bahaddin Nakşibendi, Ahmet Bedevi, hepsi bildiğim kadarıyla seyit diye geçiyor. Hünkâr Hacı Bektaş Veli, hepsi seyit diye geçiyor. Bu bağlamda, Hazreti Fatma'yı o dairede ben görmüyorum. Yani ben görmüyorum, başkası görmek ister, onu bilmem. Hazreti Hatice denildiğinde onu görüyorum, söyleyeyim.

Tamam, peygamberle kayıtlı ama bütün varlığını serecek şekilde. O başka bir şey… Kendi öz varlığında artık peygamberinki gibi bir hüviyet bulmaya başlar çünkü o. Hazreti Fatma da ise kayıt altında her zaman karşısında peygamber var, babası vardır. Hazreti Hatice onu yitirmiş bir durumdadır en sonunda. Onun için hürlerdendir Hazreti Hatice. Allah'ın selamı üzerine olsun.

Ne cennet ehli ne de cehennem, sevap, huriler, köşkler, gılman için yaratmadım. Onları kayıt altında tutmadım diyor... *Her ne kadar tanıyıp bilmese de onların dünyada varlığına inananlara ne*

mutlu. İnanmak bile yetiyor yani, birçok güzel şeyin tecellisi için…

Ey Gavs, bir kimse benden gayrıyla meşgul olursa kıyamet gününde onun müsahibi (arkadaşı) ateş olur.

Bu, biraz önceki cehennem bahislerinden konuştuğumuz gibi… Sebepler dairesinde, bunun aslında ilkesi şu: Hakikate şehadet edip etmemekle alâkadar. Hakikate şehadet etmezken normal, lay lay lom herkes yaşar. Sebepler dairesinde ihtiyaçları, keyifleri… Belki sıkıntıları vardır, sebepler dairesini şundan görür… Ondan hırsını alır, bağırır çağırır vesaire… Birisi hakikatle müşerref olduktan sonra yapmış olduğu bütün günahlar veya kendi ayağında pranga olan ne varsa, hepsi de gönlünde pişmanlık ateşi olarak uyanır.

Ahirette Allah ile karşı karşıya kaldık, yani hakikati ilahiyeyle karşı karşıya kaldık. Dünyada yaptığınız bütün işler size pişmanlık vermez mi? O hakikatle karşı karşıya kalmanız geçmişinizle yüzleşmenizi sağlar. Bunu bir ayetle tasdik edeyim: Dünyadaki yaşantımız ve ahiretteki yaşantımız. Al, hesap görücü olarak nefsin yeter. Vicdan ve pişmanlık, vicdanı olan pişmanlığa taşınır ondan sonra, geçmişi üzerinden. Bir ayet daha, kendini levm eden nefse and olsun ki, pişman olarak kendini kınayan nefse ant olsun ki… Hakikatle yüzleştiğiniz anda geçmişiniz size pişmanlık olarak görünür. Ve o zaman pişmanlık ateşi bütün varlığınızı sahiplenir, kuşatır. Bırakamayacağınız bir ateştir o… Bağrınızda yanan bir ateş olur. Sahibi olur diyor bak çünkü bırakamazsınız. Geçmişinizi bırakamıyorsunuzdur o sırada burada… Zihninizin, bilincinizin önüne alırsınız ve vicdan terazisinde yanar durursunuz. Niye yaptım, niye yaptım?

Hesap görücü olarak nefsin yeter. Yani birisi senin günahını temizlemez. Senin günahını temizliyorum, bitti. Yok öyle… Onun vicdanını uyandırırlar, geçmişini hakikatle yüzleştirirler, vicdanını uyandırırlar, geçmişini önüne sererler. Yani kitabını alıp, sererler… Sütten çıkmış ak kaşık olsanız, unuttuğunuz, milletin günah demeyeceği şey bile olsa Allah'ın huzurunda yanıp durursunuz. Niye yaptın… Görünüyorsunuz, biliniyorsunuzdur çünkü. Ve göründüğünüzü görüyor, bilindiğinizi

biliyor, duyulduğunuzu duyuyorsunuzdur, onun için pişmansınızdır. Hani lay lay lom, Allah var nasıl olsa, inanıyorum gibi bir şey değil o… Bi-zatihi Allah'a şahit olduğunuz için, hakikatine şahit olduğunuz için, yaşamın kendisinde şahit olduğunuz için yanarsınız. Burada kast edilen de bi-zatihi odur. Ya mahşerde olacaktır bu olay ya da dünyayı size mahşer yaparlar, yaşantınızı zindan ederler, gönlünüzü vicdan terazisine oturturlar, yanar durursunuz.

Efendi hazretlerinin yanına oturmuştum, bu teraziyi öyle yaşatmışlardı. Yanında kıpkırmızı olurdum ya… Hayatta kırmızı olmam, hani sarışınlar genelde kırmızıya döner. Pancar gibi olduğumu biliyorum, yüzüm yanardı. Bütün geçmişim ya, unuttuklarım aklıma geliyordu. Bunlar da mı diyordum, şöyle bakıyordum. Bunlar da… Vallahi, çok enteresan… Yanarsınız. Ateş ama öyle bir ateştir ki kurtulası bir şey değil çünkü geçmişiniz önünüzde ha bire, onun için kurtulamazsınız. Ateş sahibi oluyor, musahibi olur, yoldaşı olur, arkadaşı. Zaten uzatmıyorlar, ehline tutulmuşsan uzatmıyorlar. Ehline tutulmamışsan psikolojik bir problem olarak çıkar karşına. Her yaptığından bu sefer insan pişman olmaya başlar, niye yaptım, niye yaptım. Onu ahlâkına taşımak önemli… Yani pişmanlıktan sonra…

Pişmanlık bir dönüştür, bakın… Dönüş, kişinin bilincini en yüksek derecede ve ilk kez öne serdiği mertebesidir. Kalbi olarak, kendini kendi önüne aldığı, yani kendini bilincinin önüne aldığı, kendini sorguladığı ilk mertebesidir o. Yani geri dönüş, tövbenin başlangıcıdır vicdan. Allah'a yönelişin, hakikate yönelişin başlangıcıdır. Önünüze alırsınız ya, kendinizi evvela sorgularsınız. Allah'a dönüşün başlangıç kapısıdır. Tamam, döndün, her zaman cehennemde yanılmayacak ki… Dönersek eğer, dönmezsek… Sebepler dairesine kalırsın, şu şöyle yaptı, bu böyle yaptı… Onları görmüyorsak, yaptığımız şeyleri görüyorsak… Niye böyle yaptım, niye şöyle yaptım? İkide bir yap, yine yap, yine pişman ol yine yap… Nasuh bir tövbeyle geliniz diyor. Yani pişman oldunuz, bir daha yine o şeye dönmeyecek şekilde gelin.

Yani ikrarınızda kararlı olunuz. İkrar, karar. Kararınızda sadık olunuz, rüştünüzü bulunuz, iradenizi hakkıyla yerine sergileyiniz. O zaman zaten

Cenab-ı Hakka hakkıyla dönmüş olursunuz. Nasuh bir tövbe dediği şeyin hali üzeri hakkıyla dönmüş olursunuz. Ne mutlu Nasuh tövbe yapanlara! Yani kararlı şeklide, pişman olarak Hakk'a dönmüş. Yani o zaman ateşin susuyor… O ateşi susturan bir şey daha var, o da iki damla gözyaşıdır. Yani Kevser suyundan size bir iki hediye, iki damla gözyaşı… O ateşi bir tek o susturuyor. Yoksa ateş yoldaşınız, ha bire önünüze alırsınız geçmişinizi ama ağlarken geçmişinizi düşündürmezler size, o sırada sizi rahatlatırlar.

Bütün işlerimizde öyle değil midir? Pişman olduğumuz şeyler vardır, agresif davrandığımız şeyler vardır. Üzülürüz sonradan, ağlarız, temizlendi gitti. Kevser suyundan bir içersiniz, orada temizlenir gidersiniz. Yani cehennem ateşini söndürür. Diyor ki iki damla Allah için ağlayana… Allah'ın hakikatine şahit, kendi varlığının hakikatine şahit… Geçmişini önüne almış ve buna dayanamayan ve iki damla gözyaşı döken. Bakın, Allah için ağlıyor ama bir taraftan da yaptıklarından dolayı Allah için ağlıyor. Cehennem ateşi ona haram olur diyor. Ben diyor o kulumu yakmaya hayâ ederim diyor. O zaman pat, o ateş sönüverir. Psikolojik bir şey, ağlarsanız rahatlarsınız, bitti. Erkekler ağlamaz, inşallah ağlarlar. Rahatlasınlar. Ondan sonra acısını şundan bundan çıkarıyorlar… Vallahi, biraz rahatlasalar çıkarmayacaklar.

Buradaki kast ettiği, musahip olur dediği ateş pişmanlık ateşidir, onun altını çizeyim.

Ey Gavs, uzaklık sahibi, uzaklıktan şikâyet ettiği gibi yakınlık sahibi de yakınlıktan şikâyet eder.

Uzaklık ehli dediğimiz insanlar iki türlüdür. Ama bakın, buradaki muhataplar bunu iman eden insanlar için konuşuyordu. Yani iman etmeyen için zaten bir şey yok. Uzaklık, yakınlık onun için bahsedilemez. Masivada o kişi… Şimdi, ben Allah yoluna çıktım ama uzağım, Allah'a uzak kaldığım için şikâyetçi olur. Ya Rabbi, uzağım, ne yapabilirim? Yetişmenin imkânı var mıdır? Uzak olduğumdan dolayı, bunun daha ilerisi şu, kendimden söyleyeyim: Namaz kılıyorum ikilik, uzaklık; ibadet ediyorum ikilik; zikir, dua ediyorum ikilik… Ya Rabbi yok mu bu ikilikten

kurtuluş diye duam vardı ama hüngür, hüngür. Akşam bana söylenen de şu: Hazreti Piri sev, yeterli. Ya dedim ben ikilikten kurtulmaya çalışıyorum, siz bana dediniz ki ikilik. Yani birini sev. Sonradan çaktım davayı: İkiliği aşmış birini sevdiğin sürece onun o halinden beslendiğin zaman ikiliği aşarsın ancak…

İkiliği aşmış birini sevdiğin zaman, ondan beslendiğin zaman ikiliği aşarsın. Yani bana ikiliği tavsiye etmemişlerdi, sevmeyi tavsiye etmişlerdi. Yani kıblede sevgi var, aş… Ancak onunla aşarsın çünkü o aşmış biri, sen beni aşmış biri…

Uzaklıktan şikâyetçidirler diyor, amenna. Cennet olsa cennet nimetlerinden şikâyetçidirler. Onlardan bana kaçarlar diyor. Hemen arkasından diyor ki kurb sahibi de yakınlıktan şikâyet eder, bu da iki türlüdür. Musa'nın kavmini düşünün, nimetler veriyor filan… Nimetlerini verişi zaten onlara yakın gelişidir. Kendini gösteriyor. Müşahit oluyorlar orada. Yani Cenab-ı Hakka nimet… Yani er Rezzak sıfatıyla ve er Rezzak sıfatını halim sıfatı, latif sıfatıyla lütfu ihsanlarda bulunması, yani nimetler düzeyinde lütfu ihsanda bulunmasıyla Cenab-ı Hakk onlara yakın geliyor. Onların istediği ne? Bize dünyalıktan ver, dayanamıyoruz…

Bu genelde sohbetlerde şöyle yaşanır: Kardeşim sohbet beş oldu, halen bitirmiyor musun? Eve gideceğiz. Genelde arkadaşlarda olur, böyle sıkılırlar. Haydi, kalkın gidelim derim bu sefer derler yok, gitmeyeyim. Oğlum işte bak oturuyorsun, sohbet ediyorsun filan vesaire… Allah'ın tezahür ettiği noktalarda kişi nefsinden dolayı dayanamaz. Hemen biraz rahatlık arar. Hani bize dünya nimetlerinden de ver, dayanamıyoruz. İnsana bu iki manâda gelir, çünkü insan çeşitli yaratılmıştır. Tekdüze yaratılmamıştır. Biz sıfatımızla Allah'a bağlıyız ama dünya tarafımız da var. Dünya tarafımız ezildiği zaman istiyoruz, yani oradan da azıcık ver, dayanamıyoruz. Nefis dayanmıyor, içgüdüler kendini istiyor, hakkını istiyor. Ama Rabbim diyor ki mademki bana dayanamadınız, o zaman hiç yoksa şükürle geliniz, dalga geçmeyiniz diyor. Orada iki tane kavram var hınta ve hıta kavramları… Her neyse ama adamlar şakalaşarak, şükürle girmiyorlar da…

Bakın, nimet verdi nimetine şükür. Yani tasdik. Şükür tasdiktir. Hani birine teşekkür edersin. Teşekkürün kalbidir ama aynı zamanda onun nimet verici olduğunu da tasdik ediyorsun. Kardeşim, bu suyu sen bana verdin, teşekkürler. Tasdik ediyorsun onu ya… Şükür tasdiktir. Hiç yoksa beni tasdik ederek gidin, unutmayın diyor yani, gaflete düşmeyin. Evet, sizi çeşitli yaratmışımdır. Öyle bir hakkınız da var, eğer o hakkınızı talep eder, dalarsanız hiç yoksa diyor benden yana gaflete düşmeyin. Beni tasdik ederek yaşayın. Öyle değil midir genelde? Adam fakirdir, Allah'a sığınır, ondan sonra dünya nimetine bir dalar, bitti… Zaten ondan sonra unuttu gitti. Bunu bir ayeti kerimeyle şöyle dile getiriyor: Diyor ki gece şimşek çakmasında kalmış, karanlıkta yürüyen bir insanı bilir misin? Şimşek çakar da yürür, sonra yine karanlıkta kalır. Yani şimşek çakar, tasdik yapmaz yine karanlıkta devam eder.

Veya şöyle bir şey söylüyor: bir gemide, yavuz fırtınaya tutulmuş bir insanın halini misal veriyor. Çıktıktan sonra, biz onu kurtardıktan sonra diyor… Yani fırtınayı başlatan kendi, dindiren kendi... Kurtardıktan sonra sırtını döner gider bize diyor, bir teşekkür bile yok… Fırtına dindi, sefa geldi, Allah unutuldu. Yakınlıktan şikâyetin ikinci tarafı şu: Her nerede Rabbinizi müşahede ederseniz ikilikte olduğunuz için müşahit olarak, kulluk perdesi üzerinden hakkı müşahede ettiğiniz içindir ki kulluğunuzu bile istemezsiniz. Şikâyetçi olursunuz Ya Rabbi sen, sen, sen… Bana seni gerek seni.

Allah'ın selamı üzerinize Olsun.

GAVSIYE RISALESI OKUMALARI

08. 12. 2013 – Gavsiye Risalesi Okumaları
Halil İbrahim GENÇ

Geçen hafta hürriyet ve cennet cehennem makamları üzerine durmuştuk. Aslında bunları ilkesel olarak algılamak lazım geldiğini, ahiret bağlamında mekânsal olarak yaşayacağımız yerler olmasından daha çok, yaşantımızda karşılıkları olan, olgusal olan şeyler olarak algılamamız gerektiğini söylemiştik. Ve bu noktada, Kur'an da cennet, cehennem diyorsa elbette ki mekânsal olarak ahiretten bahsediliyordur ama onun yaşamda da karşılığı vardır. Çünkü maliki yevmindin diyor, din gününün sahibi. O zaman yaşamın kendisi dindir. Herkes fıtratı gereği dindedir. Fıtratında da hangi mizaç ve mezhep üzeri yaratıldıysa, dinde olduğu içindir ki yaşamının üzerinde, yaşadığı sıfatlar üzerinde Cenab-ı Hakk üzerinde maliktir. Veya dininin, yaşamının malikidir. Bu sebepten dolayı her ne söyleniyorsa Kur'an da, aslında yaşamsaldır. Yani hayatımızda bir karşılığı vardır. O karşılıklarını görmeden zaten İslâm olmak da kolay değildir.

İslâm, selametini bulmak… İslâm, selam; sulhunu bulmak… Bu noktada da Allah'ın ihsanıyla İslâm olmak hakikaten kolay değil. Bıraktıklarınız kadar erersiniz noktasını vurgulamıştık ve İslâm için şunu da vurgulamıştık: Allah katında din İslâm'dır. Allah katında din İslâm demek, İslâm ile kabul olursunuz. Yani sulhunuzu, selametinizi bulmanızla kabul olursunuz. Ve insan selametini nasıl bulacak? Bir, üzerindeki fıtrat dini olan fıtratının gereğini yaşayacak, hürce. Hürlük nedir? Nedeni neyse kişinin nedeni doğrultusunda yaşamasıdır. Fıtratı neyse kişinin fıtratı doğrultusunda yaşamasıdır. Hakkında ve hakkaniyet üzeri yaşamasıdır demiştik ve hürlüğü iki veçhede özetlemiştik. Bir; özgürce, fıtratı gereği ve hakkaniyet üzere fıtratı gereği… Meşrebi ve mizacı, sıfatları neyse, o sıfatları üzeri, sıfatları yerine getireceği bir ortamda ben oluşu. Ben olmak zorunlu ama fıtrat gereği, hakkınca ben olmak… İkincisi de biz olarak ben olmak. Çünkü bizliğin kendisinde o

benliğimizi koruruz. Eğer bizlik olmazsa benliğimiz olmaz. Çünkü hep karşıtlarımızla, ötekilerle, başkasılarla olmak vardı ama o şeklide ben olmak, kendi keyfi iradelerimize de tutsak olmak da bir parça. Başkalarını da kendimize mahkûm ederek ben olmaktır ki bu hakkani noktada bir özgürlük değildir.

Kendi nefsimiz ve hevalarımızın mahkûmiyetinde ben olunmaz. Ona zıllii ben demişler. Asli varlığımızda ben olmaktır. Aslında İslâm'dan kasıt takdir-i ilahi bir nevi kabul olmaksa eğer Hakk katında, gönül katında aslı olan varlığınızla Allah'a varmaktır. İşte onunla varlık bulduğunuz anda nedeninizi yerine getirmişsiniz demektir ki bu da halifelik nişanı üzere olmaktır… Ben yeryüzüne halife yaratacağım. Umumi halifelik bir de hususi halifelik var demiştik. Hususi noktada Allah-ı Azimüşşan'ı kendimizde bulup fiili fiiliniz, sıfatı sıfatınız, zatını zatınız, işte o zaman özgürlüğünüzü bulursunuz. İşte o zaman Allah ile selamet bulmuş olursunuz. Nedeniniz kendi dışınızda değil, nedeninizi kendinizde bulmuş olarak ben olursunuz. Nedeninizi eşyanın tabiatına bağlı kılarak, hani Allah meşgale olsun diye verdik çoğunu. O meşgale olsun diye varlık değerleri yükleyerek, hevâlarımızı, heveslerimizi dışarıda bularak değil, nedenimizi kendimizde bularak… İrademiz hak, kendi irademizden, öz varlığımızdan… Yani dilediğimiz Allah'ın dilediği, fiilimiz Hakk'ın fiili olsun.

Sıfatımız zaten Hakk'ın sıfatlarıdır. Zatımızda Hakk'ın zatını görebileceğimiz ve fiillerimizle deneyimlerimiz üzerinden talim etmemizde ilahi sıfatlara uyanabildiğimiz sürece ve Allah için olduğumuz amellerimizde olduğumuz sürece, Allah katında dediğimiz gönül katında kabul görürüz ki işte o zaman İslâm'ız. Aslında selameti buldunuz, hür oldunuz demektir bir parça. Bu bağlamda hürlük amenna… Bu bağlamda hürlüğü de yerine getirebilmeniz için de biz olmanız şarttır. "Biz"i geçen hafta fazla irdelemiştik ama bizlik Kur'an da özel bir kitaptır ki Kur'an hüviyet kitabıdır demiştik. Hüviyet noktasında takdir-i ahlâk ve hüviyet kitabıdır. Zaten ahlâk hüviyete dâhildir. Ahlâkın kendisi hüviyete dâhildir. Yani hüviyetten bahsediyorsanız ahlâktan, ahlâktan bahsediyorsanız hüviyetten bahsediyorsunuzdur. Çünkü ahlâk dediğimiz

tavırlarımızla, huylarımızla alâkadardır.

Tavırlarımız ve huylarımız aslında hüviyetimizinde zeminleri, belirleyici özelliğidir. Tabii hüviyetimizin en temel belirleyici özelliği, zemini şahsımızdır. Şahsımızın tavırları hüviyetimizi gösterir. Onun için, Kur'an -ı Azimüşşan'da hüviyet ilkesiyle okunmalı ve ahlâk ilkesiyle okunmalıdır demiştik. Bunu da nereden anlarsınız? Bir şahıs kendisini konuşmaktadır her daim. İnanıp inanmamaya göre de hüviyet tavırlarında var olan insanları biçimlendirmektedir. Mümin, münkir, münafık, kâfir, müşrik… Bakın, kendisine inanıp inanılmamasına göre, öz varlığına yetişilip yetişilmemesine, o yolda yürünüp yürünmemesine göre biçim vermektedir demiştik. Bizlik lafzına geldiğimiz zaman ise, insan bizliği en kestirme yoldan anlatırsak gönüller birliğiyle de alâkadardır. Bizlik'te Allah'ın lütufu ihsanıyla hüviyetimizi buluruz, şimdi şöyle anlatalım. Eğer selamet dediğimizde Allah katında kabulsek birincisi eylemlerimizle Hakk katına çıkmamız gerekir. Yakın gelene kadar ibadet et ayetidir. Ama eylemlerimiz hakkaniyet üzere olmalı gerekir ki tabiatta da, ilişkilerimizde de biz olalım ki… Ahlâk diniysek eğer uyum ve denge bulmak, karakterimizde tutarlı olmak, ilişkilerimizde uyumlu olmakla ahlâklı oluruz. Bu da bizi bizliğe taşır.

Birinci bizlik mertebemiz, şöyle demiştik: Bir, ferdi olarak sevgi ve paylaşım bizi bizliğe taşır. Yani ailemiz. Sevgi ve paylaşım bizi bizliğe taşır. İki, hukuk, ortak ilişkiler, ortak fikirler. Ortak akıl noktasında hareketler. Ortak hareketler noktasında hareketler bizi bizliğe taşır. Bunun toplum içinde en yetkin şekli de ekonomidir aslında. Ticaret başında gelir. Hukuk, ortak yasalar, hakların verildiği yasalar, hepimizin ortak yasaları, ortak akıl, ortak fikirler ve ortak hareketlerimiz bizi bizliğe taşır.

Bizlik ne için bu kadar önemli? Çünkü bizliğin olduğu yerde emin sıfatı tecelli eder ki mümin esmasına bağlıdır bu. Allah'ın mümin esması tecelli eden yerde eminlik olur. Bunu en çok yuvada, ailede duyumsarsınız. Yani biz olduğunuz ortamdır. Rahatça hareket ettiğiniz ortamdır. Sıfatlarınızı en yetkin şekilde, kutsallarınızı en güzel şekilde yaşadığınız yerdir aile. Yuva… En kutsal şekilde ve en güzel şekilde

yaşadığınız yer olduğu içindir ki aileniz, yuvanız sizin özgürlük alanınızdır aslında. Hani bir yerlere gidersiniz de, gittiğiniz yerden dönersiniz de dönerken o mekân dediğimiz yere gelmeye başladığınız zaman, yuvam, yuvam güzel yuvam demeye başladığınız yer…

Özgürlük alanınıza, kısıtlanmadığınız alana geliyorsunuz. Ama hangi noktada bir kısıtlama, hakkaniyet noktasında hareket ederken kısıtlanmadığınızda da… Çünkü hakkaniyet noktasında hareket etmezseniz âlemde, size karşılık gelir. Allah adildir; size hakkınızı gösterir, haddinizi gösterir noktasıdır bu. Buradaki haddinizi göstermek hangi noktada gelir? Eğer yanlış yaparsanız ikinci bir sıfat gelir; korku. Korktuğunuz yerde özgür değilsinizdir, kendinizi özgür hissetmezsiniz. Çekimsersinizdir. Bakın, emin hissettiğiniz yerde kendiniz rahat hareket ediyor, sıfatlarınızın gereğini yaşıyorsunuzdur. Ama kendinizi emin hissetmediğiniz yerde sıfatlarınızın gereğini yaşayabilir misiniz? Hürlük dediğimiz noktada, benliğimizi bulduğumuz noktadır ki asliyetimizle, emin olduğumuz yerde ben olarak yaşarız hakkaniyetlerle beraber. Emin olmadığımız yerde benliğimizi yaşayamayız, asli varlığımızın tavırlarını hakkıyla yaşayamayız. O da bize psikolojik olarak korkuya karşılık gelir.

Korktuğumuz şey ne ise, aslında çekimser olarak bizi yine benliğe taşır. Haddini bilme noktasında, hakkımızı bilme noktasında bizi yine haddimize taşıyarak takdir-i ilahi o özgürlük alanlarımızın neresi olduğunu görmemizi sağlar. Yani korku size hangi noktalarda özgür olduğunuzun alanını göstermek için önemli bir alan. Eğer korku olmazsa özgürlük alanlarınızı bilemezsiniz, sınırlarınızı bilemezsiniz. Bunu doğada da görebilirsiniz. Belgesel izlersiniz… Hani kendisinin emin olduğu yerde avcıdır, emin olmadığı yerde geri çekilir. Avcı olamaz. Korkar. O sınırları dâhilinde kendi üzerine döner. Çünkü korku kendi sınırlarınıza ve haddinize dönmeniz için gerekli bir şeydir.

Babam derdi ki, yavrum, bir insan ya Allah'tan, ya devletten ya ailesinden korkacak. Korkmayandan kork. Sınırlarını bilmiyordur. Özgürlük sorumluluk ister çünkü. Çünkü yaşadığınız, nedeniniz neyse, nedeninizin hakları üzeri yaşamanız sizin sorumluluğunuzdur, yoksa özgür olamazsınız. Sizin sorumluluğunuzdur, yoksa özgür olamazsınız.

Bu da ancak bizlikte kemalât olur. Evet, benlikte kemalât bulacağız, zincirlerimizden kurtulacağız. Ama sonuçta bir bakarız ki o özgür olduğumuz sınırlar neyse onu bizlik alanı olarak yaşıyoruzdur.

Onun için herkesin hakkı üzerine yaşamanız hakkaniyetle olmanız demektir ki hakkaniyetleri vermediğimiz sürece, hakkaniyet üzeri yaşamadığın sürece toplumsal olarak özgürlük bulamazsınız. Herkes kendi hakkını hakkıyla bulacaktır. Eğer bulamasa özgür olamaz. Bu bağlamda Allah'ın lütuf ihsanıyla, eğer biz kavramını biraz daha irdelersek evet, benlikte özgür olacağız; eyvallah ama bizlik kavramını iyi zikrederek bunun farkına varalım. Çünkü geçen hafta biraz belirsiz bırakmıştık bizi. Bu noktada biz dersek eğer, bizlik lafzı Kur'an da birincisi meleke-i nokta ithamıdır. Çünkü her hitabın âlem, âlem karşılığı vardır. Melekût âleminin veliler mertebesinde karşılığı vardır. Nokta-i Kibriya dediğimiz nurlar âleminde karşılığı vardır ki bu noktada, bütün âlemde nurların ortak hareketi biz lafzıyla karşılık görür.

Biz… Ve buradaki bizlikte temel, vahidiyettir. Bizliğin söyleminde vahidiyet zikredilir. Temeli ahadiyettir. Hani nokta-i melekeler yekvücutturlar, tek parçadırlar. Tek parçadır derken her biri bir parça olarak şahsında tek parçadırlar ve varlığın kendisi olarak tek parçadırlar, yekvücutturlar bu bağlamda. Ve bu ahadiyetin kendisinin dile getirilişidir; biz. Melekût âlemine sirayet ettiği zaman yani Cenab-ı Hakk bir sıfatını murat edip ona kendi varlık tecellisi itibarıyla bir enerji alanı vererek biçim verirse… Bir sıfatını biçimlendirişi, kuvvete getirişi, taşıyışı… Melek, kuvvet… Bu noktada o kuvveti taşıyıcılığı meleğin kendisinin bir sıfata haiz olması sebebiyle, fiilinde de o sıfatı göstermesi sebebiyle bütün meleklerde bu şekilde iş yapmaları sebebiyledir ki birbirlerine sıfatlarıyla bir olurlar. Çünkü temellerinde vahidiyet vardır. Birlik ve beraberlik noktasında vahidiyet vardır ve sıfatları üzere birbirlerini tamamlarlar. Onun için, Kur'an -ı Azimüşşan'da biz lafzı melekler düzeyince şöyle de zikredilir: "Biziz biz, elbet saf, saf dizilenler "

Ama burada önemli olan şey bizlik, farkındalıkta bizlik oluyor. Yani her bir melek, bir sıfata haiz ve sıfatlarını fiillerinde göstererek Allah'ın o

işini yapmaları sebebiyle… Ki işi yapan Hakk'tır yine. Kendini o sıfatta izhar eyleyen melekût âleminde yine kendisidir. Ama o ortak hareket onları biz kılar. Çünkü temelde iradelerinden masum olarak irade sahibi, üzerlerinde aşkın olarak irade sahibi olan Allah'tır. Yaptıkları Allah'ın yaptığıdır. Ama sıfatlarında farklılık arz ederler ki o sıfatlarında birbirlerini tamamlar ve âlemde yaptıkları işler rahmet olarak görünür. Allah'ın selamı üzerlerine, himmetleri üzerimizden eksik olmasın. Onların âlemi de bu şekilde bizizdir. Bunu da şöyle dile getirirler: Biziz, biz, elbet saf, saf dizilenler. Bakın, bir farklılık üzeri biz olduklarını zaten saf, saf demeleriyle zikretmiş bulunuyorlar. Çünkü farkındalık eğer olmazsa bir olurlar.

Bakın, bizlikte farklılık vardır. Eğer farklılık yoksa her melek aynı sıfat üzere yaratılmış ise özdeşlikte birdirler, biz değildirler. Bir olmak ayrı bir şey, biz olmak ayrı bir şeydir. Farklılıklarda biz olmak… Melekuttaki bizlik durumu bu âleme sirayet ederken de evliyullah üzerinden tecelli eder. Bir hikâye anlatarak bunu açalım… Derler ki: Hazreti Resulullah miraç hadisesinden dönerken cennet-i alada 39 kişi görür ashabından, ruhani olarak. 39'unun ne işleri vardır diye yanlarına sohbete gidecekken… Orada Hazreti Ali de kendisiyle beraber, ruhani olarak. Der ki: Ya Ali, bunların nişanı nedir, ashabımın? Ya Resulullah, size malumdur der. Ve ellerine bir bıçak alır. Artık Zülfikar ya da bir bıçak… Elini keser, 39'undan da kan akar, aynı anda. Bakın, bu birliğe işaret. Ama her birinde de ayrı bir tavır, ayrı bir sıfat vardır. Bir tane de gökten düşer. Der ki: Ya Ali, bu kimin kanıdır? Selman-ı Farisi'nin kanıdır. Şu anda göklerde bulunduğu için gökten geliyor kanı der.

Buradaki kan akışı, aslında bize onların yekvücut, yani nurları itibarıyla hangi kanaldan besleniyorlarsa o noktada birliklerine işaret. Ama her biri, kırkının da ayrı sıfatı vardır. O sıfatlarla… Kimisi Celalidir, kimisi Cemalidir, kimisi otoriterdir, kimi celalliğiyle beraber âlemde iş görür, kimi ruhani olarak iş görür. Ya da kırk'lar dediğimiz şey âlemin direği ve ahlâk direkleridir ki âlemde bir şey olacaksa -sosyal ilişkilerde- evvela onlarda zuhur eder, onların üzerine salınan nur ile de âleme yansır ve âlemde karşılığı görünür. Yani bu bir itikattır, itikat olduğu için de inanılır

ya da inanılmaz, zevktir çünkü. Yani âlemin, insanlığın sosyal ilişkilerinden sorumlu insanlar.

Her biri ayrı, ayrı sıfatlar; kırkı birdir. Bizdir yani. Evet, temelinde beslendikleri nur itibarıyla birdirler ama yaptıkları işler itibarıyla hangi sıfatın gereğini yaşıyorlarsa, mizaç ve meşreplerinde farklılık oluşur. O mizaç ve meşreplerinin de farklılığında ortak hareketleri, akıllarıyla bizdirler. Bazen birbirlerinden habersiz olarak bizdirler. Ruhani bildikleri vardır. Sıfatlarında ayrı iş görürler ve birbirlerinin yanından bile geçseler bazen de tanımayabilirler. Böyle insanlar… Birbirlerini tanımayanları başkaları nasıl tanısın o da ayrı mevzu.

Bizlik sıfatı Evliyullah'ta tecelli ederse her birinin mizaç ve meşreplerine göre ayrı sıfatları vardır. Âlemde yaptıkları işler Allah'ı Azimüşşan'ın muradı üzeridir ki o murat üzerine âlemde ne olacaksa hepsinin yaptığı işin sonucu olarak olur ki hepsi bizdirler… Rahmet-i ilahi nedeniyle nurları gereği Allah'tan beslendikleri için birdirler. Ama fiilleri itibarıyla, sıfatları gereği iş gördükleri için bizdirler. Bunu aynı zamanda peygamberlerde de görürsünüz. Katımızda hepsi birdirler ayetleri vardır. Hem nübüvvetleri gereği aynı işi yapmaları sebebiyledir hem de Rabb-ül âlemin'e bağlı oldukları sebebiyledir gönülden, fıtratları gereği. Hem de sıfatları gereği de bir ayrılık arz ederler ki onun için de şöyle bir ayet vardır: Der ki takdir-i ilahi: Her birinin katımızda ayrı yeri vardır.

Bizdirler… Yaptıkları, amaçları doğrultusunda biz… Hangi sıfat üzeri iş yapıyorlarsa önemli değil. Hepsinin Kur'an daki lafzına dikkatli bakarsanız La İlahe İllallah'a davet ediyorlar. Kendisinden başka ilah olmayan Rabb-ül âlemin'e davet ediyoruz.

Ortak hareket, ortak iş, onları biz yapıyor. En sonunda o bizlik hatem-ül enbiya'da karar kılınıyor, kemalâtını buluyor. Yaşama geçiyor iyice. Yani davet ettikleri neyse davet ettikleri en güzel şekilde yaşama geçiriliyor. Çünkü dinimiz marifet dinidir, yaşam dinidir. Söylenen neyse onu yaşamda görme dinidir. Bu bağlamda İslâm olmak zor bir şey… "Maliki yevmindin" üzerinden İslâm olmak, gönül katında Allah'a taşınarak, selamet bularak kabul görmek. Kabul görmenizin de başlangıcı duadır

demiştik. Duanın kabulü hem Allah'ın, hem de kabul edildiğinizin ispatıdır. Eğer dualarınız kabul oluyorsa bilin ki Allah katında kabul edilmişsiniz demektir. Yani gönle ermişsiniz. Özünüze artık ricada bulunuyorsunuz, nazınız geçiyor demektir.

İkincisi, artık size sesleniyorlarsa, irşat geliyorsa ikinci bir kabuldür bu. Yani bir soru soruyorsunuz cevabı geliyor, bir istekte bulunuyorsunuz yerini buluyor. Artık kabul görüyorsunuz demektir. Allah kabul edilenlerden eylesin inşallah. Eğer gönlünüzde Allah ile mutmainlik varsa, eylemlerinizde hoşluk ve eylemlerinizin sonucunda zikri ilahide bulunmanızın aracıysa, yani bir sıfatın gereğini göstermenizin aracıysa ve ondan mutmain oluyorsanız, yaşam sevinci buluyorsanız yine kabulsünüz, eylemleriniz doğrultusunda. İşte o zaman İslâm'sınız.

Bizlik bu bağlamda amenna… Ama Rahman sıfatı gereği âleme baktığınızda kâinatın tamamı birbirini sıfatlar gereği tamamlar ki eko sistemde, bir bakarsınız ki hepsi bizdir. İnsanlık âlemine bakın, farklı iradelerdeyizdir. Ama temel ihtiyaçlarımız sebebiyle, birbirlerimizle toplumsal zorunlulukta yaşamamız sebebiyle zorunlu olarak ortak yasalarla beraber yaşamamızla beraber biz olmaktayız. Aslında zorunluluk temelinde biziz. Yoksa hiç kimse biz olma niyetinde değildir. Hukuk olmasa ve zorunlulukta aciz bir yaratılışımız olmasa toplumsal olarak kim yaşayabilir ki? Ben şahsen yaşamam, yaşayan varsa aşk olsun.

Bu noktadan baktığınızda, ilahi sıfatları göstermenin ve halife yaratacağım muradı üzeri insanlık âlemine baktığınızda "bilinmeyi istedim", "halifeyi yaratacağım" ve "bana ibadet etsinler diye yarattım" ayet-i kerimeleri üzerine ve hadis-i kutsisi üzerine bakıldığı zaman, insanlık ortak bir ilkede yaşıyor ve aslında bizlikte yaşıyor, haberi yoktur. Ne kadar ayrı ve gayrılıklar, savaşlar olsa bile. Ki o uç noktadaki ayrışımlarımız ve savaşlarımız yine bizi bize taşıyor. Korkularımızı uyandırıyor ve toplumsallaşıyoruz. Korunmak için elimizden geleni yapıyoruz.

Bakın, hürlüğün temelinde eminlik vardır. Psikolojik olarak emin

olduğunuz yerde rahat hareket edersiniz. Sıfatlarınızın gereğini rahat yaşarsınız. Bir yerden eminseniz orada hürsünüzdür diyedir. Sıfatlarınızdan, yaşamsal olarak bir şeyden korkmazsınız. Ama yaşamsal olarak bir yerden korkuyorsanız orada hür değilsiniz. Bu da sizi hangi noktada hür olduğunuzun, hangi sıfatlarda hür olmanız gerektiğinin bilincine taşır. Yani haddinize, hakkınıza taşır. Ve Kur'an 'ı Azimüşşan'da haklar, helaller olarak zikredilir. Herkes helaliyle yaşasa herkes birbirinden emin olur. Ve Hazret-i Resulullah'ın güzel bir hadisi var, biraz daha uç noktadan zikredilirse… Ezanların okunduğu yer diyor, müminlerin bulunduğu yerdir diyor ki orası emindir. Orada korkulmaz, orada özgürce hareket edilir çünkü. Ama günümüzde tam tersi olduğu noktalar da var. Ezanların okunduğu yerde korkuluyor. Demek ki hürce yaşanmıyor. Müminlik sıfatı tam anlamıyla yerine getirilmiyor anlamına kadar gider.

Kâinatta zaten bizlik vardır. Herkes ve her şey birbirini tamamlarken farklılıklarda biz olunur noktasında farklılıklarda her şey birbirini tamamlarken bizdir. Bunun farkındayız veya farkında değiliz. O bizlik aslında birliktir de temelinde. Temelinde birlik… Hani dünyada yaşıyoruz, dünya temelinde bir birliğimiz var ama sonuçta farklı sıfatlarla biz olarak yaşıyoruzdur. Kendi vücudumuza girdiğimiz zaman ise bunu daha iyi anlayabilmek için evet, bir bizliğimiz vardır ki organlarımız, bizliğimiz vardır ki tavırlarımızla… Ama organlarımızın farklılığı ve karakterimizdeki tavır farklılıkları bizi bende biz yapar.

Organlarınıza hiç teşekkür ettiniz mi? Ben teşekkür ederim bazen. Hepsi canlıdır, her biri kendi sıfatında canlıdır. Budistler bu gibi şeyleri çok iyi yapıyorlar; Şamanlar, Budistler. Hepsi hizmet ediyor siz var olasınız diye. Kalbiniz bir tıklasa gidiyorsunuz hemen. Korkuyorsunuz veya. Karaciğeriniz, mideniz, gözünüz, hele göz inanılmaz bir şey ya… Beyniniz… Sizin haberiniz olmadan sizi taşıyıcı bir kuvvet oluşturuyorlar. Yani bu âlemde yaşamanızın zemini… Size hizmet ediyor ve o bütün organların organize oluşuyla bizsiniz. O bizliğin kendisinde benim diyorsunuz. En güzel teşekkürü de bence o hak ediyordur. Onun üzerinde iş gören de kudret sahibi Allah'tır ki, aslında en büyük

teşekkürü de o hak ediyordur.

Velhasıl kelam, kendiniz dahi bizsiniz. Ama ayrı sıfatların sonucu olarak ben olarak bizsinizdir. Bu bizliği ortak yaşam olarak, orada herkesin haklarını gözeterek, hakkaniyet noktasında ki bunun temeli özveridir… Özveriyle hakkaniyet noktasında yaşasak toplumsal olarak bizliğe taşırız ki bir yerden bir yere giderken korkmayız o zaman. Her yer yuvamız olur. Gurbette hissetmeyiz o zaman… O zaman hakkın mekânı burada tecelli eder. O zaman burada hakkı müşahede edersiniz. Çünkü bizlik Cenab-ı Hakk'ın ithafıdır. Tavırlarındaki farklılık üzere… O tavırlarındaki bütün farklılıkları, bütün mertebelerdeki farklılıkları sahiplenerek biz demektedir ama temelinde ahadiyeti vardır.

Aynı sizin gibi… Nasıl ki farklılıklarınız var da o farklılık üzerinize ben diyorsunuz ya, aslında temelinizde bizlik vardır. Cenab-ı Hakk ise o benliğini bizliğe taşır, biz der. Bazıları onu şöyle der: Efendim, Rabb'ül âlemi tevazuyla diyor onu. Valla emir üzeri iş yapar, tevazuuyla iş yapmaz. Bir şeyi istediği zaman cebbar olarak yaptırır. Allah-ı Azimüşşan'da bu noktada tevazu beklenmez. Hitap, muhatap ilişkisinde tevazu beklenmez. Onun için bazen ayetleri ve mertebeleri bilmedikleri için karıştırma da oluyor. Mesela, örnek olarak biz lafzı üzerine efendim, Allah gaybı bilmez, neden? Biz sizi deneyelim diyor, deneyelim diyorsa bilmiyor. O Allah'ın değil, melekûtun hitabıdır. Melekût her şeyi bilecek diye bir kaide yok. Bunu da zaten Kur'an -ı Azümüşşan da zikrediyor. Oradaki bizlik melekûtun hitabıdır. Sizin melekeleriniz üzerinden görünüşü, âleme taşınışı ve âlemin üzerinde yaptığınız ilişkilerinizde Cenab-ı Hakk'ın üzerinizdeki sıfatı neyse o sıfatın açığa çıkması içindir. Ama melekût bilmiyor, bunu da zaten zikrediyor. "Biz seni hakkıyla zikrederken sen kan dökecek birini mi yaratacaksın?" "Ben sizin bilmediğinizi bilirim" diyor.

Hakikaten de bakıyoruz, melekût surete, sebebe, olgusallığa bakıyor ama olgusallığın altında yatan, eyleminde de görünecek olan hikmeti göremiyor. Yeryüzüne halife yaratacağım. Bir de bakıyorsun ki o kan dökmenin içinde, korkularla özgürlüğünü isteyen, kimi zaman isyan bayrağını çeken, kimi zaman isyan bayrağını çektikten sona sıfatının

gereğini, hakkını isteyen… Kimi zaman hakkını isterken, hakkını da yaşarken hakkını başkasına despotça, faşistçe veren ve başkalarını ezen bir insan tipi çıkıyor. Ki en özgür olduğumuz yer bir vatandır, iki yuvamızdır ki en temelde yuvanızdır, ondan sonra vatanınızdır. Toprağı olmayanın özgürlüğü olmaz. Onun için, bunu Kur'an -ı Azimüşşan'da hangi ayetlerle zikreder Azimüşşan? Musa a. s hikâyesi üzerinden bakarsanız hürriyeti olmayan kişiler ki İsrail oğulları, toprakları yok.

Evet… Mülkiyet aynı zamanda bize korkunun getirildiği yerdir çünkü mülkiyet aynı zamanda savaşların başlangıç temelinden bir şeydir. Amenna… Ama toprağı olmamak da hürce yaşamamakla alâkadardır. Burada mülkiyetten kastım, mal canın yongasıdır dedikleri şey. Eğer kendi sıfatlarınızın gereğini yaşayacak kadar bu âlemde ihtiyaçlarınızı karşılayamıyorsanız, özgür değilsiniz zaten, başkalarına bağlısınız zaten. İsrail Oğulları'nı bu şekilde ele alın… Vaat edilmiş topraklar diye gidiyorlar yola ve vaat edilmiş topraklarda hürriyetlerini bulmaya çalışıyorlar. Kendi nedeninizi eğer kendi ailenizde veya vatanınızda yaşayamıyorsanız o zaman orası size aile değildir, vatanınız da vatan değildir. Yani başka bir güç sizi bastırıyorsa…

Geçenlerde bir haber vardı: Angola'da camiler yıkılıyormuş. Yüzde üçü Müslüman ve Müslümanlık din olarak kabul edilmiyor. Kabul edilip edilmemesi konumuz adına önemli değil. Konuşmak istediğim şu: Kişilerin vatanı ama vatanlarında kendi fıtratlarının, inançlarının itikatlarının gereği itibarıyla yaşayamıyorlar. Çünkü başka bir güç onu bastırıyor. O zaman bizlikten bahsediyorsak, fıtratlarımız gereği o mizaç hangi meşreplerdeyse başkalarının ve mizaç meşreplerinin hakkına riayet etmek de gerekir. Riayet etmediğimiz anda başka birileri gelir, bizi bastırır. Çünkü bu da Allah-ı Azimüşşan'ın hukukundadır… Her kim ne yapıyorsa karşılığını o şekilde bulacaktır. Allah'ın adil esmasıdır.

Zerre kadar iyilik yapsan gelir seni bulur, zerre kadar kötülük yapsan yine gelir seni bulur. Hazreti İsa'nın sözü vardır: Hükmettiğinizle hükmolunursunuz. Eğer biz olarak yaşayacaksak herkese hakkınca bakmamız şarttır. Hakkaniyet üzerine olmamız şarttır. Evet, kendi haklarımız vardır ama başkalarının da haklarını gözeterek yaşamak şart…

Bunda da özveri hakikaten önem arz ediyor. Biz olmanın temelidir özveri. Feda-i nefs demişler ona eskiler. Nefsinden taviz ver. Kendinden daha çok başkalarını da düşün. Bunu Kur'an -ı Azimüşşan'dan bir iki ayetle süsleyeyim.

Diyor ki: "Biz dilemedikten sonra sen onları bir edici de değildin" diyor mesela. Veya müşrikler için savaşlardan sonra veya savaşlar öncesinde şöyle diyor: "Sen onları birlik içinde görürsün", yani biz. "Ama onlar içlerinde darmadağındır." Çünkü özverileri yok, hep bana Rabbena… Öyle bir benlikte yaşıyorlar ki, verici değiller.

Bizliğin temelinde vericilik vardır, paylaşım vardır. Bu da Cenab-ı Hakk'ın ahlâkından gelir. Rahmetin kendisi vermekle alâkadar ve o rahmetin kendisinde vermekle beraber her şeye varlık verirken bizlikte vermiştir. Biz âlemde sebepler dairesinde şunun şuna varlık verdiğini görürüz. Ama Cenab-ı Hakk hepsine varlık verirken o bizlik dairesinde bütünün kendisinde varlık veriyordur.

Eğer biz olmak istiyorsak özverili olmak şart. Herkesin haklarını gözetmemiz şart bu bağlamda… Ve ilişkilerimizde hakkaniyetli olarak kendi karakterimizde de tutarlı olarak… Çünkü kendi karakterimizde tutarlılık kendi özgürlüğümüz için. Ama herkesle beraber özgürce yaşayabilirsek -ki yaşamamız gerekir- bu sebepten dolayı da ilişkilerimizden dolayı da uyum lazım gelir. Paylaşımlarımızla, özverilerimizle, ortak akıl ve hareketlerimiz, ortak amaçlara hizmet etmemizle… Belki her birimiz ortak amaçlara hizmet etmeyebiliriz ama ortak yasalarla aynı ortamda yaşayabiliriz. Bu bağlamda biz olunur. O zaman hürsünüzdür. Kimseden korkmazsınız.

Allah'ın lütfü ihsanıyla şunun altını bir daha çizeyim: Özgür olduğunuz yer vatanınızdır, özgür olduğunuz yer ailenizdir. Onun için aile günümüzde moderniz-imle beraber yitirilmiş bir hususiyet, yitirilmiş bir değer gibi görünür ki öyledir de… Herhalde bu sebepten dolayı da Avrupalılar aile filmleri çekmekte ya da aile değerini arttırmak için projeler üretmekte… Çünkü aile sizin en kutsal değerlerinizi yaşadığınız, en özgürce sırlarınızı dile getirdiğiniz; kavganızda, dövüşünüzde,

fıtratlarınızı birbirinize bastırmadan, özveriyle yaşadığınız yerdir. Bir ailenin çocuğu için, eşi için, bir eşin diğerleri için ve sıfatlarını hakkıyla yaşayabildikleri tek yerdir. Emin olun vatandan özgürce. Gerçek vatanınız… Ama gerçek özgürlüğü isterseniz, bu sıfatlardaki özgürlük içindir. Takdir-i ilahi zatınızdaki özgürlük için isterseniz bi-zatihi Allah'a varmanız şarttır.

Zaten Abdulkadir Geylani'nin bu Gavsiyye Risalesi'nde en önemli olan ilkelerden bir tanesi de yakınlık ilkesine göre konuşulmasıdır. Yani Cenab-ı Hakk burada kendisine yakın gelinip gelinmemesine göre, yani kendisinin kabul edilip edilmemesi ve kendisinin de kullarını kabul edip etmemesine göre, yakınlık üzerinden bir kelam etmektedir. Yani ilkelerden biri de yakınlıktır. Bu noktada kişiler üzerinden bir söylemi var ve en sonda kendilerine taşıyışı var. Onun için bugünkü konumuzdan başlayarak devam edeyim. Allah'ın lütfü ihsanıyla demek istediğim tarafa doğru giderim.

Ey gavs, acz nur membağıdır. Ucb ise kederler, günahlar ve zulmetler kaynağıdır.

Burada iki tane sıfat söylüyor: Birincisi acziyet, ikincisi kibir. Acziyet toplumsal ilişkilerde bize hakikaten Allah'ın lütfü ihsaniyle, haddimizi gösteren en güzel sıfatlardandır. Acziyet… Ama Cenab-ı Hakk ile olan ilişkilerimizde, öz varlığımızla olan ilişkide kibir istenmeyen bir şeydir. Çünkü kibir nefsin ilahlığını en yüksek düzeyde gösterdiği bir mertebedir. Ben… Ama nedenini hep kendi dışında bulan bir ben. Azimüşşan ise nedenini kendinde bulurken kibir sıfatına haizdir. Yani bir kişinin kendinde ulûhiyetin tecellisiyle kibri yat, âzamet sahibi olması ayrı bir şey, nedenini başka bir şeyden bularak, kendinde varlık vererek kibirli olması ayrı bir şeydir. Ve insan tabiatı gereği aciz yaratılmıştır. Zaten azimüşşan buyuruyor; "Sizler acizssiniz, kadir olan Allah'tır." Burada kast edilen şudur: sizler varlık sahibi değilsiniz. Güç sizden değildir, güç bendendir.

Yani bunu bir parça bütün organlarımıza kadar vurursak; gören, görme fiilini bizde işleten Allah mıdır, biz miyizdir? Günümüzde söylenen şey,

her şey enerjiden ibaretse, enerjinin aldığı biçimlerle bize varlık veriliyordur ve o varlık verilişin hikâyesinde biz mi iş görüyoruzdur yoksa O'nun kendisi mi iş görüyordur? Nurun kendisi mi bize gösteriyordur, biz mi görüyoruzdur?

Bunların en harikalarından bir tanesi de kelam sıfatıdır. Konuşursunuz. Hiç konuşmanızın üzerine düştüğünüz oldu mu aynı anda, durarak? Aynı anda durdunuz, konuşmanızın üzerine vardınız. Konuşmanızın üzerini takip etmeye başladınız, düşünerek. Hani konuşurken konuşmayı takip etmek, düşünmek… Emin olun konuşanın siz olmadığını görürsünüz. Düşünün, konuşmak sesli düşünmek demektir. O kadar bilgi, o kadar şey düşünürken önünüzdedir ama konuşurken önünüzde değildir. Sadece çıkıyordur… Dolayımsızdır çünkü. Düşüncede dolayım içerir…

Bakın, düşünürken de el Kelim sıfatı tecelli eder. Çünkü düşüncenin kendisi zaten el Kelim… Kendi kendinize konuşursunuz… Bir şeyi önünüze alırsınız, onun üzerinden düşünürsünüz. Üretmeye çalışırsınız ama düşüncenizin nesnesi karşınızdadır. Ama konuşurken konuştuğunuz şeyin nesnesi karşınızda değildir. Sadece dolayımsız olarak düşünüyorsunuzdur. Aktarıyorsunuzdur düşüncelerinizi. Ve bu bağlamda baktığınız zaman Allah'ın lütfü ihsanı hakikaten de mucizevî bir olaydır. Sizler acizsiniz, kadir olan Allah'tır. Kör olmadan görmenin güzelliği, dilsiz olmadan konuşmanın güzelliği veya sağır olmadan da elimizden yitirmeden onun kıymetini bilemiyoruz. Ve o kıymetli yaşadığımız şey neyse aslında onu yaşarken onun aciziyizdir. Ya olmasa?

Aslında yaşadığınız sıfatlar sizin acziyet bulduğunuz sıfatlarınız da aynı zamanda, yani mahkûm olduğunuz… Mahkûm olduğunuz demeyeyim, zorunluluğunuz olan sıfatlarınızdır.

Olmadığını bir düşünün!

Acziyetinde bulunuyorsunuz. Görmenin, duymanın, bilmenin acziyetinde. Aslında her zaman öyleyiz, yaşadığımız sıfatlar aciz olduğumuz sıfatlardır. Bize aciz olduğumuzun işaretlerini verirler. Olmadığını düşünerek bu söylemimi idrak edin. O şeyin olmadığını.

Görmeye aciziz, duymaya aciziz… Zorunluyuz yani, bağlıyız. Ve bu noktada o sıfatlarımız bize acizliğimizi de işaret ederler. Ve Allah'ın lütfü ihsanıyla diyor ki acz nur membağıdır. Bir kişi kendiyle değil, Hakk ile varlık bulduğunu ve aciz olduğunun farkına varırsa zaten kendisine varlık vereceği neyse onlarla varlık vermeyi keser. Çünkü acz madalyonun iki yüzü gibi fakra bakar. Bir insan varlıkta acziyetini biliyor ve onun için sorumluluklarını biliyor. Kendi varlığında acziyetini biliyor, onun için varlığının, mevcudiyetinin kıymetini biliyor. Mevcudiyetinin hakkını veriyor.

Giyim, kuşam, gözünün, kulağının, aklının hakkı… Beslenme, gıda, neyse artık o… Eğer veriyorsa bu onlardan yana aciz olduğu içindir, onların devamlılığı içindir. Farz edin gözün hakkını vermiyorsunuz, 12 saat bilgisayarın karşısındasınız, dinlendirmiyorsunuz. Farz edin 24 saat gürültülü bir ortamdasınız, 24 saat. Hissiyatınız biter. Zaten gürültü bütün varlığınızı kuşatır inanılmaz bir şekilde. Eğer bir kişi acziyetini bilir ve onların da haklarını verirse kendisini zaten ortak o hareket içerisinde bizliğe taşır. Acziyet bir taraftan fakra sizi taşır ki o fakrın kendisinde Allah'ın lütfü ihsanıyla kendinize varlık verecek nedeniniz kalmaz. Çünkü sizler fakirsiniz, üzerinizde gani olan Allah'tır diyor. Yani sizler varlık sahibi değilsiniz. Acziyetinizi bilin… Üzerinizde varlık sahibi Allah'tır.

Bir kişi kendini varlık hakikati itibarıyla Cenab-ı Hakk'a bu şekilde fakr düzeyince bağlar ve kendisinin acziyetini bilirse; bir, kendi varlığı üzerinde acizdir. İki, toplumsal yaşantı gereği acizdir. Onun için toplumsallaşmak zorundadır ve toplumsallaşırken de herkesin hakkını gözetmek zorundadır. Bunun da temeli var et ki var olasındır. Çünkü kibir hep kendine varlık verme ve sahiplenme ile ortaya çıkan bir şeydir. Ama acziyetini bilen bir varlık her şeyle, herkesle var olduğu içindir ki herkesin ve her şeyin hakkını da gözetir.

Nur membaı olmasının bir tarafından bu şeklide yaşamda aydınlanma, yaşamsal deneyimlerle aydınlanma getirirken, ikinci bir tarafıyla da aciz kişi, Cenab-ı Hakk ile kudret bulduğu içindir ki üzerinde nur kapılarının da açılması hak olur… Ve bizi en aciz kılanlardan bir tanesi de ben diyor "bir kulumu seversem hastalıklar, fakirliklerle terbiye ederim."

Fakirlikler, acziyetler, horlanmalar, bunlar bize acziyetimizi hissettiren şeylerdir. Eğer bir kula acziyet sıfatıyla tecelli ettirirse, yani kulun acziyetini göstermek isterse Cenab-ı Hakk bu sıfatları üzerinde hak kılar. Hastalıklar, fakirlikler, yoksulluklar, horlanmaları hak kılar. Ta ki kendi varlığının acziyetinin farkına gelene kadar.

Onun için, başımıza gelen musibetler aynı zamanda acziyetimizi işaret eder. Acz. Ne kadar aciz olduğumuzu işaret eder. Bunlar ne olursa olsun önemli değil, hangi musibet olursa olsun önemli değil. Ama bu musibetler gelirken de sizi mevcudiyetinizde sıkıştırdığı içindir ki enerji kapılarınızı açmaya başlar. İnsan nerede sıkışırsa varlığında bir yerler açılmaya başlar. Ateşli hastalıklar, horlanmalar… Horlanmalar buzdağı gibidir, insanı kendi içinde soğuk bir cehenneme atar. Her şeye karşı soğuk kılar. İftira atma, içinizde bir ateş, kor düşürür. İçinizi yakar… Pişmanlıklar. Aslında hep aciziz…

Yaşamsal olarak başımıza hangi musibet geliyorsa sizi zorluyordur. Zorladığı noktada sizde bir enerji kapısı açılmaya başlar. Bu noktada söylüyor zaten, nur membaıdır. Nuru bu bağlamda, hem fizyolojik olarak algılamak gerekir, hem de Allah'ın lütfü ihsanı, nur eşittir aydınlanma dedikleri gibi. Acziyetinizi hatırlatan her şey farkındalığınızdan yana sizi bilinçlendirdiği içindir ki Allah'ın lütfü ihsanıyla sizi aydınlanmanın yolunda getirdiği içindir ki nur membaıdır.

Diyor ki *Ucb da kederler, günah (yük, ağırlık) ve zulmetler kaynağıdır*. Burada kibir dediğimiz zaman aklımıza gelen, kişinin kendi nedenini dışında bulurken kendine ekstra varlık vermesi. Bunun da iki tarafı vardır: şımarıklık, hani ben, ben, ben… Şımarlıklığı iki türlü anlatmıştık: Bir, kendinde olmayanda kişinin ısrarcı olması. Yani çocukluk şımarıklıkları gibi… Yani bir şeyi yoktur ama istediği şeyi zorla almak ister çocuk. Oyuncak olabilir, bakkaldan bir şey olabilir. Yani isteğinde, iradesinde ısrarcı olması, olmazı olur kılmaya çalışması. İkinci şımarıklık ise Allah kendisine neyle varlık verdiyse o varlık verdiği şeylerle kendisine varlık vermesidir demiştik. Hani Firavun söylüyor ya ayet-i kerimede Musa Aleyhisselam'a… "Git, ona söyle, temizlenenlerden olmak ister mi?" "O şımaranlardan oldu." Onlarla kendisine varlık

veriyor, bize gaflette bulundu diyor.

Bu noktada şımarıklığın sonucu Allah'ın lütfü ihsanı değil… Çünkü böyle bir lütuf herhalde lütuf olmaz. Tabii sonucunda bizi daha doğruya götürüyorsa başka… Kibrin kendisi günahlar ve kederler kaynağıdır diyor. Çünkü bir kişi neyle kendine varlık veriyorsa sonuçta bırakacağı bir şeydir ve sonuçta o elinden alınacak bir şeydir. Düşünün ki dünyada kendine varlık veriyor. Neyle; parayla, pulla, kariyerle… Sen benim kim olduğumu biliyor musun gibilerinden… Temeli hep şımarıklıktır. Şımarıklık zeminidir. Enaniyetin en doruk noktasına taşındığı zaman kibir olarak görünür bu. Kibirden bahsediliyorsa temelinde şımarıklık vardır.

Bir kişide şımarıklıktan bahsediyorsanız onun enaniyetinden nefs-i ilahıdır. "Nefsini ilah edinenler yok mu" diyor, işte orada aslında kibirden de bahsediyordur. Bu noktada kibrin kendisine Kur'an daki manevi tarihi itibarıyla bakıldığında Azazil'e kadar gidilir. Bütün şeytanlık mertebelerinin temelinde de yatar bu; büyüklenme. Ne verildiyse onunla kendine varlık verip Cenab-ı Hakk'ın varlığının karşısında durmak. Başkasılaşmanın da temelidir bu noktada. Hani diyor ya, sen beni ateşten, onuysa kokuşmuş bir balçıktan yarattın. Kendisine verilenle kendine varlık veriyor, bakın… Ve tavra taşıyor adam. Şimdi varlık bulmak ve onunla hakkıyla yaşamak ayrı bir şey, bu helalimiz olandır. Onunla Hakk'a karşı tavırda bulunmak ayrı bir şeydir.

Kibir… Temeli ne? Şımarıklık. Beni bunlarla var ettin… Ekstradan varlık verir kendine, nefsine… Ve onu doruğa taşıdığı yer, şımarıklığın doruğa taşındığı yer kibir. Bunu Firavun'da da görürsünüz. Firavun'un kendisine gittiğinizde tebaası kendisinden habersiz, kendi izin vermeden Rabb'ül âlemin'e secde ettikleri için, Rabb'ül âlemin'e biat ettikleri için, benden izinsiz mi iman ettiniz? Kibre bak… Şımarıklık sonuçta kendini ilahlıkta gösteriyor, kibir… Sonuç, hüsran; Kızıldeniz'de boğulmak… Kimine göre iman etmiş, kurtulmuştur derler, kimine göre cehennemin dibine gitti derler. Bu, sonuçta göreceğimiz bir şey, bizi de fazla ilgilendirmiyor…

Sonuçta yaşanan her neyse, bize ibrettir. Tarihin sayfaları ayağımıza dolaşır. Kara zindanlarında ya da yollarında kalabileceğimiz bir şey değil.

Kur'an-ı Azimüşşan şöyle diyor: "Biz sana bu geçmişlerin hikâyesini anlatıyoruz ki, ola ki ibret alasın." İbret almak içindir, hayatımıza yön vermek içindir. Bir hatayı bir daha tekrar etmemek içindir. Kendi kısa tarihimizde de öyle değil midir? Bir şeyin hatasını yaparız, doğrusunu bulduğumuzda artık onunla yürümeyiz, doğruyla yürürüz…

Geçmişimizi hatırlamamız ise, günahlarımızı, yanlışlarımızı hatırlamamız ise o hataya bir daha düşmemek içindir. Ama sahip olduklarınızı hatırlayıp kendinize varlık verirseniz, sonuçta elinizden çıktığı zaman üzülürsünüz. Bir taraftan günahlara sevk eder sizi… Eğer şımarıklığınız kibir noktasında ilahlığa taşınırsa, ilahlığa taşınması sonucunda sizi günaha taşımış olur. Günah, burada kavram itibarıyla kullandığımız noktada söyleyeyim: Sizi Allah'tan gayrı kılan şeydir. Şuurunuzda sizi örtük bırakan şeydir. Öz varlığınıza sizi örten şeydir.

Bu noktada, günah sizi Allah'tan ayrı bırakır noktasının temelinde yatan şeylerden bir tanesi şımarıklık ve o şımarıklığın ilahlık noktasında kibre taşınışıdır. Bu günahtır. İkincisi: kederler kaynağıdır diyor. Hakikaten de insan kibirlenip de sahip olduğu şeyler elinden çıktığı zaman, sonuç itibarıyla… Hakikaten de kederlenmemesi elde değil. Sahiplendiğiniz her şeyde kendinize varlık verirken kibirlenmek. Benim oğlum şöyle: Oğlunuz hata yaptı, küt diye düştünüz. Bazıları o kadar beklenti yükler ki, olmadığı zaman çöker!

Kendinizde de öyle değil midir? İşinize o kadar adapte olursunuz ki, ben, ben, ben… Yapamadığınız zaman küt… İnanılmaz güzel bir söz vardır, Kur'an -ı Azimüşşan'da. Kibir için söylenir: Dağları aşamazsınız, yerleri de delip geçemezsiniz. Yani haddinizi bilin, kibirlenerek yeryüzünden yürümeyin. Peki, nasıl yürüyeceğiz? Kibir olmazsa, şımarmadan ve nefsimizi ilahlığa kibir düzeyinde taşımadan nasıl yürümeliyiz?

Onlar ki vakar sahipleridir, vakur şekilde yürürler. Kendilerine varlık vermeden, haklarını bilerek. Hakkani noktada yürüyerek, acziyetlerini bilerek.

Vakarlığın temeli acziyettir. Bir kişi acziyetini biliyor ve hakkı doğrultusunda yaşıyorsa yeryüzünde vakarca yürür… Vakurdur.

Kendisinde varlık vereceği bir şey yok, zaten fakir. Sahibi Hakk'ı biliyor. İki, acziyet noktasında kendini tanıyor. Acziyet temeli itibarıyla psikolojisinin temelini oturtursa eğer, iman çerçevesinde, Allah'tan emin olarak, her yerde Hakk'ı seyreden birisi olarak, kime kibirlenecek ki?

Kibir hep bir başkasınadır. Kibriya sahibini görürseniz kime kibirlenebilirsiniz ki, sadece boynunuzu bükersiniz… Acziyetinizi dile getiriştir çünkü o… Vakar yürüyüş; vakur olarak yürümek. Vakur olarak şu hayatta ilişkilerinde bulunmak, tutarlı şekilde ama… Uyumlu bir şekilde… Hem acziyetinizi Allah'a sunuşunuzdur hem de Allah'ı Azimüşşan'ın sizi kabulüdür. Çünkü her kibirlenen, neye kibirlendiyse - kariyeri, malı, mülkü, çocuğu- hem elinden çıkacaktır, zorunlu, ölüm veya çıkmadan önce zaten çıkacaktır; eğer yola girdiyse.

Bakın, temelinde şu vardır; neyle kendine varlık veriyorsa Allah onunla yüzleştirir. Sen mi ben mi? Gel bakayım. Senin mi benim mi? Kibirlendiğin ne? Şımardığın ne? Anda hesabı görülür. Güzel bir söz vardır, güvendiğim dağlara karlar yağdı. Güvendiğiniz dağlara karlar yağar… O kendinizin temel, zemininiz olan şeylerin hepsi elinizden alınır.

Kur'an-ı Azimüşşan'dan bir ayet ile destekleyelim: Dağlar savrulduğunda, hani o koca, koca dağlar. Dayanaklarınız savrulduğunda demektir. O dayanaklarınız elinizden çıktığı zaman bilinciniz çöker. Aciz olduğunuzun o zaman farkına varırsınız. Yıldızlar dürüldüğünde… Umutlarınız, beklentileriniz, ilkelerinizi elinizden alındığında, hayata artık korkarak baktığınızda. Ve hamile kadın yükünü düşürdüğünde… Yani dünyaya hamileyiz, dünyayı düşürdüğünüzde, bıraktığınızda. Çünkü dünyanın dişiliğiyizdir biz, dünyanın yükünü taşıyoruz. Her neyle kendinize varlık veriyorsanız dişilsinizdir. Ondan etkileniyorsunuz. Onun için takdir-i ilahi tasavvufta iki tane kavram vardır. İbn-i vakt, Eba Vakt. İbn-i Vakt zamanın çocuğu, vaktin çocuğu. Yani olaylar ve olgulara göre, dünyaya göre. Eski termolojiyle dünya, arz değil bakın, dünya… Günübirlik yaşıyor ve etkileniyor. Etkilendiği neyse onu doğuruyor zaten. Neye hamilse onu çıkarıyor.

Çünkü aslımız iki türlüdür… Hakka doğru bir aslımız var… Çünkü iki

kudret elimle yarattım diyor. Hem halk, hem hak… Hem Hakk'a hamilizdir, hem halka hamilizdir. Her şey aslına rücu edecek ayet-i gereği içinde, hem Hakka rücudayızdır hem halka rücudayızdır. Bu sebepten dolayı da dünyaya da hamilizdir. Ve ne zaman ki elimizden çıkıyor, acziyetimizi görüyoruz, işte o zaman yükünü düşürdü. Diyor ki kıyamet yakındır. Hangi? Hani dünyadaki aslından döndün hakka, hak ile ayağa kalkmak yakındır. Yani kıyamete yakın bunlar olacakmış ya… Kıyam, kıyam-et… Ayağa kalkış. Ama neyle? Aslınla, öz varlığınla… Bunları yaşamaya başlıyorsan, yani dayanakların elden çıktı. Acziyetini gördün. Umut ettiğin dağlara karlar yağdı, yıldızların dürüldü, gelecekten ait beklentilerinden soyundun. Hamil olduğun dünyayı boşadın.

Diyor ya… Karın öldüğünde küçük kıyamet, ben öldüğümde büyük kıyamet diyor ya Nasrettin Hoca. O küçük kıyameti de hamilliğinle boşadın. O zaman sizin ölümünüz gerçekleşecektir artık… Bütün varlığınızı dümdüz bir alan yapar Allah-ı Azimüşşan. Buradaki kastım dosdoğrusunuzdur artık. Bütün hallerinizi görüyorsunuzdur, bütün hallerinize vakıfsınızdır. Ve bütün varlığınızı yok eder, siz kalmazsınız.

Bakın, insan geçmişe ve geleceğine bağlıdır. Dayanaklarıyla geçmişinden beslenir, biriktirdikleri neyse dayanak olarak -kardeşleri, çoluğu, çocuğu, parası, pulu, tarihi, ismi, cismi- hep kendisinin dayanaklarıdır. İsmi, benim kim olduğumu biliyor musun gibi. Malım, mülküm, servetimi biliyor musun gibi. Başka bir uç geleceği. Umutlarıyla, beklentileriyle hayata bağlıdır. Beklentilerinden ve hayatın takdir-i ilahi yüklediklerinden de kurtulduğu zaman buna eskiler terk-i ukba diyordu. Kurtulduğunda o gününe taşınır. Ana taşınır.

Bu noktada da dağlar savrulduğunda, geçmişiyle kendine varlık verişi artık bittiğinde… Yıldızlar dürüldüğünde, umut ettiği beklentileri artık kendinden alındığında… Yükünü düşürdüğünde, artık neye hamilse kendisini haktan gayrı bırakan, düşürdüğünde… Artık kıyameti yakındır. Allah ile öz varlığıyla ayağa kalkışı yakındır. Bakın, bu süreç. Bu şu demektir: Bunu yaşıyorsanız eğer ne mutlu size ki Allah ile ayağa kalmaya başlıyorsunuz. Yani sürecin kendisindesiniz, tarikin

kendisindesiniz demektir.

Tarik bir şeyhe gidip bağlı olmak değil bence. Tamam, gidilir aynalaşılır, ikramda bulunulur, alınır verilir, amenna. O olması gereken bir şey. Fıtratımızın gereği olan Hakka rücumuzdur. “Aslına rücu eder” ayetinin bir veçhesi âlemedir, bir veçhesi Hakk’a bakar. Bu noktada, âleme bakan veçhesi helale taşıdınız, hak veçhesini de bu biraz anlattığım süreç itibarıyla yaşamaya başladınız… Hakka taşındıktan sonra, Hakk’a vardıktan sonraysa âlemdeki bütün yaşantılarınız Hakk’a döner. O zaman kibirlenmezsiniz… Kendi öz varlığınıza vakur olursunuz. Yani karşınızda bir varlık yoktur. Mevcudat vardır, amenna. Ama Allah kendinizin dışında olan bir varlık değildir. Ona karşı vakur olursunuz, size varlık verene… Gösterene, duyurana, bildirene… Düşündüğünüzde manâ verene; yaşadığınızda sevgi, muhabbet verene; sizi cömert kılana; sizi af ve merhamet üzere var edene… Allah’ın lütfü ihsanıdır ki işte o zaman Cenab-ı Hakk’ın ilahi sıfatlarıyla dirilmiş ve ilahi sıfatlarıyla yaşamış olursunuz.

Çünkü ondan önce siz kendiniz için affederdiniz, kendiniz için merhametli olurdunuz, kendiniz için, desinler ki diye cömert olurdunuz. Her neyin tutsağıysanız onun için yapardınız. Allah’ta ise ikilik yoktur ki onun tutsağı olasınız. Sevgiyle ona tutsak olunur bir devre. Ama ona varırsanız tutsağı değilsinizdir. Bi-zatihi yaşamınızda görülür. Onun için hürsünüzdür.

Diyor ki “zulmetler kaynağıdır” Sonuçta zaten kibre varan enaniyetin zulmetindedir. İkinci bir manâsı da şudur; âlemde neyle kendine varlık veriyorsa, varlık verdiği şeyin karanlığındadır o. Nefsinin karanlığında, hebasındadır. O yüzden zulmettedir. Yani hakikatine vakıf değildir. Olgusallığa vakıf olabilir kişi. Hani malının, mülkünün hesabını bilir ama her neye bakıyorsa, kendine dışsal olarak, o dışsal olan ne ise kendine, onunla kendine varlık verirken zulmettedir. Yani hakikatten örtülü olarak… Buradaki ilke nedir? Hakikat… Allah’ın varlığına örtülüdür. Onun için zulmettedir. Kibir dolayısıyla, kibri zeminlendirdiği şey neyse, onunla beraber zulmettedir.

Ey gavs. Sıcak bir günde, susuz bir kimse gelip senden su isterse ve sende de soğuk su olup da ona ihtiyacın da olmasa, o suyu ona vermezsen cimrilerin en cimrisinden olursun. Böyle olunca ben azimüşşan nasıl kullarımdan rahmetim, men edeyim? Hâlbuki ben kendi nefsime şehadet ederim.

Enteresan bir söz… Diyor ki ben kendi nefsime şehadet ederim, kendimi iyi bilirim. Hani biz kendimizi tanımak için yollara koyuluyoruz ya, o kendini çok iyi biliyor. Bunu da zaten hadis-i kutside söylüyor. Ben gizli bir hazineyim diyor. Kendini bildiğini çok iyi dile getiriyor. Bilinmeyi Murat ettim diyor. Yani bilmeyi değil, kendimi bilmeyi değil; bilinmeyi murat ettim.

Ben, Erhamürrahimin olduğumu kendi nefsime tescil ettim.

Şimdi burada iki tane sıfat zikrediyor. Birincisi Allah'ın lütfü ihsanıyla cömertlik ve merhamet sıfatını zikrediyor gavs üzerinden. Ve kendisi üzerinde de bu sıfatlara haiz olduğunu söylüyor. Ki ben rahmeti kendime farz kıldım diyor, bir noktada… Çok enteresan bir şeydir burada. Sıcak bir günde, susuz bir kimse gelip senden su isterse… Bazı insanlar bu gibi söylemleri sembolik ifadeler olarak anlatıldığı için… Yani susuz demek ne demek, sıcak demek ne demek? Bu noktada da takdir-i ilahi yorumlara gidebilirler.

Mesela örnek: Sıcak bir günde susuz bir kimse gelip senden su isterse… Bunu gündelik yaşamımızda görürsek hani susadık, çöldeyiz… Senin ihtiyacın yok deyip paylaşma… Yani en zaruri durumunda da, ne olursan ol sen ihtiyaçlısın ama ihtiyacın kadarın var. Ama biri geldi senden bir şey istiyor. Bunu Bağdat tarafından söylüyor. Fazla da sulak değildir. Farz edin çöldesiniz… Yani burada temel ilke, zaruri olan ihtiyacın neyse bunun dışında senden bir şey isteniyorsa, vermezsen cimrilerden sin diyor. Amenna.

Farz edin ki bunu ilim noktasında algılayın. Su ilim olsun. İhtiyacı olan biri sizden talep ediyor ve siz ondan sakınıyorsunuz. İhtiyaçlı, yanıyor, araştırıyor. Hakk ve aşkı araştırıyor. Efendim, sonra öğrenirsiniz. Bir soru

soruyor size; biliyorsunuz. Bu şekilde mitsel anlatımların farklı noktalarda anlatımları, yorumları da vardır. Farz edin ki aşk ile yanan bir insan var ve size gelmiş bir soru sormuş ve onun bilgisi sizde. Hakkını talep ediyor. O kişinin o soruyu sorması hakkını talep edişidir. Hakkı sizdeyken vermezseniz sorumlusunuz, cimri olursunuz.

Bu ilimden yana cimrilik, maldan, mülkten yana cimrilik, neyse artık. Buradaki temel ilke zaruri noktada ihtiyaçlarımızın dışında, bazıların ihtiyaçları varken karşılamıyorsa Cenab-ı Hakk bizi cimri olarak görmeli. Bir hikâye vardır, bu paragrafı anlayabilmek için belki o hikâye şarttır. Sultan Süleyman bir gün karıncayla karşı karşıya kalıyor ve karıncayı merak ediyor. Sen neyle beslenirsin diyor. Vallahi diyor topladığımız buğdayların, ölçü itibarıyla bir tanesi bana bir sene yeter. Sen bir karıncasın, bir buğday senin kadar. Sana bir tanesi bir sene nasıl yeter? Kanaatimizce yeterdir diyor. O zaman deneyelim diyor. Tamam diyor. Bir tane fanusun içine koyuyor. Hava alabileceği kadar da küçük delikler açıyor. İçine de bir tek buğday tanesi bırakıyor. Bir sene boyunca orada kalıyor. Bir senenin sonunda bakıyor ki yarısını bitirmiş, yarısı kalmış. Hani dedin ki bir tane yeter? Vallahi, rızkımı veren Allah idi. Ben ona güvenirdim. Lakin sen insansın diyor, ne yapacağını bilmem ki… Bak, doğadayken özgür, Sultan Süleyman'da özgürlük hissetmiyor, emin değil.

Önceki konuştuğumuz konuyla alâkalı. Emin değil, korkuyor ve bırakıyor. Yarısı diyor, sen insansın, sana nasıl güveneyim. Burada şöyle bir şey daha var: İnsan sıfatları gereği sahiplenen bir varlık. Onun için, Azimüşşan sahiplenen. Yani kibir üzerinden… Kibir sahiplenmenin en doruk hallerinden bir şey… Yani temelinde sahiplenme vardır çünkü. Kibirli olanların tamamına baktığında mevkiini, kariyerini, bedenini hep sahipleniyordur. Ben, ben, ben… Başka bir şey yok zaten.

Sahiplenme diyor… Bir önceki paragrafta kibirden bahsetti. Bu paragrafta kibrin çarelerinden bir tanesinden bahsetti. Sahip olduğun neyse paylaş. Zaruri noktada bulunduğun neyse, onu minimum düzeyde yaşıyorsan gerisini paylaş… Bir ayet-i kerimeyle karşılık vereyim buna, "Size verdiklerimizden fazlasından olanı infak edin." Müthiş bir şeydir…

Kaçımız yapıyoruz? Hele bu zamanda? İmkân yok, değil mi? Ev kirası, şudur budur zorla yetişiyoruz, fazlası nasıl olacak? Varsa diyor, infak et. Paylaş… Bunun sadece size verdiklerimiz derken ne olduğu meçhul. Para, pul, ilim, beden, zaman… Fazladan bir zamanınız var; infak et diyor, hayırla uğraş; bilgiden yana uğraş, insanlara hizmetten yana uğraş, ne için harcıyorsan. Size fazladan verdiklerimizden paylaşın diyor.

Burada önemli bir şey daha var, bunu zaten kendinde zikrediyor*; Ben, Rahman'ı Rahimim*. Rahman sıfatı genel rahmet tecellisidir. Onun için bütün kâinat Rahmaniyet dairesidir derler. Rahim dairesi, bunları konuşmuştuk, üzerinde fazla durmuyorum… Rahim dairesi, âlemdeki belirişiniz Rahimiyet içerir. Yani Rahmanda genel tecellisindesiniz ama her varlığı kendi sıfatları üzeri var ederken o sıfata bir ayrıcalık verdiği için Rahim dairesindedir. Ağaç ağaçlığı, kuş, kuşluğu, siz sizliğinizle bir hususiyet üzeri var olduğunuz için Rahim dairesine alınmışsınızdır.

Ama Rahim dairesinin bir özelliği daha vardır bu bağlamda… Rahim dairesindeyken Rahmana aitsinizdir çünkü genel tecellidesinizdir halen; ama niyetlerinizde, hususi, Hakk için olan çalışmalarınızda Allah katında kabulünüz gereği Rahim dairesine taşınmışsınızdır. Eylemleriniz, çalışmalarınız sizi Rahim dairesine çıkarır. Bir kişi yaptığı amellerin sonucu itibarıyla Allah içinse, gönlünde iman, amelinde İhlâs ile ameldeyse takdir-i ilahi, o Rahim dairesine alınmıştır. Hususi daireye… Hani Allah burada Rahmaniyetle tecelli eder, ahiretinde Rahimiyetle değil. Burada da Rahimiyetiyle tecelli eder.

Sizi hususen var etmiş, Rahim. Size gayret vermiş… Gayretle olan ilişkilerinizde o gayretleriniz sonucu sıfatlarınızı açığa çıkartması, üzerinizde kendi sıfatını açığa çıkarması sebebiyle yine Rahim. Eylemlerinizde Cenab-ı Hakk'ın sıfatları görünür. Sizin eylemlerinizde bir sıfatını sonlandırıyor, biçimlendiriyor. Size vücut veriyordur. Cömertlikte, merhamette, kerimlikte… Hangi sıfatıyla eylemdeyseniz o eylemde bulunduğunuz sıfatlarla Cenab-ı Hakk sizin eyleminizde ahiriniz oluyordur ve size onunla vücut veriyordur. Onun için, Allah'ın zikriyle kalpler mutmain olur dendiğinde lafzı zikri kast ederek değil… Onun da getirdiği mutmainlik var, amenna. Eylemlerinizde Cenab-ı Hakk'ın

sıfatlarını yaşamanız doğrultusunda zikirde bulunuşunuz sebebiyle kalbiniz mutmain olur, yaşam sevinci bulur ve vicdanınız uyanmaz.

Birine iyilik yaptınız, filancalar için değil, Allah için… Orada Cenab-ı Hakk hüsn-ü mutlaktır, üzerinizde iyi olan, Rahim olan Allah'tır… Orada hususi olarak veren Allah'tır. Evet, Rahmaniyet dairenizde ama ilişkilerinizde verici olursanız Rahimiyet dairesine terfi etmişsinizdir. Üzerinizde verici olan Allah'tır. İki, Allah'ın lütfü ihsanıyla Rahimiyet dairesi biat ve imanla alâkadardır… İman ve Allah'a karşı biatiniz, ikrarınız varsa yine Rahimiyet dairesine gelmişsinizdir. Bu doğrultuda yaptığınız bütün amellerinizde hak zuhur eder ki yine Rahimiyet dairesindesinizdir.

Daha önce de öyleydi, ne farkı var? Bilinçlisiniz… Diğerinde kişiler bilinçsizdir… Kendi nefisleri içindir. Ama siz Allah içinsinizdir. Allah için olduğunuz içindir ki varlık bulursunuz, vücut bulursunuz. Bunu Cenab-ı Hakk İbrahim kıssasında şöyle dile getiriyor. İbrahim kendini ateşe atıyor ya, bütün varlığını sunuyor yani. Ya İbrahim diyor, sen benden cömert misin? Elbette ki ben Rahmanım, Rahimim, senden cömerdim diyor… Sana varlığımdan varlık verdim. O zaman kerametler deryası önüne açılıyor. Kerametleri zikredilmeyen, mucizatları zikredilmeyen ama en çok mucizat gösteren peygamberlerdendir. Yaşantısı mucizedir çünkü… Her an… Bakın, Musa Aleyhisselam başkalarına mucize gösteriyor. O kendi nefsinde mucizeyi buluyor. Baktığında hak ile bakıyor, tuttuğunda hak ile tutuyor, yaşadığında hak ile yaşıyor. Diyor ki: Ya Rabbi, Halilliğin nişanı nedir? İşaretleri nedir? İstediğin her şey olur diyor, Ya İbrahim. Musa'nın her istediği olmuyor, âsasını vurduğu sürece oluyor. İbrahim'e selam olsun.

Hâlbuki ben kendi nefsime şehadet ederim, ben Erhamürrahimin olduğumu kendi nefsime tescil ettim. Bu aynı zamanda bir ayete denk gelir. "Rahmeti kendime farz kıldım."

Cenab-ı Hakk kendi nefsine dönmüş. Kendi nefsine dönmüş derken şahsına gidiyor ve yokluyor… Ben neyim? Kötü müyüm? Hani bazen kendimizi sorgularız, iyi miyiz kötü müyüz diye? Kendimde diyor katışıksız olarak iyi olduğumu, varlık veren, rahmet sahibi olduğumu

gördüm. Kendisinde kötülüğü görmüyor. Onun için, âlemde kötülük diye gördüğümüz şey hikmet üzere olduğu için bizim kötü zannımızdır. Yoksa orada bir hikmet gereği Cenab-ı Hakk yine iş görüyordur. Rahmetinin bir parçasıdır. Sizin yanlış diye gördüğünüz hikmet dairesinde başka doğrunun sebebidir. O doğrunun doğru olabilmesinin doğrusudur o.

En basiti, "Hak geldi, batıl zayil oldu, batıl zayil olmaya mahkûmdur" ayeti… Yani bir şeyde batıllık varsa, hak geliyor demektir, değil mi? Hani bir Firavun var, Musa geliyor anlayalım. Yani görsel olarak anlarsak daha iyi yürürüz. Yani Musa üzerinde hak kendini batılın kendisi üzerinden gerçekliğe taşıyor. Daha doğrusu gerçekliğini batıl üzerinden gösteriyor. Yani firavun diye birisi var ki firavun üzerinden kendini gerçeğe taşıyor. Evvela batıl çıkar, ondan sonra hak orada kendini gösterir. Yani hak geldi, batıl zayi oldu demek şu demektir, tersten okursak, Hak kendini batıl üzerinden gerçekliğini gösterecek. Gerçek olan, batıl olan üzerinden kendini gösterir. Yani iyiyi doğruyla biliriz, doğruyu iyiyle biliriz gibi bir şey.

Allah türlülüklerde, çeşitliliklerde tavırdayken bu çeşitli tavırlar üzerinden bize kendini açacak. Onun için Musa ile Firavun hikâyesinin, yani iyi ve kötü hikâyesine bakıldığı zaman, hak ile batılın hikâyesine bakıldığında aslında orada ne Musa ne Firavun vardır. Kızıldeniz'i yaran, Musa'ya dokuz mucize verdiğinin beyanında olan, hep o anlatımın kendisinde, kendi vardır. Kendini imler bize… Yani bilinçaltımıza gönderdiği tek şey hep kendisidir.

Kur'an-ı açın, bu bağlamda okuyun. Ona dokuz mucize verdik… Ey Musa, korkma! Ben âlemlerin Rabbiyim. Firavun şımaranlardan oldu, git ona söyle, temizlenenlerden olmak ister mi? Bakın, bir şahıs konuşuyor ve o şahıs kendini mimliyor. Siz o olayı imlerken ondan dinliyorsunuz ve şahıs size kendini işliyor. Ve çocuklara imanın yerleşmesinin en temel olgularından birisi hikâyelerdir. Hiç Allah'ın şüphesine düşmez çünkü hep ona konuşan bir varlık var. Düşünün, Kur'an, açıyorsunuz, okuyorsunuz. Sadece inanıp iman ederek açtınız. Diyor ki Allah ile konuşmak isteyen, direkt "Kur'an okusun." Çünkü size konuşuyor, üslubu hitap-muhatap ilişkisine dayalı. De ki diyor veya sana anlatımda

bulunuyor. Musa, İsa, şöyle, böyle… Direkt eminsiniz, biri konuşuyor… Hiç üzerinde sorgulamanız bile yok. Orada Firavunu, İsa'yı sorgularsınız, İsa, Musa üzerine, Firavun üzerine bir şey yazarsınız. Aslında orada kendini anlatıyor. Kızıldeniz'i yaran dokuz mucizeyi veren, Musa'yı gönderen, kendim için yarattım diyen; kendi varlık tavırlarını gösteriyordur.

Biz bilinçsizce ona hamil oluruz o sırada. Kelamına hamil oluruz. Kelamına hamil olduktan sonra iman bizde yüksek derecede doğduğu zaman bi-zatihi şehadet başlar. Aslında muhabbetullah dairesine girmişizdir. Bu çok önemli bir şey… Ben bunu test ettim, deneyledim. Yeğenimde deneyledim, Kur'an dan hikâyeler anlatıyordum. Çocukta inanılmaz iman oluştu. Hikâyelerin birçok sebebi vardır, bakın, hikâyesiz toplumun kültürü olmaz. Çünkü kültür hikâyelerle değer edilinen yerdir. Eğer hikâyeleriniz yoksa kültürden bahsedemezsiniz. Hikâyeleri olmadığı için yapmacık, uyduruk hikâyeler uyduruyor batı. Hikâyeleriniz varsa değerleriniz, kurgu zekânız oluşur. Hikâyeler varsa anlayışınız genişler. Çünkü anlatımın kendisinde istediğiniz gibi oynayabilirsiniz. Hikâyeleriniz varsa hayalleriniz, umutlarınız vardır. İdolleriniz vardır orada çünkü. O idealler üzerinde ahlâkınız, vicdanınız uyanır…

İdolünüz neyse o hikâyede, o yapmadı çünkü. Hikâyeleriniz varsa siz varsınızdır, değerler düzeyinde ama… Ve yüksek derecede zekânın açığa çıkması sadece hikâyelerle… Onun için derslerle bazen veriyorlardır. İlkokullarda hikâye anlatırlar, bundan ne çıkardınız? Ders çıkartma… Bir ara düşünüyordum, keşke çıkarsalar da hayal kurma dersi yapsalar. Bir hayal verseler de bir saat çocuklara hayal kurdursalar. Akşamleyin de bir ders, yatmadan önce bir saat daha hayal kuracaksın. Çünkü o kendi hikâyesi. Eğer başka yerden de hikâye dinlediyse hayallerini onlarla hikâyelendirir… Kendi hikâyesi, orada istediğini istediği gibi yapıyordur. Ol dediğinin olduğu mekândır orası. İnsana vermiş, hayal gücü. Olduğunu oldurtuyor. Ol…

Neyi oldurtuyor? Onunla, bununla savaşa gidiyor… Hep kendisi başarıyor, bir taraftan benlik kazanıyor. Ama kendisinin hikâyesini, hayalini temellendiren neyse onunla da düşündüğü için hikâyesinde her

zaman iyidir. Hangi biriniz kötüyle biçimlendirirsiniz hikâyelerinizde, hayallerinizde bilmem… Hep iyi biçimlendirirsiniz, hep kazanırsınız. Hep iyisinizdir, hep vericisinizdir. Oğlunuza, çocuğunuza, annenize, babanıza, onu düşünür hayal kurarsınız. Hayal yaşınızdaysanız tabii, değilseniz sadece düşünüyorsunuzdur.

Kendi nefsimi yokladım diyor… Hani kendi nefsinizi yoklayın. Bu şöyle bir şey, yani aslında ne söyleniyorsa sizin yaşantınızda olan bir şey… Geçenlerde arkadaşımın biriyle paylaştığım bir şey. İnternette bir kardeşimiz ayet göndermişti. İncil'de geçen bir şeydir; "Kelam Allah katında idi ve kelam Allah idi" diye bir ayet vardı. Şimdi, sıfatın kendisi, hiçbir zaman Cenab-ı Hakk'ın kendisi değil, tavrıdır. Kendilik değildir. Sıfattır çünkü kendilik değildir. Zat ile karıştırılamaz. Metin Baba bu noktada bir şey söylemişti: Dedi ki, bu ayete şerh koydum ve bu İncil'i basanlar kimlerse onlara gönderdim.

Gönderdiği şey şu, Kelamullah'tı. Allah katındaydı kelam ve Kelamullahtı. Yani Allah'ın kelamıydı, yani kendiliği değil. Şimdi bunu bu şekilde, sadece düz bir şekilde söyledim, geriye gönderdim. Yani bu ayette böyle bir durum var, kendi anlayışında sıfatı sebebiyle şöyledir, böyledir bu yüzden olmaz gibi bir şey yazmadım. Metin Baba'dan dolayı bir şerh koydum ve dedim böyle bir şerh konmuşluğu var… Cevap şu geliyor bir kardeşimizden; ama hangi niyetle yapmış? Masumane ya da değil, bilmem. Şuydu: Evet, bu aynı zamanda Tekvin'de de vardır. Tekvin neydi? Kutsal Ahit'te de bu ayet geçiyor, aynen bu biçimde geçiyor diye söylendi. Ben de dedim eyvallah. Yani Kutsal Ahit'te de geçiyorsa doğru olduğu anlamına gelmez. Bakın, ayetten konuşuyoruz ve Allah katında bir kelam var diyoruz, değil mi? Allah katında kelam Allah idi diyoruz… Bunun üzerine yorum getiriyoruz. Ben zevkim doğrultusunda diyorum ki: Takdir-i ilahi, o bir sıfattır, kendiliği olmaz. Tavrıdır, yaşamsaldır ama kendiliği olmaz. Tamam, kendisi tavrında olduğu zaman o tavrı da kendi değil midir? Tavrında kendine örtük değildir. O yüzden kendi değildir.

Peki, bunun yaşantınızda karşılığı var mıdır? Hani sohbetin başında söylemek istediğim şey, kelam siz misinizdir? Yani yukarılarda bir Allah var, o şekilde

düşünmeyin. Kendi katınızda kelam siz misinizdir? Sizin tavrınızdır, sizin bir sıfatınızdır ama kendiliğiniz değildir. Hani halife diye yaratmışım dedi, bütün sıfatlarını da vermiş ya… Bir şey söyleniyorsa evvela kendinize vurun. Bakın, sizin katınızdasınız. Sizin varlığınızda karşılığı nedir? O karşılığını kendinizde bire bir görüyorsanız o zaman doğru söylüyorlar. Görmüyorsanız burada şüphe edin. En basiti, kelam… O zaman ayette bir problem var, sonradan bir eklenme yapılmış demektir.

— *Ben kelamı kullanırım ama kelam değilim…*

Yani… Sende öyle olmadıktan sonra Allah'ta nasıl olsun ki? Özdeşliktesiniz çünkü. Aynı sıfatlarlasın, sen de aynısısın. Yukarıda bir Allah katı var, oraya gitmeye gerek yok, gönlünüze gidin. Allah katısınız zaten. Kelam siz misiniz? Sizde Kelim sıfatıyla tecelli ediyor, bakın… O kelim sıfatıyla tecelli ederken Kelim sıfat. Bir sıfatını yaşıyor. Yaşamsal ama kendiliği değil. Farz edin durdurdunuz düşüncenizi, farz edin durdurdunuz kelamınızı… Bir eksikliğiniz oldu mu? Yine bir bakan var orada, gözlerinizde… Allah katından dökülür bu âleme, amenna. Ama kendiliği değil, tavrıdır. Yaşamsaldır… Onun için söylemleri yaşantınızda görün. Ayet neyse… Hani uzakta birinin değil. Allah diye sesleniyor birisi. Senden sesleniyor ya… Altı üstü sayfa, en basiti şöyle algılayın… Sayfayı okuyoruz, Kur'an-ı Azimüşşan'dan bize konuşuyor diye, Değil… Buradan konuşuyor size. Onlar sadece sizdeki konuşmanın tetikleyicileri, kelimeler hep…

"De ki" derken, sizin içinizden "de ki" diyor. Bunu en basit vicdanda yaşarsınız. En basit ya… Bunu niye böyle yaptım? Size söyleyen kimdir? Bi-zatihi Allah'tır. Kişinin vidanı uyandıysa bi-zatihi Allah'ı da uyanmıştır artık. Ve Allah-ı Azimüşşan onu kendine sahiplenmiştir. Rahim sıfatıyla sahiplenmiştir. Çünkü vicdan uyandıysa eğer, Rahim dairesine terfi ettiniz demektir. Ve size iyiyi, doğruyu gösteren öz varlığınızdır artık. Ayırt ediyorsunuzdur. Aklınızla ayırt ediyorsunuz, amenna. Aklınızla ayırt ettiğinizi kalbiniz kabul ediyor mu? Yok… Vicdanınız kabul etmiyor. Vicdan melekesinin uyanması demek Cenab-ı Hakk'ın üzerinizde tecelli ettiği anlamına gelir artık.

Diyor ki: Al, oku, hesap görücü olarak nefsin yeter. Sanki Allah verdiğiniz kitabınızı size okutuyor. Değil… Bu sefer sizin üzerinizde okutuyor. Çünkü vicdan, bakın, âlemden soyunuşunuzun, âlemden kendi üzerinize dönüşünüzün en güzel melekesidir. Akılla kendi üzerinize düşünebilir, kendi bilincinizin önüne kendinizi alabilirsiniz, amenna. Ama vicdanla bütün varlığınızı önünüze alırsınız; eylemlerinizi, varlığınızı… Onun için söylüyor: Diyor ki, kendini levm eden nefse ant olsun ki… Bu şu demek: Geri bana dönen nefse hamdolsun ki… Hakka, hakikate dönen nefse hamdolsun. Çünkü gönlünüzde vicdan terazisi kurulduğu zaman hükmü veren gönlünüzde Allah'tır. Çünkü adil olan o'dur. Adl esmasında haiz olan o'dur… Üzerinizde hak kefesi vicdan da…

Bakın, önemli bir özellik, bir; kendi üzerinize dönmüşsünüzdür. İki, hak kefesi hep ağır basar. Hükmü veren, hâkim olan Allah'tır çünkü. Velhasıl kelam, diyor ki; Ben er-Rahman-ı Rahim olduğumu kendi nefsime tescil ettim. İnsanlara sahiplenme verdiği içindir ki, hani diyor ya, sen böyle bir günde dahi versen, böyle bir günde dahi vermesen sen cimrilerden olursun. Allah cimrilik sıfatına haiz değil ve ayet-i kerime gereği söyleyeyim; "Rahmeti kendime farz kıldım." Bu şu demek; varlık vermeyi kendime ahlâk edindim. Zorunluluğum diyor bu. Ki burada çok net söylüyor. Diyor ki: Ben erRahman'ı Rahim olduğumu kendi nefsime tescil ettim, ispat ettim demektir bu.

Kendimi, şahsımı yokladım diyor. Hayırdan ve varlık vermekten başka bir şey bulmadım. Yani hep varlık veren. Onun içindir, bir hadis-i şerif vardır; veren el alan elden üstündür. Çünkü veren el hep haktır. Tevhid gereği düşünürseniz biri bana şunu verdi değil, El-Rezzak olarak Allah'ı gör. Adalet yerini buldu, yani verici olarak adalet sıfatı yerini buldu… Orada adalet tavrında olan Allah'tır. Tevhit sebepleri görmek değil, sebepleri sebeplerle bir etmek değil; sebepleri aşkın olanı görmek. Her şeyi hak görmek değil, her şeyde hakkı görebilmektir. Ama neyle? Esmalarıyla; Rahman, Rahim, Kerim… Hangi sıfatına daha çok hamilseniz…

Bu noktada, Allah'ın lütfü ihsanıyla en yüksek derecede tevhit seyri esmalarda gerçekleşir demiştik. Bunu daha önceki sohbetlerimizde

yaptığımız için üzerinde durmuyorum. Biri size rızkınızı veriyor. Rızkınızı veren Allah mıdır, o mudur? Yani sebepleri aşkın olanı görün. Bu imanla alâkalı bir şey… Eğer sebeplere bakarsanız akli olarak, zihinsel olarak olgusallıktasınızdır. Ama düşünsel ve kalbi olarak Hakk'ın verdiğinden eminseniz, orada imanınızla onu müşahede ediyorsunuzdur. Zaten müşahedeye geçmek böyledir. Geçenlerde konuştuğumuz bir konuydu, muhabetullah ile marifetullah konusuydu. Muhabbetullah demek tavırlarında Allah'a şahit olmak demektir. Bir kişi muhabbetullaha erdiyse, yani Allah'ın muhabbetine, hitap muhatap ilişkisine geçtiyse Allah'ın tavırlarına şahit oluyordur artık.

Dua ediyor, duasına icabet ediyor. Bak, bire-bir ilişkide… Dua ediyor, duasına icabet ediyor. Allah muciptir, yakındır. Yakınlığına şehadet ediyor. Veya bir yanlışı oluyor, yanlışı anında hesabı görülüyor mesela. Allah adildir, adaletine şahit oluyor. Bak, yine bir tavır… Ama bu tavır gerçekleşirken hani adalet tavrı gerçekleşirken, birine tokat atmıştır, biri de gelip ona tokat atmıştır. Biriyle dalga geçmiştir o da gelir onunla dalga geçer ama onu görmez. Orada adil olanı görür… Dalga geçmiştim, Rabbim kusura bakma.

Evladım diyor, zerre kadar iyilik yapsan gelir seni bulur, zerre kadar kötülük yapsan o da gelir seni bulur. Allah adildir. Bakın, muhabetullaha erdiğiniz anda, aynı anda tavır ilişkisine başlar. Hitap, muhatap ilişkisi anda gerçekleşiyordur. Hem tesadüfî bir şey değil. Dua ettiniz, şöyle oldu, olabilir… Öbürünü yaptınız, olabilir. Bir tane, iki tane olabilir. Aynı anda, her tavrınızla karşı karşıyasınızdır. Ayetlerde ne geçiyorsa yaşamsaldır. Hepsi yaşantınıza sirayet etmeye başlamıştır. Ve orada kaçışınız yoktur, direkt Allah ile muhabbettesinizdir. Tavırlarda muhabbet olur çünkü. Ailenizle de öyle değil misinizdir? Evlatlarınızla tavırlarda, anne tavrı, baba tavrı… Allah da size Allah tavrında olarak muhabbetullahına almıştır.

Her tavrınızda, hitap ilişkinizde bir hüviyet tavrında bulursunuz kendisini. Ve Cenab-ı Hakk diyor ki, takdir-i ilahi… Dua edenin duasına icabet ederim, ben kullarıma yakınım. Evet, Allah ile konuşun ama sonuçta Allah sizinle konuşmaya başladığı zaman -Çünkü dua Allah ile

konuşmaktır. Duanın kabulü Allah'ın sizinle konuşmasıdır artık, muhabbetine almasıdır.- O zaman bilin ki, Allah'ın lütfü ihsanıyla muhabbetullah dairesine girdiniz. Ve her tavrını anda seyran etmeye başlıyorsanız direkt muhabetullah'a erdiniz demektir. Marifetullah ise Allah'ın varlık bilgisine ermektir. Ne zaman gönül katınıza erersiniz, yukarılarda bir Allah değil, özünüzde, varlığınızda olan Allah'a erersiniz. Onun kendi varlık bilgisiyle artık bakarsınız. Hani kulum gördüğünde benimle görür, benimle bilir, benimle düşünür. Onunla yaşamsal olarak var olursunuz… İşte o zaman marifetullahtasınız. Allah'ı Allah ile bilirsiniz, Allah'ı Allah ile yaşarsınız.

Evet, Allah'ı bileceğiz, ikilik, Allah'la tanışacağız, samimiyet. Allah ile yaşamayı öğreneceğiz, birlik ve bizlik. Allah'ı yaşayacağız. Bu teknik. Bakın, hakikatte muhabetullah vardır. Allah'ın hakikatine eren, tavırlarda muhabbetullaha ermiştir. Bunu İsa Aleyhisselam'da görüyoruz. Muhabbetullah'ı iyice renklendirmek adına. Ya Rabbi diyor, benden sonra zanna düştüler. Eğer sen onlara azap edersen onlar senin kullarındır. Yok, eğer diyor sen onları affedersen, sen aziz ve hâkim olansın diyor. Şimdi, Ya Rabbi diyor. Sen bunu böyle yaparsan böyledir, böyle yaparsan bu tavırlarda görünürsün. Kullarına nasıl azap eder? Dertleriyle, şununla, bununla, değil mi? Kıtlık verir, onu verir, bunu verir… Hani Musa Aleyhisellam'ın üzerinden firavuna verdiği mucize vari olaylarla cezalar gibi.

Şimdi, sebeplere bakarsanız orada Allah'ı görmezsiniz. Ama İsa, sebepleri zikretmiyor. O sebepler üzerinden kendi tavırlarıyla kendine vücut verenden bahsediyor. Bu şekilde yaparsan bu tavrında vücut bulursun, bu şekilde yaparsan bu tavrında vücut bulmuşsundur. Ve ben buna şahidimdir. İsa'nın şehadeti hakikate şehadet… Tavırlarında o kişiyi biliyor, tavırlarında onu zevk ediyor. Sebeplerin değil, tavırların da muhabbetine ermiş. Böyle yaparsan ben seni bu şekilde müşahede ediyorum, böyle tavırda olursan bu şekilde müşehade ediyorum. Hazret-i Resulullah da ise hakikat yaşamına sirayettedir.

Bunu geçen hafta zikretmiştik. Yani Allah'ın lütfü ihsanı, eğer gazap edecekse melekleriyle, şununla, bununla değil, hazreti Resulullah'ın

elinde gazap etmiştir, demiştik. Hani daha önceki kavimlere birçok azap olmuştur ama onun yaşamına sirayet etmiştir. Yaşamında gazap vermiştir; savaşlarıyla. Veya da yaşantısında, merhamet, kerimiyet… Yani Allah'a şahit ama şahit olduğu kadar da yaşantısında gösteren… İkilikte değil, marifete taşındığınız anda hakikat sizden kalkmaz. Hakikati içselleştirmişsinizdir. Hakikati yaşantınızda, eylemlerinizde görünüz. Onun için Ebu Bekir-i Sıddık'ın sözü çok önemlidir. "Allah'ı sende görüyorum" sözü çok önemlidir. Bakın, sen Allah'sın demiyor. Allah'ı sende görüyorum. Yani her tavrında Cenab-ı Hakk'ın bir sıfatına, kendine vücut verdiği sıfatına şahidim. Muhammediyette zevktir, ikilik yoktur. Hakikatte ikilik vardır. Ya Rabbi diyor. Bak, bir Rabbi var, Rabbiyle konuşuyor. Tavırlarında ona şahit. Muhammediyette ilk başta öyle tavırlarına şahit olma vardır. Ama tavırları yaşamsal olarak, hakikat olarak üzerinde zuhur eder. Evet, Musa hakikatin habercisiydi ama Muhammet Mustafa marifet yurdunun temsilcisi olarak, hakikati yaşantısında gösterendi. Hakikat onun yaşantısında zuhur eder, görünür olur. Bu şu demek: Allah onun yaşantısında kendini gösterdi. Merhametinde merhametini, kahariyetinde kahariyetini, celalinde celalini, cemalinde cemalini. Bu sebepten dolayı diyor ki Resulullah, ben Allah'ın cemaliyim.

Biz cemal deyince böyle anlıyoruz: Yaşantım yaşantısıdır diyor. Aslında ben sadece onu yaşıyorum diyor. Şimdi bu, farkına varmak. Bakın, bir ben varım bir de o var, değil… Bi-zatihi, yani sanki ariflerde şöyledir. Hakikat tavrında, İsevi noktada: Hakikat tavrında üzerlerinde Şafii esması tecelli etti mi bizden değil, Allah'tan. İkilik var. Kendisini de aradan çıkarıyor. Allah'tan diyor ama aslında kendisini aradan çıkarırken kendisini araya koyuyor. Hani, bu öyle ters anlaşılası bir şey ki… Benden değil deyince kendini imliyor zaten. İki ben var, kendini imliyor. İmlerken kendini dışarı çıkarıyor, orada hakikati göstermeye çalışıyor, değil mi? Yani Allah'ı göstermeye çalışıyor.

Yunus diyor ki: Kalk aradan, kalsın yaradan. Muhammediyette ara kalkar. Kalk aradan, kalsın yaradan… Şifa verdi mi? Birisi dedi, efendim sizden değil… Yani benden değil demez, eyvallah. Şifa veren Allah! Hani

Emre'nin bir sözü var, diyor ya: Efendim, Yunus ben idim, Âdem ben idim, şeytana lanet halkasını veren bendim. Kâh bugün Emre'de karar kılan benim diye bir sözü var ya… Bir ay tövbe ettim, bu benden olur mu diyor. Bakın, bu arif… Ondan sonra diyor ki, bir ay tövbe ettiğime tövbe ettim. Meğer benden değilmiş. Üzerinde yaşadığı varlıkla ikilikte olduğunu görüyor. Yani bir ben, benden nasıl olur bu? Kendini kaldırıyor, sadece doğuşatı söylüyor ondan sonra. Sadece yaşıyor, ikiliğe düşmeden. Sen, ben kavgasına düşmeden… Senden mi benden mi ikiliğine düşmeden… Sadece olanı, varlık olarak üzerinde bulunanı, olanı sadece tavırlarında yaşıyor, ikilik olmadan. İşte bu Muhammediyettir. Hani hep söylerler Muhammedi şuur diye… Muhammedi şuur ferdi hikmet şuurudur. Burada ferdi hikmet dedikleri nedir? Hep dillendiriyorlar ya hani… Ferdi Hikmet Hüviyeti Hak olmaktır. Hüviyetinde hak tecelli ediyor. Hakkı kendi hüviyetinde, tavırlarında, karakterinde, buluyor. Yaşantısında buluyor. Hakikati yaşantısında bulandır Muhammet Mustafa… Bunun için hadis-i kutsisinde şöyle buyuruyor. Ben güzel ahlâkı tamamlamak için geldim. Yani yaşantınızda hakkı göstermek için geldim.

Bunun ispatı var mıdır? Hadis-i kutsi olarak vardır. Allah'ın ahlâkıyla ahlâklanınız, sıfatlarıyla sıfatlanınız… Ki yaşantınızda Hakk'a vakıf olasınız, yaşantınızda Hakk'ı göresiniz. Ayette karşılığı var mıdır? Vardır; "Biz birine hikmet verdiysek bolca hayır vermişizdir." Yani bizim sıfatlarımız üzerinde yaşam vermişizdir. İlahi zikir üzeri yaşam vermişizdir anlamına gelir. Deneyimledikçe bilmek. Bakın, zihinsel bir şey değil, yaşadığınızda farkına gelmek. İkiliği yalnızca hakkın sıfatlarını yaşarken farkına gelerek zevk edebilirsiniz. İkilikten Allah-ı Azimüşşan'ın sıfatlarını yaşarken ancak kurtulur ve onu zevkinize taşırsınız. Zevkte ikilik olmaz. Şimdi siz seviyorsunuzdur, ben sevmiyorum, Hakk seviyor… Seviyorsunuzdur ya sadece, zaten Hakk seviyordur.

Orada ikilik, tevhit yok. Tevhit ikilikte olur. Hani Hazreti İsa'nın yapığı gibi… Tevhit ikiliktedir, iman ikiliktedir. Orada iman etmenize de gerek yok, eminsinizdir. Eminlikte yaşıyorsunuzdur, hak ile selameti bulmuşsunuzdur. Allah katında tam kabul görmüşsünüzdür. O kabulün

kendisinde siz değil, Hakk'ın kendisini bi-zatihi yaşıyorsunuzdur. İkilik diye bir şey yoktur çünkü. Tevhitte bir siz varsınızdır bir de tevhitte seyran ettiğiniz vardır. Yani bir kendiniz vardır. İsa'nın yaptığı gibi; Ya Rabbi, bu tavrında bu tavrını, bu tavrında bu tavrını görürüm… Yani böyle tavırda olursan buna şehadet ederim, bu tavrında da olursan buna şehadet ederim. Bu tevhit. Ama yaşamın kendisinde tevhit olmaz ki… İkilik yoktur çünkü. Yani bir siz seviyorsunuzdur ama bir de sizden seveni görüyorsunuzdur. Tevhit dairesi ilmen, aynel, hakkel yakin dairesidir. Ama zevk hakkel yakından da yakin dairesidir.

Hakkel yakından da yakın… Hani bazı erenler söyler ya Hakkel yakından da yakın ne? Hakkel yakından da yakın dedikleri şey zevk dairesidir. Orada ikilik yoktur. Allah'ın sıfatlarını bi-zatihi kendiliğiniz olarak yaşarsınız. Birini seviyorsunuzdur. Allah seviyor diye seviyorsunuz, yani siz değil, sadece seviyorsunuzdur. Allah seviyordur. Birine bağırdınız, çağırdınız ama kendi nefsinizden dolayı değil. Hak hakikati uğruna ama bunu gayri iradi yapıyorsunuz. Orada celal sıfatıyla sizde görünen Allah'tır. Bunun gibi, her sıfatından. Sadece zevkinde olursunuz. Allah'ın bütün sıfatları ikilikte değil, sadece yaşamın kendiliğinde, teklikte zuhur eder. Siz bu âlemden bakıldığında bizsinizdir. Ama özünüze indiğinizde, zemine gittiğinizde teksinizdir. Ferdi hikmet. Fertsinizdir, yani hürsünüzdür.

Ey gavs! Masiyet sahipleri, masiyetlerle mahcuptur(örtülüdür).

Masiyet genelde gayrında bulunmak anlamını taşıyor. İtaatsizlik, isyan gibi anlamlar da yükleniyor kendisine. Masiyet… İtaatsızilik, asi olmak, gayrında bulunmak.

Taat sahipleri de taatleriyle mahcuptur. Yani sabır ehli de sabrıyla mahcuptur.

Fakat bunların ardından benim diğer bir kavmim vardır ki onlar ne masiyete kast ederler ne de itaate itimat ederler.

Bu çok enteresan bir şeydir. Diyor ki Cenab-ı Hakk: İtaatsiz olanlar, isyan

edenler… Ki bunu aslında neye göre isyan ediyoruz, ilk önce onu bulmak lazım. Yani nasıl gayrında bulunuyoruz?

İki türlü gayrında bulunmak vardır, isyan vardır. Birincisi Allah'ın verdikleriyle şımarıklıkta isyan; hani adam sefadadır, Allah'ı gözü görmez… Yani muhabbetini almıyordur, kendiliğini almıyordur. Aslında oradaki şımarıklığı dolaylı yoldan bir isyandır. Hani aşikâr bir isyan olmasa bile kişinin kendisinin şımarık tavırları, kendine varlık verme tavırları, kibir tavırları Cenab-ı Hakk'ın masiyette duruşudur. Yani Firavun'un yaptığı da farklı bir şey değildir bu bağlamda… Nemrut'un yaptığı da farklı bir şey değildir, masiyette durur. Yani varlıkta yaşıyorsun ama varlığın kendisine cephe almışsın. Ama neyle? Karşında bir varlık olarak değil, bilmeden, dolaylı yoldan, şımararak, kendine varlık vererek cephe almışsın. Bu bir isyandır.

Ama bir de yolda gidenlerin isyanı vardır. Başlarına gelenler sebebiyle isyan bayrağını çekerler. Yeter, artık bittik bu işten gibi isyan bayrağını çekerler. Mesela kardeşlerimden bir tanesinin enteresan bir hikâyesi var. Annesi inanılmaz çilekeş bir kadın. Genç yaşta eşi ölüyor, 12 tane yetime bakıyor. Düşünün ne eziyetler… Hocanın biri bir gün oturuyor; Allah bir kulunu severse imtihan eder. Kadıncağız şöyle bakıyor, Hocam diyor, beni azıcık az sevsin, ne olur! Yani nasıl bir çile geçirdiyse artık, hocanın söyledikleri ona işlemiyor. Bu da bir masiyet aslında. Veya da Eyüb'ün… Çok böyle incelttiğimiz zaman Zekeriya'ya kadar gideriz. Hani kıtır, kıtır keserlerken mübareği, ya Rab demiş… O da diyor niye? Şikâyetçi misin? Bu da masiyetin en düşük seviyeleridir. Görünüşte masiyet gibi değil ama verdiğinden şikâyetçiymişsin… Verdiğinde hakkı müşahede etmek…

Bu sabırda da öyledir… Bakın, bu taati de bu şekilde zikrediyor. Diyor ki: Masiyet sahipleri masiyetleriyle, taat ehli, yani sabır ehli sabırlarıyla benden mahcuptur, yani perdelidir. Burada önemli olan odak merkez noktanız. Sabırlıyken neye odaklanıyorsak, isyandayken neye odaklanıyorsak aslında o odak merkezimizle Allah'a örtünmüşüz demektir. Yani sebebe bakıyoruzdur, hakkı seyran etmiyoruzdur. Hani o Bektaşi'nin hikâyesi gibi. Tokadı yemiş, dayanamamış. Bakmış, demiş

hangi şeyin eliyle vuruyor ona bakıyorum diye.

Bakın, oradaki odak merkezi vuran. Haktan görürse zaten hiç sesi çıkmaz. Yolda giderken olan bir şey, bakın… İnsan devre devredir. Bazı şeyleri söylüyorum, zannedersiniz insan her zaman böyledir, değil… O devredir. Dertler devresi vardır, amenna. Takdir-i ilahi… Zevk devresi vardır, hakikat devresi, rıza, sabır devresi vardır amenna. Yola giderken, düşerken yeni yeni düşmüştür… Allah'ın emir ve yasaklarına itaat ile tevekkül, imtihan devresi vardır. Her şeyi imtihan gibi görür. Her şeye bakar, onun için imtihandır. Sonra sabır eder, değil mi? İtaat sabrı getirir. Ondan sonra hemen rızaya erer, sabır biter. Sabır yine içseldir onda. Ama orda rızaya ermiştir. O da bir devredir. Yani musibetler de gelse, sefa da gelse fark etmez. Allah'tan razıdır, yaşadıklarından razıdır. İnsan devre devredir. Onun için insanı safha safha yarattık diyor…

Bunu melekût safhaları olarak algılayabilirsin… Peygamber safhaları olarak okuyabilirsiniz, o da Hatmi Meratip'te olan bir şeydir. Hani her peygamberin üzerindeki kudreti kendimizde melekemiz, yaşantımızın bir sıfatı olarak görmek, melekleri melekelerimiz olarak görmek, eylemlerimizde onu göstermek, eylemlerimizde göstermelerimiz de peygamberlerin sıfatları aracılığıyla. Bu bir devredir. Yani bir bakarsınız Âdemi yaşarsınız… Bakın, o olmazsınız, onu yaşarsınız. Çünkü kimse olamayız. Yani ben nasıl olur ki giderim Âdem olurum o olurum, bu olurum? Sıfatım gereği kimse olamam. Onun sıfatını yaşarım. Yaşantımda ona hamilsem, onu da eylemlerimde gösteririm. Âdem olurum. Ama gidip de bir Âdem olma gibi bir şey değil. Hulül gibi, içine girmeyle olan bir şey değil. Yaşantımda ilkesel olarak ahlâkını hangi tavır, hangi bilinç üzeri yaşadıysam, hangi kalp ile bir bakıştaysa o bakışı, o hali, melekûtunu yaşamak… Kâh Âdem olmadan, İsa, Musa olmadan Muhammet Mustafa dairesine girilir mi? Müslüman olunur mu?

Bunu bu şekilde söylemesinden yani gidip onlar olma değil, onları yaşantımızda görmek. Yaşantımıza taşımak. Yani iki bin sene öncesinde, üç bin sene önce ölmüş değil, halen yaşıyorlar, ilkeleriyle. Onun için bazen söylerler, derler ki filanca peygamberin kademi altında… Aslında filanca peygamberin ahlâkı üzeri, melekesi üzeri yaşıyordur o.

Yaşantınızda görülmesi… Her neyse, diyor ki masiyet sahipleri masiyetleriyle perdelidir, taat sahipleri taatleriyle perdelidir. Bakın, sabır üçlükte olur, masiyet de üçlükte olur. Başınıza bir musibet gelmiştir veya zenginlik içerisindesinizdir. Şımarıklığınız ve kibriniz sizin isyan bayrağınızı bir şekilde çekişinizdir. Veya da başınıza gelen bir olay sebebiyle, yolda giderken Allah'ı Azimüşşan'a karşı yeter, dayanamıyorum demişsinizdir.

Bu şekilde çevremde çok insan vardır mesela. Ya yeter artık, bizi mi buldu yani? Hep bize, hep bize; değil. Bakın, çok önemli bir şey… İsyan bayrağında böyle bir şey var: Tavır sergileme var. Sabırda tavır sergileme olmaz. Aradaki tek fark budur. Masiyette Cenab-ı Hakk'a tavır var ama sabırda tavır yok. Eyvallah der Eyvallah, başına ne gelirse gelsin, her şeye sabır der. Ama sabrettiği şey var; bir de sabrettiğinden dolayı kimden dolayıysa, ondan dolayıdır ki yani Allah'tan dolayı olduğu için Allah'a sabır var; bir de sabreden var; Üçlük var. Yani tam bir tevhide taşınma bile yok. Başına gelenin Allah'tan olduğunu bilir ama başına gelene sabırda sebebe bakıyordur halen.

Onun için mesela bunu en güzel anlatan yine bir ayet-i kerimedir. Diyor ki Eyüp Aleyhisellam, sabrın kutbu ya… Diyor Ya Rab, şeytan bana dokundu. Bak, bir Rabbi var, bir de şeytanın dokunuşu var. Ve onu dile getirişi var. Hazret-i Resulullah öyle söylemiyor, bakın, tevhide bakın; "Ya Rab, senden sana sığınırım." Şeytan bana dokundu demiyor. "Senden sana sığınırım." Bu tevhit. Mahcubiyet, sabır kalkmış. Bi-zatihi gelen şeyde hakkı müşahede ediyor, getirisi ve götürüleriyle, hangi tavırda bulunuyorsa…

Farz edelim, İsa'ya dönelim bu bağlamda "Ya Rabbi sen böyle yaparsan böylesin, şöyle yaparsan böylesin" gibi bir noktada… Bakın, sebepleri görmüyor, sebepleri aşkın olarak sıfatlarıyla zuhur edeni, eyleminde kendini ihzar edeni ve eyleminde sıfata bürünerek, hangi sıfatıysa…

Çünkü bakın, bütün sıfatlar eylemde görünür, vücut bulur. Cömertlik, eylemdir, Cebbariyet, eylemdir, Kahhar, eylemdir… Bütün sıfatları eylemde vücut bulur. En basiti görmeyi ele alın. Bir sıfat olaraktır değil

mi? Sıfat, kesin, sabit, subuti sıfatlardan olarak… Ama eylemdir, görme eylemi. Eylemde görürsünüz, eylemde konuşulur, duyulur. Duymak bir eylemdir; duyma eylemi. Bütün sıfatlar Cenab-ı Hakk'ın eylemiyle vücut bulur. Bu bağlamda Allah'ın lütfü ihsanıyla eylemde olanı değil de eylemde olanın sebepleri neyse, kendine sebep kıldığı neyse sebepleri gördüğünüz anda, odak noktanız o olduğu içindir ki perdelisinizdir… Onun için diyor mahcuptur, perdelidirler diyor. Ve benden uzaktırlar diyor. Allah'tan gayrıya düşmek yok, bakın… Ama mahcubiyet, yani perdelenmek, bu şekilde ama perdelenmek Allah'tan bizi gayrıya düşürür, bilincimizde. Yoksa varlıksal olarak Allah'tan gayrılık yok. Tavırsal olarak onu müşahedelerimizde gayrıya düşüyoruz. Bazen de kendimizi araya koyarak…

Diyor ki: Bazı kullarım da vardır ki *fakat bunların ardında benim diğer bir kavmim vardır ki, onlar ne masiyete kast ederler, ne itaate kast ederler*. Bunun anlamı isyana kast edenler olmadıklarına göre nedir? Sabır! Çünkü masiyetin sonu sabırdır. Yani isyanın sonu sabretmeye götürmektir… Evvela sabır gerek diyor. Sabrı tavsiyeden bahsediyor. Asr suresinde sabırı tavsiye ediyor, çünkü bir bela var. Bu sure hangi zamanda iniyor? Mekki bir süre ve çilelerin en gark olunduğu, daha yeni yeni gelişmekte olduğu zaman, ilk inen surelerden. Demek ki büyük bir eziyet çekiliyor ve tavsiye edilen şu; "Siz hayır ilişkilerinize devam edin ve sabırlı olun" Sabırlı olun… İsyan bayrağını çekmeyin. İsyan bayrağının sonu sabırdır. Bir şeyi yapıyorsunuz, yapıyorsunuz ama yine de başınıza geliyor.

Umumi olarak da düşünülebilir. Yaptığınız bir şey devamlı olarak sizin üzerinize geliyorsa, sizden istenen yaşadığınız şey üzerinden sıfatınızın açığa çıkmasıdır. Hani bir musibet geliyorsa; bir, sizin sıfatınızın açığa çıkması içindir; iki, deneyim edinmeniz içindir. Birçok sebepleri daha var. Yaşadığınız zorluklar sizin deneyim edinmeniz içindir. İki, karşılaştığınız şeyler neyse, melekeleriniz üzerinden ona karşılık verirken, tavırda olurken Cenab-ı Hakk'ın size verdiği esmanızın, hüviyetinizin ortaya çıkması içindir.

Bu hep böyle değil midir umumiyette de? Yani insanı musibetler,

meşakkatler üzeri yarattık diyor. Yani yaratılışımızın temeli bu! İsyan bayrağımızı çekmek şu demek; deneyimden bir şey alamadık demek. Yani deneylediğimiz şeyin farkına gelemedik. Orada neyi deneylememiz gerekiyorsa… Hüviyetimizde olanı hakkıyla yâd edemedik, zikre taşıyamadık demektir. Onun için diyor, benden mahcupturlar. Bir, sıfatları gereği sıfatımı yaşayamadılar. İki, yaşadıkları şey neyse onu deneyimleyerek yollarına devam edemediler. Neyse, ondan ders alarak, ders çıkartarak yola devam etmediler. Orada kaldılar. Eğer yoldalarsa sıkışmadıysa, iyice sıkıştırırlar. O ona gelmeye devam eder. Bir kişi eğer hak yolundaysa, yaşadığı şeylerden tecrübe edinmiyorsa, sıfatının gereğini ortaya koyup hakkıyla yaşamıyorsa o onu yine takip eder, illa onunla yüzleşecektir. Dert dediği, musibet dediği kendisinden kalkmaz… Ta ki o tecrübesiyle desin, sıfatı açığa çıkana kadar onun peşini bırakmaz. İlla ondan o sıfatı ister. Mademki inandın ve iman ettin…

İnandın ve iman ettiysen ve yoldaysan… O sizin özünüzde olanı çıkarmadan ve hayatta o tecrübeyi edinmeden sizi bırakmaz. İnsanoğlunun yürüyüşünde de öyle değil midir? Birçok şey yaşarız, o yaşadığımız şeyleri anlamazsak eğer birçok şey daha yaşarız, ondan sonra anlayıp yola devam etmiyor muyuz? Yani tekrar tekrar böyle olmaması gerektiğini öğreniyoruz. Nasıl yaşamamız gerektiğini öğreniyoruz. Ülkeler arasındaki ilişkilerden, savaşlardan, şunlardan bunlardan çıkarmamız gereken en büyük ders bu değil mi? İnsanoğlu en sonunda öğreniyor ki biz olacağız, başka bir şey yok. En sonunda da bizliğe doğru gidiyor, emin olun. Tek bir dünya, tek bir başkan, içişlerinde, farklılıklarında serbest! Tabii ki istisnalar kaideyi bozmaz. Bir yerde yine kanlar dökülür, şu olur bu olur ama dünya biz olmaya doğru gidiyor, bundan kurtuluşu yok. Her ne varsa Kur'an da, emin olun yaşantıya sirayet edecektir. Hani ailede, toplumlarda tecelli eden, en son, halifetullah noktasında insanları yekvücut olarak düşünün, bir insan gibi… Onda da biz olmaya çalışacaktır. Bu zorunlu bir şey! Ne kadar sürer? 100 sene mi, 400, 500 sene mi sürer, 1000 sene mi sürer? Vallahi bu olmadan kıyamet kopmaz. İlla biz olacak… Biz. Ama farklılıklarda biz…

Devam edeyim… Bunlar diyor, ne isyana kast ederler, ne de itaate itimat

ederler. Şimdi, isyana kast etmezler demek şu demek bunların sıfatı şudur; ne isyana sevk oluyorlar, yani başlarına o kadar şey geliyor. Sabra da varmışlar ama sabır ettikleri şeyi de görmezler, yani sabırda da durmazlar. O zaman bunların sıfatı nedir? Rıza sıfatıdır. Burada kast edilen ilke rıza sıfatıdır. Çünkü rıza ile Allah'tan hoşnuttur. Kulum, ben senden razıyım dediği noktada, hani kulum sen benden razı mısın? Yaşadığın ne olursa olsun, yaşantıladığın ne olursa olsun? Hakkıyla Hakkı gözler ve Haktan hoşnuttur. Bu hakikatin halidir.

Şeriatta vicdan, sabır vardır, tarikatta sevgi, muhabbet, aşk vardır, hakikatte rıza vardır. Rıza ile hoşnuttur. Hakikate onun için vakıftır. Bak, bunlar hakikate vakıf değil. Halen sebepler dairesinde… Mesela farz edin şeriattayız, vicdan ehliyiz, hak ehliyiz, başımıza bir olay geldi, hakkımızı isteriz, değil mi? Sebebe bakıyoruz. Rıza ehli hakkının davasını gütmez, eyvallah der yoluna devam eder. Hakkını Hakk'a bırakmıştır, işini o görür yani. Başına bir şey geldiyse kendisi davasını gütmez, davasını Hakk'a bırakmıştır. Nereden geldiğini biliyordur. Senden sana sığınırım. Rıza ehli sabır da etmez. Sabır onda vardır, yani taat dediğimiz şey, takdir-i ilahi onda vardır… Yani başına gelene eyvallah der. Ama takdir-i ilahi başına gelene eyvallah derken bir tavırda olduğu şeyi görmez.

Rıza demek şöyle bir şey: Sebepleri görmezsiniz. Sebepler üzerinden size görünenden razısınızdır. Rızada sebepler görünmez. Sebeplere bakılmaz. Sadece ve sadece onunla ilişkidesiniz… Bakın, ferdi bir sorudur, toplumsal bir soru değildir. Kulum, sen benden razı mısın? Yani şu sebeplerle sana şunu veriyorum. Bak burun, kaş, göz vermişim şunu vermişim… Seni bu âlemde bu şekilde yaratmışım ve bu şekilde de yaşatıyorum. İlişkilerinde böyle şeyler veriyorum, şuyun-da böyle şeyler veriyorum, artık neyse verdikleri… Rıza ehli sebepleri, görmez, Rabbini görür. Ya Rabbi, ben senden razıyım, hoşnudum. Rıza demek hoşnutluk demektir. Allah'ından hoşnut olmak… Yaşadığı varlıktan, verdiği şeylerden hoşnut olmak.

Bazen arkadaşlara vallahi derim, isterse peygamber kuvvetlerini, kâinatı, cennet-i alayı versinler umurumda değil. Hangi noktada umurumda değil? Beni Halil olarak yaratmış, ben Rabbimden razıyım. Çünkü filanca

olay, bak, razı değilim… Hak talebinde olmak, başına geliyor… Ya Zekeriya, şikâyetçi misin? Hoşnut musun? Kesilirken nasıl hoşnut olunur bilmiyorum. Şimdi, musibetlerden hoşnut olmak demek mazoşist bir şey değil, bakın… Mazoşist şeyler genelde hazla, vücudun kendiyle alâkadar. Zevk dediğimiz şey Cenab-ı Hakk ile muhabbetle alâkadar bir şeydir o… Tavırlarında, yaşamın kendisinde, bi-zatihi onu zevk edersiniz. O ruha ait bir zevktir. Rıza ruha ait bir zevktir. Kalbi bir şeydir, bedeni değil. Ama acıdan bedensel olarak zevk duyanlar, o bedeni bir şey… Haz, sapkınlık… Birisi ise Hakk'ı biliyor. Tevhidsel, muhabbetsel bir şey. İlişki de hitap, muhatap ilişkisinde gerçekleşen bir durum. Sadece zevk ediyor. Rabbinden biliyor, kendisi için olduğunu biliyor ve kendisi için olan şey üzerinden Hakk'a taşındığını iyi biliyor. Onun için zevkte, onun için rızada… Ki zevk rızanın daha üstünüdür, onu söyleyeyim. Rızadadır diyeyim.

Niye hoşnut? Çünkü en basiti şöyle söyleyeyim: Öyle günüm oldu ki Ya Rabbi daha yok mu deyip de başıma aynı anda belanın geldiği çok olmuştur. İnsan belayı davet eder mi? Ettiğim çok olmuştur. Aynı anda da gelir de… İstisnasız, çağırırdım, gelirdi. Çünkü neye dua ediyorsanız o gelir. Davet ediyorsunuz, başka bir şey değil. Gelen şeyden zevk ediyordum ve razıydım Allah'tan. Çünkü düşünce şöyle bir düşünce: Allah dedi ki, kulumu seversem… Şimdi gelmemiş. O zaman ben kendimden şüpheliyim, beni sevmiyor, niye? Kulunu seversem hastalıklar, fakirlikler, yoksulluklar, musibetler veririm. Şimdi gelmiyor. Gelmeyince kendinden şüphe ediyorsun. Bugün yok, sevmiyor mu? Hata mı yaptım?

Hani yine onu suçlamıyorsun, isyan bayrağımı çektim, niye vermedin yok… Bakın, bir ilkeyle düşünüyorsun. Allah'ın sevgisi… Seni sevip sevmediğiyle alâkadar… Çünkü onun sevgisini nişanından anlayacaksın. Söylemiş nasıl sevdiğini… Geldiği zaman da Ya Rabbi tamam, bugün seviliyormuşuz. Bakın, hayatınıza hadisleri, kutsileri, ayetleri geçiriyorsunuz… Yaşamınızın kaynağı oluyorlar, sebepler, öncü kuvvetleri oluyorlar ve onu yaşantınızda görüyorsunuz.

Toparlayayım: Rıza ehli sebepleri görmez. Bi-zatihi Allah'ı görür,

hüviyetin kendisi hüviyet sahibi olanla ilişkidedir. Ve ne verdiyse, ne yaşattıysa hoşnuttur. Sabırda durmaz, taahhütte durmaz. Taahhütte durmaz demek sabır ehli demek değil… Şeytan bana dokundu demek ayrı bir şey, Ya Rabbi ben senden razıyım, senden sana sığınırım ayrı bir şey. Arada dünya kadar fark var.

Ey gavs, günahkâr kullarımı haz ve keremimle müjdele, icabet eden kullarımı da intikamımla müjdele…

Çok enteresan bir şey, günahkâr kullarımı keremimle müjdele demek şu demektir: Mevlana'nın sözü var, belki de en güzel o anlatır: Ne olursan ol, yine gel. Dervişlerinden bir tanesi uzak bir yerdeymiş, efendim demiş, nasıl olur ki ona gel, buna gel diyorsunuz filan. Ona da mektup yazmış, sen de gel. Arkadaşı şeriattan bakıyormuş, Mecusi'yi çağırıyorsun, kâfiri çağırıyorsun… Mektup yazıyor; sen de gel…

Bundan bir önceki paragrafta ne demişti? Günahkârlardan gayrı değilim demiştim. Yani günahları sebebiyle ben onlardan ayrı değilim demişti. Ve onları diyor haz ve keremimle müjdele… Yani tövbe, pişmanlık kapısı açık... Hemen arkasından diyor ki, icabet eden kullarımı da adalet ve intikamımla müjdele… Yani bana icabet ettiler diye avukatları vardır ya hani, Allah adına… Kibir sahipleri, avukatı kesilenler, Allah adına iş görenler… Allah kendi zaten işini görüyordur. Burada önemli olan şu: Kullarını da müjdele: Bu iki anlama gelir. Bir, Allah'a aidiyet noktasında durmak yerine Allah'ı sahiplenir, Allah adına iş görmeler. Cenab-ı Hak adına iş görmeye başladıkları zaman da takdirler, Cenab-ı Hakk devreye girer. Bu birinci sebebi, ikincisi de geri dönüşleri yoktur. Eğer dönerlerse… Hani bir ayet vardı: Hakikati öğrendikten sonra tecelli eden bir ayettir o. Onların tövbesi daha makbul olucu değildir diyor.

Tevvab sıfatı, Allah'ın tevvab esması yönelmeyle alâkadardır. Eğer bir kul Allah'a icabet etti, Allah'ın hakikatiyle müşerref olduysa, Cenab-ı Haktan gayrıya dönerse, geri dünyaya, kendi nefsine, şımarıklığa, kibre… Buradaki dönüşten kasıt odur… Örtüklüğe geri dönerse o zaman adaletinin olması gerekiyor. Çünkü hakikatle müşerref olmuş ama o yine zılliyete düşüyor. Yaptığı her şey de karşılıklıdır. Ve hakikat ile yüzleşmek

size acı getirir. Zannında durduğunuz bir şeyin hakikatiyle yüzleştirilince size acı getirir…

En kötülerinden biri de nedir, biliyor musunuz? Bir şeyi çok doğru bilirsiniz, herkese söylersiniz. En sonunda emin olduğunuz o doğrular bir de bakmışsınız ki yanlış. Küt diye çökersiniz ama yanlış olduğunu itiraf edemezsiniz. Yanlışını dile getirmek kadar güzel bir şey yoktur.

İcabet eden kullarımı adalet ve intikamımla… Birincisi dönmemeleri için söylenen bir söz… İkincisi ise onun adına iş yapmamakla alâkadar bir şey bu. Bunu tam şöyle söyleyeyim: Bazı insanların yanına oturuyoruz. Kişilerin kendi nefisleri doğrultusunda Cenab-Hakk'a avukat kesildikleri doğrudur. Onun adına iş yapmalar, adam öldürmeler. Allah'a icabet ettiysen bir insanı öldürmek diyor, bütün insanlığı öldürmek gibidir, bir insanı kurtarmak bütün insanlığı kurtarmak gibidir. Hak verilmediği sürece Allah adına bu şekilde iş yapmak veya kendi menfaatlerimiz Allah'ın hakikatine yönelmişken kendi menfaatlerimiz doğrultusunda iş görmeye başlamak…

Bir ayet daha söyleyeyim: Üç beş pahaya ayetlerimizi satanlar yok mu? Allah'ın kendisine verdiği şeylerle yolda giderken öğrendiği ayetler, bazen olur ki keramet vaki olaylar… Onları insanlara sırf kendi nefsi için göstermeye başladığında, o zaman seyreyleyin cümbüşü… Üç beş paraya ayetlerimizi satanlar yok mu? Yani bu şu demek; hakikati ne kadar çok biliyor ve hakikat olan Allah'a ne kadar yakınsanız o kadar sorumlusunuz demektir. Ve ne kadar yakınsanız sorumluluğunuz o kadar artıyor demektir. Şöyle güzel bir ayet vardır bu bağlamda "Bildiğinizden sorumlusunuz." Aslında burada kast edilen o, bildiğinizden sorumlusunuz. İnsan bilmediğinden sorumlu değil.

İcabet etti, bildi… Sorumludur. Yaşamadığınız şeyden sorumlusunuz. Biliyorsunuz, bildiğinizi yaşamamaktan sorumlusunuz. Yanlışları biliyorsunuz, yanlışları bildiğiniz halde yaşamaktan yine sorumlusunuz. Ve yolda giderken Hakk'a yakınlaştıkça sorumluluğunuz daha çok artar. Bu daha çok bildiğinize ve bildiklerinizi yaşamınıza sirayet etmeniz gerektiğine işaret eder.

Ey gavs, ben asi kullarıma masiyetlerinden feragat ettikten sonra yakınım.

Bu tevvab sıfatıyla olan bir şey… Allah'ın lütfü ihsanı… Bir kişi isyan bayrağını çeker, geri tövbe… Allah-ı Azimüşşan onun gönlüne pişmanlık verir… Pişmanlık verdikten sonra Hazreti Resulullah'ın hadis-i şerifi var, diyor ki pişmanlık tövbedir. İnsan pişman olduğunun tövbesindedir. Allah'a yönelmiştir onun üzerinden. O pişmanlık hali üzerinden, yani isyan bayrağını neyle çektiyse, yanlış yaptığının bilincini ne verdiyse artık, onun la beraber Cenab-ı Hakk'ı zikreder. Buradaki tevvab sıfatıyla Cenab-ı Hakk'a yönelmiştir. Çünkü tevvab demek yönelen demek. Hakk'a yönelmiştir.

Buradaki en önemli şeylerden biri vicdana gelmek; Cenab-ı Hakk onun için buyuruyor "Kendini levm eden nefse ant olsun ki". Yaptığı hatalardan dolayı hak kazandı geri… Yakınım ama yakınlık vicdan mertebesinde.

Muti kullarıma da taahhütlerinden feragat ettikten sonra yakınım.

Bu da rıza dairesinde…

Ey gavs, taat sahipleri naime tezellül edip, yani alçalarak nimete tenezzül ederler, zikirde bulunurlar, masiyet sahipleri de Rahime tezellül edip zikirde bulunurlar. Yani alçalarak Rahime kıble edinirler.

Burada kast edilen aslında Allah'ın lütfü ihsanı ile… Naim demek bolluk, bereket… Aslında bunu bir önceki paragraflardan birinde söyledi. Dedi ki masiyet ehli aciz insanlardır. Aciz demek yoksun demektir aynı zamanda. Her ne ki musibetlerden dolayı ya da şımarıklıktan dolayı isyan bayrağını çekmiştir, isyanlarda bulunuyordur, sonunda istediği aslında nimettir. Onun için istedikleri şey gönüllerinde tenezzül ederek, kendilerinde alçalarak Hakk'tan istedikleri şey nimettir. Ki genelde de isyan bayrağını çekenler şımarıklıkta kibre varanlardan daha çok… Musibetler sebebiyle Allah'a örtünen kişilerdir.

Bir kişi Allah'a örtündüyse yani yeter, artık istemiyorum, bana nimet ver diyor aslında. Söylediği, kast ettiği bu… Çünkü başımıza gelen şeylerin, yeter dediğimiz şeylerin tamamında aslında bunun zıddı olan şeyi istiyoruzdur. O da nimettir. Alçaldığımız yer de, tenezzül ettiğimiz yer de orasıdır zaten. Taat sahipleri… Çünkü sabrettiği şeyin karşılığında musibet var. Musibetin karşılığı olan, sonunda olan nimetin veya kendisinin o musibetten kurtuluşunu istemektedir. Ama yine sebebin kendisini kıble edilmiş. Masiyet sahipleri de bu bağlamda isyanlarından sonra Cenab-ı Hakk'ın affını dilerler aslında. Çünkü vicdanda olmak, pişmanlığa dönmek demek Cenab-ı Hakk'a merhametle sığınmak ve onun kendisinin affını dileyiştir. Onun için diyor takdir-i ilahi, Rahime tezellül ederler.

Ey Gavs, avamı yarattım, cemalimin nuruna dayanamadılar. Bu hakikaten de hususi bir şey. *Benimle aralarında zulmet perdesini koydum, havası da yarattım, yakınlığıma dayanamadılar*. Burada cevherime dayanamadılar diye geçiyor, dayanamadılar*. Onlarla da arama nurdan bir perde çektim*…

Bu iki türlüdür, birincisi kul, avam dediğimiz sıradan insanlar… Geçen hafta bir hikâye anlatmıştık: Hazreti Ömer ayet indiği zaman ayağını çekmişti demiştik, sıkıntıdan. Cebrail gelirken nuruyla beraber geliyor… Bir kişi nurun varlığını üzerinde tecelli etmeye başladığı zaman sıkılır, dayanamaz. Yani üzerinizde yüksek derecede enerji açılıyor. Yüksek derecede enerji çıkarken varlığınızın dayanması kolay bir şey değil. Bu iki türlü gelir: Bir, dışarıdan nazar ile gelen nur. Hani Cebrail ayet getirdi veya bir peygamberin nazarı altındasınız. Veya da bir ulvi kişinin nazarı altındasınız. Onun nuru sıkar. İki, nur sizden salınırken, yani enerjiniz kuvvetli şekilde bu âleme salınırken vücudunuzu yine sıkar.

Babam onun için derdi ki insanı sıkar ama zulmet geldiği zaman insan dayanamaz. Yıkılır. Zulmet perdelerinden aşmak için zulmet çağrılır, nur perdelerini açmak için nurun gelişi şarttır. Ve vücut nurun akışına dayanamaz kolay, kolay. Çok şiddetli bir nura gark olursanız, vücudunuzdan çıkıyorsa eğer, ona dayanmanız kolay olmaz. Bazen

hastalıklar, bazen fakirlikler, yoksulluklar bunlara sebep verir… Aslında fizyolojik mantığı şudur: Ne kadar kuvvetli şekilde üzerinizden çıkıyorsa ısı o kadar üzerinizde artıyordur.

Bazen olur, farz edin gözünüzden nur fışkırıyor. Duvara tutun bakın. Projektör gibi, sizden çıkan nuru seyran eder, gözleriniz yanmaya başlar bir süre sonra… Elinizden nur fışkırıyordur, birazdan ellerinizin yandığını hissetmeye başlarsınız. Vücudunuzdan nur fışkırıyordur, salınıyordur, enerji kesmişsinizdir. Farz edin nükleer santral gibi, varlığınız kalmaz, erimeye başlarsınız… Yağlarınıza kadar eritmeye başlar.

Bazen olur ki nur, ne kadar latifse o kadar da soğuk olur. Sıcaktan soğuğa doğru tecellileri vardır, vücudunuz donmaya başlar, dayanamazsınız. Diyor ki Rabbim miraçta kudret elleriyle beni sıktı. Kudret elliyle beni sıktı ve elleri buz gibiydi diyor. Moleküler düzeyde salınım olurken sıcaklık olur. Ama iç âleme doğru giderken artık nur soğumaya başlar. Bakın, nurda enerji yok anlamında değil. Bu âlemdeki hissiyatımıza göre soğumaya başlar. Ve soğukta nurun hareketi daha hızlıdır. Süper iletkenler onun için çok iş görür.

Devam edeyim: Diyor ki, dayanamadılar. Yani nurun kendisi sıkar ve dondurur. Bunu bir hikâyeyle anlatayım; Metin Baba'ya hani bu geçenlerde anlattığım adam var ya, onun bir hikâyesi var. Efendi diyor ki Metin Baba'ya, zikreder misin? Evet diyor, kendi çapımızda ederiz. Bu da zikir mi diyor, sana zikir vereyim et, diyor. Zikri veriyor, akşamleyin oturuyor çekmeye başlıyor. Bir bakıyor vücudu ısınıyor, bir bakıyor vücudu soğumaya başlıyor. Yani o tesbihatı çekerken vücutta ani soğumalar ve ani ısınmalar olmaya başlıyor. Korkuyor, bırakıyor.

Baba ertesi gün dükkânından içeri giriyor. Herhalde beyaz eşya satıyormuş o sırada. Korkak diyor… Ya donduk diyor. Yani sıcaktı, korktum, ne olacağını bilmiyorum. Korkak diyor, biz senin yanındayız, merak etme… O gün zikre başlayacakken bir tane Nakşibendi hanımefendilerden biri evine ziyarete geliyor. Salonda ben tesbihat çekerken kadın salonda. Söz verdik, yatak odasında bir köşede tesbihatımı çekeyim dedim. Arkadaş tayi mekân yapmış, eve gelmiş.

Nakşibendi bayanları genelde önlerine perde koyarlar. Beyaz örtü koyarlar. Perdesini takmış, tesbihatını çekiyor. Aynı anda adamın birini içeride görüyor, eyvah hırsız diyor, cinleri çıkarıyor. Ertesi gün baba şöyle diyor: O kadın kimdi orada? Tayi mekân yapmış ama yanlış adrese yapmış. Cıngar çıkaran kadın kimdi, beni hırsız etti diyor.

Bakın, avam dayanamaz diyor, çünkü ne olduğunu bilmiyor. Sıradan insan üzerindeki o gibi değişiklikleri bilmiyor. Biraz dayansa, nur tecelli etmeye başladığı zaman biraz dayansa, zaten sesin kendisi bir enerji, direkt etkiliyor… Ve enerjiyi kendinizde kodlamaya başladığınız zaman zikirlerle… Bir de her söylediğiniz söylem davetçidir. Âlemde kimi davet ettiğinizi bilmezsiniz. O esmanın muhatabı olan zat, melek, neyse… Üzerinde nuruyla gelir, ya üşütür ya ısıtır. Ne olduğunu bilmiyor, onun için dayanamıyor. Onun için diyor zulmetlere geri çevirdim.

Burada kast ettiği şudur, dayanamadığı için âlemin zevkine, nimetlere geri döndü demektir. Kıblesi yine âlemdir. Havası da cevherime, zatıma yakın kıldım, ona dayanamadılar diyor. Bir kişiyi ilahi âlemde nurlarla zevkteyken, bunlar genelde havas ehli dediğimiz insanlardır… Zikirle, muhabbetlerle alâkadardırlar. Cenab-ı Hakk'ın şahsına yakın gelmeye başlarken âlemdeki işlerle kopuşları olur. Bu da nasıl bir şeydir, düşünün, öyle bir hale gelmişsiniz ki nur deryasındasınız. Öyle bir hale gelmişsiniz istedikleriniz oluyor. Öyle bir hale gelmişsiniz ki istediğiniz melekle ilişkidesiniz. Yani çağırıyor, iş gösteriyorsunuz… Kendi varlığınızla o alanda cennetinizi yaşıyorsunuz. Cenab-ı Hakk'ın kendisine örtülüsünüzdür. Cenab-ı Hakk'a ne kadar yakın gelirseniz bu işlerden bertaraf olursunuz. Hani terk-i ukba dedik ya, geçen haftalar terk-i ukbadan bahsetmiştik. Verilen şeylerden de bertaraf olmak, arınmak, tasviye olmak…

"Kerameti gözüne perde olmuş" denilen söz burayı net anlatır. Cenab-ı Hakk'ın zatı üzerine baktığı zaman zaten olurunda yaşayacağı için âlemlerde batın durduğundan dolayı kendisi de batın duracaktır, dayanamaz. İlla bir nur şimşek çaktıracak, bir nur gösterecek bir şey yaptıracak… Dayanamaz… İnsanlara imanları doğrultusunda kartvizit olarak göstermesi ayrı bir şey, artık onu çocuk oyuncağına çevirmesi ayrı

bir şey… Melekler, inler, cinler bu gibi şeyleri severler. Ama ayakları yere sağlam basmaz, sıfatlar deryasında yaşarlar. Öz varlıkları olan Cenab-ı Hakk'a dayanamazlar. Öz varlıkları olan Cenab-ı Hakk'a karşı her zaman bir duruşta dururlar. O da o âlemlerde yaşadıkları renkliliklerdir. Renklilikleri bırakamazlar. Diyor ki: Havası yarattım, cevherime dayanamadılar. Ve onlara nurlardan bir perde çektim. Yani cenneti onlara perde eylemiş. Gönülleri perdelidir, cennet-i ala ile… Cenab-ı Hakk'ın varlığıyla değil.

Ey gavs, ashabına söyle, onlardan kim bana vasıl olmak isterse benim gayrım olan her şeyden çıkıp sıyrılmalıdır.

Allah'ın gayri olan bir şey var mıdır? Varlık olarak gayri yok, kişinin gayridir kendi olan. Kendisi gayridir. Düşünceleri, hevesleri, niyetleri… Kıble âlem midir, Hakk mıdır? Gayrilik kişinin bilincinde, şuurunda olan bir şey… Onun için yol şuurlanmanın yoludur. Başınıza gelenlerle, yaşadığınız şeylerle hep şuurlanmanın yoludur, ama Allah ile şuurlanmanın yolu. Yoksa kerametlere sahip olmanın, âlemlerde birilerine yol göstermenin, hani şunun bunun için, filancalar desin diye değil… Sadece Allah için olan bir yol ve Allah için olurken takdir-i ilahiyi yaşantısında bulmanın yoludur.

Kim ki gayrıya düştü, aslında kendiliğiyle, nefsiyle, içgüdüleriyle gayrıya düştü. Burada söylerken takdir-i ilahi, ruh düzeyinde nefis değil, nefs-i emmare düzeyinde nefis… Hani günümüzde içgüdüler diyorlar ama hangi noktada içgüdüler? Hevâsı, menfaatleri, zanlarıyla biçimlenmiş bir içgüdüler… Eğer içgüdüleriniz kalpte hevâ, bedende haz, akılda menfaatlere büründüyse artık o nefs-i emmaredir. Yani sizdeki kendi şeytanınızdır. Onlardan kurtulduğunuzda gayrılıktan kurtulursunuz. O zaman tecellileri, olgusal olanları değil, onlar üzerinde fiiliyle kendini ihzar edeni, kendini göstereni görmeye başlarsınız. O da iman dolu bir nefesle tabii.

Diyor ki: Ey gavs, onlardan kim bana vasil olmak isterse, benim gayrım olan her şeyden sakınmalıdır. Yani avamdan ve haslardan kim olursa olsun, eğer diyor kendilerine ara koyduğum şeylerden de sakınırlarsa

bana ulaşırlar.

Ey gavs, dünya akidesinden, yani yokuşundan çık ki ahiret yokuşuna vasil olasın. Ahiret yokuşundan da çık ki bana vasil olasın.

Geçen haftalar bunları konuşmuştuk. Terk-i dünya, terk-i terk… Yani bırakırsanız, bıraktıklarınız kadar erersiniz ayet-i kerimesi. Dünyada menfaatleriniz, şunlarınız bunlarınızı helallere taşımak veya bir devre boyunca da uzak durmak ki o riyazet devreleri. İkincisi geleceğe dair beklentileri… Ve cennet-i aladan ne yaşıyorsan onları aşağıya indirerek göstermek. Ya da Cenab-ı Hakk'ın size verdiği o vergiler neyse onları bırakmak.

Mesela enteresan vakalar vardır; adamın gözü açılmıştır, sağını solunu görür, bir sonraki günü görür, senin başına şu gelecek, onun başına bu gelecek; dayanamaz, söylüyor… Allah söylemek isteseydi söylerdi, sana ne vazife ki? Ne bulduysan ahiretinden yana burada, onu da terk et… Böyle olaylara şahit olduğum çoktur. Böyle bir adamın, yani yarın şu olacak, yarın bu olacak diyen adamın altı ay yaşadığını biliyorum. Ondan sonra gitti… Allah size verdiyse size vermiştir, başkasına değil. Kalkıp da göstermenize gerek yok. Terk-i ukba…

Ahiret akislerinden çık ki bana vasıl olasın. Burada önemli olan bir durum var, Allah'a vasıl olmakla alâkadar. Aslında sebepler dairesini görme diyor. İster bunlar kerametlerle alâkalı sebepler olsun, isterse takdir-i ilahi, dünyayla, yaşamla alâkadar sebepler olsun. Sebepleri görme diyor… Yani ne dünyevi sebepler, ne uhrevi sebepler. Hangi tecellide önüne çıkarsa çıksın, onları değil, onlarda tecelli eden beni gör. Onlarda zuhur eden beni gör. Ki bu da esme tecellisi, ayet tecellisi, sıfat tecellisiyle seyrandır. Tavırlarımda bana şahit olun demenin başka bir söylemi.

Ey gavs, cisimlerden, nefislerden, kalplerden, ruhlardan, sonra da hüküm ve emirlerden sıyrıl ki bana vasıl olasın.

Biraz önce mekânsallık ve sebeplerden bahsettik. Bu sefer kendi

üzerimizden bambaşka bir şeye götürüyor bizi. Diyor cisimlerden, aslında zihinsel olan, önünüzde şehadet ettiğiniz her türlü şeyden. Yani tecelli dediğimiz şeyde göremezsiniz dediğimiz şey. Bazıları diyor ya, her şeyde Allah'ı görüyorum. Vallahi yalan… Yani bardakta Allah'ı gören var mı? Bardağı görüyorsunuz! Her varlık kendini gösterir. Tecellide Allah'ı göremezsiniz. Ama tecelli üzerinden kendisini fiile taşıyan, hangi fiil üzeri taşımışsa, o fiil üzeri Hakk'ı müşahede edersiniz. Daha önce konuştuğumuz için üzerinde durmuyorum fazla. İbrahim'in akidesi gibi, güneşi Rab edinen kişi en sonunda şöyle bir şeye gidiyor, ne diyor? "Benim Rabbim güneşi doğudan yükseltiyor. Bak, güneşi Rab edinmemiş… Benim Rabbim güneşi doğudan yükseltiyor. Yani onun üzerine aşkın olanı, ona muhit olanı zikrediyor. Veya da takdir-i ilahi, Allah Rahmandır. Bazıları diyor ki tabiatullah Rahmandır. Yani Allah'ın tabiatı, gördüğümüz şu âlem Rahmandır… Değil. Tabiat üzerindeki genel vergisi, o rahmeti… O rahmet üzerindeki fiilde, her şey birbirini var ederken, aslında her şey üzerinde birbirlerini var ederken Cenab-ı Hak, hepsinin üzerinde genel rahmet tavrındadır. İşte o zaman kendisini Rahman olarak gösterir. Kalkıp tabiatın kendisine Rahman'dır dediğiniz anda tecellide onu görürsünüz, Hakk'ı göremezsiniz. Bu noktada cisimlerden diyor, yani tecellide görme. Çünkü iman dolu bir bakışla Allah görünür diyor zaten…

Çünkü göz olana bakar. Olan da kendini gösterir. Ama iman dolu bir nefesle Cenab-ı Hakk'ın âlemdeki tecellisini görürüz. Bu bağlamda Hazreti İbrahim'e dönerseniz, hani güneşi, yıldızı, ayı Rab edinmiş ama sonunda bütün kâinat Rabdir demiyor. Güneşi Rabbim doğudan yükseltmekte, sen de batıdan yükseltir misin? Ama bütün kâinat üzerinde Cenab-ı Hak Rahman tavrındadır. Fiilinde sıfata bürünür, bunu unutmamak lazım. Cisimlerden, nefislerden… Bakın, çoğul kullanılıyor. Bir, kendi hevâ ve heveslerinden ve ilişkilerinde bulundukları kişilerin hevâ ve heveslerinden, menfaatlerinden, sonra kalplerden yani hatarattan ve zanlardan… Çünkü Cenab- Hakk Kur'an -ı Azimüşşan'da kalbi, anlayışla beraber anar. "Kalpler verdi ki anlayasınız."

Sezgileriniz, düşüncel olan her şeyiniz o kalbe dâhildir. Yani bu kalp

değil… Bakın, bilinçten bahsediyorsanız, eskiden kalp, gönlümüzde bilinç olsun. Bilinçten bahsediyorsanız benlikten bahsediyorsunuz. Hani bilinçli olmak… Aslında benlikli olmak demektir bu. Bir yerde bilinçten, kalpten bahsediliyorsa orada benlik vardır. Yani benlik olarak tavırdadır. Çünkü her şeyin temeli hüviyettir, her şeyin temelinde şahıs vardır. Onun içindir ki bilinçlilikte benlik tezahür eder, kendini gösterir… Bütün vücudunuzun organize oluşu, ruhunuzdaki o nurun, şahsın hakikati üzerinde bilinçli bir varlık olarak benim dersiniz. Bilinçli olmayan yerde benlikten bahsedilebilir mi?

Bu haftaki dersimiz olsun inşallah, biraz düşünmek lazım bu konu üzerine… Çünkü bilinçli olmak benlikle alâkadardır. Ben… Benlikten bahsediyorsanız orada da bilinçlilik vardır.

Devam edeyim, diyor ki kalplerden, benliğe taşınmış her türlü halden ve zanlar üzeri anlayıştan; bu şekilde anladım. Bunun bir manâsı daha var. Allah'ın lütfü ihsanı… Bir ara efendimin yanındaydım. Kitap okumam yasak edildi ama zahiren değil. Yani efendim bana kitap okumayı yasak etmedi hiçbir zaman. Manen kitap okumayacaksın denmişti. Bir kitap var, kitabı açıp okuyorum, hadisler var. Bir de Nakşibendi erenlerinden biri yazmış. Okuyup duruyorum. Akşam bir ses; kitap okuma. Ertesi gün dayanamadım, yine kitap elime geldi. Yine bakıyorum, biz sana okuma demedik mi? Sonradan anladım, hani niye? Kitap okunmaması filan olur mu? Hadis var, o var bu var, onları öğreniyoruz… Değil, adam kendi yolunu, tarafını yazmış, dile getirmiş. Öyle bir safsın ki ne söylerse alıyorsun.

Bunu şöyle dile getirelim; bir gün Metin Baba bir kişi yollamıştı yanıma. Kişi şöyle bir şey söylemişti, Nefs-i mutmaine gelince Hazret-i Hızır bu nefs-i mutmaine gelen insana hırka-i şerif giydirir. Vallahi dedim ben öyle bir şey görmedim, bu nasıl oluyor anlat. Yani bir yerden okumuş onu dile getiriyor. Kalplerden, zanlı anlayışlardan… Musa Aleyhisselam desen anlarım, İsa Aleyhisselam dersen onu anlamam. Haydi, Muhammet Mustafa desen nefs-i mutmaini farklıdır. Adam nefs-i mutmainliği Hazret-i Musa kademi altında yaşamış, kendisine takdir-i ilahi hırka-i şerif gösterilmiş. Bu bağlamda kendisini dile getirmiştir. Bir

yerden okumuş orada söylüyor. Bakın, nefs-i mutmaine ama genel bir tabir var… Nefs-i mutmaine gelince Hızır hırka giydirir…

Peki, Muhammet Mustafa'nın nefs-i mutmaininde olur mu? Vallahi Hızır'a giydirir… Her birinin sıfatı ayrıdır. Hangi sıfatta nefs-i mutmainlik buldukları söz konusudur. Bazen okuduklarımız kendi veçheleriyle okudukları içindir ki, sıfatları gereği okudukları içindir ki sizdeki olan size kendinizi örter… Orada takılı kalırsınız. Beki nefs-i mutmainden geçmişsinizdir. Ama bir kişinin öyle söylemesi sebebiyle Hızır-ı beklersiniz ki size hırka giydirsin… Kalplerden diyor, başkalarının görüşlerinden dâhi sıyrılmalısın. Taki kendinde olanla bakana kadar. Müminin ferasetlisinden korkunuz, Allah'ın nuruyla bakar. Allah'ın nuruyla bakana kadar!

Okumaya ondan sonra müsaade verdiler. Ne zaman kendimi buldum, ondan sonra. Birisi bir şey söylediği zaman nerede kalmış, ne yapmış, ne etmiş hepsini tek tek görmeye başlıyorum. Hangi mertebede kalmış? Ama yine kendi veçhemle görüyorum, bakın. Şu kitap şeriat ehlinin birinin elinde olsa bambaşka bir kitap olarak önümüze çıkardı. Bambaşka yorumlanırdı. Belki küfürlere, belki de ya böyle kitap mı olur? Allah ile konuşmuşa kadar gider… Yani yorumu bile olmayabilirdi. Bir evliya var, Allah ile konuşuyormuş.

Allah ile kim konuşmuş ki? Ağaçla konuşuluyor da, Cenab-ı Hakk'ın lütfu ihsanı… Dilinden de konuşuyor da bir de gönlünde olanla neden konuşmasın ki? Onun için diyor, kalplerden, zanlı anlayışlardan ve zan sahiplerinden. Veya da biraz daha geniş kılayım, hangi veçhelerden, hangi mizaç ve meşreple bulunursa o mizaç ve meşreplerden de sakınan… Bu şu demek: Renksiz olun, öze sınır vurmayın. Yani bir veçheden bakmayın. Doğruyu bulduğunuz yerde alın, doğruyla yürüyün ama kişilerin veçhesi, zaviyesi üzeri bakmayın… Ola ki bir insan o nefs-i mutmain mertebesi için söylediği söz gibi, o zaviyeden bakmayın. Çeşitlilikten bakmaya başlarsanız bu sefer de o zanlardan da kurtulmuş olursunuz.

Onun için diyor: Kalplerden sıyrıl. Ve ruhlardan… Bu da çok

enteresandır. Her meleğin nasıl ki kendi dairesinde bilgisi olduğu gibi Allah da ruhları kademe kademe, saf saf yaratmıştır. Saf yaratılmışlığında sebebiyet her ruh mutlak bilgiye sahiptir anlamına gelmiyor demektir bu. Bazen olur ki yolda giden bir hal ile müşerref olup o halin ruhanisiyle karşı karşıya gelir. Hani yolda gidiyor ya, bir de ruhani geldi, kendisine ders verdi. O dersi alır ve o der gibi bilir her şeyi. Ama bilmez ki başka bir mertebenin dersine öyle bildiği şey yanlış bir şeydir. Günde kırk makam geçerdim, her makamda kendi küfrümü görürdüm diyor, hazreti Resulullah. Her makamın kendine ait ruhanileri vardır. Kendilerine ait bilgileriyle bakarlar. Günde kırk makam geçerdim, her makamda kendi küfrümü görürdüm.

Meleklerden kinaye algılayın bunu. Ya Rabbi diyor, yeryüzünde kan dökecek birini mi yaratacaksın? Bak, meleklere göre hata. Yanlış… Veya da yanlış değilse hikmetine vakıf değiller. Ama Allah, “ben sizin bilmediğinizi bilirim.” Şimdi meleklere göre mi bakacağız, Allah’a göre bakacağız. Meleklere göre bakarsak, ilke ne? Kan döken birisi. Vay, vahşet tarihi… Hakikaten de bir sene gösterin ki insanlık tarihinde kan dökülmemiş olsun. Veya da kan dökülmemiş bir toprak bulalım… Vallahi var mıdır bilmiyorum, genel anlamda ama… Allah’a göre bakacağız. Yani ruhanilerden, meleklerden sıyrıl…

Hüküm ve emirlerden sıyrıl ki bana vasıl olasın. Burada hüküm ve emirler derken bu üç kademedir. Hüküm bir, Allah-ı Azimüşşan yeryüzüne hükmünü vermiştir, her varlığın varlık hakkını vermiştir. Yani ben insanlığımı bu hükümle buluyorum. Yani insan olmanın sıfatları bu, melek olmanın sıfatları, ağaç olmanın, kedi, güneş olmanın sıfatı başka… Bu Allah’ın hükmüdür. Güneşe güneşlik hükmü, insana insanlık hükmü vermiş. Ve onların fıtratları gereği, hükmü neyse fıtratında, biçimsellik, form olarak, fıtratı olarak hükmü neyse onların eylemleri üzerinden yaşadığı, Allah-ı Azmüşşan’ın bir sıfatıdır. O da onların üzerindeki bir emirdir. Yani eylemlerinde Hakk’ın bir sıfatını gösterir… İnsan olmanın hükmünü değil ama eylemlerinde hangi sıfatı, hangi emri gösteriyorsa… Aslında hüküm de bir emirdir, onu söyleyeyim. Onun için diyor ki; Âlemdeki sebeplerden sıyrıl, bir. İki, kişinin kendi formuyla, ırkıydı,

cinsiydi şuydu buydu… Hepsi, geldiği bir âlemin için, âlem-i nasuhta, yani insanlık âleminde geldiği takdir sürecidir.

Hani ben insanım… Hakka taşındığınız zaman Hakk gibi bakarsınız, insan gibi bakmazsınız. Yani Allah'ın size verdiği hükmün ilki, üzerinizdeki ilahi emrini hangi sıfatı üzeri var ettiyse zorunlu olarak o sıfatı yaşarsınız. Yani mizaç ve meşrebinden sıyrılarak… Üç ki bu nasıl ortaya çıkar? Kişi mizaç ve meşrebi neyse üçüncü ayağı da odur… Mizaç ve meşrebine göre âlemde hükümlerde bulunur, mizaç ve meşrebine göre âlemde yargısallıklarda bulunur. Mizaç ve meşrebine göre de emri vaki üzeri yaşar. Diyor ki insanlara, emri vaki üzeri yaşama. Yani hakkaniyetli ol, her şeyi Haktandır bil…

İki, hükmettiğinde hükmolunursun. Hükümler üzeri bakma çünkü her yargıya varışında bambaşka bir tecelli vardır, aynı melekler gibi… Melekler yargıya vardı. Yeryüzünde kan dökecek birini mi yaratacaksın? Hükmünden gördü, değil mi? Ama emr-i ilahiyi bilmiyorlardı. Yani orada ne niyet vardı? Hangi ilke üzeri iş görülecekti bilinmiyor. Onun için, yaptığınız şeylerde hüküm üzeri olmayın, yani hüsn-ü zan üzerine olun demektir bu ki Hakka vasıl olasınız… Ve emri vaki iş yapmayın. Çünkü emir üzeri Allah iş yapar. Verdiğiniz emir size geri döner, eğer yoldaysa.

Diyor ki: Emirden sıyrıl ki bana vasıl ol. Genelde patronlarda oluyor emir işi. Enaniyetin dile getirilişidir o, kibir düzeyinde. Bunu yapacaksın, şöyle yap, böyle et… Kendi mizaç ve meşrebini emre taşımayın bir… Olan olay ve olgulara hükümlerde bulunmayın, iki… Kendi meşrep ve mizacınız doğrultusunda özellikle hükümde bulunmayın… Belki başka ilişkilerde, o ilişki bağlamında, bütünselliğin içinde bambaşka anlam taşır. Bu çok kötü oldu, bu çok şöyle… Sen var ya sen, şöylesin… Bilmiyorsunuz ki o onu nereye taşıyacak. Sizin yargılarınız belki insanları daha kötü bile yapabilir.

Onun için, bir, âlemdeki hüküm ve emirlerden, sebepler dairesinden soyun, Hakkı tavırlarında müşahede et, yani vasıl ol… İki, kendi varlığın üzerindeki hüküm ve emirden soyun, kendinde iş görene vakıf ol. Üç, enaniyet bağlamında hüküm ve emirler dairesinde, yani kendi zannınca

hükümlerde bulunma ve kendi zannınca enaniyetini emir dairesinde kibre taşıma. Sende olanı hakkıyla yaşamaya çalış. Bırak, o senden hüküm versin. Ağzından bir şey duayla çıkıyorsa bırak, o seninle ol demiş olsun. Ama kendi nefsimiz üzeri olduğu zaman, kendi fıtrat ve meşrebimize bağlı olduğunda o olacaktır diye kaide yok. Bazen olur ki tam tersi olur, bizim üzerimize emir verilmiş olur.

Bunu yolda çok enteresan bir şekilde yaşatıyorlar. Bir insan gerçekten kendi nefsi üzeri, maneviyattaki bir silahı da varsa, keramet vaki bir durum varsa, kendi nefsi üzeri onu emir olarak kullanıyorsa, yani bir şeyi yaptırtmak için kullanıyorsa o kendi üzerine döner. Bir, iki kardeşimizde şöyle bir gördüm, bir gün oturuyorum, dua ediyorlar. Ben de sohbet ediyorum, dua ederken yaptıkları niyet şuydu; yani acaba iyi midir kötü müdür? Yani duayı emir mahiyetinde kullanıyorlar. İyi midir kötü müdürün açığa çıkması için. Duanın benim üzerimde iş göreceği şey benim iyi olup ya da kötü olduğumu göstermesi. Duayı emir mahiyetinde kullanıyor. İhlâs, Fatiha, Ayet-et Kürsi okuyor ama ben iyi miyim kötü müyüm? Kendi ayağına dolaşır.

Yakıştırdığınız hüküm, o duayla verdiğiniz emir size geri döner. Onun için normal ilişkilerinizdeki hükümlerinizde düşünürken bütünsel düşünmeye çalışın ve hüsn-ü zan ile bakın. Hüsn-ü zan bu notada çok önemlidir, çünkü hikmete açıklıktır. İkincisi, emri vaki durumlarda da ne dualarınızda ne de size verilmiş güçleri emri vaki olarak, insanlara tasarruf olarak kullanmayın. Genelde emirden çok ricayla iş görmeye çalışın. Bilin ki rica ettiğinizde Hakk'tandır. Bir kişiden rica ediyorsanız demek, ondaki olan Hakk'tan rica ediyorsunuz, ona rücu ediyorsunuz demektir. Ama emir veriyorsanız oradaki Hakk sıfatını kendi emriniz altınıza almaya çalışıyorsunuz. İlah olan Allah'tır, siz değilsinizdir. Allah ile aranıza kendinizi ilah olarak koyma, bu bağlamda emirler dairesinden sıyrıl diyor.

Yani meşrebin ve mizacın üzeri insanlara emir verme ve olan olay ve olgulara hükmetme. Yani ilişkilerinde emir üzeri olma, olay ve olguları seyran eden de takdir ilahi, hükümlere ve yargılara varma. Hani diyor ya Mevla neylerse güzel eyler. Güzel eyler, o güzel eylemesiyle; merkezi

bak, her işe merkezinden zevk et. Hani her şey merkezinde dönüyor, hakikati üzerine.

Diyor ki: Dedim Ya Rabbi, hangi namaz sana daha yakındır? Buyurdu ki, kendisinden başka sınır olmadığı ve kılanın da ondan kaybolduğu, uzak olduğu namazdır.

Hazreti Resulullah, Hazret-i Ali'ye bunu güzel söylüyor, diyor ki; Ya Ali, öyle bir namaz kıl ki içinde sen olmayasın. Bakın, ibadetlerin iki amacı vardır. Birinci amacı kendinizi unutmak; Hakkı kıble edinmek, Hakkı kıble edinirken kendinizi unutmak… İkincisi, kıbleniz neyse onu kendinizde içselleştirmektir. Ve kendinizi unutmadan kıblenizi içselleştiremezsiniz. Yani namaz kılıyorum, Allah'ı kıble edinmemişim, Allah'ı içselleştiremem. Allah'ı kıble edindim ama kendimi unutmuyorum. Tavırlardayım. Halen aklımda iki kilo muz veya şu, şu bana şöyle etti… İçselleştiremezsiniz. Amaç içselleştirmektir.

Kendinizi unutacaksınız, aklınızda duygularınız, düşünceleriniz neyse hepsini silecek, Allah için olacaksınız. Kıblenizi kendinizde içselleştireceksiniz, davet edeceksiniz. Ne zaman içselleşti, o zaman Allah sizde tecelli eder. Çünkü bütün ibadetler yakınlık içindir. O zaman Allah ile arasına koymuş kendini. Aklından ne geçiriyorsa onlar vardır. Sebepler dairesi itibarıyla. Allah ile arasına koymuş yine. Allah ile arasını dolduruyor. Kendini unuttu, sebeplere aşkın bakıyor artık. Allah'ı kıble etti ve huzurunda duruyor namazla. Bak, ama hala kendi var. Ne zaman kendini de unuttu, Hakk'ı işte o zaman kendinde buldu. İçselleştirdi.

Ama buradaki içselleştirme birinci ayağıdır. Son ayağı ise onu kendinde buluşudur. Orada içselleştirme yok. Allah ibadette sizi kendine içselleştiriyordur. Zaten olan o. İbadetin sonunda O'na varırsanız göreceğiniz O'dur ki: Kendinizi unuttunuz ya; sizi içselleştirdi kendine.

Dedim ki: Ya Rabbi, hangi oruç sana daha yakındır? Buyurdu ki, kendisinden benden başkasının bulunmadığı ve oruçlunun da ondan kaybolduğu oruçtur.

Genelde oruçlular saat kaçta orucumuzu açacağız, sahur ne zamana

olacak buna bakıyorlardır. Eğer aç kalmanın tadına varırsanız ve ahlâkınızı da aç kalmanın tadında Hakk'a taşırsanız, ilahi sıfatlara, iyiliğe, doğruluğa, o oruçta yalnızca Allah tecelli eder. Orucun temelinde yatan şey her ne kadar kelime, lügat manâsıyla tutmak olsa da… Nefsini tutmak. İçgüdülerini terbiye et manâsına gelse de, her ne kadar terbiye amacıyla yapılmış da olsa aslında kişi, kendisindeki zorluklar içinde dahi olsa…

Bakın, namaz çok kolay bir ibadet. Allah hu Ekber diyorsun huzuruna duruyorsun. Açsın, toksun önemli değil ama o sırada yine ihtiyacını karşılıyorsun. Ama oruçta ihtiyaçlarınızı karşılamıyorsunuz. Zor bir ibadet… İhtiyaçlı olduğunuz şeylerse aklında beslediğin şeyler olmaya başlar. Şekerim çıktı, o oldu, bu oldu, şu oldu. Kendini unut diyor, bak. Unuttun, bir. Ondan sonra da onu hakkaniyete çevir. Çünkü oruç her ne kadar tutmak manâsına geliyorsa da eyleminde bırakmaktır. Bırakıyorsun. Yemeyi, içmeyi, küfrü…

Aç kalmayı Resulullah şöyle zikrediyor: Eşşeği de bağlarsanız aç kalır, başka bir şey olmaz. Ama o da oruç tutmuş değildir. Niyetiniz hak olarak ve takdir-i ilahi aç kalmak ama nasıl? Nitelikli bir aç kalmak. İbadette olarak. Güzel, salih amellerde olarak… Küfür etmeden, zanlı bakmadan, gıybet etmeden, her türlü kötü ahlâkı da bırakmış olarak oruç tutmak… Bu noktada nefs-i emmarenin kendini gösterdiği her türlü şeyi bırakarak oruç tutarsın. Erenler buna ağırlık getirmişler, biz bir ömür boyu oruçluyuz demişler. Yani oruç 30 gün boyunca değil, 12 ay boyunca, bir ömür boyunca, nefsi emmareden soyunarak tutulan bir şey, tutana aşk olsun.

Bu noktada diyor ki: O sırada kendini aklına getirmeyen gibilerinden. Birincisi ne demiştik? Kendini unutacak. İkincisi ne? Kıblesi neyse onu içselleştirecek. İşin enteresan tarafı orucun kendisinde de yine içselleştirilen insan oluyor. Hangi noktada? Çünkü orucun ikinci ayağı her ne kadar aç olmaksa da, eyleminde salih amel üzere olmaktır. Oruçlu insanın aklına gelecek tek şey salih ameller olmalıdır. Ki oruç ayında enteresan bir şey vardır ki rahmet ayı olarak geçer bu bağlamda. Verme sıfatı yüksek derecede müminlerde ortaya çıkar. Cömertlik, bir

şeyler bağışlama… Beraber iyilikler yapma, tevazulu olma… Oruçtur ya… Bu noktadan baktığınızda eyleminde Hakkı bulmayla da alâkalı bir ibadettir. Ama kendisinde benden başkasının bulunmadığı, orucun da ondan kaybolduğu oruçtur. Aslında oruç tuttuğunu, ibadette olduğunu hatırlamamaktır. Bu da çok önemli bir şey… Yani yapıyorsunuz ama ibadet ediyorum. Aklı bile siliniyor orada. Sadece yapıyorsunuz. Ne mutlu onlara!

Sonra dedim: Ya Rabbi, hangi amel indinde daha faziletlidir. Buyurdu ki: Cennet ve cehennem gibi benim gayrım olan bir şeyin murat olunmadığı ve amilin de ondan kaybolduğu ameldir.

Bunları da daha önce zevk etmiştik. Hani noktada? Niyetiniz Allah içinse amelinizde Allah görünür demiştik. Ama niyetiniz Allah için değilse. İnsan yapıyor, ne için? Bunu genelde cami esnafları yapıyor. Namaz kılıyoruz, cennet için. Ya Rabbi bize cennetinden ver, Ya Rabbi Kâbe'ye geldik, cennetinden bizi mahrum eyleme, cehenneminden uzak eyle…

Hangi amil, hangi amel makbuldür? Hangi emel üzeri, hangi amelde bulunuyorsanız o şekilde kabul görürsünüz. İslâm demiştik, Allah katında kabul olmakla alâkadar bir şey. Ya Rabbi diyor, senin katında hangi amelle kabul olunur? Hangi amel faziletlidir? Allah için yaptığınız, sadece Allah için. Yani ibadet ediyorsun, Allah için; hacca gidiyorsun, Allah için… Bak, cennet, cehennem yok orada. Birine iyilik yapıyorsun, unuttun gitti, Allah için. Cömertsin Allah için; ilim öğreniyorsun, Allah için. İlmini paylaşıyorsun, Allah için. Burada kibir yok, bakın. Hani az önceki paragraflarda kibir vardı. Allah için yaptığında siz yoksunuz ki kibirli olmuş olasınız. Allah için olduğunuzda kibri de aşarsınız zaten. Kibrin çaresi tek Allah için olmaktır. Hani ben, ben, ben değil… Allah için, Allah için. Bende kendinizi imlersiniz, Allah içinde kendinizi yok edersiniz. Allah ile aranıza hiçbir şey koymamış olursunuz. Kendinize varlık vermezsiniz. Sadece Allah için olmakla Allah'a varılır. Eğer ibadetinize bir amaç koyuyorsanız Allah içinliğin dışında, Allah size onu verir. Bunu da zaten bir ayetle dile getiriyor. Eğer yaptıklarınıza karşılık burada

isterseniz burada veririz, dünyada isterseniz dünyada, ahirette isterseniz ahirette veririz. Kimileri de yaptıklarına karşılık hem burada, hem orada isterler. İkisine de veririz diyor.

Çok enteresan bir şey var burada: Neye niyet ediyorsanız ona göre karşılık veriyor. Bu da zaten bir ayet-i kerimeyle zaten tasdik edilmiştir. Amelleriniz niyetinize göre ölçülür. Niyetiniz neyse amelinizin karşılığını ona göre veriyor. Yani niyet belirleyicidir. Neye niyet ediyorsan ve neyin içine amel ediyorsan, mesela 4444 tane okuyorum. Filanca kızım evde kalmasın, oğlum şeyde olmasın filan… Bak, niyet belli. Niyet koyuyor, ona göre de gelir. Ya da 70 bin la ilahe illallah okuyorum, niye? Şu meleği bağlayayım, şu işimi görsün. Allah için… Allah için zikredilir, Allah için yaşanır. Allah için salâtlı olunur, Allah için yürünür, Allah için sevilir. Bütün sıfatlarınızda Allah için vücut bulursunuz. İşte o zaman kendiniz kalmazsınız.

Bakın, her niyetinizde, yani cennet, cehennem, şu işim olsun, bu işim olsun, dünyada zengin olayım… Hani bazıları muska yapar, dünyada zengin olsun diye. Bakın, Allah içinlik hiç yok. Her niyetinizde sebepler varsa aranıza koymuşsunuzdur onu. Allah ile aramızda, öz varlığınızla aranıza koymuşsunuzdur. Aslında Cenab-ı Hakk'ın burada söylemek istediği net şu: Öz varlıklarına araç edinmek yerine amaç edindikleri şeylerle örtünüyorlar. Bunlar araç. Dua, zikir, cennet, cehennem, masiyet, musibet bir araç, sefa bir araç.

Bazıları musibetleri amaç edinir, bazıları sefayı amaç edinir. Araçları amaç edindiğiniz zaman, sebepler dairesine araçları amaç edindiğinizde Allah ile aranızda koymuşsunuzdur. Öz varlığınıza perde olurlar. Burada 1, 5 sayfadan beri zikredilen şey Allah ile öz varlığınız ile aranıza hiçbir şey koymayınız. Niyetiniz Allah için olsun, her amelinizde Allah için Allah'a dönün. Bunu da daha önceki sohbetlerde konuşmuştuk. Allah için yaptığınız amellerde Allah'ın sıfatlarıyla vücut bulursunuz. Ahiriniz Allah olmuş olur. Cennet, cehennem, dünya, şu işim, bu işim olsun; olmaz. Hani niyetini koydun: Şu kadar zikir yapıyorum, şunun için. O zikrin hakkın Allah için yaptığın içindir ki onunla vücut, varlık kazanırsın.

Sonra dedim Ya Rabbi, indinde hangi gülme daha faziletlidir. Allah-ü Teâlâ buyurdu, tövbe edip ağlayanların gülmesidir.

Yani kabul edilmiş, affedilmişlerin sevinişi. Düşünün, bir hata yapıyorsunuz ve Allah'ın sizi affettiğinin işareti veya da seslenişi geliyor. Affedildiğinizi biliyorsunuz artık. Bundan daha sevindirici bir şey olamaz. İki şey vardır ki insanı sevindirir… Dünyevi olarak konuşmuyorum bunu, birincisi Ramazan, ikincisi Kurban Bayramı'dır. Ramazan Bayramı'nda kendinizi bırakırsınız, Allah'ın nur deryasına dalarsınız. Çünkü ne kadar açsanız, kapılar da o kadar yetkin açılır. Riyazatları yapmalarının en büyük sebeplerinden bir tanesi Allah'ın nuruyla nur bağlamaları. Genelde riyazatları nefsini terbiye etmek için söylerler. Vücudunuzda yağ oranınız ne kadar azalırsa üzerinizde statik elektriği o kadar yüksek derecede tutarsınız.

Yağ sizin üzerinizde salınan enerjiyi kalıcı olarak bırakmaz. Çünkü yağ geçirgen değildir. Nur tutar enerjiyi ama moleküler düzeyde etkileşimler çok olur. Ama yağ oranınız ne kadar saflaşırsa vücudunuz o kadar yüksek derecede iletken olmaya başlar. En mantıklı söylem budur. Her şey fizikle alâkadar, emin olun. Yağınız ne kadar çoksa, o kadar az iletkensiniz. Yağınız ne kadar azsa o kadar yüksek derecede bir iletkensiniz. İçeriden dışarı, dışarıdan içeri alışınız daha kuvvetlidir. Riyazatlar onun içindir. Biraz ağır bir şey ama, "Ümmetimin şişmanladığından korkarım" diyor. Tevrat'tan bir algı söyleyeyim; "En hoşuma gitmeyen âlim olup da şişman olanlardır" diyor. Bunu deyince çok korkmuştum.

Ne kadar yağınız varsa o kadar alışverişinizde zorluk vardır. Ne kadar vücudunuzda yağ varsa alışverişte o kadar kuvvetlidir. İnsan zaten alışverişi olan iletkendir. Bu nur deryasıyla da alâkadardır. Bir de gerçekten ehli olandan nazar almış kapılarınız iç âlemden açtırılıyorsa seyreyleyin nur deryasını… Oturduğunuz yerden nur deryasını seyran edersiniz. Hani millet uğraşıyor ya, Cern'de elektromanyetik mıknatıslı makineler vardır. Hava kabarcık odalarında bir şey bırakıyor, hava kabarcık odalarının karanlıklarında bu parçadır, şu parçadır diyorlar.

Farklı bir parça çıktığı zaman da bu parça yeni bir parçadır isimlendir. Adamlar görmüyor. Üzerinde deney yapıyor, onun için kuantum mekaniği diyorlar. Hareketlerinden, bıraktıkları izlerden parçacık testleri yapıyorlar. Daha yeni mi atomu görmeye başladık dediler, ne kadar doğru söylediler bilmiyorum.

Oturduğunuz yerde oturur seyredersiniz. Üstelik hem kendinizden tecelli edenler, yani kendi enerjinizi… Hani bu yeni bir fotoğraf tekniği çıktı da auranızın fotoğrafını çekiyor ya. Oturur kendi evrağınızı da başkalarınınkini de seyran edersiniz. Onu da boş verin, oturduğunuz yerde ilahi nur deryasını seyredersiniz. Kendinizde olanı da boş verin, oturduğunuz yerde tek tek, taneciklerin her birini… Atomu, protonu, nötronuydu, rengârenk… Rengin ne olduklarını bilmezler. Renk vermeleriyse yerleri belli olsun diye. O da kuarklara veriyorlar. Enerji renkli midir değil midir? Renkli olmasa zaten doğanın kendisi renkli olmaz. Nurun kendisinde, temelinde renk vardır.

Otururs unuz, oturduğunuz yerden seyran edersiniz. Onun için riyazatlar çok önemli. Hani bin bir gün çilehaneye girmiş filan, bir deri bir kemik vesaire. Evet, nefsiniz terbiye olsun diye değil, bakın… Nefsiniz terbiye olur, ayrı mevzu… Allah'ın nuruna varmak için oruç tutulur. Niyetinizi bu kılın. Yani nefsimi terbiye ediyorum diye niyet ettim: Riyazet Allah'a varmak için, yani nur. Allah yerlerin, göklerin nurudur diyor, bak. Nefsinizi değil, nura varmak için riyazet yaparsanız yapın, ama abartmayın. Sonuçta sinir sistemdeki bağlantılar, kan dolaşımındaki şeker, gıda gidiş gelişini takviye etmezseniz bu sefer hayatta kalamazsınız. Varlık nedeninizi, ilahi sıfatlar üzeri yaşantınızı yitirirsiniz. Onun için orta yolu tercih edin demiş.

Buda'nın güzel bir hikâyesi vardır. Bir deri, bir kemik kalmış; aç kalmış ama sonunda bu işin oluru nedir-e gidiyor. Aynı anda kendine bir cevap gelmiş: Kayıkçı kemanı anlatıyormuş. Fazla sıkarsan böyle olur, fazla açarsan şöyle olur. Ortasını tercih et demiş kemanın, artık ne çalıyorsa. Orada köylülerden birkaç kişiyi görür görmez bana yiyecek verin demiş. Yani kendinizi öldürecek, âlemle bağlantılarınızı koparacak şekilde riyazet olmaz. O intihardır, Allah'ın kabul ettiği bir şey değil. Çünkü

Halife diye yaratılmışsınız, başka sıfatın hakkını vermiyorsunuz. Onun için orta yoldur. Ölçülü yiyiniz, ölçülü oturunuz, ölçülü konuşunuz, ölçülü yaşayınız. Ve bir daha altını zikrediyorum: Yağ oranınız ne kadar fazlaysa iletkenliğiniz o kadar zayıftır. Yağ oranı ne kadar düşükse iletkenliğiniz o kadar yüksektir.

Ama ne kadar da yağ oranı zayıfsa, iletkenlik fazlaysa bir de ikinci bir çalışma daha… Takdir-i ilahi sizden tecelli edenin bilgiye, kudrete çevrilmesi söz konusu olur. Ve fıtrat ve meşrebinizde ne varsa ona göre, ya bilgiye, ya kudrete çevrilir. Buna şöyle demişler: Allah'tan yolda giderken iki nefes alınır. Birincisi ilm-i kudret, ikincisi ilm-i irfan. Ya sizden nur tecelli eder, irfana döndürür, ya nur sizden tecelli eder takdir-i ilahi, ilm-i simya düzeyinde âlemde iş görecek tasarruflara döner. Kerametler dediğiniz. Tayi zaman, tayi mekân… Suyu, kumu altına çevirmeler… Türlü, türlü iş… Bir insanda hastalık varsa hastalığı başka yere nakletmeler… Yahut hastalığı geçirmeler.

Bunlar ilm-i kimya. Âleme, maddeye tasarruf edersiniz. Ama irfanda gönüllere tasarruf edersiniz. Bir bakıştan bir bakışa değiştirirsiniz. Bir halden insanı başka bir hale çevirirsiniz. İnsanı bir yaşantıdan başka bir yaşantıya çeviriyorsunuz demektir. Taşı toprağı altına çevirdiğinizde belki sefaya varırsınız, o kadar… Ama bir yaşamdan başka yaşama, bir bakıştan başka bakışa, bir tavırdan başka tavra dönmek demek Allah'a dönmek demektir. Onun için önemli olan ilm-i irfandır.

Allah-ın selamı üzerinize olsun. Takdir-i ilahi, nur ala nur olun. Benim sizden şikâyetim var. Şu sohbeti bitirelim diyorum. İnşallah gelecek hafta çok özel bir konu yoksa hızlı geçeyim de sorularınızı not edin, soru sorun bunları zevk edelim. Ondan sonra da konuyu bitirelim. Herhalde iki hafta daha böyle sürer, iki haftada üzerine konuşalım diyorum. Allah'ın lütfü ihsanı… Zevk edelim ama soru yok. Soru yok ya, bir şey yok. Çünkü soru yepyeni bir veçheye deviniştir.

Kişi fıtrat ve meşrebiyle gelmiş, o fıtrat ve meşrebinde olan renklilikle dile getiriyor bir şeyi. Ona göre sen de renklenmeye başlıyorsun, beraber ortak bir şey paylaşıyorsun. O ortak şeyimiz de biz oluyoruz.

Böyle tek taraflı bizlik var. Ama sorularla farklılıklarda renklilik olur. Daha farklı yerlere taşınırız.

— *Hocam, has esmayı bulmak nasıl bir şeydir?*

O zor bir şey… İşte bu riyazetler sonucunda… Aslında birinci aşaması arınmadır. Yani sende bir şey var, âlemle örtünmüş. Bir şey var ama âlemle örtünmüş. Evvela arınmak. Arındıktan sonra eylemlere dönmek… Arındığın zaman sende olan ortaya çıkar. O seni artık içgüdüsel olarak bir, ama bu içgüdü nefs-i emmare düzeyinde değil. Hakkani olarak, seni içgüdüsel olarak hareket ettirir. Artık o hareket ettirmeye başladığında anlayışına, kalbine sirayet eder ve anlayışınla bakışlarda durumlar arz etmeye başlarsın. İşte o durumları arz ederken bir, tavırlarında görmeye başlarsın, iki, kulağına senin esman budur diye seslenirler. Nursa nur, Hayysa Hayy, Kayyumsa Kayyum, kulağınıza seslenirler.

Ya bire bir söylenir, ya ruhani birisi gelir söylenir, ya meleğin birisi gelir söyler ya da bi-zatihi gecenizde esmanız size zikredilir. Ama o arınmanın sonucunda. Ama söylendikleri yerin zamanı ne zamandır diye sorarsanız arınma sürecinde size söylemezler. Arınma sürecinin sonunda âleme sevk ettikleri zaman söylerler. Yani âlemde artık iş görmeye başlayacaksınız. Artık geri kendi âleminize döndünüz, dünyada sorumluluklarınız, şunlarınız bunlarınız, fiiliyata taşındınız. Hani iki türlü yol gitme vardır: Birincisi halvette celvet dedikleri bir yoldur. Kişi riyazetlere çekilir. Ondan sonra âleme, yani halkın içine gönderirler. İkincisi de şöyledir: Celvette halvet dedikleri bir yoldur: Halkın içinde kişi halvete çekilir. Yabancılaşır her şeye, garipsiniz, kendi dünyasına çekilmiştir, Hakk iledir orada. Halkın içinde görünür ama iç âleminde onlarla değildir. O kendini, halkı unutmuştur. Sadece Hakk iledir.

Ne zaman ki âlemde hizmete, halk ile ilişkiye soyunur, o zaman esmasını zikrederler. Seni bu esma üzere yarattık. Bütün ilişkilerin artık bunun üzere olacak demektir. Size esmanızı zikretmeleri demek, ilişkilerinizde artık o esma üzeri olmanız demek. Ama insan renklidir, ebrulidir. Bir esmaya bağlı değildir. Evet, potansiyel sıfatında o esma vardır, mizaç ve meşrebini belirliyordur. Amenna… Ama o mizaç ve meşrebini belirleyen

esma üzerinde nice esmayı üzerinde yaşar. Onun için sakın bir esmada kalmayın. Hani diyor ya Hüküm ve emirlerden sıyrıl… Yani sana verdiğim, tabiatına verdiğim esma-i hastan da sıyrıl… Yani o tavrında da sıyrıl ki bende kendiliğine varasın. Kendiliğine vardıktan sonra yine o esmayı has üzeri ilişkilerde bulun ama yine de bir esmada kararlı kalma. Yani benim esmam buymuş değil… Diğer esmaları da zevk et ki farklılıklarda, çeşitliliklerde Rabbini daha çok duyasın. Eğer bir esmada kalırsak o esmanın enaniyeti üzerimizde oluşur.

Başka sıfatları da görürsek ha deriz, bende böyleymiş, onlarda da böyleymiş. Bu bir nasiptir. Benim nasibim bu. Kendi sıfatınızı, esmanızı bilmek nasibinizi bilmektir. Allah'tan nasibiniz ne? Dünya nasibi değil, Allah'tan nasibinizi bilmektir. Ne mutlu esmasını bilene… Ama âleme döndüğünüzde söylenir. Yani yolun başlarında, o arınma sürecinin devresinde söylenmez. Âleme gelirken kulağınıza söylerler ya da bir bakmışsın, içine doğmuş. Türlü, türlü… Yani nasıl söyledikleri önemli değil, söylesinler de kendimizi bilelim.

Allah'ın selamı üzerinize olsun, nur ala nur olun. Vatanımıza, milletimize Allah selamet ihsan eylesin, bizlere bizlik ihsan eylesin. Kürt'ün, Türk'ün, Alevi'nin, Sünni'nin kardeşçe yaşadığı bir vatan olsun inşallah.

GAVSIYE RISALESI OKUMALARI

15. 12. 2013 – Gavsiye Risalesi Okumaları
Halil İbrahim GENÇ

Sonra dedim: Ya Rabbi, hangi amel indinde daha faziletlidir. Buyurdu ki: Cennet ve cehennem gibi benim gayrım olan bir şeyin murat olunmadığı ve amilin de ondan kaybolduğu ameldir.

Yani sadece Allah için yapılan riya ve başına kakmalarla araya kendinizi koymadığınız ameller, sadece Allah için yapılan ameller. Enam suresindeki o ayettir "De ki, yaşamım, salâtım, salâtım -bak salâtım diyor- ve ölümüm sadece âlemlerin Rabbi olan Allah içindir." Bir kişi âlemlerin Rabbi olan Allah için bir iş yapıyorsa, -bakın filancalar desin ki, filancalar demesin ki, ben sana şunu yaptım başına kakmalar noktasında eğer bir iş yapmıyorsanız sadece Allah için yapıyorsa- o amelinde Allah görünür, o amelin sahibi Allah'tır. Onun için burada yitirmemiz gereken şey, Allah için amellerimizde devamlı mücadele etmek, çünkü bizden istenen bu.

"Sen varsan ben yokum, ben varsam sen yoksun" Nefsi emmare düzeyinde bizden bir şey istenmiyor yani nefsi emmare düzeyinde bizim biz olmamız istenmiyor, ben olmamız istenmiyor. Allah'a taşınacak bir benlik isteniyor ve burada anlatılanların tamamı, okuduklarımızın tamamı aslında yaşama dair olan şeyler… Evet, bir söylence var, bir anlatım var ama anlatımı önümüze almak ayrı bir şey, yaşamımızın kendisinde görmemiz ayrı bir şey… Şu paragrafı sadece yaşantımızda görüyorsak o zaman bu yaşama dair bir şeydir. O zaman Celle celali Hazretlerinin Abdülkadir Geylani gavs ül azama söylediği söz hayatımızda görünür olur.

Eğer görünür değilse bu bizim için bir çıtadır; yetişmemiz gereken, mücadele etmemiz gereken sonuçta varmamız gereken yaşantımıza ait

olarak yaşamamızı gereken ama Allah'a ait olarak yaşamamız gereken bir söylence olur, ama söylenceden çıkar yaşamın kendisi olur. O zaman ayetler yaşamımızda amelimizde görülür ve amelinizle aslında siz yazarsınız, âlemi yazarsınız. Çünkü her yaptığınız amelinizde tecelli eden enerji, tecelli eden nur âleme biçim verir. Yani bir kişi düşüncesiyle ameldedir, ama ne kadar kişide irade kuvvetli ve Allah içinse, ne kadar yüksek derecede bir nur salanımı varsa; işte o şekilde âlemde amelleriniz iş görmeye başlar.

Bir düşüncenizi bir bakışınız, bir okuyuşunuz, birine yaptığınız iyilik; evet bir kişiye iyilik yapmışsınızdır ama aynı anda yaydığınız nur ile beraber birçok insanı da o iyiliğe sevkine sebep verebilirsiniz. Yaptığınız, o düşündüğünüz o olay ya da yaptığınız olayın başkalarında da aynı anda kopyalanışı, başkalarında aynı anda ona sevk edişi söz konusu olur. Çünkü âleme bir taş atıyorsunuz, deryaya bir taş atıyorsunuz ve derya dalgalanıyor. Ne kadar kuvvetli bir irade, ne kadar kuvvetli bir irade ve nur salanımı ile alakadar bir amel işliyorsanız; âleme o şekilde daha kuvvetli bir enerji dalgası ile hareketlendiriyorsunuzdur demektir. Yaşama dairdir artık o zaman ama sadece sizin yaşamınıza değil, birçok insanın birçok kişinin yaşamına dairdir. Hani kaos teorisindeki gibi, bir kelebek dahi bütün her şey organize oldukları, bağlantılı oldukları için birbirlerini etkilerler, bir kelebek dahi dünyanın öbür ucundaki başka şeyleri etkileyebilir; dedikleri teori bu. Aslında doğrudur da ruhani olarak etkilenir, herkes birbirinden ruhani olarak beslenir çünkü.

Kuantum düzeyinde evet dışarıdan baktığımız zaman birbirimizden beslenmiyoruz gibi ama bütünün kendisinde zaten besleniyoruz, hepimiz birbirimizle varız. Ama temeline indiğimiz zaman hangi nurla onlardan bir salınım yapıyorsak o nurun salanımı ile beraber yine iç âlemden o nurun salımı biçim kazanışı ile beraber âlemde yepyeni şeylere sebebiyet veriyordur. Yani âleme sevk ediyordur ve ne kadar kuvvetli bir iradeniz varsa, sizden salınan nur, sizden salınan takdirle irade, sizden salınan düşünce amelinizle beraber âlemi yazmaya başlar. Nasıl amel işliyorsanız, hangi düzeyde -yani fiildeyseniz- o şekilde âlemi yazıyorsunuzdur. Bu sizin kuvvet oranınıza bağımlıdır.

Ama burada önemli bir şey var, bu kitap boyunca okuduğumuz şeyler, okuduğumuz her şeyin yaşama dair olduğunu söylediğim içindir, bu da iki türlüdür; bir size dair yaşamın kendisi; siz de var mı, yok mu? Yoksa mücadele etmeniz gereken, hayatınıza dair olarak onu hayatınıza geçirmeniz gerekir yok eğer varsa zaten bizi anlatıyor. Kelâmın kendisi varlık aynasıdır zaten size aynadır. Kendinizi görürsünüz zaten yaşantımızda var, zaten dile getirilmiş, başka bir yaşamda da dile gelmiş, bu bizde olan başka bir yaşamda da dile gelmiş, başka bir zaman diliminde de dile gelmiş. O zaman diliminde yaşayan kişinin O Allah ile yaşadığı muhabbet sizin de aynanız olur bu noktada.

Amenna ama biraz önce söylediğim şey çok önemli bir şey, amelleriniz âlemde kalem görevi görür, âlemi yazarsınız yeter ki o kuvvetli irade, yeter ki Cenab-ı Hakkın nuruyla nurlanmış olasınız ve yaptığınız amellerle beraber âleme kuvvetli bir nur ve kuvvetli bir irade ve iman ile bir nur salmış olasınız… O zaman bütün amellerinizle beraber bütün âlemi şekillendirmeye başlarsınız. Bütün âlemi siz yazarsınız. Düşünün, bu rezonans dedikleri şeyi, insanlar birbirlerinden etkileniyor hallerinden dolayı… Çünkü haller bulaşıcıdır, enerji salımı ile birbirlerine bulaşırlar. Bu noktadan baktığınız zaman kişi kendini size kendinden salınan nur ile yazmış olur. Yaptığı amelleri ne ise, duyguları ne ise, düşünceleri ne ise size bulaştırır.

Aynı şekilde sizin de bulaştırıp insanlara biçim vermenizde olasıdır. Ne kadar iyi olursak, ne kadar doğru olursak, ne kadar güzel olursak bu bağlamda âlemde hiç yoksa biz iş yapıyoruz dur… Herkes kötü; iyide, biz iyi olalım belki o kötülerin içinde birçok insanı etkileyip, iyi olmasına sebebiyet veririz, belki sözümüzle, belki düşüncelerimizle, yaptığımız iyi amellerle, o amellerin bizde uyandırdığı sevinçle, o amellerin yaptığımız hangi irade üzeri yapıyorsak o irade üzere âleme biçim veririz.

Bu sebepten dolayıdır ki amelleriniz ile âlemi yazarsınız, biçim vererek yazarsınız. Buradaki yazgıdan kastım bu. Onun için kutup dediklerimizde bu noktada hareketlenirler, bu noktada vazife görürler, yaşantıları ile âlemi etkilerler, yaşantıları ile âleme biçim verirler. Cenabı Hak onların üzerine ne murat eylediyse yaşantılarında tecelli eder. İç âlemde

nurların salanımı sebebiyle, iç âlemden itibaren, nur deryasından itibaren, bütün âlem onların yaşadığıyla biçimlenir. Sanki âlemlerin kalemleridir onlar, yaşantılarında mürekkep olur âleme… Sanki onlar bedenleriyle kaile bürünür. Cenabı Hak onları o kalemden yazdıkları, yaşadıklarıyla da onlarla âleme biçim verir.

Onun için yeryüzünde kırk İbrahim meşreptir, beş Musa meşreptir, yedi Yusuf meşreptir, üç İsevi meşreptir, bir kişide benim meşrebim olmak üzere… -ona zamanın kutb-ul aktab-ı, kutb-ul medarı, zamanın halifesi, Esması, ahlakı birçok şey söylenir; Allah'ın selamı üzerlerine himmetleri üzerimizden eksik olmasın- Allah yeryüzündeki işlerini onların eliyle görür, diyor Hadisi Şerif de… Sahih bir hadisi şeriftir, bunu araştırabilirsiniz.

Okuduğumuz her şey yaşama dair, yaşamın dışında bir şey değil, fantastik bir şey de değil… Aslında yaşayanlara malumdur, erbabına malumdur. Genelde bu gibi şeyleri aklımızda büyütürüz. İşte bunlar veliymiş, şunlar âlimmiş, bunlar yaşanacak şey mi, öğrenilecek şey mi! Metin babanın biraz evvelki hikâyesi gibi… Bir gün diyor açtım eski kitaplarımı baktım, of kafayı çok patlattığım, çok okuduğum günler… Bir açtım kitabın bir yerine not düşmüşüm, bunları yazanlar insan değil mi? O zaman bende okuyacak, anlayacağım! Önümüze nasıl gelirse gelsin mücadele ruhunu yitirmemek önemli olan. Bir kişi mücadele ruhunu yitirdiği zaman hayatın anlamını da yitirir. Çünkü mücadele ruhu ilkeseldir, bir ilkeniz varsa mücadeleniz vardır. İlkeniz yoksa mücadele ruhunuz olmaz. Nötr olursunuz bütün hayata, mücadele ruhunuzu yitirmemeniz gerekiyor. Bazıları dünyada bulur, eşinde bulur, çoluğunda bulur, çocuğunda bulur; bu yolun erenleri Allah da bulur. Allah onların mücadele ruhudur, Ona varmak, Onu yaşamak, Onu tanımak, her sıfatında tavırlarıyla Ona varmaya çalışmak mücadele ruhudur.

Tasavvuftaki seyrüseferin tamamı bir kişilik gelişimiyle alakadardır. Dikkatli bakarsanız en son diyoruz ki, hüviyette Hakk'a varmak… Hangi bir hüviyetteydik de, hüviyete Hakk'a varıyoruz? Seyrüseferde mertebe, mertebe yaşarken, Cenab-ı Hakkın ahlakıyla ahlaklanıp, sıfatlarıyla sıfatlanıp, fıtratımızın gereğinde olan hüviyete varıyoruz. Temelinde

şahıs… Şahsın kendinde, fiilinde açtığı sıfatlar; sabit sıfatlar dahilinde subiti sıfatlar ve eylemde vucûda getirdiği sıfatları… Er Rezzak, El Adl, Er Muhsin, hangi sıfatlarla kendisi amelde bulunuyorsa, yani hangi fillerde bulunuyorsa… O fiilinde bir sıfat da vucûd veriyorsa onunla kendine varlık veriyor ve onunla kendini yaşıyor, sıfatında kendini yaşıyor…

Bizim seyrüsefer dediğimiz şeyde aslında bir kişilik gelişimi ile alakadar, dünyaya ait bir kişilik ama Hakka ait bir kişiliğe dönecek. O dünya ile yaşayan dünyayı içselleştirecek, yaşayan bir kişilik sahibi ama değil, Hakkı içselleştirmiş bir de sonunda bakmış ki, Hakta kendini yitirmiş, Hak onu kendinde içselleştirmiş sonuçta Hakkı yaşayan bir kişiliğe bürünmüş, sen atmadın Allah attı ya kadar. Ne mutlu onlara!

Onun için seyrüsefer denildiğinde, tasavvuf denildiğinde, seyrüseferin kendisinde Hatmi Meratip edilirken, kişilik gelişimi ile alakadar… Takdirler, dersler görülüyordur aynı zamanda ve bu noktada en önemli şey, temel zemin imandır. Bir insanın imanı varsa Allah'tan yana, her yerden kişilik gelişimi bu kadar kuvvetli olur, Allah ile olan kişilik gelişimi de o kadar kuvvetli olur. Hüviyet-i Hakka kendisini o kadar güzel taşır.

Lâkin işin enteresan tarafı var, enteresan tarafı da şu, imanımız bazen önümüze engel olur. İman nasıl engel olur? Olur, hangi mertebenin hakkında isek bazen tutarız ki birçok mertebenin hakkına hakkının dışında vucûd yükleriz, varlık yükleriz, o mertebenin hakkına olan imanımız sebebiyle başka bir noktadan hakikat önümüze zuhur etse imanımız o daire ile sınırlı olduğu için yeni dairenin kendisine iman etmeyiz, kalırız orada. Mesela Hz. Resulullahtan bir hadis örnek vereyim; Günde kırk makam geçerdim, her makamda kendi küfrümü görürdüm. Bakın, her makamın kendi ruhanileri vardır, melekleri vardır, sıfat açılımları vardır; ama diyor ki her makamda kendi küfrümü gördüm; yani örtüklüğümü gördüm…

Bakın bir makama gittiğiniz zaman, bir mertebeye geldiğiniz zaman o mertebenin imanı ile irşat olursunuz. Böyle olsa da farz edin birisi çıktı rüyanızda "bak şu insanların hepsi yanlış"dedi. Ama hangi referansa göre yanlış da olduğunu söylemiyor. Ruhani söylemiş ya size, sizde ona

itibar ediyorsunuz imanınız doğrultusunda… Bir de görmüşsünüz sonuçta farz edin, bir de yakaza da görmüşsünüz yani uyanık gözlerle onun söylediği noktadan bakarsınız! Ama yarın o insanların imansız olacağı anlamına gelmez ki! Onlara imansız diye bakışınız sizi o sırada onlara öteler, başkası yapar. Ama hakikat noktasından görürseniz başka! Ertesi gün bir rüya daha görseniz yakaza halinde -bir rüyet diyelim rüya değil- rüyet görseniz ve bir evliyullah size dese ki, ruhani olarak şu insanların hepsinde Hak tecelli ediyor… Bakın mertebeler farklı, anlayış biçimleri farklı, bakış açıları çok farklı… Ama önceki söyleyen ruhanide takılıp kalırsak, ikinci söyleyenin ne söylemek istediğini anlayamayız. Çünkü birincisinde hepsi küfür ehliydi, imansızdı; ikincisine ya boş versene kardeşim biz küfür ehli diye biliyoruz onları, ama her birinde de Hakk tecelli ediyor! Ama imansız olabilirler! Ama her birinde de Hakk tecelli ediyor!

O zaman Hakk'a göre yaşa, imansızlıklarına göre değil… Takılırsak kendimizi Hakka göre yaşamaya taşıyamayız.

Bazen olur ki imanımız bize perde olur. Bazen burada da yaşanıyor, mesela bu okuduklarımız ben iman ediyorum ki -sizi bilmem- Abdülkadir Geylani ile -Efendiyi çok iyi tanıdığım için biliyorum- Allah arasında geçen bir konuşmadır… İtibar edilir edilmez o ayrı mevzu, şeriat ehli bunu kaile almaz. Mesela öyle bir şey söylüyor ki, "o kişilerdir ki bana vardıklarından sonra geri ibadetlere dönerlerse müşriktirler." Şimdi Cenab-ı Hakk bunu âleme göre müşriktirler demiyor. Ne konuşursa, kendi varlığına göre konuşuyor burada… Gavs -ı Azam'a konuşurken referansı kendisi, kendi varlığı üzerinden konuşuyor, kendisine göre müşrikler, ikiliğe düşüyorlar noktasında… Hani kavuşmuş, kavuştuktan sonra yine kulluğa düşüyor, lakin birçok insan -bu noktada ben itibar ediyorum ki öyledir- ve birçok noktada şahit olduğum vakalar olduğu için bana normal geliyor. Ama insan, şeriatta, namazında, niyazında, orucunda ise bu ona ters geliyor ve imanı bunu kabul etmesine bakın engel oluyor, imanı böyle bir söylevi kabul etmesine engel oluyor. Şimdi bu Allah bile olmuş olsa yani söyleyen Allah bile olmuş olsa imanı o hakikatin söylemini kabul etmiyor, içselleştirmiyor.

Çünkü iman kabul ettirir, sizde içselleştirmenin ilk ayağıdır. Bir şeyden eminseniz onu hemen içselleştirir, onunla beraber yürürsünüz. Ama emin değilseniz, başka bir şeye eminseniz, referanslarınızın eminliği, farklı noktalardaysa o noktadan hareketle bakarsınız ve emin olmadan baktığınız içindir ki kabul etmezsiniz. Şüpheniz var ve kişilik gelişimiyle alakadar, iman en temel noktada… Mesela bunu şöyle de düşünün, Hz. İbrahim'i örnek alalım. Hz. İbrahim bir söylevle geliyor; hakikat söyleviyle ama diğerleri de kendi imanlarında putperestler. Bakın uç noktada bir şey, putlara iman ediyorlar, amenna onlara göre de İbrahim dinsiz, İbrahim'e göre de onlar dinsiz. Ama onların putlara olan imanı bir türlü İbrahim'e o hakikate dair söylevini -iyi bak, dikkat et söylevin kendisine iman var- kabul ettirmiyor. Bakın suretlere değil, peygamber geliyor, peygamberin kendisi diyor ki; sizi hakikate, la ilahe illallah' a davet ediyorum, kendisinden başka ilah olmayan âlemlerin Rabbine davet ediyorum… Sadece bir söylevdir bu, imanı olanlar zaten direk alıyor, kabul görüyor… Ama kabul görmeyenler kendi imanları ne ise onunla perdelenmişler…

Onun içindir ki, yolda gidenlere ilk verilen ders şudur, iman ediniz! Lakin ikinci dersleri hemen ilk dersleri noktasında, ikinci dersleri ikisi de aynı noktadır, takdiri ilahi hiçbir şekilde ÖZE sınır vurmayınız…

Evet, iman ediniz ama ÖZE sınır vurmadan iman ediniz.

Eğer öze sınır vurursanız kendi aklınızca onu sınırlandırırsanız; O yine kendidir. O yine kendi içlerindedir ama siz imanınızla hangi mertebede kaldıysanız o noktada Ona sınır vurmuşsunuzdur. Evet, iman edin, ama sınırlı olmadan iman edin. O zaman önünüze ne gelirse gelsin ona dair bir hakikat olduğunu, bir gerçekliği olduğunun bilinciyle bakarsınız, yadsımanız ve Ondaki gerçekliği görmeye doğru gidersiniz. Buda Hüsn-ü zanın temelidir zaten; olumu bakmak, hakikate dair bakmak, hikmet dolu gözle bakma, Onun hikmetine aramanıza sebeptir. Sınırlamaya geçtiğiniz anda yani iman etmediğiniz anda o noktaya kendi imanızla kendinizi sınırlarken, yine hakikate perdelenmiş olursunuz. Ta ki, o söylev yaşantınıza başka bir açıdan gelene kadar. Belki rüyanızda, belki yaşadığınız bazı şeylerin sonucunda, deneyimlediğiniz bazı şeylerin

sonucunda gelene kadar.

Ama işin en güzel tarafı sevgiyle iman… Sevgiyle iman, öze sınır vurmadan yürümek ilk aldığım derslerdendir. Öze sınır vurulamaz ve öze sınır vurduğumuz en temel özelliklerimizden bir tanesi de araçları amaç ediniyoruz. Özellikle araçları, Allah'ı amaç edineceğimize araçları amaç ediniyoruz. Araçlar o zaman Allah'ı bize yetiştirecekken tam tersi bizim ayağımızın bağları oluyorlar. Namaz size Allah'a yetişmeniz içindir, onu size Allah'a yetişmeniz için araç vermişler. Size yazılan reçete illa başka bir kültürde yaşayan bir insan içinde yazılmış değildir. Oradan da çıkmayacak anlamına gelmez. Allah'ın sevgili kullarının çıkmayacağı anlamına gelmez.

Amaçlarınız ne zaman ki, Allah olur o zaman her şeyde, bir daha söyleyeyim amacınız olan kıbleniz neyse onun içleştirmenin sonucunda ibadete hak kazanmış oluyor, zaten ibadet etmiş oluyoruz. İbadetin ikinci ayağı ne? Birincisi içselleştirme, ikinci ayağı ne? Kendini yitirme, bir kişi ibadetinde kendini yitirmiyorsa zaten ibadet etmiyordur, hemen şimdi biraz evvelki amele geçeyim, paragrafa geçeyim diyor ki;

Ya Rabbi hangi amel, hangi amel indinde daha faziletlidir. Buyurdu ki; cennet cehennem gibi benim gayrim olan bir şeyin murat olunmadığı ve amelinde ondan kaybolduğu ameldir.

Amel deyince hepsi girer; namazı, niyazı, orucu, iyilik, doğruluk, güzellik ne yapıyorsanız… Bakın, bunlar hep araç, cennet, cehennem hepsi bir araç…

Şimdi Allah'ın gayrı olan bir şey yok, şimdi buradaki gayrılıktan kastı; tecellidir. Tecelli noktasında gayrılık vardır. Yoksa öz niteliği itibarıyla her şeyin varlığında Allah vardır. Ha bizim Allah'a, Cenabı Allah'ın kastettiği bizim kendisine örtündüğümüz, amaç edindiğimiz; Ya Rabbi bu namazımı kılıyorum bunun için, bu zikrimi yapıyorum oğlum şöyle olsun, dünyalık cennetimiz, cehennemimiz, ya ahrettir, cennetimiz, cehennemimiz. Beş vakit namazını kılmıyorsan, hiçbir şekilde, cennete gidemiyorsun, mesela, onun için 5 vakit namaz amaçtır, niye; cennete gitmek için! 5 vakit araç olsun, Allah'ın huzuruna çıkmak için, kıblemizi

değiştiremiyoruz. Kıble cennet!

Allah'ın buyurduğuna bakalım; cennet ve cehennem gibi benim gayrim olan bir şeyin murat olunmadığı ve amelinde ondan kaybolduğu ameldir diyor. Yarabbi hangi amel indinde daha faziletlidir. Yani kabul görür. Şimdi indi derken yukarı bir indi değil Allah gönüllerde tecelli edendir, varlığınızda tecelli edendir yani, sen her şey onun varlığında iken, sen kendi varlığında kendine makbul gördüğün, hoşnut gördüğün, hangi amelde razısısın, hangi amelinin üzerinde daha hakkıyla tecelli ediyorsun anlamına gelir bu; yani Allah'ın katında faziletli olan demektir. Amel noktasında faziletli olunabilir. Allah tarafından kabul gören demektir. Allah'ın Azim Şanın hoşnut olduğu amel demektir. Bizatihi sizi Hakka taşıyan demektir. Yani bizatihi o amelinizde Allah vardır demektir. Bu noktada zaten tabirini veriyor, cennet ve cehennem gibi benim gayrim olan bir şeyi murat olunmadığı ve amirinin yani amelde olanın ondan kaybolduğu ameldir diyor.

Bir kişi amelinde kaybolursa, orada bizatihi Allah iş görüyordur. Bu çok basit, "Sen atmadın Allah attı" ayeti gibidir. Birine iyilik yapıyorsunuz, filanca için veya filancalar desinki için değil ya da yaptıktan sonra kendinizi araya koyup başa kakmıyorsunuz; sadece ve sadece Allah için yaptığın… Bu söylev Enam suresinde şöyledir; "Yaşamım, salâtım ve ölümüm sadece âlemlerin, Rabbi olan Allah içindir. Buradaki fazilet sizin orada Allah'ı yaşayışınızdır, o amelde Hakka taşınmışsınızdır. Çünkü kendinizi yitirdiğiniz noktada Allah zaten zuhur ediyor, tecelli umurunuzda değil; cennet bir tecelli, cehennem bir tecelli, dünya bir tecelli değil… Amelinizde vücûd buluyorsunuz, amelinizde Allah'ı buluyorsunuz, sizin amelinizde Allah kendini izhar ediyor, onun için fazilettir.

Örnek olsun diye geçenlerde anlattığım bir hikâye hani Lütfi Filiz Hazretlerinin hikâyesi vardır. Akşamın bir yarısı kaldırdılar beni, bir mezarlıktan geçirecekler, mezarlıktan korkarım, önüme köpekler çıktı niye yola çıktım onu da bilmiyorum. Köpekler çıktı önüme köpeklerden korkarım, lakin bir cesaret geldi özüme, dedim köpekler siz beni tanımadınız mı? Köpekler sesini kesti, ben yoluma devam ettim... Bir

baktım bir ışık yanıyor, bir Bektaşi ocağının eviymiş orası gittim. Sultan anne içeride bir şeyler yapmaya çalışıyor, adamcağız -oradaki pir-de hasta. Bir şeye ihtiyaçları var, çareleri yok, ilaç alacak parası bile yok, ihtiyaçlarını karşılasınlar diye üzerimde ne kadar varsa yastığın altına koydum, bir emanet bıraktım dedim, çıktım, gittim. Ertesi gün o Sultan anne geliyor ve Lütfi Filiz Hazretlerine şunu söylüyor "teşekkürler, ihtiyacımızı gördük buda artanınız."

Kaldıran, kim? Götüren kim? Bak Allah için yapıyor, amelde kendi yok, bırakmış gitti. "Yapan, çatan Allah'tır" dedikleri noktada… Zaten yapan çatan Allah'tır da biz ona ne kadar katılımcıyız? Katılımcı olmamızda istenmiyor bu bağlamda, "kulum sen varsan ben yokum, ben varsan sen yoksun"

Kendiniz için değil, başkaları için değil, şunun bunun için değil, cennet cehennem için değil, sadece Allah için; işte o amelinizde bizâtihi Allah kendini izhar ediyordur. Kendine bir sıfatıyla vücut veriyordur ve size verdiği o vücut sıfatıyla sizi de var ediyordur, kendini de bu âlemde izhar ediyordur. İş de o zaman halifesiniz artık, herkes halifede ama hususen halifesiniz.

Bu noktada sohbetin biraz başına döneyim iş de o zaman âlemin kalemi olursunuz, âlemi siz yazarsınız, âlem sizin üzerinizde yazılır, kendinizi Allah'ta var etmişseniz, Allah'ın kalemisinizdir. Bu âlemde yaptığınız bütün ameller âlemde mürekkebi olur, dalgalanır, istese de istemese de bütün âlem sizden salınan o nur -amelinizle beraber salınan o nur-a takdire muhtaçtır… Hep de istesede istemese de o sizden salınan nurun ilkesi neyse ona devinir sevk edilir. Hayırsa hayır sevk edilir, doğruysa doğruya sevk edilir, güzelse güzele sevk edilir, merhametse merhamete sevk edilir, kaç kişiyi etkileyebilirseniz o kadar kişinin gönlünü yazıyorsunuzdur, o kadar insanı sevk ediyorsun ki, kutupluğun sırrı da budur aslında. Âlemde iş görmelerinin sebebi budur aslında; kuvvetli bir enerji o enerji, Allah için yaptıkları ameller ile iman dolu bir irade ve yaptıkları amellerle âlemi biçimlendiriyorlardır. Hani kırk İbrahim meşrep, yedisi Yusuf meşrep, üçü İsevi meşrep, beşi Musevi meşrep, bir kişide benim meşrebimdendir diyor, Muhammed Mustafa meşrebidir

salât üzerlerine olsun. Âlemi biçimlendirenler âlemi şekillendirenler, insanları doğruya sevk edenler biçimlendiriyorlardır.

Ama o zaman bu kadar kötülük niye çıkıyor diye sorarsanız, onların kendi nefisleri ile mücadelesi âlemde karşılık görür, onların nefisleri ile olan mücadeleleri âlemde karşılık görür, lakin o mücadele esnasında kendilerinde karşılık görenler zahir oluşu, kendilerinde ne zahir oluyorsa âlemde zahir oluyordur. Kendilerinde ne varlık buluyorsa, onunla varlık bulanlarda, Hakka taşıyordur, hep böyle olmuştur…

Karpuzcu babanın hikâyesi gibi, hani bir çömlekçi baba varmış ya tutuyor padişahın zamanında hangi padişah hatırlamıyorum, bir büyük isyan başlıyor isyanı durduramıyor. Âlim bir zata soruyor, Efendim ne diye bastıramıyoruz, efendim diyor buranın kutbu mülayim bir insandır, o yüzden bastırılamıyor. Nasıl olur diyor bu iş, gidiyorlar. Bakıyorlar çömlekçi baba; padişah buna bir yoklama çekiyor; küpleri tek, tek kırıyor… Çömlekçi babada tık yok, ses yok, nasıl bir Cemal sıfatı ise… Çekiyor gidiyor vay diyor böylemi diyor bir asilik tutuyor padişahı, çocuktan büyüye kadar kim varsa hepsini kırın diyor emri veriyor, gerçekten de bastırılıyor isyan. Hani diyor, buranın kutbu buydu diyor. Vallahi siz emri verirken kutup değişti, diyor. Kimdir diyor; karpuzcu baba diye bir Arnavut diyor. Hadi gidelim bir yoklama çekelim diyor, yoklamayı çekiyor, alıyor karpuzları tek, tek yokluyor, tek, tek kırıyor… Ama bizim Arnavut da biraz serttir. Sert, sert bakmaya başlıyor ama taviz yok, hala vermiyor, bir şey söylemiyor… Kırıyor, kırıyor, parasını vermeden giderken elini tutuyor Arnavut; Padişahım ben çömlekçiye benzemem ver şunların hesabını bakayım diyor… Aslında kırdığı o karpuzların hesabını istiyor, vay o zaman padişahın haline! Karpuz bahane, onlar ne yaşıyorsa âlemdeki karşılığı olan; aynası oldukları neyse onu işaret ederler… Yani öldürdüğün canların ver hesabını bakalım demektir, görelim nasıldır hesabı. Allah bilir, onun hesabını…

Kısaca burada söylenen her şey yaşama dairdir ve tasavvuf dediğimiz kişilik gelişimiyle de alakadardır. Evet, bir seyranımız var Hak ile alakadar, Hakkı biliyoruz… Ama kişilik gelişimiyle de ile de alakadar, çünkü hüviyeti Hakka taşınıyoruz. Allah'ın sıfatları ile sıfatlanın, Allah'ın

ahlakıyla ahlaklının… En son mertebelerden bir mertebe de Ferdi Hikmet demiştik; Muhammedi şuurda, Ferdi Hikmet. Muhammedi Şuurun Ahmediye düzeyinde, Ferdi Hikmet aslında son noktadır. Muhammediyet noktası değil, onun öz varlığı. Batın esması olan Ahmediyet noktasından hüviyet bulmak, Ferdi Hikmet üzerinde hüviyet bulmak, ama Hüviyeti Hakk üzerinde hüviyet bulmaktır. Sıfatları sıfatı, esmaları esması, zatı, zatı, bizatihi üzerinde Ahadiyet noktasında Hakkın tecellisidir. Kişinin kendi varlığı değil, bizatihi o kişi üzerine Cenab-ı Hakkın kendisi tecelli eder. Bunlara Ferdiyet makamı noktasında Ferid denir. Ve yeryüzünde Allah-u Azimmüşşanın en büyük askerleri efratlarıdır. Allah'ın selamları üzerlerine olsun ki, bunlara aynı zamanda geçen sohbetlerde dediğimiz gibi hür denir. Hürdürler, yaptıkları hiçbir şeyden mesuliyetleri yoktur. Bizatihi Allah yapıyordur, hüküm veren yapıyordur, bu sebepten dolayı onlara bir bakmak dâhil Cenab-ı Hakkın mazharına almaya sebep, rızasını almaktır. Onların bir nazarı belki cennet ala kapılarını açar, yani gönlümüzde ama diyeyim ahirette cennete girmek eyvallah ama burada gönlümüzden cennete taşınmak bambaşka bir şey. Ola ki, bir nazarla dahi cennete taşınmışlıkları dahi olur, Allah'ın selamları üzerine olsun.

Bu zevki bildiğinden dolayı olası gerek ki Lütfi Filiz bir doğuşunda şöyle söylüyor; Kâmile hoşça nazar eyle, gördüğün Rahman olur.

Baktığın demiyor bakın, baktığın demiyor, baktığın zaman bir ceset görürüsün, Kâmile hoşça nazar eyle, gördüğün Rahman olur. Tecellilere bakarsanız ama aklınız ilkesel olarak, iradesel olarak neye bakıyorsanız, onu görürsünüz, onun için her insanın baktığı şey aynı gördüğü şey değildir. İstediğiniz kadar aynı şeylere bakmış olalım ama aynı şeyi görmeyiz, farklı, farklı düşünceler, farklı, farklı iradelerle, her zaman başka bir şeye bakıyoruzdur, görüyoruzdur, daha doğrusu baktığımız aynıdır ama gördüğümüz farklıdır.

Devam edeyim…

Sonra dedim Yarabbi, hangi tövbe indinde daha faziletlidir. Allah Teâla buyurdu; Masumların tövbesidir.

Masum demek zaten günahsız demektir. Yani zaten kendini günahta zannederler, yolda giderken insanların çok enteresan bir hali olur, geçmişte işlediği günahların tamamı temizlenir. Yani bir şekilde kefareti verir, zikirlerle, ibadetlerle, hayırlarıyla beraber temizlenir. İkinci noktada; Allah'ın Lütfu ihsanı makam ve mertebelerde günahsız durumda bulunur, ama kendisini günahkâr hisseder ve Cenab-ı Hakka tövbe eder. Resullahın böyle bir hali vardır, "Günde 70 defa istiğfar çekerim" diyor, kendini günahkâr bilip ki, Resulullah da günahkâr değil, bunu zaten söylüyor "Niye Rabbime şükretmeyim", "Niye diğer peygamberlerden geriden kalayım" noktası… Kişi günahsız olduğu halde, hata yapmadığı halde, kendini hatalı görüpte af dileyişi, Cenabı Hakk katında makbuldür.

Bunu kendi çocuklarınızdan örnek alın, söylenen şeyin yaşamımıza ait tarafları da var. Çocuğunuz hata yapmamıştır ama kendisi hata yapmış gibi sizden af diliyor, o masumun hali sizi ne kadar sevindirir, masum hane, saf, çocuksu… Onun için günahsız olduğu halde, kendini kirli hisseden, Allah'a layık görmeyen ve bu sebepten dolayı tövbe edenleri kastediyor Cenabı Hak ki, bu vicdan mertebesine geldikten sonra yaşanacak bir haldir. Bütün günahlardan arındıktan sonra gelinecek bir haldir ve bu noktada Allah'ın Lütfu ihsanıyla Cenabı Hak bizi masumlardan eylesin inşallah.

Sonra dedim, Hangi İsmet yanında daha iyi üstündür. Allah Teâlâ buyurdu; tövbe edicilerin ismeti daha üstündür.

Günahsızlık İsmet zannedersem Samed'den geliyor; kusursuzluktan, ihtiyaçsızlıktan… Zaten kusursuz, hep Hakka yöneliyor, tövbe Hakka yöneliştir. Kendini Hakta bulmak için gerekli olan bir şeydir.

Sonra Hak Teâlâ buyurdu, İlim sahibi için benim indimde yol ancak yanındaki ilmi terk ettikten sonradır.

Hep ilim, ilim dendi, burada farklı bir şey söylendi. Hak Teâlâ buyurdu, ilim sahibi benim için indimde yol, ancak yanındaki ilimi terk ettikten sonradır. Eğer yanındakini terk etmezsen o şeytanın mertebesindedir. Sohbetin başında anlattıklarımızla alakadar bir konudur bu, şeytan –

azazil- düşünün ilim sahibi bir kişi ama ilmi ile kendine varlık veriyor. Yani ben yapıyorum, sen beni böyle yarattın bak, bildiği kendi, kendi üzerine çünkü neyi bilirsek kendimiz yaptırırız bunu, kendileştiririz, ben noktasında noktalarız bunu, kendi benliğimizde noktalarız. Bütün çocukluk devrimizden itibaren bir seyran edin kendinizi, ne öğrendiyseniz her şeyi kendileştirmişsinizdir. Ben, ben, ben, ben bilirim, ben mevki sahibiyim, öğrendiklerinizle mevki sahibi olmuşsunuzdur, orada benleşirsiniz, ilimin en son noktası bakın, ilimin en noktası bendir. Ne zaman ki, benliğinizi, bakın benlik yitirmesi olmaz, benliğinizin değil, Hakkın benliğinle hareket edersiniz, aslı varlık haliyle, Cenabı Allah'ın ilahi sıfatları üzere varlık bularak hareket edersiniz.

Nedeninizi dışarıda değil, nedeninizi özününüzde bularak. Allah için amellerde bulunarak, işte o zaman Cenabı Hak üzerinize tecelli eder. Ne zaman ki kişi bir ilim sahibi olur, ilminle kendini örtmez, perdelemez; ilim sadece bir araç Hakka varanın, hakkı bilenin, Hakkı yaşayanın, Hakkı yaşayalım diye… Ama bildiğiniz sadece ve sadece soyut şeylerse, yaşantınıza taşınmıyorsa, Cenab-ı Hakkın bir ayetiyle karşı karşıya kalırız. Oda şu ayet diyor ki; "Kitap yüklü eşeklere benzerler" bakın sadece taşıyıcı, eşekliği çoksa taşıyor, sadece ilimi taşıyıcı oluruz. Hani sizde bir ilim vardır, ben, ben diye ilmi nakledersiniz o kadar… Ama ben, ben dediğiniz ilmi, kendisini hayata, bizatihi yaşama geçirmeniz gerekir.

Lakin işin enteresan tarafı, şöyle bir şey daha vardır. Her bildiğini Cenab-ı Hakkın tavırları karşısında -sonsuz bir tecellinin karşısinda- bulunduğunuz içindir ki zerre miskal taşımaz. Bu sebepten dolayı her ilim aslında sınırlı bir bilmek demektir. Bu sebepten dolayıdır ki ilimden bırakmaktan burada kasıt burada ilmi bırakın gidin manasında değil, ilimle kendinize varlık vermeyin; ilim sadece sizi yürüten, basamak olan bir şey olsun, taşıyıcı bir şey olsun, eğer kendinize varlık verirseniz o zaman işte azazilleşiriz; kimin şeytanına uğrarız? Kariyerimizde kibir, hani benliğimizin ilahlığına varırız. İlimi kendimizde somuta taşırız, ben olarak somuta taşırız, ben olarak somuta taşıdığımız ilimle beraber her şeyden kendimizi soyutlarız. Beni ateşten yarattın, onu topraktan yarattın, kokuşmuş balçıktan diyor bak veya sen benim kim olduğumu

biliyor musun? Bir ilim süreci var, onun bir öğrenme süreci var; -kariyer edinmiş vesaire- yaptığı işle kendisine varlık verenler, ilmiyle kendine varlık verenler; ne zaman ki, bundan vazgeçerler, ilmi bir basamak olarak görürler işte o zaman Hakkın varlığına bir basamak daha yakınlaşırlar…

Eğer yanındaki –ilmi- terk etmezse o şeytanın kendisidir.

Yani benliğe taşırsa, o şeytanın kendisidir.

Gavs dedi, Allah Teâlâ'yı gördüm, Ya Yarabbi aşkın manası nedir?

Şimdi gördüm derken neyle gördü, burası problemli bir şey, problemli derken, bak Allah'ı gören bir kişi var! Şimdi bunlar türlü, türlü;

1- Yakaza düzeyinde size bir surette görünebilir.

2- Bir kuvvet üzeri bir surette görülebilir ki âlemde Azimmüşşan sıfatları ile görünebilir yani bir tavırla olur, o tavrını imanınız doğrultusunda müşahede edersiniz. Rabbim bana Rezzak dır Rabbim bana Halim dir, Rabbim bana mücrimdir, icabet etti… Hangi noktada hangi tavrında müşahede edersiniz, sıfatı gereği, o sıfatı ile müşahede etmiş olursunuz.

3- Cenabı Hak Allah'ın Lütfu ihsanı ile lâhuta kadar gittim, ruhani olarak aynen miraç hadisesindeki gibi huzuruna çıkıp, Ondan Allah'ın lütfu ihsanına, Onun muhabbetine erebilirsiniz.

4- Cenabı Hak ola ki, ya gönlümüzden Kelâm ile size Kelâm eder, Kelâm sıfatı ile size görünebilir.

5- Ola ki, nur deryasına çıkmışsınızdır, bakın lahutun aydınlık nuru deryasına çıkmışsınızdır Cenabı Hak nuru ile beraber size konuşabilir ve O nuru ile konuşurken orada olan şöyle bir şey vardır.

Bakın yedi. gök katına çıktığı zaman Hz. Abdülkadir Geylani'ye selam olsun derdi ki, "bir ses duydum" "artık sana her şey serbest" dedim ki

“ya şeytan önümden çekil,” dedi ki, “benim şeytan olduğumu nereden bildin?” “Allah, Rabbim diyor cihetsiz konuşur, sense cihetli konuştun.”

Cihet demek ses bir yönden geliyor, Rabbim size yön vermez, sesi yönden gelmez, bir yerden gelmez, hani şurada, burada değil ki, Onun sesini yüreğinizde hissedersiniz. Rüyada bile görseniz, karşınızda Allah var, sonsuz bir karanlığa bakıyorsunuz ve size konuşuyor. Ben sizin Rabbiniz değil miyim gibi, ben senin Allah’ınım gibi senin üzerinde işareten bir mimleme yapıyor ve iman dolu bir nefesle kalbiniz yalanlamadan ona bakıyorsun. Ses dışarıdan geliyor gibi olsa dahi, yüreğinizden geliyordur, o ses cihetsizdir, sadece karşınızdakinin konuştuğunu zannedersiniz, özünüzden geliyordur o ses… Onun için diyor cihetsizdir.

Önemli bir şey daha vardır bu noktada, Abdülkadir Geylaninin işaret ettiği bir şeydir. Sen cihetli konuştun; aslında burada şöyle diyor, sen beni bir cihete yönlendirdin… Ayetlere baktığımız zaman, Allah sizi bir cihete yönlendirmez tamamıyla. Evet, doğruyu tavsiye eder, şunu tavsiye eder ama birçok cihetten konuşur. Ama şeytan sohbetlerinin tamamı hep bir cihete taşıma vardır; oda menfaatlerdir, dünyalığadır. Cenabı Hak konuşmalarında sizi kendisine taşır, aradaki en büyük fark budur.

Derler ki, er kişide sohbetinden bellidir. Şeytan kişide sohbetinden bellidir. Er kişi sohbetiyle sizi Hakka taşır, şeytanın sohbetinde ise şeytan dediğimiz, şeytani ahlakta bulunmak yoksa boynuzlu bir şeye tahayyül etmemek gerekir bu noktada. Dünyalık noktasında bir yere taşır ve sohbetlerinde tevhid yoktur, sonu ile başı, ortası bağımsızdır. Ama ariflerin sohbeti bağımsız değildir, her biri birbirini tamamlar ve sonu ile başı, başı ile ortası her zaman tevhidi olarak sizi başka bir anlayışa taşıması gerekir. Sorduğunuz bir soru olsa dahi, o sohbetin içinde cevabı vardır, ilahi vardır. Şeytan kişi dediğimiz yani Hakka örtülünün sohbeti ise illa sizi Hakta başlamış bile olsa sohbet ya menfaatlere taşır ya da dünyalık noktasında bir yere taşır.

Bu sohbete bizatihi tanıktım, Efendimin yanına otururduk, sohbete

başlardık, başladıktan sonra saatlerce konuşurdu aklımdan geçen şunlar, bunlar soruları ve ne varsa hepsini cevaplandırmayı çok iyi biliyorum, ama her sohbetin kendisinde Hakka taşınma vardı. Hiçbir zaman dünyaya doğru bir ilerleyiş, bir iniş yoktu; yani menfaatlerin uyanışı, heveslerin uyanışı hazların uyanışı… Direkt Hakka bakıyorsun zaten, Hakka derken bir tecelliye değil, orada Kelâm ederken, veli kulunun konuşan dili olurum noktasında… Cenab-ı Hakkın Kendisinin Kelâm sıfatı ve âlim sıfatı ile vücûda getirişi ve kuluna icabet edişi söz konusu oluyor orada zaten direk o Kelâm sizi kendine taşır. Muhabbetin önemli bir önceliği içinizi dışarıya çıkartmasıdır ve sizi Kelâm aynasıyla varlığınıza ayna oluşudur. Ayna olduğu için zaten sizi sizden alır, sizi taşır başka yere. Ama diğeri ayna olmaz, sadece kendini anlatır, ben şöyle yaptım, ben ettim, şöyle idik, böyle idik, ya şu işi yapmamız lazım, şunun için. Ama şunun için yaparken kendimizi şöyle yapalım, böyle yapalım, illa ya kendileri vardır ortada, ya da bir menfaate taşır sizi orada, yahut da bir heves uyandırır, bir haz uyandırır. Ama arı sohbetinde katiyen böyle bir şey olmaz, illa sizi ya Hakka taşıyacaktır, Hakka taşıyacaktır, başka alternatifi yoktur. Onun için varlığınıza aynadır. Abdülkadir Geylani lahuta çıkışları var, yani ruhani olarak, namazından tutun, oturduğu yerden direkt lahuta çıkışı vardır. Bu şekilde bir kudreti Azimuşan dır, Azimuşan ile lütfu ihsan ile verine büyük bir kuvveti vardır ve Cenab-ı Hakk'a kadar çıkışı vardır ki, onu görüşlerinin nur şeklinde gerçekleştiğini çok iyi biliyorum, onunda altını çizeyim, Efendiye selam olsun.

Ya Rabbi aşkın manası nedir dedim, Allah Teâlâ buyurdu, Ey Gavs bana âşık ol, benim için âşık ol, o aşk benim. Kalbini ve bütün ahvalini de benden başkasından fariğ kıl.

Yani alakanı kes, aşkın gözü kördür derler ya, onu söylüyor aslında. İnsan Allah'a âşık olursa zaten ondan başka bir şey görmez ve âşık kişi zaten sevdiği içindir. Bütün varlığı sevdiği içindir, bana âşık ol, sadece benim için âşık ol diyor zaten, kendin için değil. Bir gün kendi kendime sordum, Ya Musa'nın aşkı var mıdır diye, herhalde dedim, Musa (as) aşkı yoktur. Aynen bu şekil bir tevekkül günüm vardı. Akşamleyin uyumuşum tevekkül esnasında, akşamleyin de tokat yedim, tokat şu "O öyle bir âşık

idi" tamam dedim ayet karşılığı nerede? Ayeti açtım baktım oda şöyle, diyor ki, hani kırk gün sözleşmeleri vardır ya, orada enteresan bir sözü vardır, Rabbim buyurur der ki; "Ya Musa niye erken geldin?" "Ya Rabbi hoşnut olasın diye."

Benim için âşık ol, bütün yaptığı iş Allah içindir. Yani Allah'a gideyim, görüşeyim bana ne verecek değil. Sen hoşnut olasın diye! Hani geç kalmış ya randevusu var ya değil, daha erken gidiyor, sevdiği için var. İnsan sevdiği için ne yapmaz ki, canını vermekte… Bakın en son verilecek nokta canımızı vermemizdir, zaten canınızı sunarsınız, bedeniz sunak taşı olur; gönlünüzü o sunak taşına yatırırsınız ve Cenab-ı Hakk'a niyetinizle beraber kendinizi sunarsınız. Âşık kişinin yaptığı en son amel budur. Allah da aynı şekilde kabul görür, bütün varlığıyla kabul edilir ve bütün varlığını Cenabı Allah nuruyla istila eder. İş de o zaman zaten âşık benim, nuru ile istila etmiştir, çünkü ne mutlu onlara, vallahi bir kişi Allah'ı sevsin bütün varlığı nur keser; aşk içten geliyor, bütün varlığı nur keser.

Ey Gavs; aşkın zahirini bildiğin zaman -aşk sende izhar oldu, görüldüğü zaman- aşktan fani olmalısın, zira aşk, âşık ile maşuk arasında bir perdedir, gayrinden fani olmalısın zira gayır âşık ile maşuk arasında bir perdedir.

Biraz önce söylediğim gibi cennet, cehennem, ibadetler bunların hepsi bir araç, aşkın kendisi de araç. Geçen hafta söylediğimiz bir şey vardır, insan devreler varlığıdır. Safhadan, safhaya, devreden, devreye geçer. Bir zaman çileli geçer, bir zamanı kendisiyle problemli geçer, bir zamanı ergenlik de kendi vücudu ile kavgalı geçer, çevresi ile kavgalı geçer, kendisi ile bedenine sığmaz, bir zaman sıfatlarını, amaçlarını, kendi nedenini bulma ile geçer. Devre devredir insan, bir zamanı da aşk ile geçer ki, aşkın zamanı da 14 ile 21 arası, sonra aşk çok zor, sonrasında gelen aşk kendi, kendi nefsimiz için olan aşklar olur. Çünkü o sırada duygular en yüksek seviyede, aşkın zamanı o zamandır.

Bazen yanıma gelen çocuklara soruyorum, 20–21 yaşlarında oldukları zaman; sevdiğiniz var mı? Yoksa eğer niye yaşıyorsunuz, tam yaşı çünkü… Yaşamaları gereken şey o. Ya âleme daldırtıyorsun değil, bu bir

basamak olacak onlara, belki Hakka taşıyacak! O tadı almadan, aşkın tadını orada almadan, bam teli akordu olmadan; ilahi aşkın akordu hayatta olmaz. Onun için derler ki, eskiler güzel söylemiş, her bir kutupun -devran değiştirici, dönüştürücü- illa kul aşkından geçmiştir, bir mecnun gibi illa kul aşkından geçmiştir. O akordunu yapar, onunla akordunu yapar, bütün vücut ayarlarını yerine getirir. Kendine taşır yavaş, yavaş; ondan sonra bam teline vurur Allah'u Azimuşan ihsanı seyreyleyin aşkı! Valla yanar, artık nasıl yanar bir kendi bilir, bir Allah bilir… Gecesi, gündüzü karışır; gündüzü geceye karışır…

Bildiğin zaman aşktan fani olmaz; yani eğer sen kendinin âşık olduğunun bilincine gelirsen aşk sende artık zahir olmuş, aşikâr olmuşsa… Bu iki anlama gelir; bir kendinde bildinki âşıksın, ikincisi âlemde âşık olduğun fahş olundu. O zaman diyor kendine dön, aşk ile Hakka yetiş ve aşkından cüda ol. Artık aşktan da gayri ol, çünkü aşk, âşık ile maşuk arasındaki bir perdedir diyor, yani seven var, sevilen var, ikiliktesiniz, ikilikte olduğunuz için perdedir.

Burada önemli olan şey, biz ne yaşıyorsak hepsi Cenab-ı Hakk'a taşımak için bir araçtır. Onun için ayağınıza pranga yapmayın, ayağınıza çelme takmayın; onlar ne olursa olsun fark etmez. Ben aşığım olabilir, seni taşıması içindir. Ben aşığım dediğinde ikilikten düştükten sonra zaten aşk tan soyunursun, dile getirdiğinde ne kadar samimiyette olduğunda sorgulanır bu sefer… İkinci bir nokta daha var her şeyin bir araç olduğu noktası! Cenabı Hakk'ın kaç haftadır konuştuğumuz hepsinde kendisini referans gösterişi ve masivalar cehennemler, cennetler, zahmetler, dertler musibetler, aşk bizi hep ferdiyete taşımak için…

Hürlük, vakıflık, geçen haftaki konuşmalarımız, kendinize taşımak, içselleşmek nedeninizi hep kendi dışınızda bulmamanız, Allah dahi derken, Allah'ı kendinizden ötelersiniz demiştik, esmaları konuşurken, Allah kulun hakkıdır, Allah demek. Ama öyle bir yere getirir ki Cenabı Hak, kendisine vardırır artık; Allah bile diyemezsin, yaşantınızda, amelinizde gösterirsiniz. Bakın bunu bazı tasavvuf ehli şöyle söylüyor; Allah önüne geldiği zaman -Allah da!- geçeceksin; o değil. Allah önüne geldiği zaman kendini yitireceksin. Çünkü O'nu bitiremezsiniz, O'nu

aşamazsınız, O'nu silemezsiniz, O zaten olan kendinizi aşacaksınız, kendinizi taşıyacaksınız. O'na yaptığınız bütün ibadetler -aşk buna dâhildir- taşıyıcı görevi görür ki -kendinizi yitirdiğiniz ibadet- sizi Hakka taşır. Ne mutlu Hakk'a taşınan ibadetleri yapanlara!

Ey Gavs; tövbe etmek istediğin zaman önce nefsinden günaha kastı çıkarmalısın. Sonra kalbinden günah havatırını –düşüncelerini- çıkarmalısın, bana vasıl olursun. Yoksa müstehzilerden –eğlenenlerden- olursun.

Tövbe ediyoruz ama tövbemizde hala kasıt var. Yani halen tövbe ettiğimizi kıble edinmişiz ve ona doğru bir irade besliyoruz. Sonra, kalbinden o günahın düşüncesini çıkarmalısın diyor. Bazen gönlümüzde, kalbimizde istediği olan şeyin düşüncesi de aklımızda olur onu da besleriz, onu da çıkarmalısın, ondan sonra diyor, bana vasıl olursun, yoksa eğlenenlerden olursun. Aksi takdirde tövbe samimi olmamış olur. Çünkü Kur'an da "Nasuh bir tövbeyle bana gelin" Yani samimi bir şekilde gelin, bir daha yapmamak kastıyla… Günah dediği şey, Allah'ı örtük kılan, sizi Allah'a örtmüş olan her neyse, amel neyse, o amelden uzaklaşmanız. Hem irade noktasında, hep düşünsel olarak uzaklaşmanız; sadece amel olarak bırakmak değil…

Yani zamanla düşüncesini bitirmek, yani zamanla iradesini de kesmek; bunu yaptığınız zaman zaten tövbe etmiş olursun… Bunun tecellisini anlamanın nişanı iki damla gözyaşı; gerçek samimiyetinizi gösterirsiniz. Birde yüreğiniz yaptığınızdan dolayı yanıyorsa, ona karşı kasıtta, düşünceside aklınızda yoktur; yapayım, düşüncesi yoktur; çünkü pişman olan nefis de bu ikisi olmaz. Allah'ı seven gönülde de bu ikisi olmaz.

Ey Gavs; benim haremime girmek istediğinde ne mülke, ne melekûta, ne ceberutta iltifat etme, zira mülk âleminin, melekût arifin, ceberut vâkıfın şeytanıdır. Bir kimse bunlardan birine razı olsa, benim indimde o makrutlardan yani kovulmuşlardandır.

Burada kovulmuşlardan diyor; şeytanlaşmış…

"Günde kırk makam geçerdim her makamda kendi küfrümü görürdüm"

Her makamın bakın kendine ait ruhanileri var, kendine ait melekleri vardır ama bir makamın doğrusu başka bir makamın, mertebenin yanlışı olabilir.

En basiti meleklerin sözüyle hareket edersek, “Ya Rabbi yeryüzünde kan dökecek birini mi yaratacaksın?” “Ben sizin bilmediğinizide biliyorum.” Melekler sebebi görüyorlar, illeti biliyorlar ama arkasında yatan niyeti, hikmeti göremiyorlar. Şimdi bir melek geldi akşamleyin size ders verdi, şimdi hakikate, Allah’ın söylevine göre mi hareket edeceksiniz? Yoksa bir meleğin söylevine göre hareket edeceksiniz? Evet, o meleğin doğru olduğunu alırsınız ama bir mertebede! Başka bir mertebenin doğrusu geldiği zaman, onu silip götürebilir.

Bir ruhani geldi hani biraz önce söylediğimiz gibi, şunların hepsi imansız dedi, başka bir ruhani geldi her şey Haktandır hepsi Hakkı yaşıyor dedi. Kendimizi nasıl taşıyacağız o zaman Haktan olduğunu bilincine imanımız noktasında sınır vurursak şeytanıdır diyor yani, onu da ben lik leştirmiştir. Genel de bu üveysillerde daha çok oluyor, üveysiler genelde karşılarında birini görmedikleri için -üveysi demek evlatlık, bâtinen beslenenler; zamanın kutbundan alıyordur, ya bir melek mertebesinden veya bir peygamberin irşadı üzeredir; batından birisinden alıyordur. Ama birine bağlı olarak alıyorlar, ama zamanın kutuplarının dışında yine alış yoktur.- bağlı olmadıkları için, kendilerinin dışında kendileri gibilerini bilmezler. Nur deryasında yaşıyordur ama kendisi gibi nicesi vardır bilmez, kerametleri yaşıyordur ama hep kendini biliyordur, başkasını başka bir hakikatle baktığını görmez.

Bunu daha da ileriye götüreyim, sadece bu üveysilerde değil, aynı zamanda bazı keramet ehlilerde de olur. Hani geçen gün anlattığımız hikâye, kerameti gözüne perde olmuş evladım demiş ya… Yani düşünün, bir alim melekuta açılmış, melekutu buraya indirmiş, melekelerine taşımış, kerametler olarak gösteriyor, melekutun yetilerini, melekutun kuvvetlerini kendisinde yeti olarak gösteriyor; o yetiler gözüne perde olmuş, başka birinde tecelli eden hakikate gözü perdelidir onun…

İsmail Emre’nin güzel bir sözü var; “Ey Emre sen kendini dolu

zannedersin, senin gibi nice dolu gezer”

Efendi Hazretleri bana şöyle dersini vermişti, oğul demişti, Yunus (a.s) balığın karnında kırk gün gezinmiş, ya senden daha büyüğü var mı, diye sormuş balığa… Düşünün; bir peygamber, balığın karnında, senden daha büyüğü var mı? Vallahi sığ sularda yüzüyorum daha fazla açıklara açılmaya korkuyorum demiş…

Burada kasıt, kendi bulunduğu alanı iyi biliyor, bizim gibi niceleri var diyor ve korkuyor, Ey Emre sen kendini dolu zannedersin senin gibi nice dolu gezer. Bunu bir parça daha farklı noktaya taşıyım ve o noktadan buraya getireyim ve konuyu makam, makam, mertebe, mertebe zikredeyim.

Hz Abdülkadir Geylani bir gün düşüncesi oluyor hakikatinde…

(Efendi Hazretlerine selam olsun, yeryüzüne gelip de keramet gösteren nicelerinden ilk onun arasındadır emin olun; hatta ilk iki arasındadır, bu kadar yüksek derecede keramet gösteren bir zat görülmemiştir. Hacı Bektaşi Veli de, Mevlana da, Ahmet Rufai de göstermiştir, lakin Abdülkadir Geylani emin olun yani tükürse keramet denilecek şekilde bir velidir. Kerametler deryasında sanki bütün o melekûtu, yetiler olarak aşağıya indirmiş böyle bir zat…)

Yolda giderken Ya Rabbi diyor, kendi kendine düşünüyor; Acaba benim gibi birini daha var eder misin? Tam bir köprü üzerinden geçerken ayyaşın birisi içiyor orada, Efendiyi de görüyor, Efendiyi de çok iyi tanıyor, sevdiği muhabbet ettiği bir kişi, sarhoş kişi utanıyor; Seyit geliyor ben ne yapacağım diyor… Lakin o sırada kendini unutuyor bir şekilde, o korku esnasında… Efendi Hazretleri şöyle bakıyor -genelde öyle bakmazlar da- hani biraz şey olmuş, yani içiyorsun gibilerinden, aşağılar gibi bakıyor. Efendiye bir bakıyor, göz göze geliyorlar; o bakışa, o celal, o korkular içindeki kendini unutuş sırasında su sözü söylüyor, “Ey seyit oğlu seyit, seni öyle yaratmaya kadir olan Allah beni senin gibi yaratmaya da kadirdir” cevabını da alıyor.

Şimdi sarhoş mu söyledi, Allah mı söyledi?

Evet, yaşadığımız şeylerde kendimize sınır vurmamız gerekir. Allah'ın nice kulları var, Azim Allah dua etseler emin olun zamanı durdururlar, Allah'ın selamları üzerlerine olsun.

Bu konuyla alakadar hepsini bu konuda toplarlayalım. Ey Gavs benim haremime girmek istediğinde, benim varlık daireme girmek istediğinde demek; özellerime, sırlarıma vakıf olmaya başlamak için diyor. Ne mülke, ne melekûta, ne ceberuta iltifat etme…

Gördüğünüz bütün âlemler aslında mülk âlemidir. Âlemi şehadet yani Cenab-ı Hakk'ın sıfatlarını işaret ettiği için âlemi şehadettir. Lakin Cenab-ı Hakk'ın mülkü dairesiyle görürsek -maliki mülk- varlığın tecelli tavrıyla kendi mülkü olarak gösterdiği âleme 'âlemi mülk' denir.

Âlemi mülkün özelliği de şudur; kategoriler -yani değişmezler- düzeyinde sadece ilimi işaret ederler. Her varlık kendi sıfatıyla bir ilim üzeri olduğunu gösterir; niteliği, niceliği, iyiliği, kipliği… Felsefede bütün âleme baktığınız zaman nitelikler, nicelikler size görünür, buda ilimdir zaten. Bütün âlemde bir mimariye şahit olursun, mühendisliğe şahit olursunuz, bu da azamüşanın lütfu ihsanı, mülk âleminde ilmini aştığını gösteririr. Her yaratış Cenab-ı Hakk'ın ilmini gösterir, lakin ilim dairesinde kalanlar nesnesine baktıkları için şahsı göremezler. Düşününi pozitif ilimler; tıp, fizik, kimya hep nesnesine bakar, oradaki şahsı aramaz, iş göreni görmez. Mesela tıp da, El Şafi olan Allah'tır, birisi işini yapmış olsa dahi onda da şifa veren Haktır, isterse refleksoloji düzeyinde, isterse bir ilaç düzeyinde bir hekim olsun veya mucize vari iyileştirsin ya da vücudun kendisi kendisini yenilesin fark etmez; vallahi iş gören hep Allah'tır. Çünkü Şafi Esması O'na aittir.

Er Şafi noktasında Hakkı görmez, bu noktada nesnesi noktasına baktığı için bu genelde pozitivizme götürür bizi, Sherlock Homes filmleri vardır bilirsiniz, sonunda illa bir neden vardır onda; yani böyle! Metafizik bir şey aramaz hiçbir zaman, metafizik bir şey varsa o onu illa bir yere yakıştırır. Hani bunun üzerine pozitivizmin, biliminin uzantısı olarak… Sukubidu diye de bir çizgi film var. Hayalet avcıları gidiyorlar, hep bunu tutup nesneye indirgemek ve sonuçta illa âlemde karşılığı olan bir ilimde

yerini bulmak! Her zaman Cenab-ı Hakk'ı öteler; zira mülk âlemin şeytanıdır diyor. Hep nesnede ara, hep sonucu ara! Böyle bilim adamları çoktur; ya boş versene ya, bilim dururken en büyük hakikat olarak, Allak niye ki! Ben çoğuna şahit oldum bu noktada, nesnesini arıyor; somut bir şey arıyor; şahsı aramıyor.

Filozoflar ile günümüz pozitif bilimi âlimleri ve arifleri ayırt eden tek özellik onlar nesnesine bakıyordur -yasasını arıyordur-, ârif ise şahsa bakıyordur. Arif başına bir şey gelirse onun sebebine bakmaz; âlim sebep, netice ilişkilerini arar, ama arif orada tavırda olan şahsı görmeye gider, görmeye giderde değil; görür.

Bektaşi'nin hikâyesi gibi tokadı yemiş; psikiyatr onu, sebep-netice ilişkilerine göre yorumlar. Ama Bektaşi Cenab-ı Hakk'a bakıyor; sebebe tecelliye bakmıyor.

Melekût arifin şeytanıdır diyor; kerametleri kendisine perde olmuş dediğimiz tarzda olan insanlarda melekûta taşındığı zaman, kelamı onları yetileri, yetileri olur, melekeleri olur, kimilerine melekeler düzeyinde gelir, kimileri de hüddem olurlar ve âlemde iş görürler. İnsan güç sahibi olduğu zaman bir şekilde onu enaniyete taşıyor, hakikaten güç sahibi olup da, kendini enaniyete taşımayan çok ender insan çıkıyor. Elinizde bir kuvvet var ve bu kuvveti benliğinize taşımıyorsunuz, özveriniz, samimiyetiniz, tevazunuz, en alt safhada, bu çok zor bir şey gerçekten… Peygamber Efendimiz hakikaten bu noktada salât selamı üzerine olsun, övmemek elde değil, "Seyit halkın hizmetçisidir" diyor. O kadar kudrete rağmen, o kadar iş görmeye rağmen, seyit halkın hizmetçisidir diyor, fakra taşıyor kendisini ki bizede hayat örneği oluyor bu bağlamda…

Melekût âlemine taşındığınız zaman sizin üzerinizde kerametler tecelli eder. Kerametlerle kendinize varlık verdiğiniz zaman hani tarih, coğrafya öğretmeni diyen rufai tarikatının şeyhi gibi olur çıkarız işin içinden ki böyle olmamızı istemiyor; şeytanın, enaniyetine taşıdı demektir bu.

Ceberutta diyor, *vâkıfın şeytanıdır*; ceberut zorunluluktur demiştik daha önce anlatmıştık, âlemdeki yasalar, onu mülk olarak söyledi. Ceberut'un

ikinci veçhesi ise Cenab-ı Hakk'ın ilahi sıfat tavırlarıdır. Vakıflar kendilerine vakf ettikleri zaman Cenab-ı Hakk'ın muhabbetulahına ererler ve Cenab-ı Hakk'ın muhabbetulah dairesinden çıkmazlar ve orada takılı kalmaları sebebiyledir. Kendilerini Cenab-ı Hakk'ı en iyi bilenler, en iyi görenler noktasına eğer taşırlarsa kendilerinin o zaman yine şeytanı olmuşlardır. Çünkü daha hürlüğe gelmediler, daha ikilikte kayıtlılar. Çünkü vakıf kişi, Cenab-ı Hakk'ın muhabbetine erdiği zaman tavırlarına şahittir. Bakın nesnenin kendisine değil, bizatihi tavırlara şahittir. Er Rezzak, Er Kerim, her şeyde Cenab-ı Hakk'ı müşahede ediyordur. Ama her şeyin kendisi olarak değil, her şeyin üzerindeki amellerde, hitap-muhatap ilişkisinde muhatap alınan olarak Cenab-ı Hakk'ı tavırlarında ilahi sıfatlarında müşahede ediyordur. O müşahedenin kendisinde, hem kendisi ikilikte bulunduğu için, hep Cenab-ı Hakk'ın sıfatlarını en yetkin şekilde zevk ettiği için, âlem kendisine bayağı gelir ve kendi dairesinden de muhabbet sahibi olduğu için çıkmak istemez ve bu sebepten diyor ki; onunda şeytanı ceberuttur, yani benim ilahi sıfat tavırlarımda kalışıdır.

Hemen bunu bir Hadisi Kutsiyle renklendireyim, "Zatıma varana kadar, kulum hileme aldanmasın" diyor, bir hileye aldandık, ceberut, mülk, melekût… Onun için Allah ki ne melekûtu görür, ne ceberudu görür, ne mülkü görür, sadece hak olmaya çalışın bütün amellerinizde… Bakın bu söylediklerimiz gayri, kötü şeyler değil; bunlar zaten sürecin içinde yaşanması gereken şeyler, yaşandıktan sonra bırakın. Burada bırakın dediğinde, ondan kopun manasına değil, onlarla kendinize varlık vermeyin. Elbette ki mülkle yaşayacağız, elbette ki ceberuta taşınacağız - yani, Cenab-ı Hakk'ın sıfatlarına taşınacağız- elbette ki melekûtla ilişkimiz olacak ama melekût dairesinde takılı kalmayacağız. Nice insan gördüm, melekût dairesine öyle bir giriyor ki o inanılmaz şaşalı âlemde takılı kalıyor. Yalnız kendi görüyor ya, yalnız bilgi kendisine geliyor ya, yalnızca onların bilgisiyle bakıyor ya; ama melekûtunda bildiği sebeplerdir. Hikmeti görmez ki, öyle bir derdi de yok ki zaten. Allah azimüşan ne iş buyuruyorsa hikmetleri zaten o oluyor, kendi hikmetlerinin derdindedirler. Âlem de başka bir hikmet dertleri yoktur onlarda "Ben sizin bilmediğinizi bilirim" "Ya Rabbi yeryüzünde kan

dökücü birini mi yaratacaksın?" O kan dökmeye bir bakıyorsun…

İlke olarak melekleri ayetteki ifadesini alsak insanlık tarihinde hakikaten kandan başka bir şey yok. Ama Cenab-ı Hakk'ın ayetinde ifade ettiği üzeri bakarsak, 'ben sizin bilmediğinizi biliyorum'; yani benim orada hangi hikmeti murat ettiğim manasına baktığımız zaman, hakikaten o kan tarihinin içerisinde ilahi sıfatları üzeri yaşayan, hüviyeti Hakk'ı bulmaya çalışan, kişilik gelişimini buna göre –zorunlu olarak- tamamlamaya, kemalât çalışan bir insanoğlu var. Ama Hak ile kişiliğini tamamlamaya çalışan da var. Ama bir taraftan umumiyette hizmet ederek "bilerek veya bilmeyerek bana secdede her şey" Umumiyette herkes O'na secdede, Cenab-ı Hakk'ın sıfatı izhar ediyor bütün amellerinde; kimisi kahr, kimisi cebbar, kimisi halim, kimisi merhamet sahibi ama bu yaşanan ilişkilerin sonucunda merhamet sahibi olunuyor. Birisi Kahr olmazsa merhamet nasıl uyanacak, bizde vücut bulacak; birisi zalim olmazsa, siz kendinizde nasıl secat bulacaksınız, nasıl cesaret bulacaksınız, azamet bulacaksınız? Azameti kendinizde bulursanız cesur olursunuz, cesur olanlarda azamet sıfatıyla tecelli eder Allah. Zalim olmasa bir insan -kahariyetiyle kendisine varlık verirken- sizde azamet uyanmazsa, cesaret uyanmazsa, nasıl önünde durabilirsin imkânımı var! Yani âlemde ne yaşanıyorsa hep Cenab-ı Hakk'ın bir Sıfatına taşınmak içindir, umumi noktada da baktığın zaman zaten halife. Sonuçta bir kan dökülme görünüyor ama onun üzerinden bir bakıyorsun ki ilahi sıfatla hep Hak kendin izhar ediyor. Yeryüzüne bir halife yaratacağının sözü hakkını buluyor.

Ceberutta vakfın şeytanıdır, yani ilahi tavırlarla kendine varlık verir, ikilikte durur ve muhabbettulah dairesinden çıkmak istemez ve kendine bu noktada varlık olur. *Bir kimse onlardan birine razı olsa, benim indimde o kovulmuşlardandır*, çünkü ikilik de duruyor. Her şeyi yaşayabilirsiniz seyrüsefer esnasında birçok mertebeyi birçok merhaleyi yaşayabilirsin ama onlarda kararlı olun.

Bütünlüğünde öze sınır vurmadan yürüyüş.

Bu olmaz ya; bu âlemde e olmaz diye bir şey yok, bu imkânsız diye bir

şey yok.

Şunlar yanlış biliyor; sen onun doğrusunu bil. Kıblesi farklıdır söylediğinin, bir doğruluk vardır ama kıblesini farklı olarak söylüyordur, yanlış geliyordur, sen onu kendi kıblende doğruya taşı. Onun için hüsnü zannımızı yitirmememiz lazım, öze sınır vurmamak lazım, araçları da amaç edinmemek lazım. Amaç Allah'tır. Zatıma varana kadar kulum hileme aldanmasın diyor, eğer araçları, amaç edinirseniz iş de o zaman problem başlar.

Sen namaz kılıyor musun; öbürü sen oruç tutuyor musun; öbürü iyilik yapıyor mu? İyilik zaten saklıdır, sorulacak bir şey değil ki! Amaç ettiğin neyse, görmek istediği neyse, sizde de onu görmek isterler, göremedikleri zamanda yıkılırlar, ama sizin orada Hakk ile olup, olmamanız veya birliğiniz, beraberliğiniz başkaları için ne anlam ifade eder o ayrı bir mevzu.

Zaten velinin başkasına "ben veliyim" iddiası yoktur.

Efendi Hazretlerinden biliyordum. Efendi Hazretlerinden keramet bekliyorlardı, babanın bana söylediği şuydu; "Oğlum keramet niye? Kerametle veliliğimizi gösterecek miyiz ki?" Yani onlar veli desin diye keramet mi gösterilir, "çokta umurumdaydı" dedi. Gösterse veli diyeceklermiş demesinler, demesinler, yani veli olduğunun iddiası yok. Her işinizi Allah için yapıyorsanız, her işinizde Allah içinseniz bir iddianız olabilir mi? İddianız yoksa sadece Hak tezahür ediyordur. Size veli desinler diye, şu desinler diye bir şeyler yapıyorsanız bu riya olur. Sadece Allah için yapıyorsunuzdur, onun için iddianız olmaz.

Bunun için erenler iki tane şey söylemişler; terki dava, iddialarınızı, davalarınız yitirin; kendi davanızdan soyunun. Hemen arkasından, eğer terki dava ederseniz, davayı Hakka bürünürsünüz. Çünkü ilkeye bağlı olarak davayı Hakk'a bürünürseniz iddianıza göre siz kalmazsınız. 'Veli desinler' diye bir şey yapılmaz, her amel Hakk için yapılır. Ama kişi sadece Allah içinse desinler diye bir şey bitiyor, zaten Allah için yapıyor orada iddiası yok; davası hak davası; amelinde, fiilinde Hakkın kendisini göstermeye çalışıyor. Bu nokta da insanlara ispat etmek istediği bir şey

yok, çünkü ispat etmek, iddia etmek, inanca ait bir şey; imana ait bir şey değil. İnanç olabilirlik taşır, iman olabilirlik taşımaz eminlik taşır, kendinden emin bir insan kendisini başkalarına ispat etmek gibi bir derdi yoktur. Kişilik gelişiminin en son noktalarındandır bu. Birileri bana bir şey desin demesine gerek yoktur ki, ihtiyacı yoktur. Kendisi kendisine ispat etmiş zaten. Amelinde Hakkı bulmuşsa, sıfatında Hakkı bulmuşsa fiilinde Hakkı bulmuşsa, kime kendine ispat edecek ki. Alim desinler, hoca desinler, veli desinler, şöyle desinler, böyle desinler, desinleri bitmiş, başkaları için yaşaması bitmiş, sadece Hak için yaşıyor, iş de o zaman gerçekten velisiniz.

Hak diyor ki ne olursa olsun makam, mertebe sizin Hakka taşınmanız içindir, eğer onlarla kendinize sınır vurursanız, hilesine aldanırsınız ve kendinizi sadece sınırlamış olursunuz, hakkı değil. Dikkat edilmesi gereken şey ne verirlerse versinler kanma, ne söylerlerse söylesinler şımarma, bakın ne verirlerse versinler kanma, ne söylerlerse şımarma. Rüyanızda veya zahiren bir şey söylerler; sakın şımarmayın. Amenna olduğu gibi, öyleyse öyle, yürümeğe devam et, artık kanma hepsi hiledir. Meleğiniz köşede dursun, versinler, verdiler diye yok demeyin, yine köşede dursun, bir yeti amenna ben istemiyorum demeye gerek yok hakkınızdır. Bir yerde dursun, ama ona varlık vermeyin, sadece yürüyün.

Allah'ı Teâlâ buyurdu, Ey Gavs mücahede -yani savaş dediğimiz şey- cihat, müşahede denizlerinden bir denizdir. Balıkları da vakıflardır. Müşahede denizine girmek için isteyen kimseye mücahede lazımdır, yani cihat lazımdır. Zira cihat -yani mücadele- müşahedenin tohumudur.

Aslında mücahede ikidir. Bir, mücadele "bana yakın gelene kadar ibadet et." İbadet ise mücahede ile alakadar, yani savaş ile alakadar, cihat ediyorsunuz. Hazreti Resulullah, Mekke'nin fethinden sonra bir sözü var, Eshab-ı Kiram büyük savaş bitmiştir diyor, Resulullah Efendimiz "küçük savaş bitmiştir, büyük savaşınız yeni başlıyor" diyor. Efendim büyük savaş nedir diyor? "Nefsinle olan savaştır"

Cenabı Hak buyurur ki, kim nefsi ile uğraşır, kerametleri ona hak kılarım. Kim ki kendi benliği ile uğraşır, kendimi ona Hak kılarım.

Kim nefsi ile uğraşır; mücadele eder nefsi ile uğraşır kerametleri ona Hak kılarım, yani cenneti ona Hak kılarım demektir. Kim kendi ile, benliği ile uğraşır şahsımı ona hak kılarım; vakıfları söylüyor yani ilahi tavırlara vakıf olanlar, kendilerini vakf edenler, kendilerini vakf edenler zaten mücadele içindeler, bir insan kendini vakf ettiyse, vakf ettiği neyse, onun mücadelesine tutunmuştur zaten. Bir kıbleniz varsa, o kıbleye yetişmeniz için, varmanız için mücadeleniz şarttır. Bu bir ayetle de alakadardır; "İnsanın çalıştığından başka bir şey yoktur." Mücadele çalışmanın kendisi zaten, mücadele bir savaş… İbadete kalkıyorsun sabah 5'de namaza kalkıyorsun, kalk kalkabilirsen; işin gücün var bir dünya, bir bakıyorsun ezan okundu git gidebilirsen; tansiyonun çıktı, yarın oruç tutacaksın tut tutabilirsen; iyilik yapacaksın, azıcık daha mı versek, vermesek de olur, yapmasak da olur… Bir yere gideceksiniz, belki sohbet, belki başka bir şey; ya gitmesek olmaz mı? Belki öğreneceğimiz bir şey hayatımızı komple değiştirecek, hayatımıza bambaşka bir görüş verecek, bir kelime bile olsa… Her an savaş, kolay bir şey değil.

İşin enteresan tarafı ikiliğin en uç noktalarında bir bilinç halidir. Ne kadar savaşıyorsan benliğinizle o kadar sıkısınız demektir. Onun için savaşırken de kendinizi de bırakmayı unutmayın. Namaz kılacaksınız, kendinizi ortaya koymayın aynı anda kalkın yapın o işi, oruç tutacaksınız mücadele etmeye çalışmayın, anda yapmaya çalışın. İçinizden birisi vesvese verdiği zaman dinlemeyin. Hayatın her alanında bunlar böyle, bugün işe gitmesem olmaz mı? Hayatın tamamı bir mücadele ve kişi mücadele ettiği zaman bir sıfat daha çıkıyor ortaya, kişide potansiyelini açığa çıkartıyor önemli olanda budur. Allah'ın sizden istediği mücadelenin sebebi şudur, nefsinizi aşmanız ve istediği sıfatlara varmanızdır, ama potansiyelinizinde açığa çıkması içindir.

Potansiyelin açığa çıkması ve melekelerinin mücahede sırasında melekelerin kuvvetlenmesi için çünkü bir şeyde mücahede, çalışma, savaş, cihat varsa potansiyel sıfatları açığa çıkar ve melekelerde kuvvetlenir. Yakin gelene kadar ibadet et, denilen ayet söylediğimize

işarettir. İbadet denince sadece namaz, niyaz anlamamak gerekir, bir gülümseme dahi sadakadır, en düşüğü… İmanın yetmiş bin şubesi vardır, bunu en aşağı düzeyi yoldan bir taş kaldırmaktır diyor, hepsi ibadete dâhildir. İnsanlara yaptığınız iyilikler, ilim sohbetleri yapmanız, insanlarla ilişkilerinizde samimi olmanız… Allah için her ne yapıyorsanız ibadettir. Kendi nefsiniz için değil başkaları için değil, geleceğinize dair beklentiler için değil… İbadet Allah için yaptığınızdır. Cenab-ı Hakk Enam suresinde özetliyor; "Yaşamım, salâtım, ölümüm sadece âlemlerin Rabbi olan Allah içindir." Bütün yaşantınız ibadet olur.

Bu noktada mücadele potansiyellerinizi açığa çıkartır, Esma açığa çıkartır, çıkartırken aynı zamanda arınmanızı sağlar, arınırken de Melekût kuvvetlerinizin, melekleriniz olarak kuvvetlenmesini sağlar. Melekeleriniz kuvvetlenirken, potansiyeliniz açılırken, siz nurlanırken, feraset ile bakmaya başlarsınız ve Cenab-ı Hakk'ın tavırlarına da isteseniz, istemeseniz de şahit olmaya başlarsınız. Çünkü bir kişi nurlanmaya başladığı zaman o kişide bir, anlayış genişliği başlar; iki, Cenab-ı Hakk'ın sıfatlarını müşahede etmeye başlar; üç, kendisinde olan melekeler, görme, duyma, bilme, bunlar daha yetkin bir şekilde gelişir. Bir bakmışsınız ki, o nurlanma sebebiyle gözünüzü kapasanız birçok şeyi görürsünüz, bir bakarsınız ki, bir insana bakıyorsunuz hali size ayan olur. Aslında sizin üzerinizdeki kuvvetli nurun tecellisi sebebiyledir bu, onun için mücadele şarttır. Cenabı Hak burada buyuruyor, müşahede denizine girmek isteyen kimse mücahede lazımdır diyor; ne kadar çok çalışırsanız o kadar çok da varacaksınız… Lakin bir şey daha söylemişler bunu için, ne kadar çalışırsan çalış, ne kadar savaşırsan savaş, lakin bir türlü yetişmek imkânı yok, çünkü ikilikte duruyorsunuz; çalışmadan olmuyor, çalışarak da demişler erenler. Bir takdirattır, onun için murat edin ki, hiç yoksa o takdire erenler olasınız, o mücadeleye, o savaşa, o gayrette düşenlerden olasınız inşallah.

Ey Gavs, Bir kimse benim için mücahede ihtiyar etse müşahedem vardır

Bakın benim için diyor, cennet için, dünya için, çocuğu için, onun için, şunun için demiyor. Bir iş yapıyorsunuz, sadece Allah için yapıyorsun ve

onun gayret edesiniz, nefsinizle savaşıyor, çevrenizle gayret ediyorsunuz, önünüze çıkan engelleri aşmaya çalışıyorsunuz, mücahede ihtiyar etse müşahedem vardır, istese de, istemese de, çünkü melekeleri kuvvetlendikçe Cenab-ı Hakk'a müşahede zorunlu olur

Ey Gavs, mücahededen mahrum olan için müşahedeye yol yoktur.

Yani gayretiniz olmazsa hiçbir şekilde Cenab-ı Hakk'a müşahede etmeniz olmaz. Hazreti Resulullah'ın "Bir saatlik tefekkür bin senelik ibadetten eftaldir"sözü var; size tefekkürü işaret ediyor. Tefekkür etmek de hakikaten kolay bir şey değildir, çoğu insana soruyorum, bakıyorum tefekkür ediyor musun ya zor bir şey yapamıyoruz diyorlar. Bakın yapamadıkları şey şu, birincisi, bir insan tefekkür edecekse sevmesi lazım, sevmediğin şeyi düşünmezsin. İkincisi ise, ilkesi düşünülmez illa bir ayet, ya da bir hadis veya bir bilim; yani önünüze bir şey almanız lazım. Bilmeniz gereken neyse onun nesnesini önünüze getirmeniz lazım, bilincinizin önüne sunmanız lazım ki, o noktada hareket ederek düşünebilesiniz. Adam düşünmeye başlayacak ama bilincinin önüne bir şey getirmiyor, ilkesel olarak düşünmesine imkân yok zaten.

Geçmiş erenlerin çok enteresan bir özelliği var, mücadele noktasında riyazata giriyor 1001 gün, yedi sene çilehanede duruyor çile çekiyor, zikirler, dualar, ibadetler düşünün, yedi sene… Lütfi Filizin hizmet senesini duydum, ben kendimden utandım, hem de korktum, 35 sene 2 tane efendiye hizmet ediyor. 5 sene bir mübareğe hizmet ediyor, Şeyh Osman Nuri idi herhalde o zatın ismi… Mevlevi bir zat, onunda hikâyesi çok enteresandır, o meczupluk zamanım diyor. İzmir Tire de bir şeyler arıyorum bulamıyorum, hüngür, hüngür ağlıyorum, birilerinden el istiyorum, kimse bana el atmıyor, neyse diyor, bir Bektaşi ocağına daldım diyor, onlar konuşuyordu, ben onlar konuşurken bırakıp namaza gidiyordum, onlarda diyordu ya efendi kılmıyor sen niye kılıyorsun! Gönlüm incindi, bir daha gidemedim diyor. Hani Bektaşiler bazen namaza uzaktır ya. Velhasıl Kelam, Allah'tan çare istedim. Akşamleyin Hazreti Mevlana'yı gördüm. "Evladım biz sana geliyoruz merak etme" dedi. Ertesi sabah Afyon ile Tire arası şeker alıp satan Mevlevi bir zat

vardı; Şeyh Osman Nuri. Karşı komşuya gitti, bende o komşunun yanına gittim dükkâna… Birden bana nazar etti; gönlüme düştü! Her tarafa bakıyorum Şeyh Osman Nuri, oraya bakıyorum, buraya bakıyorum, şuraya bakıyorum… Gittim yanına dedim; efendim sen bana ne yaptın? Evlat otur dedi ve hizmeti başlıyor 5 sene kadar sürüyor bildiğim kadarıyla…

Efendinin Kenzi Aziz Şenol denilen İzmir de yaşayan bir beyefendiye hizmetide bildiğim 30 sene kadar sürüyor. İsmail emre, Aziz Kenzi Şenol bir efendi daha bunların üçünü Halil Develioğlu diye bir zat yetiştiriyor. Halil Develioğlu 4 tarikattan ders görmüş bir zat. Bu üç kişiyi özellikle yetiştirmiş zaten… 30 sene bir insandan ders görüyorsunuz, modern insanın düşüneceği bir şey değil, çünkü modern insan tüketicidir ve hemen kaçıp gidiyor. Ya Allah nasıl verilir, nasıl kaçılıp gidilir, imkân mı var? Allah bir ömür boyu yaşantınızda tecelli edecektir. Kimi zaman düşersiniz; kimi zaman kalkarsınız; kimi zaman aile yaşantınızda bulursunuz; kimi zaman iş yaşantınızda; kimi zaman düşüncelerinizde; kimi zaman üzerinize tecelli eden hal ve halvetlerde… Allah'tan kaçış yok ki alıp gidesiniz bir yerlere, bir sohbetle iş bitsin! Akli bir şey zannediliyor, zihni bir şey zannediliyor; tasavvuf yaşantısı deneyimseldir, taliple alakalıdır, talep edersiniz ve talip bir ömür boyudur, bitmek diye bir şey yok… Ha bire bitersiniz!

Buradaki bitmek; sonlanmak manasında bitmek değil. "Biz topraktan bitirir gibi bitireceğiz" diyor ya, o beden toprağınızda her an yeni bir vücut bulmalarla, Cenabı Hakla varlık bulmaya başlarsın. Ama Hak dediğim gibi, mülk âlemin zevki, kâh bir bakmışsınız, melekûttun zevki, kâh bir bakmışsınız Ceberudun ilahi sıfatlarının tavırların zevki, kâh bir bakmışsınız sadece Allah ile olan zevkleriniz, anlık gidilecek bir şey değil, bilinecek bir şey değil! Evet, zihni bir şey değil, zihni olarak birçok şey biliriz. Ama yaşantımıza taşımadıktan sonra bir anlamı yok tasavvuf da…

Yaşanmayan şey tasavvuf da dile geliyorsa eğer vebali var. Eğer bilmeyerek yapıyorlarsa bir şey yok. Ama bilerek bir insan yaşamadığı bir şey dile getiriyorsa ondan vebali var, sorumluluk taşıyor. Söz, kudret taşır. Kardeşimin birisi sözün kudret taşıdığını iyicene öğrenmiş,

öğrendiği içinde “artık sözüme dikkat ediyorum, sözümün hamalı olmayacağım” demişti. Birilerine bir şey söylüyor, söylediği şeyi kendisi yaşamaya başlıyor artık o söz onu taşımıyor, sözünü kendisi taşıyor. Hazreti Ali’nin güzel bir sözü var “Söz sizdeyken siz ona hâkimsiniz, sizden çıktıktan sonra o size hâkim olur.”

Sözün hamalı olmayın, onu kendinizde taşıyın, amenna ama hamalı olmayın; çünkü o elbet gerçekliğini ister. Söz soyuttur havada yansır gider, yaşamınızda gerçekliğini ister. Eğer tasavvufa Allah’ın Lütfu İhsanına geçerseniz, geçmişseniz söylediğiniz her bir şeyden mesuliyetiniz var. Yaşamadığınız bir şeyse yaşatırlar size. Bunu Allah’ın Adl esmasıyla düşünün bir parça; dalga geçersiniz, dalga geçerler; hor görürsünüz, hor görürler; aşağılarsınız, aşağılarlar sizi; istinasız. Ağzınızdan çıktığı zaman, ayağınıza dolaşmasın. O zaman sadece hakkı söyleyin ki, ne ayağınıza dolaşsın ne de sırtınızda yük yapabilesiniz. Onun için demişler, dedikodu yapmayın, gıybet etmeyin, insanlara hor bakmayın, alay etmeyin, çünkü söz gelir sizi bulur ve yaşamadığınızı söylemeyin, yaşamadığınız söylerseniz; söylediğiniz şeyi de talep etmiş olursunuz, ama nasıl gelir bilmem. Metin babanın ki, biraz acı gelmiş 1 ay içersin de bütün servet gidiyor ve hali hatırı sayılır bir servet diyordu, ne kadar olduğunu bilmiyorum, şimdi söyleyebilirsin demiş.

Bir kişi gayret gösterecektir ki, Hakkı görsün, bunun bir sebebi daha vardır, önünüze gelen her neyse musibetlerden veya gayretten yana; eğer o gayret etmenizi yapamazsanız, yapacağınız çalışmanın sonucunda gelecekse gelecek müşahededen mahrum olursunuz. Her ibadetin kendine ait bir nişanı vardır, zevki vardır, hali vardır. O mücadeleyi yapmazsanız o zevki alamazsınız. İftar açmanın nişanını yaşayabilmeniz için gün boyu oruçlu olmanız lazım, oruçlu değilseniz zaten iftar açmazsınız yani zevkinden mahrum olursunuz. Eğer bu noktada yaptığınız bütün çalışmalar aslında sizi farklı bir noktada Cenab-ı Hakk’a yakın kılmak içindir. Hem melekelerinizin kuvvetlenmesi, o kuvvetlenen melekelerde Hakka şahit olmanız için hem de o melekeler kuvvetlenirken Cenab-ı Hakk’ın tavırlarına, varlık sıfatlarına şahit olmanız için. Ama bu şehadet düzeyinde onu söyleyeyim halen teklik

yok çünkü… Bir önceki paragraflarda bu gibi işlerin bizi taşıdığı yerlerin sonuçta perdeli olduğu yerleri de söyledi, yani, şeytanın olmasın dedi bir taraftan.

Ey Gavs benim kendilerine lazım olduğum gibi, taliplerede mücahede lazımdır.

Allah talibi muradıdır. Muradı olanda lazım olan muradı olandır. Bu noktada diyor ki, taliplere de mücadele lazımdır. Çünkü hakikatinde kişi kendi doğası, fıtratının gereğini aşabilmesi için mücadele etme şartı var. İnsanın nefsi ile olan savaşı kadar büyük bir savaş yok. Er meydanır. Kiminle savaşacağız, savaşcağızda düşman gözükmüyor; düşman kendi nefsinde… Er meydanında herkes kendisiyle güreşiyor, herkes kendi nefsiyle güreşir, o güreşte kim kazanacağı önemlidir.

Elinizdeki silahlar ne olmalıdır? Samimiyetiniz en büyük silah, aşk yok mu samimiyetinizi kullanın, samimiyetinizden kıl kadar taviz vermeyin. İmanız vardır ki, zaten savaşıyorsunuzdur. İman varsa savaşacaksınız, iman yoksa savaştan pes etmişsin, pes etmiş bile değilsiniz. Adam zaten yenilmiş, nefsi emmaresinde kalmış; iman var, mücadele başladı.

Sevginiz varsa aşmanız kolay olur, mücadeleniz kolay olur, yumuşak geçer.

Ama kendinizi yokladınız sevgi bulamadınız; samimi ol!

Tevazulu olun, samimi olun, ahlaktan taviz vermeyin, size yapacak bir şeyi yok nefsinizin burada… Nefsi emmare dediğimizi nasıl tanır, nasıl deneyimlersiniz; içgüdülerimizle çok sevdiğiniz bir şey olur, önünüzden çekilir alınır, içinizden bir kuvvet ona karşı akıyordur, bakıyordur, o nefsi emmarenizdir. Birisi sizi kızdırır, içinizde bir kızgınlık uyanır, o nefsi emmarenizdir. Kendinizi biraz geriye çekin, o kızgınlık halinizin resmini çekin kendinizde, onu bilincinizin önüne getirin. Veya erenlerde bu çok aşikâr oluyor genelde, bir kişide içgüdüler olarak, kendinizi dünyaya ait olarak, dünyaya doğru yönlendiren ve aynı anda size Hakka, hakikate örten neyse, o uyanışa sebep veren neyse o sizin nefis emmarenizle alakadar.

Kıble olarak dünyaya yönlendirecek sizi kendi dışınıza yönlendirecek.

Hakka hakikate o anda sizi örtecek.

Hiç öfkeli bir çocuk gördünüz mü kızan bağıranlar, kavga edenler, gözlerine baktınız mı? Ben bazen bakarım kavga ederlerken gözlerine o hali görmek için; unutmuş, gafil, nasıl bir kızgınlık tam nefis emmare… Şehvet halini bilir misiniz? Tam bir nefsi emmare, içgüdülerinizle beraber hareket edersiniz, içgüdülerinizle beraber hazlar, menfaatler, hevesler, sizi kuşatmaya başladığı zaman nefsi emmare halindesiniz.

Nasıl kurtulursunuz? En önemlilerinden bir tanesi *samimi* olmanız. Sizi Haktan beri bırakıp da başkalarına zarar verdiğiniz, kendi varlığınıza zarar verdiğiniz neyse ondan yana eğer pişmanlık ateşine düşerseniz işte o zaman savaşınız başladı demektir. *Pişmanlık!* Pişmanlığınızı, samimiyetle taçlandırın, o zaman önünüzde kimse duramaz. Aşkınız olsa öldürebilirsiniz, ama aşkınız yoksa sadece savaşacaksınız, samimiyetinizi korumanız lazım, eğer samimiyetinizi korumazsanız imanınızıda yitirirsiniz.

Yaptığınız her işde samimi olun, başkaları için olmayın, başkaları için olduğunuz anda nefsi emmaredesiniz; desinler desiniz, nefsi emmaredesiniz. Birinin başına bir şey kakıyorsanız, yaptınız ya, ben sana şunu yaptım nefsi emmaredesiniz. Yaptıklarınızdan pişmansınız ve samimisiniz, eylemlerinizide Hak için yapıyorsunuz, o zaman nefsi emmareyi aşmaya başladınız; kişiliğinizi geliştiriyorsunuz ama nefsi emmare düzeyinde değil, dünyalık düzeyde değil, hevalar hevesler, hazlar düzeyinde değil, ilahi düzeyde nefsiniz gelişmeye başladı. Bilinciniz artık Cenab-ı Hakk'ın nuru ile şuurlaşmaya başlar demektir. Allah'ın Lütfu İhsanı. İnşallah de öyle olur, çok zor bir şey…

Entellektüel çevrede tasavvuf çok popüler, çok iyi bir şey olarak bahsediyorlar. Çok iyi bir şeyde yaşayana aşk olsun! Meydana düşmemişler, o yüzden laf da söylemeleri çok kolay. Şu kitap da şöyle yazıyormuş, vahdet-i vücûd şöyleymiş, vahdet-i şuud böyle… Üzerine konuşuruz da bilmek önemli değil; yaşantıda var. Bunu en güzeli Şems Tebrizi söyler; erenler Hazreti Resulullah'tan sohbet ediyorlar, şu hadis,

bu hadis… Şemsettin Tebrizi, “bırakın dedikodusunu, siz ne var onu söyleyin” diyor. 1400 yüzyıl öncede ayağınızda pranga olmasın. Sevin muhabbet edin, O sizi taşır zaten, başkada taşıyan yoktur.

Bu yolda iki şey öğrendim, benim bir şey olmadığımı -kimsenin bir şeyi yok ta- ama birden bire de bir şey bilmediğimi öğrendim. Zaten Allah biliyorsa benim bildiğim bir şey yok ve kimsenin de hakikaten bir şey bilmediğini öğrendim.

Bununla beraber iki şey daha öğrendim; bu yolda Muhammed sevgisi olmadan, Muhammed aşkı olmadan, Allah’ın Azimüşşanın zatına ulaşma diye bir şey yok, Ferdi Hikmet noktasında hüviyeti Hakka taşınmaya imkân yok. “Ben güzel ahlakı tamamlamaya geldim” noktasında sizi sıfatlara davet ediyor ama o sıfatları yaşantısında, ilahi sıfatların yaşantısında sizi Hakka taşımak istiyor. Zatın Zatı olan Allah’a taşımak istiyor. Onun aşkından geçmeyen, Onun muhabbetinde olmayan, Onu ailesinden bir birey gibi görmeyen ulaşamaz. Bir şeyden eminseniz, bir şeye güveniyorsanız, bir şeye iman etmişseniz o sizin ailenizden biri gibidir, yabancı değilsinizdir ona. Mesela, Arabı, Türkü, Kürdü; hepsinin de peygamberidir ve hepimizin ailesindeki bir birey gibi değil midir? Arap diye kim bakıyor içinizden? Ona olan muhabbetiniz ne kadar şiddetli ise Cenab-ı Hakk’ın Lütfu İhsanıyla, akıl dairesinden itibaren nur ile beraber bezenmesiyle Cenab-ı Hakk’a doğru taşınırsın. Kim ki Onun nuruna vardı aklını yitirmeden Cenab-ı Hakk’a taşınıyor, çünkü miraç hadisesi, Cenab-ı Hakk’ın huzuruna çıkma hadisesidir ve aklını yitirmeden oraya çıktı, bir tek onda gerçekleşiyor bu, diğer peygamberlerde değil. Her biri sıfatında gösteriyor, ama Resulullah zatı ilahiye varıyor, Zat da gösterilmez. Ahlakı ve yaşantınızda O’nu işaret ederseniz, gösterirseniz, O görünür. Ebu Bekir Sıddık diyor, sende onu görüyorum, sende onu görüyorum; bakın Sen O’sun demiyor, eylemlerinde Hakk’ı görüyor.

Ey Gavs benim indimde kullarımın en faziletlisi, en sevgilisi, ana, babası ve evladı olup da kalbi onlardan fariğ olan, (alakasını kesmiş olan) yalnız bana bağlı bulunanlardır. Eğer ana, babası

vefat etse, onların vefatıyla mahzun olmaz, evladı vefat etse onun vefatıyla da mükedder olmaz, (kederlenmez) böylece kulum bu mertebeye vardığında benim indimde o Ve lem yeküllehü küfüven ehad sırrına ermiş olur. Anasız, babasız ve evlatsız makamında olur.

Ve lem yeküllehü küfüven ehad demek bir dengi de yoktur demek. İhlâs suresi dahi Cenab-ı Hakk'ı bize işaret eder, Kul hüvallâhü ehad. Allâhüssamed. Lem yelid ve lem yûled. Ve lem yeküllehû küfüven ehad. Aslında yaşamsal olarak insanda tecelli edebileceğini gösteriyor, söylüyor. Öyle bir mertebeye gelir ki diyor, onun dengi yoktur a taşınır diyor. Burada ana, babasından yoksun kalmak; alakasını kesmek, anne, babanızı bırakın demiyor. Öyle bir mertebeyi zikrediyor ki belki herkesin çıkacağı bir şey değil. Çünkü en temel noktada aile aidiyetimizi bulduğumuz yerdir ve ilahi sıfatları en yüksek düzeyde yaşadığımız yerdir. Onun için bir gereklilik alanı… Önceki paragrafta her ne yaşıyorsak o bize ayak bağı olmamalı, sadece yaşamamız gerekir onu, daha fazla değil, hakkın dışında değil demişti. Hakkın dışında bir varlık verdiğin zaman onu kendileştirirsiniz, onu benliğe taşırsınız, nedeninizi kendi dışınızda bulmuş olarak orada şeytanlaşırsınız a taşıyor.

Burada ise aidiyetler noktasında… En sağlam aidiyetlerinizi bulduğunuz yer en yakınlarınızdır. Bakın, evladınız, çocuğunuz, ananız, babanız hiç yabancı geldikleri oldu mu size? Genelde çocukken olur sanki uzaydan gelmiş gibi yabancı gözükürler size… Bazen içinize çekilirsiniz bir gözle, bir ruh gözüyle bakarsınız ki, kendi bedeniniz yabancı gelir; aileniz yabancı gelir; herkes, her şey yabancı gelir. Hani mümin gariptir diyor ya! Allah'dan eminsinizdir. Herkesten eminsinizdir ama herkese yabancısınızdır; Allah sevgisi doğrultusunda en temel aidiyetlerinizide değerler düzeyinde yitirseniz eğer; sizi gönlünüzde bu âleme bağlı kılan hiçbir şey kalmaz. Direkt Hakka taşınmış olursunuz ve direkt Cenab-ı Hakk sizden bakıyordur artık. Onun için diyor, Onun bir dengi yoktur, Ehaddır, Ferttir, Tekdir, tek makamına varmışsınızdır.

Kulum; Zatıma gelene kadar hileme aldanmasın diyor.

İlahi sıfatların en yüksek derecede tecelli ettiği yer ailedir. Aynı zamanda beklentilerimizi yüklediğimiz yerdir, geçmişimizdir. Burada ana, babayı bir parça manevi ana, babaya da taşıyalım. Diyelim ki bir üstadımız, bir yolumuz var, her birinizin belki bir tarikat bağlantısı vardır. Bir şeyhiniz vardır; ana, babanız o olmuştur. Burada diyor ki, putunu kır! İsmail Emre Halil Develioğlu'nun sözünü nakleder der ki; "evlat putunu kır" ana, babasızlığa taşın yani.

Beni yetiştiren birisi vardı, O'da şöyle demişti, "evlat aş, evlat aş"

Hakikatinde mürşit sevgisi emin olun, ana, sevgisine baskındır. Bileniz var mı, bilmiyorum. Aşkla yanan bir kişi eğer mürşidi haks yani gerçek mürşitse; emin olun sevgisi ana, baba ve aileye baskındır ki o sevgiyle beslenilir oradan…

"Rabıtaları koparmayınız" diye bir ayet var; rabıta bağ demek. Aile bağlarınızı koparmayınız manasındadır, bir ayetle tersleşiyor gibi geliyor. Aile bağlarını koparmak dünya yürüyüşünüzün çetin olmasına sebep verir hem de ilahi sıfatları en yüksek derecede yaşadığınız yerden mahrum olursunuz. Hatta bu âlemdeki sıfat üzeri yaşantınızdaki hürlük mahallinizi yitirirsiniz, bizlik mahallinizi yitirirsiniz. Ama burada kast ettiği şey aidiyettir. Anne, babayı, bırak git manasında söylemiyor; aidiyet noktasında bırak; yani kalbine alma noktasında bırak. Sizler Allah'ın kulusunuz, kimsenin evladı değilsiniz aslında, evlat diye söylenmesinin sebebi sadece sahiplenmedir.

Bazen anne, babalar çocuklarını tutup çöpe atıyorlar veya evde bırakıyorlar. Vallahi Evladım diye sahiplenmesin kişi -Rabbul Erbab dediğimiz Cenabı Hak, Rabul Âlemin O, merhamet O… O evladın sevgisini benlik noktasında "evladım" sevgisiyle sahiplendirmesin, emin olun herkes çocuğunu öldürür. Ya bir köşeye bırakır, ya başka bir yere bırakır. Sahiplendiriyor, sahiplendiren yine Allah. Sahiplenmeyi O üzerinizden bir alsın; bitirir, aidiyet, sahiplendiğiniz ve kendi noktası oluşturur.

Aile sahiplendiğiniz noktadır ve aidiyet noktasıdır, hep sahiplendiğiniz noktadır; evladınızı sahiplenmeyin emanet olsun size.

Anne babanıza sahiplenmeyin; hizmet ettiğiniz kapı olsun size.

Sadece kıblenizi değiştirin, anlayışınızı değiştirin; ana, baba. Benim Annam, benim babam, benim evlattım değil; emanettir size. Evet, senden gelmiştir ama sahip Allah'tır, yetiştiricisi de Allah'tır. Buradaki ilke, Allah'ın Zatına varıp, varmamakla alakadar. "Biz, size anne, baba ve çocuklarınızı meşgale olsun diye verdik" diyor. Dünya hayatı geçsin diye verdik, bağ olsun, bizi anlayamayasınız, bize yetişemeyesiniz diye değil.

İlke Fertliktir, Cenab-ı Hakk'ın Zatına varmaktır. Kişi aidiyetler ve sahiplenmelerden başka bir sevgiyle, başka bir aidiyetle kurtulur, yalnızca böyle gerçekleşir bu. Allah olan sevginizi, muhabbetiniz, ailenize olan bağınızı keser. İbrahim'i düşünün her şeyi bırakmıştır, yani bıraktıklarınız kadar erersiniz ayeti kerimesiyle alakadardır bu. Burası velayetle alakadardır, nübüvvetle değil. Eğer velayetini tamamlamış bir insan nübüvvetine taşınırsa aile zorunluluk olur. Resulullah Efendimiz diyor ya, benimde ailem var, çoluğum, çocuğum var, ben sizin için güzel bir örnek değimliyim.

Hangi mertebeden baktığınız önemli, burada bakılan nokta Cenab-ı Hakk'ın Zatına varıp, varmamakla alakalı… Aileni dahi gönlünden silmediysen beni kendinde bulamazsın, diyor. Hazreti Resulullah'ta "Beni ana, babanızdan daha fazla sevmediğinizde tam kâmil iman etmiş olmazsınız" diyor. Ashap'ta "Annam, babam, sana feda olsun"demiş. Selam üzerlerine olsun.

Fertlik noktasında Cenab-ı Hakk'ın Zatı noktasında ilkedir. Toplumsal ilişkilerde, ilahi sıfatların tecellisi noktasında değil, nübüvvetin kendisi noktasında değil.

Velayet noktasında seyrüsefer ederken, Cenab-ı Hakk'a varırken ilke olarak zatsa, bu noktada "zatıma varana kadar hileme aldanmasın" İlahi sıfatlardamahrumiyet noktası değil, zata varmak için her türlü aidiyetten kopmanız gerekiyor ki tek bir varlığa aidiyette kendinizi yitiresiniz. Sevgiyle, muhabbetle ve sonuçta o yitirişin kendisinde O'nunla doğmuş olasınız, bir güneş gibi… Bir de bakarsınız ki, siz değil O var sadece! Eğer hakikat güneşi üzerinize doğarsa, ne ananız kalır, ne babanız kalır, ne

üstadınız kalır, ne şu kalır, ne bu kalır, üzerinizde üstat olan O'dur. Üzerinizde size kulu olarak bakan O'dur.

Size ana, baba olur, O Rabbül Erbab dır. Bakın doğma, doğurma manasında demiyorum, sadece anlayabilmek için misal veriyorum. Mürşit O olur; bir kişinin mürşiti üzerinde ise karşısında mürşit gerekir mi! Şu meleğin sözü, bu meleğin sözü gerekir mi? Ya zaten yaşantısında ilkesel olarak ne yapılması gerekiyorsa yapıyorsa zaten Cenab-ı Hakk'ın nurundan beslenerek biliyorsa, zaten bildiği noktada uzmanlık alanı artık haksa, hakikatse… Ana, babasızlık dediğimiz bu makam eğer Cenab-ı Hakk'ın dediği noktaya varılırsa orada, Fertlik dediğimiz makam tecelli eder. İşte o zaman gerçekten hürsünüzdür. Bu şu demek değil, annenizi, babanızı bıraktınız artık işlerinizi görmüyorsunuz manasında değil, zaten o zaman işlerinizi görürsünüz, onlara daha çok yetişirsiniz. Allah sizin üzerinizden onları sahiplenir, ne mutlu o zaman size. Hizmet edeceğiniz kapılar olur onlar size…

Bunu iki noktada anlayın; bir, yolda giderken kişinin kendisine ana, baba olan üstadını aşması… Bu aşması derken üstadını aştı da geçti, büyük bir makam oldu, büyük bir makama vardı manasında değil, artık kendi varlığı üzerinde üstadını buldu manasındadır.

İki, aidiyetlerle, sahiplenmeler noktasında… Cenabı Hakla kendisinin arasına ne giriyor ise o elinden alınmış demektir. O aidiyetlerden kopuşudur. Bunu İbrahim Ethem üzerinden örnek vereyim. İbrahim Ethem padişahlığını, servetini, ailesini bırakmış, kendini Hakka adamış bir zat. Bir gün oğlunu umrede tavaf yaparken görüyor ve tanıyor. Aynı anda ayan oluyor; "Ya Rabbi, senin sevgin dışında bu kalbe, evlat sevgisi düştü. Ya benim canımı al ya da onun canını al" Aynı anda umrede oğlu can veriyor. Umreye devam… Kaç kişi yapar, ne kadarını yaparız, bilmiyorum. Yapana aşk olsun.

Cenab-ı Hakk'ın sevgisinin gönlünüzü doldurması sebebiyle onlara olan muhabbetinizin kesilmesiyle sahiplenmeler ve aidiyet doğrultusunda, kendinizi oraya ait görmezsiniz, Allah'a ait görürsünüz, kendinizi küçük bir ayna ile sınırlamazsınız ve onları sahiplenmezsiniz. Allah katında eğer

sahiplenirseniz; Allah kıskançtır. Bir kulu eğer murat edildiyse kulda inadına âlemle ilişkilerinde ısrarcı ise, bir türlü Ona dönmüyorsa, zorunlu kahramanlık yapıyorsa -zoraki kahramanlar olur ya, oynamak istemiyorum bu oyunu ama niçin beni bu yola koydunuz gibi ise- ve Allah kıskançtır aidiyetini nerede buluyorsa, sahiplenme noktasında nelerle ilişkide ise emin olun elinden alır… Ben çoklarına şahit oldum bu noktada. Kızım, kızım, kızım, oğlum, oğlum, oğlum, vallahi sonradan oğlum diyecek takati kalmadı diyecek insanlar biliyorum.

Sahiplenmeyin, sadece gereken neyse hizmetinizi yapın, severek yapın, sahiplenmeden ve kendinize ait görmeden, Allah'a ait görerek… Onun içi eskiler güzel dua etmişler, Ya Rabbi senden geldi, sana ısmarlıyoruz, onun için duacıyız. Evlatlar için, ana, babalar için dua ederlerken böyle ederlerdi. Allah'ın selamı üzerinize olsun.

Hakikaten de çok tehlikeli bir şey, anne babasızlık noktasında Yakup Aleyhisselamin bir hikâyesi var. Yusuf, Yusuf, Yusuf diye, diye gözleri neredeyse kan ağlarmış. Derler ki, Cebrail geliyor; bir daha Yusuf dersen seni peygamber listesinden Rabbim silecek, diyor; düşünülecek bir şey değil.

Yunus yedi sene veya kırk sene evladını bırakmış, ayrı kalmış. Diyar, diyar, gezmiş; bir gün evladının sevgisi gönlüne düşmüş ve murat etmiş ki göreyim… Görmek için yanına doğru giderken de Cenabı Allah seslenmiş, "Ya Yunus evladını benimle aramamı koyuyorsun", oradan geri dönmüş diye bir hikâye, belki de bu hikâye anlatmak istediğimize en güzel örnektir.

Bizler genelde Hakkıyla görmek yerine sahiplenmelerimizle, aidiyetlerimizle, yüklediğimiz değerlerle, bambaşka bir şeye taşıyoruz onları. Yani, evlat evlatlıktan çıkıyor, çocuk çocukluğundan çıkıyor, bambaşka bir şey olur, anne annelikten çıkıyor, putumuz oluyor; baba babalıktan çıkıyor, putumuz oluyor. Bunlardan kurtulmak için yalnızca sevgi, Allah sevgisi gerekiyor. Allah'ı seversen size bıraktırmaz, hizmetini görürsünüz, lakin kalbinizde yeri olmaz. Hakkıyla çünkü Allah bir halife yaratmış, halifeye bakacaksınız, başka bir şey yok. Halifenin Hakkı neyse

o şekilde yetiştirirsin, tabii o sıradaki muhabbettiniz, sevginiz olur, şununuz olur, buyunuz olur ama Allah'tan gayrisi gönlünüzde yer edinmemeli, eğer Allahtan gayrisi gönlünüzde yer ediniyorsa, Cenab-ı Hakk'a uzak düşüyorsunuz.

"Ebeveynlerin, çoluk, çocuğunu, çoluk çocuğunda ebeveynlerini tanımadığı günden Allah'a sığının" Bu ayet şöyle tefsir edilir; o kadar büyük bir azametle, musibetlerle karşı karşıya kalınacak ki herkes kendi derdine düşmüş olacak, başkasını tanımaz hale gelecek…

Bu dünyada bazen yaşadığımız musibetler başkalarını, en yakın arkadaşımızı tanımaz, görmez yapmıyor mu bizi? Ama bunun bir manası daha var; "neyle haşr olursanız o şekilde Cenabı Hak halk eder" diyor Hazreti Resulullah. Yani, dünya ile halk edilirseniz, dünyada yaptığınız şeyler, yaptığınız amellerin ilahi âlemdeki karşılığı neyse o biçimlerde halk edileceksiniz. Bu sebepten dolayı, mahşerde kişilerin şekli dünya şekli ile değildir. Yani burada bulduğunuz fizyolojik olarak bulduğunuz bedeni vücudunuz orada aynı vücut değildir. Benzemez, birbirinizi tanıyamazsınız orada, imkân yok. Bu da şunu getirir zaten fizyolojik olarak tanımayacaksınız. Başka, başka âlemlerde yaratıldığınız için orada anasız, babasız, yaratılmış olacaksınız zaten. Birde aidiyetleriniz olmadan, sahiplenmeleriniz olmadan yaratıldığınız içindir ki, evladımdı, çoluğum çocuğumdu diyerek bakamayacaksınız; yani bu anlayıştan da kalkmış olacaksınız.

Birincisi, kendi derdinize düştüğünüz sebebiyle; ikincisi, beden fizyolojiniz değişmiş olmuş, biçimsel olarak bambaşka hilkatte yaratılmış olduğunuz için; üçüncüsü, bu sıfatlar üzeri ilişkideyken artık o göremediğinizden… Yani onların sıfatlarını bilmediğinizden, göremediğinizden dolayı oradaki dehşetten dolayı diyeyim hakikaten de dehşet verici bi meydan olduğu söylenir. Seyrüseferde olanlar bilirler, hakikaten tahayyül edilemeyecek kadar dehşet verici bir zaman dilimidir o, Allah oraya düşenlerin yardımcısı olsun, kolay bir zaman dilimi değil çünkü. Kişi aidiyet ve sahiplenmelerden yoksun olarak orada var olacaktır. Üçüncüsü onun için göremeyecektir, tanımaz ebeveynleri çoluk çocuklarını, çoluk çocukların ebeveynlerini tanımadığı günden

Allah' sığının.

Böyle bir olay olmadan o ayettin hakkı üzerimize tecelli etmeden Abdülkadir Geylani Gavsiyye'sinde söylüyor; ana, babasız kal, evlatsız kal yani aidiyet ve sahiplenmelerinden soyun ki, Allah'ın lütfu ihsanıdır ki zatıma erersin noktasıdır.

Ey Gavs, benim muhabbettim yüzünden, ana, babasının, evladının, fenasını tatmayan kimse vahdaniyet, ferdaniyet lezzetini alamaz.

Zaten söylemiş; muhabbettim yüzünden… Muhabbet Haktan gelir, rububiyet sevgiden gelir köken itibarıyla… Habibim, hab, muhabbetim yüzünden

Ferdaniyet, ferid, ferd olmak, Hakkın varlığı ile Hüviyeti Hakkın tadını alamazsınız. Nasıl bir haldir, bir kişi en yakın aidiyetlerini ve sahiplenmelerinin bitmesi demek, kendi Öz varlığına dönmesi demektir. Aslında burada kast edilen en temel ilke şu, kendi varlığının dışında var kılan her türlü aidiyet ve sahiplenmede seni bana gafil kılan, seni kendi öz varlığına gafil kılan, seni kendi dışına atan; öz varlığı kendinizdir. Kendi dışınızda sizi ne atıyorsa hepsinden soyun ki, öz varlığın itibarıyla ben kalmış olayım kastıdır bu. Hakikaten de böyle bir durumda kalan tek şey şu, yalın bir bakış…

Nirnava buraya oturuyor mu? Nirnavanın hali başka bir şey, hali istiğrah dediğimiz bir hal vardır ve öyle bir haldir ki, bir taraftan üzerinize nur tecelli eder. Ama bir taraftan öyle bir ruh bakışıyla, size ilahi nefes olarak verilen, -ruhumuzdan üflendi- denilen nefes itibarıyla öyle bir bakarsınız ki, o sırada Cenabı Hak sizden üfler âleme artık nurunu… Bütün aidiyetleriniz silinmiş, sahiplenmeleriniz silinmiş, kendi nedeninizi dışınızda bulduğunuz ne varsa hepsi silinmiş, sadece, sadece kendinizde olan kalmış. O sırada sadece Hak bakar sizden, Hak tutar sizden, o sırada zati zevki yaşarsınız. Erenler bu hale zat cennetine varma demişler. Zatın kendi varlığının müşahede edildiği değil çünkü zat müşahede edilmez yaşanır. Karşınızdaki bir varlık değil ki müşahede edesiniz ve kendiliğinizle özdeş olan bir varlığın farkındalığını sadece yaşarken

gelirsiniz. Karşınızda olarak, müşahede edeceğiniz, duyusal olarak şahit olacağınız bir şey değildir; çünkü yaşadığınız varlıktır O… Bütün aidiyetlerden, sahiplenmelerden soyunmuş yani kendi dışında ne varsa hepsinden soyunmuş kişi, kendi öz varlığıyla bakan olur. Bunu bir hadisi kutsiyle taçlandırayım, kulum bana o kadar yakın gelir ki, ben onun gören gözü, duyan kulağı, tutan eli, yürüyen ayağı olurum. İşte orada ferdiyet ve vahdaniyet en güzel şekilde yaşanır, hakikaten yaşadığınız zaman fark edebileceğiniz bir şey bu noktada.

Ey Gavs, bir mahalde bana nazar etmek istediğinde benim gayrımdan fariğ(uzak) olan, mahzun bir kalbi ihtiyar et.

Fariğ; alakasını kes manasında, demiş. Mahzun hazineden geliyor; mahzun, hazin, hazine… Hazinede saklı kalan manasına geliyor. Böyle bir durumda olan birine bak, onda benim nazarım sana ulaşır anlamına gelir. Ama burada kastedilen şey insan hazinenin en güzel parçasıdır ve sen diyor, mahzun olan bir kalbi ihtiyar et, yani mahzuniyete var, âlemle bağlantını kes, mahzuniyetin itibarıyla ben senden bakayım. Bu mahzuniyet en yüksek derecede mazlumlarda olur; alma mazlumun ahını çekersin aheste aheste bir söz vardır. Bir hadisi şerifte de "mazlumun fena duasını almayın, çünkü mazlum ile Allah arasında bir perde vardır" diyor. Dua ederken ki benlik perdesidir. Neden yana mazlumsa onun benliğiyle bakar, kendisinde bıraktığı etkisiyle bakar, kendisinde oluşturduğu benlikle bakar ona, bir tek perdesi var odur. Orada Cenab-ı Hakk'ın adaleti istenir ve Cenabı Hak zaten onun üzerinde hazırdır o bakışta, azim Allah… Bir kişi, bir mazluma dokunsun orada nazar eden Allah olur. Değil servetiniz, değil iktidarınız, değil maneviyatınız hepsi heba olur gider.

Dedim Ya Rabbi, ilimin ilmi nedir? Hak Teâlâ buyurdu, ilmin ilmi cehildir.

Hani Hazreti Sıddıkın bir sözü var, "idrak etmediğini bilmekte idraktendir"Ne zaman ne bilmediğinizi bilirsiniz, Hakk'ın bildiğini bilirsiniz, o zaman ilmin cahili olduğunu bilmiş olursunuz. Babanın yanında iki türlüdür bunun cevabı; ilmin cahili, ilmin yorumu.

Bir varlık deryasındasınız ki, Hızır'la, Musa (as), kıssasında geçen Hızır'ın Musa'ya bir tekne üzerinde giderken dediği; "Ya Musa seninle, benim ilmim Cenab-ı Hakk'ın ilmi yanında, şu deryadan bir damla almış bir kuşun gagasındaki bir su kadar gelmez." Yani orada itiraf edilen şey, Allah'ın ilmine kıyasen biz cahiliz ve ilimle zaten bir somuta getiriyoruz, her şeyi sınırlıyoruz. İlim sınırlar, bir şekilde bize basamaktır ama aynı zamanda hangi nesnesiyle biliyorsanız orada sizi sınırlar ve sınırlandırdığı içindir ki, şahsı idrak ettirmez. Şahıs diye bir varlık var, bilmek adına belki araç olabilir ama O'nu anlamdırmaz size; ne zaman yaşarsınız, şahıs o zaman anlamlanır sizde. Her neyi biliyorsanız aslında bir veçhesiyle Hakkı biliyorsunuzdur ilim deryasında… Şu potansiyelinizi her şey de bilme noktasına taşınmamıza imkân yok, bu noktada zaten cahil kalıyoruz. Bir sizi Hakka karşı sınırlar, çünkü her bilgide, her ilimde her somuta taşıdığınız şeyde sınırlamış olursunuz. Hangi veçhesini seyretmiş olursanız olun, hangi veçhesiyle şehadette bulursanız bulunun..

1- Somuta taşıdığınız şey neyse onunla sınırlanmışsınızdır.

2- Cenab-ı Hakk'ın bir sıfatının seyranındanızdır, diğer sıfatlara karşı olumsuzlama da olmuşsunuzdur.

Şahsın kendisini orada göremezsiniz müşahede edemezsiniz sizi sınırlar. Bu noktada, her zaman cahilliyeye düşersiniz, bilgisizliğe düşersiniz. Diğer sıfatın karşı, diğer bir müşahedeye karşı, Zatın kendisine karşı, en baştaki o kudretli ilmin tamamında tecelli eden Hakkın kendisine karşı… Düşün ki, her şey de aynı anda varlık veren bir varlık var. Her şeyin mühendisliğinde, mühendislik yapan bir varlık var, bu noktada bizim bilgimiz hayatımızda çok sınırlı, ne kadar çok biliyorsunuz, hepimiz kendimizi bir yoklayalım… Âlimin birine sormuşlar ne biliyorsun, vallahi hiçbir şey bilmediğimi gördüm! Yani öyle bir ilim deryasına düşmüşüz ki, O'nun yanında hiçbir şey bilmediğimizi görüyoruz, bir bu bağlamda cahillik…

İki, "Bilenle bilmeyen bir olur mu?"Cahil ile âlim bir olur mu? Çünkü bilgi kutsiyet getirir; yol; iş görme getirir, Günümüz bilgi çağı, bilgi çağıyla da kim bilginin hakikatini elinde tutuyor, iş gören bilgiyi elinde tutuyor

hakikaten de üstün olan odur. Maneviyatta da öyledir, bir şeyi sadece bilmek önemli değil, yaşantınızda olup iş görmesi önemlidir. İş gördüğü zaman o bilgi tasavvufta, Cenab-ı Hakk'ın sıfatları yaşama noktasında elbette ki diğerlerinden üstündür. Bilgi görüş bağlamında bir üstünlük getirir, insan bildiği ile görür. Bir insan bilmediğiyle zaten bir şey göremez; cahil, onun için cahile kör derler. Mesela zanaatkârlar, bilgide cahil olan iş yerinde acemi insana kör derler. Acemi insan kördür, işi görmez, işi bilmez, sadece ona göstereceksin. Cahilde öyledir kördür, bilmiyordur, bilmediği için acemidir, o bilmediği için görmüyordur, o bu sebepten dolayıdır ki, bilenle bilmeyen bir olmaz. Çünkü bildiklerinizle görürsünüz; farklı açılarda, farklı bakış açılarından… Onun için ne kadar çok bilirseniz o kadar çok bakış açısı sahibi olursunuz.

Ama hiçbir zaman bilginizi sınırlandırmayın, illa fizik idi, illa kimya idi, illa sadece tasavvuftu değil, hepsinden bir zevk lazım. Amenna lakin bilenle, bilinmeyenin bir olduğu nokta şudur, bir kişi öz varlığına varır, üst bellekte kendisinin merhum bir varlık olduğunun idrakine gelir, o zaman kendisinin değil Hakkın bildiğini iyi bilir. Baba onu şöyle derdi "oğlum, ne zaman bilmediğini bilirsin, senin üzerindeki Allah bildiğini bilirsin ve O'nun sana bildirmesiyle bilmiş olduğunu bilirsin; o zaman bilen bilmeyen birdir zaten" Ayrı bir varlık değilsindir ki ondan, onun için birsindir. Bilenle bilmeyenin bir olduğu nokta, kişinin bir olduğu nokta… Kişinin Hak ile yaşarken kendisinin değil, Hak ile bildiğinin bilincinde olduğudur. O zaman ilminin cahili olduğunu sadece Hakkın bildiğinin bilincinde olur kişi. Evet, Allah ilmi yanında cahiliz, amenna, ama Allah Azimüşşanı Lütfu İhsanı ile bilenler olduğumuz içindir ki, bilginin yine cahiliyizdir, bilen Allah'dır çünkü…

Onu erenler biraz vurgulu söylüyorlardı; Allah bilen ise sen ne biliyorsun? Allah derken yukarıda bir varlık olarak atmayın kendinizden öteye… Ayetel Kürsi'de geçen kürsî'yi âlâ beyindir. Âlemlerde melekût olarak da karşılığı vardır, insanda remz edilen, işaret edilen yeri beyindir. Bütün oto kontrol sistemleri, bütün sıfatların sizi fiiliyata taşıma noktası hep orada gerçekleşir. Bir şey düşünüyorsunuz, düşündüğünüzü orada o enerjinin yoğunluğu, o enerjinin iş görmesi sonucunda bilgiye taşınıyor,

manaya taşınıyor.

Peki, o bilgiyi var eden mi, o manayı var eden mi biliyor, yoksa gerçekten o mana siz de uyandığında bilen siz misiniz? Bilenle bilmeyenin bir olduğu nokta; kişi ne zaman bildiğinde Hakkın bildiğiyle bildiğini bilir işte o zaman kendisi bilgisinin cahili olduğunu bilir, ilminin kendisinin cahilidir. Onun içindir ki erenlerde güzel bir söz vardır, bilen Allah ise sen ne biliyorsun, aslında bir şey bildiğimiz yok; bilen Allah dır. Herkesin, bildiğiniz şey Allah'ın kesin bildiği şeydir. Bakın ikilikte olan bir şey değil bu, yaşadığınız varlığa olan cahilliğinizdir bilginiz. Bilgisizliğine ermişsinizdir sadece Allah'ın bildiğinin bilincine gelmişsinizdir.

Tevhitten bakın; siz değil, bilen Allah'tır. Sıfatların hakikati itibarıyla bunu ben kendimde çok yaşıyorum. Bazen konuşurum, konuşurken de şaşırırım, geçen hafta söylediğimiz bir şey. Konuşmak dolayımsız düşünmektir, dolayımsız düşünüyorsunuz, aktarıyorsunuz ve aktarışın kendisinde daha önce öğrenmediğiniz şeyleri aktarırsın, bilmediğiniz şeyleri aktarırsın, o sırada sizin kelam sıfatı üzerine sizden dökülen manalarla bilirsiniz. 'Veli kulumun konuşan dili olurum' hadisi kudsisi ile baktığınızda görürsünüz ki Allah sizden konuşuyor, konuştuğunuzdan kendiniz öğreniyorsunuz, bilen siz misinizdir? Sizden konuşan mıdır? Evet, bilmeyen ile bilenin bir olduğu nokta budur. Ne zamanki Cenab-ı Hakk'a varırsınız işte o zaman bir olduğunuzu görürsünüz.

Ey Gavs, kalbi mücahedata meyl eden bir kula ne mutlu. Kalbi şehvete meyleden bir kulun vay haline!

Çünkü birisinde kıble Hakk, diğerinde ise dünyadır. Nefsinin heva ve nefisleridir.

Gelecek hafta devam edelim. Bu kitabı en az üç kere okudum. Bir bunu, bir de Niyazi Mısri Divanı'nı birden fazla okumuşumdur.

Buraya kadar okuduğumuzu özetlersek;

Bu kitap Allah ile Abdülkadir Geylani ile arasındaki bir konuşmanın sonucudur. Evvela Allah dedik, insan dedik, kitap da bize insanın Allah'a nasıl taşınacağını işaret etti. Ne yaşarsan yaşa, ayağına bağ yapma diyor,

-ilmi bile, aileni bile- sadece yaşa ve yürü ve bundan daha da güzel bir şey olamaz.

Odak noktamızda takılı kalıyoruz, bu Hakkın istemediği bir şeydir. Bazen imanınız ayağınıza pranga, size perde olur takılı verirsiniz. Çünkü öyle bir şey iman ediyoruz ki yeni bir şey gelir, o yeni şeye iman edemeyiz. Ama hakikate vakıf olmak için, kendi imanımızı aşmamız gerekir. Evet iman edeceğiz ama Öze sınır vurmadan iman edeceğiz. Eğer Öze sınır vurarak iman edersek, bize söylenmiş neyse, çocukluğumuzdan itibaren yeni bir bilgiyle iman etmeniz gereken yeni bir bilgiyle karşı karşıya kalırsak, bu sefer iman edemeyiz yolda kalırız…

"Evladım Mehdi geldiği zaman diyecekler ki, sen bizim dinimizi değiştirecek misin?" Çünkü söylevi o kadar başka olacaktır ki, biz böyle bulmadık bu dini diyecekler. Gel de Mehdiye iman et, işi zormuş; Allah yardımcısı olsun.

Burada önemli bir şey olan şu, hür makamını konuşmuştuk; her türlü aidiyet ve sahiplenmelerden silinmiş olarak, Hak ile var olmak; Ferdiyet düzeyinde en sonunda bizliğe taşıyarak hürüzdür demiştik. Benliğimizde hür… Öz varlığınızda benlik bırakıyor, ilişkilerinizde uyumlu ve dengeli tutarlı oluşumuzla beraber bizlikte hürlüğü buluruz demiştik. Eğer bir kişi hürlüğünü bulduysa, yaptığı bir şey için sorumluğu yoktur, çünkü Hak ile yapıyordur, hükmü Hakkın hükmüdür, yaptığı da Hakkın yaptığıdır, onun için sorumluluğu yoktur, ne mutlu onlara… Eğer hürlüğünüzü kendinizde bulduysanız mehdiye, İsa'ya gerek kalmaz, siz kendi mehdi, İsa'nızı bulmuşsunuz demektir. Çünkü geleceğe dair beklentilerde olursanız ve beklediğinizin sıfatını da bilmiyorsanız onu bilemezsiniz, tanıyamazsınız; iman etmezsiniz.

Bir Mehdi gelecek, bir İsa gelecekde beklenilen gibi değil. İsa gelecekte; Niyazi Mısri de geçiyor "Mesih Hakikat tirr, Mehdi Haktır; bakın iki tane sıfat zikir ediyor. Siz özünüzde Hakka da varmışsanız, hakikat olan Allah'a varmışsanız, siz eylemlerinizde de Hakla ilişkide olarak herkesin hakkaniyetine dikkat edecek, kendi hakkınıza da dikkat ederek ilişkilerde iseniz selametinizi bulmuşsunuzdur. Bakın bu gibi insanlar ihtiyaçlıya

gelirler, siz eğer kendinizi bulduysanız size gelmezler ihtiyaçlıya gelirler.

Eğer beklentilerde olursanız sizdekinden de ayrı kalırsınız. Siz sizdekinden de ayrı kalmamak için beklentilerde olmayın. Biri gelecek kurtaracak, bir gelecek şöyle yapacak, siz sizi kurtarın.

Erzurum da Mustafa Kemal Gaziye selam olsun, soruyor halka "kimlerden yardım isteyelim, ne yapalım, ne edelim" Birisi Ruslardan, birisi diyor Amerikalılardan vesaire… Gazi bir söz söylüyor; tamam, babalarının hayrına da gelip, yapıcı değil bunlarda. Elbette bunların bizden beklentileri olacak. Biz, bizi kurtaracağız diyor. Siz sizi kurtaracaksınız başka kimse değil.

Kudret nefes te birisi gelse, eli kudretten olsa, elinde Musa'nın asası olsa Allah size iman vermedikten sonra kurtuluşunuz yok. Eğer imanınızı bulduysanız da yani imanız varsa bir kurtarıcı beklemeyin. Mücadele diyor, çalışma diyor, gayret diyor, gayretinizi kendinize yapın diyor ve öyle bir şevkle yapın ki, elbette ki önünüze size ayna olacak insanlar çıkar. Sizi size döndürecek insanlar çıkar. Sizi size döndürecek insanlar çıkar beklentileriniz, olmazlar, ayağınıza pranga olmazlar. Evladını dahi koymuyormuş, Mehdi veya İsa'yı niye Allah' la aranıza koyasınız! Burada bir mehdi, bir İsa beklentisinde olmayınız diye söylüyorum. Elbette gelecekler, geldikleri zaman bir vazifemiz varsa yaparız o ayrı bir şey… İş Allah'ın işidir, erenler güzel söylemiş; iş Allah'ın işidir, ya bir işe memursunuzdur, ya amirsinizdir. Allah'ın işine memursanız memurluğunuz yapın, amirseniz amirliğiniz yapın, ama yaptığınız iş Allah'ın işidir.

Resululah genelde ashapta tereddüt olduğu zaman istişare ederdi, eğer tereddüt yoksa istişare etmez gerekliliğini söyler yapardı. Yani hale göre tavır, haline göre şerbet verirdi gibi, diyor ki, istişaresinde savaşalım mı? Mithat ayağa kalkıyor diyor ki, "Ya Resululah Musa'nın kavminin, Musa'ya söylediğini sana söyleyiciler değiliz, sen savaş de savaşalım" diyecek başka bir şey yok. Beklentilerimiz yapacağımız işlerden bizi mahrum bırakır. Herkes kurtarıcı bekliyor ama bekledikleri kurtarıcı kendilerinin istedikleri gibi gelmeyecektir. Allah'ın selamı üzerinize

olsun.

İnsanlara mahkûm kalmayın. Bu noktada sömürülmeyin. Hakkı bulmuşsanız eylemlerinizde hak ve hakkaniyet üzere olarak ilahi sıfatları gösteriyorsanız, kimse size kurtarıcı olarak gelmez. İhtiyaçlıya gelir, kendini bulamamış çocuklara gelirler, siz rüştünüzü kendinizi ispatlamışsanız, rüştünüz kendinizde ise, elinizde ise birisi gelip de şöyle yap, böyle yap dese ne yaparsınız? Abi senin yolun sana, benim yolum bana, yani fıtrat ve mizacında Hakkı nasıl bulduysan öyle yaşarsın. Kimseyle sınırlı olmadığını biliyorsundur, senin doğanda nasıl bir varlık sıfatını verdiyse, nasıl bir güzellik verdiyse o güzellik üzere yaşamının gerektiğinin bilincindesindir. Allah ile büyümüşsündür. Allah ile inşa etmişsindir gönül evini, kimse yıkamaz. Gelirseler o Takdiri İlahi, bir kişi ile oturuyorsunuz veya başkaları ile oturuyorsunuz, sohbet ediyorsunuz, sadece sizi taçlandırır, sadece ortak alışverişinizde daha fazla bilgilenirsiniz, hayata daha güzel zevklerle bakarsınız, manevi zevklerle bakarsınız, daha fazlası değil. Ama beklentiler sizi kör eder

Hakikati kendinizde bulun, hak ve hakkaniyeti kendinizde bulun, Hak ve Hakkaniyet üzeri ilahi sıfatları üzeri yaşayın ki, İslam olasınız, Allah katında kabul olan İslam olasınız. Yani hür ol. Rüştü kendi olan hürler, iradesi kendi olan hürler, rüştü kendinde olarak yaptıklarından mesul olmayan hürler, Kur'anda öndekiler dedikleri, öndekilerden olun.

Veli kendini göstermez, Allah size veliliği gösterir, İsa size kendini göstermez, Allah size İsa'yı gösterecektir, eğer gelirse, en büyük özellikleri de kendilerini fahş etmemeleridir.

Bu şekilde ortaya çıkıp da insanları sömüren insanlar görürsünüz; akıllarına bakın, düşüncelerine bakın, Kur'anla örtüşüyor mu? Karşılıkları var mı? Yani kâinatta karşılığı var mı? Yaşantıda da öyledir insanları kaile alacaksınız, söylevlerini her zaman karşılaştırın, karşılaştırmadan alacağınız her şey sizi kandırır. Kendimizi arıyorsak, kendimizi buluyorsak, biraz daha akıllıca olmak gerektiği kanaatindeyim.

Efendimin bana bir dersi vardı, "Evladım, gencecik çocuksun, Allah sana akıl fikir vermiş, zekide bir insansın. Eğer birinde bir şey görmezsen -

ahlaki bağlamda, fikri bağlamda, hangi konu üzerine, uyguluyorsan görmezsen; Allah dahi sana onu göstermezse itibar etme, bu ben dahi olsam" dedi,.

Allah'tan ben kendisinde bir şeyler görmüştüm; aradığımı buldum efendim dedim ama içimden dedim. Onun için aradığınız şey neyse, onun kıyasını iyi yapmanız lazım. Bir insan ilişkilerinde hakkaniyet olduğu zaman, samimi düzgün olduğu zaman, niyeti güzel olduğu zaman, ilahi âlemde ona bir bela musibet gelir mi? İmtihan için bir şey gelir mi? Bir makam varsa, bir makama taşınacaksa; potansiyel açılsın diye belki verdikten bir şey olur, ama gelmez onlar koruma altındadır diyor zaten.

Ama âlemde bir hakikat var ki, akıl zamanı. Her zamanın bir gerçekliliği oluşmuştur, o gerçekliliğe Cenabı Hak bir cevap vermiştir. Bir sihir zamanı; mucizesi var, bir peygamber geliyor. Kölelik zamanı, hürriyete götüren bir peygamber geliyor. Astroloji zamanı hakikate davet eden bir peygamber geliyor. Edebiyat zamanı bir bakıyorsun ki en yüksek derecede edebiyatla geliyor. İlim zamanı ve emin olun ki bu zaman büyük velilerin hepsi ilim ile uğraşıyor, ilimle cevap vermeye çalışıyorlar. Âlimlerin, çoğuna bakın din noktasında, pozitif bilimlerle, maneviyatı örtüştürmeye çalışıyorlar ya da maneviyat bilgisi varsa pozitif bilimle örtüştürmeye çalışıyorlardır, başka bir şey değildir. Bazı örtüşmelerde zorlamalardır. Önemli değil ama önemli olan bir çalışma var, bu zamanın ruhuna göre bir cevap geliyor hepimize. Bu zamanın ruhu da ilimdir, diriliktir. Dirilik ve ilim üzere cevap geliyor herkese ve herkes bir ucundan tutmuş bilerek veya bilmeyerek -ahkâm Allah'ın ahkâmı olduğu için- herkes de tecelli ediyor ve çoğu insanda da buna şahidim.

Bu şu demek, günümüz ilim zamanı, hakikat zamanı; hakikat ve ilim zamanı olduğu içindir ki dirilik de öndedir. Çünkü günümüz ahkâmı diriliğin ahkâmıdır. Bundan 100-200 sene öncesine kadar ilim sıfatı çok haizdi, gelen kutuplarda ilim sıfatı haiz olduğu için insanlarda ilim çok açılıyordu, ilim baskın geliyordu ve halen baskın gelmeye devam ediyor. İnsanlar araştırmalarda ve arayışta, günümüzde ise en yüksek derecede sıfat ahkâm olarak kesilen sıfat dirilik sıfatıdır. İlim sıfatı üzerinden

diriliğe doğru taşınıyor insan, âlemi diriltmeye doğru gidiyor, insan bilerek veya bilmeyerek… Âlemi okumak çok basit, sıfatları bildikten sonra, Cenabı Allah'ın Esmalarını bildikten sonra, öne çıkan sıfatı gördükten sonra, zaten örtüşüyordur birbiriyle zorlama yapmanıza bile gerek yok, ilahi sıfatları biliyorsunuzdur, âlemdeki yürüyüşü görüyorsunuzdur, ilahi sıfatı orada okuyorsunuzdur, bundan ibaret…

Günümüzde ilim arayışları devam ediyor ama temelinde dirlik yatıyor, bu sebepten dolayıdır ki, insanlar diriliğin arayışında. Hakikati dirilikte bulursunuz çünkü… Hakikat bilirsiniz ama onu dirilikte bulursunuz, yaşantınızda bulursunuz, kendinizde bulursunuz, eylemlerinizde bulursunuz artık seslenişi başlamıştır. Mülkün şeytanından, Melekûtun şeytanından, Ceberudun şeytanından, Allah esirgesin. Birçok âlimin ilim düzeyindeki açıklamaları maneviyatla örtüştürmeye çalışmaları bilgilenmesi içindir ama sonuçta yapacakları tek şey, yeni şey her zaman insanı kendisine çevirmek, yaşamda hakkı bulmaya döndürmektir. İnsanları bizatihi yaşamın kendisinde bulursunuz, Hakkı başka yerde bulamazsın diyor…

Bilgiyi bıraktığın zaman… Çünkü bilgi somuttur, bilgi sizi sınırlar, yaşama taşımadığınız bilgi size sadece yüktür. Yaptığın yükü hazmet hani obezitede yersiniz, yersiniz de hareket etmezsiniz; bilgi de öyledir, edinir, edinir, edinir, yaşama çevirmezseniz, hazmedemezsiniz size yüktür, artık düşünemez hale getirir… Siz, örtüştüremediğiniz, sonuçlarını bulamadığınız, Hakka taşıyamadığınız, gerçekliğine taşıyamadığınız bilgi sizi âleme doğru yönlendirir, Haktan gaflete bıraktırır… Hangi ilim ayağınıza bağ oluyor; ilmini benliğe taşıyorsun, sadece onda kararlısın, illa böyle diyorsunuz, o sırada sizi gaflete bırakıyor, sizi faydasız kılıyor. Bir şey hakikate taşınmıyorsa ayağınıza bağdır. Alın sadece onunla yürüyün, sırtınızda yük yapmayın, sadece yürüyün, öğrenin, bilin onunla bakın ama sadece onunla kendinize varlık vermeyin. Araba sürmek gibi, araba sürmeyi öğrenirsin, oturduğun zaman sadece araba sürersin; düşüncelerin devam eder bunu gibi… Unutun gitsin, o sizde, melekenizdir iş görür artık. Öğrendiğiniz sizde bir melekenizi kuvvetlendirir, size yeni bir bakış açısı sunar, ne zamanki

koşullarımız müsait olursa o bakış açısı yine uyanır, öğrendiğiniz sizde yine uyanır ama siz kalkıp da ilminizle kendinize varlık verirsiniz önünüze alırsınız. Hazmettiğiniz bir şey değil önünüzde olan bir şey olur, o zaman yolda kalırsınız, aldığınızı hazmettin, onunla beraber yürüyün ve hiçbir zaman enaniyete taşımayın, taşıdığınız sizi yolda bırakacaktır ve imanınız size çelme takmasın. Ne olursa olsun, hakikate dair bir bilgi gelirse, araştırın, karşılaştırın, size ne kadar ağır gelirse gelsin kabul edin, onunla yürümeyi bilin. Aksi durumda hakikat yine kendini açar ama bizimle açmaz. Hakikate biz hizmetçi olmayız. Evet, beklentimiz olmasın ama gelen, gidende olursa da hiç yoksa bilerek, yaşayalım, bilmeden yaşam sizi cehenneme götürür, bilerek yaşam sizi Hakka, hakikate taşırır. Bildiğiniz size zevk verir, bildiğinizi zevkiyle yaşarsınız eğer yaşama taşırsanız zevk verir… Yaşama taşımadığınız size sıkıntı verir. Ç

oğu insan bilmiyorum, okuyor, okuyor, okuyor, felsefe kitapları, adama bir bakıyorum böyle bakıyor, anlayışsız, boş anlamsız, zevksiz… Okuduğunuzu yaşama çevirin, yaşamın kendisinde, kalplerin güzelliği ile bilmeye çalışın, Hakka taşıyın. İşte o zaman yaşantınızda zevkin pırıltılarını görürsün, her öğrendiğiniz bilgi, Hakka taşındığı zaman sizde, gerçeğe hakikate taşındığı zaman, sizde işte o zaman sizin yaşantınızda bilmenin zevki olur, birde onu yaşantınıza taşıdığınızı düşünün, tam cennet ala bir gönlünüz olur, ne mutlu size.

Sorusu olan var mı?

— *Cenabı Allah niye bize hastalıklar…*

Onun dersini geçen hafta gördük, bir kulumu seversem hastalıklarla paklarım diyor, fakirliliklerle, yoksulluklarla paklarım… Aslında basit bir şey bu, ilkesel olarak, musibetler dersek kişinin üzerinde potansiyelleri varsa deneyime dönsün diye bir, potansiyeli açığa çıksın iki, ondan deneyimlettiği şeyle de bilinçlenip yoluna devam etsin diye üç, birde, ateşli hastalıklar gibi özellikle hastalıklar çoğunun ateşli hastalıklar iki türlü taşır. Birincisi, vücudunuzdaki elektrik akışını kuvvetlendirir. Eğer kişi gerçekten iman dolu bir nefese de sahipse özellikle ateşli hastalıklarda, vücut ilişkilerindeki sinir sistemi ilişkiler çok

kuvvetlenmeye başlar, hızlanır, o sırada birçok loplarda açılabilir, kullanmadığı beyin lopları varsa onların açılmasına sebebiyet verir. Buna örnek olarak 3–4 yaşına kadar zor konuşan çocuklar, küçük bir ateşli hastalıktan sonra konuşmaya başlarlar, bir ateşli hastalık geçirir ondan sonra tıpış, tıpış konuşur, ondan sonra tutana aşk olsun. Yani her ne veriyorsa sizi bir şeye taşımak için veriyor, ya bir meleke, ya sabırla beraber dayanaklığa, tecrübe edinmenize… Eğer musibetler olmasa tecrübeniz olmaz, potansiyelleriniz açığa çıkmaz, kuvvetlenemezsiniz, Hakka kendinizi taşıyamazsınız imkân yok.

Bazıları yolun başında imtihan diyor; bunun için. Yolun sonuna doğru zevk oluyor, musibetler zevkiniz olur; neye taşıdığınızı görürseniz… Ya Rabbi daha yok mu dersiniz. Ama talep etmemek lazım, çünkü öyle bir yaşamın içindeyiz, hayatın kendisi mücadele, bu mücadelenin içinde eğer daha fazla ekstradan bir bela istiyorsak, musibet istiyorsanız problemli bir durum var demektir. Kaldıramayacağınız şeyi istememek lazım, Hakka bırakmak lazım, veriyorsa da amenna… Geldiği zaman amenna demesini bilmek lazım, razı olmak lazım, onu aşmak için çaba göstermek lazım ama vermemişse de yolunuza devam etmek lazım, verdiği zamanda niye verdin dememek lazım, isyan bayrağını da çekmemek lazım, selamünaleyküm hastalıklardan yana dertliyiz Allah şifa ihsan etsin. Gelecek hafta son iki paragraf, ondan sonra Allah Kerim.

22. 12. 2013 – Gavsiye Risalesi Okumaları
Halil İbrahim GENÇ

Bu kitapta haftalardan beri konuştuğumuz Allah, insan, insanla Allah arasındaki yakinlik ve yakinlikte gerekli olan şeyler. Ve gördüğümüz o ki cennet, cehennem, ibadet dediğimiz her şey Allah'a araç olan şeyler. Araçlarla Hakk'a nasıl varmamız gerektiği, Allah'a vardıktan sonra araçları nasıl kullanmamız gerektiği üzerine vurgularda bulunuyor. Onun için de Cenab-ı Hak buyuruyor ki "Zatıma varana kadar hileme aldanmasın kulum" Burada konuşulan ilke Cenab-ı Hakk, zatın o'na yakinlik doğrultusunda konuşuyor. Yani ne söylüyorsa bu kitapta zatında mı? Zatına göre yakinlikten bahsediyor.

Bu sebepten dolayı geçen hafta anasız, babasız, evlatsız kalmadan bahsetmiştik.

Şimdi sıfatları itibarıyla aile Cenab-ı Hakk'ın hem rububiyet hem de ulûhiyet tecellileri mahâlidir. Rab, mürebbi, baba, azamet sıfatı itibarıyla; istisnalar kaideyi bozmaz genelde bu şekildedir. Aile ulvi sıfatların en yüksek derecede insanda göründüğü mahaldir. Ve bu bağlamda baktığınız zaman öyle bir şey söylüyor ki sıfatlarına dahi aşkın gelinmesi isteniyor. Yani sıfatlarda takılı değil. Sıfatlarına aşkın olan varlığa yetişmemiz isteniyor. O da Allah! Yani tavırlarına değil, tavırda bulunana yetişmemiz isteniyor. Evet, bağlantılarımız itibarıyla hüviyet bulmak için aidiyetler şarttır, sahiplenmeler şarttır. Aidiyetler ve sahiplenmeler bizi hüviyet sahibi yapar. Ama yaptığımız sohbetlerin tamamında vurgulanan şey genelde nasıl bir hüviyet kazanmamız gerektiğiyle de alâkadardır. Bu noktada aidiyetlerimiz kendi dışımızda olan nesnelerimiz değil, hüviyetimizi kendi dışımızda bularak değil, kendi öz varlığımız itibarıyla bulmamız ve onunla beraber onun tavırlarıyla beraber hüviyet kazanmamız konusunda duruyorduk genelde ve bu bağlamda hüviyeti Hakk'lığa doğru bir taşınma oluyordu

sohbetlerimizde.

Yani benliğiniz Hakk'ın benliğine dönecek, sıfatlarınız Hakk'ın sıfatı, fiilleriniz Hakk'ın fiili, zatınız Hakk'ın zatına dönecek. Bu mertebeye 'Hüviyeti Hak' derler demiştik. Eski dille de söylenirse takdiri ilahi 'ferdi hikmet' dedikleri şeydir. Kişinin kendi ferdiyeti üzerinden Cenab-ı Hakk'ın hüviyetini bulur. Zaten bazı erenlerde hakikat O ise kimin varlığı söz konusu; varlık olarak kimsenin varlığı söz konusu değildir. Ama vücut mertebesinin tecellileri ve mevcudat mertebelerinin tecellilerinde farklılıklar arz eder. Yani insandan bahsedebilirsiniz, melekten bahsedebilirsiniz ama varlık itibarıyla şahıs düzeyinde tek bir varlık vardır. O'nun tavırları itibarıyla çeşitlilikleri vardır. Tavırlarının tavırları vücut tavırlarıdır.

Tavırlar ki bunlara 'esmalar' denilir. Hani Rahmaniyet in vücuda gelişi, Vedud'un vücuda gelişi; yani sevgi, sevginin vücuda gelişi. Düşünün, şöyle bir nur deryası düşünün. O nur deryasında bir kıpırdama oluyor, o nur deryasının kendisinde bir aydınlık düşünün ama nur deryasını ve orada sevgiyi hissedin; sevgiye biçim veriyor. İşte o sevgiye biçim verdiği anda bir alanı vardır o sevginin, o sevgi taşmasının; eskiden coşkunluk derlerdi. Coşma, sudura gelmek, zuhura gelmek derlerdi; o Allah'ın bir tavrıdır. O nurun bir tavrıdır. Cenabı Hak bu sebepten diyor ki takdiri ilahi 'Allah yerlerin ve göklerin nurudur ve biz diyor melekleri nurdan yarattık'. Şimdi ayetleri bu şekilde birbirine bağlarsanız çok anlamlı olur. Allah; yerlerin, göklerin nurudur. Nurunun misalini bile veriyor; "İnci tanesine benzer" diyor.

Melekleri ise nurdan yarattım, diyor. Yani kendi varlığından yarattığını bizatihi zikrediyor. Kendisi nur, ama her tavır hangi alanı var ediyorsa, hangi alanı kaplıyorsa, hangi alan düzeyinde varsa, yoğunluğuna göre de bir melek hükmü, kuvvet hükmü taşır. Ve Allah'ı azimüşşan en güzel biçim verendir ki o kuvvetine en güzel şekilde biçim verir. Bu bağlamda melekler âlemi nurdan yaratılmıştır. Varlıkların âlemidir. Ve yaptıkları işler bu âleme rahmeti olur.

Bu kitapta anlatılan şey Cenab-ı Hakk'a yakinlik doğrultusunda

kullanılınacak vasıtaları ilke edinmemek ama vasıtaların hepsini kullanarak da Cenab-ı Hakk'a yakin gelmek. Cennet, cehennem musibetler, taatımız, isyanlarımız, masiyetlerimiz, yani her şey tecrübe edinmemizin bir gerekliliği olarak vurgulanıyor. Tecrübelerden sonra Hakk'ın aslına varmamız gerektiğinin bilincine edinmeye çalışmıştık. Hakk'a vardıktan sonra ise hüvviyeti Hakk'tır o kişi. Kimlerdir, herkeste olan bir şeydir de şuuruna ermekten bahsediyoruz bu noktada.

Bir kişi Hakk'ın şuuruna varırsa zaten O'nun olduğunu bilir. Onun için tevhid dediğimiz biri bir ile bir etmek değildir. Bir olanı her şeyde seyran etmektir. Sebeplere aşkın olan, bir olanı, şahıs düzeyinde bir olanı seyran etmektir. Her şeyi hak görmek değil, her şeyi birbiriyle toplayıp Haktır demek değil; her şeyde hakkı görebilmek… Esmalarıyla, tavırlarıyla, ayetleriyle görebilmek ve her şeyin üzerinde sebepleri aşkın olanı müşahede edebilmektir.

Böylesi bir tevhid seyri zaten Kur'an ın temelinde, zemininde yatar. "Sen atan İbrahim gibi ol" diyor. İbrahim'e bakıyoruz fıtratın gereği olan hak dinini gösteriyor. Fıtratının gereğinde hakkı buluyor ve fıtratın gereği itibarıyla Allah'ı azimüşşana yol tutuyor. Ama aynı zamanda hikmetin ve düşüncenin de kutuplarından olan bir peygamberdir ki güneş Rabbim'dir; ay Rabbim'dir, yıldızlar Rabbim'dir dediği halde sürekliliği görmediği için sonunda onların Rab olmadığını söylüyor. Süreklilik ilkesi ile bakıyor. "Ben batanları sevmem" diyor sürekliliği olmadığının söylevidir bu. "Ssen fani olandan yüzünü çevir" manasına da gelebilecek noktada bir ayeti zikredersek "Baki olan Allah'ın veçhine yönel" Sürekliliği olan, daim olan, mutlak olanın veçhine yönel.

Bu noktada sürekliliği olmayandan kendini kurtarıyor ve Cenab-ı Hakkın anlayışına kendini taşıyan bir kişiden bahsediyoruz. Ama sonuçta kalkıp da Bütün kâinat Allah'tır da demiyor. Güneş değil, yıldız değil, ay değil; o zaman toplamı Allah'tır a gitmiyor. Tevhit böyle bir şey… Yani şekerle sütü karıştırdınız ayır ayırabilirsen. Bütünden hiç bir şeyi ayırt edemezsiniz, ayrışmazlar; bir şey yok olur, yeni bir şey surete gelir; ayrışmadan. Ayrışma noktasında kastettiğim suretleri itibarıyla farkındalık arz ederler. Ama hiçbir şekilde onun varlığını kendisinden

ayrıştıramazsın. Güneşi güneşlikten ayrıştıramazsın, evet farklılığı noktasından âlemden zihnimiz itibarıyla önümüzde bir ayrıştırma olur ama bütünden hiçbir şey ayrışmaz. Hangi noktada ayırt edilmez noktasında değil. Ayrışmaz noktasında, bakın ayırt edilmek ayrı bir şey; zihnin önünde ayırt edersiniz onun farklılıklarını. Ama ayrıştıramazsınız. Çünkü her şey bütûnda olanın –özne olan cevher, Zat'ın- kendisiyle vardır ve bütünün kendisiyle anlam kazanır.

Yani biz her şeyi dünya da yaşıyorsak dünya ile varızdır. Bitkisiyle havasıyla ekosistemin kendisiyle varızdır. Ama temelinde iş gören Hakk'tır. Şimdi burada söylemek istediğim; nasıl olsa bütünün kendisiyle her şey var, o zaman bütünün kendisidir; değil. Kâinatın kendisidir demiyorum "benim Rabbim güneşi doğudan yükseltiyor –bütünde değil, bütûnda olan güneşi yükseltmektedir-, sen de batıdan yükseltir misin?" Yani ona, kâinata aşkın olanı kastediyor. Ona Rab olanı, ona mürebbi olanı, ona muhit olanı zikrediyor orada. Onun üzerinde iş görenden, çünkü aşkınsallık iş görmeyle alakadar bir şeydir. İnsanın bedeninde aşkınsallığı nerede görülür? Eyleminizde görünür. İnsan beden varlığı değildir demiştik, insan mana varlığıdır. İlahi sır nedeni ile ilahi sıfatları yaşamak için varolmuştur. İlahi sıfatları yaşadığı zaman insan, insan olur. Ve insan olmuş bitmiş bir şey değil onun için.

Beşeriyetimiz olmuş bitmiş bir şeydir. Aynen onunda kendine ait bir süreci vardır. Doğum, yaşlanma süreci ve ölüm, büyüme süreci yaşlanma süreci ve ölüm. Ama insan beşeri noktada var olmuş bir şey değil. Sürecin kendisinde esmaları yaşadıkça, ilahi tavırları yaşadıkça yani nedenini yaşadıkça insan insandır. Bir varlık nedenini yaşadığı sürece hürdür demiştik. Ve Allah ile hürlüğünü bulur o noktada.

Cenab-ı Hakk'ın bir âdeti vardır. Bir şeyi neyde sonlandırırsa onunla yine yürütür devam ettirir; bizi dünyada sonlandırıyor ve dünyada başlatıyor yine yürütmemize. Hem zihnimiz hem duygularımız hem iradelerimiz dünyada başlar ama sonuçta dünyayı da bırakarak gel diyor bana. Ama bu bırakılış dünyadan çıkıp gitmeyle alakadar değil, şu gönlünüzden çıkartmayla alakadar. Dünya ile kendinize hüvviyet vermemeniz, dünyaya verdiğiniz değerlerle kendinize bağımlılık vermemeniz ile ilgili.

Aidiyetlerinizi dünya temeliyle yapmamanız demek. Onun için size iyiliği, doğruluğu tavsiye ediyor ve iyilik, doğrulukta imanla olabilecek bir şey.

İman temelli yapılmış iyilik doğruluk yani Allah için yapılan şeyler sizi hüviyeti Hakk'a taşır. Eyleminizde hakkı görürsünüz. Allah size batındır ama sizin eylemlerinizde zahir olur. "Yeryüzüne halife yaratacağım" demiş. Allah size batındır, eylemlerinizde zahir olur; Ayn-el yakin…

Güneşi yükselten işinde farkındalık olur. Her işi O'nun yaptığı bilincine gelirseniz O'na hayret edersiniz.

Bütün o cansız dediğimiz her şeyde aslında bir canlılık vardır; Hakk'ın canıyla var oldukları için… O mineraller dediğimiz şeyler ile beslene beslene anne, anne karnında var olan bir zigot 9 ay 10 gün sonra büyük bir mucize ile kâinatın artık biçim aldığı bir şey. Ama hayata geldiği zamanda söz ile var olmaya başlar. Gönlü var edilmeye başlar söz ile Ahmet Mehmet ne diyorlarsa artık.

Soğuk sıcak dünya ile var olmaya başlayan, söz ile var olmaya başlayan, o süreç içerisinde anne babanın değerleri ile de aidiyetleriyle de beraber hüviyet kazanmaya başlayan insan… Hz. Resulullah'ın bir hadisi vardır 'Her insan mümin doğar' diyor.

1) Varlığından emin bir varlık olarak doğan; ahlakı ve fıtratı gereği

2) Allah'ın varlığından emin doğan. Kendi yaratıcısını bebek tanır. Sizdeki hakkı bilir.

Ama sonradan edindiğiniz şeyler, O'na örtünmenizi getirir. Bu da Hakk'a varmamızın bir aracıdır çünkü örtünmezsek hak diyemeyiz. Sadece kendisi olmuş olsaydı zaten hak diyecek kimse yoktu demektir. Örtünmek bundan dolayı zorunludur. Bilinmeyi istedim diyor, düşünün ki mutlak bir varlık var, mutlak varlık kendisinin bilinmesini istiyor. Yanında kimse yok; "Habibim seslendim; sesimi duyan olmadı; baktım gördüğüm olmadı." Allah var idi, yanında da kimse yok idi.

Ama bu örtünmeyi bazı insanlar yanlış anlıyor. Zannediyor ki Cenabı Hak yaratmaya başladığı zaman yani örtüleri perdeleri var etmeye başladığı zaman, halık sıfatıyla tecelli etmeye başladığı zaman kendisi de

örtünüyor. Eğer Hakk örtünmüş olsaydı şu anda burada hiç kimse konuşamazdı, bir ağacın var oluşundan bile bahsedemezsiniz. Nurun kendisi her şeye biçim verendir. Eğer şuurunda bir yitirme olmuş olsa onda, zatından bir şey yitirmiş olsa bir ağacın görünüşü dahi ortaya çıkamaz. Göremezsiniz; ne biçimsellik, ne idrak düzeyinde hiçbir şey var olamaz. Onun için diyor ya "Musa beni uyku uyuklama tutmaz" Seni uyku uyuklama tutar mı demek sen kendinden geçer misin, Kendini yitirir misin, Sen örtünür müsün demektir. "Beni uyku uyuklama tutsaydı sen karşımda olamazdın" Yani varoluşun olamazdı. Bilinçsiz bir varlığın sonucu mudur bu kadar eser, bu kadar yapı, bu kadar işlevsellik ve bir program doğrultusunda işleyiş.

Allah'ın lütfu ihsanı ile örtünmek Hakkı bilmek içindir.

"Ben gizli bir hazineydim bilinmeyi istedim ve Âdem'i yarattım." Kendi sıfatlarıyla donatmış ama kendisine örtülü bir varlık. Ve kendisine verdiği iman ile kendisini araştıran bir varlık yapıyor. Kendisine çeviriyor. Ve yürüyüş iki türlüdür.

1. Hususi yürüyüş iman ile olan yürüyüştür. Buna rahim dairesine giriş denir.
2. Rahman dairesindeki yürüyüştür ki insanoğlunun hüviyetleri gereğidir.

Birisi nedenini dışarıda hüviyetini dışarıda olan şeyler ile inşa etmiştir. Nefsiyle beraber hevaları ve hevesleriyle inşa etmiştir. Ki "En çürük ev örümceğin evidir bilir misiniz" diyor. En çürük ev: yıkılası ev… Değerleri, nefisleri, arzularıyla, hevaları ve hevesleriyle inşa edilmiş bir bilinç evi düşünün ve sonuçta her zaman hüsrana uğrayan bir evdir o; yıkılır. Ama iman ile inşa edilmiş bir bilinç, kelamı haktan almış bir bilinç, yıkılası bir yer değildir, ilkeseldir.

Allah'ın sabır sıfatını geçen gün bir kardeşim sormuştu. Sabır sıfatını düşündüğüm zaman Allah'ta boşa düşüyor demişti. Yani Allah nasıl sabırlı olur? Zaten ebedi ve ahirini biliyor ve sonuçlandırıyor. Nasıl o zaman sabırlı olur yani sabır sıfatı ona haiz midir i soruyor. Sabır sıfatını

bu şekilde düşündüğümüz zaman içeriği doldurmayız. Biz sabır sıfatını kendimiz gibi anlıyoruz. Hani başımıza bir şey geldi, aynı anda tavır sergiliyoruz noktasında algılıyoruz. Ama sabrın altında yatan şey tutarlılıktır. Yani sabır sıfatındaki ilke tutarlılıktır. Cenab-ı Hakk yaptığı her şeye karşı ilkesel davranışıyla tutarlılığını arz eder. Yani bir kişi yanlış yapıyorsa bir ateist ya da küfür ehli olsun, ona cevap vermemesi O'nun başka sıfatlarının tutarlılığından kaynaklanır. Bunu kendinize uygulayın. Başınıza musibet geliyor aynı anda tavır sergiliyorsun, tavır sergileme sabırlı olmadığınız anlamına gelir, değil mi? Yani musibetin karşısında size bir şey yapmış olanın karşısında duramadınız aynı anda öfkelendiniz. Kendi karakterinizden taviz verdiniz. Nedeninizden, kendi öz varlığınızdan taviz verdiniz. Tutarlılığınız olmadı; ikrarınızda durmadığınız anlamına gelir. Çünkü sabır demek tutarlılık demektir. Bir insan ilkesel yaşantısında -ilkesel bir programı var, yaşantısının bir programı var- onda tutarlıysa sabırlıdır. Başına ne gelirse gelsin ilkesinden taviz vermeyen. Onun için geçen haftaki sohbet mücadele ruhunu yitirmemekle alakadardı. Kişi mücadele ruhunu yitirmemeli. Eğer mücadele ruhunu yitirirse ilkesinden taviz vermiş olur. O zaman sabır sıfatını yaşamaz. Onun için mücadele ruhunu yitirmemek demek sabırlısınız anlamındadır. Tutarlısınız anlamındadır.

Karakterinizde tutarlı, ilişkilerinizde uyumlu olduğunuz sürece Cenab-ı Resul'ün ahlakına doğru gidilir. Ki Cenab-ı Hakk'ın da ahlakına doğru gidilir. Kur'an-ı azimüşşan da 'insanın çalıştığından başka bir şey yoktur' diyor. Yani mücadelesinden başka bir şey yoktur. Her mücadelenizin sonucunda sonucu ne ise, mücadelenizin ilkesi ne ise Allah-u azimüşşan size onu verir. Yani niyetiniz…

Mesela tesbihat çekiyorsunuz. Niyetiniz çocuğunuzun işlemesi, eğer gerçekten iman dolu bir nefes ile çekiliyorsa verir. Namazınızı kılıyorsunuz, cennet-cehennem. Bak niyetiniz cennet. Veya birine yardım ediyorsunuz. Filancalar desin ki diye.

Dinde niyet Allah içindir. Allah için yapılan ibadettir, diğerlerinin hepsi yok hükmündedir. Riyakârların eli bomboştur diyor. "O başa kalkanlar yok mu, elleri bomboştur" diyor. Allah için olmayan bir şey Allah

tarafından kabul görmüyor.

Allah için yaptığınız şeyin sonucu ise Allah tarafından mükâfatlandırılıyor ki eskiden mükâfat denilen şey sevap diye karşılık olarak görüyorduk. Sevap, mükâfat. Bunun karşılığı ise ihsandır. Yani Cenab-ı Hakk'ın yakinliğidir. İlahi sıfatlarla olan yakinliktir. Ve bir kişi mücadelesine devam ederse, ilkesel olan mücadelesine devam ederse niyetine erer. Mücadele de biz en güzel örnek İbrahim as. dır. Başına ne gelirse gelsin haktan bir gün dahi taviz vermemiş. Ailesini bırakıyor; anasız babasız kalıyor. Evladını, yurdunu, halkının düşüncelerini bırakabiliyor. Değerler, aidiyetler ne varsa aynı anda kesip atabiliyor.

Burada ilke önemli… Belki İbrahim halkına göre kâfir idi. Ama İbrahim'in sonucunda edindiği hakikat bilgisine göre ise kavmi kâfir olmuş idi. Yani örtülü idi. Hakikate örtülüydü. Bakın şeriat umumidir. Herkes için zorunlu bir şeydir. Tarikat ferdidir. Herkesin kendi gönlü ile alakadardır. Evet, cemaat noktasında da tarikatın yürütürlülüğü vardır, ortak hareket ederler. Ama herkes tarikini kendi yolunda, yaşamında bulur. Kendi yürüyüşünde Hak ile olan samimiyetinde bulur. Hakka olan niyetlerinde bulur.

Onun için tarikat nafile ibadet yoludur. Şeriat dediğimiz hukuktur; Cenab-ı Hakk'ın hukuku. Âlemde hangi hukuk üzeri yaşayacağınızı bulur. Haklar üzeri yaşamak. Ve bunun da insandaki karşılığının temeli vicdandır. Bir insanın vicdanı varsa şeriatı vardır. Vicdanı yoksa şeriatı yoktur.

Vicdanın iki vehçesi vardır.

1. Allah'ın hakikatine iman etmek
2. Allah'ın her şeyde tecelli ettiğinin bilinciyle herkesin hakkına riayet edebilmek

Allah'ın hakikatine iman ettikten sonra her şeyde O'nun tecelli ettiği şuuruyla herkesin hakkına, kendi hakkını ezmeden, kendi iradeni ezmeden riayet edebilmek; gözleyebilmek; ona göre yaşayabilmek…

Şeriat umumidir, tarikat ferdidir. Hakikat umumidir ve evrenseldir.

Cenab-ı Hakk'ın varlığı herkes için geçerli bir şey. Onun tavırları herkes için geçerli bir şey; rahmaniyet dairesinden bakın. İbrahim as. rahimiyet noktasındaki hakikati ile hareket ediyor ve Mecusi'nin birisi sofrasına konuk oluyor; Allah'ın ismiyle yemeğe başlamadığı için yemeği önünden alıyor. Mecusi'nin gönlüne dokunuyor ve gidiyor. Cenabı Hak sesleniyor senelerden beri bana küfür eder lakin ben rahmanım, onun rızkını kesmedim. Sen benim ismimi zikretmedi diye mi rızkını kestin? Yani ben senin elinden yine rızkımı verecektim diyor orada. Ve gidiyor kendisinden özür diliyor ve o kişinin Müslim olmasına sebebiyet veriyor. Şimdi buradaki onların arasındaki ilişki bize derstir ama Rabbim'in söylediği o söz bizim için konumuz adına önemli. Cenab-ı Hakk'ın Rahmaniyet'i herkes için. O Yahudi'nin de Allah'ı, benim de Allah'ım, ağacın da Allah'ı, kedinin de Allah'ı. Onun için diyor "Ey yerdekiler, yerdekilere merhamet edin ki göktekiler de size merhamet etsin" Göktekiler dediğimiz de asıllar âlemi dediğimiz melekler âlemi. Melekler de size merhamet etsin size rahmet okusun. Hakikat umumidir ve evrenseldir. Umumi demek bile hatadır bu noktada. Ama marifet ferdidir; hakikati tarikiniz sonucunda içselleştirmeniz ile olur.

Hakikat dediğimiz "Allah'ın ahlakı ile ahlaklanınız sıfatları ile sıfatlanınız." Ne kadar Allah'ın ahlakı ile ahlaklanılır, sıfatları ile sıfatlanılır, yaşantınızda gösteriyorsunuz hakkaniyet üzeri -yani yaşantınızda şeriat, özünüzde hakikat üzerisiniz- haklar üzeri yaşıyorsunuzdur. Ve kendi fıtratınızın gereğinde hareket ederek Rabb'ül âlemini eylemlerinizde gösteriyorsunuz, izhar ediyorsunuz. Yani halifetullah sıfatına layık oluyorsunuz. Yani insan oluyorsunuz.

Ama fıtratınız gereğinde tam yaşamaya başladığınız zaman insan-ı kâmilsinizdir. Onun için her insan esmayı hassına yani kendi üzerindeki ismi azama vardığı zaman insanı kâmildir. Onun için insan sonuçta ortaya çıkan, kemalâtını bulduğu, meyvesini verdiği zaman ortaya çıkandır. Meyvesi ise ilahi sıfatları yaşamasıdır.

"Biz buraya insan olmaya geldik." Evet, insan olmaya geldik. Çünkü varlık mertebelerinin en kâmil sonucu insandır. Ama insan dedim, beşer demiyoruz… İnsanlığımızda Hakkı yaşamaya geldik, Hakk'ı bilmeye

geldik, Hak ile tanışmaya geldik. Ama insan mertebesinde Hak ile tanışmaya geldik. Çünkü kedi de Allah'ını biliyor. Her varlık Hakkı zikrediyor, diyor zaten resulullah ve Kur'anı azimüşşan. "Bilerek veya hatta bilmeyerek secdededirler." Ve kendileri hali, ihsanınca zikirdedirler. Hem bir ilahi sıfatın yaşantısı gereği zikirdedirler hem de Allah'ın kendilerine formları gereği verdiği şeyler ne ise –şuur, akıl, bilinç- bilinçleri gereği bilinçli olmanın hakikati üzerinde Cenab-ı Hakk'ı zikirdedirler.

Bunlara evliyullahın bizatihi şahit oldukları vakalar vardır. Hz. Davut sormuş veliyullah ve emrullah olarak; bu kırmızı bit böceğinin ne işi var; yani marifeti nedir ki Rabbim yaratmış? Aynı anda bir dile geliyor diyor ki 'ya Davut, biz geceleri böyle bir zikir yaparız, gündüz ise böyle bir zikir yaparız, artan zamanımızda yani gıdayı aldıktan sonra eğer senin bildiğin başka bir şey varsa onu da zikredelim' diyor.

Her varlık kendi hali ve şuuru kadar, ne kadar Cenab-ı Hakk'tan bilinçliyse o kadar zikirdedir. Hem özü itibarıyla, hem eylemleri itibarıyla… Çünkü her varlık eylemi itibarıyla Cenab-ı Hakk'ın eylemine gebedir, hamildir, hangi sıfatı gereği hamil ise o sıfatı göstermek zorundadır. Onun için bizler sebepler dairesini okumak yerine ne zaman Hakk'ı okumaya başlarız "oku yaradan Rabbinin adıyla oku" yani senin üzerinde hangi sıfat üzeri tecelli ediyorsa o sıfatın gereği okursun. Çünkü burada emri ilahi var yani cebbariyet var, Cebbariyet demek zorunluluk demektir. Allah'ın cebbar esması zorunluluğa, yasaya karşılık gelir. Biraz önce sabır esması tutarlılığa karşılık gelir dediğimiz gibi. Eğer cebbariyetten bahsediyorsanız; Allah cebbar, yukarıda duruyor, cebren işlerini görüyor; değil. Yasa sahibi, hukuk sahibi "Yer, gök adalet üzeri durur" diyor; Allah cebbardır demektir bu.

Burada Cebbarlık iki noktadadır 1. Sıfatları gereği cebbardır 2. Sünnetullahı gereği cebbardır. Yani âlemde fizikten, biyolojiden, kimyadan bir yasa konuşuyorsanız Allah'ın cebbariyetini, âlemdeki karşılığını dile getiriyorsunuz. Esması cebbardır çünkü.

Ama Allah Hayy'dır, ilkeler gereği düşünüyorsanız Allah Hayy'dır. Allah

Rahman'dır, Rahim'dir diyorsanız onlar da Cebbariyet'in gereğidir ve her varlık bu sebepten dolayı Cenab-ı Hakk'ın sıfatlarını yaşar. Ama sünnetullah dairesinde ahlakını yaşar, bilerek ve ya bilmeyerek. "Herkes bilerek ya da bilmeyerek secdededir" diyor. "Biz onları alınlarından yakalamışız, başıboş olduklarını mı zannediyorlar." Yani her şey bir hikmet üzeridir. "Biz oyun olsun diye de yaratmadık" diyor zaten. Oyun olsun diye de yaratmadık; oyun edinseydik kendi kapımızda edinirdik zaten diyor. Bir eğlence, bir oyun değil; hikmet üzeri varoluş. Zaten hikmetten bahsediyorsanız ne tesadüften, ne yanlıştan, ne de hatalı, kusurlu bir durumdan bahsedebilirsiniz.

Dinin temeli hüsnü zandır. Hüsnü zan ile oradaki hikmeti ararsınız. Şu şöyle yaptı, bu böyle yaptı, o öyle dedi, bu böyle dedi... Oradaki işi analiz eder, hikmetine vakıf olursunuz. Düşünürsünüz, "hak sahipleri için ibretler verdik" diyor. Çünkü "akletmez misiniz?" diyor çünkü. "Oku yaradan Rabbinin adıyla oku" ayetinin farklı bir söylevidir akletmek. Akletmez misiniz demek; okumaz mısınız demektir. Oku emriyle yaratılmışsınızdır yani cebren. Doğar doğmaz aynı anda okuyorsunuz. Aynı anda toprağı havayı suyu formlarıyla okuyorsunuz. Sonra onları nitelik ve niceliklerine göre okumaya başlıyorsunuz, dilde onları işaretleyerek… Dil ile onları bilincinize taşıyarak, hıfz ederek bu sefer onları düşüncenizde okumaya başlıyorsunuz. Onun için diyor "Allah evvela Kur'anı öğretti. Sonra insanı halk etti." Buradaki Kur'an dan kastı kitabı mübin olan Kur'an dır. İnsan doğar doğmaz okur çünkü. Kur'anı öğrenir. Ondan sonra dil ile ilkeler ile insan olmaya devinir. Rahman evvela Kur'anı öğretti. Sonra insanı yarattı diyor. Bu çok önemli bir ayettir bu bağlamda. Doğar doğmaz okuyoruz, her şeyi formuyla görüyoruz, her şeyi formuyla okumaya başlıyoruz. Kabul görüyor bizde ve o kabul görüşler bizim okuyuşumuzdur. Fıtratımızın gereğinde hangi esma baskınsa ona göre okuyoruz. Kimin de celal kiminde... Kiminde adalet sıfatıyla okuyuş vardır kimisi ise takdiri ilahi Allah'ın hesap sıfatı ile mühendisliği... Oradaki ilişkileri hesabına kitabına göre bilimsel olarak okumaya çalışır.

Kimisi sabır sıfatıyla her şeyi okumaya çalışır ve kendinde tutarlılık arz

etmeye çalışır. Bir şey öğrenmek istiyordur bir şey yapmak istiyordur ve o onu yapmak için de sabır ile okuyordur her şeyi. Kişinin meşrebi, mizacı, hangi esması galipse üzerinden okur. Buna eskiler güzel de söylerler "burcu," yıldızlarla alakalı olarak değil de özünde olan bir burç, tavır, üzerindeki ismi azamı ne ise… O baskın olan sıfatıyla okur ve bu bir zorunluluktur. Bu zorunluluk üzerinden Hakk'ı bulur kişi. Tasavvuftayken kardeşlerimden bir tanesi sormuştu; ismi azamımızı nasıl bileceğiz? Yani esma-ı hasımızı nasıl bileceğiz? Seyri seferde zaten herkes ismi azamına göre yaşıyordur. Her varlık ismi azamının gereğine yaşıyordur.

Yani Allah hangi esmasının hakkı için yarattıysa o esmasının hakkı veya sıfatının hakkı veya ayetinin hakkı üzeri yaşıyordur. Sadece arınma süreci dediğimiz; duygulardan, zanlardan, düşüncelerden -zanlı düşünceler; Hakk'a gayrı tutan yansımalar- duygulanımlar, içgüdüler, nefislerimiz, heveslerimiz, beklentilerimiz, dünya ile olan bağlantılarımız ne kadar çok arınıyorsa o arınmanın sonucunda esma-ı hasımızı tam bir şekilde ortaya çıkartırız. Ve esma-ı hasımız doğrultusunda yaşarız, yaşamaya devam ederiz ama bilincine ereriz. Benim esmam buymuş. Bunu da ya kulağınıza üflerler, gecenin bir yarısı birisi seslenir, ya ruhaninin biri gelir, hafi –gizli- den bir ses gelir, ya bir melek söyler, ya bir peygamber söyler. O peygamber ile alakadar olduğunuz bir tarafınız olduğunuz içindir; filancanın kademi altında dedikleri bir şey… Ve siz esma-ı hasınızı öğrenmiş olursunuz. Aslında Allah'ın hangi tavrıyla hükmü hüviyet bulduğunuzu öğrenmiş olursunuz.

O sıfatın gereği o esmanın gereği hüviyeti Hakk olduğunun bilincine gelirsiniz. Allah'ın o sıfatı gereği o esması gereği o ayeti gereği kişilik bulmuşsunuzdur veya yaşıyorsunuzdur. Yaşadıkça, Hakk'ın ilahi sıfatlarını yaşadıkça insan olursunuz. İsmi azamınızı da bulup, ona göre yaşıyorsanız ve bütün esmalarınız ona göre biçimleniyorsa Cenab-ı Hakk'ın sıfatları biçimleniyorsa işte insanı kâmilsiniz. Ama sıfatınızın insanı kâmilsiniz. Sizin gibi nice insan-ı kâmil olmuş da olur. Yani zannetmeyin ki o sırada sadece siz varsınız. Sizin gibi nicesi gezer.

Mücadele ruhunuzu yani sabrınızı yitirdiğiniz anda ilahi sıfatların üzerinizdeki tecellisini yaşamanıza imkân yok. Bakın âlim esmasına

varacaksınız âlim esmasına varmak için düşünce şart. Düşün düşünebilirsen. Düşünce de en zor işlerden bir şeydir. Emin olun normalde çalışmaktan daha zordur. İlkeye göre düşünmek, bağdaşlar kurmak, çıkmaz sokaklara girip onları aşabilmek, kolay bir şey değil. Ne kadar bilginiz varsa malzemeniz varsa o kadar çok noktada düşünebilme kabiliyetiniz olur. Ama bildikleriniz ayağınıza bağ olursa!

İlminiz de ayağınıza pranga olmasın, her şey bir araçtır noktasında.

İman nasıl bir şeydir ki ayağında pranga olmamış. Yani bir makamda bırakmamış olur. Bir mertebede bırakmamış olur. Her gelen şeye inat etmemiş evet bu böyleyse böyledir. Zaten Kur'anı azimüşşanda onun için güzel bir şey söyler. "Gözü şaşmadı, gönlüde kaymadı" gibi. Gözü ile gördüğünü kalbi ile yalanlamadı gibi. Çünkü iman ön kabuldür. İman emin olmaktır. Tecellide şahitseniz eğer aynı anda ondan emin olmaktır. Şüphe gelmez orada size. Allah'ı gördünüz şüpheleniyorsunuz Allah olabilir mi? Farz edin. Allah'ı görürseniz Allah'tan şüpheniz olmaz. Ama Allah'ı her görüş bir sıfatı gereğidir. Kâh duanıza icabet eder, mucip esmasıyla şahit olursunuz; kâh yediğiniz yemek sofranızda, er rezzak olarak şükretmiş olursunuz; kâh başınıza bir olay gelmiştir ki o gelenin sonucunda adalet tecelli eder, Rabbinize adalet sıfatında müşahede etmiş olursunuz. Ama şu şöyle yaptı, bu böyle yaptı, a ben dua etmiştim, kabul olmadı, filanca verdi bana, Allah vermedi, değil.

Güzel bir hikâye vardır. Hani derler ya kadının birisi şeyhin birisine hediye götürüyor. Methini duymuş, efendi Hazretleri diyor ki "Kadın, ben Allah'tan gayrısından bir şey almam" Kadın da "Efendi, senin için iki gözlü demişlerdi, meğerse tek gözlüymüşsün. Bizden veren de Hak değil midir sana?" Bakın sebebe bakarsan kadın veriyor. Ama gönlüne düşmüş bir hediye veriyor. Hakikatine bakarsan Vedut olan derler.

Allah tecellilerde kendini izhar etmez, görünüşe taşımaz; tecelliler kendini gösterir. Yani güneş, ay, yıldız, kendi var oldukları hak ne ise formları gereği sadece kendilerini gösterirler. Sadece bu noktada da üzerlerindeki ilim ile bilim ile Cenab-ı Hakk'ı işaret ederler. Çünkü ayet demek delil, akla hitap etmesi demektir. Âlemin aklı size Allah'ı işaret

eder. Onun için diyor akıl etmez misiniz birinci basamak. İmanınız var zaten zorunlu olarak akıl edersiniz. Ve iman sizi 2. Bir basamağa taşır ama. Bakın akıl etmede yasalara şahit olursunuz. Çünkü bir akıl etme var ise ilahi âlemde, onun sonucunda akıl eden bir varlık da var demektir; düşünen bir varlık, iş gören bir varlık, başlatan ve sonuçlandıran bir varlık. Lakin tecelli size aklı işaret eder ve hem âlemdeki aklı işaret eder hem de size akletmeye taşır. Çünkü delil demek kesin şüphesiz olan şey demektir. Eğer imanınız var ise o sizi hayret ve hayranlıkla Cenab-ı Hakk'a taşır. Olaylara hayret edersiniz ama Cenab-ı Hakk'ın oradaki tavırlarına hayran olursunuz. Âlemdeki iş görüşüne hayran olursunuz.

İman sizi Cenab-ı Hakk'ın tavırları, esmalara taşır. Ona şahit olmaya taşır. Bu sefer duanız kabul oldu, şu verdi bu verdi değil. Allah verdi. Çünkü dua daha önceki sohbetlerde dediğimiz gibi Allah-u azimüşşanın ispatıdır. Evet, hem muhabbetullahı ermişindir; çünkü dua ediyorsun, sana icabet ediyor; muhabbet ediyor. Ama aynı zamanda Cenab-ı Hakk'ın ispatıdır. Duanıza icabet eden bir varlık söz konusu. Bana şu verdi bu verdi değil sebebi aşkın olanı gör. Eylemlerde Hakk'a şahit olursunuz ki bu da sadece imanla olur.

Hz. Ali bunu şöyle dile getiriyor demiştik; bu gözlerle Allah'ı göremeyiz çünkü bu gözler duyu gözleridir ve tecellileri görür. İman dolu bir bakışla Cenab-ı Hakk'ı görürüz diyor. Başınıza gelen bütün olaylarda imanınız varsa Hakk'a şahitsinizdir. "Beni bilmek beni görmektir"dedi Gavsiyye'de.

Hz. Musa'yı örnek vermiştik; "Ya Rab bana görün." Zaten nuru ile tecelli ediyor 1. Nur sıfatına şahit. 2. Kelam bilgidir. Diyor ki "ben âlemlerin Rabbiyim" dediği anda kendisini de onun bilincinde imliyor. Artık o imlemeyle, görüşle bakıyor; âlemlerin Rabbine bakışı oluşuyor. Görüş oluşuyor bakın, bakmak değil görüş oluşuyor. O görüşün kendisinde iken "bana görün" diyor. Yine zihne dönüyor, tecelliye dönüyor. Yine tecelli noktasında elle tutulur gözle görülür bir şey arıyor. Zaten kelam sıfatıyla sana kendini göstermedi mi?

Hz. Resulullah onun içindir ki gözüyle gördüğünü kalbi yalanlamadı.

Rabbinden ne duyduysa da yine kalbi yalanlamadı. İşittik, iman ettik. Gördük ve yalanlamadık mertebesine gelirsek eğer her an Cenab-ı Allah'ın muhabbetullahında yaşarız. Ve O'nun eylemleriyle, O'nun sıfatlarını yaşarken bu âlemde Cenab-ı Hakk'ın ahlakıyla ahlaklanarak insan olmakla yaşarız ki amaç insan olmak. Başka bir şey değil. Hangi formla geldiyseniz o olacaksınız.

İnsan formuyla geldik beşeriyet sıfatımız gereği. Ve bu form üzerinde bu forma aşkın olacağız. İnsan ol, çünkü insan beden değil. Hiçbir zaman olmadı.

—Hocam Samiramis'in buzağı heykelini yapması yine zihne geri dönüş müdür?

Evet, olgusallığa dönüyor geçmişinde olana dönüyor. Olmuş bitmişe dönüyor. Bazıları bunu tarihsel bir vaka olarak anlatır. Sosyolojik bir uzantının sonucu olarak anlatır, mısırlıların bir Rabbi inek idi, ondan esinlendi anlamında. Bilincinin altında o vardır ama insan sonuçta olgusallıkta arar. Çocukken biz de öyle yapmıyor muyuz? Yüz tane adam getirin namaz kılıyor illa aklında Cenab-ı Hakk'a bir şekil veriyordur. Şekilsiz olanın önüne çıkmıyordur hiçbir zaman. Ben çocukken yukarıda bilirdim dünya ile oynuyor zannederdim. Hepimizde vardır bu; biçim vermek, soyut olan şeylere biçim vermek.

Vücudun biçimi yoktur, varlığın biçimi olmadığı gibi… Varlık derken mevcudatı kastetmiyorum. Varlık olarak Allah'ın biçimi olmadığı gibi vücut tavırlarınında biçimi yoktur. Sadece kendi âleminde onlar vücut tavrındayken melek şeklinde bir biçimsellik ortaya çıkar. Ama bu âlemde görülmez. Kuvvet olarak vardırlar. Sevgiyi görebiliyor muyuz? Sevdiklerimizde mimliyoruz -hani seviyoruz bağrımıza basıyoruz- ama sevgiyi göremezsin, çünkü vücuda ait bir şeydir. Vedut sıfatına aittir. Veya şevkati, merhameti görebiliyor muyuz; eylemlerimizde gösteriyoruz. Evet, eylemde gösterdiği için suret olan bir şey değil, göremezsiniz. Hareketin kendi varlığı yoktur çünkü. Varlık olarak hareketin kendisi yoktur. Hareket dediğimiz şey bir varlığın hareketidir.

—Hocam cennette neyi göreceğiz?

Burada gördüğümüzü göreceğiz. Eğer gördüysek! Burada kör olan orada da kördür. Bizler genelde “biziz biz” ayetindeki biz i Cenab-ı Hakk’ın zatı gibi algılıyoruz, sıfatları itibarıyla de düşünmek gerekir bunu. Bir de eylemlerimiz sonucuyla da düşünmek gerekir bunu. Bir eylem yapıyoruz Cenab-ı Hakk’ın bir sıfatı gereği. O sıfatın bizi taşıdığı başka bir sıfat vardır. Karşılığı olan bir sıfat vardır. Ama onu bilmiyoruzdur. Onun için sonuçlara göre yaşamak gerekir.

Evet, her şey Allah'tandır, yaptığımız şeyler Allah'tandır ama sonucu da Allah'tandır. Sonucuna katlanabildiğin her şey Allah'tandır. “Başlarına iyi bir şey geldiğinde benden biliyorlar, kötü bir şey geldiğinde senden biliyorlar. De ki onlara her şey Allah'tandır.” Evet, her şey Allah'tandır ama sonucu da Allah'tandır. Yaptığımız her fiilin karşılığında bir esma tavrıyla görünür. Mesela yanlış bir şey yaptık illa adalet tavrı vardır. Cenab-ı Hakk’ın adalet tavrı; ben onu bir kılıca benzetirim. O öyle bir kılıçtır ki iki gözlünün de tek gözlünün de üzerindedir. Evliyullahında, avamında üzerindedir. Kimseye tavizi yoktur o noktada. Şu evliya imiş şuna torpil öyle bir şey yok; adalet kılıcı keskindir, ikiyüzlüdür. Yaptığınız bütün eylemlerin sorumlulukları ve ilkesine bağlı olarak sonuçları vardır. Her yapılan eylem Hakk’tandır, bir sıfatın gereğidir. Ama onun birde seni taşıdığı başka bir esma vardır. Buna bağlı olarak gidilen bir sonuç vardır. O sonuç da adelet tavrına bağlı olarak Allah'tandır, O’nun bir tavrıdır. Onun için diyor “eğer evvelden söz vermiş olmasaydım” yani yapılan şeyin karşılığını hak bir tavırda bulunmuş olmasaydım, bir esmanın gereğini tavrında önüme ilkesel olarak almamış olsaydım merhametimle hepsini cennete koyardım demektir o. Ama Allah sabırlıdır yani tutarlıdır. Yaptığımız şeylerin karşılığını en sonunda veriyor yani. Tutar. İlkesel. Mesela büyüklerimiz şöyle bir tasvirde bulunur ‘sonu başından görünen bir yol üzeriyiz’ derler ve sonucu da fiilin başından görebiliyoruz.

Kur’an sonuçların dilidir. Hep sonuçlardan konuşur. Şu münkirdir şu münafıktır. Sonuç. Böyle yaparsan münkir, böyle yaparsan münafık… Münafıklık bir sonuçtur. Münkirlik bir sonuçtur. Muhsinlik bir sonuçtur. Müslimlik bir sonuçtur. Mekânsallaştırırsak; böyle yaparsanız

cehennem, böyle yaparsanız cehennem… Bak sonuçtan konuşuyor. 'Yön tayin ediyor' tabi kıble veriyor ama sonucu göstererek yön kıble veriyor, bilim de öyle değil midir? Bilimin kendisi sonuçtan konuşur; yasaya göre bulur, yasaya göre tekniğe dönüştürür. Sonucunu biliyordur: bunu böyle yaparsan böyle oluyor. Yani sünnetullahtaki yasasını biliyor. Ve yasası üzerinden iş görüyor. Bilim.

Aynısını Allah hüviyet manasında kullanıyor. Bu tavırda olursan bu hüviyette olursun münkir, münafık, müşrik… Bu hüviyette olursan sonucu bak benim bu hüviyetimle karşı karşıya kalmandır diyor. Bize işaret ettiği bir şey daha var; hiçbir tavrına aldanma. Zatıma varana kadar kulum hileme aldanmasın diyor.

Cennet, cehennem… Ya Rabbim Rahman imiş… Sana rahman gibi gözüktü ama başkasına Kahhar'dır.. Rabbim Alim imiş, ama Rabbin Hayy'lığıyla Alimdir…

Yani bir tavrıyla karar kılmayın. İnsan ebrulidir. Rengârenktir. Hem nuruyla hem ilahi tavırları gereği… Özettir çünkü ya. Hem âlemin hülasasıdır hem de Allah'ın Cenab-ı Hakk'ın mazharıdır. Tecelli mahalidir. Onun için bir sıfatta kararlı kalmamamız gerekir. Bu noktada ebettekine esmayı hasımızı bulacağız. Yani üzerimizdeki ismi azam tecellisini bulacağız. Eyvallah bulduk. Onda bile takılı kalmayın, bir tavır çünkü.

Önemli olan kendisinin şahsına varmak. Ya şahsa varılır mı? Şahsına vardığın zaman zaten kendinin olmadığını göreceksin. Her şeyi birle, değil… Her şeyde zaten bir olanı göreceksin. Bir de göreceksin ki zaten O'nun kendi hüviyeti üzeri yaşıyorsun. Sonunda şuurlanmadır bu. Budist rahipin hikâyesin de sonra ne oldu efendim diyor ya; "Evlat demiş taş taşlıktan çıktı. Toprak, Topraklık'tan çıktı su suluktan çıktı." Bu bizde bir ayettir "Yer değişti, başka bir yer oldu." İnsanın gönlüne aşk muhabbet verildiği zaman, iman ile beraber âlemdeki sebepler görünmez olur. Bambaşka bir âleme taşınır ki kendini indi ilahide bulur. Muhabbetullahı öven kişi indi ilahidedir, Allah katındadır… Tavırlarında onunla muhabbet ediyordur. Duasına icabet ettiğinde, kendisine yapılan

şeylerin karşılığını gördüğünde, kendisinin eylemlerinin sonuçlarını aynı anda yaşadığında… Allah'ın a varanın hesabı anda görülür. Kâh vicdan terazisi kurulur mahşeri yaşar, kâh gönlü cennete döner, kâh başına gelen musibetlerle cehenneme girer. Ama cehenneme girmiş olsa bile Hakk ile olduğu için cennete taşındığında hep Cenab-ı Hakk'ın tavırlarını yaşar. Mertebe, mertebe; makam, makam… İnsan aynı zamanda safhalarladır demiştik. Safha, safha ama safhalarda kalmamak şartıyla, safha safha yaşaması gerekir.

Kâh esma tecellisi, kâh sıfatlar tecellisi, kâh mekânsallıklar tecellisi Azim Allah… Bir insanın keşfi açılsa seyran itibarıyla ne cennetlere, ne cehennemlere götürülür, getirilir; hem hali, hem mekânsal… Bunu yaşayanlar var mıdır; çok, bir tane iki tane değil…

Mevlana espriye dökmüş bir parça onu. Mangala ateş lazımmış, demiş; gidip şu cehennemden getireyim. Efendim saateler geçmiş, gelmemiş. Herkes efendim neredeydin? "Vallahi cehennemden odun getiremedim, herkes odununu kendisi taşıyormuş." Zanlar odunu, nefret, kinlerin odunu; artık ne ile gidiyorsak onunla yanacağız. Kendinizden düşünün; pişmanlığın yaktığı kadar veya hayânın yaktığı kadar bir insanı yakabilecek başka bir şey bilmiyorum.

Aşk hariç! Aşkın yanışı farlı bir şey…

İnsan ebrulidir. Çeşit çeşittir. Her tavrıyla. Rengârenktir. Onun için hiçbir sıfatta kalma hakkımız yok. Eğer Allah diyorsak onun için imanınız ayağınıza pranga, gözünüze perde olmasın…

Bunun içinde iki desturumuz olsun biri iman, iki öze sınır vurmamak. Hiçbir zaman öz varlığınıza Allah'ınıza sınır vurmayın. Yani ilim, illa pozitif ilim mi, değil; iman da var. Pozitif bilimler nesnesine bakacak; "âlimi şeytanı kıldım" diyor.

Sadece iman dediğimiz noktada mı hareket edeceğiz, değil; orada kalmamak lazım. Elbette ki pozitif bilimler de lazım. Çünkü varlığın kendisinde ne zuhur ediyorsa kendini nasıl noktada tecelli ediyorsa mahrum olmamak için ilişkide bulunmak gerekir. Ve bir şekilde onların

ilmine vakıf olmak gerekir. Onun için Allah'tan kendinizi yoksun bırakmak isterseniz… Eğer istemezseniz her şeyden bir nebze tadın.

Zorunlu olarak size günahı da tattırmıyor mu? "Sizler günah işlemeyen bir kavim olsaydınız Hakk sizleri helak eder, günah işleyen bir kavim yaratır" ve kendisine tövbe ettirir. Çünkü Tevvap sıfatı yönelme sıfatıdır ve pişmanlıkta tecelli eder. Hakk'ın uluhiyyet sıfatlarındandır. Çünkü tövbe sıfatında korku vardır ve Hakk'a ulûhiyet sıfatları üzerinden yönelmiş olursunuz. Yani Cenab-ı Hakk odak merkeziniz ulûhiyettir ama sığındığınız nokta rububiyet tavrıdır. Korkarsınız pişman olursunuz, Cenab-ı Hakk'ın ulûhiyetinden doğru… Çünkü korkan insan ulûhiyete şahittir. Dikkatli bakın yaşantınızdaki bütün olgular hepsi azamet tecellisi üzeredir. Bütün korkular, vesveseler, evhamlar hep acziyetinizin işaretidir ve bir insan bir şeyden korkuyorsa acziyetini de sunuyordur. Cenab-ı Hakk'tan korkan bir insan ulûhiyete şahittir ama korktuğu noktada da rububiyetine sığınır.

Amaç Allah'tır, diğer her şey O'na varmak için araçtır. Hiçbir şey ile –imanınız dâhil- kendinizi sınırlamayın; öze sınır vurulmaz.

Özünde hakikati bul, yaşantıda haklar üzeri ol elbette ki selametini bilmiş olarak İslam olursun.

Geçen arkadaşlardan biri melekleri ve kutupları sormuştu.

Melekler ve kutuplar.

Melek bir vücut âlemidir. Eskiler bunu şöyle anlatırlardı; asılların asılları göğü, asıllar göğü, gölgeler vadisi var. Gölgeler vadisi dediğimiz bu âlem. Asıllar âlemi dediğimiz melekler âlemi… Asılların asılları dedikleri de melekleri var eden âlem. "Biz nurumuzdan var ettik" dediğinde aslında biz kendimizden var ettik demektir ki onlara nokta-ı kübra melekleri denir; günümüzde kuarklar deniliyor. Ve melekler âleminin kendisi nur ile vardır. Cenab-ı Hakk'ın bir tavrıdır. Melekler âlemi varlık âlemi değil, vücut âlemidir.

Varlık âlemi bizzat Allah'ın şahsı ile Havut ile alakadardır. Cenab-ı Hak nur âleminde bir tavır var ettiği anda o tavrın kendisi bir esma tavrıdır.

Ona dilde esma denilir ama o varlığında bir tavırdır. Tavrın kendisi kendisini vücuda taşıyışıdır.

Nurun kendisini aynı anda sevgi olarak hissedin. Seviyorsunuz; sevgi bir enerji. Enerjinin biçimlenişi. Aynı anda düşünün veya öfke, gadap durumu. Öfke bir enerji… Enerjinizin biçim aldığı bir hal…

Ve o sırada var ettiği o tavrını kendisi

1. Alan itibarıyla sabit kalırsa
2. Yoğunluğuna göre
3. Yoğunluyla beraber âlemdeki iş görüşüne göre

biçim kazanır.

O biçim kazanışına melek deniliyor. Yani hikmet denilen bir melek varsa içeriği hikmettir onun. Yani o nurun kendisi hikmet nuru itibarıyla bakıyordur. Yani nur orada hikmet tavrındadır. Ama ilahi âlemde bir suretle görünür. Mesela Cebrail'in ki âlim esmasıdır. Âlim sıfatının tecellisidir. Âlim esmasının tecellisi olduğu için âlim esmasının biçimi üzerinde yaratılır. Ama kanatlı ve kanatsız söylemi kendisinin nur âlemini dalgalandırmasıyla alakadar… Yani hangi nur ile var edildiyse o nuruyla âlemi dalgalandırmasıyla alakadar.

Onun için onların arasındaki esma ilişkisi sıfat yani tavırsal ilişki. Çünkü onların her tavrı kendi sıfatlarını izhar etmeleridir. Melekler yaptıklarından masumdur. Çünkü Allah'ın tavrıdır. Direk. İradeleri Allah'ın iradesidir. Zaten iradeyi kendilerinde kelam olarak bulabilirler. Ve aynı anda yaptıkları her şey Cenab-ı Hakkın yaptığıdır. Cenab-ı Hakkın yaptığı olarak o tavrın âlemde görünüşüne sebebiyet verir. Ve buna vücud denilir bakın. Allah bir tavırda oluyor; Cût. Tavırda varlık veriyor.

Sevgi diye bir şey yaratıyor. Sevgi meleği diye bir şey var demektir. Kuvveti var yani.

Hikmet diye bir şey var ediyor, bir anlayış biçimi; o anlayış biçiminde olan bir melek vardır.

Abdul Kerim-i Cili bunu insanı kâmil kitabında inanılmaz güzel anlatır. Okumanızı bu bağlamda tavsiye ederim. Bir meleğini yani bir tavrını var ettiği anda o tavrı artık sabittir; melek yani ölümsüz. Ve onlar Allah katında Cenab-ı Hakk'ın nuru ile beslenirler ve bu besleniş sebebi ile ölümsüzdürler. Lakin her ne biçim verdiyse, o biçimin karşılığı olan bir yaratış daha yapar ki bu âlemde yapar. İç âlem nur deryası dediğimiz gökyüzünde… Eğer Cenab-ı Hakk bir melek yarattıysa onun biçimselliğine karşılık olarak bu âlemde de bir karşılığını yaratmıştır. Yani bir ağaç var ettiyse melek olarak bir ağaç vardır burada. Aslan melek, kuş melek… Eskiden Hak noktasında hareket eden şamanlar bu noktada meleklerle irtibata kadar geçer o irtibat sebebiyle de onların kuvvetlerinden beslenirlerdi. Kızılderililer de totem biliyorlar ya, aynısı bizim havasçılarda vardır. Havasçılarda zikir yaparak o zikrin karşılığında olan bir melek var ise o meleği davet eder. O meleği ya huttem olarak kendisine hizmet ettirir ama bu belli bir anlaşmalar üzeri olur. Çünkü melekler bu ahlaktan taviz vermediği sürece hizmetçinim der Allah'ın izniyle. Hani secde edin diyor ya. Bakın bu olan bir şey.

Havas ilmini bilenler veya hatta zevk edenler bilirler. Yani sizin yaptığınız zikirlerin ilahi âlemde o zikirde bulunan o sıfatın o esmanın karşılığı nurunda olan bir melek vardır. O ayetin hükmü üzeri yaşayan bir melek vardır. Sizin yaptığıız zikir o hüküm üzeri yaşayan meleği o kuvveti davet etmektir. Ve bu iki türlü gerçekleşir; meleğin kendisini huddem olarak almak; meleğin özelliğinin melekeniz olarak tecellisi. Yani kâinatta kuvvet olan sizde melekeleriniz olarak izhar edilir. Yani onun esması âlim ise sizde âlim sıfatı melekesi uyanır. Eğer hikmetse hikmet meleğinin davetindeyseniz o hikmet meleğinin hakikati uyanır. Ama bu sadece zikirler ile olan bir şey değil. Sizin musibetlere karşı savaşmanız, çalışmanız, düşüncelerinizde iş görmeniz, Allah için yaptığınız işler, hepsi sonuçta melekeleriniz de kuvvetlenmesini sağlar. Ve melekeleriniz ne kadar kuvvetlenirse melakûtla da o kadar irtibata geçmeye başlarsınız. Hâfiden ses dedikleri şeyler de zaten bu şekilde gerçekleşir. Melekeleriniz, algılarınız kuvvetleniyor; meleklerin sesini duymaya başlarsınız.

Derler ki İbrahim nebi mescidi haramda otururken meleklerin sesini dinlermiş; arıların vızıltısı gibi. Karıncalanmalar olur ya, dinlermiş. Ve onların söylediğini tercüme edermiş. Vücudu zaten tercümanlık yeri… Radio gibi, frekansını yakalıyor tercüme ediyor.

Resulullah diyor ki "kâlemin meleklerinin sesini duydum, bir hışırtıydı" Altının mermere düşüşü gibi veya arının çıkardığı ses gibi. Vızz artık nasılsa. Bir de hışırtı. Üzerine de eklemek lazım... Evet, onu da söylüyor mu hamdolsun.

Miraç hadisesinde peygamberlere yani geçmiş sürece imam oluyor; geçmişe aşkın, geleceğe aşkın…

Melekler. Asıllar âlemine aşkın oluyor…

Asıllar âleminde gördüğü meleğin haddi hesabı yok. 1. Gök katında diyor horoz gördüm. Nerede okudunuz bilmiyorum ama geçer. Günümüz pozitif bilim zamanı olduğu için bu gibi şeyleri mit olarak algılıyor. Rüyasında gördü gibi görüyor. Evet, ruhani olarak yolculuk etmiştir amenna ama gördüğü şey hakikatti! Onun için "gözü şaşmadı, haddini aşmadı" diyor yani olduğu gibi gördü. Olduğu gibi gördü, gördüğünden de emindi. Ne gördüyse ondan emindi. Yani böyle bir şey olabilir mi? Yani horoz diye bir mevcut var bir de onun ilahi âlemde meleği var. "Ey yeryüzündekiler siz yerdekilere –gölgelerine- merhamet edin ki göktekiler –asılları- de size merhamet etsin"

Çünkü bu âlemde neye dokunuyorsanız –mevcut- onun vücuduna da dokunuyorsunuz. Yani meleğine de dokunuyorsunuz. Büyü dediğimiz bir şey var, ne yaparlar; iki kişinin arasını bağlayacak veya hatta çözecek bir horozun kafasını koparır, kanını akıtır veya domuzun yağını kullanır, üzerine okur… Bak enerji yüklüyor, üzerine okur ondan sonra o iradeyi üfler; ondan da bir parça ekler, bir parça eklemesi lazım. Çünkü o parça kuantum düzeyinde onun kodunu taşıyor, elbise, saç vs... Resulullah efendimize büyü yapılışından hatırlayın hani iki kadın kızı ile beraber bir yahudinin kendisi yapıyor ve 11 düğüm atıyor saçına ve felak, nas süresi iniyor onda sonra. Filanca kuyudadır Ali gitsin çıkarsın diye de Cebrail'in sözü var. Çünkü sizin taşıdığınız neyse sizin varlık bilimi vücudunuzu da

taşıyordur. Sizin enerjinizi de taşıyordur "bir parça" Holografik evren olarak düşünün her şey neyi taşıyorsa onun özetini de kendinde bulunduruyordur. Hadi onu da bırakın imzanızı da taşıyordur. Kuantum düzeyindeki karakter yapınız taşıyordur aynı anda bağlantı gördü. Telepatik hassasiyetler nasıl gerçekleşir -genelde murakabe ederler- o kişinin resmini evvela gözünün önüne getirir ve direk ona gönderme yaparlar, düşüncelerini gönderirler. Eskiden yapılıyordu rabıta dediğimiz şey yani. Büyü de bir rabıtadır bu noktada, bazı âlemdeki şeylerin bağını kuruyor. Fizyolojik bir şey yani fizyolojinin dışında bir şey değil. Ne yapıyor bu âlemdeki olanı tutuyor, o âlemdeki karşılık manası neyse onu bağlıyor; o bağlayışla da büyüsünü yerine getiriyor.

Birçok keramet dahi bu şekilde tescil edilmiş. Meleği çağırıyor; o meleğin yaptığı iş, vazifesi ne ise o meleğin vazifesini talep ediyor; o meleğin vazifesini talep edip kendi üzerinde tecelli ettirdikten sonra bu âlemdeki karşılıkları ne ise direk onlar da etkilenir. Direk onlar da etkilenir böyle bir tarafı da var.

Şimdi melekler âlemi asıllar âlemidir ve kerametler âlemidir. Mucizevî, çünkü her birinde ayrı, ayrı bir yeti… Ve kâinatta melek insanda melekedir. Onları var eden yere ise asılların asılları derler. Nokta melekelerinin olduğu yerlerdir. Demek ki onlara melek demeye hayâ etmek lazım çünkü nur ala nurdurlar.

Kutuplara geldiğimiz zaman meleklerin "Âdem'e secde et" noktasıdır. Eğer yeryüzünde Allah'u azimüşşan bir kutup var ederse, bir nurani var ederse… Bunlar günümüzde ricayül gayb erenleri olarak geçer yani gaybın erenleri… Kırk'lar, beşyüzelli'ler, seksenüç'ler dediklerimiz ki yetmişüç ün bazen yetmişiki olduğu da söylenir, yediler, beşler, sekizler, onikiler, dörtler, üçler, ikiler ve bir… Hadisi şerifte de zaten yeri var. "Yeryüzünde kırkı İbrahim meşrebi, beşi Musa meşrebi, yedisi Yusuf meşrebi, üçü İsa meşrebi, bir tanesi de benim meşrebimden olmak üzere Cenab-ı Hakk'ın kudret elleri vardır. Ve yeryüzünde ki işlerini onlarla yürütür" Bu şu demektir kutuplar dediğimiz Cenab-ı Hakk'ın nurundan beslenenlerdir. Aynı melekler gibi tek bir farkı vardır; Allah'ın nurundan bizatihi beslendikleri için ama hangi nurdan oldukları çok

önemli…

Çünkü Cenab-ı Hak yaratmaya başladığı zaman, kendi nuruna biçim vermeye başladığı zaman yetmişbin tane nurunu var etti. Onun için bir kutbun hangi nurdan beslendiği, hangi nuru üzerinde saldığı -enerji salınımı- neye bağlı olan ruh latifelerine nur latifelerine bağlı… Şiddeti ve yoğunluğuna göre kutbun büyüklüğü küçüklüğü değişir. Er olarak hepsi aynıdır, birdirler. Ama yaptıkları iş ve tecelli etmeleri gereği de birlikleri yoktur. Farklılıklar arz ederler. Hem sıfatları gereği, hem Hakk'ın üzerlerinde tecelli ettikleri esmaları gereği hem de üzerlerindeki nur yoğunluğuna göre ve o nurun salınım şiddetine göre farklılık arz ederler.

Mesela kırklar genellikle omurilikten, beşler kalp enerjisinden, ikiler genelde sağ ve sol lop tan, yediler göz, kulak, burun gibi noktaların enerji merkezi oluşundan sebep fazla bir şekilde nur alınımı olur.

İnsanda üçyüzaltmışaltı tane nur kapısı, enerji salınan merkez vardır. Hani yedi çakra diyorlar, değil; üçyüzaltmışaltı tane merkezdir. El boğumlarınızdan, ayalarımıza, arkalarına kadar, ayaklardan tutun cinsel organlara kadar, göze kadar, kalbe kadar, iç organlarına kadar hepsi bir enerji merkezidir, enerji salınır. Her birini Hakk'a taşıdıktan sonra -en yüksek derecede enerjiyi bulduğunuz yer- sizi o enerji ile beraber âlemde kutup yapar. Sizin üzerinizde tecelli eden düşünceler, duygulanımlar sizdeki enerjinin şiddetine göre âleme dağılır ve âlemde iş görür. İş gören kişiye kutup diyoruz.

Bakın tasavvuf ehli 2 türlü insan söylemiş. İbni vakt ve eba vakt… İbni vakt zamandan etkilenen, nesnelerden etkilenen, olaylardan etkilenen yani dişil karakter sergileyen… Kutuplar öyle değildir, kutuplar erildir. Özellerinde yaşadıkları ne ise Allah'ın kalemi gibidirler. Yaşantıları mürekkep gibidir. Âleme atılmış nurani taş gibidirler. Bütün varlık âlemini etkilerler. Hak âlemde ne iş yapmak isterse, takdiri ilahi, evvela onlarda zuhur ettirir ve üzerlerindeki nur ile âlemde onu dalgalandırır. Yani aynı anda kuantum düzeyinde o hal gerçekleşir. Ve o hale müsait olanlar, o hale yakın olanlar da bunlar yavaş yavaş görünmeye başlanır. Tecelli eder.

Mesela merhamet sıfatıyla kutup varsa o âlemde merhamet daha fazladır. Ama merhamet varsa o âlemde kahhar sıfatı da daha fazla var demektir. Yani bir kutup merhamet üzeriyse âlemdeki merhametin dışında kahhariyet sıfatında çok yüksek olduğu söylenir. Mesela bundan önceki kutuplar âlim esması üzerindeydi. Bu sebepten dolayıdır 100 seneden beri âlim esmasının egemenliğinde Hakkın esması… İnsanoğlunun ilim noktasında aldığı yol inanılmazdır. İlim iletişim düzeyinde daha iyi.

Ve artık Hayy esmasına terfi etmiştir. Bu diğer esmanın olmadığı anlamında değil. Artık insanoğlu biyoloji ile ilgileniyor, organ nakilleriyle ilgileniyor, organları kopyalama ile ilgileniyor. Canlılığının nereden geldiği ile ilgileniyor ve âlemi canlı kılmak için çaba gösteriyor. Çünkü zamanın kutupları o noktada hareket ediyor. Hayy esması baskın çünkü. Ve bunu âlemde de okuyabilirsiniz. Yani âlemde neler dönüyorsa hangi sıfat baskın geliyorsa dikkat ettiğiniz zaman zamanın kutuplarında o esma üzeri olduklarının farkına varabilirsiniz.

Bir özellikleri daha vardır kutupların; yeryüzünde bir kutup varsa bütün melekler ona hizmetçidirler. Yani esmasına hizmet eder, çünkü zamanın esması demek zamanın ahlakı demek. Bütün melekler o ahlaka göre Cenab-ı Hakk'ın o ahkâmına göre hareket ederler.

Bu seksenlerde Mekke'de bir olay oluyor. Şiiler Mekke'yi basıyorlar, hükümeti düşürmek ve orayı istila etmek için. Bildiği bir olay herkesin… Bazı erenler bunu şöyle söyler derler ki o zaman devran değişti. Melekler vazife aldı, insandan vazife alındı. Bakın bir şey söylerler; insan yeryüzünde olduğu sürece insandan bu hükmü alacak hiç kimse yok. "Yeryüzünde halife yaratacağım" ve "Âdem'e secde et" olduğu sürece hiçbir melek insanın dışında hareket edip bir iş yapamaz. Bu âleme rahmet salamaz. Evvela bir kutba sirayet eder. Ondan sonra o kutbun üzerine bütün âleme melekûtla beraber iş görülür. Bu hep böyle olmuştur.

Evvela peygamberlerde oldu bu. Sonra evliyullaha taşındı. Zamanın büyük kutbu evliyullahı enbiyullahı kimse evvela onlara taşınırdı, ondan

sonar diğerlerine taşınırdı. Bu zamanlarda ise Peygamber efendimiz ile beraber ise evliyullaha taşınmıştır. Zamanın kutpu kimse zamanın evvela Cenab-ı Hakk onda zuhur ettirir ondan sonra bütün âleme açar. Ve melekûtta bunun hizmetçisidir. Daha başka bir iş yapmaz. Yani yeryüzünde bir iş görecekse asıllar âleminde olan herkes o kutba secdegâhtadır. Âdem'e secde et dediği noktadır çünkü orası. Buradaki secdeyi tapınma manasında almayın, onun üzerinde ne tecelli ediyorsa o âlemde yayılımını yapar. Hizmetini yapar. İstisnasız. Yani o esmanın, o ahlakın gereğini yerine getirir. Bu hep böyle olmuştur.

Kırklar genelde ahlaktan sorumludur. Sosyal ilişkilerden sorumludur. Yeryüzünde bir savaş dahi çıksa kırklar sebebiyledir. Dörtler erba-i anasırdan –iklimlerden- sorumludurlar. Yani bir fırtına kopacak mesela, dörtlerden biri şöyle bir niyette olsun -havaya muktedir- ya bugün kar yağmasın; alla kar yağmaz. Valla diyorum ya kar yağmaz. Ben bunlara çok şahit oldum. Yani adam diyor kar yağmasın kar yağmıyor. Ya Rabbim diyor günlük güneşlik olsun, şöyle olsun ben böyle olana kadar; valla öyle oluyor. Vallahi diyorum.

Veya bir yerde su var. Suya hükmediyor. Suya istediği gibi hükmediyor. Birler, yirmibirler, otuzyediler vallahi öyle bir adam tanımıştım. Suya rica ediyor. Su şöyle olur musun? Vallahi ne diyorsa aynısı oluyor. Krem ol, krem oluyor; jel ol diyor, jel oluyor; oksijenini taşı, kendindeki o pislikleri at diyor, pisliklerini atıyor gıdaya çeviriyor, bambaşka bir şey oluyor. Dedim tövbe. Vallahi tövbe ettim. Ne biçim insan bunlar. Değişik. Hani avatar, çizgi f filmler filan hikâye. Hani... Rica ediyor. İstediğini aynı anda oldurtuyor. Ve bizatihi o adamla da tanıştım. Türkiye'de meşhur oluyor, cumhurbaşkanlığına kadar çıkıyor; haset sebebiyle barındıramıyorlar. İspanya'ya gitti, şu anda büyük bir kozmetik firması kendisinden besleniyor. Su ile ürün yapıyor. Böyleleri var. Allah'ın selamı üzerine olsun.

İş görürler. Kırklar. Azim Allah. Her biri ayrı ayrı bir sıfattadırlar. Celallisi, cemallisi, âlimi, küfür edeni bile vardır. Yani türlü türlü… Yani ahlaklarında ne varsa âlemde görürsünüz. Yetmişikiler ki yetmişüç tane derler; bazıları bunları yetmişüç masumu pak olan efendilerimiz,

ehlibeyt efendilerimizin kalbiyle bağlantı kurarlar. Onların ruhanileridir diye söylerler, değil. Her zaman yeryüzünde yetmişüç kişi vardır, Cenab-ı Hakk illa tutar. Bunlar zikir ehlidir, sadece zikirle meşgul olur. Âlemde meleklerin hali zikirde hangi haldeyse onlar da zikirdedir. Kimisi bir sıfatın zikrinde, kimisi bir esmanın zikrinde, kimisi ayet zikrinde, kimisi Kur'an okur, kimisi türlü türlü şey okur; ama zikirdedirler, zikrin dışında bir şey yapmazlar. Ve onun için yetmişiki'ler çoğu havascıdır. Çünkü direk yaptıkları zikirlerdir. Melekleri davet ederler. Ve melekeleri de çok kuvvetli olur. Yani kerametli olay çok gösterirler.

Üçyüzaltmışaltı lar; bunların her birinin enerji merkezi açıktır. Her birinin. Üçyüzaltmışaltı tane göz ne ise her birinde 1 tane göz açıktır. Mutlaka…

Ve zamanın Kutb-ul Aktab'ı dediğimiz hem zamanın esmasıdır hem dayanak noktasıdır. Evvela O'na tecelli eder ve yeryüzündeki en yoğun ve şiddetli nur salınımı O'nda dır. Ve basın gelen esmada O'nda dır. Onun içindir ki hepsi o esmaya göre biçim kazanır. Kırk'ı da yedi'si de... Onda ne tecelli ediyorsa ona göre iş görmek zorundadırlar. Çünkü bunların enerji merkezlerindeki iş yapışlarındaki hassasiyetleri hem alış hem verişle alakadardır. Verirken iş görürler ama kendilerinden büyük hangi mertebe varsa ondan da alışları kuvvetli olur. Yani o kadarda arındırmışlardır Allah'u azimüşşan onları.

Kutb-ul Aktab dediğimiz kişinin bir tarafı da zamanın ahlakı oluşudur. Yani zamanında ne diyorsa o esmaya göredir. Allah'ın lütfu ihsanıdır selamı üzerin olsun… Yeryüzünde görünürler. Yani görünüşleri yeryüzündedir. Her zaman yeryüzünde bir tane karşılığı olan bir kişi vardır. İstisnasızdır. Ama takdiri ilahi batınlarıyla melekût âlemindedirler. Asıllar âlemindedirler. Bambaşka bir âlemdedirler. Ve o âlemi bu âleme taşıyan insanı berzahttırlar.

—*Kim hocam söylemeyecek misiniz?*

Ne bileyim kim. Kim olmak lazım.

—*Tarif ediyorsunuz ama.*

Bildiğimi tarif ediyorum. Bildiğimi. Allah'ın lütfu ihsanı, bulmak lazım. Bu gibi şeylerde velilerin özelliği var.

—Saklı olamaz mı yani?

Kutuplar bellidir de bilinmesi çok zor. İlla ki görmek lazım… Derler ki zamanın Gavslarının bir tanesinin müridi varmış. Müridi demiş ki baba sen elbette ki Gavs'sın… Gavs demek gavs-ul azamlık. Ama bakın gavs-ul azam ayrı Kutb-ul Aktab ayrıdır. Gavs-ul azam'a Sahib-ül Zaman da denir. Yani Kutb-ul Aktab'ta ne tecelli ediyorsa zamana ayak uydurtulur. Bütün veliler hem askeri hem mebusu gibi hem yönetimdirler hem askeridirler. Âlemde ne iş yapılacaksa bütün o erenlerde hepsinde o iş gördürtür. Bütün meleklere O yön verir. Yeryüzünde yapılacak meleklerin işlerine hep O yön verir. Onun için Sahib-ül Zaman denir ona. Yani zamanında Eba Vakt'in tam kendisidir. Ama o dahi Kutb-ul Aktaba bağlıdır. Esmasına bağlıdır. Onun dışında iş görmez.

Şimdi kendisi Gavs-ul Azam mış, efendiye diyormuş ki sen Gavs'sın. Evlat yalan söyleme demiş. Baba ne yalanı sen böylesin; evlat şahit oldun mu, gördün mü; o zaman deme demiş. Ne zaman şahit olursan öyle… Ne zaman şahit oluyor. Şahit olduktan sonra efendi söylüyor. Şimdi söyleyebilirsin diyor, gördün çünkü. Görmek ayrı bir şey yaşamak ayrı bir şey… Yaşamadan dile getirilecek şeyler değil. Bu sefer yalancısı oluruz. Yalancısı olduğumuz şeye de gerek yok. Onun için size gösterilen ne ise odur. Yani sizin talep etmeniz ve sizin görmeniz gerekir yoksa bizim işaret etmemiz bir şeye yaramıyor, Takdir… Ama çoğunu da tanıyorum, Allah biliyor, hepsine selam olsun.

Vallahi ben istedim bir göz Allah verdi iki göz. Ben bir eren görmek istedim gösterdiği erenlerin haddi hesabı yok. Yarabbi şükürler olsun. Ne kadar hamd etsem azdır. Kapı komşum vardı, kırklardandı, rüyamda göstermişlerdi; bu adam kırklardandır diye… Adamın kendinden haberi yoktu. Öyle çok insan tanıdım bir tane iki tane değil.

Birde görünmeyen savaşlardan bahsedilir. Çok enteresan bir şey, çok görünmeyen savaş var çünkü. İnler, cinler, gayb âlemlerinde semalarda olan savaşlardan bahsedilir. Şu anda gözümüzle göremeyeceğimiz. Onlar

var mıdır, hangi boyuttadır, bu önemli bir şey… Ama erenler arasında ayrılık gayrılık olur manasına kadar gider bu… Çünkü bunlar iş görüyorsa bunların arasında savaş var mıdır?

Saf aşk vardır, esma baskınlığı vardır. Bazen erenler arasında sıfat farklılıkları oluşur, o sıfatlara baskın gelen esma kiminse hepsine galip gelir. Yani bazen oluyor tavır sergilemeler oluyor. Mesela Abdülkadir Geylani, şeytani ve rahmani olarak olmaz. Bu bizi Hristiyanlığa kadar götürür. Hristiyanların şöyle bir tezi vardır âlemi şeytan yönetiyor melekler ile savaş var. Şeytan melekler ile bile savaşabiliyor mesela. Böyle bir şey yok.

Çünkü "Hak geldi batıl zayil oldu" diyor. Batıl bu âleme aittir, ilahi âleme ait değildir. İlahi âlemde bizlik vardır. Bizlik olduğu için orada savaş olmaz. Sadece sıfatları gereği bazen tavırlar oluşabiliyor. O tavırlar sebebiyle de o da başka bir sıfata taşır. Hz. Beyazıt Bestami'nin güzel bir sözü var. "Âlimlerin çatışması" der bunu ben velileri de içine koyarak söyleyeyim genelde sıfatlarının örtüşmemesi "dahi rahmettendir." Daha yetkin yere taşımak içindir. Bir velinin söylediği söz başka bir velide cereyan etmez. Kendi mertebesinin velisidir, o mertebeden söyler. Şeriatın evliyullahı var, hakikatin evliyullahı var, tarikat evliyası var, marifet evliyası var, türlü türlü evliya var. Biraz önce anlattığım şekilde enerji merkezlerine göre evliyullahların biçim alışı var. Yani türlü türlü evliyullah var, bir tane yok ki yüzlerce binlerce var öyle. Sadece yönetimde bir kısmı duruyor. Yani kırklar, yediler, üçler dediğimiz bir kısmıdır. Onun dışında nice Allah'ın saklı kulları vardır. Ve öyle saklanmışlardır ki zikri ilahide, kendisi söylüyor zaten "Öyle kullarım vardır ki yeryüzünde benden gayrısı tanımaz, bilmez" diyor. Öyle veliler vardır ki velilere dahi sırdır. Velilerle dahi otururlarsa veliler görmez. Veli olduğunun nişanını bilmez.

Bunun Hünkâr Hacı Bektaşi veli ile -selam olsun- bir hikâyesi vardır. Gelmiş Anadolu'ya herkese selam söylüyor, bir kişi selam almıyor. Ondan sonar destur veriyor hepsini davet ediyor, veliliğinin ikrarını istiyor; herkes veliliğin ikrarını yapıyor ama yunus Emre'nin hocası olan Tapduk Emre yapmıyor. O sırada ismi de Tapduk değil. Başka bir ismi

var. Biz diyor öyle bir zatı görmedik mana âleminde, diyor. Efendi Hz. Diyor ki davet edildiğiniz yere icabet ediniz hadisi şerif gönderiyor. Hadisi şerife kıyasen geliyor efendi. Hani hadisi şerif de geldi yüzü suyu hürmetine gider. Sofraya oturuluyor.

Efendi soruyor; siz nereden alırsınız? Gayptan bize bir el ulaşır, yeşil benlidir ve biz bu elden alırız diyor. Efendi; O el böyle bir el midir, elini uzatıyor. Tapduk hünkârım diyor yani bulduk hünkârım… O sırada ismi Tapduk kalıyor.

Yani bazen oluyor tavır oluyor o başka bir yere taşımak için olabiliyor. Bazen âlemdeki işlerde insanlar arasında olan ilişkilerin başka yerlere taşınması için de olabilir. Olmaz diye bir şey yok. Ama bu noktadan baktığımız zaman evliyullah arasında problemler çıkıyor mu vallahi ben çok şahit oldum. Kavga edenine bile şahit oldum. Ama şöyle kılıç kavgası değil, kılıçlı Kalkanlı kavga değil. İlmiyle sıfatı gereği tavırsal; Böyle olmaz. Böyle olur gibi noktalarından. Tavır sergileyenleri dahi gördüm. Ama siz sakın öyle tavırlarda bulunmayın.

Ama evliyullahın çok önemli bir tarafı vardır; evliyullahın sırrı imandır. İkinci sırrı ise üzerindeki nurun şiddeti, yoğunluğu, hangi âlemin nurundan beslendiği yani ahfanın mı arşın mı çok önemli. Yani nurların latiften kesafete kadar türlü türlüsü vardır. Birisi lâhuttan besleniyorsa kesafetten beslenen keramet gösteren bir insandan binlerce kat üstün olabilir; üstelik kerametini bile bağlayabilir. Yani öyle insan var. Hz. Şah-ı Nakşibendî öyle bir insandır mesela. Emir âleminden besleniyor, keramet vaki insanların tamamına baskın gelir. Tamamı demeyeyim de çoğuna baskın gelir. Kerametlerini bile iç âlemden bağlayabilir. Çünkü bir tanesi melekesiyle iş görüyor. Bir tanesi ruhaniyetiyle iş görüyor.

Yani daha iç âlemiyle iş görüyor. Çünkü iç âlemde ne kadar çok kuvvetlenir Hakka doğru nurlanışınız, ne kadar daha yakin nurlara doğru giderseniz; bu âlemdeki yaptığınız vazife neyse, orada daha büyük bir kuvvetle iş görürsünüz. Buna eskiler şöyle demişler; karşısında kimse duramaz. Çünkü büyük bir kudretten besleniyor. Burada bakın iman da çok önemli. Eminlik. İmanı bu arada eminlik olarak vurguluyorum bakın.

Allah'ın kendisi üzerindeki tecellisinden kati surette emindir. Onun için karşısında kimse duramaz.

Bunu Hz. Abdülkadir Geylani selam efendime olsun, onun üzerinden zikredeyim. Hani Şeyh Sani hikâyesi vardır. Mübarek diyor ya Cuma hutbesinde; bugün evliyullahın boyunları ayağımın altındadır… Bu söz vakidir. Olmuş bir söz; yakıştırırlar yakıştırmazlar o ayrı mevzu. Ta Mısırdan ses duyuluyor; belli diyor Mısır'da bir âlim. Başka yerlerde de aynı şekilde vaki olaylar oluyor. Mekke'de Şeyh Sani isimli bir zat var. Sen kim oluyorsun diyor. Ayvayı yedi. O kudret ses cevap veriyor. "Rumeli'nde" diyor yani günümüz Anadolu'su "bir Hristiyan kızına âşık olasın, domuzlara çoban olasın; gayri dinden dahi çıkar olasın." Gece rüyasında bir kız görüyor nerededir diye bir araştırıyor; Rumeli'ne geliyor; kıza iyice âşık oluyor… Âşık olmak kadar güzel bir şey yok aslında, belayı bulayım derken Mevla'sını da bulacak; hamd olsun takdir... Ama demek istediğim önünde kimse durmuyor. Yani tavır sergileyende tavrı ile veli ama o kudretli veli karşısında durmasına imkân yok.

Emindirler. Emin hareket ederler, iradeleri çok kuvvetlidir. Tutarlılıkları çok kuvvetlidir. Allah'tan tavizleri yoktur. Üzerlerinde tecelli edeninden tavizleri yoktur. Onun için ol dedikleri olur, ağızlarından çıktığı anda ondan şüpheleri yoktur; aynı anda olur. Ayetlerden emindirler Esmalardan emindirler. Allah'tan emindirler. Ne iş yaparlarsa ayet üzeri yaptıkları için olacağını iyi bilirler. Şimdi ben bunu kendimde bazen yoklarım bir iş yaparım derim ki hak üzeridir. İyi hak üzeriyse korkacak bir şeyim yok. Karşımdaki de kuvvetli birisi; bu da iyi, ama batıl üzeri; vallahi durabiliyorsa dursun derim. Çünkü yaptığım şeyin hak üzeri olduğundan eminim. Emin olduğum içindir ki hak geldi batıl zayi oldu ayetinde bildiğimden sebep eminim bak hiç şüphem yok. Zayi olacağından eminim. İlla o zayi olur. İstisnasızdır.

Onun için velinin sırrı ayettedir. İmanı esmayadır. Hakkın tavırlarınadır. Ve bu noktada şüphesi yoktur. Ol dediği onun için olur. İradesi onun için yerine gelir. Hali onun için iş görür. Düşünün ya çok böyle keyfisiniz, havaisiniz; âlemde nurumuz iş görsün, salımınız iş görsün! İradeleri

kuvvetlidir. Varlıklarında emindirler. Öz varlıklarından emindirler. Allah'larından emindirler.

Ayet hüküm ve esma tavırlarından gayet net bir şekilde emindirler eminlik üzeri iş görürler. Olmazları yoktur onun için. Olmazları yoktur. Ne isterlerse olur. Ama hak çerçevesi itibarıyla… Ve Allah'ın üzerlerinde istedikleri ne ise düşünceleri, halleri, yaşamsal olarak âlemde karşılık bulur. Aynı anda vücut bulur. Vücut bulması ile de beraber iş olarak taşınır. İlla o vücut bulunan ne ise yani kuvvet olarak ne ortaya çıktıysa âlemde işi görülür, illa. Bütün insanlık ona göre gelişiyor. Allah'ın selamları üzerine olsun. Meleklere baskın gelirler bakın ruhani itibarıyla meleklere baskın gelirler. Sadece ve sadece bir mertebe var ki İlliyun dediğimiz bir mertebe onlar büyük varlık mertebesidir; onlar saf nurdur, katışıksız nurdur. Onlara baskın gelemezler, onların üzerinde zaten onlar tecelli ederler. Hani biz ruhumuzdan üfledik noktasıdır o. 'Ben ruhumdan üfledim' i 'biz ruhumuzdan üfledik' noktasına taşındığı bir yerdir. Allah'ın selamları üzerlerine olsun.

Meleklerin önemli bir özelliği daha var bir şey daha zikredeceğim bu noktada… Cenab-ı Hakk bir tavır yaptı, melek oldu; bu vücuda geliştir. Vücut geldi ama bu âlemde ne ile görünür?

Düşüncede karşılığı esmadır. Dildeki karşılığı esmadır. İlkelerdir. Her bir melek âlemin ilkesidir, evrenselidir. Âlim esması ile Cebrail âlemin evrenselidir. Yani o esma her zaman insanoğlunda olur. O esma üzerine her zaman bir deviniş olur. Ama ne kadar âlim oluruz olmayız, yaşarız yaşamayız o ayrı mevzu. Yani Cebrail'i ne kadar buluruz, ne kadar bulmayız ayrı mevzu. Aynı zamanda Cebrail'in bir sıfatı daha vardır âlim esması gereği ariftir. Hakkın nuruyla beslendiği için, ayetlerin hakkı üzeri beslendiği için kendisine "Namusu Ekber" de denir. Ve bu sebepten dolayıdır ki kim ki o nurdan beslenir âlemde Cenab-ı Hakkın tavırlarına da şahit olur.

Çünkü o muhabbetullahın temsilcisidir. Muhabbetullahın davetçisidir. Oku emrinin tavsiyecisidir. Meleklerin dilde karşılığı ilkelerdir, âlemde karşılığı esmalar…

Esmaların âlemde, ilahi âlemde karşılığı gerçekten var mı yok mu diye bir problem de var. Bazen bazı şeylere yok, bazı şeylere var deriz; neye göre var veya yok deriz; onu hiç söylemeyiz. Mesela bunlardan bir tanesi de dilde ilkelerdir. Bizim esma dediğimiz –felsefede; iyilik-güzellik-doğruluk dediğimiz- onun işaretlediği ilkeler. Varlıkları yok. Varlıkta karşılıkları yoktur ama vücutta karşılıkları vardır. Mevcutta karşılıkları yoktur -mevcutta göremezsiniz; mesela Platon diyor ki; onlar her yerdedir ama hiçbir yerde görünmezler.- Bu şu demektir; vücuda dairdirler. Yani meleke özellikleri vardır, kuvvet özelliği vardır ama âlemde mimlenmemişlerdir, mevcuda taşınmamışlardır. Ve dilde karşılıkları vardır.

Bazıları da -genelde herhalde yeni Plâtoncu'ların etkisi altında kalarak- şöyle söylerler; esmaların âlemde karşılığı yoktur, akılda karşılığı vardır, dilde karşılığı vardır…

Evet, doğrudur bir parça, aklidirler ama akli… Dil her zaman olgusal olan üzeri temellenir. Her zaman. Yani olan bir şey üzerinden temellenir, olmayan bir şey üzerinden temellenmez. Akli olan her şeyin olabilirliği olması gerekir. Olmayan şeyin akılda olabilirliği yoktur. Bu noktada ilkelerden bahsediyorsak elbette ki güneşte, yıldızda yani suret tecellilerinde ilkeleri belki göremeyebiliriz. Tabi göründüğü bir mertebe de var. Burayı es geçeyim takdiri ilahi. Ama vücutta karşılığı vardır. Yani iyilikten bahsediyorsak onun melekesi vardır, kuvveti vardır. Onu da bırakın ses olarak da zaten karşılığı vardır. İyilik diyorsunuz. İyiliğin içeriğini nasıl niyetle, hangi enerji ile dolduruyorsanız ona bir vücut veriyorsunuz.

Fark edin ki rahmani bir nazar ile bakıyorsunuz… Rahmani nazarlar "yaratılanı hoş gör yaratandan ötürü"i" yetmişiki millete tek nazar ile baktık" gibi bir bakış açısıyla bakarlar. Cenab-ı Hakk'ın rahman sıfatını da doğanın üzerindeki tecellide görüyorsunuz. Bir taraftan her şeyi Haktan biliyorsunuz. Bir taraftan her şeyin cazibesine kapılmışsınız. O cazibenin içinde rahmani daireye girmişsiniz. Ama rahman dediğiniz zaman âlemde suret olarak karşılığı yok. Ama tavır olarak karşılığı var. Tavır demek vücuda gelmek demektir. Ve vücuda taşıdığı bir şey Allah katında

melektir.

Bakın ses olarak içeriğini doldurduğunuz anda zaten o kuvvettir. Ve o kuvvetin ilahi âlemde -asıllar âleminde- de elbette ki karşılığı vardır. Karşılığı olmayan bir şey insan üzerinde zuhur etmez. Bu sebepten dolayıdır ilkeler dediğimiz şey varlık olarak yokturlar. Çünkü varlık olarak Allah vardır, zatı itibarıyla. Esmalarda dilde dillendirirler. Melekûtta ise karşılıkları haktır. Yani vücut olarak gerçeklilikte karşılıkları vardır. Vardır ki dile gelirler. Olmayan bir şey dile getirilmez. Olmayan bir şey yaşantıya taşınmaz. Ve siz göklerde olanı yaşantınıza taşırsınız. Âlim esmasını yaşantınıza taşısınız. Melekeniz olur. Demek ki var. Hatta Rahmani yeti yaşantınıza taşırsınız. Demek ki var.

Yaşamsal olan ile dilde olanı bazen karıştırırız.

Mesela şöyle derer; Şimdi Allah diyorsun, Allah derken Allah yok aslında.

Şimdi burada Allah varlığı itibarıyla Allah yok değil, Allah kavram itibarıyla yok. Çünkü şöyle söylense; Allah, sadece nişan… Haktır. Yani sadece Allah'ı temsil eder. Yani varlık olarak Allah'ı temsil eden kavramdır. Kavram itibarıyla varlığı yoktur. Bakın kavram itibarıyla varlığı yoktur. Ama varlığın kendisini işaret eder. Varlığın kendisini işaret ederken o kavramın kendisi dile taşındığı anda artık varlık dairesine girmiştir ve varlık dairesinde vücut kazanmıştır. Hakkın varlığında vücut kazanmıştır. Yani siz artık Allah bilinciyle bakıyorsunuz, Allah söyleviyle dile getiriyorsunuz. Artık o vücut kazanmıştır vardır.

Kastettiğim şey çok önemli, üzerine inşallah tefekkür edersiniz…

Bir şeyin var olup olmadığını 'neye göre var-yok' yani referansına göre konuşmak gerekir.

Holografik bir evrenden bahsediliyor 'her şey yoktur.' Bir şey ifade etmiyor. Yaşadıklarımız ne? Neye göre var, neye göre yok; onu iyi dile getirmek gerekir. Yani yokluk kavramının içeriğini neye göre yapıyoruz, neye göre dolduruyoruz. Eğer, bunları güzel ifade etmezsek insanların aklında boşluk oluştururuz, ayakları yere sağlam basmaz, imanlarına bile sebep verebiliriz.

‘İkeler bağlamında esmalar aklidirler, varlıkta karşılıkları yoktur’ dediğimiz zaman doğrudur, ama vücutta karşılığı vardır. Mevcutta karşılığı yoktur ama eyleminizde vücut kazanarak karşılığı vardır. Mümkündürler, bir kuvvettir.

Sevgi mesela… Sevgiyi âlemde görebilir misiniz; güneş size sevgiyi gösterebilir mi?

Sevgiyi yaşarsınız. Onunla vücut bulursunuz sadece o sıfatı hakkı -yani gerçek olan o sıfatı- isimlendirirsiniz; ismine sevgi dersiniz. Birisi love demiş, birisi hazdıkı diyor, biz seviyorum diyoruz. İsimlendirirsiniz, olan bir şeyi isimlendiriyorsunuz, yani zihne taşıyorsunuz. Dil sizi zihne taşır ve sizde dilde onlar tevhid edilir. Ama burada ki tevhid dediği anlayışınıza taşınır. Sizde anlayışa taşınır. Hüviyetinizde tevhid edilir. Rahmaniyet rahimiyet yani o melekeler yaşantınızda tevhide taşınır. Yani sizin öz şahsınızda tevhide taşınır. Bu bağlamda vardırlar. Evet, esmalar hepsi bir tavırdır. Tavır olmaları sebebiyle vardırlar. Ama varlık itibarıyla varlıkları yoktur. Yani Allah sevendir ama isterse sevmez. Allah cömerttir ama isterse o cömertlik sıfatını göstermez. Yani o kuvveti oluşturmaz kendinde. Veya bizde. Bizde oluşturmaması demesi zaten kendinde olmaması demesidir. Diz derken bütün insanlığı bütün mahlûkatı kastediyorum. Varlıklarda eğer sevgi varsa Allah ta sevgi var, seven Allah’tır çünkü.

Bu noktadan baktığınız zaman Allah Kahhar’dır varlıklarda kahhariyet kalkarsa Allah’ta Kahhariyet kalkmış demektir. Çünkü sıfatlarınız sureti tecelliler üzerinden eyleme getirerek vücuda verir.

Ama bunların ilk örneği tecelliler -güneş, yıldız, ay vs.-

Bir deprem oluyor Kahhar sıfatıyla tecelli ediyor.

Bir savaş oluyor Kahhar esmasıyla tecelli ediyor.

Veya âşık olmuşsunuz Allah’a, aşk ile size Kahhar sıfatıyla tecelli ediyor. Yani aşk ile sizi yok edecek, başka şansınız yok. Çünkü evliyullaha da öyle tecelli eder, Kahhar sıfatıyla.

Yani Kahhar esmasının farklı farlı tecellileri vardır. Ama bakın âlemde bu

eylem olurken yani onunla savaş diyoruz. Allah'ın Kahhar esmasıyla tecellisi sizin imanınız doğrultusunda bakışınızdır. Hani taş taştır toprak topraktır su sudur. Sizde ki o esmayla bakışınızdır. Sizde vücuda gelmiştir o. Sizin o imanınız doğrultusunda Allah'u azimüşşan onu vücuda taşımıştır. Ve evrenseldi. Kim o hale gelir o esmanın vücuda gelişini kendinde yaşar. Onunla hüviyet bulur; sevgiyle, Kahariyetle, Rahmaniyetle, Kerimlikle hüviyet bulur, kuvvet bulur. Akli oldukları kadar aynı zamanda yaşamsaldırlar. Yaşamsal oldukları kadar vücutsaldırlar yani vardırlar. Allah'ın tavırları olarak vardırlar. Ama varlık olarak yokturlar, çünkü varlığın kendisi o tavrı kesse yoklar. Varlığın kendisi bunu şöyle söyler; sevmezseniz sevgi sizde yoktur. Ama potansiyel itibarıyla sevmeyeceğiniz anlamına gelmez. İsterseniz cömert olmayabilirsiniz isterseniz kahhar olmayabilirsiniz, değil mi?

Ama bu bir potansiyel sıfat... Siz kahhar değilsiniz bir tanesi kahhardır elbet. Varlığın -bizatihi Allah'ın- kendisinde o kahhariyet devam ediyorsa, o sıfat hak ise, hala gerçekliğini barındırıyorsa, Cenab-ı Hakk onun meleğini var ettiyse, onun meleğini daha silmediyse -âlemlerdeki iş görüşünü, geriye alışını silmediyse- daha hala kahhariyet sıfatı bu âlemde tecelli edecek demektir. Tabi yine bir kutbun haline bağlı olarak… Melek ayrı kutup ayrı gibi düşünülmesin manasında.

—Hocam, nefsime rahmeti yazdım derken…

"Ben rahmeti kendime farz kıldım" diyor. Ve 'kendi nefsimi yokladım, Rahman ve Rahim'likten başka bir şey görmedim' diyor. Kendinizi yoklarsınız hani kötü müsünüz iyi misiniz diye…

—Hocam dünyada neden baskın gelmiyor daha çok hep kahır baskın geliyor?

Bu savaşlar dediğimiz şeye baktığımız zaman o da merhametten; insanın insan olabilmesi için… Hangi açıdan baktığına bağlı! Yani savaşa ölüm diye bakarsan; müthiş bir Kahhar esması tecelli ediyor. Ama "nice şehitler edindim" diyor Uhud savaşında!

Artık gözleri çıkartılmış, kalpleri çıkartılmış, elleri kolları doğranmış,

tanınmaz halde olan insanlar… Bunlar sevdikleri, Allah diyen insanlar, hepsi yaveri, hepsi can dostu. Et dostu değil, can dostu hepsi. Ben de diyor size bunun daha beterini yapacağım. Bak bireysel bakış. Allah hemen uyarıyor "Birisi size bir şey yaptı mı bi keza yine aynı şekilde hareket edin" diyor. Yani yapılana karşılık aynı şekilde yapın ne yapıyorsanız, daha fazlası değil. Yani adalet gereği… Allah'ın adaleti isteniyor, bak. Niyette bu… Size… Resulullah için söylediği bir şey, bu bizim için de farzdır.

Niyetinizde dolsa da, çok büyük bela, musibetle de karşılaşsanız sebebe bakmayın diyor, -sebebi görüyorsunuz diyor- beni görün. Ve adaletli olun diyor. Çünkü yaptığınız eylemin sonucu var. Taşkınlık yaparsan diyor yine o adalet gerektirir ki o zaman sana yapılacaktır. Önünü de kesmiş oluyor.

Bu söylem aynı zamanda merhamettir. Taşkınlık yapma, eğer sen daha beterini yaparsan adalet hükmüm gereği ben sana yapmak zorunda kalacağım. Merhametinden dolayı buyuruyor.

Aynı anda yine merhametinden dolayı başka bir sıfatla yine vücut bulmasını istiyor. "Eğer af ederseniz bu sizin için daha hayırlıdır." Adaletten daha yüksek bir sıfat, adaletle bakarken merhametle de bakabilmektir. İşte o zaman hakkaniyetli olursunuz. İşte o zaman Allah sizi hakkaniyete taşımak istiyor, daha yüksek bir fazilete.

Hemen arkasından bir sıfat daha "Eğer Allah'a bırakırsanız işinizi o zaman mükâfatınız Allah katındadır." Bu, gönlünüzde Allah'a taşınırsınız demek. Çünkü gönül yurdu Allah katıdır. Allah'a taşınırsınız daha büyük bir fazilet ile karşı karşıya kalırsınız.

Âlemde bir kaos var diyorlar. Bireysel olarak baktığınız zaman kaos gibi görüyoruz.

kadiri şeyhlerinin büyüklerinden İstanbul efendilerinden biri diyor ki "Nedir bu kaos, açlık, kıtlık, ölen insanın haddi hesabı yok!" Ne kadar akıl göçümüz olmuş ama Allah'ın muradını bilmiyoruz… Allah'ın muradına göre okumak ayrı bir şey bir sıfatıyla okumak ayrı bir şey. O

sırada sizler merhamet ile bakıyorsunuzdur; niye böyle oluyor, insanlar acı çekiyor. Sizi o olayın sebebi ile merhamete taşıyor. Eğer âlemde bu şekilde ilişkiler olmazsa başka sıfatlar açığa çıkmaz. Fakir olacak ki gani olsun. Zulüm olacak ki merhamet sahibi birisi çıksın. Yani bir sıfatın hakkını başka bir sıfata taşımak için illa farklı noktalarda eylemler şart. Biz esmalar üzeri okunduğumuz zaman hakikate şahit oluruz. Bir daha söylüyorum esmalar üzeri okuduğumuz zaman hakikate şahit oluruz.

Ama bir esmayla da bakmayın çünkü o esma tecelli ederken baskın olarak birçok esma da tecelli ediyordur. Sonucuna bakın, o sırada kahhardır ama insanlığa hediyede bulunuyordur. 1. Dünya Savaşı sanayi devrimi midir? Ya 2. dünya savaşı; nur deryasının kapısını çalmışlardır. Kim o? diye seslenmiyorlar, Ne var orada? diye sesleniyorlar. Kim o diye seslenseler arif olurlar zaten… Âlim oldukları için 'ne var burada' diye sesleniyorlar. Hala nur deryasının -yani kuantumun- ne olduğunu, olabilirliklerini çözmeye çalışıyorlar. O da olabilirlikleri ne kadar çözerler ayrı mevzu, çözecekler ama.

Çünkü bilinmeyi istedim diyor. Noktayı koymuş. Bilinmeyi istedim. Yani insanın bulamayacağı bir şey yok. Âlem'de gaybi olan ne varsa insanda zahir olacaktır ve insana zahir olacak. Hangi açıdan baktığımız bu noktada çok önemli. Şimdi âlemde kahhar adam bakıyor. Hz. Demiş ki "bu sorunun muhatabı Allah'tır" "Dal bakalım ne söyleyecek" diyor. Herhâlde biraz ilerlemiş mübarek ki keşfe dalıyor, gözünü kapatıyor… Biraz sonra uyandırıyor mübarek, soruyor ne söyledi… Beğenmediysen çık dışarı demiş. Mülkümü beğenmediysen, mülkümdeki icraatımı beğenmediysen; çık dışarı. O şu mertebeye bu zorlukla gelmiş. Bu tokatla gelmiş bunlara şevk tokatı derlerdi eskiden.

Merkez efendi 'efendim her şey zaten merkezinde duruyor, ben ne yapayım ki' diyor. Ondan sonra ismi Merkez kalıyor ya. Veya Aziz Mahmut Hüdai Hz. 'Meğerse âlem temaşadan ibaretmiş' diyor. Ama bir sıfatın gereği itibarıyla bakmayın. Olan olaylar ve olgusunun tamamında birçok sıfata da gebe olduğunu, o sıfatın başka sıfatlara da taşıdığını görün.

Evet, bir savaş var ama insan insanlığını bulur. Bir savaş var ama belki şehit olur insan hakka taşınır. Kim şehit olmaz istemez ki burada şehit olmayacak insan ben bilmiyorum, hepinizin imanından şüphe etmediğim için şehitlik denildiği zaman hepinizin talep edeceği bir şey olarak görüyorum farz edeyim. Kendimce. Kim Allah katında şehit olmak istemez ki. Eğer iman sahibi bir insansa kati noktada. Tabi dünyaya çok bağlıysa ayrı bir mevzu…

İman dolu bir nefes orada kahhariyeti de görür, şehadeti de. Şehadete de taşınıyor. Yaptığınız her türlü fiil kendi karakterinizde, ilkesel yaşantınızda, taviz vermeden bir yaşantı olursa direk şehitsiniz zaten Allah katında. Yani ölmeden şehit olmak kadar müthiş bir şey yok. Sabır esmasından bahsediyorum burada tutarlılık noktasında. Düşünün merhamet sahibisiniz, düşmanınıza dahi merhametlisiniz savaşta. Allah'ın merhamet sıfatından taviz vermiyorsunuz. Orada öfkenize kendi nefsinize kapılıp iş görmüyorsunuz. Ölmeden önce şehit olmak böyle bir şey, bunu Hz. Ali'de okuyabilirsiniz. Savaşıyor da birisi kılıcını yere düşürüyor, tam kılıcı vururken yüzüne tükürüyor. Yüzüne tükürünce kılıcını geri alıyor… Herkes soruyor; ne diye böyle yaptın, hikmeti ne? Vallahi diyor ben onu öldürseydim nefsim için öldürecektim diyor. Ama ben onu Allah için öldürecektim!

Çünkü nefsi için öldürseydi katil olacaktı. Bakın o savaş esnasında dahi ilkesel tutarlılığını da yitirmiyor. Yaşamsal olan o karakterini yitirmiyor. Bu işte gerçek sabırdır. Suratına birisi tükürüyor, vurmuyorsun. Yaşantısal olanda ilkende üzerindeki Rabbini yitirmiyorsun o anda. Sabır esması Rabbinizi yitirmemeniz için gerekli bir sıfattır. O sırada Rabbiniz hangi sıfatla üzerinize tecelli ediyorsa örtünmezsiniz O'na çünkü.

Evet, eğer sabrı musibetlere sabır olarak görürseniz Allah'tan gayrılık taşır. Tutarlılık noktasında görürseniz Hakk ile bir sıfatın gereğinde birliğe taşındığınızı gösterir. Ve Hz. Ali'nin yaptığı da odur o noktada.

Bir esma bütün esmaları potansiyel olarak içinde barındır. Bir esma hepsidir, hepsi bir esmadır söylevi üzerine konuşuyorduk. Hiç bir zaman böyle bir şey olmaz. Tavırda hangi kuvvet açılıyorsa o kuvvetin bizatihi

kendisi var. Yani siz seviyorsunuz, severken varlık olarak kendi sinde birçok potansiyel vardır. Tavır olarak. Yani sizde görme, duyma tavır olarak vardır. Çünkü esmanın öznesi sizsinizdir o sırada. Yani tavırda olan aynı anda seven iken öfkeli olabilirsiniz, kerim olabilirsiniz ama esmanın kendisini öznelleştiremezsiniz. Çünkü o bir tavır. Yani sevgide öfkeyi okuyabilir misiniz?

Ama varlıkta öfkelenirken sevgiyi okuyabilirsiniz. Bakın sevgiyi seviyorsunuz. Sevginin kendisinde hiç öfke okunur mu imkân mı var. 'Sevgiye öfke dâhil midir' Dâhildir ama varlıkta… Şecaat noktasında sevdiklerinize sevdiğiniz için uyarılarda bulunmaz mısınız? Bunu böyle yapma evladım; ama sevdiğiniz için. Amaç olarak sevdiğiniz için ve o sevginizi de korumak için başka sıfatlara sizi taşıyor, hemen kahhariyete taşır. Nasihate, vaizliğe taşır; hafizliğe taşıyor korumak için… Ama sizi taşıyor bir tavırdan bir tavra. Ama sevgiyi yaşarken sadece seversiniz. Öfkeyi yaşarken sadece öfkelisinizdir. Ama o sıfatı varlıksal olarak vücuda taşıma noktasında başka bir sıfata taşıyabilir. Yani kahhariyet sizi sevgiye taşıyabilir.

Bazen derler ki çok kavga edenlerin sevgisi kuvvetli olur veya büyük aşklar büyük kavgalardan doğar. Çünkü Öfke direkt beslenme getirir enerjilerinden. Birbirlerine bağırıp çağırılırlarken lazer hükmünde birbirlerine enerji yüklüyorlar. Bu sebep o enerjiye yarar olur. Belli bir süre sonra, bir bakıyorsun öfkesinden dolayı sevgiye varmış insan var. Kızmış aşağılayan insana bir bakıyorsun en çok aşağıladığı en çok hırpaladığı kişi en sevdiği kişi çıkıyor. Olmuyor değil. Yani bakın bir sıfattan bir sıfata taşınabilirsiniz. Ama o sıfatı yaşarken o sıfatın kendisinde başka bir yüklem yoktur. Sevginin kendisinde öfke yoktur. Sevgidir o. Öfkenin kendisinde de sevgi yoktur. Sadece ama niçin öfkelendiğinizi hangi esmaya bağlı olarak niçin öfkelendiğiniz nereye taşıyarak takdiri ilahi o tavırda bulunduğunuz ayrı mevzu. Çünkü bir tavır sizi başka bir tavra taşıyabilir. Yani bir tavır Allah'ın bir sıfatıyla vücut bulduğunuz gibi o bulduğunuz vücut üzerine başka bir vücut tavrına da taşına bilirsiniz. Başka bir melekeye başka bir kuvvete de taşınabilirsiniz. O kuvvet sizde uyanabilir. Ama o kuvveti o sırada yaşarsınız. Diğer

sıfatlarınız potansiyel olarak sizdedir. Görmede sadece görmeyi yaşarsınız, duymada da duymayı... Bu bağlamda her biri birbirine varlıkta bir olurlar. Yani siz görürsünüz siz duyarsınız siz seversiniz, siz cömertsinizdir. Yani kendinizden okuyun ki Rabbimizi de okuyabilirsiniz, o noktada bir olurlar.

Yani insan kendi üzerinde Hakkı okursa daha güzel olur. Eğer siz kendinizde görmediğiniz bir sıfatı Hakta görüyorsanız o ayrı bir mevzu. Sizde karşılığı varsa Hakta karşılığı var demek, çünkü sizin üzerinizde tavırda olan O!

Sizin kendi varlığınız itibarıyla tüm sıfatlara potansiyel olarak hamil iken bir sıfat önceliktedir. O sıfat sizin önceliğinizdir. O sıfat sizi var edendir o sırada. O sıfatla bakıyorsunuzdur. Ama sadece o sıfatı yaşarsınız o sırada. O sıfata başka yüklemde bulunamazsınız. Yani bir sevginin kendisinde öfkeyi okuyamazsınız. Öfkenin kendisinde sevgiyi okuyamazsınız. Ama sevgi üzerinden kahhariyeti, kahhariyet üzerinden sevgiyi, merhameti okuya bilirsiniz.

Evet, bir savaş ama sonucunda belki Allah şehit verdirmek istiyor. Belki Âlim esmasını çıkartacak. Şartlar olmasa âlim esması nasıl çıksın… Yeryüzünde ne zamanki bir sıkıntı olmuştur insan o zaman kafasını eskiler çalıştırmaya başlıyor. Eğer, sıkıntı olmazsa çalıştıramazsınız. Çünkü rahattasın niye çalıştırmak için bir çaba gösteresin ki!

“Biz insanı meşakkatler ile yarattık.”

Meşakkatler mevcudat mertebelerinde nasıl iş görmesi gerektiğinin nasıl çalışması gerektiğinin ve nasıl yaşaması gerektiğinin bilincini getirir. Mevcudat mertebesinde meşakkatlerle beraber onları nasıl kullana bileceğimiz, onları nasıl işleyebileceğimizin aklını edinmeye başladık. Ağaçtan ev yaptık; doğayı doğaya göre kullandık. Betondan ev yaptık; doğayı doğaya kullandık. Bütün teknolojiler doğayı doğada kullanmak değil midir? Nerede sıkıntı var sa onu aşmak için.

Birisi sizinle savaş halindeyse ne yaparsınız; korunmak için elinizden geleni yaparsın. Ve bütün savaşlara dikkatli bakın diğerinden daha güçlü

olanlar savaş kazanırlar. Yeni buldukları bir şeyle! Atlı arabaları buldular tarih yazdılar, silah buldular tarih yazdılar. Ama o meşakkat olmasaydı Moğollar'ın Çin'e istilası olmasaydı belki tüfek icat olmayacaktı.

Mevcudatı işleyebilmeniz için mevcudatı tanıyabilmeniz için meşakkat şart. Ama meşakkat Hüviyet-i Hakkı yaşamak için de şart. İlkelerin yaşantınızda zuhur etmesi için de. Deneyimlerken öğrenmeniz için de şart. Hakkı deneyimlerken öğrenmeniz için de şart. Yani vücut bulmamız için şart. Mevcut ile vücut bulmak değil, Hak ile vücut bulmak için şart. Ama kimi küfrüyle vücut bulur, kimi Hakkın kendisi, gerçeği ile vücut bulur.

Esmalar dediğiniz anda Allah'ı öteliyorsunuz demiştim. Evet, bir hakkın zikrini yapıyorsunuzdur, yani Rahman sıfatının zikrini yapıyorsunuzdur, Rahman'ı müşahede ediyorsunuzdur. Ama öz varlığınızdan itibaren siz ötelemede bulunmuşsunuzdur. Hakk'ın zatına yakinlik noktasında!

1. Hüsnü zan itibarıyla bir sıfatına şahitsinizdir ama diğer sıfatlarını olumsuzladığınız için gayrıda durursunuz.
2. Zatını değil tavrını müşahede ettiğiniz için ki zatı müşahede edilmez sadece yaşanır. Yaşamın kendisinde idrak edilir. Zat bilinir ama zat müşahede edilmez. Dışında değilsiniz ki müşahede edebilesiniz. Dışına çıkamazsınız ki müşahede edebilesiniz. Sadece yaşarsın; çünkü yaşayan O, diri O, şuurlu olan mutlak varlık O. Kendi öz varlığınıza şahsınıza örtünürsünüz.
3. Esmada hitap-muhatap ilişkisi olduğu için ikiliğe düşersiniz bu sebeple Allah'ı kendinizden ötelersiniz. Yani Allah derken içeriğiyle baktığınız bir Allah görüşü hatta bakışıyla bakarken! "Ya Musa korkma ben âlemlerin Rabbiyim" deyilince O'na Rabb diye bak mıyor mu? Bilinç o şekilde bir görüş sahibi oluyor. Yani göz ile bakarken idrak ile görüyor 'âlemlerin Rabbi' Ve o görüşün kendisinde - Rabb-ül âlemin derken- kendisi ona öteleniyor.

Bundan dolayı esmaya da aldanma, demişler. Allah esmadan münezzehtir dedikleri; varlık olarak esma Allah'ta karşılık görmez. Ama 'varlık' olarak. Esma vücut tavrı olarak, O'nun bir tavrı olarak Allah'ta karşılık görür. Esmaların hepsi bir tavırdır.

Allah diyoruz. Ama içeriğiyle Allah deyin. Yani hakikatiyle Allah deyin ve hakikatiyle Allah'a müşahede eder gibi bakın. Sizin üzerinizde kendini halk ediyor. Kulun kulluk zannı olmasa Cenab-ı Hakk kendisine Hak dedirtmez. Esmalar; sizin, üzerindeki örtünüş üzerinden Cenab-ı Hakk'ı vücut tavırlarında seyranınızdır. Müşahedeniz dir. "Ben gizli bir hazineydim bilinmeyi istedim" in bir sonucudur. İman dolu bir nefesle "bilinmeyi istedim" in sonucu olarak Hakk'ı seyran edersiniz. Bir ötelemedir, onun için hiç bir tavrında da kalma hakkımız yok.

Evet, insan ebrulidir, her türlü tavrı zevk edecek, yaşantılayacaktır. Adalet sıfatının gereği bütün sıfatları yaşama hakkımız var ama sınırlama hakkımız yok.

Esma kavram olarak varlığı yokluktur.

İlkesel olarak varlığı vücuttadır. Melek karşılığı vardır. Kuvvet tavrı karşılığı vardır.

Yaşamsal olarak sizde eyleminizde karşılığı vardır. Melekelerinizde karşılığı vardır.

Ama dilde sadece esmalar olarak karşılığı vardır. İçerik sel olarak manada ise mana olarak karşılıkları olur. Eğer o mana içeriğiyle dile geçirirseniz seste karşılığı olur. Konuştuğunuz her şey içeriğiyle de haline mayadır. Âlemde iş görür. Âleme fiyüzat olur. Onun için her şeyi içeriğiyle konuşmak haktır. İçeriği ile konuşulmayan şey, yalan hükmü taşır. Âlemde iş görmez. Bir şeyiden ve ya esmadan dahi bahsetseniz, yaşantınızda yoksa –görüş olarak, hali olarak- şeyin ve ya esmanın sadece dedikodusunu yapıyorsunuzdur. Yani sizin dilinizde sözün hakkı yok; gerçekliliği yok. Yani sözümüzün bu âlemde hükmü yok. Gerçeklilik taşımıyor.

Ama içeriğini yaşamsal olarak deneyimlemişsiniz. Manası sizde,

yaşantınızda; o dilinizde çıktığı anda âlemde iş görür. Haktır artık gerçektir. Ve âlemde iş görür. Sözde karşılığı var. Bakın kavramda karşılığı yok. Esma olarak sadece sözde karşılığı var.

Meleklerde karşılığı var; ilkelerin vücut bulması ile melekeler olarak sizde karşılık bulur. Bir esma itibarıyla başka esmaları okuyabilirsiniz ama bir esmayı yaşarken diğer esmaları O'nda göremezsiniz, okuyamazsınız. Sevgide öfkeyi, kahhariyeti okuyamazsınız ama kahhariyet ve öfkelerde de sevgiyi okuyamazsınız gibi bir şeydir. Bahsettiğimiz olumlama ve ya olumsuzlama değil. Yani diğer sıfatlar zaten sizde olumsuzlanır. O sıfat sizde aşkın bir tavır sergiler. Ve o sıfatla bakarsınız, o sıfatla yaşarsınız o anda, o sıfatta insanlığınızı bulmuşsunuzdur o anda. Çünkü o sıfatın gereğinde Hak yaşıyordur.

Hakk'ın sabır sıfatının bir özelliği daha vardır. Oraya unutmadan söyleyeyim diğer cümlelerimiz için geçerli olsun. Cenab-ı Hakk'ın sabır sıfatı aynı zamanda O'nun kendisinde örtünmediğini de gösterir. Biz sabırdayken meşakkatler düzeyinde kendimizi örtünürüz. Hakka, öz varlığımıza örtünürüz. Allah ise sabırdayken kendi, öz varlığınız, örtünmez, tutarlılığı devam eder. Kendi, ilkesel davranışlarda tutarlılığı devam eder. Bizde ise aynı anda örtünürüz. Bazen olur ki tam zıttı başımıza musibet geliyor. Sabır etmiyoruz değil mi; aynı anda Allah'ı bize verdiği –istediği- ne ise istediğinden soyunduğumuz sebebiyle tutarlılık çıkmıyor. Karakterimizde tutarlılık yoktur; çünkü nedenimizi dışarıda buluyoruz. Ona –nedenimize- göre de değişebiliyoruz. Aynı İstanbul'un havası gibi…

Ama ilkesel olarak tutarlıysanız, İbrahim gibi, başınıza ne gelirse gelsin taviz vermezsiniz. İşte o zaman 'sabır'sınız, işte o zamanda uyanıksınız, feraset sahibi olursunuz. Sabırlı olmak ama bakın buradaki sabır. Hani daha önceki sohbetlerimizde musibetlere sabır olarak; sabır ettiğimiz bir musibet var, Allah var ve biz varız dediğimiz bir üçleme değil. Buradaki sabır ilkesel olarak tutarlılık sergilemeniz.

Hz. İbrahim gibi ilkesel olarak yaşama devam etmeniz. Birilerinin sözü ile oturup kalkmamanız. Sizde olan hak, hakikat bilgisi ile yol tayin etmeniz

kendinize. Yaşamda tutarlı hareket etmeniz. Buna eskiler ikrar demiş. Sözünde ikrarlı olun. İlkesinde ikrarlı olan; kararlı olan yani taviz vermeyen…

Resulullah'ın hadisi şerifi gibi; "Sağ elime güneşi, sol elime ayı verseniz yine de ben vazgeçmem." Yani sabırlı. Tutarlı. Taviz vermiyor.

Bu bizi uyanıklığa yani ferasete, ilke üzeri kendi yaşantımıza biçim vermeye doğru götürür. Hakta ise uyanıklığı işarettir. Hiç bir zaman örtülnmez. Evet, O sevendir ama severken örtünmez; şahsına örtünmez. Biz ise severken şahsımıza örtünüyoruz. Evet, O gadap sahibidir ama gadap sahibi iken şahsına örtünmez. Bizse gadap sahibi olduğumuz anda o tavırda vücut buluyoruz aynı anda şahsımıza örtünüyoruz. Kendinizi kontrol edin hayatınızda görürsünüz. Öfkelendiğiniz bir anı düşününüz. Kendi öz varlığınızı unutmuşsunuzdur. Kendiliğinizi unutmuşsunuzdur. Kendiliğinizden çıkarsınız. Onun için güzel derler, Kendini kaybetti.

Gavs dedi; Rabbi gördüm ve miraçtan sordum…

Bana buyurdu; Ey Gavs miraç benim gayrım olan her şeyden uruç

Miraç demek merdiven demek aslında… Buradaki miracın içeriği ise Cenab-ı Hakk'a rücu etmek. Burada anlatılan her şey aslında bize bir basamak, miraç... Cennet, cehennem, esmalar, musibetler, sabrımız, taatimiz, hep konuştuğumuz şeyler aslında hepsi bizim miracımızın basamaklarıdır. Ama yaşantıda, sözde değil!

Çünkü sözde miraç akılda olur. Yaşantıda miraç Allah'a olur. Ve miracın kelamıda ; "Bakışı kaymadı ve haddi de aşmadı" sözüdür diyor. Yani ne gördüyse hakkıyla gördü, yalanlamadı anlamına gelir. Aynı zamanda da hakkıyla bakıyordu, odaklanıyordu. Yani düşüncesini dağıtan hiçbir şey yoktu orada. Şimdi Musa ile konuşuyor. Yine Musa'ya döndük Allah'ın selamı üzerine olsun he dedikodusun yapıyoruz himmeti üzerimizden eksik olmasın. "Ya Rabb, bana görün" bakışı şaştı…

Resulullah için öyle demiyor "bakışı şaşmadı" diyor. Yani görüyordu… "Haddide aşmadı"; kulluğuyla bakıyordu demek. Müşahededeydi ve her

şeyi hakkı ile görüyordu, yalanlamıyordu. Yani melek gördüyse meleği yalanlamıyordu; aynen öyledir diyordu…

Eğer bu ayet sizde tecelli ederse hemen diğer ayette gelir arkasından. "Gözü ile gördüğünü kalbi yalanlamadı." Çünkü bakış hiç şaşmadı, haddini aşmadı kullukta durdu. Her şeyi hakkı ile gördü ve ilkesel bakışı ile de odak merkezinde ne görüyorsa öyle bakıyor.

Gözü ile gördüğünden şaşmadığından -hakkı ile bakmış-; gördüğünü kalbi yalanlamadı, yani emindi. Allah'ı görürken Allah'ın varlığından, Allah olduğundan emindi. Yani 'bana görün' demedi. Ya Rabb bana görün demedi, zaten görüyordu. Nasıl gördüğü de kendine malumdur. Takdiri ilahi selamı üzerine olsun himmeti üzerimizden eksik olmasın.

Bu aslında bizim taşınmamız gereken noktadır. Çıtayı bize söylüyor.

Duyularla bakış noktasında görme aklı çocuksu akıldır. Göreyim, elle tutayım, Allah yukarıda bilirsiniz, minarede bilirsiniz. Hatta çoban gibi de saçlarını ayıklasam dersiniz. Bir Rabbi var Rabbine suret veriyor biçim veriyor hüsnü zan dediğimiz bu. Hani bir put yapıyor putuna tapınmıyor. Bir leylası var leylasına tapınmıyor. Rabbi var Rabbine biçim veriyor. Evet, hüsnü zan noktasında amenna…

Ama suretleri ilahlaştırma hakkımız yok. Ama suretlerde hakkı seyran edebiliriz. Bizim için çıta şudur; eğer iman dolu bir nefesle hakka şahitseniz, sakın orada görmeyi murat etmeyin, daha da fazlası falan demeyin. Zaten hak ile bakacaksınız o sırada, ne verirse o. Nasıl görüyorsanız öyledir. Ama iman dolu bir nefesedir bu şehadet. Şehadet ettiği gibidir çünkü o sırada. Çünkü iman yalanlamamaktır. Eminsinizdir. Haddi aşmamak denen odur; Yalanlamıyor. Olduğu gibi seviyordu. Allah'ın selamı üzerine olsun ne büyük bir lütuftur. Bize de nasip olsun inşallah.

Hakk Teâlâ buyurdu; benim indimde miracı olmayanın namazı yoktur. Ve o namazdan mahrumdur.

Miracı olmayan muhabbetullahına ermeyen demektir. Bana taşınmayanın miracı, namazı yoktur.

Hz. Resulullah'ın seyranına bakın namaz miraçta verilmiş. Bir hediye ve Hz. Resulullah diyor ki namaz gözümün bebeğidir. Ama salât… Salât deyince daha farklı oluyor çünkü namaz sadece 5 vakitle sınırlı olan bir şey oluyor, ama salât 5 vakitle sınırlı bir şey değil. 5 vakit içine dâhildir.

Diyorlar ki 'ya Resulullah sen miraç ettin, senden sonra biz nasıl miraç edeceğiz?' Diyor ki "Ümmetimin miracı namazdadır" Allah'ın huzuruna çıkmakla alakadar. Bir insan namazında Allah'ın huzuruna çıkmıyorsa aklında bin bir türlü şey ileyse o sırada o namaz, namaz değildir.

Bu ikinci bir mana daha taşır. Yaptığımız eylemler ilkesel olarak sonucu ne ise o sonuca bize taşımıyorsa o eylem hak yani gerçek değildir. İlkesel olarak bir sonuç var ve eyleminiz o sonuca sizi taşımıyorsa, o eylemin hakkını vermiyorsunuz demektir. Yani o namazı kılıyorsunuz ama namaz değil. Allah'ın huzuruna çıkmıyorsanız diyor o namaz makbul değil.

Bunu Cüneydi Bağdadi şöyle dile getiriyor. Kendisi Hakk'a yürüdükten sonra "efendi, sana ne nasip oldu, ne hediyeler edildi". "Vallahi kuşluk vakti yaptığımız bir kaç zikir ile gece vakti kıldığımız bir kaç namaz bizim yanımıza kar kaldı" diyor. Gerisi boş imiş... Yani hiçbiri sonuca ermemiş. Kuşluk vakti yaptığı zikrin hakkını vermiş, kendisini Hakk'a taşımış.

Ama bu şu anlama gelmemeli; o zaman namaz kılmayacakmıyız, zikir etmeyecekmiyiz. Ola ki yaptıklarımız içinden tecrübe ede, ede, ede; talim ede, ede, bir tanesi kabul olur. Dua ede, ede, ede, ede; kapıyı zorluyorsunuz, zorluyorsunuz belki kapı açılır. Ola ki eşref vaktini yakalarsınız, yani sizi o hale taşıyacak ruhu yakalarsınız -eskiler nişan derlerdi- nişanı yakalarsınız. Sabah namazına kalka kalka; ya şimdi mi şöyle mi böyle , ya aklıma bin bir türlü şey geliyor, ne yapayım ne edeyim; gelsin ya, devam et. Ola ki bir tane yakaladın ya. O bir tane yi yakalamak demek cennetten içeri girmek demektir. Gönlünüze huzur gelmesi demektir. Ola ki Allah ile neşe bulursunuz namazınızda, sizi huzuru ilahiye taşır ibadetiniz; o zaman bilin ki makbul olmuşsunuzdur, kabul edilmişsinizdir.

Ama hala namazınız olmadı, çünkü siz sizi bilirsiniz, onun için 'öyle, böyle' diye kendinizi sorgularsınız; bak namazımı kılamadım, bak şöyle

oldu bak böyle oldu. Burada namazını kılamadım dediğim kastım hani namazı bıraktım da kılmadım manasında değil. Namazın kendisini yaparken namazı kılamadım. Siz kendinizi biliyorsunuz olup olmadığını vallahi ben kendimi biliyorum. Namaz kıldığım zaman namazın kabul olup olmadığını anlarım. Ne zaman huzuru ilahiye taşınırım bilirim ki o namazım kabuldür. Ne zaman ki dedim yine namazımı kaçırdım ya. Yani vakti kaçırdık değil, onun nişanını kaçırdık demektir.

Bayram namazını kılıyoruz. Bayram namazını Allah ile kılıyoruz. İlk başta Allah ile bayramlaşılır, ondan sonra gidilir kullar ile bayramlaşılır. Allah'ın huzuruna taşınıp Allah ile bayramlaşmadıktan sonra bayramınız yoktur. Önce Allah'a taşınırsınız, Allah'ın huzuruna çıkarsınız Allah'u Ekberler ile beraber eğer o huzur ve nişanı bulduysanız; Allah sizin bayramınızı kutlu etmiştir; kutlu. Sizi o hal ile kutsamıştır. Arıtmıştır. O neşe ile ailelerine gidilir ve kişiler bayramlaşır. Eğer bayram neşenizi yitirdiyseniz bayramınız yoktur zaten. Bayram boştur. İstediğiniz kadar şunlarla bunlarla bayramlaşın. Sen bayramını yaşamıyorsun ki başkasıyla bayramlaşasın. Sen Allah'a taşınmamışsın ki namazında, salâtında, neşende; bayramı kaçırdık.

Sohbette de kişi Hakk'a taşınmadığı sürece, söylenenler kendisinde anlam oluşturmadığı sürece sohbetin namazı da kaçmıştır. Geçmiş olsun.

Yaptığınız eylemlerin sonucunu bulmuyorsanız, sonucunda Hakka, Hakkın nişanlarına taşınmıyorsanız, ilkesel olan şeylerle vücut bulmuyorsanız, huzuru ilahiyle vücut bulmuyorsanız, selamet ve selam ile vücut bulmuyorsanız; kurbiyet ile velayet ile vali, veli sıfatlarıyla vücut bulmuyorsanız o zaman yaptığınız ibadetler yerini bulmamıştır. Çünkü yakin gelene kadar ibadet et diyor, bir sonuçtan bahsediyor; Yakinlik… Eğer yakinlik sonucuna ulaşmıyorsanız yaptığınız ibadet, ibadet değildir.

Diyor ki "Ey Gavs, benim indimde miracı olmayanın namazı yoktur." Sonucu olmayanın, hakka ulaşmayanın namazı yoktur. Ve o namazdan mahrumdur.

Miracı yok. Namazın da miracı olacak. Ayrıca bu şu anlama gelir; zor olan tarafı var, İndi ilahiye bir kişi taşınmadığı sürece namazda değildir. Seyri sefer olup ta kendisi hüviyetiyle beraber Hakka taşınmamış kişinin meleklerin seyranı, mekânların seyranı, sıfatların seyranı olacak. Muhabbetullaha kim erdiyse odur salâtta olan. Çünkü her an Hakkın zikriyledir. Her an bir sıfatın yaşantısındadır, bir sıfatın tavrında Cenab-ı Hak vücut mertebesinde seyran ediyordur, kişi muhabbetullaha ermiştir. Kur'anı azimüşşan da bu gibi kişiler için "Onlar daim namazdadır."diyor.

Yani her an Hak ile, her an şahittirler. Her an sıfatları gereğinde Hakkı yaşıyorlardır. Bir sıfatın gereğinde eylemde Hak, dillerinde Hak, düşüncelerinde Hak... Vücut buldukları -ilkesel olarak, yaşamsal olan vücut sıfatları- ne ile vücut buluyorlarsa -Allah'tan yana ilkesel olan- onlarla hakkın zikrinde salâttadırlar. Allah'ın selamları üzerlerine olsun. Himmetleri üzerimizden eksik olmasın.

Gelecek hafta son hafta, sorularla beraber gelin. Basit bir özet geçeriz, bilmiyorum zaten her hafta bir özet geçiyoruz, Yani 2013 ile beraber…

13 rakamı güzel bir rakamdır, 14 imana işaret eder; ayın 14 ü derler ya, imana işaret eder. İmanımız tam bir şekilde Cenab-ı Hakk'a varırız inşallah… 2014 senesi de imanımızın senesi olsun inşallah, güzel bir sene olarak geçer vatanımız milletimize de selamet olarak geçer inşallah; ilimden yana, teknikten yana, bilgiden yana, ahlaktan yana… İnsanlarımıza fazilet gelen insanlarımıza kutsiyet gelen güzel bir sene olsun inşallah.

Evet, sancılı zamanlarımız var ama sonuçta hep hak. İmanımız kuvvetli olduktan sonra şunlar böyle yapmış bunlar böyle yapmış önemli değil, yeter ki bizim imanımız kuvvetli olsun. Birisi gider birsi gelir, nicesi gider nicesi gelir, biz dahi gideriz nicesi gelir. Hepimiz gidiciyiz önemli olan duygularınızla yaşadığınız o güzel şeylerle âleme güzel bir miras bırakasınız; âleme güzel bir miras. Gelecektekilere güzel bir miras bırakasınız.

Ola ki Hz Resulullah'ın güzel bir hadisi var; "Benden duyduklarınızı

başkalarına anlatın” Ola ki sizden daha iyi anlarlar, ola ki!

Yaşadıklarımız bugüne belki miras olmazsa belki yarınlara miras olur. Onun için güzel yaşamak zorundayız, gelecekten de sorumluyuz çünkü. Ben korkarım Allah bizi gelecekten sorumlu tutar diye.

“Bir kişi kötü bir şey yaparsa o kötü şeyi yapanlar kendisinden örnek alarak yapanlar kimlerse onların yaptıkları kadarda günahı da almış olur” diyor. Yani arasındaki rabıtayı kopartmıyorlar. Bir kişi iyi bir şey yaparsa yaptığı iyiliği kimle taklit eder ve aynı şekilde yaparsa diyor ona yine sevabı vardır diyor. Ve fazlasıyla ecri vardır diyor. Bu bir hadisi şeriftir. Onun için kötü bir şeyi örnek deyip te insanlara miras bırakma hakkımız yok, çünkü sorumluluğu var üzerimizde. Yaptığımız her şeyden miras bırakıyoruz. Onlardan da sorumlu oluyoruz.

Onun için hayatımıza çok dikkat etmek gerekiyor. Allah’ın selamı üzerinize olsun.

Bu kitap yakinlik ilkesiyle okunursa Allah, insan, insanla Allah arasındaki ilişki yakinlik ilkesiyle okunursa çok anlamlı bir kitap… Yok, başka ilkelerle okursanız pek anlam taşımıyor. Allah, insan ilkesi ve ikisinin arasındaki ilişkide yakinlik ilkesi… Onun için cennet, cehennem, musibet, aşk hepsini aş! Önce bir şeyi övüyor, öne çıkartıyor; araç olarak öne çıkartıyor. Araç olduktan sonra onu ilke edinme, amaç edinme; ondan sonra yoluna devam et.

Babam bazen onu şöyle söylerdi “yavrum” derdi “her bir ağacın gölgesi altında kalsak yolu yürüyemeyiz. Her komutana selam versek yolu yürüyemeyiz. Komutana selam yola devam.”

Ağacın altında da fazla durma. Yani öğrenin bilin unutun gitsin. Buradaki unutun dediğim bilincinizden çıkartın unutun değil onunla kendinize varlık vermeyin. Bir şey öğrenmişsiniz ‘ben çok şey biliyorum’ değil, kimse bir şey bilmiyor ki bilen Allah, ne kadar bildirirse… Özümüzde öğrettikleriyle, tecrübe ettirdikleriyle; ne kadar bildirirse o kadar biliyoruz hepimizi. Ne kadar da öğrettiyse o kadar hepimiz Allah’tan öğreniyoruz; başka bir yerden mi öğreniyoruz?

Tevhide varan bir insan şundan bundan öğrendiğini anlayabilir mi? Bir insan tevhide vardıysa bir tek kendisinin çocukluğundan itibaren Allah tarafından öğretildiğini ve eğitildiğini görür. Tevhide vardıysa bütün yaşantısı tecrübedir, ona deneyimdir. ona bütün âlem ona vahiy olur.

“Ayetlerimi okutacağım” diyor; ayetlerini görmeye başladığınız anda bütün âlem size inan vahiy olur. Aklettikçe ilkeler sizin yaşantınızda ayetler olur, Allah’ın sizin üzerinizdeki yaşamsal olan tavırları size O’nun ispatı olur, size inen ayetler olur, size inen esmalar olur. Ve yaşantınızda görünen olur.

Önemli olan Kitab-ı mübinin size inmesi. Aşikâr beyan kitap diyor. Ne kadar indirebilirsek ne kadar yaşayabilirsek demektir. “Oku, yaradan Rabbinin adıyla oku.” Rabbinin adıyla yaşa, yaşantıla.

Bütün âlem size inen ayet olsun. Muhabbetullaha eren için öyledir. Her yerde Hakkı seyran eyler, her yerde Hakkı arar. O tavırları Cenab-ı Hakk’ın varlığının delil olan bilgiler olur. Çünkü delil demek kesin ispatı olan şey demektir. İspatı olan şeyde ilmidir. Bilgidir. Âlemdeki her şey Allah’ın ilmiyle vardır. Nicelik, nitelik, iyeliği, kipliği hepsi ilimdir. Bütün âlem ilim dairesidir çünkü. Ama bu bakışımız itibarıyla ilim dairesidir. Başka bir hal itibarıyla bakarsanız bütün âlem Cenab-ı Hakk’ın ilahi sıfatlarının vücuda taşındığı ve her şeyin araç olduğu, bütün tecellilerin O’nun kendi sıfatlarının zuhur ettirdiği ihsan ettiği araçlarıdır. Bu şekilde de görüne bilinir. Yani o sıradaki sizin bakış haliniz yani taşındığınız hal ne ise, o bakış haliniz ne ise -eskiden zaviye derlerdi- o zaviyeden bakışınıza göre âlem anlam kazanır.

Kendinde ise Hakk’tadır sadece. Her kes kendiliğini yaşar, değişen sizsinizdir ve size göre anlam taşır.

Şimdi bir daha toparlayayım siz, siz olun sizden gayrısına bakmayın. Sizden olanından gayrısına bakmayın.

Evet, hayatta birçok zorluklar var; meşakkatler, isteklerimiz, beklentilerimiz var, var, var; yok değil. Hepsi var. Allah diyorsanız hepsi Allah demenizde biter.

“Allah var; ne dert vari ne gam var!” Allah yok; derdiniz de bol, gamınız da bol… Burada Allah yok derken varlık olarak Allah yok değil; düşüncenizde imanınızda karşılığı yok! “Allah’ın kendisini unutturduğu ve Allah’ı unutandan -bakın Allah’ın unuttuğu demiyor Allah’ın kendisini unutturduğu- daha gafil kim olabilir.”

Allah öylelerinden eylemesin, sevgi muhabbetle kalın, duanızı eksik eylemeyin; başta millete dua edin. İnsanlığa dua edin, daha güzel bir Türkiye, daha güzel bir dünya olsun…

Bizim niyetimiz güzel ve samimi olduktan sonra elbette ki karşılığı görülür. Kahhar gördüğümüz merhamet üzeri ise merhameti görürüz. Kahhar diye gördüğümüzde ilim sıfatına taşınılıyorsa ilim sıfatını görürüz. Kahhar dediğimizde nice şehitler veriliyorsa şehadeti görürüz. Kahhar dediğimizde Allah’a şahit isek hangi sıfatıyla olursa olsun Cenab-ı Hakk’a taşınıyoruzdur, ne mutlu bize…

Babam iki dua söylerdi derdi; “Yavrum, Allah’a emanet olun, basit bir dua değil” derdi. Bir de Lütfi Filiz dua ederdi “var olasın” Bende kendimi yoklardım ya yok muyuz? Vücut itibarıyla var olasınız mevcut itibarıyla değil… Vücuda taşınasın, ilahi sıfatlarla yaşama taşınasın. Mevcudiyete, dünyaya, nefsiniz heva ve heveslerinizle beklentilerinizle var olmak değil. Allah’ın sıfatlarıyla var olasın çünkü var olan O’dur.

Allah’ın selamı üzerine olsun.

29. 12. 2013 – Gavsiye Risalesi Okumaları
Halil İbrahim GENÇ

Bir şeyin melekede, ruhaniyette vücudu varsa elbet mevcuda taşınması gerekiyor, yani hüvel batın hüvel zahir... Mehdi İsa bir şahsi manevi olarak gelecek diyorlar, ama mutlaka zahiri de olur. Bir şeyin batında oluşu zahirde de oluşunu işaret eder. Batında olanın zahire intikâl etmesi gerek.

Deccaliyet; 'hep ben, ben' diyen sömürgeci zihniyetin âlemdeki karşılığıdır; şu anki insanlık tininde indirgemeci ve menfaatine göre dünyevi duruşları olan batı anlayışı üzeri insan yürüyüşünün, toplumsal yürüyüşündeki karşılığıdır. Onun için günümüz deccaliyet zamanıdır ve onların da zahiri vardır. Efendimin güzel bir sözü var "kaç kişi tanıyabilir". Yani aşikâr olacaklar mıdır, olmayacaklar mıdır? Yani elbet zahirleri vardır, ama o zahir olan mevcuda gelişlerin mertebesinde vücutlarında olan kudreti âlemi işlerken, âlemde hakkı hakikati ortaya çıkartırken -kutup olarak- kendilerini faaş edecekler midir, etmeyecekler midir; böyle bir problem var. Ama bu nokta da başka bir tarafa taşıyacağım.

Evet deccaliyet gelecek, mehdi İsa'da gelecek, günümüzde böyle bir karşılık var. Genelde 100 sene mücahitleri, 1000 sene müceddidleri, gavslar, kutuplar bunlara da mehdi, zaman denir veya da mehdiler denilir. Veya her kişinin mürşidi kendisinin mesihidir, kendisinin kurtarıcısıdır. Kendisinin methidir, met edildiği yerdir, methini bulduğu yerdir, Hakk'ı hakikati bulduğu yerdir.

Seyri seferde deccaliyet kişinin kendisinin maneviyatta edindiği şeylerle kendisine varlık verişi, kendine yontuşu; kıvırcık saçlarla işaret edilir. Sağ gözünün kapalı oluşu; maneviyat bakışının olmaması, tevhid bakışının

olmaması, menfaat bakışı ile âleme baktığının işaretidir. Bir gözü kördür ama hangi gözü kördür? Sağ gözü kördür, tevhid gözü kördür. Hakk'a hakikate bakmaz sebeplere bakar, menfaatine yontarak âlemde iş görür. Bir kişi maneviyattan beslenirken tasavvufi olarak veya başka bir manevi yol itibariyle beslenirken kişinin kendine yontuşu deccaliyetidir. Bir batıl çıkar, batıldan sonra hakkın gelişi haktır. İlla Hakk'la yüzleşecek. "Hak geldi batıl zail oldu, batıl zayil olmaya mahkûmdur" diyor. Kişi yol yürüyüşünde hakkaniyet itibariyle hakikatin söylevcisi itibariyle mehdi İsa'ya varırsa, yani o peygamberin ilkesel yaşantısına varırsa… Mehdi dediğimiz ise haktır. Niyazı Mısrı'nın bir sözü var diyor ki "Mesih hakikat durur, mehdi hak durur"

Geçenlerde kardeşlerimden bir tanesi '… diye biri varmış, insanlara şifa veriyor, herkes ona mehdi diyor'. Ben dedim ki Mehdi gelirse nişanı şifacılık değil. Mehdi gelirse nişanı hak üzere oluşudur, adalet için geliyor. "Her tarafı adalet kaplayacak" diye Hz Resulullah'ın hadisi şerifi var.

Bir insan eğer yaşantısında bütün varlıkların hakkaniyeti üzere ise; özünde hakikatin bilgisini edinmiş, aklen hakikati biliyor, yaşantısında ise haklar üzere ise Mehdi ve Mesih ona inmiş demektir.

Hani Şam'da ak minareye inecek; kürsi- i alaya inecek, yani beyninizde hakikatin uyanışı gerçekleşirse, manaya ruhunuz uyanırsa… Hakikat manasında Cenab-ı Hakk'ın varlığında yaşadığınızın manasını varlık olarak -bakın mevcudat olarak değil, vücut mertebelerinde değil, mevcudat mertebelerinde varlık olarak- şahıs düzeyinde tekliğini kendi varlığının hakikati üzeri görürse zaten İsa sendedir.

Âlemde Cenab-ı Hakk'ın tavırlarıyla ona şahadet ettiğin zaman, bak sağ gözün açık demek; tevhit bilgisini edindin ve Cenab-ı Hakk'ı tavırlarında okuyabiliyorsun. "Ya Rabbi, sen bunlara gazap edersen onlar senin kullarındır" yani kıyameti kopartırsan noktasında… "Eğer merhametinle sen onları af edersen, sen Aziz ve Hâkim olansın." Bakın sebepleri, illeti okumuyor, oradaki tavrı okuyor. Depremle de o tavrı verebilir, meleklerini de gönderebilir, kazayla da verebilir, aynı anda helak

edebilir, uykularında da öldürtebilir. Nasıl öldürttüğü nasıl gazap ettiği önemli değil, orada İsa resul sebepleri okumuyor, sebepler üzerinden aşkın olanın tavrında okuyor, yani tevhit gözü açık. Sen böyle yaparsan böylesin, böyle yaparsan böylesin, bu işte hakikat bilgisini ediniştir. Bir kişi hakikat bilgisi üzeri ise ve ilişkilerinde hakları gözeterek, kendi haklarını ve herkesin ve tüm varlıkların haklarını da kendi hakkına öncelikli olarak gözetiyorsa, yani hakkaniyetli ise o zaman mehdide onun varlığında zuhur etmiştir. Eyleminde izhar oluyor, anlayışında ve yaşantısında hakikatiyle yaşayan, İsa zuhur etti, yaşantısının kendisinde ise ilişkilerinde hak ve hakkaniyet üzere mehdi zuhur etti; o zaman hakikat çağına kişi taşındı.

“Yer değişti başka bir yer oldu.” Allah çağına taşındı.

Yer değişti başka bir yer oldu demesi artık evrim atladı. Bakın mutasyona uğradı demiyor, evrimleşti. Ama nasıl bir evrim geçirdi? Bedeni ile bir evrim değil; anlayışında evrim geçirdi, bambaşka bir çağa atladı çünkü. Yer değişti başka bir yer olmuştu; artık sebepleri görmez kişi, hakikati görür hakikatle yaşar, hakkaniyetli olarak yaşar. Niye? Çünkü herkes hakikatten paydalıdır. Çünkü herkes hakikatin bir zuhuru, bir izharıdır. Onun için kimseyi kıramaz. Özlerini yaşar. İşte o zaman kendi selametini bulur.

“Mehdi kurtla kuzuyla beraber gezecek” diyor. Kendisindeki nefsaniyeti olan kurtla ve güzel düşünceleri olan kuzular hep bir tevhid noktasında birleşerek âlemde onun yürüyüşüne sebep verir. Hepsini hakkaniyetiyle görür, her şeyin hakkını verir. Mesela, içgüdülerinizde kurtluk çıktı aynı anda onu bastırırsınız. İnsanlara özverili bir şekilde kuzuluk çıktı, aynı anda ona devam edersin. O zaman sizdeki kurt ile o güzel kuzu hali o manevi hal aynı anda sizde birleşir. Sizin yürüyüşünüzle beraber onlar sizde barışmış bir şekilde yani birçok hallerinizi barıştırmış bir şekilde yürürsünüz. Ama o haller hep vardır sizde bastırmışsınız, terbiye etmişsinizdir. Bu çok önemli bir şey…

Bunun ikinci bir manası daha vardır, âlemin kurtları ve kuzuları ile iç içe gezersiniz.

Selamsız efendi vardı ya, efendi esnafa selam vermezmiş. Dervişleri bile şüpheye düşmüş, mümin mümine selam verir, efendi selam vermiyor. Efendi bir nazar ediyor, perdelerini bir indiriyor, evladım bakın diyor, kime selam vereyim? Kurdu çakalı kuzusu hep içlerinde, kime selam vereyim söyleyin diyor. Hayvan sever değilmiş efendi, hayvan sever olmadığı için selam vermiyormuş :) Birazda hayvan sever olmak gerekir. Onun için Üsküdar'daki Selamsız semti Selamsız kalmıştır, işin enteresan tarafı böyle bir hakikat var, kurtla kuzuyla yan yana gezer. Kurdun kurtluğunu bilir, kuzunun kuzuluğunu bilir, ona göre gezer.

Metin Baba'nın güzel bir hikâyesi vardır. Bir gün oturuyor, bir kişi diyor ki ya efendi diyor şu gördüğümüz adam biliyoruz ki kurt, yanında ne diye tutuyorsun? Baba diyor ki "her yere bir kurt lazım, şimdi bu kurt gider başka bir kurdu gönderirler bari biz bunu tanıyoruz, hiç yoksa ne geleceğini iyi biliyoruz, geleni nerden tanıyalım" yani kurtla kuzuyla beraber gezmek…

Mehdi İsa dediğimiz kişi Hz. Resulullah'ın ahlakı üzeredir, başka bir alternatifi yok.

Hakikat uyandı ama hala tam kemalatını bulmamıştır kişi. Bak hem yaşamsal karşılığı var, hem de âlemde. Hakikat, selamet uyandıktan sonra kendisi bambaşka bir âlemdedir ama âlemin gerekçeleri zorunlulukları onu zorlamaya başlar. Yani aile ilişkileri, sorumluluklar, üzerine yığılmaya başlar; bu âleme bakmaya başladığı zaman, hak ve hakikat bilgisinden yana kişi örtünür. İhtiyaçlarını, zorunlulukları gidermek için Yecüc, Mecüc devresi başlar. Sorumluluklar kendi o hakikat bilgisine karşı kendisini örtmeye başlar. Bu örtmeden dolayı kendi varlığı kaosa döner. Yecüc, mecüc zamanı kaos zamanıdır. Şu anki zamanlar çok iyi, insanlığın bir devresi vardır; kaos zamanıdır. Daha yeni yeni deccal zamanıdır, ama takdiri ilahi bir sonra yecüc-mecüc zamanı…

Çünkü 100, 200 seneden beri deccal zamanı yaşanıyor. 1700, 1800, 1900'ler 2000'lere giriyoruz hala deccal zamanı. Kaos zamanına daha gitmedik, yavaş yavaş o tarafa doğru gidiliyor.

Bu kişinin maneviyatında işaret ettiği şey hakikati ile uyanır, ama

bastırdığı nefsanî arzular gene uyanmaya başlar. Sorumluluklar, âlemin ilişkileri, üzerine üzerine gelmeye başlar, ihtiyaçlarını gidermek için çalışmalar, şunlar bunlara bulaşmaya başlar. O sırada ilişkileri doğrultusunda nefsinin bilgisi, nefsinin iradesi, nefsi emmare düzeyinde uyanmaya başlarsa hakikatini örtmeye başlar. Bilincinde ne kadar uyanık olsa da kalbiyle örtünmeye başlar ve istila başlar, o sırada bir kaos, şüpheler, vesveseler… O sırada yaşantısında eminlikler, Hakk'a karşı eminliklerini yitirmeye başlar. Başına gelen olaylar, sıkıntılar, musibetler, Hakk'tan yana eminliğini yitirmeye başlar. İşte o Yecüc, Mecüc zamanıdır, bir devredir. Hemen arkasından gökdelenleri inşa ediyor ya, anlayışı ile göklere varmaya başlıyor, bilincinde.

Bu nokta da insanlar tüketici olmaya başlıyor, yarışıyor. Günümüzdeki entelektüel olarak insanın bilgiyi tüketmesi, modern insanın tüketici olması bu noktada işlenebilir. Durmadan tüketiyoruz, bilincimizi inşa ediyoruz öğrendiklerimizle ama tevhit bilgisi yok. Onun için öğrendiklerimizi disipline edemiyoruz doğru dürüst, hakta –gerçekte-, hakikatte toparlayamıyoruz. Belki yasaları gereği birbirleri ile ilişkilerinde kullanım oluyor. Mesela bir bilimin bulduğunu başka bir bilimde kullanabiliyor. Ama sonuçta hakta tevhit yapılamıyor. İlkeler arasında disiplin yapılamıyor.

Tekrar gökdelenlere geri dönersek; kişinin maneviyatında yükseklik kazanması, anlayışında ve zekâsında bilgiyi tüketerek, onu kendinde inşasına sebebiyet vererek, anlayışına, yaşantısında karşılık getirerek, yaşantısında da onu kullanarak bir şekilde inşatına başlıyor. Bunu tevhit ilmi ile değil, ilmi huzuri ile yapması ayrı bir şey. Ama tevhit ilmi ile yapması Hz İsa ile Hz Mehdi'nin üzerinde doğuşu olur. Yani sağ gözü de görmeye başlar, sol gözü değil sağ gözü de görmeye başlar.

Yecüc, Mecüc zamanından sonra güneş batıdan doğduğunda diyor. Bunun âlemde karşılığı deccaliyetle beraber yaşandı bir parça… İlmin başakları doğuda iken bu batıya sirayet etti; ilmi huzuri noktasında. Yani hazırda olan ilim; âleme bakarak ilm edinmek, yasalarda ilmi edinmek ve yasalar doğrultusunda onu bilime taşımak. Bir bakıyorsun bu ilim batıda, çünkü 'çalışana ilmi veririm' diyor.

‘Zenginliği dilediğimi veririm’ diyor. Zenginlik, iman zenginliğidir. Zenginlik ilmin tevhit zenginliğidir. İlmi huzuliyi çalışana verir, kafasını yorana verir ama tevhit ilmi leduni ilim, imani zenginlik noktasında gelen bir şeydir ki O Allah’ın takdiridir, batınidir, ehli olana verilir. Ehli demek fıtratı gereği onu kaldırabilecek kişi demek, o yeterlilikte olan kişi demek. Bu doğrultudan bakarsak, ilmi ledün noktasında doğunun halen ağırlığı var. Ama batıya gittiğimizde ilmi huzuli de yani hazırda edilen bilgi doğrultusunda bir ağırlığı var.

Yecüc, Mecüc zamanında kaostan sonra kişi iki bilgiyi -ilmi huzuri ile ilmi ledün bilgisini- birleştirirse, çünkü bir taraftan çarpışmaları var. Yecüc, Mecüc zamanı aynı zamanda çarpışma zamanı. Alemdeki kaos, kişinin kendindeki nefis hallerinin uyanışı, bir taraftan da hakikat bilgisi üzeri yaşayışı, sorumluluklar ve vicdan terazisi üzerinden de nasıl yaşaması gerektiğinin bilinci ile bir taraftan bu bilinç üzerinden kendi ile çarpışmalara geçer.

Bu çarpışmalar sonucunda kişi ruhaniyeti kuvvetlenmeye başlar. Ola ki hakikat bilgisi ve hakkaniyet üzeri yaşanışıyla da ruh kuvveti ile beraber bir doğuş bulur, o ruh kuvveti ile doğuşu güneşin battığı yerden doğuşudur. Ruhunuz bedende ölmüştür, ölmezde örtünmüştür, batmıştır. Ne zamanki o edindiği hakikat bilgisi, kendisindeki hakikat bilgisi, kendisindeki melekeleri kullanış bilgisi ile beraber uyanır, işte o zaman sizde güneş batıdan doğar. O zaman diyor ki tövbe kapısı kapanır. Bu şu demek; artık vicdan probleminiz yoktur savaşınız biter. Melekelerinizi hakkaniyet noktasında kullanıyorsunuzdur, hürlüğünüzü bulmuşsunuzdur. Hiçbir şekilde, hiçbir yerden sorumluluğunuz olmadan bir tek Hakk’a olan sorumluluğunuz doğrultusunda Hakk’a göre yaşarsınız, yaşantınız hakka göredir halka göre değildir. Çünkü Hakk’a olan sorumluluğunuz zaten sizi her şeye karşı sorumlu kılar.

Bu noktada yaşantınızda hakikat ve ruh bilgisi ile büyük bir kuvvet olarak, meleke olarak uyanırsınız ki buna akli ruh demişlerdir. Yani ruhani bir akılla hareket etmeye başlarsınız, çünkü ruh doğdu sizde, bedeninizde ruh artık kendini gösterir. Siz artık ruh olarak doğarsınız, nur olarak doğarsınız. “Müminin ferasetlisinden korkunuz çünkü o

Allah'ın nuruyla bakar" Ruhunuz Allah'ın nuruyla yavaş yavaş dirilmiştir. Ve o dirilişle beraber âlemde iş görmeye başlarsınız. Yecüc, Mecüc zamanı sizde biter. Vicdan problemleriniz, kavganız dövüşünüzü bitirirsiniz, vicdanınız sükût eder.

Çünkü haksızlık varsa, hakkaniyete dokunan bir şey varsa, hakikate zanlı bir bakış varsa, vesvese varsa; orada vicdan uyanır. Eğer sizdeki ruh kuvveti baskın olup bunlar silinir giderse, bir sel gibi sizden alınıp götürülürse hakkaniyet noktasında bakarsınız.

Ve ne zaman ki insanlık bir varlığın varlığında yaşadığının bilinci ile uyanır, aslında güneş dünyada batmış idi, insanların gönlündeki o dünyaya bakış ile güneş insanlarda batmış idi, insanları o bir varlığın varlığında yaşıyoruz hakikati ile yeniden doğmuş olur.

Ve insanlığın bu noktada bizliğe taşınması gerek. İşte bu söylediğim zamanlar insanların bizliğe taşındığı zamanlardır. Bizlik demek bir olmak demek değil. Türk'üz, Kürt'üz, Alevi'yiz Sünni'yiz şuyuz buyuz değil ama bu topraklarda biz olarak yaşayabiliriz. İşte o zaman insanlığın bizlik çağıdır, birlik çağı değil. Hiç birimiz birbirimizle bir olamıyoruz, imkân yok buna. Her birimizin fıtratı gereği farklı bir yaşam biçimi oluşuyor zaten, kültürümüz, değerlerimiz, aidiyetlerimiz, bulduğumuz hüviyet ne ise o hüviyetin gereğinde zaten ayrı ayrıyız. Ama biz olabiliriz, o devre bizlik devresidir, güneş batıdan doğduğunda diyor ya; battığı yerden doğduğunda aslında.

İnsanoğlu öyle bir kaosa girer ki batar, o hakikat bilgisine örtünmeye başlar, o sıradaki çarpışmalar kişide yüksek derecede bir kuvvet oluşur ki bu teknikte de, bilgide de kuvvetli bir bilginin güçlerin kullanılmasına doğru gider. Bu atom bombası hafif kalır, yani teknik bilgileri çok ileri seviyeye gider; güneş battığı yerden doğduğunda… İnsanlık ilim olarak neredeyse haddine vardı, toplumsal yaşantıda biz oldukları bir devreye geçer.

Bunun insandaki karşılığı şudur; bütün varlığında sulhu bulur. Bütün melekelerinde, bütün o organize yaşantısında sulhu bulur. Elim şöyle, gözüm böyle, iradem şöyle değil, nefsim böyle istiyor bunu yapayım

değil, helali ne ise onu yapar. Çünkü ancak öyle ruhuyla, nefsiyle, aklıyla bedenin ihtiyaçlarıyla ortak bir noktada hareketle bizliğini bulur, kendinde sulhu bulur.

Bakın, hiçbir melekeniz birbiri ile bir değildir. Bütün melekeler organize olarak bizdir sizde. O bizliğin en sonucu olarak siz BEN diyorsunuzdur. Kalbiniz, mideniz, gözünüz hep ayrı çalışır. Onların bizliği sonucunda siz BEN dersiniz. Artık nefsiniz hakkını helalde veriyorsunuz, bedenin ihtiyaçlarını karşılıyorsunuz, hakkıyla helaliyle öldürmeden.

Aklı hakikate taşımışsınız, nefsi emin yapmışsınız, nefsinizden eminsiniz, aklınızdan eminsiniz, kalbinizde mutmainsiniz, eylemlerinizde mutmainsiniz.

Güneş battığı yerden doğmuştur.

Yani âlemi safilinde doğmuştur. Vücutta tecelli eden mevcutta kendini gösterir olur sizde. Bütün eylemlerinizde Hakk'ı izhar edersiniz, güneş doğmuştur sizde çünkü. Âlemin güneşi bir kutbu daha doğmuştur demektir bu. Düşünceleriyle yaşantısıyla artık âlemi etkiler. Yapmayacağı iş yoktur emin olun. Ama kendi nefsi doğrultusunda değildir, fıtratının gereği itibariyle Cenab-ı Hakk'ı yaşıyordur. Cenab-ı Hakk'ın sıfatları üzere Cenab'ı Hakk'a ait olan aidiyette iş görüyordur. Ne mutlu onlara…

Lakin daha kıyamet kopmadı, kıyamete daha var. Tamam, doğdu ama güneş olarak, aslıyla vücut buldu, ruhuyla vücut buldu, melekeleri ile vücut buldu olarak doğdu. Çok önemli bir şey, daha Zatı ilahi ile doğuş sergilenmedi, Zatı ilahiye daha varmadı, kıyamet daha kopmadı. Allah ile ayağa kalkmadı hiç.

Hemen arkasında diyor Kuran'ı azimüşşan da "dağlar savrulduğunda un ufak edildiğinde, yıldızlar dürüldüğünde, yüklü kadın yükünü düşürdüğünde"

Dağlar devrildiğinde demek; dayanaklarınız elinizden alındığında. Yıldızlar dürüldüğünde; hangi ilkeler ile varsanız, hangi ilkelerle hüviyette iseniz, hangi umut ve beklentilerle bakıyorsanız, kendi

kişiliğiniz meşrebiniz, mizacınız silindiğinde, hangi ilkelerle yaşıyorsanız, beklentilerde iseniz, onların silindiğinde, bittiğinde, tüketildiğinde; kendi varlığınızdan soyunduğunuz da demektir.

O soyunduğunuz anda, yüklü kadın yükünü düşürdüğünde; biz dünyaya hamiliz, bunun için bize İbn-i vakt demişler, zamanın çocuğu. Sen dünyaya yükünü çıkarttığın an Eba vakt olursun, artık dünya senden etkilenir, sen dünyaya biçim verirsin, düşüncelerinle yaşantınla, duygularınla. Çünkü hamil olduğun dünyayı düşürdün. Yüklü kadın yükünü düşürdüğünde, bakın buradaki kadın dişillik, yani kadın olarak algılanmasın ve biz dünyanın dişiliyiz, zorunlu.

Nefsaniyetimiz noktasında dişiliz, yaptığımız eylemlerle de erillik sergiliyoruz. Hamil olduğumuzu eylemlerimizde doğururuz. Ama bakın burada önemli olan kıbledir. Eğer dünyayı kıble edinmişsek onun etkisi altında, onu eylemlerimizde gösteriyoruzdur; hep dişilizdir. Eylemlerimizde dünyaya erilizdir ama dişil olarak hep ona gebeyizdir. Menfaatlerimiz, hep nedenimiz dışarıdadır, dünyadır çünkü.

Ama yok, nedenin Hakk'tır, kendi öz varlığındır, nedenini O'nda buldun samediyette, hiçbir şeyden beslenerek değil bizatihi Allah'ın sıfatları, melekeleri üzerinden besleniyorsun, bizatihi Allah'ın zatından beslenerek hareket ediyorsun ve bizatihi O'ndan beslenişinle bir doğuş buldun; o zaman dünya yükünü kendinden atarsın. Dünyaya hamil iken artık Hakk'a hamilsindir, Allah'ın sıfatlarına hamildir insan. Dünyaya hamilliği ile ona örtünmüştür. Ne zaman onu kendinden çıkartırsa hamdolsun, işte o zaman doğdun.

Doğdu ama takdiri ilahi daha kıyamet lazım. Yüklü kadın yükünü düşürdüğünde, Kâbe göklere yükseltildiğinde hani tövbe kapısı kapandı, yani sulhu buldun. İşte o gün Kâbe göklere yükseltilir. İki kişi gelir onu yıkar. Kimi rivayete göre Hızır ile İlyas'tır. Kimi rivayete göre Resulullah efendimizin kendisidir. Birisi İsmail'dir birisi Ali efendimizdir, Hz. Resulullah'ta başlarındadır, çünkü Kâbe'nin sembolizması ikisinde çözülen bir sırdır.

Kâbe göklere yükseltildiğinde, siz o an bütün melekler âlemine seyran

edip melekleri görmeye başladığınızda, mekânsal seyran, cennetler cehennemler, onu kendinizde de seyran etmeye başladığınızda (yakazalarda, içgörülerde seyran etmeye başladığınızda) göklere yükseltildiniz demektir. Miracın hakikati budur.

Allah'a yükseltilipte Allah, Cenab-ı Hakk ruhunuza bir daha tecelli eder, hani ruhla doldun ama ruhuna hususi tecelli eder, bütün benliğinde bütün vücut mertebelerinde Cenab-ı Hakk'ın nuru en yüksek derecede salınmaya başladığında senin kıyametin kopmuştur. Yani Allah ile dirildin.

Ruhta doğum melekelerle doğumdur, çünkü ruh meleke kuvvettir. Ama ruhun kendisinde o çünkü, Ruhaniyetinize gittiğiniz zaman yine kendiniz olarak bakarsınız, Hakk olarak bakmazsınız hiçbir zaman. Ama Allah'a gittiğiniz zaman ruhunuz yok olur, orada siz değil Hakk vardır. Orada tek bir şahıs vardır. O şahısla uyanıpta bu âleme döndüğünüzde, hesabınız burada görüldüğü için bir daha hesabı görmezsiniz.

Yok, eğer hesabınız görülmüş değilse; evvela bir kıyamet koptu ahirete gidiyor ya, insanların nefsi yok edilir, yani bütün kötü huylar yok edilir demektir. Çünkü bakın insanoğlu Allah'ı biliyor veya bilmiyor diye kıyamet kopmaz. Herkes Allah'ı bilecek, herkes bir varlığın varlığında yaşadığının bilincine gelecektir umumi ama onun varlığında onun ahlakı üzerine yaşamayacaklar.

Şu andaki bütün kuantum belgesellerini izleyin, söyledikleri bir şey var, enerji deryasında yaşıyoruz, hakikati söylüyorlar başka bir şey değil. "Allah yerlerin göklerin nurudur" diyor, bitti. Yani enerji deryasında, onun varlık deryasında yaşıyoruz, başka bir şey değil.

Bakın bilmek önemli değil, insanlar yine kendi ahlakından devam ediyorlar. Bunu sıradan bir bilgi gibi karşılıyorlar. Kıyamet kopacaksa insanlar Allah'ı bilmiyor diye değil, Allah'ı bilecekler ama Allah'ın ahlakı üzere yaşamayacaklar ve kıyamet öyle kopacak.

Evliyullah da kıyamet, Kâbenin göklere yükseltişi ile sonlanır, kıyamet ruhani âlemde gerçekleşir, nur deryasında bir tek Allah kalır ve Allah'ın

hakikati üzeri bakar ve orada bir ayet tecelli eder evliyullah da sorduğunuz için söylüyorum, "Benden başka ilah olup olmadığını benden daha mı iyi biliyorsunuz." ayeti ile bakar. Bu ayet geri dönüşte eğer kişi üzerinde Cenab-ı Hakk'ın nuru istilası sonucu tezahür ederse "Bugün benim Emre'de kadar kılan" "Niyazi'nin dilinde çağırırım dost dost" "İki cihan bendedir, ben cihana sığmazam" "evvel benim ahir benim" "ete kemiğe büründüm, Yunus diye göründüm". Bakın kişileri mi göreceğiz, yoksa O, şahıs olarak kendini göstereni, dillendireni mi göreceğiz? O da bize ait bir bakış açısı olur. Kıyameti kopmuş olur. 'Veli kulumun konuşan dili olurum' diyor.

Geçenlerde internette bir şey paylaşmışlar, şöyle bir sözdü; "Ya Rabbi sen bana yakin geldiğinde seni kendim zannediyorum, ben sana yakin geldiğimde kendimi sen zannediyorum. Sen mi bensin ben mi senim şaşırdım, kaldım.'' Kıyamet koptuğunda zaman ne sen kalır, ne ben kalır, kalan kalır. "Baki olan Allah'ın veçhine yönel" diyor. O Baki olana vardığın an, sen yoksundur; var olan, var olanın bizatihi kendisi vardır.

Bu konu üzerinden şu konu konuşulabilir; Varlık ne? Yokluk ne?

Fıkra niyetine şunu diyorlar. Bilgisayar icat edilmiş ve tüm veriler, bilgiler yüklenmiş. Bilgisayara ne sorarsan cevap veriyormuş. Sokaktan birini çağırmışlar, arkadaşta selam mahiyetinde 'ne var ne yok' demiş. Bilgisayar kilitlenmiş…

Neyin var olduğu söylense bir kâinat yazılır, neyin yok olduğu söylense yine bir kâinat yazılır. Neye göre var, yok diyoruz, problemli bir durum. Esmalarda, sıfatlarda, mevcudatta neye var diyoruz, neye yok diyoruz. Varlık düzeyinde, vücut düzeyinde, mevcudat düzeyinde neye var diyoruz neye yok diyoruz. "Baki olan Allah'ın veçhine yönel" bu noktada ne kadar anlamlanıyor.

Yokluğun içeriğini doldurmak mahiyetinde söylüyorum, hani derler ya hep yok olacan, yok olacan, kardeşim nasıl yok olacağız? Bir akşam dua ettim, öyle bir aşk verdi ki, volkanlar patlıyor, onun gibi bir patlama yaşadım. "Ya Rabbi ben yok olayım bir tek sen var ol" diye bir kelamda bulundum, kendi varlığımı sundum kendisine, hani atomize olmayı

bekliyorum. Öyle yana yana da istiyorum; ben yok olayım sen var ol diye. Ertesi gün efendi hazretlerinin yanına gittim, baba şöyle bir baktı "Allah Allah buda yok olmak mı istiyor ne, lakin yok olmak, istediği gibi, bildiği gibi değil" dedi. O zaman yokluk kavramının neyle yüklenmesi gerektiğinin bilincini edinmek adına düşünmeye başladım.

Yokluk dediğimiz ne?

Yokluk kelimesinin ayeti kerime veya hadislerle karşılığı; Birincisi "Allah yoktan var etti" diyor. Bir şeyi tespit etmiyorsanız, algılarınıza hitap etmiyorsa, ister bu ruhani düzeyde keşif diyeyim, ister duyular düzeyinde algı diyelim; algılamadığınız şey sizin gözünüzde yoktur. Sizin varlığınız üzerine, bilincinizin, zihninizin önünde yokluk hükmündedir. Ama o şeyin yok olduğu, yokluk taşıdığı anlamına gelmez. Vardır ama o şeyi siz yok diye görüyorsunuz. Bu evliullahta da çok enteresan bir şekilde, seyr-ü seferinde vardır, bu seyr-ü sefer sırasında kendi üzerlerinde inanılmaz bir nur tecelisi gerçekleşir, o tecelli esnasında gözlerde inanılmaz bir elektro manyetik nur tecelli eder, salınım olur, yani enerji salınımı olur. Bu esnada iken dışarıdan gelen ışık gözün retinasından geçiş bulmaz, yani dışarı âlemi sizde uyandırmaz, sizde kopyalamaz, bu sebepten dolayı âlemi yoklukta görürsünüz yani göremezsiniz, gözünüzde tecelli eden nurları görürsünüz etrafta. Hz Mahmud Hüda'yi bunun sebebiyle diyor ki "Efendim ile Çarşı Pazar geziniyordum, halkın gözümün önünde yok olduğu görüyordum" diyor. Aslın da o sırada kendinden salınan nur sebebi ile oluyor, yoksa o sırada âlem var halen, "çarşı pazarda halen geziniyorum" diyor. Duvarlar gözünüzün önünde yok olur, eşyalar gözünüzün önünde yok olur, onların olmadığı anlamına gelmiyor, siz onların algısını yitiriyorsunuz o sırada sizde ki tecelli eden sebebi ile.

Bunu abartmışlar da olmuş; "bak âlem yok, Hakk var", değil… O sırada sen onun algısına körsün.

Diyor ki; Allah yoktan var etti. Şimdi yok diye bir mekân var, oradan var etti dersek, Allah'ta acziyet olur, noksan olur. Çünkü yok diye bir yer varsa kendini tüketiyor demektir. Enerjiyi düşünün, bir yerde bir yokluk

diye bir şey var, orada kendinde bir şeyler inşa ediyor. Kendini tüketiyor demektir. Allah'ta tükeniş olmaz. Bunu fizik olarak söylerseniz, enerjinin sakınımı prensibi vardır. Enerji hep aynı enerji, sadece biçim değiştirir. Bu konuyu biraz araştırın.

"Yoktan varetti" Örneği yok, daha öncesi yok, O daha öncesi olmayan bir şeyi var etti.

Ama neyden?

Kendinden…

Başka malzeme yok ki… "Allah var idi, yanında da kimse yok idi", Habibim diyor; "Baktım gördüğüm olmadı, seslendim sesimi duyan olmadı", yani kimse yok, bir yerde yok. Sadece kendisi, sonsuz dediğiniz anda sadece kendi demektir. Sonsuz, sadece kendi, başkası yok, yer yok, mekân yok, var ettiği anda da kendi varlığını mekân yapıyor. Onun için vacib-ul vücud'dur –zorunlu varlık-. Hem kendi varlığı ile var ettiği için vacib-ul vücud'dur, hem de kendi varlığı ile var ederken kendisini âlemlere ve bütün mevcudata mekân ettiği için - ki Gavsiye'de onu işlemiştik; "benim mekânım bütün varlıkların mekânıdır"diyor.- Bütün mevcudadı kendinde var kıldığı içindir ki kendisi hepsinin mekânı oluyor. Kendi varlığını âleme mekân kılıyor. Bu zorunlu bir şey, onun içindir ki Allah, vacib-ul vücud'dur, olması zorunlu olan varlıktır. Olmazsa âlem olmaz, olmazsa hiçbir şey olmaz.

Yokluğu şöylede düşünebilirsiniz; Akşamleyin yatıyorsunuz rüya görüyorsunuz; altı-yedi saniye rem uykusunda rüyalar çeşitli çeşitli görünür, murakebelerde, berzahlarda, yakazalarda, türlü türlü ruviyetler görünür. Derin uykuda olanlara rüya deniliyor. Altı saniye farz edin uyudunuz, hiç rüya görmediniz, kalktınız o şekilde… Arada sekiz saatlik veya on saatlik bir kaybınız var. Yani bilinciniz orada yok, farkınız yok, idrak yok, orada yine vücud rüya görüyor ama bilinç olarak ona örtüksünüz, amenna. Farz edin uyudunuz, rüya da görmediniz ve bir daha kalkmadınız… Düşünün, bir şey getirin aklınıza, ben bir şey getiremiyorum, kocaman bir hiçlik… Yok… Halil diye birisi yoktu, var etti, yoktan var etti demek bu demektir. Ama kendinden var ederek var etti.

Yokluk kavramının anlatırken bunu Hakk'tan dolayı okuduk, bakın referansımız Hakk'tı, Hakk'dan dolayı okuduk. Yani âlemde karşılığı olan değil, Cenab-ı Hakk'ın varlığında karşılığı olan olarak.

İkincisi; yok dediğimiz şey, bir varlık eğer başka bir varlığın temeli ile varsa, zemini ile varsa, o varlığın kendi varlığı, kendi varlığına ait bir varlık değildir. Samediyeti yok, onun için ona yokluk demişlerdir. Bu yokluğun din terminolojisindeki karşılığı faniliktir. Aldığını vereceksin çünkü âlemin ilişkisinde; "her şey aslına rücu eder" iledir. Çünkü âlemdeki şeriat, "her şey aslına rücu eder" ayetiyle karşılık görür. Bu sebepten dolayıdır ki ne aldıysan vereceksin, yani tükeneceksin. Onun içindir ki fani olan her şeye -samediyeti olmadığı için, varlığı kendinin varlığı olmadığı için- yokluk demişlerdir.

Allah'u Azimüşşanda onun için buyuruyor; kulum sen varsan ben yokum, ben varsam sen yoksun. Yani yokluğunu bil, yani kendi varlığınla var olmadığını bil, benim varlığımla var olduğunun bilinci ile yaşa. Hz. Abdulkadir Geylani onun için diyor ki; insan mevhum bir varlıktır, yani hissiyatta, anlamda vardır, yoksa varlığı yokluktur diyor. Gören siz misiniz, duyan siz misiniz, size iş gösteren siz misiniz? Güldüren de O'dur ağlatan da O'dur. 'Şah damarından daha yakınım' diyor. 'Delalete sürükleyen de O'dur, hidayete sürükleyen de O'dur.' Diyor. Kim ne yapıyor ki? Kim ne yapıyor? İmanı olan bir kişiye göre…

Aklı itibariyle, felsefi olarak, 'yok bizim de özgür irademiz var'… Allah'a vardığın sürece özgür iraden var, Allah'a varmayanın özgür iradesi mi var? Ya nefsine köle, ya dünyaya köle, ya ailesine köle, meşgaleleri neyse hepsine köle… Geçmişine köle, tarihine köle, menfaatine köle, beklentilerine köle, köle köle köle…

Yokluk, bir; yok idik var olduk, yoktan var olduk. İki; var olanın hepsi ne ile var olduysa onunla var olduğundan sebebiyettir ki varlıkları yokluk hükmündedir. Onun içindir ki tevhid zorunludur. Sebepleri, mevcudatı mı göreceksin, yoksa o sebepler ve mevcuda da aşkın olan Allah'ı mı göreceksin.

Geçenlerde kardeşlerimden bir tanesi sordu. Dedi ki; 'Efendim bir tanesi

dedi ki, cennete gideceğiz, Allah'ı göreceğiz, şöyle olacak, böyle olacak, namazımızı niyazımızı kılıyoruz, işte oraya birikim yapılıyor, yatırım yapıyor.' Dedim ; 'Ya dedim burada görmedikten sonra orada görüş yok. Nasıl oluyor bilmiyorum yani, gitti de görecek…'

Bu söylediğimize delil bir ayeti kerime, 'Burada kör olan orada da kördür', bir ayet daha vardır 'Daha önce biz tatmış idik bunu'. Yani daha önce bizde bunun bilgisi oluşmuş idi. Yani burada zeminini hazırlamadığın şeyin orada açılımı olmaz hiçbir şekilde, onun için burası kazanç yurdudur, gurbet yurdudur. Ne kazanıyorsanız burada kazanıyorsunuz.

Tevhid niye zorunludur?

Erenlerin bir sözü vardır; Cennette La keyfi la misli görünecek. 'La keyfi la misli', misli demek sebeplere dâhil değil, misli yani fiziğe dâhil değil, görünüşe dâhil değil, fenomene dâhil değil demek, yani algınıza hitap eden bir şey değil, duyularınıza hitap eden bir şey değil; 'La misli'… Algına hitap etmiyorsa nasıl görünecek?

'Beni bilmek, beni görmektir' diyor, Hazret Gavsiye'de biliyorsunuz…

Veya Musa a.s. üzerine bunun konusunu işlemiştik. Orada Allah buyuruyor; 'Ya Musa korkma, ben alemlerin Rabbiyim', bak 'Rabbiyim' dediği anda bilincine, Rabbi olduğunun bilinci itibariye bakışı getirtiyor.

Mevlana'ya diyorlar ki; Efendim diyorlar, Kalu beladaki evet deyiş nasıl bir şeydir. Diyor ki; Sen ne zaman ki 'Ben senin Rabbin değil miyim?' sözünü duyarsın, bak o sırada kendinden biri söylüyor kim söylüyorsa… Bakın Mevlana söylemiyor, Mevla'nın kendisinden okuyun… Şimdi Mevlana'yı gözünüzün önüne getirmeyin, sen ne zamanki 'Ben senin Rabbin değil miyim?' sözünü duyarsın, 'Evet sen benim Rabbimsin' dersin, bakın Mevlana'yı gözünüze getirmeyin, 'konuşan dili olurum' işte o gün o sözün hakkını vermişsinizdir. Aynı şey…

Babanın yanına bir gün dahi Abdullah Değerli diye gitmedim. Bakın kelam sıfatında Allah kendini izhar eyler, kelam varlık aynasıdır. Rabb'ül Âleminim dediği anda kendini imliyor. Oradaki tavır hareketi

devamlılığında kendini gösteriyor. 2 türlü tecelli vardır; birincisi Tecelliyi Berkidir, ikincisi Tecelli Zatidir. Tecelliyi Berki dediğimiz, şimşek gibi bir tecelli, hani berk, şimşek çaktı, hani aklınıza bir şey geldi 'aa bu böyleymiş' bunun gibi… Hakikate dair bir yaşantınız oluyor, bir şey istediniz, aynı anda oldu, ha olabilir bak şimşek gibi çaktı gitti, ama tecelli zatide devamlılık vardır. Allah'ı görebilmeniz için devamlı olarak Allah'ın sizinle muhabbet etmesi şarttı vardır.

Bunu da şöyle söyleyeyim Allah'ı Kerim esması ile görmek istiyorsunuz, o kerim esmasındaki tavrını devamlı kılması lazım size ki, Allah'ı kerim esması ile göresiniz.

Kardeşlerimden biri geçen gün dedi ki; 'ben dua ediyorum, dualarım kabul oluyor. Ne istiyorsam veriyor, ne istiyorsam veriyor.' Ama şimdi nasıl dua ediyor; 'nokta vuruşu yapıyorum' diyor. Yani muğlâk istemiyorum, ne istiyorsam onu söylüyorum.

Dua da devamlılık ve duaya icabetteki devamlılık, dua sonucunda Allah'ı görmesine sebep veriyor, Mucip olan Allah'tır ı görüyor. Bilmem anlatabiliyor muyum? Mucip olan Allah, tavrında Allah'ı görüyor, icabet ediyor. 'Kulum senin yanındayım', çünkü dua Allah'ın kelamıdır kuluna. Duanın karşılığını vermesi Allah'ın muhabbet etmesidir. Seni duyuyorum, görüyorum ve veriyorum demesidir demiştik. Ve Allah'tan emin orada.

'La misli' yani duasına kabul olmasına sebep olan şeyleri görmüyor, illetleri görmüyor. Sadece orada duasına icabet eden Allah'ı görüyor. 'Rabbim dualarımı kabul ediyor' diyor. Evimin yanında iş istiyorum onu veriyor, şu işi istiyorum o işi veriyor. Yani sanki Alaattin'in sihirli lambası gibi bulmuş, sihirli lamba kendi herhalde ☺

Hz. Ali'nin sözünü söylemiştik bu bağlamda; bu gözlerle Allah'ı göremeyiz, iman dolu gözlerle görürüz, çünkü bu gözler olanı görür, mevcudatta vücudu olan, mevcudatta olanları görür. Onların üzerinde haiz oldukları vücudu göstermez, hangi esmaya bağlı olduklarını, hangi melekeye bağlı olduklarını göstermez. O

nların üzerindeki eylem, ilişki üzerinden hangi esmaya bağlı olarak tavırda olan Allah'tır ki onu görmeye şahadete taşınırsınız.

Bu öyle bir şeydir ki 'güneşi doğudan doğuran Rabbimdir' bakın Hz. İbrahim'de bu var. Bakın güneşi Rab edinen kişi, sonunda ne diyor 'Bütün kâinat Rabbimdir' demiyor. Âlemler Allah'tır demiyor, 'Benim Rabbim Âlemlerin Rabbidir' diyor. Ve hemen arkasından diyor ki takdiri ilahi 'Benim Rabbim güneşi doğudan yükseltir'. Bakın eyleminde şahit, buna La misli denir yani güneşi okumuyor, güneşin üzerinden tavırda olan kudreti okuyor. Ama eylemdeki devamlılık size Allah'ı gösterir ki en önemlisi de budur. Allah'ı kerim olarak göreceksiniz, kerimliğin devamlılığında Alllah'a kerim olarak şahadet edersiniz. Veya da efendim ben alemlerin Rabbiyim diyor mesela, dedi bırakmadı, konuşmaya devam etti, Allemlerin rabbi olarak konuşmaya devam etti. O konuşmanın devamlılığının sonucunda Musa Rabbül âlemin görüşüyle bakıyordu. Bak görüşüyle bakıyordu, lakin elle somut bir şey olarak zihnine geri döndüğünde, algıya geri döndüğünde, mevcuda geri döndüğünde zihninde, -buna eskiler cim harfine döndü derlerdi- işte o zaman diyor ki 'Ya Rabb bana görün'. Söylediği söz şu; Ya Musa sen beni göremezsin, yani nurunla beni göremezsin demek değil bu, zaten ben sana görünüyorum tavrımda, kelamımda…

Tavrında Allah'ı görürsünüz. Hüviyet tavrında Allah'ı görürsünüz, müşahade edersiniz. Çünkü zatı görünmez, zatı yaşanır, dışına çıkamıyorsunuz ki zatı göresiniz… İmkân yok, onunla yaşıyorsunuz, o zatla yaşıyorsunuz. Bütün varlık onunla hüviyet bulur. O şahsın temeli, O şahsın zemini üzerinden hüviyet bulur. Onun tavırları üzerinden hüviyet bulur. Bu doğrultuda Allah'ın lütfü ihsanıyla tevhid ilmi zorunlu oluyor.

'Ya Rabbi' diyor, 'Sen onlara gazap edersen, onlar senin kullarındır.' Gazap etmesi için ne gerekli? Sebepler dairesinde; deprem, melekler, şunlar bunlar dimi? Sebepleri okumuyor, tavrında kendine biçim veren, sıfat veren bir varlığı görüyor ve okuyor; işte hakikat bilgisi budur. Tevhid bilgisi budur.

Sebepleri, illetleri Allah yapmak değil, sebepler ve illetler üzerinden

mevcudat üzerinden iş gören Allah'ı tavırlarında okuyabilmektir. Hepsine aşkın olanı görebilmektir.

Kelamında; kâh bize konuşaydı da Musa gibi biz göreydik. O görüşe biz sahip olaydık. Ne müthiş bir lütuf... 'Korkma ya Musa, ben âlemlerin Rabbiyim'… Kaç kişiye sesleniyor… Geldik mi bu mertebeye amenna…

Bak kulağıyla duydu, itaat etti; iman… Sizi âleme sevk eder.

Ama 'gözü ile gördüğünü kalbi yalanlamadı' ayeti vardır. Orada tavrıyla görüneni gördü, iman dolu bir bakışla. (yalanlamadı: iman, çünkü iman emin kılar kişi) Ve iman verdiği kalbe Cenab-ı Hakk kendini yalanlatmaz, bir tavırdaysa… Bütün iş imanda saklıdır. İmanınız yoksa görüş olmaz, algıda bakarsınız. Olana bakarsınız, mevcudatı görürsünüz. Yiyorsunuz bir yemek, diyorsunuz 'Ya Rabbi şükürler olsun'. Bu imanla alakadar bir görüştür. 'Ya ne alaka kardeşim, şurada bir yemek var, o yemeği yiyoruz.' Bu pozitivist bir görüştür, sonuçta nesneye bakıyor. İman dolu bir bakışla baktığınız zaman güneş yine aynı güneştir, yemek yine aynı yemektir, doğa yine aynı doğadır ama sizin âleminiz değişmiştir, bilinç seviyeniz ilkelere göre biçim alıyor, yıldızlar sizde dürülüyor, ilkeler sizde dürülüyor, anlayışınız yükseliyor, göklere taşınıyorsunuz, dünyaya hamilliğinizi bırakıyorsunuz, yükünüzü düşürüyorsunuz. Ve o ilkelerle bilinçlenmenizle âlemdeki hareketi okuyorsunuz.

Bazıları şöyle diyor demiştik geçen hafta; bir esma bütün esmalara -bütün ilkeler- taşır… Bir esma sizi bir esmaya taşır ama bir esmada bütün esmaları okuyamazsınız. Yani Vedud'lukta Vedud'u okursunuz, Kahhariyet'i okuyamazsınız, ama sizi kahhariyete taşıyabilir o ayrı mevzu.

İki şöyle bir durum var; esmaların kendisine yani ilkeler düzeyinde esmaların kendisine varlık yükleyemezsiniz. Yani öznellik yükleyemezsiniz. Çünkü onun bir öznesi vardır. Tavırda olandır seven, ya bir şahıs vardır seviyordur; tavrıyla eylemiyle kendine biçim veriyor, hüviyet veriyor. Yani meleklerin -melekeleri çünkü esmalar dediğimiz ilahi âlemde asıllarda melek olarak karşılık görür- varlığı Cenab-ı Hakk'ın tavrına bağlıdır. Tavrını bir kessin melek yok olur. Onun için önemli olan

nurun tavrıdır. Onun için tavırları okurken dikkat etmek lazım. Tavırlar sizi başka bir tavıra taşır. Mesela temkinli bir insansınız, temkinli insan nereye taşınır? Her şeyi planlı projeli yapan bir insansınız diyelim nereye taşır, âlim esmasına taşır. Ya mütebir esması mesela farz edin, sizi âlim esmasına taşır. Âlim esması sizi neye taşır? İradeye taşır. Çünkü bildiğinizi irade edersiniz. Daha bunun gibi nice şey.

Ama bir esma sadece bir sıfata da taşınmıyor, nice sıfata sizi taşır, ama onu yaşayan sizsinizdir, başka birisi değil. Siz yoksanız esmalar da yoktur. Onun içindir ki yokluktadırlar.

Allah yoksa mevcudat yok, Allah yoksa vücuda geliş olan melekler yok. Asıllar âlemi yok, gölgeler vadisi yok. Allah varsa hepsi var.

Allah'ın kendisine yokluk denilmez. O bizatihi varlıktır, zatihi varlıktır ama. Hiçbir zaman onun için yokluk diye bir şey olmamıştır. Onun için belirlenemez. Bakın bizim için belirlenemez olan da yokluktur. Allah için belirlenemez olan diye bir şey de yoktur. 'Seslendim sesimi duyan olmadı, baktım gördüğüm olmadı.' Yani belirlemediği bir şey yok, kendisinin dışında. Kendisinin dışında bir şey belirlemiyor, belirleyemiyor; yok çünkü. Onun için kendisi bizatihi varlıktır.

Sana bana göre –biz- belirleyemiyoruz diye, iman yok diye, belirleyemiyoruz diye yok olacaktır anlamına gelmiyor.

Hakikat evrenseldir. Şeriat umumidir, tarikat ferdidir, cemaatsel bile olsa tarik, ferdidir. Çünkü herkes kendi fıtratı doğrultusunda Allah'a yol tutar. Yani kimden beslenirseniz beslenin her şeyi kendi fıtratınıza çevirir ve onunla yol tutarsınız, bu hep böyle olmuştur. Yani birisi gidip olunmaz hiçbir zaman… Her zaman kendiniz olursunuz.

Tarik noktasında sıfatınız ne ise o sıfatın gereği olarak beslenerek yürüyorsunuzdur. Her zaman kendinize çevirirsiniz onu, bu zorunlu bir şey. Çünkü sizdeki olan başka bir tavra müsaade etmez. O tavrın sahibi mesela âlim esmasısınız, hep âlimliğe dökersiniz. Her şeye bakışını âlimliğe, bilmeye dökersiniz. İrade sıfatı; irade sıfatı üzeri bakarsınız; istençlerde bakarsınız, istençlerinizin yerine gelmesi üzerinden erilliğe

taşımaya çalışırsınız. Hangi sıfat size hâkimse, hangi esma size hâkimse o nokta da gelenleri hep kendinize çevirirsiniz. Bu zorunlu bir şey, onun için hiç kimse olamazsınız, gitseniz bir yerde talip bile olsanız, evet onda olan sıfatlara haiz olabilirsiniz, alabilirsiniz ama yine kendinize çevirerek alırsınız. Onun için kimse kimse olamıyor, Allah ama her tavrında yine kendi. Sizdeki tavrıyla da kendi, beslendiğiniz kişinin tavrı da kendi, kendinin tavrı yani.

Tarikat ferdidir ama hakikat umumi bile değildir, evrenseldir. Yani Allah herkesin Allah'ıdır. Hakikattir ya, benim hakikati kabul edip etmemem ayrı mevzu. Hani Allah yok diyorum, Allah yok desem de vardır. Şu ışık yok desem, bu ışığın yok olduğu anlamına gelmez ki. Hani ben tespit edemiyorum, göremiyorum, bilmiyorum o zaman yok.

Bir hikâye vardır bu bağlamda. Metin baba dedi; bir ara bir zevke düştük, gençlik çağları felsefe okurken, Fransız bir düşünürün elime bir metni geldi, metinde şöyle yazıyor; 'ne sağdaysa, ne soldaysa, ne yukarıdaysa ne aşağıdaysa ne içerdeyse ne dışardaysa, o zaman o varlığın varlığı yokluktur, böyle bir varlık soyut bir varlıktır. O zaman o varlık, varlık olarak yoktur' diye bir şey gördüm.

Ya dedim doğru söylüyor, mekânsal olarak içinde dışında şurasında burasında olması gerekiyor.

Neyse dedi, Gazali okuyan bir dayı vardı, dayının yanına gittim dedi, beraber konuşuyoruz, dedi ki; söylemiş ama eksik söylemiş, her yerdedir. Yani içerde değil, dışarda değil, yukarda değil, aşağıda değil, her yerdedir. Her yerde olanın sağı solu, yukarısı aşağısı olmaz, içi dışı olmaz. Her yerdedir çünkü her yerde kendisiyle vardır. İçkin ve aşkın, muhit ve âli, âli aşkın, içkin muhit, kuşatmıştır. Hem muhittir hem âlidir.

Bütün varlık eylemi kendisiyle vardır. Ve o varlık eylemiyle bir tavırda var etmeye başladığı zaman ilk tavır meleke tavrıdır, melek tavrıdır, kuvvetler tavrıdır. Bütün melekler Allah'ın kuvveleridir, tavırlarıdır. Onun için melekler varlıklarından masumdurlar. Bizatihi Cenab-ı Hakk üzerlerinde iş görür, sanki diğerlerinde Cenab-ı Hakk iş görmüyormuş gibi anlaşılmasın. Birisinde direkt dolayımsız, yaptıkları Allah'ın

yaptığıdır. Bu da tevhid anlayışı itibariyle bak…

Bir melek geliyor şimdi, kim? Cebrail, Hz. Resulluha ayeti veriyor değil mi? Şimdi tevhidin anlayışı itibariyle Allah'ın elçisi geldi haberi verdi elçiye… Ne kadar mübarek, Allah'ın kelamı, bak onun dilinde kelamı tezahür ediyor. Mesela şimdi Cebrail geliyor 'De ki', 'Kul hüvellâhü ehad...' O sırada Cebrail'in dilinden zuhur ediyor, kendini izhar ediyor. İmanın ikinci basamağı o sıradaki söylev de söyleyeni değil, söylev sahibini görebilmektir.

Cebrail mi söylüyor? 'De ki; Kul hüvellâhü ehad Allâhüssamed'

O söylevin sahibini, fiilde kendini göstereni görebilmek.

Eğer imanın bu şekilden varırsanız Rabbiniz size her yerden konuşur. Bu derecesine gelen bir insan her yerde Rabbi ile konuşur. Çünkü bütün fiiliyatlarda akar. İster, istediği aynı anda olur; takdiri ilahi. Lütfu ihsandır ki bir şey öğrenmek ister, sorar; aynı anda cevap gelir. Bütün sıfatlarıyla ilişkidedir ve bu kişilere muhabbetullaha erdi denir. Allah onları hitap muhatap ilişkilerinden muhatabı görmüştür ve onlara hitaptadır. Aynı anda düşüncenizde bir bakmışsınız birinden cevap verir. Kâh açtığınız bir kitapda, kâh takdiri ilahi bir televizyonda, kâh bir hocanın dilinde, çaresiz olduğunuz bir şeye cevap gelir. Bu hep böyle olmuştur, ama bakın muhabbetullah da tecelli kesintisizdir. Hani aradınız bir şey sordunuz cevap geldi, tesadüf değil mi? Kesintisizdir, onun için Allah'ı görürsünüz, her tarafınızdan kuşatmıştır, sebepleri görmezsiniz, illetleri görmezsiniz, misalli görmezsiniz.

Misli olarak görmezsiniz, La mislidir artık, tavırda görüyorsunuz çünkü görünenleri değil, duyularınızla baktığınızı değil. Onun için demişlerdir ki; tasavvuf sezgi yoludur.

Öğrenimin iki tarafı var; bir, sor öğren; iki, talim et.

Sor öğrende kelam vardır, talim et de sükût vardır.

Çünkü bütün varlığınızla sükût etmezseniz, Allah'ı göremezsiniz imkân yok. Musa halen aklıyla mevcuda bakıyor, mevcudatıyla ne diyor? 'Bana görün', eğer o mevcudata bakışı da orada silinmiş olsaydı zaten Rabbül

âlemine rabbül âlemin bakışıyla bakıyordur. Yani o kelamda kendini izhar ediyor. Kelamın temeli, çünkü kelam varlık aynasıdır. O aynada kendini izhar ediyordur.

Hani geçenlerde anlattığım hikâye gibi, hani babanın yanına gidiyorsun, bir bakıyor, dua ediyorum; 'Ya Rabb beni yok eyle', yok etmek kendisinin bildiği gibi değil… Şimdi Abdullah Değerli'yi mi göreceğim? Yoksa orada kendini, beni bana işaret eden, muhabbet sahibini mi göreceğim.

Yukarıda bir Allah'ımla babanın yanına gittim. Yukarı da ya, sırtıma da almışım düşüncemi, almışım kefeme götürmüşüm babanın karşısında duruyorum. Babanın bana söylediği şu; Allah Allah… Allah sana niye bu kadar uzak yavrum dedi. Bir baktım 'Allah her yerdedir' ayeti getirildi bilincime. Tak… Ama hissediyorum da aynı şekilde 'Allah her yerdedir'. Bütün varlığımla kuşatmış bir şekilde. Aynı anda şöyle bir baktı; Yavrum dedi, Allah sana niye bu kadar uzak. 2. Soru bak, aynı soru ama kesintisiz bak, sohbet yine devam ediyor, orada bıraksa yürüyüş devam etmeyecek.

Ama sen sükûttasın, sadece seyrancısın ki seni taşıyabiliyor, aklımdan bir şey geçirsem, bir şey koysam, kendimi koysam orada o yürüyüş devam etmeyecek, talim devam etmeyecek, devam ediyor.

'Allah sana niye bu kadar uzak', bir baktım 'Özleri bilen Allah'tır', 'Veli kulumun konuşan dili olurum', karşımda birisi konuşuyor, ama Abdullah Değerli değil, iyi biliyorum. Yani sureti görmüyorum zaten o sırada. Hemen arkasından bir daha, 'Yavrum dedi Allah sana niye bu kadar uzak', yani onu da aş… Bir baktım birisi benden bakıyor. 'Hah dedi bahçenin sahibi şimdi geldi', bahçenin sahibi şimdi geldi…

Şimdi buradaki görüş, bakın mevcudi bir görüş müdür? İmanı bir görüş olarak vücud tavırlarında onu görüş müdür? Mevcud olan kim? Abdullah Değerli, Eyleminde onda ne haiz ise, vücud olarak onda ne haiz ise eyleminde kendini gösteren Allah'tır; o vücuda, o melek kuvvetiyle, o kelam kuvvetinin etkisi ve onda saldığı enerji ile size aynı anda hafz ediyor, kuşatıyor ve aynı anda kendisini işaret ediyor.

Ağacı mı göreceğiz kâinatta -hani Musa'nın ağacı, kainat ağacı- yoksa o ağaçta tavırlarda olan Allah'ı mı göreceğiz?

İman başka bir şey, Allah birine kendini göstermek isterse iman verir. La misli, siz onu görürken de keyfiyetten soyunmuşsunuzdur. Onun için la keyfidir. Yani kendiniz için, kendi düşünceleriniz, zanlarınızla bakmıyorsunuzdur. Bakmadığınız için de la keyfidir. Cenab-ı Hakk'ın keyfiyeti üzerisinizdir, hali üzerisinizdir. Kendisine taşıdığı vücuda bakıyorsunuzdur. Ve burada bir ayet işler la keyfide 'gözüyle gördüğünü kalbi yalanlamadı.' Çünkü Allah onu kendinden yana emin kıldı. Allah'ı gördüğünüz zaman eminsinizdir ya… Kalbinizi yoklayın o sırada, eminsinizdir. Bir kişi Allah'ı görse hemen kalbini yoklasın, emin... Tamam, eminse orada Allah'ı görmüştür. Ama bir şekil olarak değil o, o şekiller üzerinden kendi eyleminde varlığını vücuda taşıyarak gösterir. Hangi sıfatı ile görünüyorsa, çünkü Allah bir kuluna görünmek isterse bir kuvvetle görünür, Allah olmanın kuvveti, rahmaniyetinin kuvveti, yani bir biçime taşır kendisini. Ama burada ki biçim eyleminde taşımasıyla alakadır.

Yokluk, yokluk dedikleri kişinin kendi varlığını bilişidir aslında. Mevhum varlık olduğunun bilişi, Cenab-ı Hakk ile var olduğunun bilincine erişidir. Bir kişi eğer bu şekilde yok olduğunun bilincine erer, o bilinçten sonra kulluk perdesi de yırtılırsa bizatihi varlığın kendisini, varlığın hakkıyla yaşıyordur. O kişi yokluktadır denilmez artık bizatihi varlıkladır.

Ne zaman kişi, varlık olan, şahıs olanla vücud tavırlarında var olur, artık o kişi için yokluk yoktur.

Baba onu özetler geçerdi, bu hepsi için şöyle bir özel kelime kullanırdı; 'Yavrum, yok diye bir şey yok.' Var olan var.

Kıyametten geldik buraya kadar… Efendim derdi; Yavrum kıyamet başına kopsun… Bende derdim 'Ya Rabbi şükür, inşallah', vallahi… Çünkü ne manaya geldiğini iyi biliyordum. Bir âşık için Allah'tan başkası hikâyedir. Allah, Allah, Allah… Başka bir şey yoktur zaten. En sonunda Cenab-ı Hakk'ın varlığına varmak için yapacağı ne varsa her şeyi yapar. Aşığın kendisinin duasında vardır, yani aşkın kendisinde vardır,

duasında. Ne zamanki Hakk kendisinde varlığıyla nuruyla zuhur eder, eylemleriyle kendisinde vücuda taşır o kişide, işte o zaman kıyameti kopmuştur, ne mutlu onlara… Yakinliğe ermiştir, oraya yakinliğe erdi bile denilmez onu söyleyeyim, kıyameti kopan için yakinliğe erdi denilmez, o sadece Hakk iledir. Eğer kişiyi yine bu âleme -sebepler ilişkisine- döndürürlerse o Hakk ile uyanıktır, hakikat ama işlevinde hakkaniyet üzeri yaşar. Kulluk perdesi altında hakkaniyet üzeri yaşar.

Bahaddin Nakşibendî'nin güzel bir sözü vardır, selam ona olsun diyor; Onlar halkın içinde Hakk'ı yaşarlar. İçleri Hakk iledir, dışları halk iledir. Halkın içinde Hakk'ı yaşarlar, halkın içinde sadece Hakk iledirler. Allah'ın selamı onların üzerlerine olsun.

İlk derslerimden bir tanesi uzakta olandan kurtulmaktı. Ondan kurtulduktan sonra iş kolaya döndü. Yakin olana vardıktan sonra artık sözünüzü geçirebileceğiniz, nazınızın geçeceği, derdinizi anlatabileceğiniz, bazen olur tokat vurur, 'yeter artık, dertlerini anlatma, biraz da aklına er, hikmetine er, niçin verdiğime er' diye sözlerde duyulur. Takdiri ilahi, yani kendisi ile hitap muhatap ilişkisinde konuşabileceğimiz bir Allah vardır. Muhatabı siz olduğunuz, deki dediği siz olduğunuz, bir Allah ile karşı karşıya kalırsınız. Ki önemli olan da buna varmak. Ne mutlu buna varanlara…

Onun için her ne ki Allah ile vardır, varlığı yokluk hükmündedir. Çünkü öz varlığı itibariyle Allah'a aittir, samed olana aittir. Yani kendisi samed değildir, samed olanı yaşıyordur. Yani o gördüğünüz mevcut esma olsun, mevcut olsun, neyse artık o, koyun kuzu aklınıza ne gelirse, kendi varlığıyla var değildir. Var olanın bizatihi hiçbir şeye ihtiyacı olmadan var edenin, Samed olanın kendisiyle vardır. Varlık düzeyinde varlığı yokluktur. Ama mevcudat da varlığı görülür. Onun vücud olarak da asıllar âleminde illa karşılığı vardır. Ya melek karşılığı vardır, yani burada bir hayvan görüyorsanız, o hayvanın melek karşılığı vardır, bir bitki görüyorsanız mevcut da onun melek karşılığı vardır. Onun melek karşılığı onda meleke olarak vardır, yetisi olarak vardır. Onun için hayvanlar ve bitkiler öldüğü zaman melek karşılığı olarak hangi mekâna aitlerse o mekâna ruhani olarak giderler. Yani kuvvet olarak, meleke olarak, haiz

oldukları sıfatın gereğindeki alan, enerji alanları neyse melek olarak, o melekler bulundukları, gidecekleri âlem, asıllar âleminde gidecekleri mekânsallık nereyse oraya giderler. Cennetin hangi katıysa veya cehennemin neresiyse, çünkü bazı hayvanlar cehennemin mahlûkatına işaret eder, bazı hayvanat ilahi âlemlerde cennetin melekûtuna işaret eder. Cehennemdeki de melekûttur ama onu da söyleyeyim.

Her biçime geliş ilahi sıfatlarla nurundan… Eğer ilahi âleme varırsanız o ilahi âlemde göreceğiniz, nur âleminde göreceğiniz tane tane aynı misket gibi, her birinin kendinde kabz bast olayı vardır, o kabz bast olayı sebebiyle renklidirler, hareket ederler, hareket ettikleri içinde renklidirler, yani bir frekansları vardır. Âlemin dilidir, onların kendindeki dilidir renkler zaten ve dokunmasanız yanacak gibidirler.

Bu noktada bir şey söylemek gerekirse fizyolojik olarak fiziğe karşı bir şey söylenir; hani bir sicim teorisi vardır, küçük sicim teorisi, büyük sicim teorisi diye; âlemin kendisini seyran ettiğiniz zaman hiçbir zaman bir sicim göremezsiniz. Enerji sicimleşmez, sadece moleküler düzeyde kristalleşme dedikleri şey sicimleşmedir, ipliksi olarak âlemi dokurlar, o da moleküler seviyede geldikleri zaman. Ondan önce hiçbir şekilde nurun kendisinde ipliksileşme olmaz. Böyle küçük küçük ipliksiler varmış da hani titreşerek bütün âlemi bir şekilde var ediyorlar diye bir teori var, hiçbir zaman olmaz. Çünkü hareketin prensibinde yoktur.

Nurun kendisinde iki türlü hareket vardır, bir kabza bast olayı, iki sarmal zigzag dediğimiz günümüzde spin dedikleri olay. İster bozanik olsun ister fermiyonik olsun fark etmez. Aynı prensiple hareket eder, mikrodan makroya kadar da hareketin prensibi sarmal zigzagdır.

Hani dünya elipsidir, yörüngesi elipsi, değil hiçbir zaman değil, yerinde durmuyor ki elipsi olsun, hiçbir zaman. Duran bir şeydir, bakın elips duran bir geometri biçimi, hiçbir zaman durmuyor ki elipsi bir yörüngesi olsun. Siz yerinizde duruyor musunuz ki güneş, dünya dursun. Varlık olarak konumunuz bile değildir sonsuzlukta. Konum olarak hep bir şeyi referans alırsınız, güneşe dünyaya samanyoluna konum olarak biz buradayız diyoruz. Veya da dünyadaki kıtalara karalara göre İstanbul da

diyoruz. Hep referansımız başka bir konum. Peki, sonsuzlukta neredeyiz?

Ve bu noktada enerjiye geri dönerseniz bu bağlamda; enerjinin kendisi sarmal zigzag da ve kabz bast olayında hareket eder. Kabz ve bast yapar, kabz ve bast yaparken her taneciğin kendisi karesi kadar, bu çok önemli bir şeydir karesi kadar manyetik alan enerjisi vardır, eskiler buna boşluk enerjisi derlerdi. İlahi âlemi seyran yapanlar bilirler, tanecikleri görürler bir de boşluk görürler, aydınlık bir boşluk; o boşluğun kendisi, manyetik alan enerjisi boşluğudur. Onun içindir ki tanecik olarak hiçbir tanecik birbirine dokunmaz ama manyetik alan olarak birbirlerine dokunurlar. Ve bu noktada takdiri ilahi kabz, bast yaparken o boşluk enerjisinin de birbirlerine saldıkları enerjiyi alırlar, verirler. Bu da dalga enerjileridir, görünmez bir enerji, alırlar verirler, alırlar verirler. Bu şekilde hareket ederken bir taraftan o sarmal zigzag çünkü elektromanyatik ortamlarda yani nurani ortamlarda hareketin temeli her zaman sarmal zigzagdır. Düz gidiş olmaz, çarparsınız, sanki bir bariyere çarpmış gibi, imkân yoktur.

Ve hareket her zaman devamlıdır, kesintiye uğramaz. Ama bir varlık varsa da hareketin kendi varlığı yoktur. Bak varlık olarak hareketten bahsedemezsiniz. Varlığın kendisinin hareketi vardır. Yani bir nur var, nurun kendisi hareket ediyor. Yoksa bir hareket varda onun varlığı yok. Bu konuyu bilinç itibariyle esmalara taşıyın, tavırlara taşıyın. Cenab-ı Hakk'ın varlığı var, tavırlarda bulunuyor. Cenab-ı Hakk tavırda değil, o zaman esmalardan da bahsedemezsin. O zaman mevcudattan da bahsedemezsiniz. Onun için varlıkları yokluktur, ama bu anlamda yokluktur. Vücut olarak varlıkları vardır, mevcut olarak varlıkları vardır, hani burada bir gölgesi varsa asıllar âleminde vücut olarak, yani mevcudat varsa mevcudatın aslı da vardır, amenna. Ama varlık olarak yoklar, çünkü hepsi nurun hareket üzerinde biçim verişidir. En basiti esmalar, biçim veriştir sadece, ama hareketin kendisine biçim veriyor. Hani şu sesin kendisinin havanın biçim verişi gibi, bir biçim veriştir. Biçim veren hareketi kessin, o tavırda bulunmak istemesin artık o sıfat yok demektir. Farz edin sevmek istemiyorsunuz, doğanızın gereğinde var o,

yani vedud olmak doğanızın gereğinde var. Aynı anda doğanızın gereğinde olanı bastırdınız veya hiç kullanmıyorsunuz. Allah kullanmıyor farz edin, artık o sıfat yok demektir. Âlemde sevgi olmaz artık

Ama bir sözü var ki hangi noktada hareket ettiğinin de bize referansını verir. "Rahmeti kendime farz kıldım." İlkeler üzeri yaşamayı ve varlık vermeyi kendime zorunlu kıldım diyor, ahlak edindim diyor. Hani Gavsiyede de okuduk ya, ne ben kendi nefsimi yokladım, rahman ve rahimlikten başka bir şey de görmedim diyor. Rahman ve rahimlikten başka bir şey yani rahmet sahibi olmaktan başka bir şey görmedim diyor. Hep ilkeli bir hareket var ve ilkeli hareketin temelinde hep varlık verme var, hep varlık veriyor. Kendine varlık veriyor, rahman diye rahim diye, Allah diye, farz edin kullar yok kim Allah diyecek, sadece kendisi var. Allah olma tavrını kesiyor demektir.

Geri kuantuma dönelim, kuantumdaki karşılığı elbetteki düşünceye de sirayet etmede, yani hareketin varlığını yokluk olduğunu söylüyorsunuz ve bir varlığın hareketinden bahsediyorsunuz, ya hareketin resmini çizemezsiniz imkân yok. Her çizdiğiniz bir varlığın hareketi olur. Varlık demeyim de bir mevcudun hareketi olur. Yani bir şeyin hareket ettiğini resmedersiniz. Hareketin kendisi her zaman mevcuda, bakın mevcuda baktığınız zaman, mevcudun hareketinde görürsünüz, içeriye baktığınız zaman mevcudu bizatihi o nurun var ettiğini görürsünüz. Ama hareketle var ediyor. Nurun kendi hareketiyle vardır ve yine hareketin kendisiyle kendine tavırlar veriyor. Rahman diye, sevgi diye, vedud diye, kahhar diye, yine hareketin kendisiyle verir.

Ki örtünmenin temelidir o var etmek; başkasılaşma ki kendisi kendisini var edecek, bu var edecek dediğim zati olarak… Varlık olarak değil, Allah olarak, rahman olarak, rahim olarak kendisine şahadet edecek, varlığını kabul edecek kişiler vardır. Onun için diyor, takdiri ilahi; bütün kâinatı yarattım insan için, insanı yarattım kendim için. Ben gizli hazineydim bilinmeyi istedim ve Âdem'i yarattım

Bütün âlemde her şey, hayvanat, sıfatının gereğinde ilkesi neyse onu yaşar, eyleminde de ilkeyi gösterir, ilkeye bağlıysa ama. Ama insan

ilkeler üzeri bilinçli bir şekilde düşünür, ilkeler üzeri şahadete taşınır. Şahadete taşınır, her tavırda. Bir hayvan kendi melekesi üzerinden şahadetini yapabilir, bak yapabilir diyorum. Yapıp yapmaması da yine Allah'a kalmış bir şey. Ama insan bütün tavırlar üzeri Allah'a, şahadete taşıyor. Bütün tavırlar üzeri Cenab-ı Hakk'ı zevk eder.

Geçenlerde arkadaşlarımla konuşuyorum, onun için bir tavırda kalma hakkımız yok. 'Ya ben seviyorum', herkesi seveceksiniz! Ama rahmaniyette lazım, âlimlikte lazım, kadirlikte lazım, eksik olmuyor ki. Bu sebepten dolayıdır ki insan her zaman dişil olması gerekiyor. Yani her zaman Allah'a hamil olması gerekiyor. Yani alnı secdeden kalkmaması gerekiyor. Bunda kastım şu, kendi mevcudiyette edindiği enaniyeti, benliği yok etmesi gerekiyor.

Bu nasıl olur? Kötü duygularını dediğimiz, nefret, öfke, nedeni hep dışarı da olanları sustur. Öfkenizi kontrol edin, nedeni dışarıdadır, şehveti kontrol edin nedeni dışarıdadır. Ama rahmaniyet, nedeni sizdedir, rahimiyet nedeni sizdedir, sevgi nedeni sizdedir, niye sevdiğinizi bilmezsiniz ama seversiniz; nedeni sizdedir. Ha dışarda şekillenebilir, biçim görebilir ama nedeni sizdedir.

Onun için babam derdi; 'Yavrum, şeytanlığın nedeni kendi dışındadır. Rahmaniyetin nedeni hep kendi üzerindedir.' Yani hareketlerine dikkatli bak, o hareketlerini anlamlandırmak ve okumak istersen, o hareketlerine dikkatli bak, nedeni kendi dışında mı, yoksa kendi öz varlığına mı ait? Nedeni kendi özünüzde olan sizi rahatsız etmez, ama nedeni kendi dışında olan şeyler sizi rahatsız eder vicdanınızı uyandırır. Bunu böyle yapmamalıydım, tüh kalbini kırdım.

Şimdi iyice toparlayayım bu bağlamda, her ne ki var, onunla var olduğu için, varlığı yokluk hükmündedir ama vücut olarak Allah'ın bir tavrı olarak vardır, enerji yoğunluğu olarak bir tavrı vardır. Bir şeyin vücutda karşılığı varsa, elbetteki bu âlemde de karşılığı vardır. Cenab-ı Hakk'ın asıllar âleminde bir tavrını var edişi söz konusu oluyor, ondan sonra buraya mevcudatı, böyle bir ahlakı var. İstisnalar kaideyi bozmaz, böyle bir kaidesi var ama iki kişi üzerinden de bize bu kaideyi bazen

bozduğunu bile gösterebiliyor. O da İsa nebi ile Âdem nebidir.

Âdem nebinin aslı yoktur. Asıl itibariyle Resullullah onun aslıdır ama örneği yoktur insan olarak, beşeri olarak örneği yoktur. Prototip olarak Âdem'den önce bir sürü Âdem gelmiştir. Ama insan olarak göklerde yaratılan olarak bütün melekelere, bütün meleklerin melekeleri olarak haiz olan bir kişi yoktur, örneği yok.

İsa nebinin de ruh olarak örneği yoktur. Bakın Âdem'in ruh olarak örneği yok, hani asıllar âleminde hepimiz ne dedik kalu belada takdiri ilahi 'Ya Rabbi sen bizim Rabbimizsin' dedik, diyelim farz edelim, hangimiz ne söyledik meçhul, takdiri ilahi farz edelim hepimiz dedik ki; Rabbim sen bizim Rabbimizsin. O Rabbimizsin sözünü buraya tutmaya geldik. Yani asıllarda vücutda karşılığımız olan bir aslımız var. Yukarı da bir yer anlamayın, yine kendi üzerinizdeki iç âlemde olan bir şey. Ama onun da bu âlemde karşılığı var, baba onu şöyle derdi; Yavrum burada gölgesi varsa, hakikatte karşılığı vardır. İlla hakikati de vardır, gölgesi olanın hakikati vardır çünkü yani ruh olarak karşılığı var. İsa'nın karşılığı yok.

—Peki, Hz. Muhammed Âdem'den daha üstün değil midir? Yani Hz. Muhammed bütün peygamberleri (Hz. Muhammed'in karşılığı var) şimdi onun bir alt kısmı olarak düşündüm ben…

Yok, bu noktada değil, sanki biri büyük biri küçük gibi bir anlatım değil bu. Burada ki kast etmek istediğim yere taşıyım ondan sonra belki, bu soruyu bir daha hatırlatın orada inşallah söyleyeyim. Takdiri ilahi karşılığı yok derken sanki onlardan üstünmüş gibi değil, yani Âdem yaratıldı ama biz ondan hoşnut değildik diyor, çünkü mevcudata daldı. Yani olay ve olgularda suretlere daldı. Suretlere dalmak zorunludur, bakın suretlere daldığın anda ilkeleri aşağıya indiriyorsun. Çünkü eylemlerinde donanımın ne? Melekler. Melekelerin olarak, meleklerini eyleminde gösteriyorsun, suretlerle ilişkinde. Onun için umumi olarak bütün o insanoğlu âdemidir; ilişkilerinde Cenab-ı Hakk'ın sıfatlarını gösterirler.

Yukarıda bir Âdem vardı, yaratıldı aşağıya indi gibi düşünmeyin, bunu yaşamın kendisinde Kur'an'ı düşünerek söylüyorum. Siz bütün melekelerinizde ilkelere haizsiniz, eylemlerinizde suretlere olan

ilişkilerinizde -hani nefsinizle içgüdülerinizle, ilişkilerinizde- bütün o iç âlemdeki haiz olduğunuz ilkeleri tutuyorsunuz aşağı indiriyorsunuz, göklerde aidiyette olanları eylemlerinizde gösteriyorsunuz. Onun için surete rücusu zorunluydu. Surete rücusu zorunluydu, hani Havva'ya meyil etmesi, yasak meyvaya meyletmesi, aşağıya inişi…

O'nun aşağıya inişi demek ilkelerin aşağıya inişi demektir. Sizdeki Âdemiyet eylemlerinizde yani her birimiz bir âdemiz. Eylemlerimizle surete dalıyorsak, ilkelerimizde zuhur ediyor demektir. 'Yeryüzüne halife yaratacağım' bu umumi, ama hususi noktada diyor ki, 'ikisinin yaratılışları Allah katında aynıdır' ayeti kerimede. Allah katında, indinde birdirler diyor.

İsa ile Âdem için söyler bunu mesela. İkisinin de örneği yok, ama lakin bir tanesi farklıdır, çünkü misalidir diyor, misali olması birebir aynı olmadığı anlamı da taşır. Evet, benzerlerdir, yani ortak noktaları vardır ama birebir aynı olmadıkları anlamı da taşır. Örnekleri olmaması noktasında birdirler, ama yaşamda hangi sıfata haiz oldukları noktasında bir değildirler. Çünkü birisi suretlere rağbet ile ilkelerin indirilişi; diğeri ise o suretlere rağbetten kurtularak, ilişkilerinde Hakk'ın müşahadesini görerek… yani misilleri değil, kadarları değil, sebep ve illetleri değil, onlar üzerinde tavırda olanı şahadete taşıyıp, yaşantısında eyleme taşımaya da gayret ettiren ki onda becerikli olmuyor, çünkü göklere yükseliyor; ilkelerle beraber göklere yükselişi remz eder.

Eğer ilkesel yaşarsanız; iyilik, doğruluk güzellikle yaşarsanız, sizi başka bir ilkeye doğru hamil bırakır o… Sizi ona doğru yükseltir; iç âlemde asıllarına doğru rücu eder ve asıllar bir taraftan suretlerle olan ilişkilerinde bu âleme iner. Bir çark olur bu, bir taraftan suretlerle ilişkilerinde aşağı iner, bir taraftan ise o hayırlı işlerinizde sizi Hakk'a doğru yükseltir… Yani iç âleme doğru yükseltir, "biz birine hayır verdiysek bolca hikmet vermişizdir." Ve birisi hayır işlerse, onun gönlünde sevgi yaratacağım. O sevgiyle beraber sizi mevcudatın kendisinde değil, yer değişti başka bir yer oldu, ayeti gereği itibariyle vücut dairesine taşır. Tavırlarına taşır ve Allah'ın bizatihi tavırlarına şahit olur.

Yani İsa olmadan, tavırlara taşınış yok, Âdem olmadan, tavırları ilişkilerimizde bu âlemde göstermemize mecal yok. Onun için Hz. Resullullah bir tarafıyla Âdem'e bakar. Hani "bende sizin için güzel bir örnek değil miyim?" Diyor. Yani suret ilişkileriyle, olgusallıklarla alakadar, ama yaşamda ilke olarak gösterdiği hep hayırdır, rahmettir. Güzel ahlakı tavsiye eder, yani ilkesel yaşantıyı tavsiye eder. O tavsiye üzerinde Hakk'a yükselişi gösterir. Ama bir tarafından da Musevidir, hani hatemül enbiya ya hepsi kendisinde tecelli edecek.

Bütün insanların hepsi, o Âdem'di, İsa'ydı, Muhammed Mustafa oluyor. Hepsi gidip Muhammed Mustafa olmuyorlar, hepsindeki ilkesel yaşantı neyse, hayatında izhar ediliyor. Ve bu bağlamda Museviyet tarafı da vardır; şeriat noktasında ilkesellikten taviz vermeme, prensip sahibi olma; taviz vereceği anda ayet geliyor, 'Sana hakikat geldikten sonra gerisin geri dönecek misin?' Bu çok önemlidir, yani hakikat geldikten sonra meyil yasak kalıyor. Buradaki hakkıyla ilişkide meyilin kesilmesi değil, hakkı olmayan ilişkide meyilin kesilmesi, yalana düşmek noktası, putperestlik, hakkı olmayan şeyi akletmek. Yani bir put yapıyorsun, eliyle yaptıklarına taparlar, eliyle yaptığına tapıyor, kendisiyle beslenen bir şeyi tutuyor varlık veriyor…

Muhammediyete de İsa'ya da haiz olursanız; sizin fıtratınız üzeri ilkesel yaşantınız suretler üzerinden de gerçekleşse, ilkeler üzerinden de Hakk'a yükseliş üzerinden de gerçekleşse, fark etmez. Özgün bir ifade taşırsınız ve düşüncelerinizde ve yaşantınızda daha önce örneği olmayan bir söylevde de bulunabilirsiniz, örneği olmayan bir tavırda da bulunabilirsiniz. Bu da Allah'u azimüşşana zor değil. Örneği olmayan tavırda buluşunuz, Hz. Resullullah'la özetlenebilir. Yani onun yaşantısında örneği olmayan tavırlar çıkıyordur, çünkü yaşantısında görünüyordu hakikat. Hz. İsa'da da hiç düşünmediği veya da daha önce Cenab-ı Hakk'ın âleme manasını vermediği asıllar da karşılığı olmayan bir şeyi sizden izhar edebilir, âleme çıkartabilir. Ve bunun sebebinden dolayıdır ki böyle bir şey gerçekleşirse o gerçekleşen şeyin üzerinde melekler dahi sizden beslenir. Çünkü kendilerinde karşılığı yok. Allah o sırada sizin üzerinizden var etmiştir.

Bu istisnai durumdur, herkes de her şeyde olacaktır diye bir kaide yoktur, her zamanda olacak diye de bir kaide yok ama bazen böyle durumlar oluyor, olmuyor değil, İsa'daki karşılığı gibi.

Evet, Allah indinde bir İsa var, ama ruh olarak karşılığı yok, yani bir İsa projesi vardır, hani akledilmiştir o, ama karşılığı yok, aslı yok. Meleklerde vücutda karşılığı yok. O ilk defa çıkıyor ortaya.

Şimdi Resullullah'a gideyim bu bağlamda, yaradılışı itibariyle ilk kaynak olduğu içindir ki, 'seni yaratmasıydım kâinatı yaratmazdım' onların yaratılışının zeminidir zaten o. Yani büyüklük küçüklük meselesinden bakarsak, seni yaratmasaydım kâinatı yaratmazdım diyor, hadi onu da boş verelim. O zemin üzeri zaten Âdem ile İsa doğuşa geçiyor, var oluyor. O âlemin aklıdır, o akıl üzerinden Âdem diye bir akıl bilinç bakışı çıkıyor, İsa diye bir bakış çıkıyor ortaya, eğer o akıl olmasa yani külli akıl olmasa o külli akılın düşüncesi üzerinden düşünülen eylem, yapılan eylemde bir Âdem ortaya çıkmaz. Âdem o külli akıl zemininde bir düşüncedir. İsa bir düşüncedir.

Farz edin kendi akıl dairesinde düşünüyorsunuz. Düşünmenin kendisi zaten konuşmaktır. El-Kelim esmasına bağlı, kendi kendinizle konuşuyorsunuz, bilincinizi önünüze alıyorsunuz ve olayları değerlendiriyorsun; külli akıl dairesinde, konuşuluyor. Külli akıl dairesinde düşünce, konuşuyorsunuz ya o iç bir harekettir, külli akıl dairesinde iç bir harekettir, kendi kendine bir konuşuştur o, dile geliştir o, mesela şu anda konuştuklarımız tamamen akli olarak düşünürsün külli akıl dairesinden bir kişinin dilinden izhar edilişidir, fark edilmiyor. O sıradır ki, düşüncede karşılığı olduğu için küllü akıl dairesinde düşüncede karşılığı olduğu için…

Bize buyrulan öğretide şu var; 1- Evvela akıl yaratıldı, 2-Akılın üzerinden düşünce yaratıldı. Evvela bir zorunluluklar yaratıldı, zorunluluklar üzerinden, zorunlulukların taşınacağı gaye neyse ona göre biçimsellik de, tavırlarla ona doğru yönlendirildi. Çünkü düşünce bir şekilde ellinizde olan neyse onlara biçim vermektir. Onlara, ama biçim verirken neye göre biçim veriyorsunuz irade ve niyetinize göre biçim

veriyorsunuz. Hayallerinize göre, Cenab-ı Hakk zorunluluklar üzere tavırdadır, o zorunluluklar üzeri tavrını biçimlendirir. Bir nedene göre yapar, ona hikmet diyoruz, düşüncesine vakıf olmak demek, hikmetine vakıf olmak demektir. Bütün mevcudat, bütün vücut âlemi külli akıl dairesinin, sonucu itibariyle Cenab-ı Hakk'ın düşünceleridir. Yani her birinde bir hikmet yatar, onun için söyler; akletmez misiniz ve biz oyun olsun diye de yaratmadık; yani her şeyi bir hikmet üzeri yarattık diyor.

Bu iki türlüdür, bir sebep netice ilişkileri doğrultusunda hangi sonuçlara doğru taşınır veya hangi yasalarla sebep ve neticeler okunur akli dairesi üzerine mantığı neyse onunla olan, bu felsefeye ait bir şey veya sonuç da pozitif bilimlere ait bir şey oluyor. Pozitif bilimlerin yaptığı akıl dairesini okumaktır, hikmetini okumak değildir. Ama tasavvufun yaptığı hikmetini okumaktır, yani amacı ne? Muradı ne? Niyeti ne? Hangi ilkeye göre okuyacağız, hangi ilkeye göre değineceğiz, yaşadıklarımızı? Hangi ilkeye göre okuyacağız ki ilerimizi de görelim. Onu için Kuran-ı azimüşşan sonuçlar kitabıdır demiştik. Her yaşananı sonuçta hüviyet bulduğu kişide hüviyet buldu onun hüviyetin karşılığınıda bir şekilde yüzleşeceğini söyler. Hangi noktada, hani bir hadisi şerif vardır; 'neyle haşr olursanız, o şekilde yaratılacaksınız' diyor. 'Neyle ölürseniz o şekilde haşr olacaksınız' diye hadisi şerif var. Yani yaşadıklarınız şey karşılaşacağınız şeylerde olacak. Bu kâinattaki bir ahlâk, sizden çıkan şey, geri size dönecek demektir. Yani 'her şey aslına rücu eder' ayeti kerimesini bu bağlamda da ele alın.

Hikmetine vakıf oluyorsunuz, yani Allah'ın düşüncesine ermiş oluyorsun, hikmetine ermek demek bu demek. Onun içinde düşünce tavsiye ediyorum. Bir saatlik tefekkür bin senelik ibadetten efdaldir derler.

Hakk'ın sıfatlarını düşünmek, Hakk'ı öğrenmeye çalışmak ve bu doğrultuda âlemdeki tavırlarında onu okumak ki bilmediğiniz bir şeye şahit olmanıza zaten imkân yok. Zaten seyr-u seferdeki amaç da bilinçlenmektir, şuurlanmaktır. Bir taraftan onunla nefes alırken, nurlanırken, bir taraftan yaptığımız tefekkürlerle, melekûtlarla, ibadetlerle beraber melekelerimizi kuvvetlendirirken, o melekelerimizin kuvvetleri üzerinden ve Cenab-ı Hakk'ın nuruyla nurlanırken, O'nun

nuruyla getirdiği bakış üzerinden Cenab-ı Hakk'a tavırlarında şahit olmaktır. Bu sebepten dolayı, talim, ibadetler düzeyinde talim size yakınlık getirir. Ama bu nur düzeyindedir, bu esmalar düzeyindedir fark etmez ama bir yakınlık getirir. Yakınlık de sizi bilinçlendirmeye doğru götürür zaten.

Eskiden bunu şöyle yaparlardı; evvela iman ondan sonra ilime doğru taşırlardı, çünkü kişi nurlandıkça bilgilenmeye de başlıyordur. Yani ilmi ledün düzeyindeydi, evvela bir teslimiyat olurdu, talim geçilirdi, o talim üzerinden eğitim olurdu. Günümüzde ise bu biraz daha ters bir simetriye döndü, insanlar evvela öğreniyor, öğrendikten sonra onu imanına taşımaya çalışıyor. Ne kadar da taşıyabilirse, ne kadar öğrendiklerinin hak bilgisi noktasında tabi, onları vicdanına taşıyarak, vicdana gelerek, onları müşahedeye taşıyabiliyorlarsa…

Bu noktada aslında yol ikidir, birincisi İbrahimi yoldur, ikincisi Muhammedi yoldur. Birisine demişler, ilmi tafsilat yoludur; ikincisine demişler ilmi cem yoludur. Tafsilat bilgisi ilmi huzuri yani hazırda edinilmiş bilgi, o da kâinattır. Kâinatı mübindir, kitabı mübindir. Kitab-ı mübinin kendisine tamamıyla baktığınız zamanda zaten iyilikler, nitelikler, nicelikler, kategoriler dediğimiz o değişmezler tarafından bilgi aktarımıdır. Yani herkes kendi varlık bilgisini sunar. Kâinat, bütün varlıklar vücududiyata dair veya mevcududiyata dair ne varsa hepsi kâinata dâhildir. Yani meleklerden tutun, yani nurani olarak var edilenlerden tutun mevcudat düzeyinde var olmuşlara kadar hepsi kâinat dairesine giriyor. Ve sonuçta hepsi Allah'ın ilmine haizdir.

Bu noktadan bakıldığı zaman Cenab-ı Hakk her şeyi zorunluluklar üzeri yapıyor bu akıldır, akılda bir düşüncedir. Her an amacını noksansız bir şeklide işleticisi var, hikmet… Nedeni var yani bu neden doğrultusunda onun düşüncesine vakf olmak yani dönen olay ve sebeplere hakikati noktasında Cenab-ı Hakk'tan olarak bakarak hikmetine vakf olmak. Farz etin ağzından bir söz çıkıyor, hani bazen insanın kendi kendine nazarı olur, ben bu işi iyi yaparım, söz ayağınızı bağlar, aslına rücu edecek geri size dönecektir. Sizden çıkıyor, sizden çıkan şey size geri dönecektir.

Ne yapıyorsanız, ne söylüyorsanız, ne yaşıyorsanız, ne eylemde, hangi niyetle buluyorsanız aynı şekilde size de, aynı niyetlerle, aynı hallerle, aynı sıfat üzerinden size görünüşler başlar. Musa saltanat ile baktı, Allah ise ona saltanatını gösterdi, secde etmek zorunda kaldı. Musa azamet ile baktı, Allah azamet ile baktı. Muhammed Mustafa merhamet ile baktı o da ona merhamet ile baktı. Neyle bakarsanız bakın, neyle bakarsanız aslında, aslından itibariyle o da size öyle tavırdadır. Yani fıtratınıza göre tavır eder, buda bir aynalaşmadır ki bilinçlenin ama Allah'ın lütfu ihsanıyla hiçbir zaman kendi fıtratımızda ve meşrebimizde kalma hakkımızda yok.

Kalmamayı nasıl sağlarız? Ne zaman ki, zatı Hakk'a varırsınız işte o zaman kendi melekenizle de kalmazsınız, kendi üzerinizdeki ismi azamda kalmışsınız. Elbet ki ismi azam üzeri yaşayacaksınız, yani kendi ismi azamınız üzerinizde tecelli ettiği hususi sıfat üzeri yaşayacağız ama onda kalmazsınız, O'nun üzerinden bin bir türlü ismi azamı yaşarsınız. Hakk'a taşının, bütün sıfatlarda zevk edin, Hakk'a taşının her sıfatın tecellisinde onu zevk edin.

— *Böyle kalırsak zulüm mü yapmış oluruz?*

Yok, zulüm değil de, kendi cennetimizde takılı kalıyoruz. Kendi esmamız bizim cennetimizi biçimlendiren, hüviyet alanımızı o bilincimizi inşa edendir. Tavırlarımızın zeminidir o, ama orada sınırlı kalıyoruz, gönül cennetimizde kalıyoruz. O tavrı yaşadığımız sürece hoşnutuz diğer tavırlarda hoşnut değiliz, diğer tavırlar bize zulüm olur. Bu şekilde bir zulüm olur. Filancanın deyişi bize zulüm olur, öbürünün tavrı bize zulüm olur, bize eziklik hissettirir, kendimizi ya eksik gibi görürüz veya da onları öteleriz. Ya böyle de olur mu, kendi esmanızdan hoşnut olup ama onunla kendinize sınır vurmayın, başkalarının esmalarını da kendinizden üstün görmeyin, çünkü sizdeki hangi tavırdaysa, ondada başka bir tavırda, ya nasip meselesi.

Selam Metin Baba'ya olsun güzel bir örneği var. Beraber yürüyormuş üstadıyla; efendi bir gün yanına şu geliyor; öbürüne gönderiyorsun, (Kadiriyye gönderiyor, Nakşiye gönderiyor.) Bizim yolumuz mu büyük

yoksa onların yolu mu küçük, yoksa bizim yolumuz mu küçük onlarınki mi büyük? Evlat diyor, büyüklük, küçüklük değil, nasip meselesi, bize düşen yol bu oldu, onlara düşen yol o oldu.

Nasibimiz… Esmanız nasibinizdir ama orada kararlı kalmamak kaydıyla yoksa diğer sıfatları yaşarken kendiniz zahmet çekersiniz bir; iki, imanınızı bağlar. Gelene git demeyin, gidene de gelme demeyin, yani kal demeyin. Ne geliyorsa size Allah'tan yana olduğu gibi karşılayın, olduğu gibi de yaşamınıza taşımaya çalışın. Ama Hakk ve ilkeler doğrultusunda… Bir kişi bir ilkeyi yaşıyor bir tek ona bağlısınız; ondan alırsınız yine zulüm edersiniz. O sizin putunuz olur bir de onu kişileştirirseniz… Çünkü o ilkenin temsilcisi eyleminde onu gösteriyor. Yani, hakikat bir kişiyle sınırlanan bir şey değil, hakikat bir kişide olmuş bitmiş bir şey değil, yani Allah'ı kişileştiremezsiniz. Allah'ı kişileştiremezsiniz; bir kişiye indirgeyemezsiniz, nesneye indirgeyemezsiniz.

"Kim ki Allah'a iman ediyor bilinsin ki Allah ölmez, kim ki Muhammed'e iman ediyor bilisin ki, Muhammed ölmüştür." Şimdi burada Muhammed ölmüştür derken, yanlış anlamamak gerekir, elbet ruhaniyetiyle Efendi ölmez o ayrı mevzu, kastettiği kişileştirilemez. Bir Allah var, o fıtratı, meşrebi gereği neyi yaşadıysa bize onu gösterdi. Bu şu demek, bizdeki Allah'a örtünmemek…

Babam onu şöyle derdi; Yavrum 1400 sene öncesinde Resulullah'ı öldürmüşler; onu da boş ver derdi, Allah'ı da öldürmüşler, Allah sanki 1400 yıl öncesine ait. Hani o zamana deriz ya, aslı saadet... Bazıları der ki, ya benim günahım ne bende geleydim, o zamanda bende iman edeyim, o nasipten alayım.

O zamanın Allah'ı bu zamanda var, her zamanın dirisi.

Efendim onlar ilkel insanlarmış, çok saf insanlarmış, o yüzden varmışlar…

O zaman sende ilk-el ol, saf ol, onun yaşadığı yaşamında gösterdiği, yaşamında göstererek bildiği Allah'ı sende bul ne fark var ki.

Bakın mekân, insanın yapılanmasıyla beraber değişebiliyor, sosyal

ilişkiler değişebiliyor, Allah değişmez, ilkeler değişmez, Rahman o zamanda Rahmandı şimdi de Rahman, Rahman o zamanda adildi şimdi de adildir. Hiçbir şey kaçırmamışsınızdır.

Allah bir kulunu sevdi mi! Bir genç için şöyle anlatırlar, evliyaullahın birisi bir yere girmiş, karnı açıkmış bir kapıyı tıklatmış, efendi demiş misafir kabul eder misin, varsa hanen de bir çorba bizde nasiplenelim…

Gencecik adamsın dilenmeye utanmıyor musun yürü git, demiş; kapıyı yüzüne kapatmış. o günde bir şekerleme yapayım demiş, yatıyor yatarken genç delikanlıyı görüyor; birde bakıyor ki peygamberlerin tamamını sıraya dizilmiş, içtimaya almış geçiyor önlerinden… —Zamanın kutbul aktabı olur ancak o, çünkü Muhammedi'dir. Hatem'ül Enbiya dairesindedir.-

Uyanıyor adam birden, efendiye koşuyor yakalıyor, genç, genç diyor dur, gel evime misafir ol, ya bir tas çorba için…

Bütün peygamberleri içtimaya mı almak lazımdı!

İşin şakasıdır belki ama Allah her zaman nurlandırır, sevdiyse bir kulunu bilmiyorum ne olur, bilmiyorum ne olur…

Bilmiyorum dediğim bilmediğimizden dolayı değil, sonuç itibariyle sizin fıtratınız gereği ne olur bilmem. Vakit yakındır sizin için ama o vakit ne zaman sonuçlanır bilmiyoruz. Evet, belirtileri vardır, dağlar devrildiğinde diyor, hallaç pamuğuna döndüğünde, yıldızlar dürüldüğünde, yüklü kadın yükünü düşürdüğünde, vakit yakındır ama ne zaman kıyametiniz kopar meçhul. Ne zaman yaşarsınız o kıyameti o gün size kopmuştur. Âlem yine yerinde duruyordur, güneş yine aynı güneştir ama sizin kıyametiniz kopmuştur, siz yok olmuşsunuzdur, Allah ile varsınızdır, Allah ile bakıyorsunuzdur, Allah ile görüyorsunuzdur, Allah ile duyuyorsunuzdur, Allah ile seviyorsunuzdur, siz yoksunuzdur.

Ferdiyetiniz de kendiniz bulacaksınız, birisi gelip sizin yerinize bunu yaşamaz. Vekâleten namaz, vekâleten oruç, vekâleten hac gibi! Herkes kendinde olanı kendisi yaşayacaktır. İnsan olarak Allah'ı yaşayabilmenin fırsatı verilmiş. Bu fırsatı kaçırmamanız gerekiyor. Elinizden geldiğince

ibadet, yani hizmet, hizmet dairesi…

Rabbinle konuş, “Allah’la konuşmak isteyen Kuran’ı okusun” bitti. Muhatabı sizsiniz diyor orada, konuşun diyor, Allah’la konuşmak isteyen Kuran okusun, muhatabı sizsiniz, size konuşma diliyle yazılmıştır çünkü. Rabb kendi diliyle yazmıştır, hiçbir kitap da bu şekilde bir usul getirilmemiştir.

Şeriatta ahkâm vardır, böyle yapacaksın, şöyle yapacaksın…

Hakikatte Rabb dedi ki… Kur’an da bir tek kendi söyler, “De ki” “biz” “ben” “biz onlara verirken” bak hep kendi üzerinden konuşuyor, sizin bilincinize bir görüş getiriyor, bir bakış getiriyor. Onun o mana akışında ona şahadettir. Biz onlara böyle verdik derken, sizin aklınızda onlar cereyan eder belki, ama O, biz derken kendi varlığının eminliğinin bakışını getirir, bir görüş kazandırır size.

Yapabilmeniz gereken en güzel şeylerden bir tanesi ders olarak Kur’an’ı mealen iyi ezberleyin, türkçe manasını üstelik birkaç kaynaktan ezberleyin. Çünkü bazen öyle çeviriler yapılıyor ki, yani pes dedirtecek şekilde. Mesela “rabıtayı bozmayalım” diye bir ayet var. Namazı bozmayın, şöyle bozmayın, böyle yapmayın diye çevirmişte çevirmiş. Yahu rabıtayı bozmayın diyor sana, rabıta kurun diyor hayatla, yani Allah’a, bana varmak için vesileler bulun, diyor.

Efendiye soruyorlar; efendim diyorlar Kuran’da geçen bu rabıta kelimesi neye karşılık gelir? O sıradaki ahkâm, o sıradaki bilinç yapısına diyor ki, namaz kılın, ibadet edin bunlar rabıtanızdır diyor. Hakikaten de ibadetin sonucu Allah’ın huzuruna varmaktır.

Geçen hafta konuştuğumuz konu sonucuna ulaşmamış şey, kendisi olmayan şeydir. Yani namaz kılıyorsun sonuca ulaşmamış, sonucu ne? Allah’ın huzuruna varmak, varmamışsa o namaz namaz, oruç değil. Sonuca ulaşmalı yani amaç neyse amacına ulaşması lazım eylemin. Eylem amacı üzeri ise niyeti Hakk olarak, orada Allah tecelli ediyordur, zuhur ediyordur. Ne yapıyorsanız Allah için, o Allah için olan şey ibadettir. İster namaz, ister niyaz… “Onlar daim salâttadır.” Yaşamları,

salâtları ve ölümleri bir tek Allah içindir. Çünkü daim salât da olmak, Allah'ın sıfatları üzeri yaşamaktır.

Bu ayetin karşılığı da sizi taşıyacak karşılığı da, 'kalpler yalnızca Allah'ın zikri ile mutmaindir'. Allah için olduğunuz eylemlerinizde, Allah için olarak onun sıfatlarını yaşadığınız neyse, Allah'ın o sıfatını izhar etmeniz sebebiyle üzerinizde ibadettesiniz, halifesiniz… İbadet size halifeliği getiriyor, halifelik üzerinden Cenab-ı Hakk'ın o sıfatını vücuda taşıdığınız için, yani şu âlemde zikre taşıdığınız için, andığınız için, şu âlemde gösterdiğiniz için yani, kalbiniz mutmaindir. Onun için ki rahmaniyete ait ne yaşanıyorsa huzurlusunuzdur. Dışında olarak sizi o rahmaniyetin dışına atan neyse sizi huzursuz eder. Yok adamın tamamı kendisi rahmaniyet dairesinden çıkmış şeytan olmuş, rahmaniyet ona acı verir.

"Bıraktıklarınız kadar erersiniz" diyor, neyi bırakacağımızın çıtasını Resulullah koyuyor, "Sevdiklerinizden vermediğiniz sürece" Çoluk, çocuk eksiltirim diyor ya, bir ayette vermediğiniz sürece tam iman etmiş olmazsınız.

Çok ağır bir referans onun içindir ki bu yol korkakların yolu değil, cesur olmanız gerekiyor. Çünkü talip dediğiniz şey, zorluklarla karşı karşıya gelmenizle alakadar ki melekeleriniz açığa çıksın. Eğer korkuyorsanız hiç boşu, boşuna yola bile koyulmayın.

Şunu çok seviyorum, bırakamam; onu böyle yapıyorum bırakamam, zaten senden kimse bırakmanı istemiyor ki; gönlünden çıkar, tavırlarını ilahi tavra çevir. Ondan sonra göreceksindir ki sonuçta Allah ile hepsini seversiniz, Allah ile hepsine hizmet edersiniz, Allah ile hepsine sahiplenirsiniz. Hizmet…

İnsanın bilinci, gönlü sığınağıdır, evidir. Beden değil insanın bilinci sığınağıdır. En basiti yatağa başınızı koyduğunuz zaman hangi âleme gidiyorsunuz? Kendi gönlünüze gitmiyor musunuz; sığınağınıza, düşüncelerinize; korkularınızla, sevgilerinizle? Ve orayı safiyetle Allah için döşerseniz ne olmaz ki ve güzel niyetlerle âleme taşırsanız. Düşüncelerinizi melekelerinizi eylemlerinizde gösterirseniz sahiplenmeden ama bakın. Çünkü her neyi bakın yola düştüyseniz eğer

her neyi sahipleniyorsanız elinizden alınır, sahiplenmeyin. Her neyi sahipleniyorsanız elinizden alınır.

Kendilerine ne ile varlık veriyorlarsa o varlık buldukları şeyi Cenab-ı Hakk alıyor. Çünkü onlar varlık sahibi değil ve varlık inşa etmezler. Varlığın bizatihi kendisi vücut tavırlarıyla kendisini inşa eder. Ve sizi de o şekilde biçimlendirir yaratır. Onun için ikinci yaratılışınız bedende mevcutta yaratılış değil vücutta yaratılıştır. Allah ile var oluştur. Onun için diyor ikinci yaratılışı siz bilmezsiniz. Dil üzeri melekeler üzeri yaradılışı bilmiyorsunuz diyor.

—Hocam ikinci yaradılışımıza kadir süresi acaba karşıt mı? "O gecenin kadir gecesi olduğunu bilmezseniz, bildirmeseydik"

2. Yaradılışı kim bildirecek Allah bildirecek. Tefsiren bu şekilde söylenebilir. Bir kişi ikinci yaradılışına geçtiği anda okumaya başladığı andadır ki o zaten onun kadir gecesi yani gecesinde uyanır. Çünkü o sırada gecededir, yaradılışı başladı demektir. Yani kadir suresinden bakarsan… Yaradılışı mağarasında, bilincinde okuyuşa başlıyor artık. Oku yaradan rabbinin adıyla oku. Okudukça inşa edilen… Ya Rabbi şu nasıl olacak bu böyle midir, ya bu işin içinden çıkamadım bana bir cevap ver. Rüyanızda yatarsınız bir bakmışsınız cevap gelir veya ilhamatla gelir veya Allahtan hatır olarak gelir. Gelir ama veya keşif olarak gelir. Sizi götürür onu seyran ettirir gelir. Ya talim ederek yaparsın öğrenirsiniz ya da işte soru bilmelerle yaparsınız cevap bulmalarla olur bu. İkinci yaradılış olarak bu söylenebilir.

—Hocam o zaman buna ilk diriliş diyebilir miyiz?

Eğer hakkaniyet noktasında yaşamıyorsak bize diri bile demiyor. Hakikate taşındığın anda dirisin, şehitsin -şahit, nur ile şahit, nur ile diri- Allah katından beslenirler diyor bak. Cenab-ı Hakk'ın tavırlarından beslenirsin sevgi, muhabbet… Bedenin beslenir yemekten içecekten. Ama ruhunla hüviyetinle Allah'tan beslenirsin. Allah katından beslenirler. Hani bir şehit var gitmiş orada besleniyor. Değil, sen burada şehit o, Allah için Allah yolunda öl. Ölmeden önce ölünüz. Yaşadığın her şeyde Allah'tan beslen. Nurundan beslen, tavırlarından beslen, sevmek

kadar güzel bir şey var mıdır ya, sevmekten beslenmek kadar güzel bir şey var mıdır? Allah'ın tavrı bakın hikmetten bilmekten daha güzel bir şey var mı?

Vallahi yeryüzünde üç tane şeyi çok sevdim; Allah, Peygamber, bir de bilme. Bilme ya bilmenin zevki kadar güzel bir şey yoktur ya. Bilmiyorsun böyle sıkıştın, aynı anda bir yerden bir cevap geliyor; aynı anda seni başka bir bakış açısına taşıyor. Ve sen artık oradan bakıyorsun, ayakların artık yere sağlam basıyor. Sana söyledikleri şey boşta dururken, sen artık öğrendiğin şeyle sağlam sağlam yürüyorsun. Bundan daha zevkli bir şey var mı ya. Onun için tefekkür edin, tefekkür evvela sıkar ama bilmeye başladığınız zaman hani 'ilim ilim bilmektir' diyor ilmeği yakaladığınız anda ardı arkası kesilmez. Zevk edersiniz o âlim esmasını zevk edersiniz. Size bildirdikçe siz onunla bildikçe takdiri ilahi zevk edersiniz. Müthiş bir şeydir. Onun için tefekkür bir saatlik tefekkür bin senelik ibadetten efdaldir sözü boşa atmamak lazım. Ki hayatımızın da desturu olması lazım... Bu noktada da üzerimize farz olan ilmi hakkıyla edinmek lazım…

İlmi huzuriden de zevk edeceğiz; âlemden beri kalmayalım, teknikten beri kalmayalım. Ama ilmi ledunu da zevk edeceğiz; tevhitten beri kalmayalım, Hakk'tan beri kalmayalım.

Kardeşlerimden bir tanesi bir gün bir soru sormuştu o soruya da cevap verelim kapatalım; Reankarne üzeri sormuştun, yani bir daha geliş gidiş var mı?

Aslında bu gibi şeyler tehlikeli olduğu için umumiyette konuşmuyorum ama en son karar aldım dedim konuşayım. Çünkü bu gibi şeyleri söylerseniz kelam kılıcını çeken, üzerinize gelir.

Bizim maneviyatımla bildiğim, kesin bir bilgi olarak bildiğim şey şehitler gelir giderler. Yani bir daha gelme gitme vardır ama bunu reankarne olarak algılamayın. Hani Budistlerin geliş gidişi gibi algılamayın. Hani böcek solucan filan milan değil. Cenab-ı Hakk tarafından hassas bir şekilde yaratılmış insanlar bir daha gidip gelme hakkına sahip olabiliyorlar.

GAVSIYE RISALESI OKUMALARI

1- Şehitler bir defa gelme gitme hakkına sahiptirler. Zaten dualarında var Allah edinmeyecek duayı söyletmez. “Ya rabbi bizi bir daha gönder. Senin için şehit olalım”

2- Peygamberler, kabul edilmeyecek dua ettirilmez. Çünkü peygamberde edilen dua kabuldür. Yarabbi bizi onun ümmetinden eyle. İsa'nın duası kabul oluyor ya millette gökten bekliyor böyle kuş kanatla gelecek. Sünnetullahta yasa ne ise öyle gelecek. Yine anne rahmine düşer yine o şekilde gelir yani. Selamı üzerine olsun gelirse de aşk olsun. Himmetleri üzerimizden eksik olmasın. Yani demek istediğim bir süreci var ise o süreç ne ise sünnetullahta aynı şekildedir.

Resullah efendimizin bir hadisi şerifi vardır. '1300 ü geçerim 1400 e kalmam', Bunu farklı noktalarda yorumlayan var.

‘Ya rabbi bizi bir daha gönder’, ‘bizi iyilerden bulursun’. ‘Size bir daha dönüş yoktur’ diyor Cenab-ı Hakk. Şimdi ayetin hitap muhatap ilişkisi cehennemliklere karşıdır ve mahşer zamanında geçer. Mahşer zamanına artık intikal edildiyse geliş gidiş olmaz. Oradaki muhataplar cehennem ehlidir ve bir daha gidiş geliş yoktur denilen cehennem ehlidir. Yani o kuvveti artık üzerinde bulunduramayanlar…

Aslında ayetin bizatihi tersten okunduğunda olduğunu da işaret eder, bizatihi de aslında ispatıdır. Olmayan şey istenmez ve Kuran’da da dile getirilmez. Yani gönderme gitme gelme var ki bizi bir daha gönder diyorlar. Yani makul olan, olabilirliği olan bir şey isteniyor. Hemen arkasından Cenab-ı Hakk’ın cevabı size bir daha dönüş yok. Size diyor… Bir dönüş var ama size yok.

Bazı insanlar bunu şöyle de zevk ederler; Allah’ın bari esması var, eşsiz ve benzersiz yaratır ve onun için de bir daha tekrar etmez…

Beden tekrarlanmıyor ki. Ruh bambaşka bir fıtrat üzeri geliyor, bambaşka bir esma üzeri geliyor. Ve o esmanın zevki yaşanıyor.

Bir şey daha söylerler bu bağlamda; ahirette sorgu sual ne olacak?

Ruh bir cesedi değil binlerce cesedi dahi ayakta tutma kudretine sahiptir,ruhun kuvvetinden haberleri yok. Bilmediğinden dolayı böyle bir

söylev bir gerekçe uydururlar.

Bazıları da şöyle derler; rüyanızda kim olduğunuzu gördünüz, şöyle gördünüz veya size kim olduğunuz… Bunlar seyri sefer esnasında kişiler… İnsan safhalar varlığıdır. O safhalar sürecinden geçerken o kişinin hüviyeti üzerinden tecelli ederken söylenmiş sözlerdir. Hani farz edelim ben Musa'yım öyle bir şey yok ha takdiri ilahi farz edelim ben Musa'yım Musa zamanını yaşamışım Musa zamanından bakıyorum. Ruviyetim de görmüşüm bana da söylemişler bak Musa oldun, Musa'sın sen…

Musa oldun deyince safhada olduğu anlaşılır. Musa'sın sen denildiği zaman sen Musa olarak o safhadan geçtiğin söylenmiştir anlamında söylerler diyor.

Evet, böyle bir şey var yani safhalar varlığıdır yani onun karakterinden o kadar beslenirsin ki nurundan o kadar beslenirsin ki o nur o karakter sende tecelli eder. Yani Musa'nın kademi altında olursun, bu doğrudur. Ama bu gelip gitmenin olmadığı anlamına gelmez.

Geliş gidiş vardır; şehitler bir defa gelir giderler. Gavslar bir defa gelir giderler. Büyük kutuplar gelir gider. Bazıları vardır ki oyuncak gibidir. Gelir giderler, gelir giderler. Babam onu şöyle derdi; Yavrum, zenginlerin o kadar gardolabı büyüktür ki elbiselerini ikide bir çıkartır çıkartır giyinirler, problem değil onlar için…

Bazıları onu şöyle derler; hayat bir tren gibidir, bir durakta inersin bir durakta binersin, bir durakta inersin bir durakta binersin… Gelen gidenler için basit bir şey bu, emin olun, gelme gitme vardır. Buna itiraz edenler yine itirazlarında kalabilir ama inanca ait bir şeydir. İnanmak ayrı bir şey, olabilirlik taşır; ben iman ediyorum yani olduğunu iyi biliyorum. Çok iyi biliyorum ne insanlar geliyor gidiyor. Azim Allah… Hepsine selam olsun. Kimler geliyor, kimler gidiyor. Kimsenin haberi yok, İsa gelse kaçımız tanıyacak ki kaç defa geliyor kaç defa gidiyor bilmiyoruz ki… Bekliyoruz ki gökten hani İsa gelecek hepimizin imanında yok mu? Ha gökten meleklerle gelecekmiş daha çok beklerler. Vallahi çok beklerler.

— Gelenler seçilmiş zatlar, normal benim gibi birisinin gelmesi, bu ruhun tekâmülü anlamında mıdır?

Nereden biliyoruz seçilmemiş olduğumuzu? Bu 3–4 çeşit oluyor. Bazıları turistik gezi için geliyorlar; yani seyran içi geliyorlar. Buradan Antalya'ya gidiyorsun gibi; zevki muhabbettir onlarda.

Bazıları hizmet için geliyorlar. Bunu zaten Resullah bir hadisinde şöyle der, bazıları ölmeden önce ölür cennetteki makamını görür, götürülür cennetteki makamını görür, ondan sonra geri gelir diyor. Bu gibi kişiler diyor Resulullah yaşayan ölüler gibidirler… Efendim diyorlar içimizde böyle birisi var mı? Sıddık'a bakın kâfidir diyor. Bazıları sadece hizmet için gelir insanlık için gelir. El tutmak için gelir.

Bazıları da ilahi âleme taşındığınız anda büyük kitaba taşındığınız anda cennetlerden cennete geçiş yoktur. Çünkü bir cennet başka bir üst cenneti bilse kendi cenneti, cehennem olur. Allah muhabbetinden sebebiyet kendi cenneti cehenneme döner. Bu sebepten dolayıdır ki bir cennete transfer, bir cennete geçiş yine buraya gelişle gerçekleşir. O cennetin vasili kimse o cennetin kapısı kimse insan üzerinden kapısı kimse onun üzerinden oraya taşınılır. Onun gönlüne gidiş çünkü onun gönlü kapıdır. Onun gönlüne giriş sizi oraya taşır. Onun huyları, onun tabiatı o cennette olanlarla ilahi sıfatların o cennetteki tecellileriyle alakadardır. Onun rengine büründüğünüz anda o cennette de yeriniz olmaya başlıyor. Bunu en basit örnek olarak hani bir parça anlayışımıza hitap etsin diye söylüyorum, bakın inancımla alakadar olan bir şey değil. Keşfimizle alakadar efendilerimin buyruklarıyla alakadar bana gösterdikleriyle alakadar bir şey. Ha kimi âlim kabul eder etmez benim umurumda değil. Ben bana ne gösterirlerse ona bakarım. İster gerekçeleri fizyolojik olsun, isterse bir yasaya bağlamaya çalışsınlar bir ilkeye bağlamaya yani esma olarak bir ilkeye bağlasınlar fizyolojik olarak tekrar yoktur desinler beni ilgilendirmiyor. İsterse bunu ahrete bağlamış olsunlar. Çünkü gelen giden var. Nice peygamber bu şekilde gelip gidiyor yani.

“Ya Rabbi bizi onun ümmetinden eyle.” Peygamberin duası çevrilmez.

—Burada hazır bir beden mi kullanıyorlar yoksa tamamen orijinal bir şey mi oluşturuluyor?

O hazır beden kullanılıyor dediğiniz hululdur yani içine girme; öyle bir şey değil. Yine aynı süreç içerisinden bedenlenme olur. O bedenlenme ile dünyaya geri gelinir. Ama ruh o kişinin ruhudur. Ama beden farklılık arz eder. Nasıl ki bunu arkadaşlara genelde şöyle arz ederim yani farklılığı nedir. Hani takım elbise giyinen ayrı bir şey hissedilir, spor elbise giyinen ayrı bir şey hissedilir, gecelik giyinirsiniz ayrı bir şey hissedersiniz. Yani elbiselerin sizin üzerindeki etkisi nasılsa bedenin de farklı farklı oluşu, farklı tezahürlere haizdir ve farklı tezahürler gösterir. Ve o tezahürler üzeri yaşarsınız ki bazılarının cennetlere taşınmasıysa artık o cennete taşınacak donanım üzeri gelmesiyle alakadar olur. Eğer taşınacaksa o cennete haiz olacaksa o cennete taşınacaksa o donanım üzeri gelir yani oraya geçebilecek kapasite ve meleke üzeri gelir. Ki bu da ona şefaattir. Yoksa cennetten cennete geçiş yok. Oradan oraya geçiş olmadığı içindir ki buraya gelmek şarttır.

— Peki, cinsiyet olarak?

Cinsiyet mi ya o biraz zorlayıcı bir soru. Farklılaşabiliyor bazen. Çünkü ruhta erillik dişilik yoktur. Bazen farklılaşabiliyor. Bunun üzerine bir hikâye bile var. Hikâye keramet olarak anlatılır, Behlül Dane Hz. bir hikâyesi var. Harun Reşit bir gün bunu bir sıkıştırıyor sıkıştırınca da baya zorluyor. Zorlayınca da kendisine dokunuyor; havuzda yüzerken tutuyor üzerine çıkarken bir havlu atıyor kapatıyor yüzünü… Aynı ada devri âlem oluyor, Harun Reşit kendisini bir çoban karısı olarak görüyor. Ve 12 tane çocuk vs. İkide bir sopa yer, oydu buydu derken bir çekiyor, ama seneler yaşıyor böyle… Saniyede binlerce sene yaşatması kadirdir Allah’ın, kaldı ki bunu evliyaullah üzerinde de gerçekleştirir ki Ta-i Zaman ve Ta-i Mekân olayları ile beraber. Bir kaldırıyor Behlül'ün dediği şu; bak, bir daha bana dokunma. Senin çoban karısı olduğunu herkese fahş ederim. ☺ Behlül Dane'ye bir daha karışmıyor.

Yani olabilirliliği var. Ama olacak diye bir kaide yok. Şahitliliğim var mı şahit olduklarım var. Yani ruhaniyeti itibariyle daha önce yaşadığı farklı

şeyleri olan ondan sonrada farkı bir yere taşınmış olan, cinsiyeti farklı olarak gelenleri görmüştüm yani olabiliyor olmuyor değil.

Burada gelip gitmemek beni hiç ilgilendirmiyor. Bak iman etiğim bir şey, bak inandığım bir şey değil, iman ediyorum eminim, yani adım kadar eminim, adım derler ya Halil, bu kadar eminim. Enaniyet bağlamında değili yani o kadar emin olduğunuz bir şey, hani birisi Halil dese dönerim bakarım, aynen öyle…

Yine de burada önemli olan gelip gitmek değil, sizin Hakk'a taşınmanızdır. Hakk'a taşındıktan sonra şu beden bu beden önemli değil. Geliş gidişiniz önemli değil.

Babam onu şöyle derdi; Yavrum Allahu Ekber iniyoruz, çıkıyoruz Allahu Ekber, İniyoruz çıkıyoruz Allahu Ekber…

Öyle bir Allahu Ekber de ki bir daha inip çıkmayasın. Önemli olan bu!

Bazılarında oluyor şefaat için oluyor hani 'Ya Rabbi bizi onun ümmetinden eyle' dediği söz sizin sorunuza karşılık gelir. Yani kendi kemalatlarını bulamadıkları için Hakk ile zat ile ki sıfatlarında bir kemalat var, ama zat ile kemalat bulmadıkları için onun ümmetinden eyle ama ümmet diyor yani fasa fiso demiyor.

Ruh bir cesedi değil yüzlerce cesedi dahi ayakta tutar. Evliyaullahın bir yerde değil yüzlerce yerde görünüşü dahi olmuştur, keramet vaki olayları duymuşsunuzdur. Hani bir evliyaullah bir yerde yaşar ama yüzlerce yerde görünür. Bir bedende görünür ama yüzlerce yerde bile yaşayabilir. Şimdi yüzlerce yerde yaşadığının hesabını vermesi gibi, kast ettiğimiz insanların çoğunun hesabı yoktur, soruları yoktur, sorguları yoktur. Öndekiler denilir onlara.

Ya düşünün Cenab-ı Hakk nasıl ki bir nurdur bütün varlığı ayakta tutuyor sizin haiz olduğunuz ruh mertebesinin nurları ne ise o nurlarla ilişkide olarak ruhun kendisi birçok cesedi ayakta tutar. Ve onun için çok basit bir şeydir. Yani bir nura haizsiniz o nurun olduğu yerler ne ise mekânsallıklarda istediğiniz gibi, o mekânsallıklarda türlü türlü görünebilirsiniz. Böyle bir kuvvet var, böyle bir kudret var.

İnanılası bir şey gibi gelmiyor çünkü kültürümüzde yok fazla söylenen bir şey değil ve şeriat ehlinin de pek bildiği bir şey değildir. Genelde birçok evliyaullahın dahi haberinin olmadığı bir şeydir. Yani itiraz ettiği noktalar vardır. Bazıları da âlim geçinir, ellerinde delili olmadan; yok böyle bir şey, Budizm'den alınmıştır, der.

Budizm'in etkileri sonucudur, Hinduzim de vardır. Ya ateş olmayan yerden duman çıkmaz ya yani bir velinin kalkıp da veya hatta büyük velilerin kalkıp da Hinduzim'den esinlensinler efendime söyleyeyim Budizm'den esinlensinler de dine böyle bir şey getirsinler bidat getirsinler. Böyle bir şeye inanmıyorum, niye farklı kaynak! Aynı kaynaktan besleniyorsanız, öyle bir şeyin olabilirliği ve olduğu söyleniyorsa ha şu gruptan gelmiş o gruptan… Zaten yaşanan bir şeymiş söylenen, bir şeymiş, inanç ve itikatlarında olup olmaması sizi ilgilendirmez. Çünkü Allah size zaten olduğunu söylemiştir.

Ha o kaynaktan da birileri beslenmiş olduğunu görmüşler ona göre inançlarını inşa etmişler. Ha onu biçimlendirmişler. Yoksa solucan olarak geliriz şöyle geliriz böyle geliriz diye uzatmışlar işi. Ama hususi bir şeydir. Hususi. O kuvveti bulandırmak lazım daha birçok noktası varda oraya girmeyeyim. Ama imanları zorlayıcı bir şeydir ve itiraz edilen bir şeydir genelde. Ama bu olmadığı anlamına gelmiyor.

Yani şurada ışık yanıyor, ışığa istediğin kadar yok de, olduktan sonra ister inan ister inanma… Öyle de bir program vardı bir ara, ister inanın ister inanmayın. Ha yaşayın yaşadığınızda görürsünüz. Ama açık kapı bırakın genelde. Açık kapı bırakın. Olabilirliği noktasında. Yani hüsnü zan ile bakın. Eğer keşiflerinizde yaşantınızda böyle bir şeyin olduğu sezgisi değil birebir görüşü birebir duyumu ilahi düzeyde gerçekse; ya zaten söylenmişti, ya zaten böyle bir şeyin olurluluğu vardı, itibar etmiştik dersiniz.

Bu gibi bir söylevin size getirdiği bir şeyde yok. Hangi noktada yani inanıp inanmamasında problem de yok. Onun için herhalde fazla üzerinde düşünülen bir şey değil. İnandınız daha önce varmışız yokmuşuz. Zevkidir önemli olan Allah'a taşınmaktır. Ya bir bedende

geldim, yeni bir bedende geliyorum, yeni bir bedende daha geleceğim gibi bir şey ifade etmiyor. Sadece materyal düşünenlere ha ölmüyormuşum bak bir daha geleceğim, geldiğin zaman geçmişinin hesabını vereceksen ne olacak?

Bazen olur kefareti için gelirler. Bir kişi kendi sıfatının hakkını yerine getirememiştir, eksiğinde kalmıştır. Eksiğinde kaldığı şey ne ise onun kefaretini gelir ikinci yaşantısında verir. Ve Allah'ın onun üzerinde irade ettiği ilke ne ise murat ne ise onu o diğer yaşantısında gösterir. Bu hep böyledir. İnandık eminim, elime bir şey geçmedi.

Zevki bir şey… Zevki olduğu içinde inanıp inanmamakta herkes serbesttir. Hakikatiyle de yüzleşildiği zaman aa böyleymiş zaten deyip yolunuza devam edersiniz. Ama bir daha altını çiziyorum önemli olan Allah'a taşınmaktır. Hani filanca kişi olarak gelmişim kim diyeyim 6000 sene önce 1000 sene önce 100 sene önce 200 sene önce gelmişimde gitmişim ne anlamı var ki. Her sıfatında Hakk'a taşınmadıktan sonra! Hayatı yüzlerce tecrübe etmişim, ne anlamı var ki babanın dediği gibi, in çık Allahu ekber, in çık Allahu ekber. Bir defa Allahu ekber de yavrum inip çıkma, ama sağlam Allahu ekber de. Yani Allah'a taşın ve orada kararlı ol.

Lakin Resullah'ın güzel ahlakı miraç hadisesi bize şunu da gösteriyor. Yarabbi Ümmetim diyor ya; o Allahu ekberi en hakkıyla bile söylemiş bile olsanız insanlar için gene dönüş haktır. Çünkü her biri geçmiş sürecinizdir safhanızdır. O safhalara bir el uzatıştır. Onun için diyor ümmetim çünkü her sürecinde kendi safhalarını görüyor. O safhalarına el uzatıyor, gelin diyor.

Kardeşlerimden bir tanesi bir gün taksicilik yapıyor. Önceleri böyle lay lay lom, havalarda uçuyor; neyse bu dindar oldu ya hani iman sahibi oldu, yolda gidiyor filan milan, bu sefer o eski hali sebebiyle millete baktığı göz, artık böyle; hım bunlar böyle, bunlar böyle… Dedim niye öyle davranıyorsun ki geçmiş sürecinde sen de öyleydin. Kendi sürecine bakıyorsun ve onları lanetliyorsun. Aslında kendini lanetliyorsun.

Ama Allah lanetlemiyor. Allah'ın ahlakiyle ahlaklan, el uzat veya dua et

veya onlar için hüsnü zanda bulun. Peygamber ahlakıyla ahlaklan. Niye lanet ediyorsun ki. Niye şunu yapıyorsun ki. Geçmiş sürecine el uzat. Hayır dualarda bulun.

Baba onun için bize laneti yasaklamıştı. Yavrum derdi, lanet yasak, Hayır dualarda bulunun ola ki kendisinde çıkmazsa soyunda sopunda çıkar. Ola ki o kişinin kendisinde çıkmaz ama yaptığınız duanın karşılığı Cenab-ı Hakk tarafından soyu sopunda birisinde çıkar. Üç defa lanet okuduğumu biliyorum üçünün de lanetinin yerine geldiğini biliyorum. Sonradan çok pişman oldum ama ağzımdan çıkmıştı, ondan sonrada çok üzülmüştüm.

Ondan sonrada ben toparlamak zorunda kalmıştım. Mesela bacım vardı, biriyle evlenecek dedim evlenme bak evlenirsen başına böyle böyle gelsin dedim, gelecek de dedim; emin bir şekilde söyledim… Çünkü adamda fazla iman görmüyordum, vs. Evlendi sözümü dinlemedi aynen dediklerimi tek tek yaşadı. Sonra ben toparlamak zorunda kaldım. Pişman olduğum hadiselerdendir. Ama takdiri ilahi olması gerekiyormuş olmuş. Ama bu gibi söyleyip de nefsime avukat olmamak lazım onu da söyleyeyim. Yani yapılmaması gereken yapılmamalı.

Kendi huylarınıza lanet okuyabilirsiniz ama başkalarına lanet okumaya hakkımız yok. Kendi kötü huylarımızı aşağıya atalım. Lanet olsun bunu bir daha yapmayacağım ama başkasına yapmayın o sürecin içerisinde sizin de yaşadığınız bir şeydir. Üstelik lanet ettiğinizi siz yaşarsanız ne olacak? Kendi o geçmiş safhanıza lanet edipte kendinize davet ettiyseniz ne olacak. Öfkeniz ile lanetiniz ile zikrettiğiniz ne ise davetiniz o oluyor zaten. Bir şeyi ne kadar çok zikrediyorsanız onu davet ediyorsunuz demektir. Lanet lanet lanet tamam davet ettin gel bakayım. Metin babanın yine Metin babaya selam olsun, bugün sohbette çok adı geçti dedi ki; bir gün oturuyoruz Bektaşi geleneğinden de geliyor ya bir gün oturuyoruz diyor takdiri ilahi Bektaşi erenlerinden bir tanesi ikide bir geliyor yanımızda oturuyor ikide bir oturuyor kalkıyor helâya gidecek. Helaya giderken de Muaviye'nin hanesine gideyim diyor, Muaviye'nin hanesi var, Muaviye'yi seversin sevmezsin o ayrı bir mevzu o ayrı bir tarih konusu… Ama bana anlatmak istediği; efendi orada güzel bir şey söylüyor 'efendi neyi zikrederseniz onu davet edersiniz' diyor. Aman ya

rabbi diyor tık, sevmiyor ya. Sevmiyor ya davet ediyor aslında haberi yok. Sonradan sevgiye dönüşürse bilmem, ha dönüşüp dönüşmemesi de beni ilgilendirmiyor. Selam Allah'ın selamı üzerinize olsun.

Reankarne var mıdır? Budistlerin reankarnesine fazla inanmıyorum, ama geliş gidiş var mıdır? Hulul şeklinde yoktur. Yine ete kemiğe bürünülür, takdiri ilahi ve aynı sünnetullah dairesi itibariyle yeryüzüne geri zuhur edilir. Safhalardan geri geçilir, geçmiş safhalar tek tek geçilir, peygamber safhaları olur, melek safhaları olur. İnsan safha varlığıdır, mevcudat safhaları olur, safhalardan tek tek geçer, kendi geçmiş safhalarını da tek tek görür, onları aşar hangi cennete taşınacaksa ilahi sıfat yaşantısında taşınacaksa o sıfata ondan sonra taşınılır kişi. Ondan sonra hizmeti varsa hizmet, turistik gezisi varsa turistik gezisini tamamlar gider. Yine de turistik gezi yapanların çoğunda geçmiş safhasını bilip bilmeme gibi bir şey oluşmuyor. Çünkü zaten gezmeye gelmiş,

Ya buraya gezmek için gelen var mı? Vallahi var, çok; bir tane iki tane değil, ama genelde her zaman daha üstün bir mertebeye çıkmak için gelinir, genelde daha üstün bir makama daha üstün bir seyri sefere çıkmak için gelinilir gidilir genelde böyledir. İstisnai olarak gezmeye çıkanlar oluyor bir dünyanın kokusunu da alalım diyenler oluyor; niye oluyor bilmiyorum vallahi bir daha gelmem. Bana kalsa gelmem hamdolsun.

— *Aynı hayatın içinde de aynı şeyi ki üç kez yaşayanlar oluyor*

O dejavu dedikleri şeyi noktasında mı?

—*Yok, aynı olayı iki üç kez yaşayanlar oluyor, yani aynı yaşamın içerisinde, bu dersini alamadığı için mi oluyor?*

Bir insan sıkışmamışsa sıkıştırılır yani bir olayı yaşıyor üç dört defa yaşıyor. Efendimin yanında sohbette beraber oturduğum zaman bir şey söylerdi, anlamadığımı görünce iki üç defa tekrar ederdi. Ta ki anlayana kadar anladıktan sonra tamam derdi, yola devam ederdi yani başka bir konuya geçerdi. Çünkü bazen sohbette bir defa tekrar edilir, anlaşılmadığı görülürse başka bir sohbette bir daha tekrar ederdi. Bazen

bu sebeple oluyor.

Bazen de yaşadığımızda karşılaştığımız şeyler farklı farklı şeyler olur. Hani bir kişiye o ders verilmiştir ama kalabalık gruplarda o dersi görmeyen birçok insan vardır. Tekrar bir daha olur. Evet, o sırada sen dersini almışsındır ama o ders yaşadığımız şey üzerinden başkalarının alacağı ders vardır, o ders üzerinden bir daha o ders görülür. Senin yaşantın onlara örnek olur, o alacaklarını o şekilde tahsil etmiş olurlar. Yani tekrarlar o yüzden olur ama birebir tekrar değildir. Hiçbir zaman olmaz birebir tekrar hiçbir zaman olmaz sadece ve sadece benzer veya birebir olmasa bile…

1) Kişi kapasitesi açılmamış melekesi açılmamış anlayışı açılmamışsa yani ne isteniyorsa ondan o istenenin yerini bulmaması sebebiyle sonuçlanmaması sebebiyle bir daha yaşatılıyor.

2) Kendisi dersini almıştır ama yaşayanlar almamıştır. Beraber yaşadıklarına bir ders, misal gerekiyordur.

3) Başkalarının kefareti vardır o kefareti kendisi üstüne almışsa bir daha tekrardan yaşanır.

Yani yanınıza birisi gelmiştir, takdiri ilahi, kaldıramayacağı bir yükle karşı karşıyadır bir hata yapmıştır hatanın kefareti istenir. Yani cezası istenir o cezayı çekecektir ki ondan silinsin. Merhametinizden dolayı bunu görürsünüz kefaretini üstlenebilirsiniz. Ya Rabbi bunun başına geleceği lütfu ihsanı sen bana getir, dersiniz kefareti üstlersiniz. Kefaret içinde tekrar şeyler yaşanıyor. Acılar yaşanabiliyor çok çok bir tane iki tane değil bazen oluyor hastalıklara bile karşılık gelebiliyor. Yani bir hastalık yaşıyorsun birebir aynı ağrıyı çekiyorsun birine kefaret olsun diye bir hastalık verecekler ama biliyorsun ki kaldıramayacak kefaretini üzerine alıyorsun, aynı hastalığı bir daha aynı şekilde bir daha yaşıyorsun. Yani hem yaşantının kendisinde oluyor hem de insanlarla ilişkilerde bile oluyor.

—Cebrail A.S. Resullah efendimize insan suretiyle gözükmesi nasıl oluyor? Nisa süresinde geçiyor, sonradan cemaate Resullah

efendimiz diyor ya bu giden Cebrail A.S. diyor

Şimdi nurun kendisinin biçim alması ve nuru kullanabilenler için normal bir şey yani sıradan bir şey. Hz. Hünkâr Hacı Bektaşi veli nur deryasında daldığı zaman derler ki güvercin donunda gelmiş. Bunu bazıları misali bir anlatımdır diyor, değil; bizatihi vücut değiştirme hak, yani yapabiliyorlar.

İbrahim Hakkı Hz. iki tane evladı var. Birisi meyhanede içer Allah Allah diye saz çalarmış; bir tanesi de okumuş âlim bir insan… Bir gün meyhaneyi ziyaret ediyor, evladından habersiz borcunu veriyor; bir şikâyetiniz var mı diye soruyor, ondan sonra çekiyor gidiyor. Oğlu meyhaneye gidiyor, parasını verecekken diyorlar efendi geldi paranızı verdi. Hüngür hüngür ağlıyor efendinin peşine koşuyor. O sırada da efendi Oğlu Şaki ile beraber… Pasinlerde Hasankale denilen bir yer var, Hasankale de bir uçurum eşiğindedir orası… Mübarek diyor ki 'evladım 39 tane kuş geçiyor; bunlar kırklardır, atla karış git' diyor baba… Oğlu şöyle mi, böyle mi, olu mu ki diyor; aslında o iman bende yok diyor.

O sırada hüngür hüngür ağlayıp gelen, Allah Allah diye saz çalan geliyor; baba destur ver, ben atlayayım diyor Evlat atla diyor; bir bakıyorsun kuş olmuş uçmuş gitmiş…

Biçim değiştirme var. Ve nur deryasına daldığın zaman ne kadar nurlandıysan mevcudatı o şekilde kullanabiliyorsun istediğin şekilde kılıklara girilebiliniyor. Yani Cebrail için şaşılacak bir şey değil.

Korkunç bir varlık olarak da görünebilirdi, insan olarak da görülüyordu zaten.

Hira'ya giden var mı bilmiyorum Ahmet Abiden Allah razı olsun; çıkalım çıkalım dedi, bizi çıkarttı en sonunda; yoksa uzaktan görmüştüm dedim çıkmaya gerek yok, iyi ki de çıkartmış. Vallahi kaçacak hiçbir yer yok. Küçücük bir yer. Sadece ön kapı açık, ön kapıda uçurum; kaçacak hiçbir yer yok…

Bir melek geliyor ve aynı anda size görünüyor, düşünün ışık ile nur ile. Bir melek geliyor ve sizin yapacak hiçbir şeyiniz yok. Vallahi beleşten İslam oluyoruz ya başka hiçbir şey yok. Elhamdülillah Müslümanız ama

bedavadan Müslümanız rahmeti ilahi… Hakikaten de hibeden hibe etmiş. Ne çileler ya, yürünmeyecek yer, vallahi köpek tutsan orada durmaz. Şu koşullarda yaşayan insanlar orada yaşayamaz. Yaşamaz yani çöl, toz, toprak, dağlar, hep volkanik kayalar, doğru dürüst yeşillik bile göremiyorsunuz.

Nasıl yaşıyordun, ne yapıyordun, hangi halle gidip geliyordun, hiç mi korkmuyordun ne korkular yaşadın? Yatağında o titreyişi, Hz. Hatice'nin arkasından sarılışı… Selam üzerlerine olsun…

Hele o 3 sene ambargo senesi…

Meleklerin kılık değiştirmesi haktır, yapabilirler. İnsan kılığına girip insanlara ders verebilirler bu var, gidip gelenler o şekilde var. Yeryüzünde her zaman 8 tanede gezginci melek olur, sohbet melekleri derler onlara. Aynı zamanda bazen de Harut Marut gibi melekler de gelip gidiyor, gezginci melek gibi denilen melekler var. Burada Cenab-ı Hakk'ın ilahi sıfatları müşahede eden melekler de olabiliyor.

Harut ile Marut gezginci melek, gezerlerken gökyüzü semasına geliyorlar, insanın methini duymuşlar bakıyorlar… İnsan dedikleri de bu mu; kan, savaşlar, nefis ejderhası uçmuş gitmiş vs. Bir güzel dalga geçiyorlar. Rabbim de buyuruyor ki dalga geçtiğinizin halini size vereyim; nefis veriyor ve onları yeryüzüne memur kılıyor…

Derler ki Babil'e inmişlerdir ve Babil de sihirbazlık öğretiyorlar. Bakın sihir 2 çeşitdir; 1. maddeyi kullanarak sihir; 2. ilahiyatta ki tavırları kullanarak yapılan sihir. İkisi de sihir; birisine keramet denir, birisine kelamet denir. Kelamı kullanırsınız yine fizyolojik bir şey, ama diğerinde maddeyi kullanırsanız; maddeyi kullanılması yasak kılınmıştır. Havasçıların yaptığı ise zikirlerle melekleri bağlamak, onlara iş gördürmek… Diğeri ise meleklerin aslı, buradaki mevcudatın aslı ne ise, aslı buradaki mevcudatın vücudunu orayla bağlantılı olduğunu bildiği için, buradaki mevcudat üzerinde oynamalar yaparak birilerini bağlar, birilerine bir şey yapar çünkü aslıyetinde ki manasını biliyorsa ona göre iş görüyor ve âlemi etkiliyor. Bu şekilde bir büyü gösteriyorlar ve bunu da diyorlar ki bunu hayır için yapın, bakın bir ilke gösteriyorlar. Kötü ve

musibetleri sebep olsun diye değil; dersini veriyorlar. İlkesel ve ahlaki olarak onu bir etik tabana oturtuyor.

Her neyse zaman geçiyor aristokratlardan birinin kızı zina yapmış, yüklenmiş; diyor ki bu çocuğu benden alın. Elit tabakadan da geldiği için fahş olacak, dedikodu olacak, itibarlarını yitirecekler veya kendisine ne yapacaklarsa o zamanda. Bu çocuğu benden alın. Vallahi biz bu çocuğu öldürmeye müsait değiliz ve bu çocuğu öldürmeyiz, katil oluruz diye almıyorlar. Ama işin enteresan tarafı Allah nefis vermiş ya kızcağıza âşık oluyorlar; iki melek ikisi de âşık oluyor.

Kızcağız bu hali görüyor, seziyor. Aradan zaman geçiyor bir küp şarap alıyor, geliyor diyor ki ne isterseniz isteyin benden ama bu çocuğu alın. Bunlara bir güzel şarap içiriyor sarhoş ediyor… Ondan sonra bu kızcağızla birlikte oluyorlar, çocuğu da alıyorlar…

Uyandıklarında diyorlar biz ne yaptık. Çocuğu alana kadar melekliklerini yitirmediler; o çocuğu öldürmeleri kendi melekliklerini öldürmeleriydi.

Yaşadığınız her şey size aynadır. O dalga geçişleri halden hale geçişleri şarapla remiz edildi. Ne yapıyorsanız sizden çıktıysa geri aslına döner. Dalga geçtiler ya geri aslına döner şarapla halleri değişti melekliklerini unuttular ve kendi melekliklerini öldürdüler. İnsan da öyle değil mi? Dalga geçti. Senden ne çıkarsa sana geri döner. Bu istisnasız böyledir. Hani eskiler bunu şöyle der; Ekme biçme dünyası ne yaparsan onu bulursun. Kötülük kimden çıktıysa kötülük gider onu bulur. İyilik kimden çıktıysa iyilik gider onu bulur.

Bir sene boyunca söylediğimiz bir şey. Sonuçlara göre yaşayın. Hani her şey Allah'tan diyoruz sonucunun da Allah'tan olduğunu bilerek yaşayın. Yaptığınız şeyin karşılığı cehennem de olabilir cennet de olabilir onun için dikkat edelim. Efendim ya hep kötüler kazanıyor vallahi ahiretini görün ondan sonra söyleyin. Ahiretini görün. Bir şeyin ahiretini görmüyorsanız böyle sözlere girmeyin, çünkü Allah'ın adalet sıfatına küfür ediyorsunuz o sırada. Hep kötüler kazanıyor! Allah adildir Azim Allah. Kötüler hep kaybetmeye mahkûmdur. İnsanlıklarını kaybetmişler daha büyük bir mahkûmiyet mi var, gerisi boş iş. Bir insan insanlığını

kaybettikten sonra nedenini kaybettikten sonra vallahi cehennem ne yazar cennet ne yazar.

Ve onun için Kuran-ı Azimmüşşan da buyuruyor; Onlar ölü gibidirler. Çünkü ilahi sıfatlarla dirilirsiniz ilahi sıfatlarla diriliği yaşarsınız yaşam sevincine bürünürsünüz kalben mutmain olarak yaşarsınız ama ilahi sıfatların dışında ilahi sıfatlara tecavüz eder nefsaniyetiniz doğrultusunda hareket ederseniz kıskançlık öfke nedeninizi kendiniz dışınızda hep bulmuş olarak. Azim Allah, fatihanızı işte o zaman okumak lazım. Çünkü Fatiha'yı ölüye okurlar diriye okumazlar. Fatiha'yı ihtiyacı olanlara okurlar hani doğru yol üzerinde olması gerekenler onlar için hayır dualar ederler Ya Rabbi onlar da dirilsin diye.

Bundan önceki sohbetlerimizde çoğunuz yetişmedi. Bazılarınız dinledi bazılarınız dinlemedi. Bu noktada hakikaten de 1 senelik gibi bir sohbet yapıyoruz bu işin ehli olanlar içiniz de varsa konuştuğumuz birçok şeyin tarihte benzeri yok, eşi de yok. Yani sadece burada konuşulmuş şeyler. Tarihte karşılığı yok. Literatürde ararsanız bulabileceğiniz bir şey değil.

Onun için sizden ricam o geçmiş sohbetlerin bir daha dersini görerek, (ses kayıtları var o ses kayıtlarını alarak) bir daha tek tek en başından itibaren dinlemeniz… Çünkü hepsi bir süreç, başından başlarsanız dile daha yakın olursunuz; sanki bir dil oluşmuşçasına konuşuyoruz. Kader kaza ile başladık ta buralara kadar geldik… Onun için ilk baştan itibaren itibaren tekrar dinlerseniz sevinirim, bir ders olsun.

Bir ricam dahi Kuran’ın mealine bakın… Arapçasını okumak fazilettir o ayrı bir şey, âlemi tetiklersiniz, dualarınızı yaparsınız; o büyük bir fazilettir. Manasını bilmeye çalışın öğrenin, belleyin, bakın ezberlemeyin belleyin yaşantınızda karşılığı olup olmadığını düşünün.

Deki diyor siz ihlas süresini kendinize okudunuz mu biricikliği kendinizde buldunuz mu aidiyete taşındınız mı samimiyete taşındınız mı kendinizi yoklayın var mı diye. İbrahim niye okuyor İbrahim gibi oldunuz mu? Efendimizi okuyun, yaşantınızda karşılığı var mı? Yani Resullah’a

söylenen sözün ilkesel olarak sizde karşılığı var mı?

Kuran'ı ezberleyin bu bağlamda ayetlerini tek tek bilin ola ki birisi önünüze çıkarttığı zaman hayatta ki karşılığını tecrübe ettiğiniz için yabancısı olmamış olursunuz.

Üçüncü bir nokta imanınız ayağınıza perde olmasın imanınız ayağınıza pranga olmasın. Ne bir itikatta ne bir kişide çünkü hakikat bir itikat ile bir kişi ile sınırlandırılacak bir şey değil. Hakikat her türlü itikatta her türlü kişiden kendini izhar eyler. O zaman zevk eyleyin. 1'e hizmet edin, 1 Allah'tır. 1'e hizmet 1000 de himmet bulun. Her kapıdan size himmet ulaşır.

Dördüncüsü ki hakikatinde bu süreç içerisinde okuduklarınız çok önemlidir. Allah'ın lütfu ihsanı konuştuklarımız da hakikaten çok önemli şeyler benim dahi öğrendiğim çok şey var, sizler sayesinde sorduğunuz sorular sayesinde, kalbini kırdığım bir insan olduysa özür diliyorum. Bazı arkadaşlarımıza da bazı söylevlerim ağır gelmişti ondan sonra sohbeti bıraktılar onlardan da özür diliyorum.

Ama 1 tanesine illa o sözünü yutturacağım. Hani 5 vakit namaz gibi salâtı olmayan evliyaullah vardır dedim, itiraz etmişlerdi. Yüzlercesi var, senin benim gibi namaz kılmazlar ama daim namazdadırlar. Allah'ın nice öyle kulu var. Onu nasıl tecrübe eder nasıl yapar bilmiyorum ama Allah'a havale etmişimdir. Ama inşallah havale ettiğim noktasında bu bir beddua değil, onun iyi niyetidir; çünkü çok imanlı bir insan. Çok inanılmaz derecede de güzel bir insan olarak görmüştüm onu, o güzel olmasının hali yüzü suyu hürmetine inşallah o velilerle de tanışma nasip olur. O velilerle, o biçim olan velilerle tanışma nasibini bulur.

Ve inşallah da o hani imanınız ayağınıza pranga olmasın dediğim, sınır olmasın Cenab-ı Hakk'ın nice kulları var ya, yaptıklarına, ameline, bak ameline bakmıyor, niyetine bakar. Kimini namaz niyaz da götürür kimini orucuyla götürür kimini aşkıyla götürür kimini tefekkürüyle götürür kimini tevekkülüyle götürür.

Birilerinin kalbini kırdıysam bu bağlamda özür diliyorum, birilerine çok

ağır bir şey söylendiyse eğer aşacak bir şey, zorlayacak bir şey, ne mutlu bana hiç yoksa zorladık. Zorladık dediğim yani bir kapıyı araladık oradan inşallah başka bir şey veriyorumdur. İnşallah…

Bir hatamda varsa o benim hatamdır en sonunda yüzleşirim ne mutlu bana, iyi ki hata işlemişim. İlla birisi gelir tokat atar; böyle bir şey dedin ama böyle değil, gel bakayım. İnşallah. Hiç hata yapmamaktan iyidir. Çünkü hata yapıyorsun hakkı davet ediyorsun. Metin babanın güzel bir sözü vardır; yalan söyleme hakkımız yok ama yanılma hakkımız var, çok güzel bir sözdür ya herkes yanılabilir. Yanıldığından sebebiyet dolayı özür diliyorum herkesten ama pek yanıldığım konular da değil bunlar, onu söyleyeyim. Yani şu ana kadar dersini gördüğümüz şeyler pek yanıldığım konular değildir. Senelerce bunun zevkindeyim. Senelerce bunun bakış açısındayım senelerce bunun hizmetindeyim. Allah son nefesimize kadar bize kendisine hizmet versin.

Hizmetini bulan Allah'ını buldu hizmetinden mahrum kalan Allah'ın hizmetinden mahrum kalan Allah'ından gafil olmuştur demek. Çünkü kendi nefsine çalışmıştır. Hizmet Allah için olandır. Onun için son nefesinize kadar hizmet edin. ***Son nefesinize kadar da Allah'tan 2 şey isteyin; Aşk ve hizmet***.

Şevk ve hizmet, tutku ile. Çünkü hizmetini yapan Allah'ını bulur. Ayettir söylediğim. 'Yakin gelene kadar ibadet et.' İbadet yakinlik getirir. Hizmet yakinlik getirir sizi yakinliğe taşır. Vazifesi zaten odur. Eğer sizi yakinliğe taşımıyorsa o zaman ibadet etmiyorsun hizmette değilsin demektir. Hani miracı olmayanın namazı yoktur sözü gibi. Sonuca ulaştırmıyorsa o zaman ibadetinden şüphe et, kendini yokla.

Birçok şeyi tecrübe edersiniz, deneylersiniz, deneylersiniz ama o onun içinde bir tanesi kabul görür zaten o kabul gören için yapılır o kadar şey. O kadar çalışmanın zamanı bir tanesi sonuca ersin belki. Bir tanesi ola ki Allah katında kabul olur bir tanesi ola ki bizi yakinliğe taşır.

Allah yaptıklarımızın hepsini yakinliğe taşır inşallah. Ve son nefesine kadar Allah'tan hizmet talep edin. Hizmeti olanın Allah'ı vardır. Hizmeti olmayanın Allah-u azimüşşan kendini göstermez. Allah'ı görmek

isterseniz tefekkür edin. Allah'ı azimüşşana lütfu ihsana yakin gelmek isterseniz tevekkül edin. Tefekkür ile tevekkül çok önemli! Çünkü ikisi de yakinlik getirir birisi anlayışınızda müşahedenizde getirir, birisi hak-el yakin yaşantınızda getirir. Onun için Allah'ı lütfu ihsanı talim edenlerden ve öğrenenlerden eylesin Allah bizi. Ve Allah'ın ahlakıyla ahlaklanınız sıfatlarıyla sıfatlanınız diyor; hüviyetimiz Hakk olsun. Yani fani olmasın, yok değil yani nedeni kendi dışında olanlarla bir hüviyet değil. Nedeni Allah olan onun tavırlarıyla hüviyet bulmuş olarak. Hüviyetimiz Hakk olsun, gerçek olmuş olsun.

Bazı erenler onun için evliyaullaha şöyle derler, gerçekler. Gerçekler, yani Allah ile var olanlar. Gerçek olanlar, Hakk olanlar.

Allah'ın selamı üzerinize olsun hakkınızı helal edin, benden yana helali hoş olsun. Sizlerle beraber çok şey öğrendim, takdiri ilahi, sevgi muhabbetle kalın.

Yolunuz açık olsun, yolunuz açık olsun, yolunuz açık olsun…

Var olasınız, Allah'a emanet olasınız.

---

07. 06. 2014 – Nefs Sohbeti
Halil İbrahim GENÇ

Nefs Arapçada şahıs anlamına gelir. "Nefsim üzerine yemin ederim ki" diyor. Yani şahsım üzerine yemin ederim demek. Bazı kişiler, şahıs üzerine kullanıldığında bu kavramı, nefsi emmare ile karıştırmıştır. "Nefs çok kötü bir şeydir. Nefsten kaçış yok ki" diye yorumlayanlarda çıkmıştır.

Bu yorumlarıyla da bir açıdan doğrudurlar ama burada bir mertebe karışıklığı var. Şimdi şahıs olarak nefsimiz ile nefsi emmare dediğimiz nefiste çok farklılıklar var. Kuran'a gidin bunların söylediği sözlerle ilgili çelişki yaratacak ifadeler de vardır. Hani Yusuf aleyhi selamın Aziz'in önüne çıkması, rüyasını tabirinden sonra istediğinin yerine gelmesi. Evvela isteğini söylemesi, hani "benim başıma bunlar bir şeyler getirdiler. Ben bunlardan şikâyetçi olduğum için değil hakkın ortaya çıkması için ve nefsimden dolayı değil, çünkü bilirim ki nefsim kötüyü emreder." Diyor. Ve Azimüşan der ki " nefsiniz sizin için apaçık bir düşmandır." der. Ki Yasin suresinde şeytan olarak lafzı geçer.

Şeytanlık bir zihniyet bir ahlak biçimidir. Şeytanlık belli bir kişiye atfedilen bir şey değil. Kur'an da şeytanlık karakterinin tipolojik olarak ifade edildiği kişilere bakın, tamamıyla bir ahlaktan bahsedilir. Firavun, Azazil, Nemrut, Harun, Karun bakın bu kişilerin tamamı şeytanlık ahlakının temsilcileridir. Azazile bakın ilmi, fıtratı ile kibirlenmekte, narsistik ve ırkçılık yaptığı dahi ifade edilmekte. Azazil karakterinin temelinde kibir yatıyor, üstün ırk benim, üstün ırk sen isen diğer tüm ırklar aşağı.

Firavuna gidin; Allah'u Azimüşan onun için ne buyuruyor; "şımaranlardan oldu" diyor. Yani kendisine verdiğimiz ile caka satıyor, insanlara zulm ediyor. Şımarıklıkta da öyle değil mi? Çocukta çocuk iken annesine babasına zulm etmez mi? Hani bir atasözü var şımarıklık üzerine işaret eder, ahde vefa üzerinden işaret eder. Hani babası evladına üzüm bağını vermiş, o da babasına bir koruk bile vermemiş. İlke olarak ahde vefa anlamlandırılmak istenir. Sadakat, samimiyet, hak, adalet burada bunlar anlamlandırılmak istenir. Ama çocuk üzerinden anlamlandırılmak istenen şımarıklıktır. Veren eli unutmuş. Bu bağlamda baktığımızda Kur'an daki bütün iblis karakterlerine bakıldığında şeytanlık ahlakına tanık olunur. Bunun içindir ki peygamberimiz "insanla Kuran ikiz kardeştir" demekte. Bir tarih anlatılırken tabi ki bize hikâye anlatılmıyor. Senin, benim karakterim anlatılıyor. Nerede Kaldın? Nerdesin? Acaba Musa'mı sın? Firavun musun? Nemrut gibi vesvese sahibi misin? Bu gün kime uğradık Azazil'le mi, Adem'e mi veya

diğerlerinden kime!

Hani filancaların sözlerine iman ediyor, iman ettikten sonra tebaasının sözüne geri geçiyor; vesvesenin karakterlendiği aynı Nemrut gibi söylenenlere aldanan bir insan mıyız? Filanca kişilerin sözüyle oturup kalkan bir insan mıyız? Yoksa ilkeli olarak düşünen İbrahim gibi mi, ilkeli olup düşündükten sonra duygularını ilkeli olarak kontrol etmeye çalışan, insanlarla ilişkilerine ilkeli olarak dikkat eden, mesafe koyan bir insan mıyız? İlkeli bir şekilde mi yaşıyor veya durumlara göre değişen birimiyiz.

Geçen hafta konuştuğumuz gibi, algı yönetimi ve algı oluşturma, yani Nemrut gibi suni olan, hak ve hakikate dayanmayan tasarımsal algı yaratımlarına ve algı oluşturmalarına ayak mı uyduralım. Yoksa İbrahim gibi mi? Ne söylenirse söylensin ilkemizden taviz vermeden aldanmadan yani, şunun bunun algı yönetimine ayak uydurmadan mı yaşayalım. Aslında vesvese dediğimiz algı yönetiminin temelidir. Ömer Lütfi Mete güzel bir söz söylemiş; “Günümüzün şeytanı medyadır” demiş. Bravo dedim, ancak bu kadar olur. Medya vesvese ve nifak tohumu veriyor.

Neyse nefse gelelim, Yasin suresinde “O sizin için apaçık düşmandır.” Yusuf suresinde “Bilirim ki nefsim kötülüğü emreder” diyor. Azimüşşanda der ki nefs için “O sadece kötülüğünüzü ister, kötülüğü emreder” Şimdi şahıs olan nefsle bu nefis arasında ne fark var? Veya Resullulah dedi ki; “Nefsini bilen Rabbini bilir”, bunu da insanlar şöyle algılar. Böyle dallı budaklı anlatıyorum ama hepsini marifetle yoluna koyacağız inşallah. Nefsini bildin ya, nefsin Allah’tır. Allah’ı bilmiş olursun. Ya kardeşim yok öyle! Nefsi emmaresini bilen onun ne kadar hınzır olduğunu bilir.

Peki nefsimizi nasıl tanıyacağız? Çok kolay. Öfkelendiğiniz zaman gözünüzün içine geri dönün, aynı anda gözünüze bakın, bakın derken yani astral seyahat gibi dışarı çıkıp bakmak gibi değil. Kendinizin halinize odaklanın, nasıl bakıyorsunuz. Hiç öfkeli bir çocuk gördünüz mü? Gözü hiçbir şey görmüyor. Öfkeli insan gördünüz mü? Aman Ya Rabbi gözü hiçbir şey görmüyor. O, akıl dairesi çizgilerini aşmış, değerler, üst yapı kurumlarının tamamını aşıyor. Allah, hukuk, devlet, toplum aile

değerleri hepsi üst yapı kurumudur. Sizin sınırlarınızı belirleyen olgular.

Geçen hafta konuşmuştuk. Deliyi deli yapan ne? Üst yapı kurumları yok. Aile değerleri, şu değer, bu değer, kendini sınırlayacak şey yok. Onun için rahat, sınırsız hareket. Aklı olmayanın sorumluluğu yoktur. Peki, insan olarak temelimizde aklı nerde buluyoruz. Zorunlu -hak olana bağlı olarak ilişkilendirmelerimizde buluyoruz. Ama değerler üzeri üst yapı kurumu edinerek akıl etmeye devam ediyoruz. Eğer üst yapı kurumlarımız olmaz ise teklif edilen üzeri bulunamayız. Çünkü aklı olmayanın sorumluluğu da yoktur. Din akıl sahibi insana teklif edilmiştir. Onun için "akledenler için hikmetler vardır" der. Ve başka ayette de bilen sorumludur der. Bildiklerinizden sorumlusunuz. Üst yapı kurumları olmayan bir adam niçin akledecek ki? Zaten üst yapı kurumu yok istediği gibi yaşıyor, dikkatli bakın, üst yapı kurumu olanlar ile akledenler hep aynı çizgidedir. Çünkü üst yapı kurumlarınız varsa eğer zemin edinmiş bulunarak, aklın sınırlarını edinmiş olarak akledersiniz. Üst yapı kurumlarınız yoksa eğer akletmeye taşınamazsınız. Üst yapı kurumları olmayan delilere bakın, düşünüyorlar mı? Hayal kurabilirler ama ilkeli olarak düşünemezler, imkân yok!

Sizler düşünüyorsunuz. Allah kitap, aile sorumluluklar, iş sorumlulukları gibi üst yapı kurumları var. Bakınız hep düşüncede bir üst yapı kurumu vardır. Üst yapı kurumu yoksa insan bir düşünceye sevk olmaz. Bunun içindir ki kavramsal düzeyde içerik olarak üst yapı kurumlarımız iyi ki var. Şimdi bu bağlamda nefse gelelim.

Konuşmanın başında belirttiğimiz, Kuran-ı azimüşşanda zikir edilen nefs, nefsi emmaredir. Nefsi emmare dediğimiz nefis, sizin içinizde, sizinle beraber yaşar. Ama heva ve keyfiyetler sebebiyle sınırlarınızı yitirdiğinizde, kendinizi kaybettiğinizde sadece onu yaşadığınız bir varlıktır.

İnsanda iki türlü nefs vardır. Birincisi nefsi emmare düzeyindeki nefs, ikincisi ruh düzeyindeki nefs. Birinde ilkelerden, değerlerden beslenirsiniz. Diğerinde ise kıble dünyadır. Hazlar, menfaatlerden beslenilir. Birisi zevktedir, diğeri hazdadır. Arasındaki fark budur. Bakın,

o nefsi emmare olmasa dünyada iş göremezsiniz. Hep kötülüyoruz ya o olmasa, dünyada olamazsınız ve insanda olamazsınız. Ya ot oluruz, ya hayvan oluruz, ya melek oluruz. Bu bağlamda nefsi emmare insanı insan yapan zeminimizdir. Ama temel var oluş zeminimiz değildir. Ama zeminlerimizden bir zemindir. Temel taşlarımızdan bir taştır eğer insan ilkesinden bakarsanız.

Nefsi emmare olmazsa insan olamazsınız. Çünkü vicdan sahibi olamazsınız. Hata yapmazsanız, nefsi emmareniz ile vicdana taşınabilir misiniz? İnsanı insan yapan temel melekesi vicdan ve düşüncedir. Vicdanlı düşünen insan kamil olacağı insanlığa doğru yürür. Vicdanı yok ama düşünüyorsa hayvanlığına taşıyor her şeyi. Bu bağlamda yine Yusuf A.S gideyim diyor ki ''Bilirim ki o hep kötülüğü emreder''. "Kötülüğü emreder" düşüncenizde size referans olsun. Hani içinizden bir şey arzuladınız "şunu yapsana, bunu yapsana, şöyle yapsana" kendinizi kaptırdınız unuttunuz. Yapan siz misiniz? İçinizden söyleyen siz misiniz?

İrade olarak tezahür eder, o bir söylevdir aslında. İradenin kendisi sizde söylev olarak tezahür etmiştir. İrade olarak söz kelam olarak biçim kazanıyor. Ve bir istek olarak bir şeye el atıyorsunuz. Öfkeniz kabarıyor ya da hırsızlık yapıyorsunuz, hatta bunun bir hastalığı da var. Nefsi emmare böyle bir şey, ayak uydurulur. Siz değilsinizdir, ama o olmasa insanlığa taşınamazsınız. Ruh olarak siz değilsinizdir, bedeninizin kimyası üzerinden açığa çıkar. Bu âlemde kazandığınız bir şeydir. Ve siz ahret âlemine yani kabre girene kadar sizden elini ayağını çekmez, hani şeytan ölüme kadar sizinle beraberdir denilen de odur. Hani bir Azazil var ya! Ölüme kadar sizin imtihanınızdır, dolayısıyla sizinle beraberdir.

Peki kardeşim hangi bir insanla uğraşacak yedi milyar insan var. Onu bırak çoğundan elini ayağını çekmiş. Çünkü kendisinden beterler. Ayette yeri var "Ya Rabbi ben bunların yaptığından beriyim" diyor. Yani benden daha beterler diyor, yani mesleğimi kapmış götürüyorlar diyor. Şeytanın bir özelliği var La ilahe illallah'ı çoğu insandan daha iyi söyler. Kuran'da onu işaret eden ayetlere bakın, inanılmaz La ilahe illallah söyler. "Sen beni bir hikmet üzere azdırttın" bakınız fiilin dahi ondan olduğunu söylüyor. Bakınız fiilinin kendisinden değil Rabbinden olduğunu

belirtiyor. Bu bağlamda müthiş bir ayettir. Şeytan dahi La ilahe illallah söyler.

Muhittin Arabî'ye selam olsun, onun Şeytanın hileleri diye bir kitabı var, sonuna doğru diyor ya "benim ümmetin senin ümmetimden daha çok olur" peygamberimiz "senin için dua edeyim mi" diyor, "mürekkep kurumuştur, kalem de kırılmıştır" diyor, ardından da "benim ümmetin senin ümmetimden daha fazla olacaktır" diyor. Buradaki önemli vurgu şu, mürekkep kurumuştur yani dayanamıyorum ben böyle yapıyorum zaten, diyor. Kıblesi ne ise o! Mürekkep kurumuştur derken zaten yine La ilahe İllallah söylüyor, artık bu yaradılış üzereyim diyor Ve Allah bir mahlûka bir yaradılış verdiyse o mahlûka o yaradılışın zevkini de neşesini de verir. O yüzden Şeytan o yaradılışa müstahak olduğunda yani fıtratı melekûttan iken insanlığa doğru yoldan çıkartıcı olduğu anda onun neşesini de vermiştir. Onun için vazgeçemiyor.

Hazlardan kim vazgeçebiliyor ki! Bir tane reklam gösterin bana arzuya hitap etmiş olmasın, tada lezzete, hazlarla alakadar bir şeye hitap etmiş olmasın. İhtiyacımızın dışında her şeyi alıyoruz. Psikolojik olarak şöyle düşün ihtiyacın dışında aldığınız şey, ihtiyacın dışındaki her şeyi kullanmanızı sizlere imler. İnsani değerlerimizde bu doğrultuda üst değerlerimize göre değil hevalarımıza göre biçim kazanmaya başladı. İnsanları meta olarak görüyoruz. Ve ihtiyacımız dışında ilişkilerde insanları kullanmak için insanlarla ilişkilerde bulunuyoruz. Dostluk arkadaşlık, ahde vefa bunlara tanık olmak çok zor... Onun için birbirinizle konuşurken sırlarınızı fazla vermeyin. Nerden ne çıkacağı belli olmaz. İnsan çiğ süt emmiştir dedikleri aslında insan nefis sahibidir demektir.

Nefsin özelliği ne?

Nefsin özelliği nefsi emmare olarak, bakınız şahıs olarak kastetmiyorum, Arapçadaki terminolojisini kast etmiyorum. Nefsi emmare olarak sizi bir şahıs düzeyine taşıyan nefsten bahsediyorum. Temelinde irade yatar ama o irade yani o istencin kıblesi âlemdir, hazlardır, keyfiyettir, sahiplenmedir, kendi içinliktir, her şey kendi içindir. Hani birine iyilik yaparsın, verirsin verirsin vermediğin gün kötüsündür. Çünkü hep kendi

içindir. Bakın şeytanın hileleri, nefsinizin hileleri… O gün mükemmel bir namaz kıldınız, ne güzel namaz kıldım ya, Allah için mi kıldın? Ne güzel namaz kıldığın için mi kıldın? O kendine hep bir şey çıkartır. Bakın ibadette bile hilesi var. Bir zikir çekmişsinizdir ya, bugünde iyi bir zikir çektim dersiniz , bakınız kendini beğenmişlikle beraber böbürlenir ve sonuç itibarı ile kibirlenir, kendine şımarıklık düzeyinde varlık verir. Varlık sahibi değildir aslında, ama kendine varlık verir.

Deler ki Allah'u Azimüşan yarattığı zaman nefsi emmareye sordu "Ya nefis! Sen kimsin ben kimim?" O diyor ki "sen sensin, ben benim" derler ki Allah nefsi bin sene yaktı. Bakınız insanlık tarihine acılarla, şiddetle, insan terbiye edilmemiştir. İmkânlarından yoksun kaldığı zaman terbiye olmuştur. Bazen acılar insanları daha asi de yapabiliyor. Terbiye olan insanların tamamına bakın, yoksun kaldıklarında terbiye başlar. Bunun için tarikatların, insiye yollarının hepsine bakın dünyadan elini ayağını çekme, çilehaneye girme gibi nafile ibadetlere yönelmişler, yani dünyadan elini ayağını çektirmişlerdir. Bu hikâyeyle ne alakası var, söyleyeyim. Nefse soru tekrar soruluyor. Cevap aynı olunca nefs, bin sene daha, bin sene daha derken üç bin sene yanıyor. Ondan sonra geliyor yine "sen sensin, ben benim' diyor. Allah diyor ki "üç gün aç bırakın"

Üç gün aç bırakın demek akli olarak, o kendisini hangi neden ile var buluyorsa ve onunla kendine kimlik veriyorsa o imkân veya imkâlarını kısıtlayın deniliyor. Yani var olma olanakları ne ise o var olma olanaklarını tamamıyla kesin. Şimdi hazlar üzeri var olan ve hep kendine payda veren bir varlık var, hazları minimuma düşürün! Üç gün kestikten sonra şöyle diyor

"Sen benim Rabbimsin, bende senin kulunum." Kendine varlık verecek şeyi yok. İlim, para pul kariyer, yiyecek, içecek… vb. Bazen yemek yapıyorum, beğendiniz mi diye soruyorum, beğendik diyorlar, beğenmedik deseler bir daha yapmayacağım, bakın nefs. Nefs beğenilmek ister.

Nefsinizi tanıyın, bakınız "apaçık düşmanınızdır" diyor, düşmanınızı

tanıyın, kıblesinden tanıyın; kıblesi dünya. Dünyalıkta kendini gösterme, sahiplenme. Bak iki tane durumu var. Birincisi hep kendisinin görünmesini ister, beğenilmesini ister; bak beni gördünüz mü, bu günkü kıyafetim çok güzel şöyle böyle. Erkek, bayan hiç fark etmez, nefs böyle bir şey. İnsanı konuşmuyoruz, nefsi konuşuyoruz, nefsi emmare olarak. Nefsi emmarede olan insan, hayvan insandır. Hayvan bile değildir, "daha da aşağıdadır" diyor; onlar, iblislik hilkatine bürünmüştür, şeytanlık hilkatine bürünmüştür. Çünkü hayvanın sorumluluğu yok, doğası gereğini yaşıyor.

Kur'anı azümüşan da buyruluyor "İnsanlar ve cinler ile orayı dolduracağım" diyor. Hayvanla bitkiyle demiyor ki! Sorumluluk verilmiş olan bunlardır. Akletme üzerinden sorumluluk alırsınız, nefsi emmare üzerinden Hakk'a doğru taşınmaya başlarsınız, vicdana gelmeye başlarsınız. Âlemdeki işler nefsi emmare ile yürür. İyi ki varmış.

Şu âlemde hırs olmasa, tamah olmasa emin olun bu kadar bilgi, icat, teknoloji açığa çıkmaz, rahmeti ilahi tezahür etmez. Şerden ilim çıkıyor. Çünkü savaşlar, parçalamalar, öldürmeler insanların birbirlerini daim korumaları, değerlerine daha çok sahip olmaları ve benzeri durumlar için dikkat çekicidir… Bu noktada hem kültürel olarak birikimlerini açığa çıkarmaları hem ilmi olarak kariyer edinmeleri hem kendilerini korumak için silah üretimleri hem de şifa üretmeye çalışmaları gerçekleşmiyor mu? Şer ne kadar fazla ise o kadar da hızlı ilerleme yok mu? Avrupa, ortaçağ da ne kadar büyük bir şer vardı değil mi? Ama nasıl bir ilim doğdu değil mi? Şerden ilim çıkar, değerleri edinme çıkar. Ortaçağda ilmin ilerlemesine bakınız ilk tıpta ve felsefede ilerleme; yani düşüncede ve insan yaşamını kaliteli yapmaya doğru ilerlemedir. İlk okudukları kitaplardan bir tanesi de İbn-i Sina'nın… Bizim elimizde var kıymetini bilememişiz o ayrı mevzu.

Nefsi emmare kendini göstermek ister ve kendinin bilinmesini ister. Bunu Azazil'de de görebilirsiniz. "Sen beni ateşten yarattın, onu kokuşmuş balçıktan yarattın"diyor. Ateşten yaratılmış olduğunun zikrini, ateşten yaratılmış olduğunun bilinciyle, ateş ten yaratılmış olduğunun gösterisinde zaten. Hem talebinde hem gösterisinde… Ve hep ne

yaparsa kendi için yapar, başkası için bir şey yapmaz. Bütün yaşam ilişkilerinde hep kendi içindir ve hep kendisi doğrudur, iyidir ve güzeldir. Bakınız bir kişiyi konuşmuyorum, bir davranış biçimini, bir ahlak biçimini konuşuyorum.

Daha önceki sohbetlerde şeytanın ahlakı nedir demiştik; yalan, inat ve şımarıklık. Birincisi yalan, ikincisi şımarıklık, üçüncüsü inattı. Kendi dışında bir yerde ilahlık istemez. Bunu en basiti şöyle algılayın, 'yarın oruç tutacağım'. Tutun tutabilirseniz, tansiyonunuz yükselir, ne işin var şuydu buydu filan, içinizde bir kuvvet sizi zorlar. Farz edelim 'yarında itibaren perhizdesiniz' sonra başlarım sesleri içinizden iradeye haiz olarak yükselmeye başlar. Nefsi emmare mertebesinde bulunuyorsak eğer doğru olana hep itiraz ederiz, iyi olandan hep çekiniriz, güzel olana ise hep kıskançlıkla beraber sahiplenmeyle bakarız.

İnatta ben bilirim, şımarıklıkta ben varım, yalanda ise kişi sırlanır orada, kendini göstermek istemez. Yalanın iki veçhesi var demiştik; inkâr ve iftira. Bütün yalanlara bakın ya inkârdır, ya iftira. Olmayan bir şeyi olmuş gibi gösterme, olan bir şeyi olmamış gibi gösterme. Dolaylı yoldan da Allah'ı inkâr ve Allah'a iftira etmiş oluyorsunuz. Onun için Allah diyor ki "onlar inkârcılardan oldu, onlar iftira etti" diyor. İftira edenlerden olmayın. Allah yalanı iki noktada özetler; inkâr ve iftira. Kur'an da onlar yalanlayanlardan oldu denilir. Yani inkâr edenlerden... Yalanlarında direnirlerse o inat. Yalanda direnmek inattır, Allah esirgesin.

Nefsi emmarenin özellikleri; Hep kendi içindir, hep görülmeyi, beğenilmeyi ister ve bunları içgüdüsel olarak kendinde fıtratı gereği olarak bulur.

Aziz Pavlos'a selam olsun 'Her nereye gittiysem bir iyilik yapmak istedim kötülüğü orda gördüm, doğru olmak istedim yanlışı orda gördüm, güzele rağbet ettim çirkinliği orda gördüm.' Nefsi emmaresini anlatıyor. İyi olan, doğru olan, güzel olan ne varsa yapmaya çalışın aynı anda içinizde bir güdü, bir istenç, bir kuvvet sizi durdurmaya çalışır. Üstelik durdurtur da.

Nefs zorluklara katlanmaz, kendisinden başka ilah tanımaz. Bu noktayı

çocuklarınızda deneyimleyin, bir şey söylersiniz ağır gelir, çünkü nefsine ağır gelir, nefsi uyanmış. Nefsi uyanmış demek, artık kendisinden başka ilah yok orada ve dışarıdan hiçbir ilahlık kabul etmiyor, kendi la ilahında. Bir insanı nefsi emmare kuşattı mı kendi için la ilahe der. Yanında başka Tanrı istemez.

Oruç iki gelişim verir size; kişilik gelişimi ve nefs terbiyesi. Söz veriyorsunuz, şu saatte oruçlu olacağım, sözünüzü tutarsınız, iradenizi söz verme bağlamında kuvvetlendirir. İsteklerinizi yerine getiremiyorsunuz ya örneğin küfür edemezsiniz oruçlusunuzdur, bak yemek içmekten bahsetmiyorum. Oruç muhteşem bir ibadettir onun için "Geçmişlere farz kıldığımız gibi size de farz kıldık." Diyor. Riyazatlara bakın, adam çilehaneye giriyor bir kuru ekmekle hep oruç. Aç kalmak fizyolojik olarak ta inanılmaz bir terbiyedir sadece nefs için söylediğim bir şey değil. Nefsi emmareden ilkesel olarak bahsedersek kendisi ne ile varsa hepsinden mahrum bırakın. Sizde nefs haline ne sebebiyet veriyorsa onu ondan veya onlardan mahrum bırakın, zaten görürsünüz. İlim hariç. İlim öğrenin ama kıblenizi değiştirin, nefsiniz adına değil insanlık yararına ilim öğrenin.

Nefsinizi en güzel tanıyacağınız yer yeme-içmedir ve paradır, dünyalık mallardır. İşim gereği çok şahit olmuşumdur, adam alışveriş yapıyor cebindeki parasından ayrılamıyor.

— *Ya çok müsrifse?*

Müsrif, israf. İsrafın iki kıblesi var. Desinler ki diye harcama yapar. İsrafta kişi kendini göstermek ister. Bedenini israf eder, ilmini israf eder –hani, ben de biliyorum- Bir de derlerse var; hani bir yere takı takacaksınız, Ya! Bu da takılır mı derlerse. Paranızı israf ediyorsunuz, kendinizi, bedeninizi, zevkini ruhunuzu israf ediyorsunuz.

İkinci bir israf daha var, hazlarınızı kullanmanız. Hep bana , hep bana, alışveriş yapayım, şuraya buraya gideyim..bak hep haz. Nefsiniz istiyor siz yapıyorsunuz. Hazlarda tatminlik olmaz keyif olur. Hazlarda mutmainlik olmaz, çünkü mutmainlik devamlı olan bir şeydir. Mutmain eminlik kökünden gelir. Hazlardan nasıl emin olacaksınız? Hazzı sadece

yaşarsınız, ilkesel olandan eminsinizdir. Onun için diyor “Kalpler yalnızca Allah’ın zikri ile mutmain olur” yani nefsi emmarenizde mutmainlik bulamazsınız. Ruhaniyetinizle zevk ettiğiniz ilkesel şeylerde mutmainlik bulursunuz. Bir şeyi veremiyorsunuz, verin bakın nasıl yükten kurtuluyorsunuz, vermenin tadı başka bir şeydir.

Nefsimizi neyle yeneceğiz?

Burada nefs derken nefsi emmareyi kast ediyorum. İçgüdülerde uyanır, istenç olarak uyanır. İstenç olarak uyandığı zaman bedendeki karşılığı hazdır. Akıldaki karşılığı menfaattir. Geleceğe karşı bakışlarda karşılığı hevestir, kalpteki karşılığı hevestir. Akıbeti için heves eder her şeyi. Kalpte heves, bedende haz, aklınızda menfaat olarak karşılık bulur. Nefsin üç kıblesi hazlar, menfaatler ve heveslerdir.

Azimüşşan bu noktada insanlığını yitirmiş olanlar için şöyle diyor “Onlar hevalarını ilah edindiler.” Beklentilerini, değer verdiklerini, gerçekle ilgili olmayan yanlış şeyleri ilah edindiler.

Hevanın iki türlüsü var. Bir ahiret olarak sonuç olarak beklentilerimiz, iki haddinden fazla değer yüklediklerimiz. Hevalar artık düşüncelerimizin ilkeleridirler, onlar yaşam biçimimizde görünürler, artık hevalarımız olmuşlardır. “Hevasını ilah edineni görmedin mi” diyor. Kimi parayı hevâ edindi, kimi çocuklarını, kimi malını mülkünü edindi. Onlarla ilişkisi haz olarak ve onlar üzerindeki ilişkisi hep menfaattedir. Menfaati kes, hazzı minimuma indir; helale taşı. Terbiye için menfaatin kesilmesi lazım. Bunun ayet karşılığı “de ki; yaşamım, ibadetim, salâtım, ölümüm dahi âlemlerin Rabbi olan Allah içindir” de deniliyor. Helal kılınan her zaman hak olandır. “Ey peygamber Allah’ın sana helal kıldığını sen kendine niye haram ediyorsun” diyor. Allah’ın size helal kıldığını kendi nefsinize haram kılma hakkınız yok. Ve Allah’ın haram kıldığını da helal kılma hakkınız yok. Helal demek akıbete bağlı olarak hakkın ölçülendirilmiş olunmasıdır. Yaşam hakkı kılınandır.

Hazzı kesemezsiniz, çünkü dünyadan kopamazsınız. Burada yaşamak için ilişkilerinizde, bedeninizin duyarlılıklarında, doğanızın zorunluluklarında mecburiyetleriniz vardır. Bu nedenle hazlarınızı helaline taşıyacaksınız.

Menfaati kes, heveslerini yok et, putlarını yok et.

Beyazıt-i Bestâmi sormuş 'Ya Rabbi bu nefsi emmare nasıl bir şeye benziyor' diye. Cenab-ı Hakk bütün varlığından hücrelerinden onu çekmiş ağzından çıkartmış onu, simsiyah bir şey. 'Yarabbi bundan beri et, beni' demiş. 'Biz sen göresin diye çıkarttık geri yut onu' demişler.

Efendi Baba onu şöyle derdi. 'Yolda gidenlere aşk verirler, aşk verdikleri zaman nefsi emmare mat olur.' Bakın aşkta şehvet var mıdır? Kul aşkından bile baksanız öyle. Kul aşkı kişiyi yemeden içmeden keser ama şehvet olmaz. Meşkte şehvet olur, aşkta olmaz. Allah aşkı platonik değildir, karşılıksız değildir. Sonuç itibarı ile hep kavuşma vardır. "Kullarımın bana şevki artmıştır, benim ise onlarınkinden daha fazladır." Allah aşkında sonuç alınır. Derler ki bu yolun erenlerinin hepsi de kul aşkından geçmiştir. Niye? Akort ayarı için. Sonra ilahi aşka geçiyorlar. Yunus'ta da öyle oldu ya önce şeyhinin kızına aşık olmuştu, sonra uçtu gitti. Yusuf ile Züleyha gibi.

Aşk nefsi emmarenin tek çaresidir. Bakın hazlarınızı helale taşımak, menfaatlerinizi kesmek ve heveslerinizi yok etmek yalnızca aşk ile mümkündür.

Derler ki ilmin şehrine girmek için evvela kapıdan geçmek lazım, lakin bu ilmin şehrine nefsini bırakanlar geçer. "Ben ilmin şehriyim, Ali'de kapısı" Ali'nin kapısına geldiğinizde nefsinizi bırakacaksınız. Baba derdi 'Nefs yedi başlı ejderha gibidir, bir başı kessen bin baş çıkar. O nedenle kapıya gelince boynunu vereceksin', aynı İsmail gibi. Zülfikar çıkaracaklar, kafanı vuracaklar; geçmiş olsun, ondan sonra geçersin. Yani ölmeden o kapıdan içeri geçmek yok.

Muhammedi daireye girmek için şu nefs kapısından illa geçmek lazım. O Zülfikar kılıcı ile terbiye olmak lazım. Zülfikar kılıcı adalet ve doğruluk üzeredir ama vurduğunda aşk ile vurur. Sizde aşkı uyandırdığı zaman hazlarınızın, menfaatlerinizin artık üzerinizde hükmü geçmez, her şeyi Allah için yapmaya başlarsınız. Allah için yapmadınız ya kesin tokadı yersiniz, istisnasız. Çünkü aşık adamın kontrolü Allah'tadır, ne mürşitte, ne şunda, ne bundadır, özünde direk kontrolü Allah'tadır, bir yanlış

yapsa hemen hesabı görülür, uyarılır.

Bir insan ne zaman görüldüğünü görmeye başladığı zaman, duyulduğunu duymaya başladığı zaman kendi sınırlarını çizmeye başlıyor. Ve aşık insan kendi sınırlarını çizendir. Üst yapı kurumları kendisinde aşkın doğası gereği var, değerler doğal olarak aşıkta uyanır. O değerler doğrultusunda yaşar ve nefsi emmareyi sınırlar altına alır, aç bırakır. Menfaatlerden yana, hazlardan yana aç bırakır. Her şeyi hakkıyla görmeye başlar, değerinde görmeye başlar. Bakın bir şeyi hakkının dışında görmek demek, değerinin dışında görmek demektir. Nefsi emmarenizle bakıyorsunuz demektir.

Güzel bir Kızılderili hikâyesi var; diyor ki beyaz adam toprağın karşısına çıktı ekinini ekti mahsulünü aldı ve toprağa dedi ki 'ben senin sahibin değil miyim?' Toprak dile geldi; 'bunu tek gözlülerde söyledi, çift gözlülerde söyledi ama sonunda hep bana geldiler.' Bak hakkının dışında görüyor. Malik-ül mülk Allah'tır dedikten sonra nasıl sahiplenebilirsiniz ki. Emanetçisinizdir. İlkesel olarak baktığınız zaman nefsi emmareniz ile bir keyfi bir durum üzerinden bakmıyorsunuz, hevânızla bakmıyorsunuz, hakkının dışında değer yüklemiyorsunuz, put edinmiyorsunuz.

Nefs emmare bedende hazlar, akılda menfaatler, kalpte hevesler üzerinden kendini gösterir.

Nefs için iki kıble göstermiştik.

Birinci kıble: Dünyada kendi için başkaları desinler ki diye, ya da kendi hazları için, kendi menfaatleri geleceği için. Kendi menfaati geleceği için her şeye el uzatır, sahiplenir. Heves edindiği ne ise onun doğrultusunda her şeyi kalbinde biçimlendirir. Kalbinde neye heves edindi ise, hakkın dışında gördüyse yüklediyse o doğrultuda kendine kıble verir ve yol tutar. "Gördün mü kendine hevâsını ilah edineni" ki Allah öylelerinden etmesin.

İkinci kıble: Hep kendini göstermeye çalışması. Kendinizi yoklayın hep kendinizi beğenilme isteği dürtüsüyle göstermek istersiniz. Örneğin bir yerde çalışıyorsunuz, patronunuza kendinizi göstermeye çalışıyorsunuz

“bak ne güzel iş yaptım, şöyle yaptım” işte o nefsi emmare, siz değil. Peki, biz kimiz? Nefsi emmare olmasa insan olamıyorsunuz dediğimiz zemindir. Onsuz insanlığa yükselemeyiz, insan olamayız.

Peygamberlerin nefsi emmreleri kendi dışlarında şeytanları olarak görülmüştür. Evliyaullahta ve normal insanlarda kendileri ile beraberdir. Hz. Resulullah “Ben size, büyük cihadı tavsiye ediyorum” diyor, küçük cihat bitmiştir, büyük cihat başlamıştır. İşte o büyük cihat nefsi emmare ile savaşmak, gizli düşman aslında o kadar aşikâr ki.

Nasıl görebiliriz; keşifleriniz, sezgileriniz algılarınız açık yüksekse. Çok sevdiğiniz bir yemek var, Ramazan ayındasınız yemek önünüze konmuş, pat bir fakir geldi oturdu, verin verebiliyorsanız, ya da yemeği birisi önünüzden çekti, gözleriniz böyle açılır. İşte nefsi emmare denilen o. Birine güzel bir şey yapacaksınız, içinizden bir ses ‘ya boş versene.’

Sabır Allah’ın son esmasıdır, tutarlı olmaktır, Allah’ın bütün sıfat ve esma tavırlarında tutarlı olmasıdır diye zikretmiştik. Sabır ile; Ben, şu sıfatlarlımda tutarlıyım, siz de tutarlı olun denilmektedir. Nefs tutarlı değildir. Sabırlı olanlar, ilkesel yaşayanlardır. Nefsi emmare sahipleri hayatta tutarlı olamazlar. “mümin müminin kardeşidir” diyor, diğerleri kardeşinizdir demiyor ki yani tutarlı olanlar kardeşinizdir. Güvenebilirsiniz, emindirler, emin olabilirsiniz onlardan.. Diğerlerinden emin olmayın da denilmiş olunmakta. Çünkü hep kendilerine çalışıyorlar ve desinler ki diye size ihanet edebilirler.

Nefis büyük bir beladır, büyük bir düşmandır. “O apaçık bir düşmandır” diyor Yasin süresinde. Bakın şeytanlık ahlakı nefsi emmareden dolayıdır. Cinde de insanda da nefsi emmare denilen fizyolojik yapıya sahip bir varlık durumu var. İçgüdülerinizi kullanır. İçgüdülerinizin en saf halinde iken vahiy düzeyindedir. Bir bebeğin içgüdüleri en saf haldedir. Anneyi emmesi içgüdüsel olarak saf hareketlerde bulunulması Cenab-ı Hakk’tan beslenmesi sebebi iledir. Ama ne zamanki hazları uyanır, on üç, on dört, on beş yaşlarında menfaatler uyanır. On altı yaşlarında hazlar iyice uyanır. Uyanır dediğim kıble dünya oluyor artık. Böylesi insanı diriltmek çok zor... Hani ölüyü dirilteceğiz ya öküzü keseceğiz (Bakara Süresi)

ölüyü dirilteceğiz. Kimler öldürüyor, o sırada? Hazlar öldürüyor, kıskançlıklar öldürüyor, nefret öldürüyor, tamah öldürüyor, gel de bu öküzü dirilt.

Abdülkadir Geylani o öküzü iyi diriltiyor. Önce gelenleri riyazet haneye alıyor, ondan sonra geliyor sohbete, o sohbette ilk yaptığı şey öküzleri ile karşı karşıya bırakmak, sizi ne öldürdü? Çünkü kendilerini iyi biliyorlar. Kıskançlık, tamah, şu, bu ne varsa. Kişi arındığı zaman geçmişte yaptıklarının hepsi önüne gelir. "Al oku, hesap görücü olarak nefsin yeter", nefsi emmareden tasfiye olur, yoksa şahıs düzeyinde hiç kimse tasfiye olamaz, imkân yok, varlıktan nasıl tasfiye olabilirsiniz. Varlıktan, hüviyetten, şahıstan tasfiye olamazsınız. Zati ilahide kimse kendini tasfiye edemez. Buna imkân yok. O'na, sizi örten içinde yok olduğunuz nefsi emmareden yana tasfiye olursanız ve ne kadar tasfiye olursanız o kadar Cenab-ı Hakk'a varmaya başlarsınız. Bunu da efendiler bir mertebe haline koymuşlar. Nefsi emmare, nefsi levvame, nefsi mülhime, nefsi mutmaine, nefsi raziye, nefsi marziye, nefsi safiye, nefsi kâmile. Genelde yedi derler ama sekiz tanedir. Bununla birlikte bir de akıl mertebeleri koymuşlar. Aklı maaş, aklı maad, aklı ruh, aklı sultan, aklı nur, aklı ruh, aklı kül.

Nefsi emmare dedikleri, içgüdülerinizle, hazlara, menfaatlere, heveslere taşındığınız kişilik halimizdir. Ve kıbleniz hep dışarıdadır. Nefsi emmare sebebiyle nedeniniz hep dışarıdadır. Nedeniniz hiçbir zaman kendinizde değildir, Allah'ta değildir. Nedeniniz hep nefsiniz içindir. Çünkü nefis dışarıdan besleniyor, kendini neyle gösteriyor? Dışarıdaki argümanları ile gösteriyor, nesneleri ile gösteriyor ve o gösterdiği şeylerle hep dış bir dünyada kendi menfaatleri doğrultusunda yaşar.Buna aklı maaş demişler. Bu düzeyde nefs ihtiyaçlar ve menfaatler doğrultusunda hep kendine çalışır. Aklı maaş noktasındadır.

Ne zamanki nefsi levvameye geldi, yani yaptığı şeylerden pişman olmaya geldi. Bu da neyle gerçekleşir? Hak bilgisi ile, iyi ve doğrunun bilgisi ve iyi doğrunun özünüzde olması ve onların sizde uyanması ile gerçekleşir. Bir insan neyin yanlış neyin doğru olduğunu yaparken çok iyi bilir. Aldığı değerler, kültür, öğrendiği hak din ilkelerine göre neyin yanlış neyin

doğru olduğunu iyi bilir. Vicdana gelir.

Nefsi levvame demek vicdana gelen nefs demek. Bir insan vicdana geldiğinde kendisini hakirler, kendi öz eleştirisini yapar, bunu böyle niye yaptım? Sorusunu sorar. Düşüncelerini sorgulayışından dolayı geldiği akıl mertebesi aklı maaddır, dönen akıl. Kıblesi itibariyle bu âleme dönerse aklı maadı bu aleme çalışır, ilkesi gereği hakka dönerse Cenab-ı Hakk'a dönmüş olur.

Bakınız nefsi emmare ile bu âleme taşınırsanız akl-ı maaştasınız. Ama aklınızı bu âlemde çalıştırıyorsanız felsefi olarak, pozitif bilimler olarak akl-ı maadtasınız. Ama ilke gereği akleden bir aklınız vardır. Ama ilkeniz Allah ise bütün her şeyde Allah'a dönen bir aklınız vardır. Her şeyi ilkeniz doğrultusunda anlar ve yaşarsınız. Her şeyi ilkeniz doğrultusunda anlamlandırırsınız. Anlamlı kılmanız doğrultusunda yaşamınıza da biçim verirsiniz. Ama vicdana gelmediğiniz sürece bu çok zor bir şey. Ondan sonra nefsi mülhime geliyor.

Nefsi mülhime kendisini terbiye etmeye çalışmış bir akıl, hazlardan yana helallere taşıyan bazen bunu nafile ibadetlerle daha da fazlalaştırmaya çalışan (riyazetlerle, sohbetlerle) kişi anlayışı açılmasıyla, nurlanmasıyla beraber feraseti artmaya başlar. Feraseti artarken de hak olana göre bilgisi artar ve hakikat ilkesine göre her şeyi yerli yerince bilme başlar. Bazen de keşfi bilgiler gelir, rüyasında bir şeyler görür, bazen keramet vaki olaylarla karşı karşıya kalır, bazen istekleri hemen olur. Anlık şeylerdir bunlar. Bunlara eskiden "tecelli berki" denmiştir. Şimşek çakması gibi aynı anda bir şeyler anlar, bir şeyler görür. "Aaa bende de var" bak nefsi emmaresine geri döndü. Orda neden besleniyor? Aklı nurdan besleniyor. Akıl artık nurlanmış, ama âleme ferasetiyle ilmi hâliyle bakmakta olup, kendine dönüp Cenabı Hakk'ın ilmi ledününden beslenmekte de bulunabilir.

İlim edinme noktasında aklı nurda böyle iki kıble var ve bu nurlanma diğer akıl mertebelerinde de geçerlidir. Yani aklı sultanda da nurlanma devam ediyordur. Nefsi mülhimede eğer kendi içine çevrilirse 'ya görmüyor musun bize de görünüyor işte, bizde yol kat etmişiz falan' az

gittik uz gittik dere tepe düz gittik bir arpa boyu bile yol gidemedik. Niye? Hala kendi nefsinde! Eskiler bu bağlamda güzel bir şey demişler; " kırk sene pişirdik yine çiğsin dediler, kılı kırk yardılar yine kalınsın dediler." Bu şu anlama geliyor terbiye edildiğiniz anda zul celali vel ikram esması ile terbiye edilirsiniz. Nefsi emmare zül celali vel ikrama dayanmaz. Zül celali vel ikram demek Allah'ın iradesine teslim olmak demek, başına ne gelirse gelsin ilkesel yaşantıdan taviz vermiyorsunuz. Yani rahmaniyetten, rahimiyetten, merhametten taviz vermeden yaşayacağım diyorsunuzdur. Bu bağlamda ele alındığında sizden istenen tutarlılık. Terbiye edildiğiniz anda başınıza her türlü gelen şeyde tutarlılığınızı göstermek zorundasınız, sabırlı yani tutarlı olacaksınız.

Nefsi emmareden vicdan ile dualarla ancak kurtulabilirsiniz. Evvela Allah'a, doğru bir insan olmak için dua edin. Allah şevk verdiyse doğruluğa doğru gidiyorsunuz demektir. O şevk ve aşkı verirken bir de vicdanı uyandırırsa, bütün geçmiş yaptığınız şeyleri önünüze koyar sizin. "Bak bunları yaptın" der. Bu hesabınız görülüyor, doğru yoldan gidiyorsunuz demektir. Vicdan sahibi insan, nefsi emmareden nefsi levvameye ve nefsi mülhimeye kadar gelmiş, aydınlanmış bir akıl, aklı nur ile aydınlanıyor ya, bu nurla bilgi geliyor kendisine, o bilgilerle beraber iyiyi, doğruyu ayırt edebiliyor.

Nefsi mülhimede iken ilhamatlar geliyor iken, sezgileri varken, ferasetle kavrayışları oluşmaya başlıyor, kendine varlık vermedi ama bir şeyi yaptı da kendi için yaptı, hani nefsi için bir şey yaptı aynı anda kendine döner "böyle yapmamam lazımdı" kendi vicdanınızda rahatsız eder sizi. Çünkü artık farkındasınızdır, buna farka gelme denir. Nefsinizde farkına geldiniz, hakkın da farkına geldiniz. Ne ile? Vicdanınızla.

Vicdanın iki kıblesi var; Birincisi nefsinizde farkına getirir, iyi mi, kötü mü, yanlış mı? İkincisi hak olanın farkına getirir, Allah'ın da farkına getirir sizi.

Birinci fark, nefsi emmareden yana farka gelmektir. Nefsi emmareden farka gelirken Allah'u azimüşşana da tanık olmaktır. Yani Rabbim var, Rabbi kabul etmişsinizdir. Rabbinizi dualarınızın kabulü sonucunda

müşahede ediyorsunuzdur. Yaşadıklarınızda sebeplere değil, Allah'a şahitsinizdir artık, bu birinci farktır, farkı evvel.

Nefsi mülhime ile kendinize varlık verdiğiniz şeylerden rahatsız olursunuz. Artık cömertsiniz, affedicisiniz, affetmek demek artık aklınızdan onu çıkartmak demek. Ben seni affettim demekle af olmuyor. Aklınızdan çıkarttınız kalbinizde de rahatsanız işte o zaman affetmişsinizdir. Affettin ama halen kalbinizde yara var, hala aklınızda öfke varsa affetmemişsinizdir. Ağzınızla yalan söylemişsinizdir. Affedici olmak kalpte hiçbir izin kalmaması demektir.

Nefsi mutmainde eylemleriniz Allah içindir, yani sebebi kendiniz için olmadığından kendi yükünüzden kurtulursunuz. Kendinize kendiniz yüksünüzdür, insan bilmiyor vallahi, insan insana yük. Nefsi emmaresi ile hep yük alıyor kendine "şu şöyle yaptı, bu böyle yaptı, desinler ki" bak yükleniyor sürekli. Ya kurtul at kardeşim, kurtul yüklerden. Bir de sırf Allah için ameller yapıyorsunuz, cömertsiniz, kerimsiniz, şefkat merhamet sahibisiniz, doğrusunuz, hiçbir şekilde ilahi tavırlardan taviz vermiyorsunuz. Her yaptığınız eylemde yaşam sevinci bulursunuz. Bir kişi ilke olarak taviz vermeden yaşıyorsa yaşadığı şeylerden mutmain olmaya başlar. Nefsi mutmaindir yaptığı şeylerden. Bakın nefsi levvame de mutmainlik yok. Nefsi mülhime de gitmeler, gelmeler var. Kendi içinlik, pişmanlık, tövbeler hep birbirini takip eder. Ama nefsi mutmainde özgüvenle yaptığınız her şeyden eminsinizdir ve Allah için yapıyorsunuzdur ve yaptığınız her şeyde ilkesel yaşadığınız için gönlünüz mutmaindir.

Nefsi mutmain halinizde nefsi emmare yok mu? Var, ama siz ruhta yaşıyorsunuz, mutmain olmuş ruhta zevkinde yaşıyorsunuzdur. Bakın nefsi emmare orada sınırdadır ve yaptığınız her halde kudurur. 'Ya keşke yapmasaydın, ya bak elinden çıktı gitti, ne yapacaksın sen, yarın senin ihtiyacın olur', "şeytan diyor sizi fakirlikle korkutur." Bakın nefsi emmare yine vardır, nefsi emmare hiçbir zaman ölmez, siz sadece rahmaniyete taşınmışsınızdır. Hakkaniyete, ilkesel yaşantıya taşınmışsınızdır. Ruha taşınmışsınızdır. Kıbleniz bu âlem değil, iç âleminizde Hakk olmuştur. Nefsi emmare yine vardır, ama helalleri ile vardır. Helaller

doğrultusunda eşinizde, çocuklarınızda, işinizde olursunuz. Ama nefsi emmare her nerede hortlarsa sınırınızı çekersiniz. Öfke mi geldi; Yut! Nefret mi geldi; Ben nefret eden bir insan değilim. Nefsi emmare vardır, ama onun dizginleri sizin elinizdedir, kontrol ediyorsunuzdur, terbiye altındadır o. Eskiler onu ata benzetmişler, nefsi emmare yağız bir attır. O sizi taşıyacağına siz onu taşıyorsunuz.

Nefsi mutmaine geldiğiniz zaman ilahi sıfatlar üzeri tutarlı bir şekilde yaşıyorsunuzdur. Lakin bu mertebede hemen bir soru gelir, bu mertebede nefsi hangi akıl tipinde çalışır buluruz. Nefsi mutmain olanlar ilkesel bir şekilde yaşarlar. Nurlanmışlardır ama ruhta yaşarlar. Aklı ruhtadırlar. Nefsi emmareden taşınmışlardır. Göç etmişlerdir. İç dünyaya hicret etmişlerdir. Gönülleri cennete dönmüştür. Ruhları artık zevktedir, keyifte değil. Nefsi emmare de keyif ve hazlar vardır.

Bu bağlamda erenler “zevk ile bil, zevk ile yaşa, çekme azap” Yani ruhta yaşa, nefste yaşama. Yine bir nefsiniz var ama ilahiyatla biçimlenen bir nefistir. Nefsi emmare ile biçimlenmiş değildir.

Hz. Resulullah herkes de şeytan vardır diyor, nefsi emmareyi kast ediyor. “Ya Resulullah sende de mi?” diye soruyorlar. “Evet, bende de var. Lakin benim şeytanım mümindir” diyor. Yani artık güvenilir, emin, sınırlarını bilen, helallerde yaşayan nefsim var demiş oluyor..

Aklı ruhta, bulunanların aklı iki çeşit çalışır.

Bu mertebede bulunanlar ruhaniyetleri itibariyle, eylemlerinde her şeyini Allah için yaparlar. Bakın insanlığa, bu mertebede aklı çalışanlar, aklı ruha varırlarsa onlara idealist denir. Aklı sadece idealleri için çalışır. Ve idealleri üzerinden zevktedirler. Bu müzik de olabilir, başka şeyler de olabilir, ama aklı ruh mertebesindedirler ve eylemlerini zevkinde yapıyordurlar. Ama inançta yaşayan kişi aklı ruhta, feyzi kendi ruh mertebesinden alır. Eylemlerinde Allah içindir ve direkt ilmi ledünden nasiplidir. Hatır düzeyinde ilhamat düzeyinde gönülde doğanlardan da beslenir. Böyle bir tarafı da var bunun. Ontolojik şeyler bunlar, yani varlıksal şeyler, bir kişiye ait şeyler değil, bütün herkes için evrensel olarak geçerli olan şeyler.

Kur'an da geçer. "Kulun sen benden razı mısın?" Bu birey muhatap alınarak sorulan bir sorudur. Umumi olarak cemaatlere, belli bir guruba sorulan bir soru değildir. Yani Allah ile sizin aranızdaki ferdi hikmet dairesinde olan bir şeydir. Allah size sorar, "kulum sen benden razı mısın?" Razı demek hoşnut musun demek. Nefsi mutmaine gelen kişiye sorulacak soru budur. Niye? Çünkü yaşadığı her şeyde Allah'ın hoşnutluğunda bulunuyor mu, bulunmuyor mu? Başına bela gelse hoşnut mu değil mi? Yaşadığınız her şeyi Allah'tan bilip hoşnutsanız eğer, bu soru size sorulmuştur. Eğer hoşnutluk üzeri yaşıyorsanız, başınıza bir şey geldi, Allah'tan bilip, Allah'tan taviz vermiyorsanız o zaman mutmain olursunuz. Eğer yaptığınız şeylerden karşılaştığınız olaylardan hoşnutluğa taşındıysanız "benden razı mısın" sorusu yaşadığınız olaylar üzerinden size sorulmuştur. "Kulum sen benden hoşnut musun değil misin, razı mısın, değil misin?" sorusuydu. Hoşnut musun, o zaman "kulum bende senden hoşnuttum" diyor. Sebepleri görmedin, sebepleri görmeden bana taşındın amenna, bir de benden hoşnutluğa taşındın "bende senden hoşnuttum" diyor. Senin Allah'tan hoşnutluğun Allah'ın da senden hoşnutluğudur çünkü.

Bu nefs hâli bireysel olarak yaşanır. Bu hal üzerinden Cenab-ı Hakk ona kapı açar "gir cennetime" der. Girdiniz ya, gönlünüz cennet oldu. Cennetin ne özelliği vardır demiştik, huzur, selamet, zevk. Ruhu mutmain kılan zaten zevktir. Kişiye cennet kapısı açılmış ve artık selamettedir. Rabbini kendi üzerinde bulmuştur. Ruhta yaşıyordur. Hangi ilahi sıfatla donatılmış eylemlerde eğilimi varsa o doğrultu da yaşadığı için mutmaindir, kendi özünü buldu çünkü, esma-i hassı hangisi ise yaşadığında tam mutmainidir. Esma-ı hassı doğrultusunda Allah'ın verdiği nurlarla nurlanmalarla beraber artık inanılmaz derecede güzellikler ilmi irfandan yana, tasarruftan yana. Ve öyle bir akla gelir ki, o akla aklı sultan denir.

Aklı sultan tasarruf edebilen bir akıldır. Eğer kişinin aklı dünyaya doğru ise ilkesi doğrultusunda yasayı biliyordur, yasalar doğrultusunda neyi nasıl kullanacağını iyi bilen bir akıl tasarruf ediyordur. Bu iş hayatında patronlarda olur, patronlar tasarruf eden kişidir. Eğer idealist ise ilkesi

ile yaşadığı koşulları idare idame ettirebiliyorsa o kişi tasarruf aklına sahip aklı sultana varmış kişidir.

Kişi ideali ne ise ona varabilir, ideali doğrultusunda zevkinde yaşar, mutmain olabilir ama aklı sultana varamamış olabilir. Yani idare edebilme, yönetilme, iş görebilme, o ilkesini insanlara işleyebilme aklını gösterebilme yetisine, salahiyetine sahip değildir. Demek ki aklı sultana varamamış. Birçok insanda bunu görebiliyoruz, adam idealisttir ama onu yaşantısında gösteremiyordur, tasarruf eden akla varamamıştır.

Aklı nurda tecellilerde feraset, bilgi edinme var ama aklı sultanda bilgi edinme olduğu gibi var ama edinilen kullana biliniliyordur da. İdealist de bir şey edinir ama aklı sultana varınca edindiklerini kullanmaya başlar. Nuru edindin ama sende bir şey görünmüyor. Aklı sultana taşınmış kişi edindiklerini kullanabilir ama hakkıyla ilkesine bağlı olarak. Çünkü ilkesine bağlı olarak tasarruf edebilir. Edinilen bilgi kişinin melekelerine göre kullanıla biliniliyorsa eğer bu akıl mertebesinde bulunuluyordur.

Aklı sultandan sonra hemen gelen şey aklı kül, ama ondan önce girdiniz ya cennete, nefsi safiyeye, “saf kalpliler cennete girer” diyor. “mahşerde iki tane ırmak gelir, ırmaklar havuzlara akar, orada iki pınardan veya havuzda geçilecektir” der Resulullah. Birisi rahmet pınarı, diğeri Kevser havuzu... Kevser suyu gönlünüzü yıkar, ona gözyaşı denir. Bir insan gözyaşı dökmezse gönlü temizlenmez. Rahmet pınarı ise nur deryasının kapılarının –insandaki enerji merkezlerinin- açılması, ilahi sıfatlarının melekeleriniz üzerinden eylemleriniz sonucu görünmesi ile rahmetten beslenilmesidir. Kapı dediğim Allah nurunun insanda bulunan üç yüz altmış altı enerji merkezleri ve ilahi sıfat tavırlarının eylemlerinizde görünmesine sebep melekelerinizdir. Yaşadığınız her türlü şey, rahmetten nasiplenmeniz ve bu doğrultuda Allah’a varmanız için bir vasıta olur.

Bunu görür ve tutarlı davranırsanız, rahmet pınarından içmiş olursunuz. Allah’ın ilahı tavırlarından içmiş olursunuz. Zevk etmiş olursunuz, temizlenirsiniz. Çileler, aç kalmalar, yoksulluk, riyazatlar ve benzeri durumların hepsi rahmet pınarlarından ve Kevser havuzundan içmenin

araçlardır. Her şeyden önemli olan ise Allah aşkıyla hüngür hüngür gözden damla damla gözyaşı dökerek, kevserden içerken kana kana, gönlün –iç dünyamızın- temizlenmesidir. Bir taraftan ibadetleriniz sonucunda bedeniniz nurlanır, kapılarınız açılır. Rahmet pınarından içmeniz ise nur kapılarınızın açılıp oradan beslenmeniz demektir. Yaşadığınız her şey nur kapılarınızın açılmasına sebeptir. Hepsi rahmet pınarından beslenmek demektir. Çektiğiniz tüm çileler, yaşadığınız tüm şeyler Allah içinse nur deryasının kapıları üzerinizde açılır.

Aslında nefsi sâfiye demek, saflaşmış nefis tezkiye ve tasfiye olmuş demek. Tasfiye olmuş olarak saflığına varmış katışıksız halis olmuş, buradaki katışıklıksız nefsi emmarenin menfaatlerle eşyanın tabiatına bağlı olarak değil, Hakk'ın istençlerine bağlı olarak hareket etmesinde görülür. Nefsi safiyede nefs, hak olanın dışında görülen kendisini rabbine örtücü her türlü durumdan arındırılmış olarak Allah'ın emrinde bulunan ruh mertebesinde kendiliğini bulan olarak bulunur. Bu mertebede nefs aslında Hakk'ın Kuddüs esmasının tecellisine mazhardır. Bu mertebede nefs, saf, arı ,katışığı olmayan sadece kendinde olan, iradesini kendinde bulan, ilmini kendinde bulan, analizlerini ilkesine göre yapan ama hiçbir zaman hazlarına ve keyfi menfaatlerine göre hareket etmeyen nefsdir. Bu durumda kişi, nefsi emmareden nefsi sâfiye ye doğru tezkiye olmuş olur.

Nefsi sâfiye, ilahi sıfatların içerik olarak ruhta tecellisiyle beraber beden üzerinden eylemleri ile izhar edilmesi sonucunda gönül âleminde insanın cennete döndüğü, -selamet, huzur, zevk- mutmain oldukları ile cennete girdiği bir nefs halidir. Bu nefs mertebesinde kişi nurlanmış olarak irfan sahibi olarak nefsinde cenneti yaşar. Cennette yaşadığı için kişi ilahi sıfatların da mazharı olmuştur. İnsan o zaman insanlığını tam buluyor.

Vicdan insanın insanlığa taşınmasının en yüksek melekesi olsa da nefs-i emmare vicdan edinmeye sebep olan melekedir ama insan nefsi sâfiyeye geldiği zaman tam insan oluyor. İnsan bu mertebede masivadan arınmış olarak nedenini, nedeni olan Allah'ta bulduğundan sebebiyet insanlığının kaynağına ermiş olarak insan olmuştur. Çünkü

insanın nedeni Allah için varoluşu ve yaşamasıdır. Bir varlık nedenini yaşadığı zaman nedeninin hakkını verdiği zaman kendiliğini bulur. Yani ceviz ağacı ceviz meyvesini verdiğinde cevizliğini bulması gibi insan da ne zaman insanlığının hakkını nedeni ne ise üzerinde gösterir, bu durumda insan olmaktadır. Hani "gizli bir hazineyim bilinmeyi istedim" "halifem olsun diye yarattım" denilmekte ya. "Bir âdem yaratacağım" ve "insanı ve cini bana ibadet etsinler diye yarattım" bahisleri insanın nedenselliğine cevaplardır. Bu bağlamda belirtmek gerekirse nefsi sâfiye mertebesinde ise insan, İnsandır!

Böyle olsa da insan bu mertebede ilahi tecelliyatları kendine yakıştırmaz ama cennete girmiştir. Gönül âleminde ilahi sıfatlar tecelli eder. Lakin hala nefsi levamenin izleri vardır. Kendi öz eleştirisinin izleri vardır bu mertebede. Kendini ilahiyata yakıştıramaz geçmişinden kopamamıştır hala. Hani cennete girdiğinizde hala geçmişinizi unutmazmışsınız geçmişinizi görürmüşsünüz bir albüm gibi. Evet, hesabı vermişsiniz sorgu sualiniz bitmiştir ama geçmişiniz olarak kendiliğinizle yüzleşirsiniz. Hâlen bilincinizin önünüzde durur geçmişten yüklendiklerinizin sebebi olarak kendiliğiniz. Kendinizi onun için ilahiyata cennete layık göremezsiniz. Allah'a layık göremezsiniz. Allah'a aitsinizdir, Allah için sinizdir, Allah'a dönüyorsunuzdur ama layık görmezsiniz kendinizi, ne Allah'a ne de cennet ikramları da diye bileceğimiz ilahi tecellilerine.

Bu noktada İsmail Emre'nin güzel bir hikâyesi var. Diyor ki; "Âdem ben idim, şeytan ben idim, halkayı boynuna geçirip aşağı indiren ben idim." Hayy esmasının tecellisi olduğu zaman evliyaullahtan sudur eden böylesi doğuşlar vardır. Kendilerinden değil. Nurun istilası sebebiyle "veli kulumun konuşan dili olurum" hadisi kutsisinin gereği itibariyle bir tecelli olur. O tecellideyken kendi söylemez Hakk söyler ve en sonunda diyor ki "bugün benim Emre'de karar kılan". Bu doğuşat bitince üstat kendine geliyor. Nurun istivasından sonra; hani diyor ya istiva etmiştir arşı, insanı âleme kıyasen arş olarak görürsek eğer takdir arşı istiva ediyor o sırada oturuyor ama bu oturuş normal bir oturuş değil kuşatıyor. Velhasıl kendine geldiğinde diyor ki "ben bu doğuşu nasıl söylerim. Bu doğuşat benden olabilir mi? Bunu söylemek için Hakk'ın

kendisi olmak gerek" diyor. Ardından da bu doğuş sebebiyle bir ay tövbe ettim. Sonra bana dediler ki bu doğuş senden değil Hakk'tandır. Sonra tövbe ettiğime tövbe ettim diyor. Nefsi kemaliye, o nefs-i sâfiye deyken tezkiye olmuş ilahiyat tecelli ediyor kendini yakıştıramıyor. Aslında kendi ile alakadar değil ki o kendini yakıştıramaz olsun, ariflikte duruyor.

Ariflerin hâli nefs-i sâfiye ye kadardır. Bu mertebe aşıldıktan sonra nefsi kemaliyeye gelinir. Bu mertebe arifi billahın makam hâli tecelli bulur. Bu mertebede kişi insanı kamildir. Kişi nedenini hak olanda da bulmuş ve rabbi ile barışık olarak kendini aslı ile bulmuş olan nefs mertebesinde insanı kamildir.

Arifler kaçak oyuncu gibidir kendine yakıştırmazlar. Allah'tandır, biz vesileyiz… Aslında o sırada yaşıyor, yaşadığı şeye ayak uydurmuyor, enaniyeti yine araya koyuyor. Yunus'un bir sözü var "kalk ardan kalsın yaradan". Arif benden değildir derken dahi kendisini araya koyuyor. Bir ben var, birde kendisinin dışında bir ben var, aslı ile kendisinin arasına zılli kendiliğini koyuyor. Ruhsal yaşantıda zevkte olunsa da Allah ile aramıza kendimizi koymaktayızdır.

Nefsi emmare ilah tanımaz, Allah tanımaz. Yolda giderken bin kişi çevirin, Allah bir mi deseniz bir derler ama kendi nefsi emmarelerinin birliğinden de şaşmazlar yani ilahlığından şaşmazlar. Böyledir ama söylediğim ariflerin kendine yakıştıramama hâlinde gizli bir benlik vardır. Arifi billah ta yoktur. Hani cennet ya, cennet nimetini olduğu gibi yaşar. Hani "nimetine erdirdiklerin" denilen Fatiha'ya geri döndük. Nimetine ermiştir, rabbini tanır, ilahını tanır, malikini bilir ve kendi acziyetini bilir. Bu acziyet üzeri bir ayeti kerime var. "Sizler acizsiniz. Kadir olan Allah'tır. Sizler fakirsiniz. Gani olan Allah'tır." Biz bunu nasıl anlıyoruz; rabbimiz var o zengin biz fakirmişiz. Fakir olmak hiçbir şeyi olmamak demektir. Mülkün sahibi Allah demektir. Bizler dâhil olarak bir şeye sahip olmadığımızın bilincinde olmak demektir.

Sizler acizsiniz demek: sizler bir şeye güç getiremezsiniz görme sisteminizden, oto kontrol sistemimizden, iradeniz doğrultusunda yaptığınız işlerden tutun da bütün güç getirmelerinizi Allah'ın kudreti ile

yapıyorsunuz. Kudretini bir an çekse ayakta duramazsınız, acziyetini bilen insan kendinde tecelli edene kendini bırakmıştır zaten. Kulun kendi yokluğuna ermesi gerekir diyor ya "kulum sen varsan ben yokum, Ben varsam sen yoksun". Buradaki yokluk atomize olmak değil; kendi sıfatlarının Hakk'a ait olduğunu bilmek; gözümle gördüm göz size ait değil; Hakk'ın gözü, mülke ait.

Bu bağlamda nefsi kemaliyeye gidelim buradan nefsi kemaliyeye gelen kişi, ilahi cennet sıfatlarını yaşarken kendisini araya koymaz Arifliği aşar. Arifler sanki kaçak oyuncu gibidir. İç âlemine vardığınız zaman iç dünyanızdan tecelli edenlerle nefsi kemaliyeye vardığınız zaman olduğu gibi yaşıyorsunuz. Kendinizi araya koymadan dünyalık verdiğinde de ilahiyatından yana verdiklerinde de kendinize varlık vermiyorsunuzdur. Sadece olduğu gibi yaşarsınız. Şımaracağınız bir şey değil, olduğu gibi yaşayacağınız bir hâl. Hava, su gibi. İşin enteresan tarafı devamlılığında sıradanlaşıyor bu hâl. Allah size güzel bir hususiyet vermiştir. Bu hususiyeti yaşarken ekmek su gibi sıradan olmuştur hissetmezsiniz. Sıradanlıkta yaşayın ama hiçbir zaman kendinizde olanı yitirmeden yaşayın, size verileni unutmadan yaşayın; o sıradan bir şey değil.

Âlemde sıradan olun! Çiftçi olabilirsiniz. Şu ya da bu olabilirsiniz. Sıradanlıkta yaşayın ama özünüzde özünüz ve aslınız olanla sıradan olmayın. O size has verilen güzelliktir. Yani kendi cennetinizi yitirmeyin, onu sıradan etmeyin hiçbir zaman. Diyorlar ya cennette ne yapılır. Deniliyor ki orada selamet ve tekbirler vardır. Ayeti kerime var, sohbet vardır, muhabbet vardır. Bütün ibadetler cennette biter, sadece sohbet ve muhabbet bitmez. Allah'ı anlamaya, bilmeye çalışmak orada da devam eder. Nice cennet ehli orda sohbet eder. Bir tek muhabbet bitmez. Bir dostun sohbetiymiş meğer cenneti cennet kılan. Ariflerin sohbeti cennet mahaldir denilir. Kim ki bulursa otursun o mahalde. Bir tek orda tükenmez ihsan nimetleri ve ikan lütufları vardır. Cenneti bile unutturur orası. Kim bilir ne çilelerle geldik buraya ama sohbet edildiği zaman hepsi unutulur. Kapıdan çıkınca da cehenneme hoş geldin, cennetin varsa cennete hoş geldin, böyledir.

Aklı külle vardığınız zaman bütün varlığın kendi bilgileriyle bir taraftan

nurlandığınız için ferasetle bakarsınız her şeye, hakkı olan ilkesi gereği tanıksınızdır. Hem ilmi ledünle hem de alemdeki ilimle onları bilirsiniz. Her şeyle her şey olan bir ruhani hâle taşınırsınız ve her şey ruh bilgisine göre öz formu ne ise o doğrultu da bilirsiniz. Bu nokta da aklı küll önemli bir mertebedir. Nefsi kemaliyeye vardığınızda aklı külldeki bütün okumalarınızı, kendiniz de kemale erdiğiniz Allah sıfatı ne ise Hakk'ın yani Süphan olarak Allah'ın yaşadığı ne ise, hangi sıfat üzeri size kemaliyet verecekse o sıfat üzeri kemâlat ile bulursunuz. Olgunluk bulursunuz aslında olgunluk meyvesini vermek demek nefsi kemaliye ye geldiğinizde cenneti ala olmuştur gönlünüz ve hangi sıfat üzeri yaşıyorsanız o sıfat önceliklidir. İlahi sıfat üzeri olduğu gibi yaşıyorsunuzdur ki üzerinizde belirleyici olan ilahi sıfat sizi Allah'a bağlayan sıfatınızdır. "Rableri onların üzerindedir" derken, hani rabbin adı ile oku diyor ya artık rabbin adı ile okuyordur. Bu mertebede zaten okuyor idi ama artık farkında olarak okuyordur, rabbiyle okuduğunun bilincindedir. Düşündüğünde manasını verenin o olduğu bilincindedir. Ve o doğrultuda yaşıyordur.

Bu yolun başı Fatiha'dır, sonu Nâs'tır. Gerisi de sürecinde hatmi meratip düzeyleri doğrultusunda Kur'an'ı yaşamaktır. Fatiha kıble edinmektir. Elhamdülillah rabbel âlemin ile rahman ve rahim olan, yaşam günü sahibi olan, din günü sahibi size bir sıfatınız üzeri yol vermiş, din yolu vermiş, kıble edinmişsiniz, ona varacağınız ne ile kendinizi doğru yol üzerinde bulacaksınız. Doğru olarak nasıl ilahi sıfatlardan yana tutarlıysanız; buna doğruluk deniliyor.

Doğru yol duyular ile görünen bir yol değil, ilkeleri deneyimlerinizle yaşadığınız bir yoldur. Yaşadıkların üzeri rabbini bulacaksın. Kur'anda "Rabbleri onların üzerindedir" ve "doğru yol üzeri gidenlerin üzerine melekler iner" deniliyor. Bu melekleri kim görüyor! Doğru yol üzeri olunca görünüyorlar. Çünkü inerler diye ayet var. Yaşayanlarda deneyimleri ile bu durumu zaten zevk etmişlerdir. Bir evliyaya sormuşlar 'efendim senelerce evinizden dışarı çıkmadınız.' 'Evladım! Göklerde gezmekten aşağıya inemedik' demiş.

İnsanoğlu yerde görünür, gök de seyreyler, gökte görünür, bir de

bakmışsın yerde seyreyler. Allah'ın verdiği fazilet deryasıdır. Kim insanlığını bulursa hakkıyla, emin olun meleklerin secdegâhıdır. Rabbi sıfatını bulan meleklerin secdegâhıdır. Allah "veli kulumun gören gözü, tutan eli, yürüyen ayağı olurum" demekte. Birde bakarsın ki zamansal olarak mekanda önünde olan artık önünde değildir. Önemli olan sadece rabb sıfatınıza –esmayı hassınız- doğrultusunda yaşadığınızdır.

Diri olan O'dur diyoruz, o zaman kim yaşıyor? Esmaların hepsini bu şekilde düşünün, âlim olan odur diyoruz ama biz biliyoruz zannında yaşıyoruz. Efendi Abdullah Babam bu dersi çok güzel verdi. "Biz bilmeyiz evladım. Allah bilir ve bildirdikçe biliyoruz" demişti.

Yaşamınıza Kur'an'ı örnek alın Allah Kur' andan ayrı gayrı eylemesin. Şemseddin Yeşil efendinin güzel bir sözü var "insana din de teklif edilen ahlaktır" der, evet doğrudur. Lakin Kur'an da teklif edilen ise hüviyettir. "Hakk'tan geldiniz Hakk'a geri döneceksiniz" diyor. "Allah'ın ahlakıyla ahlaklanın" demek de hüviyetin teklifidir. Rahman olun, rahim olun, kerim olun, kadir olun, gani olun, olun ama kendinizi araya koymadan olun. Kendiniz O'na taşının. Biz nefsi emmareden kurtularak nefsi küll'e taşınmaya çalışıyoruz. Arada ki fark bu nefsi emmareden nefsi külle taşınma, asli tecellisi üzeri iradesiyle irade edebilmek ve asli tecelli gereği irade edebilmek, asli tecelli gereği sıfatlarını yaşayabilmek. Zaten sıfatları dışında kimse yaşamıyor ki.

En kötüsü dahi bir sıfata haiz olarak yaşıyor, eyleminde bağlı olduğu bir sıfatı gösteriyor ama kendi nefsi için yaşadığından zılli demiş erenler. Bu konuyu özellikle inceleyiniz. Evrenselleri –varlıksal olanı- hiçbir şeyden ayrıştıramazsınız bunun içindir ki okumamıza dikkat etmemiz gerekir. Bunda da Hakk'mı tecelli eder deriz. Evet eder! Allah kendisinde asli tecelli bulunurken böylesi kullarında zılli düzeyde tecellide görünür. Çünkü bu mertebede kul kendi nefsi içinlikte Rabbi ile arasına kendiliği dahil olmak üzere kendini bulduğu nesneleri üzerinden nefsi emmarede bulunur. Mesela adam kahhar ama kendi nefsi için kahhar ya da memat ama kendi nefsi için öldürmüş katil olmuştur. Evet! Burada da Allah öldürmüştür ama o kişi katildir. Savaşta da öldürülüyor ama Allah içinse eğer bunun için ayet var; "Öldürdüğünüzde siz öldürmediniz Allah

öldürdü". Burada kast etmek istediğim kendinizi aradan çıkarırsanız asli tecelliye geçersiniz zaten. Çünkü O Allah tır ki zaten hep asli tecelli üzeri çeşitlilikte tavırlardadır.

"Yaşamım, salatım, ölümüm âlemlerin rabbi olan Allah içindir."

Allah'ın selamı üzerinize olsun.

19. 07. 2014 –
Halil İbrahim GENÇ

Doğanın insan üzerindeki etkileri herkes tarafından malumdur; eskiden felekler derlerdi şimdi burçlar diyorlar. İnsanın kendi üzerindeki burcu

esmaları ve sıfatlarıdır. Bazılarında basir öndedir, bazılarında semi, bazılarında esma-i hassı hepsinden baskındır; daha öne çıkar.

Bu noktadan bakılınca insanın burcu esma veya sıfat olarak hangisi? Her kişi fıtratı gereği kendi baskın olan ismi/sıfatı hangisi ise ona devinir, istese de istemese de. Potansiyelinde – mayasında- o vardır ve erek olarak onu kendinde gösterecektir – yani eyleminde- onu dışlaştıracaktır.

Hüzün'ün Allah'taki karşılığı nedir?

Hüzün El-Elim, El Kahhar esmasının karşılığıdır. iki türlü çıkar; ya kişi Allah'a çok âşıktır; bu âlemdeki hiç bir şey tat vermez, O'ndan ayrılığımızdan sebep olur. Ayrılıktan kasıt şuursal olarak uzaklıktır. Bundan sebep hüzünleniriz. Mevlana bunu "vatanımızdan gayrı düştük" olarak dillendirmiş.

Diğeri ise bu âlemde yaşadıklarımızdan dolayı olur, bazen koşullar doğrultusunda musibetler gelir ardı ardına. İstesek de istemesek de hüzünleniriz, garipleşiriz. Bu da bizi iç âleme çeker.

Allah aşkından dolayı olan hüzün, bizi Cenabı Hakk'a taşır. Âlemden dolayı gelen hüzün bizi mazlum kılar.

Mazlumun iç hali hüzündür. Mazlum ile Allah'ın arasında bir perde vardır diyor; o da benlik perdesi. O perde de kalksa Allah kalır. Ah etse, Azim Allah!..

Tevhidin gereği olarak kişi Hakk'tan baksa vuran ele de şükreder. Ya Rabbi bu günde hüzünlendim diye.

Hz. Resullulah cehennemden bir vadidir diyor hüzün için; kapkaranlık bir vadidir içinden çıkılası değil. İlahi âlemde ne varsa/ ne yaşayacaksanız bu âlemde bir karşılığı var demiştik. O vadide yapayalnız kalacaktır insan diyor; hüzün kapladığında kalbimizi öyle değil midir? İçiniz kapkaranlık keserde önünüzü yani akıbetimizi –geleceğimizi- göremeyiz. Buradaki karanlıktan kasıt geleceğin öngürülememesidir. Etraf ne kadar kalabalık olursa olsun, yalnızsınızdır. Resullulah'ın söylediğinin insan psikolojisinde karşılığı var.

Hüzün her iki şekilde de gelince, üzerinizde Cenabı Hakk'ın Kahhar sıfatı hâkimdir. O Kahhar sıfatı ile baskın gelirken, sizin üzerinizde beliren sıfatınız aciziyettir. "Sizler acizsiniz Kadir olan Allah'tır." hüzünlendiğiniz sebebi aşma gücünüz olsaydı hüzünlenmezdiniz.

Hüzün senesine gittiğinizde Resullulah'a gelip "ya Resullulah bize bir şey anlat ki gönlümüz ferahlasın" diyorlar. Resullulah'ın aklına bir şey gelmiyor. O sırada ayet geliyor "Size kısasların en güzelini anlatacağız" ; Yusuf Suresi.

Yusuf suresi üç bölümde anlatılır.

Kelam varlık aynasıdır, insanı anlatır. Kur'anı bu açıdan okumak gerekir.

Hz.Yusuf'un yaşadıkları onlara hüzün senesinde ayna olur. Düşünün kardeşleri tarafından kuyuya atılmak; ambargo uygulanmamış mıdır? Başka bir yere göç etmesi; Mısır'a gitmeleri ve orada bir iktidar kurulması. Orada da başka sıkıntılar yaşamak, aynı şeyler farklı değil. Ama sonunda galip gelmesi. Sürece baktığınız zaman gönüllerimizi ferahlatacak bir şey. Yani bize ayna olacak. Önümüzü göremediğimiz bu hüzün senesinde bize ferahlık verir. Çünkü mümin cehenneme ait ne varsa burada yaşar. Mümin dünyada zindandadır diyor. Ne kadar zindandayız düşünmek lazım. Yaptığımız ettiğimizden dolayı ne kadar pişmanlık duydukta ateşe düştük! Ne kadar siccin vadisine düştükte doğa bizi sıktı! Siccin'i bilir misin? Ne kadar doğa kitabını okudukta sebepler bize anlam vermemeye ve acı vermeye başladı. İçimizde Allah'a karşı öyle bir derya –aşk- var oldu ki (nasibi ilahiden) artık doğa, beden sıkmaya başladı. Yaptığımız her şey önümüze geldi de bize beden dar gelmeye başladı, cehennem oldu.

Ahirette yaşayacağımız şey burada yaşadıklarımızın karşılığıdır. O karşılıkları burada bulursak eğer; ne mutlu bize. O yüzden Resullulah " Bende hakkı olan varsa, gelsin alsın" diyor.

Hüzün Allah'ın El-Kahhar, El-Elim sıfatı ile bizi iç âlemimize taşır. Hastalıklar da bizi iç âleme taşır; yemeden, içmeden, hareketten kesilirsiniz de en sevdiğiniz şeyler sevimsiz görünür.

İnsanın içi dışına sığmaz. Allah o sırada Kahhar sıfatı ile üzerinizde galiptir; El-Elim olur, size acı verir. İradi noktada bağ kurduğunuz şeyler elinizden alınınca size acı verir. Yani fazla bağlanmayın. Siz "Baki olan Allah'ın veçhine yönelin." Her şey fanidir, bir tek Allah'ın cemali Bakidir. Çünkü Baki'ye yönelirseniz dirilik ve bakilik kazanmaya başlarsınız. O'nu sıfatlarını asli tecellide yaşadığınız kadarı ile mutmain olursunuz.

Fani nedir; gelip geçici olan her şey fanidir; yani zaman aşımı olan. Allah'ın halk eden olarak zamanı ve mekânı vardır ama zamandan ve mekândan aşkındır; zaman kaydı altında değildir. Zaman kaydı altındaki her şey yıpranır, yok olur. Bu zamanın ortaya çıkmasına sebeptir. Fizikte karşılığı entropidir. Her şeye varlığından varlık verir ve mevcuda getirdiğini kendine döndürür yani yok oluşa doğru giderir; zorunlu bir kural, ölüm dediğimiz şey. Allah'ta bu fani sıfatıyla karşılık buluyor.

Bunun karşılığı; mutlak bir dayanak bul ve ona tabi ol.

Mevlana hiç fil görmemiş köylülerin karanlıkta fili tariflerinin hikâyesini anlatır.

Biri kuyruğunu tutar; kırbaç gibiydi der.

Birisi bacağını tutmuş, sütun gibi bir şey, burayı o mu ayakta tutuyor, diyor.

Diğeri karnına dokunur; duvar gibi bir şey ama yumuşaktı anlayamadım, der.

Birisi kulağını…

Her kes gördüğü kadar.

Mevlana " bir çıra yaksaydınız ya" der. Burada çıra aşk ateşidir. Aşkı talep etseydiniz ya! Çünkü aşk ile bakan ışk ile bakar, nur ile bakar. Erenler güzel söylemiş; Allah nur dur, nur ile görülür, bir tek arifler görür. Ne kadar çok nurlanırsanız basiretiniz açılır ve Cenabı Hakk'a vakıf olur, müşahede etmeye başlarsınız. Allah'ın nuru ile edindiğiniz basiret ile O'na tavırlarında tanık olursunuz.

Bir Müslüman kesim görünmezliğini ifade ederek "nasıl görünür" der.

O'nun görülebilineceği ihtimalini dahi kabul etmez.

Hz. Musa'ya "sen beni göremezsin" denilmiştir ama Musa'ya Celal'i ile tecelli etti, Cemal'i ile tecelli etseydi görünürdü. Musa azamet sıfatı üzeri olduğu için "Ya Rabb bana görün" dedi. Allah'ta buyurdu ki "sen beni göremezsin". Çünkü kelamından zaten görünüyordu. Kelam varlık aynasıdır demiştik. "Ben âlemlerin rabbiyim" dediği zaman bilincinizde dilde ifade edilene göre biçimlenen anlama göre tanık olunanı görerek bakarız. İçerik olarak anlam görünüşü bize verir ve gösterir. Bilmek bir anlamda bilinene tanık olmayı edindirir. Âlemlerin Rabbine bakıyor o sırada. Ben senin babanım dediğiniz anda evladınız size baba olarak bakar. Sözle yaratılıyorsunuz diyor ya! Sözün içeriği doğrultusunda algıda yaratılıyoruzdur. Bildiğimiz doğrultusunda edindiklerimizle algıda görüş sahibiyizdir.

Birinci yaratılışınız anne karnından doğuşunuz; ikinci yaradılışınız gönülden yaratılışınızdır, söz ile yaratılırsınız ve melekeleriniz üzeri yaratılırsınız. Kuvveleriniz üzere söz ile bilinçlenerek ilahi âleme taşınırsınız. Bu da iç dünyanızda tinde halk edilmenizdir.

Dilin kendisi us/aklın görünümüdür. İnsan dil melekesi ve akıl yetisi ile var olan bir varlıktır. Onunla beraber vicdanı, kendine dönüşleri ve birçok melekesi ile var oluşa taşınır. Ama zemin dildir. İnsan dil varlığıdır. Diğer mahlûkatta da dil vardır ama kendilerinin dışına yönelik olarak var. İnsan ise dili ile kendi üzerine dönendir, dil ile ilkesel olarak yaşayabilendir. Bu yüzden doğada dairesinde farklılık gösteriyoruz. Doğayı kendimizden soyutlayarak yaşıyoruz. İnsan dil ile iç âlemde öyle bir var olur ki o var oluşu ile birlikte doğaya soyut yaşar.

Mesela arabayla geliyorsunuz, ne düşünceler ile geldiniz; hiç çevrenize baktınız mı? Baksanız bile iç âlemde hayalleriniz, hissettikleriniz ve ne düşünüyorsanız onunla bakarsınız. Onun için insan iç âlemde yaşar, dış âlemde değil. Kendi yaptıklarımız şeylerle bile iç âlemde yaşarız. Bir medeniyet kuruyoruz; o şehirleşmenin içinde doğa zemininde ama doğaya dışsal yaşarız. Bir medeniyet kurmuşsunuz ama o medeniyet iç âleminizin dışlaşmasıdır ve siz yine iç âleminizde yaşıyorsunuz. İç

dünyanın dışlaşması olarak kurduğumuz medeniyette iç âleminde yaşıyoruz. Her şehrin, her ülkenin kendine ait bir iç dünyası da vardır. Kayseri başka bir hâl, Almanya başka bir hâl, Altınoluk başka bir hâl ama her birinin kendisine ait hâli kendimizde iç dünyamızda yaşarız.

İnsan iç dünya varlığıdır. Zaten özne/şahıs dediğiniz iç âleme ait değil midir? İnsan bedeni üzerinde yaşar ama iç dünyasında yaşar; hiçbir zaman bedenini yaşamaz. İç dünyada ürettikleri, ürettiklerinde dış dünyasına çıkarttıkları, o çıkartımlar üzerinden tekrar iç dünyaya dönüşleri, iç dünyada ürettiklerini ve yaşadıklarını konumlandırmaları üzerinden kişilik ve kimlik edinmeleri ile hep iç dünyadan bakar ve hep iç dünyada yaşar, ürettiği her şey ile beraber.

Bir iç dünya kuruyoruz, o iç dünya ile yeniden yaratılırken biz –ikinci yaratılış- beden bize rahim olmuş, dünya bize rahman olmuş. Dış âlem Rahman sıfatının tecelli âlemidir, ama iç âlem yaratılışınız Rahim sıfatının tecelli âlemidir. İçerde bulduğunuz her şey Rahim sıfatından size bir vergidir. Dışarıdan gelen her şeyde Rahman sıfatından size gelendir.

Rahman Suresinde ; “Biz size yollar vermedik mi?” ayrıca “Rabbinizin hangi nimetini yalanlarsınız” ve benzeri ayetlere dikkatli bakarsanız hep dış dünyaya dair şeyler üzerinden Rahman olarak Allah’ın nimetleri anlatılır. Size vergiler, nimetler anlatılır. Rahman suresi iki yönden bizleri ilkesel olarak aydınlatır; iman etmeyenler için ilkesel olarak halen iman etmeyecek misiniz; iman edenler için de şükretmeyi tavsiye ediyordur. Dışarıdan gelen her şey rahmeti ilahi.

Başınıza gelen her şey dış âlemden gelirken Rahman sıfatının tecellisidir.

Yasin suresinde “Rahman’ın doyuracağını biz mi doyuracağız” hemen arkasından Rabbim “çok büyük laf söylediler” der. Rahman dairesini ve tevhidi anlamak adına çok önemli bir ayettir.

Onlar vermiş olsaydı eğer yine bir dış dünya tavrı olarak yine Rahman vermiş olurdu.

Musa’ya gidersek “Ya Musa bu gün benim için ne yaptın?” Musa’nın

yaptığı üzerinden yine Rahman tavrıyla Allah yapmış olacak. Zeminde Rahman, bir hastayı ziyareti ile belki Şafi tecelli edecek; bir yetimi sevmesi ile Vedud; bir yoksulu doyurması ile Rezzak; adaletli bir tavrı ile El Adl tecelli edecek. Bu gün benim için ne yaptın; yani hangi sıfatımı amelinde zikri ilahiye taşıdın!

İman ile kalpte kıbleniz Allah olsun, Rahmaniyet tavrında hizmetinizde ise kıbleniz insan olsun.

Musa'ya "benim için ne yaptın" denilirken işaret edilen adres olarak kıble; insan! Bir tavrının eylemde zikri ilahiye çıkmasını istiyor; dilde değil eylemde. Lakin kıble olarak insanı gösteriyor. Yoksul, hasta, yetim; hep bir insan.

İçinizde kıbleniz Allah olsun, eylemlerinizde kıbleniz insan olsun. İnsana hizmet Allah'a hizmettir. Bu canlı mahlûkata tavırsız olalım manasına da gelmiyor.

Günümüzde en büyük problem duyarsızlıktır. Çağımızın en büyük hastalığı konformizm, popülizm, modernizim ile beraber duyarsızlıktır.

Resullulah duyarlılığı ne güzel anlatıyor; "Komşusu aç iken tok yatan, bizden değildir." Kapı komşumuz Suriye, ölenin hesabı yok; Burneyi de -Sudi Arabistan'ın komşusu- yapılan katliam Filistin'i katlamıştır, haberimiz dahi yok. Bir manşet dahi atılmadı. Fikirlerini kabul ederiz veya etmeyiz; önemli değil la ilahe illallah diyorlar. Herkes kendi ideolojisinden baktığı ve algı yönetimini kendi ideolojisine göre yaptığı için ses çıkarmıyorlar.

Toplumda "Rahman'ın doyuracağını biz mi doyuracağız; Allah var yardım etsin" denilmekte. Aynı söylev!

Peygamberimiz "hiçbir şey yapamıyorsanız dahi sesinizi çıkartın, onu dahi yapamıyorsanız iyi düşünün" ve "Zalimin önünde susan dilsiz şeytan gibidir" diyor.

Biz ne kadar duyarlıyız?

Empati yapın! Resullulah'a peygamberlik geldi; sizde gidin kapı

komşunuza “bana peygamberlik geldi” deyin; ne kadar zor bir şey olduğunu görürüsünüz. Emin olun ki düşüncesi dahi insanı zorlar. Kafasında işkembe patlatıyorlar. Amca zadesi, daha önce sevgilisi olana; bula bula seni mi buldu diyor. Resullulah ticaret erbabı iken ayağa kalkıyordu, peygamberlik gelince bir çobanı mı buldu diyor.

Duyarlılığı yine Hazreti peygamberden öğreniyoruz. O hep hüzünlüydü, ümmeti için hüzünlüydü. Bu da “İçinizden öyle bir peygamber gönderdik ki size karşı pek şefkatli, pek merhametlidir. Başınıza bir şey gelmesini istemez” ayetinden öğreniyoruz.

Orada ölen bir çocuk sizin kendi evladınız, eşiniz. Acziyet! Hüznü sormuştun ya; hüzün bazen başkalarının acılarını yüreğinde hissetmekle olur, duyarlılıkla gerçekleşir. Hüzünlü insanlar duyarlı insanlardır. O zaman El Habir esması hâkim olur insanın üzerinde, haberdar olursun, o haber yüreğine işler ve hüzün yüreğini kaplar. O cehennem vadisine başkalarının cehennemini yaşamış olarak girersiniz. Kimin yaptığı ve kime yapıldığı önemli değil. Hikmeti ilahiden bakarsanız birçok hikmet görebilirsiniz. Filistin mesela; toprağınızı üç beş payeye satıp, parasını yemişsiniz ve torunlarınıza istila edilmiş bir toprak bırakmışsınız. O toprakları Abdülhamit satmamıştır, özel mülkiyeti olmasına rağmen. Vatan, Musa aleyisselam ile birlikte vaat edilmiş bir ülke olarak anlatılır. Kölesiniz, başkasının ülkesindesiniz, o sıradaki Yahudileri düşünün; vaat edilmiş bir ülkeye gidiyorlar; iradelerini özgürce hakları gereği yerine getirecekleri; özgürce konuşabilecekleri, değerlerini özgürce yaşayabilecekleri, ibadetlerini özgürce yerine getirecekleri; ilkesel yaşayabilecekleri bir toprak parçası. Burası İngilizlerin olsaydı ne kadar özgür olabilirdik veya Fransa’daki, Amerika’daki bir Müslüman ne kadar özgürdür; hepsi fişleniyor. Kendi toprağınızda özgürsünüzdür, başka yerde değil.

“Vatan sevgisi imandandır” diyor peygamberimiz, idealinizi en güzel şekilde vatanda yaşarsınız. Hiçbir şey yapamıyorsanız, vatana selameti adına dua edin. Etnik kimliklerimiz önemli değil, bu vatanda, bu coğrafya da aynı gemideyiz. Vatansızlık, kendi vatanında hapis olmak size örnektir. Nimeti ilahi içinde yaşıyoruz; şükretmek gerek.

Dedesi koruktan yemiş, torunun dişleri kamaşmış; acı bir miras bırakmışlar torunlarına. Ama bu duyarsız olacağımız manasına gelmez. Allah'ın kırbacıdır; bir yerde akıl işlemiyorsa orayı elbet bir şey, şer vurur; kırbaç geldiği zaman insan korkar; korku ise aklın işletilmesi için gerekli en yüksek melekelerden biridir.

İnsanın aklı iki durumda çok iyi çalışır; bir korku, ikincisi aşk. Aşk ile üretkenliğe taşınırsınız, korku ile iç dünyanıza kendiliğinize dönerek savunmalar için aklınızı çalıştırmaya başlarsınız. Hayvanlara bakın, korktuklarında nasıl yollar bulurlar veya tepki gösterirler. İnsanlık tarihine bakın; Hindistan'a gidin, Çin'e gidin; İngiltere'ye Allah razı olsun diyorlardır beklide. Öyle bir kırbaçla vurdu ki Allah-u azimüşşan kafalarını bir çalıştırdılar, tutabilene aşk olsun. Yirmi sene sonra Çin ekonomisinin nerede olacağını kestirmek zor.

Kurtuluş savaşını düşünün; şehitlerimiz, atalarımız bize güzel bir miras bıraktılar. Onların bıraktıkları mirasın üzerindeyiz şu anda. Hepsine selam olsun. Allah'ın selamı üzerlerine, himmetleri üzerimizden eksik olmasın, halen orada nöbettedirler. Şu zenginliğimiz onların eseridir. Öncelikli olarak bazı insanlar öndedir, ya geride duran kahramanlar? Onların yüzü suyu hürmetinedir, canlarını verenler, oğullarını vatana feda eden anneler hürmetine bu vatandayız. Hakikatinden bakarsak eğer tevhidin gereği olarak şükretmemiz gereken Allah'tır.

Bu gün savaş çıksa kaçımız gider; çoğumuz İsviçre'deyizdir.

İçlerinde mert olanlar, Kur'an da Fetta; yiğit, mert, delikanlı, gözü kara olarak geçiyor; din, iman, Allah için olanlar yine ön cephelerde savaşır, on üç, on dört yaşında Çanakkale'de savaştıkları gibi.

Hüzün birçok şey sebebi ile gelebilir, cehennemden bir vadidir; Allah'ın Kahhar esması ile gelir ve kulunu kendine çeker. Kulda açtığı şey duyarlılıktır. Bir kulun gönlüne hüzün verir ise o kula duyarlılık verir. Çünkü insan ne kadar yalnızsa o kadar duyarlı olmaya, yaşadığı ilişkilerde o kadar dikkatli olmaya başlar. Yusuf Suresin de olduğu gibi o hüzün senesinde geleceğin karanlığından size bir pencere, ferahlık açar. İfade edilen ise sizi Yusuf gibi yapacağımdı, maliklerden yapacağımdı,

nitekim de öyle oldu. Ashabı Kiramın o zamanda yaşadıkları Yusuf Suresinde olduğu gibi misal edilmiştir.

Yusuf Suresinde "Size kıssasların en güzelini anlatacağız" der, biz hep kişinin güzelliği gibi okumuşuzdur. Güzellik ilke ise öyle yakışıklı peygamberler geldi ki Yusuf eline su dökemez. Nuh a.s, İsa a.s, Havva anne. Güzel bir kısas anlatmak burada sabırdan yanadır. Ama gayret noktasında bir sabır; ilkeden taviz vermeyen! Sabır tutarlılıktır demiştik. Başınıza bir felaket geldi ve dininizde imanlı ve ilkesel olarak tutarlı bir insansanız, Allah'tan taviziniz olmaz. Rabbimdendir dersiniz ve gerekeni yaparsınız. Köşeye çekilmek sabır değildir, eyleme devam edeceksiniz. Mücadeleye devam edeceksiniz, Azim esmasından taviz vermeyeceksiniz. Allah sana Kahhar esmasıyla tecelli etmiş ama beraberinde Azim esması ile de tecelli eder. "Her zorluğa iki kolaylık verdim" diyor. O sırada Azim esmasında tutarlı oldunuz, oldunuz; sabır ettiniz, ettiniz; yoksa bir daha gelmez. Bütün hayatınız böyle.

"Kimilerini onunla yoldan çıkartırız, kimilerini onunla yola koyarız" diyor; kimileri ifade olarak muğlâk; "onunla" dediği para, hastalık, dünya, eşiniz, çocuğunuz olabilir. Her şey ile yola koyar veya yoldan çıkartabilir.

Çekirdek ailede Rabb, mürebbi birçok esma tecelli eder. "Bu gün benim için ne yaptı" noktasında çekirdek ailenizden başlarsınız davete. Bir şey söylemenize gerek yok; örnek olun, sakın emretmeyin, nefislerine ağır gelebilir, yoldan çıkartabilirsiniz. Siz yapınız, gözü görsün. Söyleyin; kulağına/sura üflensin, bir gün oluverir ektiklerinizin karşılığını güzel ahlak olarak görürsünüz.

Emir verseniz, almaz. Nefis kimsenin boyunduruğu altına girmek istemez. Bakınız, Allah'ın boyunduruğuna bile giremiyoruz. Emirlerini ne kadar yapıyoruz ki?

Süleyman nebiyi konuşacaktık; atların ayağını kestiği zaman Cenab-ı Hakk'ın kendisine verdiği saltanat sıfatına ters düşmüş oldu. "Beni Rabbimden geri bırakıyor" diyerek bir sıfata taşındı ama orada kendi sıfatını unuttu. Başına bir bela getirildi ve hasta kılındı. Saltanat sıfatı üzeri olduğunu anlayınca gelen nimete şükretmeye başladı. Süleyman

nebiyi dünya sıkarken, sıfatının nedeni olduğunun anlayışa gelince şükretmeye başladı. Süleymanilerin iki tarafı vardır; bir siccine düşerler – dünya sıkar/ rahat batar. İkincisi ise ne zamanki adaletle hizmet etmeleri gerektiği bilincine gelirler, bütün hizmetleri adaletle tüm insanlığa olur. Varlık içindedirler ama imkanları ile hizmettedirler. Biraz cebbar ve katı olurlar; hükmü uygulamak için cebbariyet şarttır.

Dünya işi cebbariyetle yürür. Ticarette başarının üç kuralı; bir- yaptığın işi bileceksin, iki- yaptığın işi kovalayacaksın, üç- yaptığın işin başında duracaksın.

Hz. Süleyman gönlünde merhamet üzeri, işinde cebbariyet üzeridir; gönlü cemal, dışı celal.

Allah-u Tealanın esma-ü Hüsna da son ismi Sabır'dır. Doksan dokuzuncu olarak hep sabır esması zikredilir. Bu da diğer esmalarında sabırlı -yani tutarlı olduğunun ifadesidir. Sabırlı olmak demek; gerekli olanı yapmamak demek değil duruma ve her türlü koşula göre ne olursa olsun ilkesinden taviz vermeden tutarlı olmak demektir. Rahmaniyetinden, Rahimiyetinden, adaletinden taviz vermez. Özellikle Adl esmasından tavizi olmaz.

Allah'ın adaletinden kaçış olmaz, âlem sahipsiz mi?

İman ehli iseniz, nefsiniz ile baş başa kalıp vicdanınız da parlamışsa mahşer meydanına düşmüşsünüzdür. En küçük bir hatanız dahi peşini bırakmaz, günahınız olmasa da günahın izi kalmıştır, ta ki karşılığını verene dek takip eder sizi. "Oku, hesap görücü olarak nefsin yeter" Hesabı sizin üzerinizden gördürür, başkasına gördürtmez. Herkes Hakk ve hakikat ile yüzleşir, ya burada ya ahrette. Bir zaman vakti geldi mi inananda inanmayan da yüzleşir.

Yine hüzün senesin de Resullulah'a kendisine meliklik verelimde bu davadan vazgeçsin diyorlar. "Amca, başka bir şey isteyin yapayım, ama bunu istemeyin", " ayı bir elime, güneşi bir elime verseniz de davamdan dönmem" demiş; dönen dönsün ben dönmezim yolumdan. Hüzün senesi, hicret senesi hep böyledir.

Sabır böyle bir şey; tutarlılık… Yaşantınızda ne kadar tutarlısınız yani Allah'tan ne kadar taviz veriyorsunuz veya vermiyorsunuz. O'nun esmalarında ve tavırlarında ne kadar tutarlısınız.

"Allah'ın ahlakı ile ahlaklanın ve sıfatları ile sıfatlanın" Cömertlik geliyor, yarın endişesine düşüp vermiyorsun; tavırda tutarlı olamadın, gitti teslimiyet. İslam teslimiyettir. Yukarıda bir Allah'a değil, her yerde olan, her varlıkta tecelli eden, zuhur eden, her şeyi kendi diriliği ile diri tutan Allah'a. Allah'ı yukarıdan indirmek kolay olmuyor.

Teslimiyet nasıl bir şeydir derseniz Eba Bekir Sıddıkı düşünün; ashabı suffa için Resllullah bağışa ihtiyaç var diyor. O ki nefisleri bilirdi ve gönlüne dokunacak kimseden bir şey istemezdi, birebir teslim olandan isterdi. Eba Bekir Sıddık hepsini getirdim diyor, Ömer ise yarısını getirmiş kalanını ailesine bırakmış. Eba Bekir Sıddık'a soruyor; sen ne bıraktın ailene; Allah ve Resulü'ne emanet diyor. Gönlüne ağır gelmiyor. Birisi iyi birisi kötü demek değil bu; dünyada yürümek için Ömer şart ama ilahiyatta yürümek için Sıddık şarttır. Hz. Ömer'in yaptığı da haktır; Kur'an da "Size verdiklerimizin fazlasından infak edin", diyor.

Ne kadar teslimiz, ne kadar İslam'ız? Sadece namaz niyaz ibadet ile İslâm olunmuyor.

Günümüzde bazılarının şöyle bir söylevi var ; "namaz, oruç vs ibadet değildir, bunlar tekrarlanan ritüellerdir; yere tükürmemek vs. ahlakı ibadettir, diğerleri boştur" bu da değil. Bu içeriksiz, ilkesiz konuşmaktır.

İbadetin iki ilkesi vardır; yakin gelene kadar ibadet et, katımızda üstün olanlar takva sahipleridir. Bir şey söylüyorsanız ilkesine bağlı konuşmalısınız. Bir şeyi dinleyip kabul ederken de söyleyenin rütbesine değil, konunun ilkesine göre düşünün, sizinde aklınız var. Söyleneni olduğu gibi düşünmeden aynı anda kabul ediyorsanız o zaman problem sizdedir; "akıl etmez misiniz"? diyor.

"Yakin gelene kadar ibadet et" ; ibadetin sonucunda yakin var. Bir sıfatı yaşıyorsanız ve gerekliliğini açığa çıkartıyorsanız o sıfat o sıfattır. Kedi kediliğini yapıyorsa kedidir; cömertlik sıfatını gösteriyorsanız cömertlik

sıfatını yaşıyorsunuzdur. Potansiyelinizde vardır, eyleminize taşır cömertliği dışlaştırırsınız, cömertliği göstermiş olursunuz. Yüreğinizde cömertlik var da göstermezseniz cömert olmazsınız; eyleminizde göstereceksiniz. Onun için demişler; ilim, niyet ve amel. Potansiyel niyetiniz ile amele çıkacak. İbadet de sizi yakine taşıyor ise ibadettir. Tüm ibadetlerin yakin getirici, arındırıcı özelliği vardır. Resullulah zamanında hırsızlık yapan birisine namaz kıldığı için dokunmayın diyor. Zamanla soruyor o kişinin hali nicedir; o ahlakı artık onda görmüyoruz diyorlar. İyi şeyler kötülüklerinizi giderir. Altını bakır ile karıştırırsanız ayar düşer; bakırı ayırırsanız somluğa gider. İnsan ilahi sıfatlar üzeridir, bu âlemde örtülerinden arındıracak şeyler yapmaya başlayınca Hakk'a yakin gelmeye başlamıştır. Namaz müminin miracıdır diyor; Allah'ın huzuruna çıkabiliyorsanız. Allah'ın huzuruna siz çıkamıyorsanız, bu namaz ibadet değildir anlamına gelmez. İbadeti hakkı ile yapamadığınız anlamına gelir.

Zekât; malı sahiplenmemeniz demektir. Bakın insan malından ayrılamaz; zekât Allah'ın hakkıdır; benim hakkımı fakire verin diyor, sadaka değildir; Allah'ın hakkıdır. Onlara verişiniz size yakin getirir, rahatlatır..

"Hayır işleri yaparsanız gönlünüzde bir sevgi yaratacağım" diyor. Tüm ibadetler gönül hoşnutluğu veriyorsa ibadettir, Hakk'a taşınıp taşınmamanız önemlidir. Uygulama önemli değil, önemli olan niyettir. Ama yapılan uygulamaların, ritüellerin farklı farklı anlamları, ilahi âlemde karşılıkları vardır. Sizi yakin kılan şeyler ibadettir.

Oruç sizi arındırmaz mı? Çok yiyin, çok uyuyun; bakın orada yakinlik var mı? "Geçmişlere farz kıldığımız gibi size de farz kıldık" denilmiyor mu? Bir sıfatına yetişmek için farz yani zorunlu kılmış, yapmazsanız bir sıfattan mahrum kalırsınız. "Dünyadan vazgeç ki üzerinde ben tecelli edeyim" diyor. Yani dünyanın moleküler düzeydeki yakıt enerjisini bırak ki latif olan ruhani enerji senden salınıversin. "Oruç tutanların mükâfatı katımdadır" demek nurumdan vereceğim demektir. Oruç ilerleyen zamanlarda üzerinizde nurun salınımına sebeptir. Bedeninizde latif nur tanecikleri salınırken üzerinizde statik enerji birikir. Biraz fazlalaşsın etrafınızı çarparsınız. Yakin getirir; aidiyetleriniz doğrultusunda kimlik

kazanmanıza sebeptir.- Allah için oruç tutmuşsunuz-; kişiliğinizi geliştirir – söz vermişsiniz, tutmuşsunuz (Allah ahde vefaya önem verir; “siz sözünüzü tutun ki bende tutayım diyor)-; daha birçok şey var. Çocuklarınıza tutturun, aç kalmayı değil, söz tutmayı öğrensinler; kişilikleri gelişir.

Namaza girsek içinden çıkamayız; “Ya Ali öyle bir namaz kıl ki içinde sen olmayasın”…

Oruç ta söz verdiniz; tutarlı oldunuz tutunuz; Sabır esması. Dürüst oldunuz. Azim esması ve nefsinize Kahhar oldunuz, içgüdülerinizi kontrol ettiniz. İlk oruç tutan peygamber Hz. İdris’tir ve ilk verdiği ders “dünyayı bu kadar tüketmeyin” Titanlara devlere gelmiştir ve durmadan yiyorlar da; durun biraz insan olun diyor. Oruç insanlaşmanın ilk aşamasıdır.

Kişi ne ile var oluyorsa, neyi dayanak ediyorsa o alınınca; imanlı ise eğer Rabbini bilir. Yeme içme ile varlık hakkımızı sınırlıyoruz, acziyete düşüyorsunuz ve yakin geliyor. Var oluş imkânları, dayanaklarınız elinizden alındığı anda acziyete düşersiniz; yakin gelir. Nefsi emmare yani şeytani olan içgüdüler, aç kalındığında zaptı rapt altına alınır.

Bazılarının tutmamaları tutmalarından daha faziletli; ailelerine kâbus oluyorlar; iradelerini, içgüdülerini kontrol edemiyorlar, belalı bir şey. Türlü türlü oruç var; sükût orucu, yememe içmeme orucu vs. Bizim orucumuzda hepsi var; küfür konuşmayacaksın, yeme, içme, Allah için olmayan şeylerle meşgul olmayacaksın. Sezai efendi “ Eşeklerde dergâha odun taşır ama derviş olmaz” demiş. Eşeğinde ağzını bağlarsın ama oruç olmaz. Tuttuğumuz oruçlar da bu söylenenler doğrultusunda ne kadar oruç niteliği taşımakta düşünmek lazım.

Ahlaki noktada yaptığınız edimler –ameller- ilahi sıfatları göstermekten yana önem arz eder, manevi olarak ibadettirler. Merhamet gelir, teslim olur yaparsınız; cömertlik gelir eylemine taşırsanız Kerim esması gereği Allah’a yakin gelmez misiniz? İbadet dairesi geniş bir dairedir.

İbadeti hakkıyla yaptığınız zaman ibadettir. Namaz sizi Hakka’a yakin kılıyorsa, oruç tuttuğunuzda üzerinizde nur tecelli ediyorsa, kişiliğinizi

geliştiriyorsa ibadettir. Bunları hakkıyla yaparsanız yakin getirici özellikleri vardır. Toplumsal olarak da aidiyetler üzerinden kimlik edinilmesi ve güzel ahlaka taşınılması adına ibadettirler.

Katımızda üstün olanlar takva sahipleri; kimler üstün; yakin gelenler. Takva sahiplerinin temelinde yatan ibadettir. Ahlaki olarak bizleri Müslim yapan Allah için yaptığımız her amel ibadettir. Bununla beraber bizi güzel ahlaka taşımanın araçları da olan dindeki ritüeller düzeyinde yapılan amellerimizde ilmi muamele düzeyinde yaptıklarımız olarak ibadettirler. Resullah efendimiz "Beş vakit namaz kılan, önünden ırmak akıp, beş vakit yıkanan insan gibi temizlenir" diyor; hakkıyla yapıyorsa.

Resullulah Hz. Ali'ye "iki rekât namaz kıl içinde sen olma, iki hırkamdan birini vereyim diyor". Hz Ali "Kıldım Ya Resullulah" peygamberimiz" kılmadın" diyor ve ekliyor; "Yenisini mi verecek eskisini verecek diye düşündün" diyor.

Meditasyon dan bahsediyor. Meditasyonda susarsın, seni başka yerlere götürür, namaz öyle değil, sesli ve hareketli; sizi uyanık tutar. Her duruşun her hareketin ilahi âlemde bir karşılığı var, bu konuyu başka vakit açarız inşallah.

Hz Ali bir savaşta saplanan oku, "uyuşturmayın! Namaz kılarken çıkarın" diyor. İlk kıyamda çıkarıyorlar, ikinci kıyamda sarıyorlar. "Ya Ali hiç mi hissetmedin" denince " kuş kafesten uçunca kafese ne olmuş ki" diyor.

Hacı Bektaşi Veli 'den anlatırsak Ahmet Yesevi hazretleri için doksan bin Horasan ereninin olduğu söylenir.

O zamanlar eren olmak kolay, hepsi ahlaklı; ilahi nazardan bir nefes üflüyorlar, uruç ettiriyorlar. Şimdi zor, iradeler kuvvetli, içgüdüler ile baş etmek çok zor. Bebekler dahi gözü açık doğuyorlar, bebekler büyümüş geliyorlar. İnsan dünya ile doğmuş geliyor.

Efendi nin Hakk'a yürüme vakti gelmiş, dervişler kim gelecek yerine diye merak ediyorlar. O da "mısır tarlasında başakların üzerinde bir seccade atıp da iki rekât namaz kılan, başakların bir tanesinin boynunu bükmeyen" diyor. Hacı Bektaş Veli İstanbul ile Ankara gibi bir

mesafeden kapıyı çalıyor (sözü duymuş, tayi mekân yapmış), desturunu alıyor, seccadeyi atıyor, namazı kılıyor, emanetini alıyor, destur diyor, kapıdan çıkıp kayboluyor.

Kaçımız böylesi bir namaz kılıyoruz?

Yakin getirici özellikleri var, ibadet değildir diyemeyiz.

Takva korkmak değil korunmaktır. Bir şeyi ilkesel yapmaya devam ederseniz korunmaya başlarsınız. Beş vakit namaz sizin özünüze dönmenize çağrıdır. Salâttaysanız yaptığınız ettiğiniz şeyler hatırınıza gelir; vicdan harekete geçer ve sebepler dairesinden soyutlanmanız içindir.

Namaz nasıl bir şeydir; "Kulum ben seninleydim, sen kiminleydin?" Bunu bir de daimi salata taşıyın. Allah'ı ne kadar hatırlıyoruz, düşüncelerimizde ve salih amellerimizde ne kadar zikirdeyiz.

Hakkıyla yaparsanız her vaktin, her namazın farklı nişanı vardır, sizi o nişanlara taşırlar. Mesela, bayram namazında Allah ile bayramlaşırsınız evvela, Cenabı Hakk bayramınızı kutlu yapar sonra ailenizle bayramlaşırsınız. Allah'ın huzuruna çıkarsanız Allah ile bayramlaşırsınız.

Bayram namazındaki tekbirler ile olan ruh hâlini bilirsiniz. Bu örnekten kastım ibadetler ile dinde İslam olarak aidiyetler ediniriz. Aidiyetler manevi değerlerimizdir ve manevi değerler ile baktığımızda; kişilik gelişimi ve kimlik edinmek için bu gibi ibadetler şarttır. Şu an Allah ilkesi üzeri burada toplanmamız, sohbetin ruhu ile zevklenmemiz ve ramazan ayında iftarı beklerken ramazanın ruhu ile hâllenmemizle beraber bizler burada kimlik kazanıyoruz. Her insan ruhuyla buraya gelmiştir ve ruhu ile beraber içerik kazanır, içerik kazanmasıyla kimlik kazanır. Biz burada kimlik bulmaya geliyoruz. İbadet kimlik edinmenin temellerindendir. Beraber tekbir getiririz, Allah'u Ekber ile beraber iftar ederiz; Bulunduğumuz bu vakitte ramazan orucuna bakınız; yaşadığımız manevi hâli ile İslam ile kimlik kazanmamıza sebep değimlidir?

İbadet sadece Allah için yapılana denir. İbadette ilke Allah için olmasıdır. İbadetinin sonucunda erek olarak taşınılan ilke üzeri edinilen ise ; bir-

yakine taşıması, iki- koruyucu –arındırıcı, şerden uzak tutucu olması. Kendi kendimize bu ibadet değildir, ritüeldir, boş edimlerdir diyemeyiz. İlkesine bakar ona göre değerlendirirsiniz. Hz. Ali içinde kendisinin olmadığı bir namaza taşınmıştır ki saplanan oku namazda çıkartabilmişlerdir; yaptığı ibadet yakin getirmiş.

Biraz önce anlattığımız peygamberimiz zamanındaki hırsızı korumuş ki namazı,hırsızlık ahlakını terk etmiş. Bunu da ibadetin sonuç ilkesine göre değerlendirdiğinizde namazın ibadet olduğu görülür.

Namaz, oruç, zekât gibi ibadetlerin tümünün hakkıyla yapılınca yakin getirici ve koruyucu özelliği vardır.

Ama ibadet araçtır, vasıtadır; amaç Allah'a varmaktır. Araçları da amaç edinmemek lazım, bu önemli. Vasıta sizi varacağınız yere götürmek içindir.

Hikmete vakıf olmak için hüsnü zan üzere olacaksınız. Bu dinin temeli hüsnü zan. Bir şeyden nefret etmeniz oradaki hikmete sizi kör etmesin. Yezit meselesi mesela; bir sürü hikmet var; o olaylar olmasaydı İslam Endülüs'e kadar gitmezdi, bu gün burada bu sohbet dahi olmazdı. Metin Baba'nın dediği gibi "Hz. Ali ilim sıfatı üzeridir, irade sıfatı üzeri değil ki" dünya işleri iradeyle yürür, o zaman da o gerekliydi, öyle olmuş. Severiz, sevmeyiz ayrı konu; ama bizi hikmeti görmekten beri bırakmasın. Bir kişi on şeyden bir şeyi doğru söylüyorsa o doğruyu alın. Hüsnü zannınızı koruyun, gönlünüz açık olsun, tavrı beğenmezseniz sizin yolunuz size bizim ki bize. Hesap Allah'a aittir, biz neyin davasını güdüyoruz. Kur'an ahlakıyla bakarsak sorun görmeyiz; nefs ve hakikatten uzak kültürden edindiklerimiz ile bakıyorsak eğer problem görürüz. Bir şeyi çok sevmemiz veya bir şeyden nefret etmemiz hikmete de bizi kör etmesin.

"Her şey Allah'tandır." Şekilsiz bir Allah'a varmak için şekilli bir Allah'tan geçmek lazım, İbrahim Nebi gibi, ama hüsnü zan ile. İbrahim Nebi gibi sonra putunu kırmak gerek; Hakk ilkesinden bakıyor; Hakk ilkesi sürekliliği olandır. Gerçek olan sürekliliği olandır, fani olan sürekliliği olmayandır, gerçek değildir. Algı sonralılığı sebebi ile her şey fanidir, sinir sistemimiz ile her şeyi olup bittikten sonra algılıyoruz çünkü.

Fanilik iki türlü; birincisi: içerik olarak sürekliliğin olmaması, İkincisi: olmuş bitmiş olandır (8 dk önceki güneşi görüyoruz). Olmuş bitmiş bir şeyin içinde yaşıyoruz ve Allah'a varmaya çalışıyoruz. Kâinat olarak içinde bulunduğumuz ve duyularımız ile algıladığımız âlemlere Allah derseniz; olmuş bitmiş olanı yanlışa düşmüş olarak Allah'laştırmış olmaz mıyız?

Allah fillerinde tavırlara, esmalara bürünür. Duanıza icabet eder, istediğinizi verir, siz yine sebebi veren olarak görürseniz – patron vs.- Hakk'ı göremezsiniz. "Allah'tan" demiştik ya. İman dolu bir bakışla Allah'ı görebiliriz. Ancak o zaman patron, güneş vs. gözünüzden silinir, size yakin olan Rabbiniz görünür ve Rabb size El Kelim olarak konuşur " Dua edenin duasını kabul ederim, ben onlara yakinim." Duanın kabulü Allah'ın ispatıdır, mümin bir kul içinse Allah ile muhabbetidir.

Allah ile aranıza sebepleri sokmayın. Dayanağınız Allah olursa yıkılmazsınız. Psikolojik rahatsızlıkların sebepleri; inanç yoksunluğu; Allah'a güvenememe, eminlik yok, teslimiyat eksikliği. İkincisi hakkıyla yaşayamama; mesela papazlar nefislerinin hakkını vermiyor, evlenmiyorlar; sapkınlıklar çıkıyor. İslam'da haklarla yaşamak var; size helal kılınanlar hakkınız olanlardır. Size helal kılınandan yemezseniz, ibadet edemezsiniz. Sorumluluklarınızın hakkını vermek demek ilahi sıfatların üzerinizde tecelli etmesi demektir. Çekirdek ailede ilahi sıfatların tecelli ettiği yerdir, huzur bulduğunuz yerdir. Eşiniziniz, çocuklarınızın, birbirinizin hakkını vermezseniz yuva cehennem olur.

İlişkilerimizde saygı, tevazu, hürmet şart.

Hür Met; birbirinizin özgürlüğüne, methiyedir. Hakları hakkınca verirseniz, hürmet ederseniz problem olmaz. Kılıbıklıktan bahsetmiyorum, hem kadın için hem erkek için. İradeniz birinin altındaysa Hakk'ı bulamazsanız. Kimseye bunu da yapmaya hakkınız yoktur.

Tüm psikolojik sorunlar hakları vermemekten ve inanç yoksunluğundan kaynaklanır.

“Yiyiniz, içiniz, şükrediniz.” Yani hakkını veriniz. Hazreti İsa’nın da dediği gibi “Sezar’ın hakkı Sezar’a, Tanrı’nın hakkı Tanrı’ya” ama Allah’ın hakkı üzerinizde önceliklidir. Önceliğiniz Allah olsun. Her şeyden taviz verin ama Allah’tan taviz vermeyin. Allah’tan taviz verdiğiniz gün öldüğünüz gündür, kalbiniz kararır. Sebepler araya girer; şu, bu, şeyler. Allah’ın hakkını verirseniz şeyler, kimler, sebepler, nefsiniz Allah ile aranıza giremezler.

Bir şeyin doğrusunu anlatabilmek için başka bir doğruyu olumsuzlamayın, bu iyi bir ahlak değildir. Ne sevginiz, ne de nefretiniz hikmete, Hakk’a, hakikate gözünüzü kör etmesin. Bir doğruyu anlatırken başka doğrular ile de destekleyin ki Hakk’ı hakkıyla zikretmiş olasınız. Aksi durumda “Allah’tan” ı anlamamışsınızdır.

Her şey Allah’tan sa her şeydeki hikmete vakıf olmak için göğsünüzün geniş olması lazım. Sizden ricam İnşirah suresini okuyun; “biz göğsünü genişletmedik mi ?” Yani biz seni kabule şayan etmedik mi, hüsnü zan üzeri doğru olanı kabul ettir miyomuyuz?

Tüm peygamberler bir kavime geldi; yani bir zihniyete, kavimler yok oldu gitti ama o zihniyetler bitmedi devam ediyor; kabalık, oğlancılık, firavunluk vs. Batıl olacak ki Hakk görünecek; gerçekler batıl üzerinden görünüre çıkar. Zulüm olacak ki mazlumlar, şehitler ortaya çıksın; insanlık, duyarlılık ortaya çıksın. Şu anda dünyada insanlar insanlıktan yoksun ve duyarsız değil midirler?

Kamil insan her insandan daha çok etkilenen duyarlı insandır. İnsanın mayası ilahi isimler üzeri yoğruluşudur, fıtratında hak vardır. Duyarlı bir insan ilahi sıfatları yaşamak zorundadır. Hiçbir şeyden etkilenmeyen, oturan bir insan nasıl ilahi sıfatları yaşayabilir. İnsan olmamız, insanlığı kemâlatında, tamlığında yaşayabilmemiz için ilahi sıfatları eylemlerimizde göstermemiz gereklidir. Bunu yaşayabilmemiz için duyarlılık gerekiyor. Duyarlı olmaz isek merhametli olamayız, cömert olamayız….. Çocuğunuz bir şey soruyor, duyarsızsanız nasıl Hadi olacaksınız. Allah’ın bir sıfatı ile kemâlata taşıyarak insan olarak kâmilliğe taşınacaksınız. Bu şekilde kâmil insan olunur, başka bir şekilde

olunmaz.

Resullulah tüm insanlığa gönderilmiştir. Tüm zihniyetleri kucaklayacak bir geniş kalp ile gelmiştir. Bunun ümmette tezahürü ise " Yaratılanı hoş gör, yaratandan ötürü", "yetmiş iki milleti bir nazarla gördük" şeklinde dile gelmiştir.

Resullulah Hakk'a vasıl olmanın yolunu bize göstermiştir.

1-Sabır; tutarlıklık olarak anlamlı kıldık ki bizi İslam da Müslim yapacak olanda bu ilkedir.

2-Duyarlılık; bizi akli ve kalbi olarak ilkesel olan ile bağlantılı olarak ilişkiye koyacak olan ilke budur.

3-Salih amelde gayret; burada da sabır devreye giriyor. Duyarlılıktan sonra İlkesel olanın edimlerimizde görünüşe taşınmasının gerekliliği olan ilkedir.

4-Hizmet; bu ilkede ise Salih amellerde istikamet edinmiş olarak kıble edinmiş oluruz. Kıbleniz gönlünüzde Allah iken, dış âlemde insan olsun. Halka hizmet Hakk'a hizmettir.

Rahmani nazarla bakın, imanınızdan taviz vermeden Rahim dairesinden soyunmadan yaşayın. Allah tüm âlemlerde Rahman iken sizin üzerinizde hususi bir tavrı ile Rahim dir. Siz teslimiyat ile tutarlı iseniz, duyarlı olabiliyor iseniz sizin eyleminiz üzerinden, diğerlerine Rahman olur. Size Rahim olarak Vedud oldu; şöyle düşünün güneş tüm âlemi aydınlatırken sizin ışığı görmeniz hususi bir tecellidir. Siz sevdiğiniz zaman Rahman Vedud olur. Size Rahim olan sizden Rahman olur.

Size Rahim merhamet verir iken, sizde Kerim olur; salih amelde gayret ile duyarlılık ile özünüzden gelene amelinizde tutarlı olarak teslim olursanız; verdiğiniz zaman, cömert olduğunuzda yetime Rahman, Rezzak olur; gönlünüzde bir sevgi yaratır; Rahim size Vedud olur.

Her insana, her şeye hikmet veçhesiyle bakın. Hepimiz bir yerlerden geldik, kim olduğumuz, nereden geldiğimiz önemli değil, aynı ilkede buluşmamız önemli. Ne kadar buluşabilir, ne kadar duyarlı olabilirsek.

“Tüm âlemlere Rahmet olarak gönderildim” diyor, “rahmet il âlemin” o kadar geniş gönlü var.

Bazı evliyaullah bir gruba hitap eder; sadece ahlaklılara bakar veya zikir ehline bakar vs. Gönlün geniş olsun, Hakk sohbetinde ol, herkese bak. Herkeste Allah’tan yana bir nişan var, o nişandan bir koku almaya bak.

Kamil insan olmak istiyorsanız, insanlığınızı kemâlatında yaşamak istiyorsanız; duyarlı olun. Duyarsız olanın Allah’tan nasibi yoktur.

Bir doğruyu anlatmak için başka bir şeyi olumsuzlayarak anlatmayın, bu çocukluktur. Bir şeyin güzelliğini göstermek için başka şeyleri çirkin göstermeye hakkımız yok. Her şeyi Allah’tan biliyorsak hiçbir şeyi olumsuzlamadan hakkı ile anlatmalıyız, hikmetini görmeye çalışmalıyız. Ayrıştırmaya, ötekileştirmeye, düşman kazanmaya hakkımız yok; el tutalım, insan kazanalım.

Bu vatanı güzel bir miras olarak bize bırakan şehitlerimize selam olsun.